

שבת

שמות שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:14	05:52	05:36	04:20	ירושלים
06:10	05:48	05:37	04:34	בני ברק
06:10	05:48	05:35	04:24	חיפה
06:11	05:49	05:38	04:35	אשדוד
06:13	05:51	05:37	04:19	בית שמש
06:13	05:51	05:38	04:37	קרית גת
06:11	05:49	05:34	04:27	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים | טל' 02-500-4569 | דוא"ל So25004569@Gmail.com

מהפעילות

לא נחים ארגף

אבות ובנים

תהלים

מלל ליל שישי

אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון

באלפי עותקים

סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה... שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

בפלי יום פגרום למישהו לחייך אבל לא נשכח שגם אנחנו מישהו

הזמן הכי טוב להתפלל, הוא בדיוק מתי שנראה שבכר אין טעם

הרגע העצוב הזה שאתה יוצא מהבית שעה לפני הזמן בגלל הפקקים. ואין פקקים.

אבא, איפה אבא?

אם אתה כועס על מישהו פשוט תחשוב... אם הוא... קטן ממך, ספור עד 10 ואז תדבר... בגילך, ספור עד 30 ואז תדבר... גדול ממך, ספור עד 100 ואז תדבר... אם זו אשתך... המשך לספור...

דיאטה

יום ראשון יום שני יום שלישי

מרחב שאני תקוע בפקקים אפילו הוו"ז אמר לי: "אתה תמשיך מכאן אני ממשיך ברגל"

דבר העורך

לכל ידידנו היקרים! חיפשתי נוסח יפה לברכה לכל אלו שתמכו ותומכים בפעילות העמותה, אבל הרגשתי כי כל מה שמצאתי היה כתוב בנוסח רשמי מדי, והרי אני בא להביע את הערכתי ולכן אכתוב משהו אחר.

לכל ידידי היקרים רציתי להביע את הערכתי לכם על עזרתכם ותרומתכם בסיוע לכל הפעילות, כי כל ילד שנוסף, כל סניף שמצטרף למסגרת האבות ובנים, תהלים ומתמידים, הרי זה בזכותכם, וכל ילד שמגיע מיד מתחיל להאיר כשם הארגון "מאירים...". אני מודה לכם על השותפות שלכם, בזכותכם עשינו ונעשה למען תינוקות של בית רבן.

יהי רצון מלפני ה', שבשכר החזקת אלפי שעות לימוד התורה, תזכו אתם וב"ב לרוות נחת מכל יוצאי חלצכם, ותזכו לבני חיי ומזוני רוחי, בבריאות איתנה עושר ואושר בהליכם תמיד.

בברכה נאמנה בברכת התורה

נר זאטא

כל מוצאי שבת אמא אומרת: "סליחה בורא עולם שאני זורקת אוכל, מבטיחה שישי הבא אינן פחות אוכל"

מלשה שהיה

שמעון היה עני מרוד. יום אחד חשקה נפשו באגרטל יפה שיפאר את ביתו, הוא אסף פרוטה לפרוטה והלך אל השוק. הוא דמיין איך יראה הבית עם האגרטל החדש, אבל כשהגיע לא נשאר כלום הכול נמכר! אמר המוכר: "לא נורא שמעון, תבוא בעוד שבועיים יגיעו חדשים". "מה שבועיים... אין לך משהו למכור לי?!" - התחנן שמעון. המוכר ריחם עליו ואמר לו: "ראה יש לי אגרטל ישן מאוד - קח אותו בזול...". האגרטל היה עתיק מאוד. ושמעון התנחם בו כמוצא שלל רב. שכנו העשיר ראה אותו עם כד והחליט לחמוד לצון, הוא קרא לעברו: "שמעון אגרטל כזה מתאים לאוצרות המלך - תן את זה למלך והוא ישמח..." שמעון לא חשב פעמיים - "לשמח את המלך! - איזו זכות!!!" - והוא שם פעמיו היישר אל הארמון כשהוא צועק לשומרים: "הבאתי מתנה למלך! המלך היה המום - אדם פשוט מביא למלך מתנה - אין זה כי אם אגרטל עתיק ויקר עד למאוד!" - חשב לעצמו... מיד הוא הורה למשרתיו להביא למיטיבו שק מלא מטבעות זהב!

שמעון כעת הפך לגביר שמעון! הוא ניגש לחברו העשיר והודה לו על העצה... העשיר היה המום. אבל ראש מסחרי יש לו... הוא מיד מכר את כל רכושו וקנה כד מצופה ביהלומים ושם פעמיו אל המלך. המלך התרגש כל כך, וחשב לעצמו: "במה אוכל לגמול טובה לאחד שהביא לי מתנה שכזו, ובוודאי שלא חסר לו כלום?!"... הוא הורה למשרתיו להביא לו מחדר האוצרות משהו נדיר ומיוחד... לא עברו כמה דקות והעשיר יצא מהארמון עם... האגרטל הישן של שמעון... תשמח במה שיש לחברך...

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב
ראובן אלבז שליט"א

הקול שחָדַר ללב ותפתח ותראה את הילד והנה נער בכָּה (ב, ו).
פרש רש"י: "והנה נער בכָּה - קולו נָעַר". כְּשִׁפְתָּהּ בְּתִיהָ בַת פְּרָעָה אֶת הַתְּבָרָה, וְשָׁמְעָה קוֹל נָעַר בּוֹכֶה, לֹא הִבִּינָה כִּי צַדִּיק יִתְכַּן הַדְּבָר? הֲלֹא לִפְנֵיהֶּ תִּינּוֹק, וְאִיךָ יוֹצֵא מִמֶּנּוּ קוֹל שֶׁל נָעַר? אֲלֵא, שְׁקוּלוֹ שֶׁל מִשָּׁה רַבְנּוּ ע"ה לֹא הָיָה קוֹל שֶׁבָּקַע מִפִּיו - אֲלֵא קוֹלָם שֶׁל כָּל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּזְרְקוּ אֶל הַיָּאֹר!
מעשה דומה ארע בימי רבי יהושע צייטלס משקלוב, המקנה השר מאושיצה. בתקופה זו סבלו היהודים צרות שונות ומשונות מדפס שווא ישראל. מוח הקודח היה ממציא ללא הרף חקים והגבלות, שכל מטרתם להציק ליהודים. הצורה היחידה שבה הצליחו להתמודד איתו ועם גזרותיו, היי מתנות שונות שהקפידו לשלח אליו. השחד עשה את תפקידו נאמנה, ועבר במקומות שהיה צריך לעבור... אך פעם אחת פקעה סבלנותם, והם ישבו לטפס עצה, כדי למצא לענין פתרון שיסיפיק לטוח ארץ.
קם רבי יהושע צייטלס והציע, לשלח מכתב למלכה, ובו תלונה חריפה נגד אותו דפס. שמע ועד הקהלה והתנגד, כי חשש שלא ימצא אדם שיהיה מסגל לעמד לפני המלכה ולדבר בשפה ברורה וצחה. בסופו של דבר התחייב השר מאושיצה עצמו לקבל עליו ליצא בעצמו את המשלחת.
בהגיע הזמן המיעד התיצבו כלם. השר מאושיצה פתח ותאר בפני המלכה בנימוס ובדרך ארץ את הצקותיו של הדפס, ואת הגזרות שהוא גוזר עליהם תדשות וברקרים. תוך כדי הדברים החל קולו לעלות ולהתלהב, עד שהחל לצעק ממש. בשלב זה עצרה אותו המלכה, ואמרה: "התחלת את דבריך בנימוס גדול, ופתאם הפכת את סגנוןך והתחלת צועק בקול גדול, שאינו מקבל ואינו יאה לבית המלוכה". אמר לה: "אני לא מדבר ולא צועק. קול זה שאת שומעת אינו קולי, אלא קולם של היהודים הסובלים מעוני ומצער. קולם ואנחותיהם מן הצרות הקשות הם שבוקעים מתוך גרוני!".
נפרים דברי אמת, ודבריו היוצאים מן הלב נכנסו ללבה של המלכה. היא הורתה לשר הצבא, שהיה נאמן עליה, ללכת לחקר ולדרש את הענין בקרב תושבי המקום, ולעקב אחרי פנקסי רהל החשבונות של אותו דפס. השר בדק ומצא מעשי שחיתות רבים, מלבד עזיות שונות שאסף על התנהגותו הנלוזת של אותו דפס. כשהודיע על כך למלכה, היא פטרה אותו מיד, ומנתה במקומו את השר מאושיצה.

סבת שלום ולמורק!

אישתי: מ 1-100 איזה ציון אתה נותן לדגים שהכנת?
אני: טועם אישתי: נו ???
אני: 101 אישתי: באמת??
אני: כן, התקשרי למד "א עכשיו !!!

בעל רואה את אישתו יוצאת מהאוטו עם שקיות של מתנות. שואל: למי כל המתנות האלה ? עונה: לדיופא, למבשלה, למנקה. הוא: אבל אין לנו אותם... אישתו: איך אין ?? מה אני בדיוק ???

אהבה זה כשאתה מוריד את הזבל גם מבלי שהיא תבקש ממך ונשאר למטה עד שהיא מסיימת את התריסים, פאנלים, כלים, ריצפה, אבק, כביסות, בישולים, מצעים... ממתין עוד כמה דקות עד... שהעצבים שלה יעלמו ואז עולה.

אני יודע שאני בבעיה כשאמא שלי מוסיפה את המילה אדון לפני השם שלי

הילדה ברוגז איתי כי אני לא רוצה לקנות לה זברה. למי ששאל איך זה להיות הורה

לאן ניפול???

בחורף גם חיות רוצות להתחמם

תרופות לנשים

אונליין משלוח חינם! זקטור - ה' יתברך זה בדוק!

התבודדות

משה - שמחה

תיקון הכללי LIQUI-GELS 200

תהילים Dipyron 500 mg

טובים דיבורים

אקא רק אנך הקרופה שלי!

אל תפחדו

אני ממש הכנסה, ורוצה בטובתך!

מעל 15,000 קוראים!

2017

2020

2025

2030

2050

בחסות: גולדן האוס (בית שמש) ניהול ואחזקת מבנים כו צה אשור לנו!

פריטים וייעוץ: 054-8568887

G0548568887@gmail.com

בוא הנה, עלון חזק! חייב להפיץ אותנו!!

ניתן להשיג את העלון: בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים. ביה"כ "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי). ביה"כ "רמת עזרא" רב חנן 1 בית שמש בעלות 1 ש"ח

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

שמות (א, א) - ראשי תבות: שבת, מילה ותפליון. בשלש המצוות הללו כתוב "אות".

ואלה שמות - וחביב אדם לקרא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, שלא שנו לשונם.

ואלה שמות בני ישראל הבאים - סופי תבות תהלים.

הבאים מצרומה - לא כתוב "שבאו" אלא "הבאים", כי חשו את עצמם בגלות מצרים כאלו זה עתה באו, וכך צריכים בני ישראל להרגיש בגולה. (מהרי"ד מבעלזא)

וימרו אתי הים (א, ד) - באותו פרק נולדה מרים הנביאה, ולכן נקרא שמה מרים על-שם שמרו להם במצרים. (דעת זקנים)

והנהיגו בוכה (ו, ב) - שלשה דברים יש ללמד מתינוק: תמיד שמח, לעולם אינו בטל, וכשורצה משהו - בוכה. (המגיד ממזרישט)

וימת את צפרה בתו למשה (כ, כא) - "צפרה" בגימטריה "למשה". (ליקוטי נסים)

ותקח צפרה צר (ד, כה) - כשחסיר תבת 'צר' מ'צפרה', תשארנה האותיות פ"ה - בגימטריה 'מילה'. ואם חסיר תבת 'ערל' מ'אליעזר' תשארנה האותיות א"י' - בגימטריה 'חי'. ללמדנו, כי על ידי המילה נשאר משה בחייתו. (חת"ם סופר)

בימותי בליהאנשים (ד, ט) - דתו ואבירים שיירו מנכסיהם והעניי חשוב כמות (רש"י). וראיה לכך מהכתוב "כי מתו... המבקשים את נפשך" בלשון הזה, ואם מתו מקש היה צריך לומר 'אשר בקשו', מכאן שהיו בחיים אלא שיירו מנכסיהם. (הגר"א)

והסנה איננו אכל (ג, ב) - הענין שהלך במדבר היה מישור את כל ההרים, הוץ משלשה: הר סיני, הר נבו, והר החר. ומרמז פא"י: "כנה" - ראשי תבות סיני, נבו, הר החר, "איננו אכל" שהרים אלו לא אכלו ונשארו כבמדותם.

ספורים בפרשה

וימרו אתי הים בעבדה קשה (א, יד)

רבי חיים יהודי מאיר מוישינא, עבר את שנות האמים במחנות ההשמדה הנוראיים, אושוויץ ודכאו, ובנסי נסים שרד ונצל. ליקמים ספר, כי באושוויץ היו יוצאים בכל בקר לעבודה קשה, בהנחת מסלות ברזל לרפכות קטנות. העבודה היתה קשה, והנאצי המנהל על העבודה שאג עליו: "עבד! עבד! שאם לא פן תקבל עבודה קשה עוד יותר". "באותו רגע", אמר הרבי, "פרשתי לי את הפסוק וימרו אתי הים בעבדה קשה, ביצד מררו המצרים את חייכם של אבותינו במצרים? 'בעבודה קשה' - באיום שאם לא יעבדו עד פלות פחותיהם וקבלו עבודה קשה יותר".

ויאנחו בני ישראל מר העבדה ויזעקו ותעל שועתם אליהם (ב, כג)

פעם שגר ה"חפץ חיים" משלחת רבנים אל ראשי השלטונות, כדי להשתדל לבטל גזרות קשות שגזרו על היהודים, אך אנשי המשלחת לא הצליחו לשכנע את פקדי הממשל. אמר להם ה"חפץ חיים": "למה לא שפכתם דמעות? דעו לכם שבדמעות אפשר לבטל גזרות".

לא איש דברים אנכי (ד, י)

היהודי הקדוש מפשיסחא, היה נוהג בכל ראש השנה לפני תקיעת שופר, לקרא אליו החרה את כל היודעים לתקע, וללמד אותם את פגות התקיעות, אחר כך היה בוחר מביניהם אחד שיהיה ה"בעל תוקע" באותה שנה. תלמידו רבי שמחה בונים מפשיסחא, שהיה עדין מצעירי האברכים, לא ידע לתקע בשופר, אך השתוקק לשמע את פגות התקיעות מפי הרבי, ונכנס גם הוא עם התוקעים. למרבה המבוכה פחר הרבי דוקא בו להיות ה"בעל תוקע". הודה רבי שמחה בונים שאינו יודע לתקע, וכשהרבי נתן בו עינו בקפדה על שנגס ללא רשות, התנצל ר' שמחה בונים ואמר: מצאנו שמשנה רבנו שאל את הקדוש ברוך הוא: "ואמרו לי מה שמו, מה אמר אליהם?" ולאחר שהקדוש ברוך הוא השיבו וגלה לו את שמו, אמר משה: "לא איש דברים אנכי, שלח נא ביד תשלח..."

מי שם פה לאדם (ד, יא)

פעם הביאו לפני רבי משה צבי מסנור, ילד בן שבע שנים, שהיה אלם וחרש, אינו שומע ואינו מדבר, ובקשו מהרבי לברך את הילד שיתרפא. העמיד הרבי את הילד על ספסל ואמר לו: "אם תוכל לדבר בכל האדם, מה תדבר פשתגדל?" לתמהון האנשים, פתח הילד את פיו ואמר: "איהי מוסר ואלשין על ישראל". הדברים יצאו מפיו והרבי נפנה אל הנוכחים ואמר: "וואים אתם כי טובה לו השתקקה", והילד נשאר אלם כמקדם.

תבן אין נתן לעבדי ולבנים אמרים לנו עשו (ה, טו)

בזקנותו של רבי מאיר מפרימישלאן, היה אוהב בזקנו ובפאותיו שהלבינו מיר זקנה ואומר: "תבן אין נתן לעבדיך" - אין בנו תבונה לשוב בתשובה בימי געונו כשעדין כחנו עמו, "ולבנים (לבנים) אמרים לנו עשו" - השערות הלכות שנגנו, טופחות עלינו ואומרות לנו עשו תשובה.

היה היה

היפוכה שהסתים לפני שהתחיל

בשנת תקל"ו, בְּמִיּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַפּוֹלְנִי פּוֹנְיָטוֹבְסְקִי, שֶׁלְחִו הַקְּרָאִים שֶׁבְּמִדְינָה כְּתַב פְּלֶסֶתֶר אֶל הַמֶּלֶךְ, בּוֹ הִלְשִׁינוּ עַל הַיְהוּדִים וְהַשְׁמִיטוּ אוֹתָם בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁל הַשְּׁמָעָה. הֵם צִיְנו מְכַתְּבָם, כִּי הַקְּרָאִים הֵם הַיְהוּדִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּסִינֵי וְהַמְשִׁיכוּ לְשִׁמּוֹר בְּכָל הַדּוֹרוֹת עַל הַעֲרֻכִים הַמְקוֹרְיִים שֶׁל הַיְהוּדוּת, בְּעוֹד שֶׁהַיְהוּדִים הַרְבֵּנִים אֵינָם אֶלָּא זִפְפִּינִים, אֲשֶׁר סִלְפוּ אֶת הַיְהוּדוּת הַמְקוֹרִית.

לְפִיכֶּה בְּקִשׁוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ, כִּי יִזְמִין אֶת בְּאֵי כַּחַם שֶׁל הַקְּרָאִים וְשֶׁל הַרְבֵּנִים לְנוֹכַח פְּמָבֵי, בּוֹ יִרְצֶה כָּל צַד אֶת טַעֲנוֹתָיו וַיִּנְסֶה לְהוֹכִיחַ אֶת צְדָקַת עַמְדָתוֹ, כְּדִי לְבָרֵר אֶחָת וּלְתַמִּיד מִי הֵם הַיְהוּדִים הָאֲמִתִּיִּים. הַמֶּלֶךְ נִעְנָה לְבִקְשָׁתָם וְנִקְבַע מוֹעֵד לְנוֹכַח הַפְּמָבֵי, אֲשֶׁר יַעֲרֹךְ בְּטֶרְקִלְנֵוֹ הַמְּפָאֵר שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

בְּיוֹם הַמִּיָּעָד, הִתְכַּנְּסוּ וּבָאוּ אֶל חֲצַר הַמְּלוּכָה כָּל הַשָּׂרִים וְיוֹעֲצֵי הַמְּלָכוּת כְּדִי לְהִיּוֹת נוֹכַחִים בְּשַׁעַת הַנוֹכַח הַגָּדוֹל. בְּפְרוֹזְדוֹר כְּבֵר חָכוֹ גַּם נְצִינֵי שְׁנֵי הַצְּדָדִים, מִצַּד הַקְּרָאִים מִשְׁלַחַת גְּדוּלָה שֶׁל כְּמָה 'חֲכָמִים' קְרָאִיִּים, וּמִצַּד שֶׁל הַיְהוּדִים נְצִינֵי אֶחָד וַיְחִיד, רַבִּי יְהוּדָה לִיב מִיטוּס מְפִינְסֶק, שֶׁתְּדַלֵּן יְדוּעַ שֶׁהַצִּטִּין כְּגִדוֹל בַּתּוֹרָה וְגַם כְּחִרְוֵי וּמְלָחָה, וְהָיָה מְקַרֵּב אֶל הַגֵּרָא מוֹיִלְנָא (יֵשׁ מְסַפְּרִים זֹאת עַל הַמְּלָכִיִּים).

לְפִי הַמְּנַהֵג בְּחֲצָרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, אֲסוּר הָיָה לְאִישׁ לְהִנָּס אֶל הַטְּרַקְלִין הַמְּלָכוּתִי כִּשְׁהוּא נוֹעַל אֶת נַעְלָיו, אֶלָּא הָיָה חוֹלֵץ אֶת נַעְלָיו בְּפְרוֹזְדוֹר, נוֹעַל בְּמִקוֹמָן אֲנְפִילָאוֹת מִיְּחִדוֹת וְכָךְ הִתְנַצַּב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאִמָּנָם כֶּה עָשׂוּ גַם הַנְּצִינִים הַמְּשַׁתְּפִים בְּנוֹכַח. אוּלַּם, בְּמִקוֹם לְהִנָּח אֶת נַעְלָיו בְּפְרוֹזְדוֹר, כְּנֶס רַבִּי לִיב כִּשְׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת נַעְלָיו תַּחַת זְרוּעוֹ.

שְׁנֵי הַמְּתוֹכַחִים הָרִאשִׁיִּים, הַיְּחָכְמִים הַקְּרָאִי וְהַנְּצִינֵי הַיְהוּדִי, הִתְנַצְּבוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְקִדּוּ לְפָנָיו בְּהִדְרַת כְּבוֹד. הַמֶּלֶךְ נִתַּן אוֹת וְהוֹבּוּחַ הַחֵל.

"הוֹד מְלָכוּתוֹ", פָּתַח הַקְּרָאִי, "קִדְּם כָּל בְּרִצּוֹנִי לְהוֹכִיחַ עַד הֵיכָן מִגַּעַת חֲצָפְתָם וְעוֹזָתָם שֶׁל הַיְהוּדִים, כְּדִי שֶׁנִּבְּיוֹן כִּי רַק חֲצוּפִים כְּאֵלֶּה מְסַלְּלִים לְזוֹף תּוֹרָה וְלִהְתַּחַזוֹת כִּי הַיְהוּדִים. הִנֵּה נְצִינֵם הַעוֹמֵד פֹּה לְפָנֵינוּ, הַבִּיטוּ וְרִאוּ אִיךָ הוּא עוֹמֵד וּמְחַזֵּק אֶת נַעְלָיו תַּחַת זְרוּעוֹ אֶל מוֹל פְּנֵי הוֹד מְלָכוּתוֹ. זוֹהִי חֲצָפָה מֵאִין כְּמוֹזָה, לֹא רַק שֶׁזָּה מְהַנֵּה עֲלֵבּוֹן כְּלִפֵּי הוֹד מְלָכוּתוֹ, אֶלָּא יֵשׁ בָּזָה גַּם הַטְּלַת חֲשָׁד בְּלִב אֲנָשֵׁי חֲצַר הַמְּלָכוּת, כְּאֵלֶּה עוֹלוֹלִים הֵם לְגַבֵּב זוּג נַעְלָיִם, וְלִכְּנֹן הוּא מְחַזֵּק אוֹתָן תַּחַת זְרוּעוֹ"....

הַמֶּלֶךְ נִשָּׂא עֵינָיִם זוֹעֲמוֹת אֶל רַבִּי לִיב וְשָׁאֵל בְּקוֹל מְבֹשֵׁר רָעוּה: "מַה פֶּשֶׁר הַדָּבָר הַזֶּה? הַאֲמָנָם אֵינן אֶתָּה נוֹתֵן אֲמוּנָה בְּאֲנָשֵׁי חֲצִירִי?"

"חַס וְחִלָּה" קָדַר רַבִּי לִיב, "מַעְוֹלָם לֹא הַעֲזַתִּי לְהַטִּיל שִׁמְץ שֶׁל חֲשָׁד בְּאֲנָשֵׁי הוֹד מְלָכוּתוֹ. אוּלַּם, חוֹשֵׁשׁ הָיִיתִי מִפְּנֵי הַקְּרָאִים כִּי יִגְבְּבוּ אֶת נַעְלָיו. שֶׁכֵּן כֶּה מְקַבְּלִים אֲנוּ מִפִּי אֲבוֹתֵינוּ, כִּי בְּשַׁעַת הַהַתְּקָלָה ה' לְפָנֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בַּסֵּנָה הַבּוֹעֵר, חִלַּץ מֹשֶׁה אֶת נַעְלָיו כְּדָבָר ה': "שִׁלְּי נַעְלָיְךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ", וְאֶחָרֵי כֵּן שׁוּב לֹא מִצָּא אוֹתָנוּ, כִּי נִגְבְּבוּ בְּיַד הַקְּרָאִים, וּמֵאֵז כָּל אֵימַת שָׁאֵנוּ חוֹלְצִים נַעְלָינוּ בְּמַחְצָה אֶחָת עִם קְרָאִים, הִנֵּנו שׁוֹמְרִים אוֹתָנוּ בְּיַדֵּינוּ".

"מַה יֵּשׁ לָכֶם לְהַגִּיד עַל כֶּה?" שָׁאֵל הַמֶּלֶךְ אֶת הַנְּצִינֵי הַקְּרָאִי.

"שֶׁקֶר וְכָזָב! הַתְּרַתַּח הַקְּרָאִי, "זוֹהִי עֲלִילַת שְׂוֵא שֶׁהַיְהוּדִים הַחֲצוּפִים הָאֵלֶּה טוֹפְלִים עֲלֵינוּ".

"הַתּוֹכֵל לְהוֹכִיחַ כִּי הַקְּרָאִים לֹא גִבְּבוּ אֶת נַעְלָיו שֶׁל מֹשֶׁה?" שָׁאֵל הַמֶּלֶךְ. "בּוֹדָא!" קָרָא הַקְּרָאִי בְּהִתְרַגְּשׁוֹת. "הֲלוֹא עֲבָדָה הִיסְטוֹרִית הִיא, כִּי הַפֶּת הַקְּרָאִית נוֹסְדָה רַק לְפָנֵי אֶלְפֵי שְׁנָה בְּעֶרְוָה, וְאֵם כֵּן אִיךָ יִכְלוּ הַקְּרָאִים לְגַבֵּב אֶת נַעְלָיו שֶׁל מֹשֶׁה אֲשֶׁר חֵי אֶלְפֵי שְׁנָה לְפָנֵי הוֹפְעַת הַקְּרָאוֹת?"!

דְּמָמָה נִשְׁתַּרְרָה בְּאוּלָּם. חִירוֹךְ שֶׁל גַּחוּף הוֹפִיעַ עַל שַׁפְתֵי הַמֶּלֶךְ וְכָל שָׂרָיו. הַיְהוּדִי הִבִּים אֶת יְרֵיבוֹ תְּבוֹסָה מְכַרְעַת עוֹד בְּטָרָם הַחֵל הוֹבּוּחַ...
◆ (חד וחלק)

מאזרות

הַרְבּ הַקְּדוּשׁ רַבִּי יַעֲקֹב אַבּוֹחֲצִירָא ז"ע לְיוֹם הַהֲלָלָה ב' טַבַּת תר"מ

נוֹלַד בְּשַׁנַּת תַּקס"ז לְאָבִיו הַצַּדִּיק רַבִּי מִסְעוּד, צָאֲצָא לְרַבִּי שְׁמוּאֵל אֶלְבוּ מִדְּמִשְׁק שְׁהָיָה אִישׁ קְדוּשׁ בְּיָמָיו רַבִּי חַיִּים וִיטַל. חֲצִירָא הִיא מַחְצֶלֶת בְּעַרְבִית, וּמְקוֹר הַשֵּׁם מְרַבֵּי שְׁמוּאֵל זֶה שֶׁבְּדַרְכּוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל טַבְעָה הַסְּפִינָה, וְהוּא יָשַׁב עַל מַחְצֶלֶת בַּיָּם הַסְּעוּר עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמְרוֹקוֹ, וְנִקְרָא עַל שֵׁם הַיָּם "אַבּוֹ חֲצִירָא".

נִהַג לְעַמּוֹד בַּתְּפִלָּה שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שְׁעָה אַרְבָּה וְהָיָה שׁוֹפֵךְ אֶת לְבוֹ לְאֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, וְלֹא הָיָה חָשׁ בְּנַעֲשֵׂה סְבִיבוֹ. פֶּעַם בְּקִשׁוֹ כְּמָה אֲנָשִׁים לְבַדֵּק עַד כְּמָה שְׁקוּעַ הוּא בַּתְּפִלָּתוֹ, וְעוֹרְרוּ רַעֲשׁ מִסְבִּיבוֹ, אִךְ הוּא לֹא נִפְתָּה אֲלֵיהֶם כְּלָל. גַּם כִּשְׁנִבְרָה הַהִמְלָה מִסְבִּיב, הַמְשִׁיךְ הַרְבּ בַּתְּפִלָּתוֹ וְלֹא שָׁת לְבוֹ אֲלֵיהֶם. הַעֲזוּ הָאֲנָשִׁים וַיְרוּ בְּרוּבָה בְּסִמּוּךְ לְאֹזְנוֹ, אִךְ הַרְבּ הַמְשִׁיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ. לְאַחַר מִכּוֹן בְּקִשׁוֹ מִמֶּנּוּ מַחֲזִילָה עַל שֶׁהַפְּרִיעוֹ לֹ בַּתְּפִלָּה, אִךְ הוּא הִתְפַּלֵּא עַל דְּבָרֵיהֶם וְאָמַר שֶׁלֹּא שָׁמַע מֵאוּמָה. בְּדַרְכּוֹ עֵבִיר אֶתָּה נִגְבֵּב תְּרַמִּילוֹ, בּוֹ הָיָה כְּסָף רַב לְעֵנְיֵי עֵירוֹ וְכֵן כְּתָבִי יוֹד. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, "אֵם סְפָרִי רִאשִׁיִּים לְהַתְּפַרְסֵם, וְדֹאֵי יַחֲזִירוּ אֵלַי". עוֹדֵנו מְדַבֵּר, בְּאֵי אַרְבָּעָה יְהוּדִים וְהַחֲזִירוּ אֶת הַגְּבִיבָה וְסַפְרֵי, שֶׁבְּדַרְכּוֹ עֵבִיר לִיד נֶהָר קָטָן וְרָדוּד, וּפְתָאוֹם גָּאוּ הַמִּים וְכַמְעַט טַבְעוֹ, וְהִבִּינוּ שֶׁזֶה בֹּא לָהֶם מִפְּנֵי הַגְּבִיבָה שֶׁעָשׂוּ. הַסְּפִים רַבִּי יַעֲקֹב לְמַחַל לָהֶם בַּתְּנֵאִי שִׁיחֲזִירוּ בַּתְּשׁוּבָה.

יוסיף דעת

"יִזְכֶּה אִישׁ מִבֵּית לֹוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־בֵּית־לֹוֹ" (שְׁמוֹת ב, א) - אֲמָרוּ חז"ל "עַמְרָם גְּדוֹל הַדּוֹר הִיָּה. כִּיּוֹן שֶׁגִּדַּר פְּרַעַה הִרְשַׁע כָּל הַבֵּן הַיְלוּד הַיְאוּרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ עַמְד וְגִירַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלֵאחַר מִכּוֹן עַמְד וְהַחֲזִיר אֶת אִשְׁתּוֹ".

וַיִּתֵּן בֵּן עוֹזִיאל מִתְּרַגֵּם וּמְפַרֵשׁ, שֶׁלֹּאֲחַר שֶׁהַתְּגַרְשָׁה יוֹכַבֵּד מִעַמְרָם, הִלְכָה וַנִּישָׂאָה לְאַלְצִפָּן בֵּן פְּרַנְךָ וְנוֹלְדוּ לָהֶם אֶלְדָד וּמִידָד. לְאַחַר מִכּוֹן הַתְּגַרְשָׁה יוֹכַבֵּד וְחוֹזְרָה לְבַעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן, וְהִיא מוֹתֵר לֹו לְהַחֲזִיר גְּרוּשְׁתּוֹ אֶפִּילוֹ שֶׁנִּישָׂאָה בֵּינָתִיִּים, כִּי הִיָּה זֶה לְפָנֵי מוֹתֵר תּוֹרָה וְגַם עֵדִיין לֹא הִיָּה כַּחַן, וְאֵז נוֹלְדוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. לְפִי זֶה הִיָּו אֶלְדָד וּמִידָד אַחִים שֶׁל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵאֵם אֶחָת וְלֹא מֵאֵם. לְעוֹמַת זֹאת, בְּשִׁלְשֶׁלַת הַקְּבֵלָה וּבִסְדֵר הַדּוֹרוֹת מוּבָא, שֶׁרַק לְאַחַר פְּטִירוֹתָם שֶׁל עַמְרָם, נִישָׂאָה אֶלְמַנְתּוֹ יוֹכַבֵּד לְאַלְצִפָּן בֵּן פְּרַנְךָ וְהוֹלִידָה לוֹ אֶת אֶלְדָד וּמִידָד.

דַּעַת שְׁלִישִׁית מוּבָאֵת בְּמַדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת, שְׁעַמְרָם פִּירַשׁ מִיוֹכַבֵּד וְנִישָׂאָה אֶחָת שִׁילְדָה אֶת אֶלְדָד וּמִידָד. וְכֵן כְּתוּב ב"דַּעַת זְקִינִים" לְבַעֲלֵי הַתּוֹסַפּוֹת: "וּמִצָּחֵי קוֹנְטֵרַס מְרַבֵּי עַמְרָם בְּרַ הַלֵּל שֶׁהִיָּה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵנִי הַלֵּל רִאשִׁית אֶת קְבֵר אֶלְדָד וּמִידָד וְהִיָּה כְּתוּב עֲלֵיהֶם 'אֶלְדָד וּמִידָד אַחֵי אַהֲרֹן מִן הָאֵם וְלֹא מִן הָאֵם'".

אוּלַּם בְּמַדְרַשׁ כְּתוּב שֶׁאֶלְדָד - הוּא אֶלְדָד בֵּן כַּסְלוֹן נִשָּׂא שְׁבַט בְּנִימִין, וּמִידָד - הוּא קְמוּאֵל בֵּן שַׁפְטָן נִשָּׂא שְׁבַט אַפְרַיִם, מִכָּאֵן שֶׁלֹּא הִיָּו אֶפִּילוֹ אַחִים אֶלָּא הִיָּו מִשְׁנֵי שְׁבִטִים שׁוֹנִים.

פרותיהם בעולם הזה

בעיר הבירה תונים, היה חי סוחר יהודי שנהג אחת בשנה להזמין לביתו עשרה תלמידי חכמים ללמוד תורה. הלמוד נערך בליל חג השבעות ונמשך עד אור הבקר, במקבל בישאל לערף תקון ליל שבעות. לכבוד הלמוד בצותא, היה הסוחר עורך לתלמידי החכמים סעודה גדולה ואף נותן להם שכר בעד למודם.

באחת השנים, מטה ידו של הסוחר היהודי ולא היה ביכלתו לערף את סדר הלמוד בליל השבעות במנהגו. צר היה לו לסוחר, על פי נאלץ לבטל את מנהגו ולבו נמלא צער.

אשתו שראתה בצער בעלה, אמרה לו: "אישי, למה תדאג? נותר לי תכשיט זהב אחד, לך נא ומשפך אותו, ובכסף שנקבל נערך סעודה גדולה ואף נשלם שכר לתלמידי החכמים". שמע היהודי לעצת אשתו, לקח את התכשיט ומהר למשפך אותו. בשקבל את הכסף, יצא לקנות מאכלים לסעודת החג.

בדרךכו לשוק, פגש היהודי את הצדיק רבי חי טיב, והרב פנה אליו ובקשו לתת לו את כל הכסף שבידו. פי היה זקוק לכסף כדי לתתו לכלה ותומה וענייה. היהודי הנבוך לא ידע מה לעשות, הלוא הוא משפך את תכשיט האחרון של אשתו כדי לערף סעודת חג וכיצד יתן את כל כספו לרבו? ראה רבי חי את הסוקיו של היהודי, ואמר לו: "מדוע אתה פוסח על שתי הסעופים? מהר תנה לי את הכסף פאשר בקשתי". לא הפס היהודי עוד ומסר בציתנות את כל כספו לרבי חי, אשר מהר לדרכו.

שוב התמלא לב היהודי צער רב, מאין יקח כסף לסעודת החג? ומה יאמר לאשתו המצפה לו בכליון עינים?

עוד הוא עומד וחוכך בדעתו מאמר לאשתו, והנה מתקרב אליו איש נוצרי ושואלו: "האם אתה פלוני הסוחר היהודי?" הסוחר השיב בחיוב לשאלת הנוצרי, והלה המשיך: "אנא, אדוני הסוחר, עשה עמדי חסד ומכר למעני את הסחורה שאתך, ותמורת מכירתה אשלם לך שכר טוב". פתח היהודי את סחורתו של הנוצרי וראה פי ישנה היא וקלושים הספויים למכרה. כשראהו הנוצרי שהוא מהפס בדרך, הפציר בו מאד עד שהסוחר היהודי נעתר לו וילכו איש לדרכו. אף זה נפרדו, והנה הופיע שליח המלך בדרךכו של היהודי ואמר לו: "אדוננו המלך שלחני אליך בבקשה, שתשיג לו סחורה פלונית, ותמורתה ישלם לך ממון רב".

היתה זו הסחורה שהצעה ליהודי על ידי הנוצרי, והיהודי השיב לשליח המלך, פי פעבר שעות מעטות ימציא את הסחורה לחצר המלך. פנה השליח לדרכו והסוחר היהודי מהר אל הנוצרי לספר לו פי מצא קונים לסחורתו. הוא הזדרז לקחת את הסחורה ולהביאה לבית המלך, וכשראה המלך את הסחורה שמח מאד ונתן ליהודי כסף רב די מחסורו ואף הוסיף על מחיר הסחורה. שלם היהודי לנוצרי את חלקו והלך לביתו שמח וטוב לב, מודה לה' על חסדו.

כשהגיע סמוך לביתו, פגש בשנית את רבי חי טיב וזה שאלו: "האם לא הרוחת כפל כפלים מהכסף אשר נתת לי הבקר? הכנס עתה לביתך ותחגג את חגך בשמחה!" התפלל הסוחר היהודי מאד, כיצד זה ידע רבי חי את ספור קורותיו? "אין זאת" אמר אל לבו, "אלא רוח הנבואה היא השורה על רבנו חי טיב".

♦ (צמיד הזבה)

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה "בילדכו אתי העבריות" (א. י) - והנה עצה חכמה יעץ פרעה בדרך זה לכל יוכלו עלות מהארץ, והוא פי באמצעות שיהרגו כל זכר ויתרבו הנשים, והן האשה טב למיתב טן דו, ויתחברו נשי ישראל עם המצריים ויתחננו בהם, ומעתה אין מציאות לעלות מן הארץ כשיהיו לעם אחד. גם יפגמו הנפשות הקדושות בערבוב הנפשות הטמאות ויהיו שם עד עולם, בר מין. והמצא שאמרו רז"ל שלא נגאלו ישראל עד שהיו בהם ארבעה דברים, ואחד מהם ששארו עצמם מן העריות, ועל זה מפרש בקבלה "גן נעול וגו'", ואם היו מתחננים עם המצריים, לא היתה, בר מין, תקומה לשונאיהם.

"ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ח' ויבקש המיתו" (ה).
 (ד) - אמר ויבקש. אולי פי לצד שהיה שליח מצוה היה לו מונע על דרך אומרים ז"ל שלוחי מצוה אינו נזקין, והמצוה שהיה עסוק בה קנה לו בה פרקליט אחד והוא המלווה והשומר אותו ומנעו למשחיתת כל קרב אליו. ואולי פי לזה נתפון באמרו בדרך במלון, לומר שלא היה עוסק בהליכת מצוה אלא במלון, ולזה הוא שבקש המיתו. ואף על פי כן היה לו מונע, פי סוף כל סוף חשוב כשלוחי מצוה גם בזמן ההוא, וביני ביני פי המלאכים נועדו יחדו ונתחכמה צפרה והרימה מכשול, אבל בעודו עסוק במצוה פשיטא פי לא יקרב אליו משחית.

דברי הימים

בחודש טבת, נחגגו ימי פורים בכמה קהילות יהודיות בעולם, לזכר נסים שאירעו להם. בי"א בטבת 'פורים ליפנטו', בכ"ב בו 'פורים אנקונה', בכ"ג בו 'פורין שרין', ובכ"ט בו 'פורים בורג'ול'.

בכ"ב בטבת ד'תתקס"ה נסתלק הרמב"ם במצרים. הוא מוזכר פעם אחת בתוספות במסכת מנחות, וסימנו: רמב"ם ראשי תיבות ראה מנחות מ"ב. סימן לרמב"ם בתורה: "דבות מופתי בארץ מצרים" ראשי תיבות רמב"ם.

בכ"ג בטבת רנ"ז, גורשו יהודי פורטוגל, לאחר שגלו אליה מספרד, בבחינת "גולה אחר גולה".

בכ"ד בטבת תקצ"ז, אירעה רעידת האדמה המפורסמת בגליל. עיקר ההרס היה בצפת בה נהרגו אלפי יהודים. מרן ה"חתם סופר" אמר בהספדו, כי ירושלים תבעה את עלבונה שלא התיישבו בה למגורי קבע. בירושלים נהגו להדליק נרות לזכר נשמות הנספים ברעש.

כ"ה בטבת הוא יום גריזים, אחד הימים שזוכרים במגילת תענית בהם לא מספידים, מפני שבו ביום נתן אלכסנדר מוקדון רשות לשמעון הצדיק להרוג את הכותים שביקשו להחריב את בית המקדש, וכשראה את שמעון הצדיק השתחוה לו כי דמותו מלווה אותו במלחמותיו.

בכ"ה בטבת תע"ח, פרצה שרפה גדולה בעיר פורנפורט דמיין ונשרפו רחובות היהודים ובתי הכנסיות שבהם, ונהגו שם להתענות ביום זה.

משפחה

מטעים

וימררו אתי חייהם בעבדה קשה (ד.א.י)
 רמז נאה יש פאן, מדיע המלים "וימררו אתי חייהם" מטעמים בטעמים של "קדמא ואזלא": בני ישראל היו צריכים להיות במצרים ארבע מאות שנה, כמו שכתוב: "ועבדים וענו אותם ארבע מאות שנה", אך אמרו חז"ל שמפני קשי השעבוד, הקדימו בני ישראל לצאת לפני הזמן, ונפתחו להם מאה ותשעים שנה מהגלות, והיו במצרים רק מאתיים ועשר שנים.
 וזה פרוש הטעמים "קדמא ואזלא", למה הקדימו ואזלו (הלכו בלשון ארמית), לפני הזמן? מפני "וימררו אתי חייהם בעבדה קשה", שקשי השעבוד קצרו את גלותם.
 ויש מוספים עוד בתוך רמז זה, שהמלים: "קדמא ואזלא" הן גימטריה 190, וגם "קז" בגימטריה 190, שהפחתו להם 190 שנה מה"קז" מפני העבודה הקשה שהיתה במצרים, והקדים להם הקדוש ברוך הוא ונאכלם לפני זמנם.
 (מובא בשם הגר"א מוילנא ורבים כיוונו לדבריו)

מדגש

"ועש להם בתים" - על פי דרשת חז"ל, נתן הקב"ה למילדות את שכרו בתי קנה ולויה, או בתי מלכות. אך לכאורה היה צריך להיות כתוב: "ועש להן" כי הדברים מוסבים על המילדות?
 ויש מהרזים, שנקט לשון זכר מפני שבהם היה צורך שלא נשמעו לפרעה, כמוכא בסוטה (דף יא.). אולם המלבי"ם מפרש בפשוטו: "ועש להם בתים" - על הילדים שניולדו, שפשראח פרעה שמומתו לא מצליחה, בנה בתי חולים לילדים כדי שילדו שם ויוכל להמתים.
 יש לומר 'בתיה' בת פרעה, ולא 'בתיה'. בנאמר: "ואלה בני בתיה בתי פרעה" (דברי הימים א, ד, יח).

ממלכה

רבי נפתלי מרופשיץ היה מחזיר על פתחי נדיבים לפדיון שבויים.
 פעם נקלע לביתו של עשיר אחד, שהיה קל דעת ונתן ללבלב על שומרי תורה, בהפנסו בשער הבית, זנקו לעמתי כלבים עזי נפש, ורבי נפתלי הניסם מפניו בעזרת מקלו.
 השקיף העשיר מבעד לחלון וקרא: "תמה אני עליה רבי, ששכחת את הפסוק 'למה תכה רעה?'..."
 השיב הרבי: ואתה שכחת את הפסוק "האחיכם באו למלחמה ואתם תשבו מה?"...
 (בית מדרש לרבי יהודה הלוי מוילנא)

רבי משה ליב מספוב היה אומר, שאת מדת אהבת ישראל למד משני גוים. פעם אחת שמעתי שני גברים בני כפר, יושבים ושוחים יין שרף, ואחד שואל את השני 'האם אתה אוהב אותי? השיב לו חברו: 'כן'. 'ביצד יכול אתה לומר שאוהב אתה אותי, והרי איך יודע מה חסר לי? באותה שעה למדתי, שאין אדם מישראל אוהב את ישראל חברו, אלא אם כן יודע הוא מה חסר לו".

ביתו של רבי חיים מבריסק היה פתוח לרוחה, כל מי שרוצה היה נכנס ויוצא והשם כמו בביתו. פעם אחת גנב אחד מן הנכנסים והיוצאים את קפסת הטבק של רבי חיים, שהיתה עשויה מפסף ושניה רב. בני הבית ידעו מי הוא הגנב, כי ראו ביצד משלשל הוא את הקפסה לכיסו, ורצו לבדוקו ולעשות בו שפטים. עצר אותם רבי חיים ואמר: "אם הייתם חושדים בו, היה מקום לבדיקה. אבל עכשו שברור לכם שהגנבה אצלו, הרי יש פאן הלפנת פנים".

כשהתמנה רבי פינקס הורוץ לרבה של פרנקפורט, יצאו כל בני העיר לקבל את פניו וחלקו לו כבוד רב. עמדו כלם בשורות והביטו בהערצה על רבם החדש והדחק היה רב. לאחר שהסתימה קבלת הפנים, שאל אחד התלמידים את הרב: "יאמר לנו רבנו, מה חשב באותה שעה שכלם באו לקבל את פניו?" השיב לו רבי פינקס: "חשבתי לעצמי שאני מת, וכל הקהל מהלך אחר מטתי כדי ללוות אותי לבית הקברות".

רבי יעקב מאיר ממינסק, היה צדיק תמים וחסיד בכל מעשיו. פעם התבונן לנסע עם נכדו הקטן ברכבת, ונגש אל האשנב כדי לרכוש שני פרטיסי נסיעה. הביט בהם הפקיד ומסר לו שני פרטיסים, שונים זה מזה בגדל ובצבע. התפלל רבי יעקב מאיר ושאל את אחד המומתינים על השנוי בין הפרטיסים, והלה הסביר לו שהפרטיס השני הוא מוזל יותר, מפני שילד קטן עד עשור שנים משלם סכום נמוך יותר מאדם מבוגר. נגש רבי יעקב מאיר אל הפרטיסן ובקש להחליף את הפרטיס המוזל בפרטיס יקר יותר, מפני שנכדו הגיע כבר לגיל עשור שנים ועליו לשלם את הסכום הגבוה יותר, אך הפרטיסן שהיה טרוד נסה להשתמש ממנו ואמר לו: "אין דבר, יעלה הילד עם הפרטיס המוזל, שהרי לא נבר עליו בן פמה הוא גדויק". סרב רבי יעקב מאיר ואמר: "רצוני בפרטיס יקר יותר, וכי אגזל חליקה את השלטונות בגלל עצלות?"

פעם הזדמן רבי יצחק בלזר לפטרבורג לאספה אחת עם גדולי התורה שבדורו. אחד המשתתפים באספה היה רבי יוסף דב מבריסק שהקשה קשה חריפה בשם בנו רבי חיים, ובעקבותיה התפתח ופוח סוער בין הרבנים. כלם תרצו והתפלפלו וכל אחד הרגה את בקיאותו וחרפותו, לבסוף ישב רבי יוסף דב את הקשה השומעים. היחיד שישב כל אותה העת בתוך סערת המתפלפלים ולא פצה פה באלו אין הדבר נוגע לו, היה רבי יצחק בלזר. תמה רבי יוסף דב: "האם זהו שאומרים עליו שאדם גדול הוא?! כששב לביתו בקש שביא לי לפני את הספר 'פרי יצחק' שכתב רבי יצחק בלזר, כדי לתהות על קנקנו של חכם זה. לתמהונו הרב מצא בספר זה את קשיתו של רבי חיים, ואת שני התרוצים שאמר. השתומם רבי יוסף דב מאד מכוותיו של רבי יצחק, ואמר: 'כמה גדולה מדת ענוותנותו של רבי יצחק'".

רבי יוזל, הסבא מנובהרדוק, הזדמן פעם ליום הכפורים לעיר בודרויסק. בבואו לבית הכנסת לתפלה לפנות ערב, הבחין בין המתפללים ביהודי לבוש אצטלא דרבנן געויל געליים. שאלו רבי יוזל לסבת הדבר, וכשהלה השיב לו שאין לו גרבים, פשט רבי יוזל את גרביו ומסרם לו, ואלו הוא התהלך כל היום יחף. לשאלת מקרביו במה עדיף אותו יהודי ממנו, השיב רבי יוזל: "יהודי זה הוא תושב מקומי, אשר בשוהותו בבית הכנסת חסר גרבים ביום הקדוש יתבזה מאד בעיני כל מקרייו, מה שאין כן אני - איש זר אנוכי, ואין לי ממי להתביש".

"אין חכם שאין עם יתרונו חסרון, ואין סכל שאין עם חסרונו יתרון"
 (בית מדרש לרבי יהודה הלוי מוילנא)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת שמות

"ואלה שמות בני ישראל" (א, א)

כתב בעל הטורים, תיבות אלו נוטריקון ואדם א'שר ל'ומד ה'סדר ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום, ב'קול נ'עים י'שיר, י'חיה ש'נים ר'בות א'רוכים ל'עולם. אמר הרה"ק רבי מאיר מאפטא זי"ע שכל הנזהר להעביר

"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" (א, ו) השפעתם הברוכה של יוסף ואחיו על כלל ישראל שמרה והגנה עליהם מכל רע, ומיד לאחר מותם החל קושי השעבוד, שנאמר א, ח-יא) "ויקם מלך חדש... וישימו עליו שרי מסים".

בהקשר לכך ספר רבי שמואל גריינמן, שכאשר בקש החפץ חיים לעלות לארץ ישראל, פנה אליו רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי והפציר בו שלא יעזוב את אירופה, משום שאם יעזוב קיים חשש כבד לקיומן של כל הישיבות.

השיב לו החפץ חיים: הנני זקן כבר, וממילא אין בי כבר כח לדאוג לישיבות, ואיני מועיל להן.

נענה רבי חיים עוזר ואמר: כל זמן שסבא יושב ליד השולחן, הילדים אינם רבים, גם אם אין הסבא מתפקד ממש... (לאור הנר)

"ותמלא הארץ אותם" (א, ז)

דבר אחר: שנתמלאו בתי תיאטראות וקרקסאות מהם, מיד גזרו עליהם שיפרשו מהם (ילקוט שמעוני קסב)

מסופר על הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זי"ע א ר"מ בישיבת

חברון. שפעם אמר לו משכיל אחד שאין זה מן היושר להימנע מללכת לתיאטרון, שכן התיאטרון מרומם נפש האדם ומביאו לידי רגש דתי.

ענה לו רבי משה מרדכי: פעם נפטר איש תיאטרון ידוע והנה בהופיעו בפני בית דין של מעלה, טען כי מגיע לו גן עדן שכן הוא פעל הרבה למען התיאטרון שהוא גורם מחנך ומזכך את הבריות.

"אמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו... ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לוי" (קדושין ל, ב)

בזמנים עברו היו כבאי האש שהזעקו למקום דלקה, מזריקים כמות מים גדולה לתוך הפית ומנתצים את קירותיו, אך אפלו אם השרפה לא בלתה את הפית, הרי שהכבוי עשה זאת.

על כן פתחו גלאים מיוחדים ומכשירים מיוחדים שמטרתם לזהות את מקור השרפה ולכבותה במקום התלקחותה, ולפני התפשטותה.

כך האדם, אם יחיה שהוא בסכנה כל העת, שבכל יום מישוהו מבקש להסיתו מדרך הישר, יוכל לכבות את הניצוץ הקטן במהרה.

אך אם לא ישכיל ויחשב כי הוא יכול להסתדר ללא עזרה, הניצוץ הקטן יתפך ללהבות ענק, ואז מה שלא יתירס בכבוי, יתירס בעצבות וביאוש.

(החבורה - ספינקא)

ללמד לאיש אשר עד עתה לא העביר את סדר הפרשה מחמת עצלות וכדו', אל יתמהמה עד שנה הבאה להתחיל מבראשית, אלא יתחזק כבר עתה להתחיל מהיום ואילך.

(באר הפרשה)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

וזהו: "ותפתח ותראהו את הילד", ומתוך כך מיד: "ותחמול עליו", והיינו שנתעוררה בקרבה מדת הרחמנות על ידי ראיית פני צדיק, "ותאמר" אמירה רכה, "מילדי העברים זה". (כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

"ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" (ב, יא)

נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם (רש"י) כידוע החל הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע להנהיג את קהל עדתו כרבי ומנהיג עוד בחיי אביו הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע (והיה לו סוד גדול בזה).

ויבוא יהודי אחד וסיפר ל'דברי חיים' במעלת בנו כאשר נוכח לראות בגאונותו ולמדנותו הכבירה, נענה ה'דברי חיים' ואמר, נו, בכך ראוי הוא לתואר 'גאון' אך עדיין אינו נכלל בכלל 'רבי'.

המשיך היהודי לסיפר על עבודתו בקודש של הרה"ק משינאווא, בתפילותיו בהתלהבות והתעניות והסיגופים אשר הוא עורך בקביעות, ואף על זה נענה ה'דברי חיים' ואמר, אכן, בכך ראוי הוא להיקרא 'צדיק' או 'קדוש' אך עדיין אינו 'רבי'.

עד שסיפר לו היהודי, שכבר היה מעשה ביום הקור כשירד מן השמים שלג חזק, והלך ה'דברי יחזקאל' ברחובה של עיר, והבחין ביהודי שלא היה לו מעיל וכולו רועד מקור, מיד פשט את מעילו ונתנה ליהודי, כשהוא נשאר ללא כל מלבוש חם לגופו.

כשמוע ה'דברי חיים' כזאת, מיד הסכים ואמר, אכן, אם כן, ראוי הוא לאותו איצטלא להיות 'רבי'.

במעלה זו נתייחדו רועי ישראל לדורותיהם, שנתנו כל אשר להם לאחרים ולא השאירו לעצמם כלום.

(באר הפרשה)

"ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" (ב, יא)

נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם (רש"י) פעם נכנס חתן ביום חופתו אל כ"ק האדמו"ר מסטמאר - רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, לבקש ברכת הצדיק.

החתן היה יתום שבור ורצוף שאיבד את הוריו בימות השואה, ועתה זכה להגיע ליום חופתו.

האדמו"ר נתן לו את ברכתו החמה והלבבית, אבל בתוך כך התפרץ האדמו"ר בבכי גדול ולא יכל לעצור ברוחו הסוערת, וכך הוריד כנחל דמעה במשך זמן-מה, עד שעצר את דמעותיו וברך את החתן לשלום.

אחרי כזו "קבלת פנים" היה החתן שרוי בצער ובעצבות כל משך שבעת ימי המשתה כשהוא תוהה למה בכה האדמו"ר כל כך, אולי ראה דברים לא טובים העומדים להתרחש?

בתום שבעת ימי המשתה, החליט ללכת ולשאול את פי האדמו"ר לפשר בכייתו הרבה.

כאשר שמע את שאלתו ודאגתו נענה הרבי ואמר לו כדברים הבאים: "מדרך העולם כאשר איש יהודי הולך לחופתו, אזי מסובב הוא עם הוריו היקרים, הצועדים

אמרו לו בשמים טוב, לך והמתן בשערי גן עדן וברגע שיופיע אדם שחזר בתשובה על ידי התיאטרון, נכניסך מיד לגן עדן. ועדיין עומד אותו בעל תיאטרון וממתין....

"כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המיילדת וילדו"

(א, יט)

כשהמיילדות נקראות אל פרעה לנויפה על שלא הרגו את הילדים, הם באות בתירוץ תמוה: "כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המיילדת וילדו".

השאלה המתבקשת של פרעה הייתה צריכה להיות אם כן ממה אתן מתפרנסות?! אך פלא הוא שפרעה מקבל את התשובה ללא היגיון, טיפשית שכזו?!

התשובה היא: המיילדות הלכו עם ה' וכשהולכים עם בורא עולם אין היגיון, גם תשובה טיפשית מתקבלת!!!... סיפור מדהים שקרה לפני כשבעים וחמש שנה ימחיש במי כדאי לבחור.

סבא של אחד ממנהיגי העדה החרדית הרב פרידלנדר קיבל ממלך הונגריה מקל הליכה כשבראשו צלב מכסף רחמנא לצלן.

מה יעשה הרב? אם יוריד את הצלב, המלך יוריד את ראשו, ולזרוק אי אפשר כיוון שהמלך יחפש את זה.

מה עושים? ... הרב החליט ללכת עם הקב"ה והוריד את הצלב.

לאחר כחודש נתקיימה פגישה נוספת והמלך שאל אותו למה הוא הוריד את הצלב?

הסביר הרב למלך שהמקל היה ארוך מדי והוא היה חייב לקצר אותו...

המלך ההמום הקשה: "אז למה לא חתכת את המקל מלמטה?!"

והרב השיב בקור רוח: "מלמטה זה היה בסדר זה הגיע לרצפה... הבעיה הייתה מלמעלה שזה היה ארוך מדי..." והמלך קיבל את התשובה...

אם המיילדות היו נמנעים מציווי המלך מסיבה שלא נעים להם... או מתוך רחמנות הן היו צריכות למצוא תירוץ טוב... אבל כשהולכים עם ה' אזי גם תשובה טיפשית יכולה להתקבל ללא בעיות! (פניני בית לוי)

"ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה" (ב, ו)

ויש לתמוה, שהרי פרעה הרשע היה הורג באכזריותו אלפי אלפים מילדי ישראל, כמו שאמרו רז"ל (שמו"ר א, לד), שהיה שוחט מילדי ישראל ק"נ ילדים בערב וק"נ ילדים בבוקר ורוחץ בדמם, ואיך יתכן שתתעורר בבתו מדת חמלה ורחמנות.

אלא על כרחך, שכאשר פתחה את התיבה וראתה את צורתו הקדושה של משה רבינו, הושפעה לטובה על ידי ההסתכלות בו, ועלתה בלבה מדת רחמנות, כי הסתכלות בפני צדיק מעוררת באדם מדות טובות.

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

כאשר ראו בני ביתו של ר' חיים את המגפיים המוכנות, תהו: "מה יעשה ר' חיים במגפי עגלונים אלו?" אולם תמיהתם לא ארכה זמן רב. באחד מימי החורף חקרים, למחרת לילה מושלג, הלכו יהודי וולוז'ין לתפילת שחרית. בדרכם ראו את ר' חיים מבוסס בשלגים העמקים. "מדוע הולך רבנו הלך ושוב ומבוסס בשלג?" הקשו. כובש אני את הדרך לבני הישיבה, לבל יאלצו לבוסס רגליהם ולהצטנן חלילה", השיב ראש הישיבה. (ספורי צדיקים)

"ויגדל משה... וירא בסבלתם" (ב, יא)

היה זה ערב יום הכפורים, והסבא מנובהרדוק ר' יוסף יוזל הורוביץ נקלע בדרכו לעיירה קטנה. לקראת ערב, בפרוס היום הקדוש, הגיע ר' יוזל לבית הכנסת, והנה הבחין באחד המתפללים, שמראהו כשל בן תורה, אלא שלרגליו נעל נעלים. נעלים ביום הכפורים?! "נחרד ר' יוזל, וכבר פנה אל האיש בתוכחה גלויה - "מפני מה אינך מוריד את מנעליך, כפי הדין?"

"מפני שאין לי גרביים ומתבייש אני לעמוד ברגלים חשופות" - השיב היהודי במבוכה. לשמע התשובה, לא הסס ר' יוזל, ומהר לפשוט את גרביו ולמסרם לאיש, ואלו הוא עצמו התהלך יחף במשך כל יום הכפורים.

לאחר מעשה נודע הדבר למקורביו של ר' יוזל, ושאלוהו בתמיהה - "וכי עדיף יהודי זה ממך? וכי כדי למנע ממנו בושה, היית צריך אתה להתבזות?!"

"אכן כך" - השיב ר' יוזל והוסיף - "הן יהודי זה מתגורר באותה עיירה, ואילו היו רואים אותו מכריו ללא גרביים, היה מתבייש מהם מאד, לעומת זאת, אני הייתי איש זר במקום, אורח ליום אחד, ועל כן לא היתה לי סיבה להצטער כל כך ממה שחושבים עלי שם". (תנועת המוסר)

"ויאמר לרשע למה תכה רעך" (ב, יג)

כתב החתם סופר - מידתו של משה רבינו שלא יכל להביט ולראות עוול ולכן הוכיח את הרשע ואמר לו למה תכה רעך", ולא רק עוול הנעשה בישראל לא יכל לסבול, אלא אף את בנות יתרו הציל מיד הרועים שגירשו.

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, עם כל נעימותו כלפי הזולת לא היה נמנע מלהוכיח כל עוול שראו עיניו.

סיפר אחר התלמידים: פעם השתתף בהלוויה וכשהגיעו לבית החיים ראה אי-מי שמעשן... תגובתו היתה: "לדעתי, מי שמעשן סיגריה בלוויה, זה יותר גרוע מלעבור איזו עבירה, שכן אם אדם נכשל בעבירה זה כשלון, הוא לא עמד בנסיון, אבל אחד שמסוגל לעשן סיגריה בלוויה, הוא אינו בכלל בן אדם.

לצדדיו ומובילים אותו לחופתו, בוכים ומבקשים בעדו שיזכה להקים בית נאמן בישראל, ושכל ימי חייו יהיה לו אך טוב וחסד, נחת והרחבת הדעת, פרנסה טובה. כשראיתי אותך, בני יקירי, חתן אומלל כמוך שאיבדת את הוריי היקרים והתמימים, ואין לך מי שיבכה עבורך, אמרתי אהיה אני במקום הורייך, ואבכה אני בעבורך, שיהיה לך כל טוב סלה, כל ימי חיך. זו היתה פשר בכייתי, שלא יכולתי לעצור בעד רוחי..." (בדידי הוי עובדא)

"ויגדל משה ויצא אל אחיו" (ב, יא)

אירוע משמח של הזולת, נחשב בעיני הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל, כאילו זו שמחתו הפרטית. כשקיבל הזמנה לשמחה, עשה כמיטב יכולתו להשתתף, במיוחד בשמחה של תלמיד.

במשך שנת אבילותו על מות אמו, בא הרב פאם לחתונות למספר דקות לאחל לחתן "מזל טוב" ולהרעיף עליו מברכותיו לפני החופה.

היו שבועות בהם השתתף בחתונה מידי לילה והיו לילות בהם השתתף יותר מחתונה אחת.

פעם נשאל: "הרי זה מאמץ גדול עבור ראש הישיבה להשתתף בכל החתונות הללו, והציבור הרי יודע שראש הישיבה בתוך שנת האבל ויכול להתעכב רק זמן מועט בחתונה. האם הוא חייב לקחת מזמנו היקר, רק כדי לומר מזל טוב?"

השיב הרב פאם: "עבורי זה אמנם מידי לילה, אך עבור החתן זה פעם אחת בחיים!" (אהוב על כולם)

"ויצא אל אחיו וירא בסבלתם" (ב, יא)

בערק'ה הסנדלר, ישוב היה בקיטונו הצר בפאתי וולוז'ין. ידידיו היו מלאות במסמרים, וראשו היה מלא במחשבות. "מי יתן", ייחל בערק'ה, "שתגיע בקרוב הזמנה גדולה ליצור נעליים, הזמנה שממנה אוכל להתפרנס בימי החורף הקרים, הקרבים אלינו לטובה".

לא חלף זמן רב, ומשאלתו של בערק'ה התגשמה. אל הסנדלריה נכנסה דמות קורנת באור של קדושה. עיניו של בערק'ה אורו, והוא קם מלא קומתו לכבוד ראש הישיבה, ר' חיים מוולוז'ין.

ר' חיים לא התמהמה ומיד הגיש את הזמנתו: "מבקש להכין אני זוגות נעלים סגורות עבור כל בני הישיבה".

בערק'ה לא התפלא, שהרי לא רק כראש הישיבה שימש ר' חיים, אלא כאב רחום לכל אחד מעשרות תלמידיו.

הוא לימדם תורת ה', ויחד עם זאת אף כלכל אותם במסירות, ודאג לכל מחסורם הגופני והרוחני, שמח בשמחתם והשתתף בצערם.

בערק'ה רשם את ההזמנה, ואף הוסיף ר' חיים: "מבקש אני להזמין אף זוג מגפי גומי גדולות, כשל העגלונים".

בערק'ה הסנדלר התפלא על תוספת זו, אולם לא אמר דבר.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

משמיה דהרה"ק הר"ב מפשיסחא זי"ע אמרו, שבעמוד האדם לפני בי"ד של מעלה לאחר אריכות ימים ושנים, לא ישאלוהו מדוע חטאת, כי על זה יענה וישיב שיצרו תקפו, אבל זאת ישאלוהו מדוע לא שב בתשובה שלימה, הרי שערי תשובה פתוחים ועומדים לפניך היה לך לשוב בכל עת בתשובה שלימה...

ויזכור את דברי הפסיקתא (פיסקא שובה ישראל פ"ט), וז"ל שובה ישראל עד ה' אלוקיך, לבן מלך שהיה רחוק מאביו מהלך מאה יום, אמרו לו אוהביו, חזור אצל אביך, אמר להם איני יכול, שלח אביו ואמר לו הלך מה שאתה יכול לפי כחך ואני בא אצלך בשאר הדרך, כך אמר הקב"ה לישראל שובה אלי ואשובה אליכם, עכ"ל.

"ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי כי ידעתי את מכאוביו" (ג, ז)

בפסוק זה הוזכרו שלושה ביטויים שונים. ראיה, שמיעה, ידיעה. שכן, הקב"ה משגיח על עם ישראל, בכל שלושה אופנים הנזכרים.

וכן אפשר לרמוז זאת בתיבת "ישראל". שמורכבת מאותיות, יש"ר א-ל, דהיינו, "ישר" אותיות, יודע שומע רואה. "א-ל" ומשגיח עליהם. (חתם סופר)

"ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו" (ג, ז)

הגם שמצד מעשיהם אינם ראויים לגאולה, אבל "ואת צעקתם שמעתי" - "מפני נוגשיו", כלומר, בגלל שאני מרמה ומשוה מעשיהם אל מעשה שכניהם הנוגשים אותם, לעומתם הם צדיקים גמורים.

הַרְבִּי הַרְשָׁב (רַבִּי שְׁלֹמֹס־דּוֹבְעַר שְׁנִיאֹרְסוֹן) מְלִיּוּבְאֵיטְשׁ אָמַר לְחֲסִיד אֶחָד בְּיַחֲדוֹת: 'כְּשֶׁם שֶׁיְהוּדֵי חָיִב לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, כִּף מְכַרְח כָּל יְהוּדֵי לִיחָד חֵמֶשׁ עֶשְׂרֵה דְקוֹת בְּיוֹם לְמַחְשָׁבָה אֵיךְ בִּיכְלָתוֹ לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְיְהוּדֵי, בְּגִשְׁמִיּוֹת אוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת'.

בְּעֻקְבוֹת הַדְּבָרִים הַחֲלִיט הַחֲסִיד לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם טוֹבָה לְיְהוּדֵי, וְלָרֶשֶׁם בְּכָל יוֹם בְּפִנְקִסוֹ אֵיזָה מַעֲשֵׂה חֶסֶד עֲשֵׂה בְּעִבּוּר יְהוּדֵי בְּאוֹתוֹ יוֹם. חָלְפוּ שְׁנַיִם, הַחֲסִיד הִזְקִין וְנַעֲשֵׂה אֶחָד מְגֻדּוּלֵי הַחֲסִידִים, וְהָיָה אוֹמֵר: 'מֵאָז אוֹתָהּ יַחֲדוֹת' וְהַהוֹרָאָה שֶׁקְּבַלְתִּי מֵהַרְבֵּי - נַעֲשִׂיתִי חֲסִיד'.

"כי מתו כל האנשים" (ד, יט)

דתן ואבירם... שירדו מנכסיהם והעני חשוב כמת. (רש"י) מעשה והגיע עני לבקש נדבה, מהגאון הנודע רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל, בעל שו"ת שואל ומשיב. הלך הגאון לחדר השני להביא לו מעות, וכשחזר נוכח לראות שהשעון שהיה מונח על השולחן נגנב. הוא הבחין שהשעון נמצא בין כליו של העני. אמר לו: עתה מתורץ לי מה שאמרו חז"ל בגמרא בנדרים (דף סד): 'שה'עני חשוב כמת', דלכאורה קשה, שרואים אנו שאף העני הכי גדול לא רוצה למות. אלא הכוונה היא, שכמו שאין רשאין להניח מת להיות יחידי בחדר, שצריך שומר שישמור עליו, כך אין רשאין להשאיר עני יחידי בבית... (במשנת רש"י)

"והנה שני אנשים עברים ניצים ויאמר לרשע למה תכה רעך" (ב, יג)

בתקופה מסויימת, פרצו בראדין מריבות שהביאו לידי הכאות בין איש לרעהו. החפץ חיים מחה נמרצות על כך עד שפורסמה תקנה שכל מי שירים ידו על חברו יוטל בחרם. יום אחד אירע מקרה שגברא אלימא הכה את חברו באגרוף רשע.

כאשר שמע שמתכוונים להחרימו כפי שתיקנו, איים שכל מי שיעז לעשות זאת דמו בראשו! מכיון שהכל פחדו ממנו לא היה מי מתושבי העיירה שהסכים להכריז חרם על ברנש זה. כאשר נודע הדבר לחפץ חיים, עלה על הבימה וקרא בתקיפות: "הריני מקיים בזאת את מצות "לא תגורו מפני איש" ומכריז חרם על פלוני על אשר הרים ידך על חברו, עד שישוב בתשובה ויבקש סליחה!"

נפלה אימתו של החפץ חיים על האיש, ומיד בא וריצה את חברו, ביקש סליחתו והבטיח שלא ישנה דבר זה לעולם... (המאור הגדול)

"ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה" (ב, כג)

כתב רבינו בחיי, והזכיר שני פעמים 'מן העבודה' ללמדך שאין תפילתו של אדם שלימה כאותה שעה שהוא מתפלל מתוך הצרה והדוחק, שהיא יותר מקובלת, והיא העולה לפניו יתברך. וכן תמצא ביונה הנביא ע"ה שבאר העניין, שאמר

(יונה ב ח) בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבוא אליך תפילתי אל היכל קדשך', הבטיח הנביא שהתפילה שהיא מתוך הצער ועטיפת הנפש היא הנכנסת לפניו אל היכל קדשו יתברך, עכ"ל.

"של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא" (ג, ה)

מבאר החפץ חיים (עה"ת) 'עומד' הוא לשון הווה, כי בכל מקום ובכל זמן יכול אדם להתקרב אל בוראו, לעבדו ולקיים מצוותיו, ואין לו אלא להשיל ולהסיר את נעליו - אלו המסכים המפרידים בינו לבין אביו שבשמים, כי כל החילוק שבין איש לרעהו בין צדיק למי שאינו הוא רק בעובי המחיצה המבדלת, אבל כאשר מסירים מחיצה זאת מיד מתגלה המקום ביפעת אורו, ויראה כי הוא עומד על אדמת קודש, וביכולתו לעלות בדרך העולה בית קל.

סיפורי צדיקים

גליון 557
שנה י"ב תשפ"ג

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות.

לאחר שקיבל עליו משה לילך בשליחותו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אפילו המקל הזה הולך ועושה שליחותי, המטה הזה נברא בין השמשות, ומשקלו היה ארבעים סאה מאבן ספיר עשוי היה המטה, ולקחו משה מבית יתרו, ויתרו לקחו מבית יוסף הצדיק, ועליו חקוק שם המפורש, ובו עשה את האותות, ובו קרע את הים, ובו בקע את הצור, ובו החליש את עמלק ואת עמו. ונגנו באוהל מועד עד ימי ירמיה, בימי ירמיהו נסתר המטה מעיני כל חי, יחד עם אוהל מועד והארון והעדות וכלי הקודש שנעשו במדבר. הקדוש ברוך הוא יוכנו לראותם בעלותו את עיר הקודש על ראש שמחתו. אף על פי שהיה משקלו ארבעים סאה, מעשה נס היה בו, שהיה המטה נושא את עצמו, ונראה כנישא בידו של משה

(מדרש שב"ט שמות)

פרשת השבוע

וימררו את חייהם בעבודה קשה (א' - י"ד)

המתוכנן. כמובן לאחר דרשה נפלאה זו הסכים הגבאי ונתן לו רשות לדרוש.

ויראו המיילדות את האלוקים (א' - ב"א)

מסופר על אחד מתלמידיו המובהקים של ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א, שהומון פעם לכהן ברבנות באחת מקהילות ליטא. אולם האיש היה ירא שמים מופלג, והיסס לקבל עליו משרת רב ודיין, מחשש שמא יכשל חלילה בהוראת דין תורה שלא להלכה. משרבו הפצרות בני הקהילה, קם האיש ונסע אל רבו החפץ חיים, וסח באוני הרב את היטוסיו ולבטיו בשאלה העומדת בפניו. השיב החפץ חיים לאורחו, בפרשת שמות מספרת לנו התורה הקדושה, שפרעה מלך מצרים דרש מן המיילדות העבריות שפרה ופועה, להמית כל בן שנולד לאם עבריייה, אולם "המיילדות יראו את האלוקים ולא עשו כמצוות מלך מצרים" (א' ט"ו י"ז) ולכאורה תמוה הדבר למה המיילדות העבריות לא פרשו מתפקידן כדי לצאת ידי חובה כלפי שמים, נוכח גזירתו הקשה של פרעה להמית את ילדי ישראל. אלא המשיך החפץ חיים בהרמת קול, המיילדות העבריות חששו שהמיילדות האחרות שתבאנה במקומן, עלולות חלילה לציית לגזירת פרעה, ולהמית את הילדים, משום כך לא פרשו מתפקידן הקשה, והכניסו עצמן בסכנת חיים, למען עתידם ושלומו של ילדי ישראל. דרך זו ראויה שתנחה גם אותנו במילוי התפקידים המוטלים עלינו.

סיפר הרה"ק מטאלנא זיע"א: דרכו של הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א בעל התניא והשו"ע (יומא דהילולא כ"ד טבת) היה לנדוד בכל הערים, כמו שהיה נהוג אז אצל כל תלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, לפרסם את שם ה' בעולם, ובפרט להלהיב את האנשים הפשוטים. ובכל כפר וכפר ביקש מהגבאי רשות לדרוש ודרש שם. פעם אחת יצא לו להיות אצל גבאי עם הארץ, שטען שאינו יודע אם הרב הזה ראוי להיות דרשן אצלו בבית המדרש. אבל אם יעמוד אצלו למבחן, ויצליח להסביר לו קושיא שהתעוררה לו זה עתה, בעת אשר מעביר הוא את הסדרה, יסכים לו לדרוש. הסכים הרבי ושמע את קושית העם הארץ, ששאל על הפסוק "וימררו את חייהם בעבודה קשה" יש טעמים שמחים מאוד "קדמא ואולא" "מונח רביעי". והוא אינו מבין, על פסוק כזה עצוב עבודה קשה וממררים להם את החיים יהיו טעמים שמחים. ענה לו "בעל התניא" מיניה וביה, בני ישראל היו צריכים להיות במצרים הרבה יותר שנים לפי החשבון, אבל לבסוף יצאו ק"ץ שנים לפני הזמן, רק בגלל קושי השעבוד שהיה מספיק להם, לכן הטעמים שמחים שבגלל הקושי זכו אבותינו להשתחרר ממצרים ק"ץ שנים קודם הזמן, ולכן הטעמים הם בדווקא "קדמא ואולא" בגימטריא ק"ץ, כמנין השנים שהרוויחו ויצאו לפני הזמן

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:36 ת"א: 5:37 ר"ת: 6:10

פרשת שמות

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:21 ת"א: 4:35

בהתאם להדרכתו של רבי יהודה לייב, ולאחר מכן נקרא לשיחה אצל שני האחים האחרים, ולאחר שבחנו אותו כנהוג ועמדו על טיבו, רק אז נכנס ל"יחידות" אצל "בעל התניא".

רבי ברוך מרדכי נשא בצקלונו שתי קושיות חמורות בירושלמי וברמב"ם, את הקושיות האלה נהג להציג לכל גאון בתורה שפגש, ועד כה איש מביניהם לא הניח את דעתו בתשובותיו. פעם אחת אף העז להציג את הקושיות לפני הגר"א הקדוש מוילנא זיע"א, שלא ככל יתר הלמדנים אשר ניסו את כוחם בתירוץ הקושיות, הגר"א דווקא חיזק את הקושיות והוסיף להן עומק על עומק, אולם תירוץ לקושיות לא נתן.

מראהו נורא ההוד של בעל התניא, כמעט ומנע מרבי ברוך מרדכי להציג לפניו את הקושיות, לבסוף התעשט ושטח אותן לפני הרבי, רבי שניאור זלמן הקשיב לדבריו רוב קשב, ולאחר שהמתין בסבלנות לסיום דבריו, החל הרבי להרצות את הסוגיה בירושלמי, ולאחר מכן את ההלכה הנדונה ברמב"ם, אופן לימודו של רבי שניאור זלמן והצורה שבה הסביר את הדברים, שמטו את היסוד לקושיות הקשות והנפלאות, רבי ברוך מרדכי היה המום ולשונו כמו נעתקה מפיו, לאחר כמה דקות של שקט, נפרד מ"בעל התניא", הוא יצא מחדרו של הצדיק גאון הגאונים נסער ונרעש.

הנהוג בליאזונה היה, שהיוצאים מ"יחידות" אצל הרבי היו פוצחים בריקוד חסידי המכונה "ריקוד היחידות". בצאתו מחדר הרבי נסחב רבי ברוך מרדכי על ידי כמה מן האברכים הצעירים לריקוד הנהוג, אולם רגליו רקדו, אך לבו ומחשבותיו לא היו עמו, עדיין לא נרגע מהתרגשותו. לאחר סיום הריקוד ולאחר שנרגע מעט, ישב וסיפר לסובבים על מה ולמה התרגש כל כך, כמובן שגם צעירי החסידים גם הם התרגשו מהדברים ששמעו, אם כי זה לא היה בשבילם חידוש כל כך גדול.

רבי ברוך מרדכי נשאר עוד זמן בחצרו של "בעל התניא", שם התעלה יותר ויותר בלימוד תורת החסידות, ולאחר פרק זמן מסוים נפרד רבי ברוך מרדכי מחבריו החדשים, וחזר לביתו כחסיד לכל דבר.

תשובות כאלה יכול לומד רק הריש מתיבתא דרקיע היה זה לפני למעלה ממאתיים שנים, בסביבות העיר שווינציאן הסמוכה לעיר ווילנא, נולד הגאון רבי ברוך מרדכי מרדכי ברובויסק זיע"א, בצעירותו חי ולמד מספר שנים בוויילנא, ושם דבק בו הכינוי "העילוי משווינציאן". כל גדולי העיר אהבו להשתעשע בפלפול עם העלם הצעיר ברוך הכישרונות, כעבור זמן מה נעשה העילוי בן בית גם אצל הגאון הקדוש רבי אליהו מוויילנא הגר"א זיע"א בכבודו ובעצמו, שהתרשם עמוקות מעומק המחשבה ומדיקף הידיעות של הצעיר.

בשלב מסוים של חייו, פגש רבי ברוך מרדכי בתלמידיו של הרב הקדוש רבי שניאור זלמן בעל התניא והשולחן ערוך זיע"א, (יומא דהילולא כ"ד טבת). אט אט התקרב אל רעיון ודרך החסידות, עד שבאחד הימים החליט שהוא צריך להתקרב יותר ולבדוק מקרוב את דרכו של "בעל התניא".

אומר ועושה, בוקר אחד קם ונסע לליאזונה מקום מושבו של רבי שניאור זלמן, כשבא רבי ברוך מרדכי לליאזונה, הייתה כרסו מלאה כבר בתורת החסידות, ובכל זאת הוא לא היה שלם עם עצמו, ובלבו עדיין כרסם ספק לגבי הדרך שבה יילך.

הסדר בליאזונה היה, שהמבקש להתקבל ל"יחידות" אצל הרבי בעל התניא, חייב היה לעבור תחילה סדרה ארוכה של הכנות. הממונה על האברכים, שבאו לליאזונה כדי להתוודע אל רבי שניאור זלמן ולהתקבל על ידו, היה רבי יהודה לייב זצ"ל אחיו של הרבי, תחילה בחן את האברכים בלימוד, לאחר שעמד על טיב לימודם וידיעותיהם, היה מתווה לכל אחד ואחד מהם דרך פרטית בלימוד נגלה וחסידות, לימוד זה היה נמשך מספר שבועות, אז היה האברך חוזר ונבחן פעם נוספת על ידי שני אחיו הנוספים של הרבי, רבי מרדכי זיע"א ורבי משה זיע"א, רבי מרדכי הצטיין בבקיאות מיוחדת בש"ס בבלי ובראשונים, ורבי משה נודע בשליטתו הנדירה בש"ס ירושלמי וברמב"ם. גם רבי ברוך מרדכי עבר מסלול דומה, שבועיים תמימים למד יומם וליל

משל ונמשל

יראת השם – ביטול היש

אי אפשר שיבוא אדם לידי יראת הרוממות של שמו יתברך, אלא אם כן הגיע למדרגה של שלילת ערכו מעיקרו, היינו שיהא בטל ומבוטל אצל עצמו ולא נחשב בעיניו כלום, כי אז יוכל לבוא לפני המלך, כי מי שמרגיש בעצמו איזו מעלה אינו יכול לעמוד לפני המלך, וכל האהבה ויראת ד' אשר ידמה האדם בנפשו כי יש לו, וכל הקניינים המדומים, רק בדמיונו הם קיימים, מהתעוררות מידותיו הגשמיות, ורחוק הוא מהשי"ת, וכל המצוות שהוא מקיים, הכל הוא פרי הגאווה והגדלות, להיות לו שם בעולם וכבוד מדומה, ועל מנת לקבל פרס.

ועל דרך משל אפשר להסביר זאת, כי מי שחש בקרבו שיש לו מעלה, ודאי רחוק הוא מהמלך, כי מי ששרוי יחד עם המלך, כלום יכול הוא להרגיש במעלתו? הרי אין בית המלך חסר דבר, וכלום יש מקום לדבר על מעלת החכמה שבך בשעה שעומד לפני המלך, אם שם בבית המלך מקור החכמה, או לדבר ולהתגאות על עשירות, אם כל הכסף וכל הזהב של המלך הם, ואם הוא חושב שיש לו איזו מעלה היינו שיש לו חכמה או עשירות, ודאי שהוא רחוק מהמלך ואינו משיג כלום, כי בהתקרבו אל המלך ידע שלא חסר לו כלום ואינו זקוק לשום דבר, כי הכל נמצא בבית המלך שבצלו הוא מסתופף, ולא זו בלבד אלא שסכנה גדולה כרוכה בדבר אם לא יבטל רצונו וימהר לעשות רצון המלך אף יתחייב בנפשו, וצריך הוא לדעת בעצמו בעומק לבבו שהוא שלם ברצון גמור ומסירת הנפש ממש לעשות רצון המלך, ואז יוכל להיות תמיד מצוי אצל המלך, והמלך יגלה לו סודותיו ומתרי לבו.

(בשם הרה"ק רמ"מ מוויטעפסק זיע"א)

יום אחד סיפר רבי ברוך מרדכי לאחד הקרובים אליו, על הקושיות החמורות בירושלמי וברמב"ם, קושיות שלאיש לא הייתה עליהן תשובה שתניח את דעתו, ועל ה"יחידות" המופלאה אצל רבי שניאור זלמן בעל התניא, שבמהלכה הוברר לו כי למעשה הקושיות שבעיניו היו חמורות, למעשה חסרות בסיס הן, לאחר שהלה שמע את הקושיות והתירוצים, נפעם אף הוא מגאונתו של הרבי ואמר לרבי ברוך מרדכי: מוכרחים לגשת לגאון הקדוש מווילנא ולהציע לפניו את העניין.

רבי ברוך מרדכי קיבל את הרעיון והשניים התייצבו לפני הגר"א, רבי ברוך מרדכי ביקש להזכיר את שתי הקושיות לגאון, אלא שהגאון כלל לא היה זקוק לתזכורת, ומיד החל להרצות מילה במילה את שתי הקושיות, וגם את אותם הדברים שהוסיף הוא לקושיות בפעם הקודמת. כשסיים הגר"א את דבריו, חזר רבי ברוך מרדכי באוזני הגאון על ביאור הסוגיות כפי ששמע מפיו של רבי שניאור זלמן. הגר"א הקשיב לדברים בקשב רב, ולבסוף הוא נראה אחוז בשרעפיו למשך כמה שניות, לפתע התרומם מלוא קומתו עטור בטליתו ותפיליו, ואמר בהתרגשות רבה: "תשובות כאלה יכול לומד רק הריש מתיבתא דרקיע, (ראש הישיבה של מעלה) ואם גאון או צדיק אמר את הדברים, יודע הוא זאת ברוח הקודש, לו שמעתי אני בעצמי את הדברים מפיו של הגאון שאמרם, הייתי נוקט לשונו של רבי יוחנן שאמר 'מובילנא מאניה אבתריה לבי מסותא' (אשא את בגדיו אחריו לבית המרחץ)"

לימים התחרט רבי ברוך מרדכי חרטה עמוקה, על כי לא אזור עוז בנפשו לגלות להגר"א מיהו אותו גאון האלמוני שישב את סוגיות הגמרא בדרך מופלאה כל כך, ושהגר"א היה מוכן כדבריו לשאת את בגדיו, אולי חשיפת שמו של בעל התניא, הייתה מונעת את אש המחלוקת המיותרת שניצתה בין המתנגדים לחסידים.

צ'ין אדם לחברו

ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה

כלפי אותו אדם

מסופר על הרה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון ובלבו קפידא על מישוהו, מלבד פעם אחת ויחידה, שבמקרה ההוא קרה, שאותו אדם שפגע בו לא צדק, אלא הוא רבי בן ציון היה צודק בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה, שאז אומרים "הגני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו זה לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפי אותו אדם, ואז אמר את הרבש"ע כבכל יום.

לקבל מכות ולא לדבר לשון הרע

פעם נסע הרה"ק הגר"א מוילנא זיע"א בעגלה בשנות גלותו, ולפתע סתתה העגלה והסוסים משכו אותו אל עבר גינתו של אחד הגויים, העגלון כשראה זאת קפץ והתחבא מפני הגוי בעל הגינה, אבל הגאון היה שקוע בלימודו. והנה כשראה הגוי בעל הגינה שהסוסים מכרסמים את גינתו, רץ אל העגלה בחמת זעם וראה את הגר"א יושב וקורא בספר, הדבר העלה את חמתו יותר והחל להפליא את מכותיו בגאון, והגאון לא הבין על מה ולמה, ורק לאחר דקות אחדות הבין מה קורה, ורצה לומר לגוי שהוא לא בעל עגלה ושיפסיק להרביץ לו, והנה בעל העגלה מתחבא באחד השיחים, אבל נזכר שזה "לשון הרע" ושתק והמשיך לספוג את המכות בלי לפצות פה. לימים כשהיה הגר"א נזכר במאורע זה, הודה תמיד להשי"ת, על שהציל אותו ברגע הנכון מהעוון החמור של לשון הרע, והיה אומר, שאילו חלילה וחס היה נכשל בו, אפילו בכל תורתו לא היה בה היכולת להצילו מעונשו החמור של איסור לשון הרע.

מצות צדקה יקרה

אל ביתו של הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, נכנס עני וביקש נדבה מהרבי, הורה הרבי לעני להמתין, יצא אל החדר השני ושם לאחר דקה ועמו זוג תפילין, הגישן לעני ואמר: קח את התפילין הללו ר' יהודי, אני נותן לך אותן במתנה, כדאי לך לקחת אותן אל אחי הצדיק רבי משה בצלאל, אשר יתן לך בעבורם סכום גדול מאוד, התפילין הללו כתבן הרה"ק רבי משה מפשעוורסק זיע"א, ורבים השתוקקו לתפילין הללו, והסכימו לשלם תמורתן כל הון שבעולם. בלי להסס נטל העני את התפילין מידי הרבי, והודה לו לצדיק, משם מיהר אל ביתו של רבי משה בצלאל, ושם באמת קיבל סכום גדול מאוד כמו שהבטיח לו הרבי. עבר זמן ושני אחים הצדיקים נפגשו, שאל רבי משה בצלאל את אחיו מדוע נתת לו לאותו עני את התפילין הקדושות והיקרות? הרי יכולת לתת לו כסף או חפץ יקר ערך אחר, השיב לו רבי הרבי מגור: כתב הרמב"ם בסוף הלכות איסורי מזבח (פרק ז הלכה י) הרוצה לזכות עצמו, יכופ יצרו הרע וירחיב ידו, ויביא קורבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו. הרי נאמר בתורה "והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" (בראשית ד' ד'), והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב, שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל יהודי רעב, יאכילו מן הטוב והמתוק שבשלהנו, כסה ערום, יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר, יקדיש מן היפה שבנכסיו, וכן הוא אומר "כל חלב לה'", ומכיוון שהחפץ החשוב והיקר ביותר שהיה לי בביתי, היו אותן תפילין קדושות, נתתי אותן לעני לקיים בכך את מצות ה'.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"א טבת

הרה"ק רבי אריה לייב מוכיח מפולגנא (קול אריה) ב"ר יחיאל מיכל (תק"ל) הרה"ק רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאניפאלי (תקע"ד)

הרה"ק רבי ישראל דוב בער מוילעדיניק ב"ר יוסף (שארית ישראל - תר"י)

יום ראשון כ"ב טבת

הרה"ק רבי שלמה מסטרעליסק ב"ר אורי (תקפ"ז)

יום שלישי כ"ד טבת

רבי נפתלי ב"ר יצחק (סמיכת חכמים - תע"ד) הרה"ק יוסף מיאמפאלי ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקע"ב)

הרה"ק רבי שניאור זלמן ב"ר ברוך (בעל התניא והשו"ע - תקע"ג)

הרה"ק רבי שמואל ב"ר אברהם מסאכטשוב (שם משמואל - תרפ"ו)

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ב"ר שמעון נתן נטע (תשמ"ז)

יום רביעי כ"ה טבת

הרה"ק רבי משה צבי מסאוורייין ב"ר שמעון שלמה (תר"ה)

יום חמישי כ"ז טבת

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר גדליה מולאטשוב (אורח לחיים - תקע"ה) הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (תר"ר)

יום שישי כ"ז טבת

הגאון רבי שמשון רפאל הירש ב"ר רפאל (תרמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מילים "גם אני אודך" רש"רם יוסף התרים" על המעשים.

הגבחת התורה (ו')

א) גם הכריעה שכורעים בשעת ההגבחה, צריך להיות דווקא נגד כתב הספר תורה. (לדוד אמת, למרן החיד"א זיע"א, סימן ד', סעיף ג')

ב) אם האדם עומד בתפילה במקום שאינו יכול להפסיק בדיבור, ולומר וזאת התורה וגו', יעשה רק הכריעה בלבד נגד הכתב של הספר תורה. (בן איש חי, שנה ב', פרשת תולדות, אות ט"ז)

ג) בשעת ההגבחה חייבים הכל לעמוד, אפילו אם המגביה עומד עם הספר תורה על בימה המוקפת מחיצות, דהרי הוא מגביה להראותה לעם, וחייבים לכבדה. (שער הציון, סימן קמ"ו, ס"ק י"ח)

לע"נ

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב
ב"ר שמעון נתן נטע זיע"א
נלבע"כ"ד טבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר אהרן אריה
מפרעמישלאן זיע"א
נלבע"כ"ז טבת תנצב"ה

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת שמות - שליטה על התאוות

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת אֲשֶׁתוֹ וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְכָּבֵם עַל הַחֲמֹר וַיָּשֶׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם" (שמות ד, כ)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מוסדי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה איתנה אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מצרים שרודפים אחר תאוות ליבם ובגלל זה הם עושים את כל התועבות.

לכן משה רבינו בהתחלה לימד וחינך אותם להיות בבחינה של "וירכיבם על החמור". שהם יהיו שולטים על החומריות ולא ימשכו אחר תאוות ליבם. כשהיה בטוח שהגיעו לתכלית זאת רק אז היה אפשר לחזור לארץ מצרים, כמו שכתוב: "וַיָּשֶׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם" (שמות ד, כ).

מה הסיבה שמשה לקח את אשתו ובניו למצרים וגם לאחר מכן חזר ושלח אותם חזרה ליתרו, שהרי יתרו הביא אותם למדבר, שנאמר: "וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה: אֲנִי חֲתַנְךָ יִתְרוֹ בֶּן אֶלְיָהוּ וְאֶשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בָנֶיךָ עִמָּה" (שמות יח, ו).

ראיתי בספר 'כסף מזוקק' שמסביר כי מכיוון שעם ישראל עתידים לקבל את התורה הקדושה, ובמתן תורה הציוויו הראשון מתחיל במילים: "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ, ב).

אם אשתו ובניו לא היו מעולם במצרים כיצד יקבלו את התורה ועשרת הדיברות שנאמר בהם: "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים"? לכן משה רצה לשתף אותם עם כלל ישראל בעניין יציאתם ממצרים.

צריך להבין מה הפסוק בא ללמד אותנו במה שאמר: "וַיִּרְכָּבֵם עַל הַחֲמֹר" (שמות ד, כ). לכאורה היה לו לומר רק: ויקח משה את אשתו ואת בניו וישב ארצה מצרים.

אפשר לפרש בדרך רמז, הרי ידוע מהפסוקים בתורה כי מצרים היתה סמל הטומאה והתאוות החומריות, כמו שכתוב: "כַּמְעֵשָׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ" (ויקרא יח, ג).

ארץ מצרים היתה מלאה תועבות וגילולים יותר מכל הארצות. החמור הוא סמל לחומריות. חז"ל אמרו: "עם הדומה לחמור" כי זה כל מהותו. הנביא מוסיף: "יַדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמֹר אָבוֹס בְּעַלְיוֹ" (ישעיהו א, ג) החמור מכיר את הבעלים רק דרך האבוס בלבד.

שמעתי בשם המהר"ל זיע"א שהסביר כי בכמה מקומות מצאנו שהמשילו את מצרים לסוס.

כל אחת מהאותיות שמרכיבות את המילה סוס בגמט' קטנה עולה שש. רמז לרוחות העולם שהם שש: ארבע כיוונים (צפון, דרום, מזרח ומערב), מעלה ומטה. בנוסף האות סמך היא סגורה מכל עבריה שהכל בתוכה.

הסוס היה הסמל שלהם להשגת כל תאוות העולם הזה שנמצאת בששת רוחות העולם. כל רצונם וחשקם להשתלט על כל חומריות העולם הזה כסוס ששטוף בזימה כל הזמן וכולו חומריות.

כאשר משה רצה להוריד את אשתו ובניו למצרים הוא חשש שמא ילמדו ממעשה

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

ע"ה	כניסת לכת	צאת לכת	ריבון חסד
י"ג	16: 21	17: 34	18: 06
ט"ז	16: 38	17: 30	18: 01
מ"ט	16: 37	17: 30	18: 01
כ"ג	16: 41	17: 34	18: 05

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ולידל אלחנן רפאל בן איריס ולידל אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - משקאות - פרק ב'

אלו בעיות כשרות עלולות להיות במשקאות חריפים?

Ice ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה ?

התורה אסרה לאכול תבואה מאחד מחמשת מיני דגן שנקצרה לפני פסח אפילו בחוץ לארץ עד ט"ז בניסן. בעיה זו קיימת במשקאות שיש בחומרי הגלם שלהם מיני דגן, ומשתנה במדינות שונות בהתאם לזמני קצירת התבואה בהן. הערה: במשקה הוויסקי איסור זה לא מצוי מכיוון שמתיישן בחביות מספר שנים.

בעיית הכשרות בוויסקי היא היישון או תוספת יין. לכתחילה ראוי לרכוש את משקה הוויסקי מתוצרת של מדינה כמו אמריקה שהחוק שלה אוסר ליישן אותה בחביות ישנות וכל הייצור נעשה בחביות חדשות. הערה: בתנאי שאין שם בעלות יהודית שלא יהיה איסור של חמץ שעבר עליו הפסח.

אולם בארצות רבות חייבים לשמר וליישן את הוויסקי בתוך חביות עץ אלון משומשות ולא חדשות שמוסיפות טעם למשקה ואפילו מוסיפות צבע כהה למשקה השקוף, ולא פעם השתמשו בחביות אלו ליין נסך. יש אוסרים בזה. הערה: הוויסקי סופג מהחביות ארומה וטעמים מיוחדים, וכן את צבעו הזהוב. יש שמוסיפים לוויסקי קרמל כדי להגיע לגוון הצבע הרצוי. כאן מתווספות הבעיות ההלכתיות. חביות משומשות אלו שימשו בעבר יין צרפתי מסוג שרי או יין ספרדי מסוג וורמוט. לכן יש שאסרו להשתמש בוויסקי שהמגיע בפרט מאירלנד. וויסקי צרפתי - יש שמועה שמעריבים בו יין.

יש מתירים. מקורות: שו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סימן סב). ע"ע לאאמו"ר בשו"ת מנחת שמואל ח"ג (חיו"ד סימן ב). ראה עוד בירחון אור תורה (ניסן תשס"ו סימן ע, סיון תשס"ו סימן פט). שוב ראיתי לשו"ת מנחת אשר - וייס ח"א שהעלה להקל.

נתינת מעט יין [סתם יינם] - אם כמות היין המעורב במשקה הוויסקי הוא פחות מ 14% יש שנהגו היתר בזה. מקורות: שו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סימן סב ואילך).

זכות אבות

לפני שהרה"ק רבי נתן נטע מחלם זיע"א התפרסם לאדם גדול וקדוש, הוא התפרנס כמלמד דרדקי לבנים של גביר בעיירה קטנה. בעלת הבית אשר בביתה התאכסן הכירה בו שהוא אדם גדול. היא סיפרה זאת לבעלה. הגביר עקב אחריו ומצא שאכן דבריה נכונים. מאז פרנסו בקביעות והחזיקו בביתו. כעבור זמן מה הרב התפרנס לאדם גדול ורבים היו משחרים לפתחו. לאחר תקופה מסוימת רבי נתן נטע עקר דירתו לעיר אחרת.

כעבור מספר שנים הגביר ירד מנכסיו ומצבו נעשה דחוק מאוד. אשתו אמרה לו כי מאחר ורבי נתן נטע מפורסם כעת כפועל ישועות, בוודאי יחזיק להם טובה על העובדה שהם החזיקו ופירנסו אותו במשך זמן רב ואף פירסמו את גדולתו בעולם. הגביר לשעבר הלך אליו לספר לו על מצבו. הוא סבר שרבינו יקבל אותו בסבר פנים יפות כראוי וכיאות - ואפילו היה בטוח כי משם תצמח ישועתו. להפתעתו הרבה רבי נתן נטע התנהג איתו ככל האדם ואפילו פטר אותו לשלום כמי שאינו מכיר.

במר נפשו, הגביר לשעבר חזר ונכנס לרבינו פעמיים נוספות אבל ללא הועיל, עד שנכנס לשיברון לב. לפני שחזר ריקם לעירו, נכנס שוב אל רבי נתן נטע ואמר שיש בפיו קושיא חמורה. הרב אמר לו: "מה הקושיא?" הוא שאל: "ביום הכיפורים אחרי כל תפילות היום, שבהן הזכרנו זכות אבות, אנחנו אומרים בתפילת נעילה 'אב ידעך מנוער'. לכאורה איזה חידוש יש בתפילה הזאת, הרי כבר הזכרנו זכות אבות כל היום כולו?".

רבי נטע אמר לו: "בודאי יש גם תירוץ על שאלתך". האורח השתומם אבל אישר את דברי הרבי ואמר: "הפירוש הוא שאנחנו מתפללים ואומרים לפני הקדוש ברוך הוא, הרי אבי שהוא אברהם אבינו ע"ה, 'ידעך מנוער, פירסם את אמונתך ועשה את רצונך כשלא היית מפורסם בעולם, לכן, אנחנו מבקשים עתה בזכותו שיקבל ברחמים וברצון את תפילותינו".

הגביר לשעבר המשיך את דבריו: "כך הדבר כאן. הרי אני החזקתי אותך כשעדיין טבעך לא יצא בעולם. פירסמתי אותך לרבים. מדוע כעת בעת צרתי, אין הרבי עונה לשוועתי אליו לעזרה?". לשמע הדברים פני רבינו נהרו ואמר: "לטענה זאת צפיתי. את החידוש הזה חפצתי לשמוע ממך". הרבי שיבח מאוד את דבריו, קירב אותו והאציל עליו מברכתו. ואכן כעבור זמן קצר, הגביר חזר למעמדו הקודם. (מעובד מתוך 'אהל מועד לעלוב')

ואֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים - ס"ת תְּהִלִּים

מְצַרְיָקָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּכְיִתּוֹ בָּאוּ - ס"ת וַתְּשׁוּבָה

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

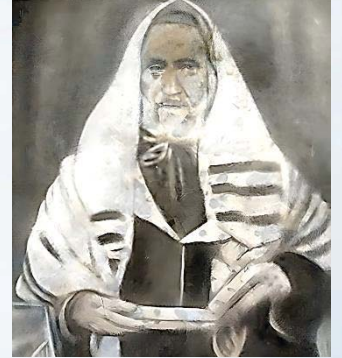
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל האדמו"ר הרב שלום בר חנין זצ"ל

המקובל האדמו"ר הרב שלום בר חנין המכונה ה'בבא חניני' זצ"ל - נולד בערך בין השנים ה'תרי"ח-ה'תר"כ (1858-1860) בחבל הכפרים שבהרי האטלס. שם משפחתו במקור היה בן-דוד אוחיון. צאצא של הראב"ד (הגאון ר' אברהם בן דוד הספרדי, בעל ההשגות על הרמב"ם). בצעירותו שימש תלמידי חכמים במאראכש ובקאזבלאנקה. שם עלה והתעלה בתורה הקדושה וביראת שמיים טהורה. כתב פסקי דין רבים כשהיה משמש בקודש כראב"ד העיר נטיפה וחבל הווארז'אז'א. לאחר נישואיו נולדו להם ילדים. באותה התקופה פרצה מגיפה וחלק מילדי רבינו נפטרו בגיל צעיר. כשהיה בן שבע-עשרה שנים בלבד התמנה לשמש כרב של העיירה אסקורה שבחבל הרי האטלס. באותם מקומות היו ליסטים מזיקים. רבינו שהיה מלומד ובקיא בשמות הקודש נאלץ להשתמש בהם כדי להגן על התושבים. רבינו התמנה בהמשך לשמש כמרא דאתרא בעיירה הגדולה נטיפה, חבל הווארז'אז'א שבמרוקו. במקומות אלו שרר עוני עצום והחיים שם היו במסירות נפש ממש.

במקרים סבוכים מאוד כשרבינו היה צריך בי"ד גדול, היה נודד למרחקים ע"ג חמורים ובמסירות נפש היה מגיע לעיירות מאראכש וקאזבלאנקה כדי לעשות 'בית דין חשוב' עם גדולי חכמי מרוקו ושיפסקו יחד איתו. רבינו היה מיעץ, מרפא, מוהל, שוחט, מרביץ תורה ברבים ואב בית דין. שימש את בני הקהילה בכל המישורים. רבים פנו אליו ונושעו. עקרות רבות זכו להיפקד. הוציא דיבוקים מאנשים. היה זועק בבכיות על חורבן בית-המקדש וגלות השכינה. מדי זמן צם תעניות הפסקה (שישה ימים רצופים. ממוצ"ש עד לקידוש של יום שישי לאחר מכן) בימי השובבי"ם ובשאר ימות השנה. הקים את ביה"כ וביהמ"ד ללימודי התורה 'לסלא אל כבירא' יחד עם חבריו הקדושים.

הקים ת"ת לתשב"ר. למד קבלה עם חברותות בהצנע. **מלומד בניסים. זכה לגילוי אליהו הנביא. פעל ישועות בתפילותיו ובקמיעותיו. ענותו מופלא.** נפטר ב-כ"ב טבת ה'תרח"צ (1938) כשהיה כבן 80 שנה לערך. בהתחלה ציונו היה באוהל בחדר גדול בסמוך להגה"ק ר' יוסף באג'איו בנטיפה. בשנת ה'תש"ס (2000) גופו הטהור הועבר לבית-העלמין שבשדרות.

אביו: ר' יצחק. **אימו:** מרת עליה. **נשותיו:** מרת איז'ה (אלכבירה- זיווג ראשון), מרת איז'ה (אלזרירה- זיווג שני. מיוחסת לרבינו הרי"ף אלפסי בעל פירוש על הגמרא. זכה להעמיד ממנה שמונה בנות וכן). **בניו:** ר' מאיר ור' יצחק יעיש (מאשתו הראשונה), ר' יהודה (מאשתו השנייה). **בנותיו:** מרת תמו אלכבירה (מאשתו הראשונה), מרת תמו אלזרירה (מאשתו השנייה), מרת חנינה לבית הלוי, מרת זהרה לבית אוחנונה, מרת רחל לבית אסולין, מרת שרה לבית אבירג'ל, מרת חביבה, מרת טיטי לבית אלבאז, מרת עליה לבית אוחיון, מרת מארי מרים לבית (סמיה) סביר. **מחתניו:** ר' דוד הלוי (בבא יידן), ר' ניסים אסולין ועוד. יבדל"א הגאון הגדול ר' רמי גבריאלי (מח"ס שו"ת מפת השולחן ד"כ ועוד, חתן בתו מארי מרים סביר). **מתלמידיו:** ר' דוד הלוי (בבא יידן), ר' ניסים אסולין, ר' ראובן אסולין ועוד רבים מהם נהיו ת"ח. **חברותא:** הרב הראשי למרוקו הגאון הגדול רבי רפאל אנקאוה (המלאך רפאל, מח"ס שו"ת פעמון ורימון, תועפות ראם וכו'), המקובל רבי משה חליוה (מח"ס פני-חמה), המקובל רבי יוסף אלקובי, המקובל רבי פנחס הכהן אזוג, הרב הראשי וראב"ד לעיר קאזבלאנקה הגאון הגדול רבינו משה חי אליקים. **מספריו:** **ישו"ת ברית שלום** (רבינו כנראה לא רצה להתפרסם מפני ענותנותו ורצה שיוציאו את כתב היד אחרי פטירתו. כתב היד נעלם ורק שרידים מועטים נמצאו).

חזן נדיר אשר ראו אצל רבינו הוא שהיה זוכה לגילוי אליהו הנביא זל"ט. פעם אחת הרבנית מרת עישה בת זוהרה רצתה להיכנס לחדרו. לפתע היא ראתה בפתח החדר אור מיוחד כעין אש. היא ראתה את רבינו בחדר יושב ולומד עם אדם נוסף שאותו לא הכירה. הרבנית נחרדה למראה זה. היא התפללה כיצד יתכן שאדם זר נכנס לביתה והיא לא הרגישה בדבר? בכל זאת היא לא רצתה להפריע לרבינו בלימודו ולשאול אותו לפשר הדבר. אחרי שרבינו יצא מחדרו, הרבנית ניגשה אליו ושאלה אותו לגבי האור שהיא ראתה וכן מי היה האיש הנוסף שנכנס לחדר. רבינו השיב לה: "אשריך שזכית לראות את מי שנאמר עליו: 'אשרי מי שראה פניו בחלום', אבל אני מבקש ממך שלא תספרי על זאת כל ימי חיי לאף אדם".

נעלם יום אחד בנו של אחד מנכבדי המוסלמים שבכפרי הרי אטלס ולא נודעו עקבותיו. כל בני הכפר יצאו לחפש את הילד בכפר וגם בסביבות ההרים, אבל החיפושים לא העלו דבר. אביו של הילד שהיה מנכבדי הכפר האשים את היהודים ואיים עליהם שאם לא ימצאו את בנו, הוא יגרש את היהודים מהכפר. היהודים חששו מאוד מהגזירה. הם פנו לרבינו בצר להם. הרב ביקש שיקראו לאבא של הילד. כאשר האבא הגיע, רבינו הראה לו במראה את המקום המדויק של בנו. האבא הלך לאותו מקום ואכן מצא שם את בנו. המעשה התפרסם גם בקרב הגויים וגרם לקידוש ה'.

בשנת ה'תש"ס ביקשו להעלות את גופו הטהור לארץ ישראל. חלקם תלמידי חכמים מהארץ וחלקם ממרוקו. הם ניגשו בדחילו ורחימו, באימה רבה ובסילודין לקבר רבינו שהיה בעיירה נטיפה כדי לחפור מסביב לקברו בהירות רבה ולהגיע לגופו הקדוש והטהור. הם התפללו לבורא עולם שלא תבוא חלילה מכשול או תקלה על ידם. בעדינות רבה תוך כדי בקשת מחילה הוציאו לאט את גופו הקדוש. את המעמד סיקרו גם צלמים וכתבים מהעיתונות והטלוויזיה אחרי שהשמועה הגיעה לאוזנם מרשויות משרדי הממשלה שיש אישור להוציא את גופו הקדוש כדי להעלותו לארץ הקודש. הם גילו כי למרות שעברו 62 שנים גופו היה נראה שלם. הסובבים התפעלו וצמרמורת עברה בגופם. הם סיפרו שאין להם יכולת להסביר את הפחד והחרדה מקדושת הצדיק רבינו זיע"א.

כל המידע התקבל מבנותיו ובנו חנינה וזהרה ורחל ור' יהודה ומארי מרים ונכדיו, ברוך דוד סביר סמיה הי"ו ויוחנן ציון סביר.

כֹּחַהּ שֶׁל אֲמִירַת תְּהִלִּים

להלן סיפור שמעובד מתוך 'ווי העמודים'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו עד כמה גדולה המעלה של אמירת תהילים.

רבי חיים שור (שארר) סיפר: אני מכיר אישית את המשפחה המדוברת. לפני עשרות שנים הרבה מאחינו ובעיקר מארצות המערב עלו לארץ. הם הגיעו לכאן בתמימות, כשהם חושבים שכאן בארץ ישראל שהיהודים שולטים, יוכלו לשמור ביתר קלות על התורה ולקיים את המצוות.

הם לא הכירו את הנפשות הפועלות כאן בארץ ישראל. אחינו בני אשכנז הכירו את מעשיהם ולכן נזהרו מהם. אבל אחינו בני ספרד שלא הכירו אותם, חשבו בתמימות שהם באמת באים לעזור להם.

כשגילו את פרצופם האמיתי, כבר היה מאוחר מדי. בכוח הזרוע, הכריחו אותם לשלוח את ילדיהם לחינוך כפרני, כאשר רבים מהם ירדו מהדרך.

משפחה אחת עלתה ממרוקו וגרה בדרום הארץ. למרבה הפלא, כל הילדים שלהם, חמש עשרה במספר, כולם שומרי תורה ומצוות קלה כבחמורה. הסתקרנתי לדעת איך קרה להם נס שכזה, שהרי זה מקרה מאוד נדיר.

אחד מבני המשפחה סיפר לי סיפור מדהים: ההורים הגיעו ממרוקו. כשהגיעו לארץ, שיכנו אותם בדרום הארץ. בפרק זמן לא ארוך כל ילדיהם, 15 במספר, ירדו מן הדרך.

ההורים נשארו לבד בבית ובכו על מה שקרה לילדים שלהם. ההורים היו אנשים פשוטים, אבל היו יראים ושלמים. הדבר כאב להם מאוד.

בנוסף לכך, האבא היה סגי נהור. אפילו תהילים הוא לא היה יכול לומר. יום אחד אשתו אמרה לו: 'בוא נאמר תהילים. אני אומר ואתה תחזור אחרי'.

הם קמו כל לילה בחצות הלילה, וישבו אחד מול השני, כאשר האישה אומרת תהילים ובעלה חוזר אחריה. הכל בשביל שילדיהם יחזרו לדרך התורה והמצוות.

זה לא לקח שעה ולא שעתיים. כל לילה היו יושבים ואומרים את כל התהילים במשך שלוש וחצי שעות! הדבר הזה נמשך לא יום אחד ולא יומיים, אלא שלוש וחצי שנים!

אבל הם לא התייאשו למרות שעבר כל כך הרבה זמן והם משקיעים כל כך הרבה, ואין שום תזוזה, אבל הם לא התייאשו וקיוו לישועת הבורא.

ואכן הישועה הגיעה ובגדול. לאחר שלוש וחצי שנים הבן הבכור חזר בתשובה. הם המשיכו באמירת תהילים. לאט לאט כל הילדים חזרו בתשובה. היום כל ילדיהם, 15 במספר, כולם יראים ושלמים ושומרים על קלה כבחמורה.

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וליד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן רחל ז"ל אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל אביבה לויש ע"ה גורג'ה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "שמות"

"איש וביתו" [א, א].

מנהגו של עולם הוא שכאשר אדם מחליף את מקום מגוריו, ומגיע מסביבה הספוגה ביראת שמים, אל הכרך הגדול ספוג-הניסיונות והמהמורות, הרי שהוא-עצמו מסוגל בדרך כלל לשמור על מדרגתו הרוחנית, ולבטח את עצמו מחטאים המזדמנים בכרך, אבל בניו הבאים עימו – כבר לא כל כך... הם, כבר לא יודעים כל כך לשמור על עצמם, ונעשים חשופים לפגעי הכרך. ואילו אצל יעקב אבינו, מעיד הכתוב שאיש וביתו באו, שאף אחד מהם לא ניזוק מהירידה למצרים. בקטע זה נספר על בנים שנאלצו לעזוב את מקום מגוריהם יחד עם אביהם, ודווקא בשל כך חלה התחזקות-רבתי במצבם הרוחני. קשה, לפעמים קשה מאוד, לאדם, להבין ולהרגיש שכל מה שנעשה איתו כאן בעולם הזה, הוא לטובתו. אדם שאינו חזק באמונתו, ולא עבד על עצמו בנושא זה מנעוריו, יתקשה לפעמים עם גזירותיו של הבורא יתברך. בכוח-ההטבה האינסופי של הקב"ה, ולדעת שגם במקרה שהטבה זו אינה נראית לנו כמי שבאה להיטיב עמנו, אין זה כך, אלא בכל דבר ודבר הקורה לנו במהלך החיים טמונים גרעיני ההטבה האלוהית. פתגם באידיש אומר 'האדם טראכט (חושב), והקב"ה לאכט' (צוחק). דהיינו, שרק הקב"ה רואה ויודע שהכל לטובתנו. ולכן, חובה עלינו להאמין באמונה שלימה, גם מתוך עומק הקשיים, ומתוך עומק הדחק והלחץ, שהכל-הכל לטובה. נצייר לעצמנו מצב שאדם שכיהן במשך שנים רבות כרב בקהילתו, נאלץ לפתע לעזוב את מקומו, משום שקמו לו שונאים מתוך בני הקהילה, והכלו העניינים והסתבכו עד שנאלץ להיפרד מכהונתו, ולעזוב את העיר שבה התגורר במשך הרבה שנים. הרי אדם כזה עלול להישבר באופן מוחלט! וכי איזה דברים טובים אפשר למצוא בהתרחשות שכזו, של עזיבת המקום בו התגוררת, עזיבת השכנים וכל בני הקהילה, ולהתחיל מעתה להיטלטל בדרכי-נוד ולחפש לי בית אחר? המחנך הוותיק הרה"ג רבי ברוך שיש, גילה באוזנינו שסיפור שכזה היה בתקופתו של מרן החפץ חיים. המדובר היה ברב חשוב שכיהן כמרא דאתרא בעיר אחת, עד שקמו לו לפתע, ושלא באשמתו, שונאים מתוך בני הקהילה, ואילצוהו לעזוב את העיר. הרב נשבר מאוד אל ליבו, והגיע לפני החפץ חיים, ותינה את צערו הגדול מנשוא. והכהן הגדול מראדן אמר לו רק משפט אחד: 'יודעני שהצדק איתך, אבל דע לך שכל מה שעושה הקב"ה – הכל לטובה'. הרב בכה מאוד, והחפץ חיים ניחמו, וחזר בפניו שוב ושוב רק על המשפט הנ"ל. תתחזק באמונה, ותזכה לראות שהכל לטובה. הרבה ברירות לא היו לרב. ארזו הוא ובניו ביתו את מטלטליהם וחיפשו להם עיר אחרת. במשך זמן רב נעו-ונדו בדרכים, עד שהגיעו אל קהילה אחרת, שקלטה אותם בזרועות פתוחות. ומה קרה לבסוף? בלי קשר לסכסוך עם הקהילה הקודמת, היו לרב ההוא – בהתגוררו בעיר הראשונה – שני בנים שירדו מן הדרך. כל המאמצים שעשה כדי להשיב למוטב, לא עלו בידו יפה, והשניים הלכו והתדרדרו. הדבר הסב לו כמובן צער איום. והנה, בעיר השניה שבה התיישב, היתה גם קהילה חסידית שהשתייכה לאחת החצרות המפורסמות. מיד לאחר בואם למקום, נמשכו שני הבנים אל האווירה ששרתה בקהילה ההיא, וגם החסידים החזירו להם בפנים של אהבה וידידות. הקשרים הלכו והתחזקו עד שביום בהיר אחד הודיעו הבנים לאביהם: 'חזרו אל בית המדרש'. אי אפשר לתאר את השמחה שפקדה את בית הרב. רק אז הבינו הכל את דברי החפץ חיים, שאמר שאם תתחזקו באמונה, תזכו לראות שהכל לטובה. רק השי"ת ידע שרק בדרך זו, של יצירת הקרע עם אנשי הקהילה והגלות למקום אחר, תהיה אפשרות להחזיר את בני-הרב למוטב, ואם היו שואלים את הרב עצמו, מה הינך מעדיף – לצאת לגלות ולהשיב את בניך אל חיק אביהם שבשמים, או להישאר בעירך, ובניך יישארו כשהם מקולקלים, אין ספק שגם הוא היה מעדיף את האופציה הראשונה. אלא מאי? – כשיוצאים לגלות, זה כואב. אבל, 'האדם טראכט, והקב"ה לאכט'. צחוק של מידת ההטבה הוא זה, צחוק הנובע ממידת החסד האמיתית. גלות טומנת בחובה קשיים אדירים, והלוואי שאף אחד מאתנו לא יתנסה בכך; זה קשה, אבל גם אז אפשר וצריך להאמין, בכל לבנו, שהכל לטובה (ברכי נפשי).

"הילכתי את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שררך ותקח האשה הילד ותניקהו" [ב, ט].

מעשה שהיה ביהודי בשם ידידיה, שעליו ועל משפחתו עברה תקופה קשה. האישה היה נתון במצוקה ובעצבות, ובאחד הימים הסיח את צערו לפני חבירו הטוב טוביה.

טוביה חשב בליבו: 'כיצד אוכל לגרום לחברי ההתאווור, להתרענן ולהתאושש?!... לבסוף החליט לדאוג לכך שידידה יצא לנפוש מספר ימים בצפת עיר הקודש. טוביה הבין שחבירו לא יוכל לממן נופש כזה עקב מצבו הכלכלי, ולכן החליט לשלם את מלוא הכסף הנדרש. אלא, שהיות והכיר היטב את ידידיה, וידע שלא יסכים לקבל ממנו מאומה, לכן צלצל לידידו מנשה, שהינו בעל צימר בצפת, וביקש ממנו: 'אנא התקשר לחברי ידידיה, ותאמר לו שאתה מפעיל 'צימר למטרות חסד' בעיר צפת, והינך מתכבד להזמינו לצימר למשך שבוע ימים, חינם אין כסף, ואני אשלם לך את מלוא השכירות'.

מנשה עשה כדבריו, והזמין את ידידיה ומשפחתו לנפוש בחינם בצימר. על המשפחה עברו ימים מרוממים ומעצימים, ובס"ד הם שאבו כוחות מחודשים וקורת רוח...

טרם צאתו מהצימר, ידידיה, שהיה בטוח שמנשה ארחו בחינם, הרהר בליבו: 'מנשה הצדיק כה היטיב עמנו, ועלי לגמול לו טובה מרובה לנוכח מעשה החסד האצילי שלו...'. ממחשבה למעשה, הוא ניגש לחנות לכלי כסף, ורכש עבור מארחו מנורת כסף טהור מפוארת. את המנורה המרהיבה הניח על השולחן, ולצידה הניח מכתב הוקרה וברכה למארח נדיב הלב...

כשהגיע מנשה אל הצימר, נדהם לגלות את המתנה היוקרתית... ובקרב התעוררה שאלה: האם מותר לי להשאיר את המתנה בידו, או שמא עלי להשיבה לנותן, שלא ידע שטוביה שילם עבור שהייתו בצימר? ואולי בכלל עלי למסור את המתנה לטוביה, כי ניתן להחשיב אותו כמי שאירח את המשפחה, ולו מגיעה מתנת הכרת הטוב של ידידיה...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מסופר בפרשתנו, שלאחר שבתייה בת פרעה הצילה את משה מן היאור והחליטה לגדלו כבנה, היא ביקשה מיוכבד [מבלי שידעה כי היא אם משה]: "הילכתי את הילד הזה [אל ביתך] והינקהו לי, וְאָנִי אֶתֵּן אֶת שְׂכָרְךָ." ואכן יוכבד לקחה את בנה והניקה אותו במשך שנתיים, וקיבלה שכר הגון מבת פרעה... ועל כך אמרו חז"ל (סוטה י"ב): ושמות רבה א', כ"ח): "לא דיין לצדיקים שמחזירים להם אבידתם, אלא שנטלים שכר...".

הרי לנו, שהגם שיוכבד היתה עושה פעולה זו עבור בנה אף ללא תמורה, מכל מקום קיבלה ממנה תשלום על האכלת בנה. ואם כן אולי נאמר גם בענייננו, שהגם שמנשה לא ממש עשה חסד עם ידידיה, ובכל מקרה היה מארחו כי קיבל על כך תשלום, מכל מקום מותר לו לקבל את המתנה...

אלא, שאפשר לדחות את הראיה מיוכבד על פי ביאורו של רבינו החיד"א (בספרו "פני דוד"), שפירש כי בתיה בת פרעה אמרה ליוכבד: היליכי את הילד הזה והניקוהו "ל"י - כאילו היה שלי, בהרחבה ולא בצמצום, וזאת על ידי שיוכבד תאכל מזון משובח, כדי שהחלב שלה יהיה מעולה ומתאים לבן מלך, ולכן "ואני אתן את שרכך", כלומר, השכר הוא עבור המזון המיוחד והמשובח שיוכבד לא היתה מרשה לעצמה לקנותו, אילו בנה היה גדל אצלה.

אבל בענייננו, המתנה שהוענקה למנשה ניתנה מתוך טעות גמורה, כי האורח חשב בטעות שהוא מארחו ללא שום תגמול, ובפועל קיבל על כך שכר מלא. ונראה שלא ניתן לייצג למנשה למסור את המתנה לידידיה, כי הגם שקיימת אומדנא שרצונו של הנותן להעניק מתנה לזה שהיטיב עמו, מכל מקום למעשה כעת המתנה נותרה ברשותו של ידידיה, שכן מנשה שקיבלה בטעות לא זכה בה, וכל עוד לא שמענו בפירוש שידדיה מעוניין שהמתנה היקרה תוענק לטוביה, לא ניתן להעבירה לידו.

והדרך המוכרת היא, שמנשה ישיב את המנורה לידידיה, ויוכל לנמק שאינו מעוניין לקבל מתנות, כי "שונא מתנות יחיה" (משלי ט"ו כ"ז), ולחלופין יכול לשלוח לו את דמי המנורה, מבלי שידע מהיכן הגיע אליו הכסף... לסיכום: מנשה ישיב לידידיה את המתנה או את שוויה הכספי (אחת שאלתי).

"מן המים משיתהו" [ב, י].

מעשה ביהודי בשם ינון, שהתהלך להנאתו על שפת הים, ביום בו היה הים סוער במיוחד. לפתע הבחין מרחוק בילד שנקלע לתוך מערבולת והיה על סף טביעה... אנשים רבים ששהו באותה עת בחוף, הבחינו בילד העומד לטבוע, אך חששו להיכנס לתוך המערבולת ולהוציא משם פן יטבעו. ינון עמד והכריז: "כל מי שייכנס לים ויציל את הילד - יקבל ממני 100 אלף שקל!"

נפתלי, יהודי שישב על שפת הים באותה העת, שמע את הכרזת ינון, ובתושייה מרובה קפץ לתוך הים והציל את הילד. וכאן נכונה לנפתלי ולכל הנוכחים הפתעה גדולה: התברר שאותו ילד היה לא אחר מאשר בנו של... נפתלי!

בשעה שנפתלי ראהו נסחף במערבולת, הוא לא זיהה כלל שמדובר בבנו, כי לא היה ניתן לראות את פניו, אלא רק את רגליו וידיו, אך לאחר שהצליח להצלת עולם ומלואו, ועל ידי הדברון הכספי רצה לגרום לנוכחים להתנדב לשם הצלת חיי הילד. אבל הוא לא עכשיו מגיע נפתלי אל ינון ודורש את שכרו - 100 אלף ש"ח.

וכיצד מגיב ינון לנוכח תביעת המציל? - "הרי התברר שלא הצלת אלא את בנך, ואילו היית מודע לכך שבנך הוא הטובע, אין ספק שהיית קופץ לים ללא שום הבטחת תשלום, ואם כן, מדוע שאשלם לך?!"

אך נפתלי אינו מוותר על שכרו: "עליך לעמוד בהבטחתך ולשלם את שכרי!"... עם מי הדין? השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: הדבר ברור שמטרת התחייבותו של נפתלי היתה על מנת לזכות במצוה העצומה של הצלת נפש מישראל, שנחשבת להצלת עולם ומלואו, ועל ידי הדברון הכספי רצה לגרום לנוכחים להתנדב לשם הצלת חיי הילד. אבל הוא לא התנדב ליתן מענק כספי כה רב לאבי הילד, שממילא היה מציל את בנו.

אלא, שבפועל, נפתלי לא ידע בשעת כניסתו לים, כי את בנו הוא מציל, ולולא ההבטחה של ינון, לא היה קופץ לים והילד היה טובע. וממילא אין כאן "טעות" מצדו של ינון, כי למעשה רק מחמת התמריץ הכספי שלו קפץ נפתלי לים והציל את הילד, ומטרתו של ינון הושגה. ולכן נראה שינון אכן צריך לשלם לנפתלי 100 אלף ש"ח.

אומנם, לאחר מכן, ינון יכול לתבוע את הסכום בחזרה, לאור דברי הרא"ש בסנהדרין (פ"ח ס"ב), שכתב כי אחד שהוציא הוצאות על מנת להציל את חיי חברו, חייב הניצול להשיב לו את הוצאותיו. וממילא, אם הבן כבר גדול, ינון רשאי לתבוע ממנו את ה-100 אלף ש"ח שהוציא עבור הצלתו. ובמקרה שהבן קטן, נראה שינון רשאי לתבוע את האב נפתלי שישלם לו את מלוא ההוצאות שהוציא עבור הצלת בנו הקטן, כי קיימת אומדנא ברורה שכל אב מוכן לשלם אף הרבה מעבר לכך כדי שחיי בנו יינצלו.

לסיכום: מעיקר הדין, ינון חייב לשלם לנפתלי מה שהבטיח, אך היות שלאחר מכן הוא רשאי לתבוע מנפתלי לשלם לו את הוצאות ההצלה, אם כן ינון אינו צריך לתת את הכסף. ואם הבן גדול, אזי אם נפתלי יתבע את דמי מענק ההצלה, הרי שלאחר מכן ינון יהיה זכאי לדרוש מבנו את מלוא הסכום... [מתוך הספר החדש "אחת שאלתי", לפרטים: 077-8150023].

"של נעליך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא" [ג, ה].

בספר "ליקוטי רפאל" להגאון רבי רפאל חקק מצינו מעשה משנים קדמוניות. כידוע, טענו הקראים (הכופרים בתורה שבעל פה ובמסורת רבותינו ז"ל) שהם היהודים האמיתיים והמקוריים. בעוד שאנו יודעים שבהר סיני קיבלנו את התורה שבעל פה עם התורה שבכתב, ככתוב: "ואתנה לך את לוחות האבן, והתורה והמצוה אשר כתבתי - להורותם". אשר כתבתי, זו התורה שבכתב. להורותם, זו התורה שבעל פה.

הגישו הקראים את תעצומותיהם לפני המלך, שהחליט לברר עניין זה עד תומו. קרא לחכמים לבוא לפניו לדין יחד עם נציגי הקראים. בשעה היעודה עלו הקראים לארמון המלך, וכמנהג המקום חלצו נעליהם לפני הטרקלין, קרבו לפני המלך והשתחוו לפניו אפיים ארצה. אחריהם עלו ופאו החכמים. גם הם חלצו נעליהם לפני הטרקלין, אבל- כפי שנידברו מראש, נטלו את נעליהם והניחו אותן מתחת לבית שחיים. כך פסעו לתוך היכל המלוכה וקדו לפני המלך. תמה המלך למראה החכמים הנושאים את נעליהם, והקראים גיחכו ואמרו: "כאלו הם, חסרי נימוסין. כאילו חוששים הם כאן מפני גנבים!"

קדו החכמים שנית, ואמרו: "אל נא יחר אף המלך. אמנם כן - חוששים אני, וכבר היו דברים מעולם!" סקרנות המלך נעורה, והחכמים הסיירו: "כאשר משה רבינו הלך אחרי צאן יתרו, במדבר, ראה סנה בוער באש, והסנה איננו אוכל-". "כן", אמר המלך, "שמעתי על כך. האלוקים קרא לו מתוך הסנה, ושלחו לגאול את בני ישראל!"

"אכן", אמרו החכמים. "משה רבינו שמע את קול ה' אומר: של נעליך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא. חלץ משה רבינו נעליו וקיבל את הנואה. הוטלה עליו משימת הגאולה. אבל כשירד מן ההר וביקש לנעול את נעליו, לא מצאן - הקראים גבנו אותן! מיני אז, אדוני המלך, הנוו מקפידים שלא להותיר את נעליו מאחורינו במחיצת הקראים!". שמע המלך, ונתן בקראים מבט שואל. חרה אף הקראים, וקראו: "אלו הבלים הם אלו! הרי הכל יודעים שכת הקראים נוסדה זה עתה, ובימי משה רבינו לא היתה עוד בעולם!"

חייכו היהודים, וחייך גם המלך. פיהם של הקראים הכשלים, והויכוח הסתיים עוד בטרם החל... סיפור נאה הוא, אבל כדי לעשותו אקטואלי, הבה נחליף את הקראים שבסיפור ברפורמים ובקונסרבטיבים... אותן כיתות קיקיוניות המתימרות לייצג את היהדות, שהרבנים שלהם- הסמכויות ה"ירוחניות"- מחללים שבת בפרהסיא, "מגיירים" בהנף קולמוס, ומשיאים יהודים לנכרים בנישואי תערובת בלי להניד עפעף!

פעם, כששוחחו עם ראש הממשלה המנוח על הרפורמים ועל ההכרה בהם, אמר: בהיותי שגריר בארצות הברית, השיא שם ראביי רפורמי זוג בנישואי תערובת, בכנסיה, בתשעה באב- כלום רצונכם לטעון שאלו הם מייצגי זרם בדת היהודית?!...

אז כבר היו בעם ישראל צדוקים ובייתוסים, מתיוונים מתנצרים ומתאסלמים, היו שומרונים וקראים, היו ניאולוגים ו"גרמנים בני דת משה". עברנו את כולם, ונעבור גם את הרפורמים והקונסרבטיבים, את היהדות "המתקדמת" והיהדות המסתובבת. ונצח ישראל חי וקיים, אמונתנו נחצית ועיקבית, דרכנו סלולה-ממעמד הר סיני ועד לגאולה הקרובה! דרך ישרה, רחבה, סלולה ומאירה! דרכם של אבותינו מאז ומעולם, ודרכנו עד עולם! (מעייני השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת נוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ בנימין בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מוזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי בתן בן פולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

לע"נ
נתאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

465

פרשת שלמות תשפ"ג

וְהִנּוּחֵיךָ אֶת הַיְלָדִים (א, יז)

ותחין את הילדים - מספקות להם מים ומזון (רש"י)

כשיש רפיון בענין מסוים, הדרך לתקן זאת היא ע"י עשייה הפוכה באופן קיצוני. לכן המיילדות לא דיין שלא הרגו את הילדים אלא עשו יותר מהרגיל ואפילו סיפקו לילודות מים ומזון ע"מ 'להחיות את הילדים'. וכך גם לדורות - דור דור וקשיין, דור דור ונסינותיו, והתפקיד של ההורים והמחנכים הוא 'להחיות את הילדים', לתת את הדעת היאך לרומם את רוחם מעל ומעבר, שיקבלו כלים וכוחות לחיות באמצעותם את החיים האמיתיים.

* * *

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: יהודי אחד, שכמו הרבה יהודים בארצנו הקדושה נאבק קשה על פרנסתו ובקושי מצליח לסיים את החודש - ובביתו 11 ילדים, בלעה"ר, כ"י. והנה הגיעה עת שידוך בנו הראשון במזל טוב, אך הכיס ריק ואין בו, והרי זה בלתי אפשרי לגשת אל פרק זה של 'האיש מקדש' בלא נדן ולא ממון... החליט אותו אדם שאם כאן אין המזל מאיר לו פנים, ייצא לנסות את מזלו ממרחק, שמא יוכל לקבץ מאחינו בני ישראל שבחוץ לארץ מעט מעות שייעוהו להשיא את בנו.

ארז את מיטלטליו ושאר צרכי הדרך, ויצא לחוץ לארץ להתדפק על דלתי הגבירים לבקשם שיהיו לו לעזר ולאחיסמך. אבל לדאבון ליבו, מזלו הביש רדף אחריו גם שם, ולא הצליח לצבור אפילו כדי כיסוי עלות כרטיס הטיסה... בראותו כי כן, נשבר לבו בקרבו מאוד, והפסיק להתדפק על הדלתות כאשר בין כך לא הועילו לו נקישותיו... הוא עזב את מלאכתו כך באמצע היום ונכנס לבית כנסת צדדי אחד בלב שבור ודואב, לקח את ספר התהילים בידו והחל שופך צקון לבו בתפילה לפני ד', כשדמעות רבות ורותחות ניגרות מעיניו.

כך ישב לו אותו אדם ובכה במר נפשו ולא שת לבו כי מתקרבת שעת מנחה ואנשים החלו להתאסף לתפילה. והנה נכנס לבית הכנסת אדם אחד שנחרד למראה היהודי היושב כך ובוכה, הדבר נגע ללבו, והבין שהאיש נתון בצרה. בסערת ליבו ניגש אל היהודי, הגיש לפניו כוס משקה צונן וביקשו לברך וללגום מעט, ולאחר שנתן לו ברכת 'שלום

עליכם' שאלו בעדינות לסיבת בכיו ומרירותו. האורח נרגע מעט והודה למטיבו על יחסו הטוב אליו וסיפר לו דברים כהווייתם, איך שהוא עומד בעירום וחוסר כל, בביתו ממתנים לו משפחתו הענפה, ומייחלים מאד שיביא עמו מעות, כדי שיוכלו לגשת אל החתונה. והנה הוא מסתובב פה בניכר, משרך את עצמו מדלת אחת לשנייה ומגביר אחד למשנהו, אבל אין רואה שום ברכה בעמלו, ועדיין הוא עומד כמעט באותו מצב כבתחילה, ואינו מוצא שום עצה בנפשו.

כשמוע איש שיחו במה המדובר נגעו הדברים לליבו והחל לחשוב כיצד ובמה יכול הוא לעזור מעט לאיש נדכה זה. לאחר מחשבה קלה אמר לאותו אדם: "ראה נא ידידי, אני עצמי איני אדם אמיד כלל וצר לי שלא אוכל להושיעך, אבל מכיר אני כאן בעירנו יהודי אחד עשיר גדול שאינו מהחרדים כל כך, וידוע בסביבה כאדם קיצוני הנתון למצבי רוח... אצל עשיר זה יתכנו שני קצוות הפוכים, או שיפתח ליבו לעניינך ואז תקבל אצלו מנה יפה, או שלא תקבל ממנו אף לא פרוטה אחת והוא יגרש אותך מביתו בבושת פנים..."

החליט אותו אדם לנסות את מזלו אצל אותו עשיר, כאשר כבר ראה שבין כך אין לו הרבה מה להפסיד, ובמקרה הגרוע ביותר יגורש מן הבית, והכין את עצמו לכל מצב שיהיה. הגיע אל הכתובת הרשומה לפניו והקיש בדלת. למזלו היה אותו עשיר בביתו והזמינו להיכנס אל טרקלינו ולהציע את עניינו.

לאחר דברי פתיחה ונימוסין ניגש העשיר ישר אל הנקודה והחל לתחקר את היהודי בכמה פרטים נחוצים. בין הדברים שואל אותו העשיר: "כמה ילדים יש לך?". "אחד עשר ילדים בלי עין הרע!" - ענה האיש. כשמוע זאת העשיר השתנו פניו בבת אחת, והחל צועק עליו ולהוכיחו על פניו: "וכי אינך מתבייש?! אם יש לך כל כך הרבה ילדים, איך אתה לא דואג לעבוד קשה בכל כוחותיך לפרנסם ולהשיאם? הרי זו הפקרות וחוצפה! זו היא גזילת הציבור שצריכים הם לתמוך בך ולהשיא את בניך!". כך המשיך לשפוך קיתונות של רותחין, ורצה לגרשו מן הבית.

כשראה היהודי את מצבו, שגם מכאן עומד להישלח בלא כלום, החליט שלא להישאר חייב לעשיר על טענותיו, והשם יתברך נתן בלבו תשובה ניצחת. פנה אפוא היהודי אל העשיר ושאל אותו: "יסלח לי מר, וכמה ילדים יש לך?". ענה העשיר: "ילד אחד בלבד, וברוך ה' יש לי פרנסה בשפע

עבורו, אבל אתה אדם לא אחראי, פרזיט! חי ללא חשבון וגוזל מעות הציבור, וזו חוצפה גדולה וכו'..."

המתין לו היהודי עד שסיים את תוכנתו, ולאחר שסיים אמר לו כך: "שמע נא היטב, רואה אני שמכאן כבר לא ייצא מאומה והולך אני לדרכי, אבל דע לך שבדבר אחד עשיר אני יותר ממך!". התפלא העשיר ושאל: "במה עשיר אתה יותר ממני? מה כבר יש לך שלי אין...".

הסביר לו היהודי: "הרי אמרו חכמינו ז"ל (נדה לא.) שלשה שותפים באדם - הקב"ה, אביו ואמו. אני עשיתי אחד עשר פעמים עסקי שותפות עם הקב"ה בעצמו, ואתה השתתפת עמו רק פעם אחת! אני 'שותף' עם השם יתברך באחד עשר עסקאות, ואתה לא השתתפת עמו כי אם בעסקה אחת בלבד...".

נדהם אותו גביר מתשובתו הקולעת של היהודי, ועל אתר הוציא ממגירתו את פנקס הצ'קים ורשם את כל הסכום שנדרש לאותו יהודי להשיא את בנו, כדי שגם לו יהיה חלק בשותפות הנפלאה הזו... והוסיף וביקשו שבנישואי הילד הבא יבוא אליו שוב, כדי לשתפו גם בעסקה השניה! ומאז בכל ילד שמגיע לפרקו נוסע אותו יהודי לחוץ לארץ, ומתקבל בברכה ובחום אצל אותו עשיר שרוצה להיות גם כן שותף בעסקה עם הקב"ה, ומשלשל לידו את כל הסכום הדרוש להוצאות הנישואין.

זה המבט של התורה על גידול הילדים והבאתם לעולם, יש כאן שותפות עם ד' יתברך! כשמגיעים מתוך תחושה כזו, גם היחס לילדים עצמם שונה לגמרי, הרי אנו שותפים בהם עם הקב"ה, בזכותם נעשינו שותפים למלך!

[מתוך 'טיב הקהילה']

וַתִּשְׁלַח אֶת אִמְתָּהּ וְתִקְוֶזָהּ (ב, ה)

את ידה, שנשתרבה אמתה אמות הרבה (רש"י)

מבואר במפרשים (דעת זקנים, רבינו בחיי), שהשתרבה ידה **שישים אמה**. כידוע, אין הקב"ה עושה ניסים בחינם, א"כ מוכרחים לומר שתיבת משה היתה מונחת בתוך עומק הסוף - שישים אמה (בסביבות 30-36 מטר), ולא היתה אפשרות להגיע אליה ללא יד של שישים אמה. מעתה יש להבין - אם בת פרעה היתה כל כך רחוקה מן התיבה, מדוע שלחה את ידה לעבר התיבה כדי לקחתה, הרי לא ידעה שיעשה לה נס וידה תשתרבה אמות הרבה, ואין שום הגיון לעמוד במרחק כה רב מהתיבה ולשלוח את היד כדי לקחתה. ובת פרעה שהיתה בת מלך מסתמא היתה חכמה ולא עשתה דברים שאין בהם שום תועלת, וא"כ לשם מה שלחה את ידה.

ומובא בשם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל שביאר, שרואים מכאן יסוד גדול, שגם בדברים שנראה לעיני האדם שאין בכוחו וביכולתו להצליח, עדיין אין בזה 'פטור' שלא צריך לעשות

כלום. אלא למרות שבדרך הטבע אי אפשר להצליח בזה, חובת האדם לעשות מה שהוא יכול לעשות. וכשיעשה כל מה שביכולתו לעשות, כבר יזכה שהקב"ה ישלח לו עזר משמים ויצליח בדרכיו. ולכן, כאשר בת פרעה ירדה לרחוץ על היאור, וראתה את התיבה במרחק גדול ממנה וגם הבינה שיש בתוכה מישהו שצריך להציל אותו - עשתה מצידה את מה שהיא יכולה לעשות והושיטה את ידה לעבר התיבה. ומכאן ואילך - מתערבים משמים, והקב"ה עושה לה נס שתתרבה ידה אמות הרבה עד לתיבה כדי שתוכל להביא את התיבה אליה.

כי ידעה בת פרעה את סוד האדם בעולם, ש'אדם לעמל יולד', ואין האדם מצווה להצליח אלא רק לעשות את מה שביכולתו, וכיון שיכולה היתה רק לשלוח את ידה שהיתה רק אמה אחת, היא עושה מה שהיא יכולה, ומן השמים כבר סייעו שאותה אמה הכפילה את עצמה פי שישים, והצליחה בזה להציל את משה.

[מתוך 'שלמים מציון']

* * *

הוא היה תינוק מתוק, חייכן ומלא שמחה. כשגדל קצת היה למושא הגאווה של המשפחה. אבל את השנים הללו הוא לא היה מסוגל לזכור... הזיכרונות הראשונים שנחרטו במוחו היו מכירת המכונה, של הרב'ה אהרון, וצעדו - אותם זכרונות - שלובי זרוע עם המאבק שהתחיל באותה שנה... מאבק שהתחיל, ולא הסתיים לעולם... מאבק אמיתי, מתיש, סוחט כוחות גוף ונפש - מאבק של קשיי למידה וריכוז...

היו שהתייאשו כבר בשנים המוקדמות ההן, הרימו ידיים וקבעו בפסקנות שהלימודים לא נועדו בעבורו. כמו שני קווים מקבילים שלעולם אינם אמורים להיפגש. אחרים המתינו קצת עם הקביעה הנחרצת הזו, מניחים לו להתמודד ולהילחם על כל בדל אות, על כל הברה. היה בו, בתינוק שהפך לילד, שילוב בלתי מצוי של קשיי למידה וקשיי ריכוז והיגוי שהתגבהו כהר אימתני שראשו מגיע השמימה. קשיים ממשיים, שאיימו להכריע את מאמצי הטיפוס שלו. קשיים שלא אפשרו לו להתקדם ולהעפיל. לצד כל אלו, היו לו גם מעלות ייחודיות. מעלות שהאירו את אישיותו ולא הניחו לו להידחק לשולי החברה. הלב, והרצון. היה לו לב זהב, שגרם להיות אהוב בכל מקום. והיה בו כוח רצון עצום, שהעניק לו את היכולת להמשיך ולהיאחז בציפורניים. להמשיך ולהיאבק מול הקשיים, גם אם ההצלחות לא האירו לו פנים.

כך חלפו עליו שנות הילדות ב'תלמוד תורה'. הוא היה מתאמץ בכל כוחותיו להקשיב ולהתרכז, משקן שוב ושוב, ולא מתייאש. ילד צעיר, שנלחם בכל הכוח. ילד שיש לו את כל הסיבות לכישלון. ובכל זאת אינו אומר נואש. אבל המאבק שלו הלך ונהיה קשה משנה לשנה. כשהצליח לכבוש את פסגתו של ההר הראשון ולרכוש את אומנות

הוא התבלבל. הזלזול הציני שבצבץ בקולו של השדכן לא נעלם מאוזניו הרגישות. גם המבטים פצעו את נפשו.

"יודע אני את פרק 'אלו מציאות' על בוריו", ענה בנעימות, משתדל לגייס שרידים של כוחות נפש כדי להמשיך בשיחה, "אף כתבתי עליו חידושי תורה במחברתי", הוסיף בקול שלוו.

השדכן שלא היה לו בעולמו דבר חוץ מכסף, פרץ בצחוק, צחוק מצמרר, צחוק הנובע מהמחוזות הכי אפלים בנפשו של האדם... צחוק מר מלענה... הצחוק הזה ננעץ כחיצים וחרבות בלב הדווי, משבר אותו לרסיסי רסיסים.

מאז אותה פגישה אומללה, השתנו חייו. הצחוק הנורא המשיך להדהד באוזניו, לרדוף אחריו. הדי הצחוק מחקו לחלוטין את הביטחון העצמי, העלימו את כוח הרצון, דכאו את נשמתו עד לעפר. הוא לא היה מסוגל יותר לכלום. עזב את הישיבה, הסתגר בד' אמותיו ולא מצא טעם להמשיך לחיות. ידו של המשגיח קצרה מהושיע. בפיו לא נמצאו מילים שיוכלו לחבוש את פצעי לבבו של תלמידו האומלל. ישב מולו כמחריש. משתתף בכאבו, ולבסוף הובילו אל הקודש פנימה, ליטול עצה וברכה מפיו של מרן 'הסטייפלר' זי"ע. בחדרו של הסטייפלר סיפר המשגיח את הסיפור מתחילתו. סיפר על כוח רצון עצום, על מאבק אדיר מול קשיים, סיפר על פרק 'אלו מציאות' שנקנה בדם ובדמע, ועל מילים פוצעות וצחוק הרסני שהשחיתו כל חלקה טובה ושיברו את הנפש לרסיסים. הסטייפלר ביקש להישאר ביחידות עם הבחור. מבעד לדלת שנותרה פתוחה קמעא, שמע המשגיח את שיחו ושיגו, וחיל ורעדה אחזתו.

הסטייפלר נטל את ידיו של הבחור ואמר לו: "מבטיח אני לך, כשאתה יושב ללמוד את פרק אלו מציאות, ה'ריבוננו של עולם' עוזב את ה'קהילות יעקב' [שכתב הסטייפלר] ואת ה'אבי עזרי' [שכתב הרב שך] ורוצה לשמוע רק אותך. כשאתה פותח את הגמרא שלך ומתחיל ללמוד, התורה שלך חשובה אצל ה' יותר מהדרשות והשיעורים שאומרים בכל הישיבות הקדושות. התורה שלך ראויה להערכה הרבה ביותר. כשאתה לומד את 'אלו מציאות' אתה חשוב יותר מכל התלמידי חכמים..."

הבחור החריש, מביט בעיניים קמות בסטייפלר, שהמשיך ואמר: "אין דבר יקר בעיני ה', יותר מתורה שנלמדת בלב שבור. אין יקר בעיני ה' יותר מתורה שנלמדת בעמל ובהתגברות על קשיים וניסיונות, אין יקר יותר מהתורה שלך. לך יש את הקשיים הכבירים ביותר!"

הבחור יצא מביתו של הסטייפלר, ויצא גם מהדיכאון המר שאיים להטביע אותו... חייו השתנו בשנית. הוא חזר לישיבה והחל ללמוד במשנה מרץ, כשמילות העידוד הנפלאות של הסטייפלר ממשיכות להתנגן באוזניו, לרפד את נתיב חייו, לחבוש את פצעי לבבו. אין דבר יקר בעיני ה' יותר מתורה שנלמדת בעמל ובקושי, אין יקר יותר מהתורה

הקריאה, היו חבריו לכיתה בעיצומו של הטיפוס על ההר הבא, שקועים ראשם ורובם בלימודי החומש עם פירוש רש"י. הוא המשיך לטפס, מתנשם ומתנשף, משקיע כל בדל של יכולת, מקווה לכבוש גם את הפסגה הזו, אבל החברים המשיכו לדהור בקצב שהיה בלתי אפשרי בעבורו. הם שיננו כבר פרקי משנה, צללו אל תוך הגמרא, שלטו בנבכי האותיות הקטנטנות והבינו היטב את המילים הארמיות, והוא נותר אי שם בתחילת הדרך... משתרך אחר כולם...

בישיבה כבר היה פער הלימודים עצום. פסגתו של ההר כוסתה בערפילים, ההעפלה היתה בלתי אפשרית בעבורו. אבל גם כשאחרים הרימו ידיהם בחוסר אונים, המשיך הוא להיאחז בסלעים ולטפס. המשיך לרצות בכל ליבו ונשמתו. היה לו מקום של כבוד בין הבחורים. הם אהבו אותו, העריכו את מידותיו התרומיות. אבל הוא לא הסתפק בכל אלו, הוא שאף בכל ליבו להיות תלמיד חכם. השתוקק להגות בתורה, לזכות להבין את הוויות אביי ורבא. להתפלפל בחידושים ובסברות, להתייגע...

המשגיח ראה בצרת נפשו והשיאו בעצה נבונה. הוא יעץ לו להמשיך ולהשקיע את כל כולו, אבל בפרק אחד בלבד. להתחיל ללמוד את הפרק השני של 'בבא מציעא', ולהמשיך להתעמק בו, ורק בו, להתפלפל ולהגות בסוגיות, ולא להרפות. להיות בבחינת תלמיד חכם אמיתי. אבל בפרק הזה האחד. הוא קיבל את העצה כי נבונה היתה וגם מפני ששביל אחר לצעוד בו לא מצא. למד את הפרק 'אלו מציאות', שינן והתאמץ להבין, וכשסיים התחיל אותו שוב מבראשית. ההר היה גבוה, אבל כל פסיעה קידמה אותו אל הפסגה והוא טיפס בכל כוחותיו. התייגע להבין לעומק, ככל יכולתו. לא התייאש. ההצלחה נסכה בו עידוד וכוחות נפש, העניקה לו סיפוק רוחני עצום, הרוותה את נשמתו. הפרק הזה, אותו ידע על בוריו, היה עוגן ההצלחה שלו. הוא זוכה להגות בתורה. שאיפת חייו מתגשמת...

קול ששון וקול שמחה החל להישמע בקרב חבריו לישיבה, וטוב הלב המפורסם שלו מצא כרי פעולה נרחבים. הוא היה מברך את החתנים בכל לב, מפזז ומכרכר לפנייהם, מצהיל פנים, משתתף בשמחתם בכל מאודו. רכבת החיים המשיכה לדהור, הזמן לא עצר מלכת. חבריו ערכו בריתות והובילו ילדים אל ה'חידר'. צעירים ממנו נישאו והקימו בתים, והוא המשיך להמתין על ספסל הישיבה. הוא, והפרק השני של 'בבא מציעא'... להמתין, ולקוות בכל ליבו כי תמצא המשפחה שתביט על חצי הכוס המלאה שיש בו, ולא רק על זו הריקנית...

עד לאותה פגישה אומללה עם אחד השדכנים שהפגישו איתו...

"שמוע שמעתי עליך", הגיב השדכן בניד ראש וסקר את הבחור בחוסר סימפטיה מכף רגלו ועד קדקודו, "אז מה, ללמוד יודע אתה?", שאל בנימת זלזול.

של העמל בתמצית דם לבו, וידע שמהיום הוא והתורה חד הם לנצח...!

[מתוך 'קבלת שבת']

* * *

הרב בנימין כהן שליט"א [י"ר קרן השביעית] סיפר: "אברך חשוב תושב מרכז הארץ, מוסר שיעורים קבועים מדי יום ביומו באחד מישובי השרון. השיעור נמסר בין מנחה למעריב ומשתתפים בו מתפללי המושב הדתיים הבאים לבית הכנסת. באותו מושב מעורב, מתגורר יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שאביו נפטר. האב יהודי דתי, הותיר אחריו בן ובת שאינם שומרים תורה ומצוות, ושנים-עשר מיליון שקלים כירושה, וגם צוואה חתומה בידי עורך דין: 'הבן יקבל עשרה מיליון שקלים והבת שתי מיליון, אך בתנאי שהבן יאמר אחריו קדיש כל יום בשלושת התפילות בכל ימות שנת האבל. אם לא יקיים את התנאי, תתחלק הירושה - חצי חצי הוא שש והבת שש'. צוואה כתובה וחתומה.

כשהבת פתחה את הצוואה עיניה חשכו. לאחר דקה היא התפכחה, באומרה לעצמה: 'אין מה לחשוש, אין סיכוי שאחי יאמר קדיש כל השנה באופן מוחלט שלוש תפילות... מה עשתה? החליטה ושכרה חברת חקירות מפורסמת שתעקוב אחריו בתבונה ובסודיות ותתפוס את הפעם האחת שהוא מפספס את ה'קדיש', ואז מיד יש לה ביד ארבע מיליון שקלים נוספים...

כמובן שהיא התייעצה קודם לכן עם עורך דין להיות בטוחה כי בנוסח הצוואה משתמע באופן מוחלט שאם יחסיר 'קדיש' אחד היא תוכל לעכב לו את הכסף. העסק השתלם לה, כי 'חברת חקירות' - כמה שתעלה לה, עדיין יישאר לה עוד הרבה מתוך הארבע מיליון...

אך התוכנית שלה לא היתה קלה... האברך מוסר השיעור מספר שהבן מגיע ערב ערב לתפילת מנחה, ממתין אחריה לערבית ואומר 'קדיש'. הבעיה היתה שהבן לא נכנס לשיעור, הוא היה יוצא בקביעות מיד אחרי תפילת מנחה ולא ממתין אפילו רגע להקשיב לשיעור, היה מפטפט בחוץ ומשתעמם ובשום אופן לא שומע מילה אחת. אמנם כיון שהוא סיפר לאברך מוסר השיעור כי הוא בא במיוחד כדי לומר 'קדיש' על אביו, לכן האברך היטיב עמו ובקביעות בסיום השיעור, היה יוצא ומסמן לו בידו כי מתחילים ערבית כדי שלא ישכח את המעריב מחמת עסקיו בחוץ.

לומר את האמת, האברך, הרגיש מבוזה במידת מה, שצער שאינו שומר תורה ומצוות מזלזל בו ולא מוכן לשמוע אפילו מילה אחת של דברי תורה, ועוד הוא טורח לצאת החוצה לקרוא לו לומר 'קדיש'. אבל למרות זאת, כיון שהאברך ידע את ערכו של ה'קדיש' כמבואר בחז"ל, עשה זאת למענו - ולמען אביו שוכן עפר.

הבלשים של 'חברת החקירות' מיקדו את מאמצייהם בשעות הללו של מנחה וערבית. הם המתינו בסבלנות לערב אחד

שבו יהיה טרוד וכדומה, וישכח מעריב אחד, אבל הם לא השיגו את מבוקשם כי הוא הגיע בכל פעם בקביעות מפליאה, כשהאברך היה יוצא וקורא לו פנימה.

האחות, שהבינה מחברת החקירות שכל עמלה לשווא, החליטה ועשתה מעשה. היא ביררה את כתובתו של האברך והרימה אליו טלפון. היא סיפרה לו בצורה כנה את כל הטמון מאחורי ה'קדיש' של אחיה, וכי היא מפסידה מכך ארבע מיליון שקלים. "אני בטוחה כי לולי שהיית קורא לאחי פנימה, יבוא ערב אחד שהוא ישכח ואני ארוויח את הכסף. לכן אני מבקשת: ידוע לי כי יש בקהילתכם אנשים הזקוקים לעזרה כספית, אני מוכנה לתרום לנזקקים ארבע מאות אלף שקל - דרכך, אם בסך הכל 'קדיש' אחד לא תקרא לו פנימה, לא ב'קום ועשה' אלא ב'שב ואל תעשה'..."

האברך נסע למעונו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל, והציג לפניו את הסיפור אודות היהודי הזה שמגיע ל'קדיש' בגלל הכסף וכו'. מרן זצוק"ל אמר לו, כי עליו לדאוג ל'קדיש' באופן מושלם ולא לעשות שום שיקולים, כיון שכל 'קדיש' של כל יהודי חשוב עד מאד.

ניסה האברך להעלות שיקול נוסף: "הרי יש כאן ביזוי התורה כי הוא יוצא מהשיעור בקביעות מזלזלת ואני עצמי יוצא לקרוא לו אח"כ לקדיש, ואם כן חשבתי לעצמי שמותר לי להימנע מלקרוא לו".

הביט עליו מרן ושאל בתמיהה: "וכי קוראים לך 'תורה'?!...".

האברך קיבל את ברכת מרן להצלחה. שב לביתו והרים טלפון לאותה אחות, והבהיר לה כי אין על מה לדבר והוא ימשיך בשלו לקרוא לו ל'קדיש'. האחות הרימה ידיים מהדרך הזו. הבן המשיך ב'קדיש' שבוע ועוד שבוע.

והנה, לפתע בערב אחד, אחרי תפילת ערבית, שואל הבן את האברך: "תגיד לי, לא פוגע בך שאני ככה בחוץ, ואפילו לא משקיע רגע אחד כדי להקשיב לך?...".

"אני מחלק לשומעים יהלומים, ההפסד כולו שלך" - הגיב האברך.

"יהלומים"? תמה הבן.

- "כן יותר מיהלומים, תנסה להקשיב פעם אחת ותיווכח, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף עם כל המשתמע מכך..."

הבן אזר אומץ והתאמץ, נכנס לשמוע שיעור, ועוד שיעור, ו... כיום הוא כבר התחיל לשמור שבת, ויש לאביו בשמים נחת כפול לא רק מה'קדיש', אלא גם שהארבע מיליון הגיעו לידיים טובות. וכל זה הודות לאברך שלא עשה שיקולים זרים, לא התייאש, ולא הפסיד לו אפילו לא 'קדיש' אחד.

[מתוך 'אמונה שלימה']

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כא טבת תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:20 תל-אביב: 4:34 חיפה: 4:24 מוצאי שבת: ירושלים: 5:36 תל-אביב: 5:37 חיפה: 5:35 ר"ת: 6:12

פרשת שמות

מסירות לחסד והצלה

מעלה לאדם המוסר עצמו להצלת הזולת ולמען עשיית חסד עמו!

נלמד מהפסוק: "ותיראן המילדות את האלוקים ולא עשו כאשר דיבר אליהן אין אנו יודעים שקיימו את הילדים" (פרק א-יז) ואמרו חז"ל (סוטה יא): "לא דיין שלא המיתו אותם אלא אף שיינו להחיותם. היו מספקות להם מים ומזון". ומובא במדרש: "וכי מאחר שלא עשו כאשר דיבר אליהן אין אנו יודעים שקיימו את הילדים, למה הוצרך הכתוב לומר ותחיין את הילדים? יש קילוס בתוך קילוס, לא דיין שלא קיימו את דבריו אלא עוד הוסיפו לעשות עמהם טובות. יש מהן שהיו עניות, והולכות המילדות ומגבות מים ומזון מבתיהן של עשירות ובאות ונותנות לעניות, והן מחיות את בניהן. הוא שכתב "ותחיין את הילדים" (מד"ר- שמות א-טו)

כתב הרמב"ם בספר המצוות (לאוין רצו): "שהזהרנו מלהתרשל בהצלת נפש אחד מישראל כשנראהו בסכנת מות או ההפסד ויהיה לנו יכולת להצילו, כמו שיהיה טובע במים ואנחנו נדע לשחות ונוכל להצילו, או יהיה גוי משתדל להורגו ונוכל לבטל מחשבתו או לדחות ממנו נזקו..."

ובספר פלא יועץ כתב: "השתדלות צריך מאוד לכל דבר טוב בין למילי דעלמא, בין למילי דשמיא... וביותר צריך השתדלות והריצות וזריזות רבה להציל לקוחים למות, בטרם ויצא הקצף חמת מלך מלאכי מות רח"ל. וכמה פעמים ראינו ושמענו מעשים שהיו יכולים להציל לקוחים למות בדבר קל, ומתוך התרשלות שאומרים: אין פחד... וחוששים להוציא ממון ובסוף מתגדלת המדורה עד שנצרכים לעשות פיזור גדול כדי להציל... לכן חיובא רמיא על כל העם ובפרט האנשים שיש להם יד ושם טוב בין השרים, למהר להציל את הנופל בידם".

ומוסיף הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות, שניתנה כל התורה להדחות על פקוח נפש, וכ"ש וק"ו שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם ולמכור אפילו הספר תורה בשביל הצלת נפש".

הגאון רבי אליעזר פלצינסקי זצ"ל כתב מכתב מאלף לגיסו הגאון **רבי חיים יעקב לוי** זצ"ל, (הובא בישורון - ל) ולאחר שהודה על הניסים והנפלאות שאירעו למשפחתו הוסיף וכתב על הגה"צ **רבי אריה לוי** זצ"ל את הדברים הבאים:

"וידוע תדע, כי אין ספק אצלי כי הכל בזכות ההורים הצדיקים והחסידים... והאבא הגה"ח (הוא רבי אריה) נתגלה אישיותו במלוא עוזו בימים טרופים אלו, אשר מלבד פעולותיו הכבירים מידי יום ביומו, נתרומם בזה הזמן משכמו ומעלה גבוה מכל העם בגמלו חסד עם החיים ועם המתים, ובעת אשר כל אחד ואחד לא ניסה לצאת מהמקלט, האבא שליט"א בז לכל פחד ותחת פגזים איומים ורסיסי מות, לא נמנע מלשוטט כל היום ברחובות העיר ולבקר את כל מר נפש ולדבר על לב אוהבים ורעים עטופי צער ויגון רח"ל אשר נתרבו בעוה"ר בכל העיר".

ההבדל בין החסידה לעכברים...

בחורף תרע"ה, בזמן מלחמת העולם הראשונה טרח ויגע כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת בכל נפשו ומאודו להמציא עזרה וסעד לאלפים ולרבבות פליטים יהודים שהגיעו לוורשה, אף שהוא עצמו חי אז בדחוקות נוראה, ואולם צרכי הזולת קדמו בעיניו.

באותה עת, הביא לו אחד מחסידיו חלה קטנה לכבוד שבת, אשר הסתכן ואפה עבורו במסירות נפש. ויהי כאשר הסב לסעודת שבת, וחסידים אחדים נדחקו פנימה, פרס להם הרבי פרוסת מן החלה הקטנה, שהיתה אז מצרף יקר המציאות וכך אמר להם:

"מצינו שאמרו חז"ל (חולין סג.) "למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה, שמחלקת מזונותיה עמהן". ובמקום אחר מצינו (ירושלמי ב"מ פ"ג ה"ה) שחז"ל קראו לעכברים "רשיעין" לפי שבראותם פירות הרבה קוראים לחבריהם שיאכלו עמהם. מה ההבדל בין החסידה לעכברים הרי שניהם התחסדו עם חבריהם? אלא שהחסידה מיד כשמזדמנים לה מזונות קוראת לחברותיה ומתחלקת עמהם בשוה. לא כן העכברים שדואגים קודם כל לעצמם ורק כשיש להם הרבה נותנים לאחרים... **ראש גולת אריאל**

"לפחד יותר מדברי חז"ל"...

סיפר הרב שמעון זלזניק זצ"ל, שליווה את הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל בביקורו בארץ, בנסיעתו מירושלים לבני ברק: בתקופה ההיא השתוללו בדרכים קבוצות ערבים מתאבדים ממצרים, שרצחו יהודים רח"ל. רבי אהרן שכן מונית והתנה עם הנהג שיעלה כל מי שיעמוד בצד הדרך ויבקר טרמפ...

"שאלתי את רבי אהרן" - מספר ר' שמעון - "היאך מוכן לעלות כל אחד והרי זה מסוכן שכן ערבי עלול להתחפש ליהודי ולעלות... השיב רבי אהרן: אם יעלה חלילה אדם מסוכן אין לחשוש כי אנחנו שלושה נוכל להתגבר עליו... המשכתי להביע חששותי, אך רבי אהרן הסביר לי:

חז"ל אומרים "לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם", לכן אם אפשר להשתמש בשירות המונית כדי להתחסד עם הזולת אסור להמנע מזה, ומה שאתה חושש, דע לך שאני מפחד מדברי חז"ל הללו יותר מהערבים... **הלמות עמלים**

עלון "איטש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת **הרה"ג רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל** רבה הראשי של מונטריאול - קנדה

נלב"ע כז טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

עלון "איטש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת **רבי מרדכי יששכר דוב בער** אברמצי'ק זצ"ל

נלב"ע כז טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

להרגיש ולהשתתף בצערך של חברו או בשמחתו ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" (פרק ב-יא)

וכתב רש"י: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם. הנה כי כן, משה רבינו לא הסתפק בעצם הידיעה על סבלותם של בני ישראל וההשתתפות מרחוק בצערם אלא **"נתן עיניו ולבו"**. כלומר: יצא מארמונו המפואר והשליך של פרעה, כדי לראות בעיניו ולחוש בגופו את סבלות אחיו המעונים, ולסייע להם במועל כאילו היה אחד מהם.

לא רק בחייו נשא משה רבינו את עול ישראל במסירות רבה אלא גם בשעת פטירתו מן העולם, לא דאג לצרכיו כלל, אלא אך ורק דאגת ישראל היתה נתונה על לבו, וכדכתיב: "וידבר משה אל ה' לאמר יפקוד ה' אלוקי הרוחות. איש על העדה, אשר יצא לפניהם..." (במדבר כז-טז, יח).

ואף זאת למדו חז"ל ממשה, שכך הוא מנהגן של צדיקים, כמו שכתב רש"י (שם טז) "להודיע שבחן של צדיקים כשנפטרו מן העולם, מניחין צרכן ועוסקים בצרכי ציבור..."

כל ימיו של משה רבינו היה נושא בעול סבלותם של ישראל, ואפילו ברגע פטירתו לא היתה לו דאגה אחרת אלא זו, שלא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה. והבקשה שביקש מהקב"ה "יפקוד ה' איש על העדה" היתה שיהיה להם מנהיג כמותו, דהיינו נושא בסבלותם ומרגיש בצערם, כמו שפירש רש"י: "אלוקי הרוחות... מנה עליהם מנהיג שיהיה סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

ועד כדי כך נשא משה בעול מצוקתן של ישראל, עד שהיה מוכן אף למסור נפשו למען הצלתם, כשביקש הקב"ה לכלותם בעוון העגל, אמר משה "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך" (שמות לב-לד), ואמרו חז"ל (ברכות לב). "מלמד שמסר נפשו עליהם".

במכתב ששיגר הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל (בסיון תשנ"ו) כתב בין היתר את הדברים הבאים: "אחד מקניני התורה, אומר התנא (אבות פ"ו מ"ו) שהוא נושא בעול עם חברו, היינו שמתעמק להרגיש מצבו של חברו כשל עצמו, ומתפלל לטובת חברו, ומכל שכן להרגיש צרת הכלל, אשר הוא חיוב ומצות עשה מן התורה לצעוק לפני ה' בכל עת צרה גדולה שלא תבוא על הציבור".

"הנה תושבי ארץ הקודש שרוין בגלות האחרון, כאשר שנאת פורקי עול התורה והמצוות, אנשי השמאל, הגיע ליד רדיפת שומרי התורה ושנאת הדת עד שברצונם להשכיח שם ישראל ר"ל. ולכן החובה להרבות בתפלה לאבינו שבשמים שירחם על עמו ישראל ובמיוחד על תושבי הארץ..." עכ"ל.

בעול מצוקתו של הזולת...

בשיחה עם כ"ק האדמו"ר מבוסטון, סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: מקובלני מהגאון **רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי** זצ"ל, כי עשיית טובה ליהודי, שוה יותר מהכל! פעם הייתי בביתו והתחלתי לדבר עמו בלימוד באחת מסוגיות הש"ס, אולם הוא נאלץ לצאת מהבית לצורך השתדלותו עבור חולה, והוא ביקש ממני להתלוות אליו בדרכו.

לאורך כל הדרך, תינה רבי חיים עוזר באזני את צערו, וכך אמר: "זמן קצר קודם יציאתנו מהבית, היה בביתי אדם שביקש תמיכה להכנסת כלה, נתתי לו את כל הכסף שהיה בידי, אולם שכחתי לשאול את כתובתו, בעוד כמה ימים, אני אמור לקבל לידי סכום כסף נוסף, אילו ידעתי את כתובתו, הייתי יכול לתת לו סכום נוסף. לצערי, אינני יודע כיצד לאתרו..."

והיה רבי חיים עוזר מהלך ברחוב, ועוצר עוברים ושבים ושואל: "הראיתם את האדם שעזב לא מכבר את ביתי?"

מון הרב שך

"עלי להצטער ולכאוב..."

עקב מצב בריאותו וליבו החלש של הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל, ציוה עליו הרופא להזהר מצער ועגמת נפש. והנה אירע שאחת מבנות משפחתו היתה מסוכנת בשעת לידה. הוא השתדל שלא להצטער ואמר: "ה' יעזור וישועתו כהרף עין".

ואמנם אחר הרהור שני אמר: "הן בדיני שמים נלקח בחשבון גם צערם של כל המצטערים עם החולה. ובכן, כל צער וכאב שלי הרי יהיה לזכותה של היולדת, והואיל וכך הוא הדבר, הרי בצערי, בכאבי ובעגמת הנפש שלי, יתכן שיהיה משום פיקוח נפש עבור היולדת, ולכן עלי להצטער ולכאוב את כאבה".

בדרך עץ החיים

מיצות תוכחה

תוכחה לכוונת הברכות

פעם התקיימה בביתו של כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג – **רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצ"ל שמחה משפחתית והוגשו לשולחן מיני קינוח, עוגות ומיני מגדים, נטל מאן דהוא פרוסת עוגה, בירך עליה בחטף ברכת "בורא מיני מזונות", והגישה לפיו. האדמו"ר שהבחין בכך נזדעזע ונשא אליו דברי תוכחתו:

"**להוי** ידוע לך כי מדת אכזריות היא למלמל כך ברכה. פעמים שנשמות יהודיות עטופות בגרגרי החיטה ותיקונן הוא על ידי ברכה בכוונה שאומר על האוכל". וכאן עבר האדמו"ר לתאר כמה צער ויסורים עוברים על הנשמה המגולגלת מקצירת החיטה עד עלותה על שולחנו של היהודי לקבל תיקונה. (ואין כאן המקום לפרט).

והמשיך הרבי בתוכחה נוקבת: "והנה אתה נוטל עוגה זו ומברך בדיבור חסר ובלא כוונה והנשמה שעברה דרך של יסורים לא מוצאת מנוח ועליה לעבור את כל השלבים מחדש, האין בזה מן האכזריות...?"

כמובן אותו יהודי קיבל על עצמו להקפיד מעתה ואילך על ברכות הנהנין לברכם בשלימות ובכוונה ואף לחזק את האחרים לענין זה.

הלמות עמלים

מצוה להוכיח את הזולת [בדרכי נועם] על כל עוול ולתקן כל דבר הנעשה שלא כהוגן!

נלמד מהפסוק: "והנה שני אנשים עברים ניצים ויאמר לרשע למה תכה רעך" (פרק ב-יג)

לומדים אנו מכאן – **כותב החתם סופר** – מדתו של משה רבינו שלא יכל להביט ולראות עוול ולכן הוכיח את הרשע ואמר לו "למה תכה רעך". ולא רק עוול הנעשה בישראל לא יכל לסבול, אלא אף את בנות יתרו הציל מיד הרועים שגירשום.

כלל ידוע הוא: "דברים היוצאין מן הלב נכנסים אל הלב". ככל שהתוכחה תהיה יותר אמיתית. לא מן השפה ולחוץ, אלא מתוך הזדהות פנימית אמיתית עם הדברים הנאמרים, כן תהיה בה יותר סגולת ההשפעה על הזולת. בכח האמת המוחלטת הזו הוכיח משה רבינו. ומכח האמת הזו הציל את בנות יתרו. כי דברים ומעשים הנובעים מתוך הכרה פנימית אמיתית כוחם רב ועצום!

וזה מה שמצאנו בשיחתו של אליעזר עבד אברהם בפני בתואל ולבן כאשר העביר אליעזר בדבריו את השגחתו יתברך, בדיוק כפי מה שראה והרגיש בלב, היישר ללבם של בתואל ולבן, עד שמגודל התפעלותם לא יכלו להמנע מקריאתם הנרגשת: "מה יצא הדבר!"

וכך גם מצאנו אצל יונה הנביא כשהכריז בפני אנשי נינוה "עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת". קריאתו זו היתה מכל הלב ולכן השפיעה מיידית על אנשי נינוה לעשות תפנית חדה ולשוב בתשובה, לעומת

המשך - מצות תוכחה

"אם תקבלי על עצמך..."

מעשה באשה שביקרה בביתו של הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל**. הגישו לפניו כוס מים לשתות, ובירכה ברכת "שהכל" בחטף ובהבלעה. שמע רבי יהודה והטיף לה מוסר ותוכחה כפי שהיה רגיל לדבר בדרשותיו "כיצד מברכין" ויש לחשוב ולכוון בכל מילה שמוציאים מהפה לשבח ולהודות למי שהכל ממנו, עד שנזדעזעה האשה ושאלה אותו בפחד: "מה יהא על כל הברכות שברכתי שלא כהוגן במשך חמישים שנה...?"

הרגיע אותה: "אם תקבלי על עצמך מהיום והלאה לברך כראוי, מעלה עליך הכתוב כאילו ברכת כהלכה גם בעבר, ותקבלי שכר טוב..."

נכנסו הדברים בלב האשה וקבלה עליה. לימים פקדה אותה אבילות ל"ע וישבה "שבעה" ביחד עם כל בני משפחתה. הבחינו כולם שמברכת כל ברכה במתינות ובקול רם. שאלו אותה: "מאימתי הפכת להיות אשה כל כך צדקנית?" סיפרה להם כל מה ששמעה מהרב צדקה, עד כמה חמור עונשו של המזלזל בברכות וחוטפן. השפיעו הדברים גם על כל קרוביה שהחלו להזהר בברכות.

וזאת ליהודה

נח שהוכיח את אנשי דור המבול במשך מאה ועשרים שנה לשוב בתשובה, שאם לא כן יביא הקב"ה עליהם את המבול, ולא השפיע עליהם מאומה. ומדוע? משום שהוא עצמו לא היה שלם עם זה, שכן היה "מאמין ואינו מאמין" כדברי חז"ל, ומכיון שכך, לא היה בכח תוכחתו כדי להשפיע, לפי שלא היתה מכל הלב.

כזאת מצינו גם אצל משה רבינו במלאכת המשכן. כשאמר משה לבני ישראל "ראו קרא ה' בשם בצלאל" (שמות לה-ל) ומובא **בדעת זקנים**: "מהו "ראו"? לפי שכשאמר משה לישראל שבצלאל יעשה המשכן, היו ישראל מרננים אחרי משה ואומרים שכל הגדולה הוא נוטל לו ולמשפחתו. אמר להם משה דעו וראו כי לא מדעתי אני עושה אלא מפי הקב"ה".

ותמה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: היאך שכנע משה את ישראל שאכן לא מדעתו הוא עושה עד כדי לומר להם "ראו", הרי אם מרננים ואין מאמינים, למה שיאמינו לו עתה?

אלא ביאר הרב שטיימן: דבריו של משה נבעו מפנימיות כה אמיתית, עד שכל שומע יכל לחוש באמת הזו כראיה ממש! עד שיכל משה לשכנעם בלשון "ראו" כאילו רואים את האמת הזו בחוש.

והוסיף הרב שטיינמן: אצל קרח וחבר מרעיו לא מצינו כן. הם גם ריננו אחרי משה ומדוע לא היו לדברי משה כל השפעה? אלא משום שלקרח היו נגיעות של קינאה בנשיאותו של אליצפן, וכשהנגיעות הללו הם שגורמים לרינון, שוב לא נקלטים אף הדברים המשכנעים ביותר!

איסור הלשנה ולשון הרע

"האם מותר להעיד...?"

בשנת תרי"ז נרעשו יהודי פולין עקב מעשה נורא שנעשה לכ"ק האדמו"ר **מרדזמין - רבי יעקב אריה גוטרמן זצ"ל**. ימים רבים היה לו "משמש" שהיה גבר אלים שהפיל חיתתו על החסידים וגם על בני ביתו. וכאשר לא יכלו יותר לסבול החליטו לפטרו מתפקידו.

נקמתו של האיש בערה בו. הוא הביא לאדמו"ר עוגה שאפתה אשתו, כדרכה תמיד, אלא שבהשפעת בעלה החדירה רעל לעוגה. האדמו"ר טעם מהעוגה ותקפוהו יסורים נוראים והגיע כמעט לשערי מות ובנס נותר בחיים.

הרופאים גילו את ההרעלה הזדונית וחוקרי המשטרה אף זיהו את האנשים והביאום למשפט. המשמש ואשתו היו צפויים לעונש חמור ביותר. מאסר ממושך ועבודת פרך או אפילו מות.

הזמין בית המשפט את האדמו"ר להעיד, אולם הרבי הסתפק: האם מותר לו להעיד נגד יהודים כשעדותו תגרום למותם. אך מאידך, הרי אינו יכול להתחמק ולהעיד שקר ומה יעשה?

נמלך האדמו"ר בעצת ידידו הטוב **כ"ק האדמו"ר מגור בעל החידושי הרי"ם** ואף ביקש ממנו שיפעיל השפעתו להקטין את העונש מן הנאשמים. כתב לו החידושי הרי"ם תשובה הלכתית מפורטת כיצד עליו לנהוג. הופיע הרבי בבית המשפט ומסר עדות מסויגת כפי שניסח החידושי הרי"ם וגם הקלו בעונשה של האשה, לבקשת הרבי, לחמשה חודש מאסר בלבד...

מרבצי תורה מעולם החסידות

היאך להתייחס ל"תפילותיו" של ה"מוסר"...

בעיר אחת היה "מוסר" מפורסם, שהיה מלשין תמיד על בני העיר וגורם להם רעות רבות וצרות. מספר פעמים נדונה האפשרות לאנשי העיר לשלם לו כגמולו ולהפטר ממנו, אך חששו לעשות לו רעה, מפני שהיה עומד בבית הכנסת ומתפלל בכונה ובדביקות כאחד מחסידי עליון, ולא ידעו להבין בטיבו של האיש: מצד אחד הוא מוסר ומלשין, ומאידך הוא שופך נפשו לפני ה'...

שלחו בני העיר לשאול את הצדיק **רבי אורי מסטריליסק זצ"ל**, כדת מה לעשות עמו. השיב להם הצדיק בצחות לשונו: אל תחושו לתפילותיו שכן "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט..." (נוסח המושאל מגדרי הקניינים - קידושין כח).

סיפור

שלא לדבר לשון הרע ודברי מלשינות על חברו!

נלמד מהפסוק: "וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר" (פרק ב-יד). ופירש רש"י (מהמדרש): "דאג על שראה בישראל רשעים דלטורין. אמר, מעתה אינם ראויים להגאל. אכן נודע הדבר" - נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם ראויים לכך." עכ"ל.

פסק הרמב"ם (פ"ח מהלכות חובל ומזיק הלכה י): "מותר להרוג המוסר (המלשין) בכל מקום, ואפילו בזמן הזה שאין דנין דיני נפשות. ומותר להורגו קודם שימסור אלא כשאמר הריני מוסר פלוני בגופו או בממונו, ואפילו ממון קל התיר עצמו למיתה. ומתירין בו ואומרים לו אל תמסור. אם העיז פניו ואמר לא כי, אלא אמסרנו, מצוה להורגו וכל הקודם להורגו זכה".

מקורו של הרמב"ם ממה שסיפרו חז"ל בגמרא (ב"ק קיז) על אדם שרצה להלשין לפקידי המלך להראות להם על ממון חברו, והאמורא רב הזהיר אותו שלא יעשה כן. אותו אדם השיב בחוצפה לרב, שילשין. באותה שעה ישב רב כהנא לפני רב, ובשומעו את דברי ה"מוסר" שבר את מפרקתו מעליו והרגו.

ואכן רב הצדיק את מעשהו של רב כהנא וקרא עליו את הפסוק (ישעיה נא-כ) "בניך עולפו... כתוא מכמר" [הפסוק מדמה את ישראל שתחת שלטון הגוים, כמו שור בר שנלכד ב"מלכות" מה שור זה, כיון שנפל במכמר [=במלכות] אין הציידין מרחמים עליו, כך גם ממון ישראל, כיון שנפל ביד עכו"ם אינם מרחמים עליו ועלולים להורגו בשביל ממונו. נמצא שה"מוסר" סיכן את חיי חברו ונחשב "רודף" שמוותר להצילו בנפשו.

אלא שהמשנה למלך תמה על הכרעה זו: הרי מבואר בגמרא (שבועות מח) שאדם עשוי להגזים בדבריו ולבסוף לא עושה מה שמאיים לעשות, ואם כן, מדוע לא נאמר גם כאן שה"מוסר" לא התכוון באמת לממש את איומו? וצריך לומר שהיתה הוכחה לכך שמתכוון לממש איומו ממה שהעיז פניו כנגד רב והכריז שילשין.

מדוע מותר להרוג את ה"מוסר" מדין רודף? הביא **בהגהות מיימוניות** (פ"ט מגניבה ה"ח) מדברי היראים שזה כמו שמצינו ב"בא במחותרת" שמוותר להורג משום שחזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו (וכמבואר בגמרא סנהדרין עב.) וממילא ילחם עמו ובאופן זה עצמו הגב להורגו והריהו "רודף"! כך גם כאן הנמסר לא יעמיד עצמו על ממונו ועלול לבוא לידי סכנה, לכן נחשב המוסר כדיון רודף שבה להורגו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שלום לך! / הרב נפתלי וינברג

מושך עליו עצבות. נתאר לעצמנו אדם שצועד ברחוב בעוד הזולת ממשיך עליו השפעות של שמחה מכוח אמירת "שלום". האם תארנו פעם לעצמנו את כוחה של אמירת שלום?!

* * *

אמנם, יש הסבורים שמדובר בנושא "צדדי" שלא ראוי להיטפל אליו יותר מידי. להם נאמר כך: הראשונים לימדו אותנו שכל מידותיו של האדם קשורות זו בזו. כאשר אדם בוחר להשתפר במידה אחת, זה גם עוזר לו בתיקון מידות אחרות למרות שעליהן הוא לא עמל באופן ישיר. כדאי אם כן שאדם יקבל על עצמו לתקן דבר קל ובכוחו יוכל להשפיע על כל המידות. לא כדאי לבחור בדבר קשה שכן "תפסת מרובה לא תפסת. אני שואל: מה יותר קל מאשר לומר שלום בחיוד?"

נשאלת השאלה: אם זה כל כך קל אז מדוע מוותרים על קיום מצווה כה קלה? התשובה היא שהבעיה לא נקודתית אלא כללית. אנשים שקועים ועסוקים עם עצמם, צריך בעצם לשנות את המנטאליות. לחשוב על הזולת ולשמח אותו. דווקא נקודה זו חזקה יותר בחו"ל. לא הייתי בכל העולם אבל בכמה ריכוזי יהודים בניו-יורק ראיתי שאנשים מברכים ומתברכים בשלום הרבה יותר מאשר בארץ. ובפרט בשבת קודש שכל אחד כמעט אומר לכל מי שהוא פוגש "א גוט שבת!"

למרות שמדובר בדבר קל, צריך לעשות אותו בשלמות. דהיינו לא לוותר על שום הזדמנות, ולאחל לכל אחד ואחד שלום אחרת יש לחשוש שמדובר בסוג של רמאות.

* * *

ומדוע רמאות? כי כדי להשיג את מעלת ה"שלום" נדרש האדם לפעול ב"שלמות". מובא במסכת ברכות (דף ו' ע"ב) וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שיודע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר (תהלים לד, טו) בקש שלום ורדפהו. המהר"ל, בנתיבות עולם, נדרש להסביר את פשר החובה לרדוף אחר השלום. הוא מביא את הגמרא הנ"ל ומפרש:

"פירוש, כי למדרגת השלום שמשלים את הדבר וכאשר אין השלום הכל חסר. ולכן צריך לרדוף אחר השלום שהוא משלים הכל". אם אדם לא ירדוף אחר השלום הוא לא יתקן מידה זו, אלא יישאר בינוני. כדאי להיות מושלם בדבר אחד לפחות, וכך להשפיע על דברים ומידות נוספים."

לכל אחד יש את האפשרות לכך. תאמר שלום - זה לא עולה כסף! ולא רק שזה לא עולה כסף, זה עוד נותן הרגשה טובה הן לנוותן והן למקבל. שלום הוא שמו של הקב"ה, ויש בו הרבה קדושה וכוח השפעה טובה. כאשר אומרים לאדם שלום מביאים עליו קדושה. הבה נתאר לעצמנו כיצד ייראה עולמנו כאשר שמו של הקב"ה יוזכר מאות אלפי אם לא מיליוני פעמים ביום!

אמירת שלום, מצטיירת אולי כאקט אגבי שמתלווה לשלל פעולות יומיומיות - אך לא כך ראו זאת חז"ל: המילה "אמור" - בפסוק "כה תברכו את בני ישראל אמור להם" - נכתבה בכתב מלא. דורשים מכאן חז"ל (במדרש תנחומא) "שצריך אדם ליתן שלום לחבירו בפה מלא!"

מסופר על **הסבא מסלבודקא** זצ"ל (בספר תנועת המוסר) שהיה מעורר על סבר פנים יפות והיה "נוזף לעיתים קרובות בתלמידים על הבעתם הנוקשה". פעם ביקר בביתו תלמיד ישיבה שהיה בדרכו מליטה לפולין. הבחור היה בעל הבעה רצינית והסבא העיר לבחור מספר פעמים שישנה את הבעתו באופן מידי ויעלה חיוך על שפתיו - אך ללא הועיל. הסבא ראה בכך "ליקוי נפשי גדול" והסיק מכך מסקנות מרחיקות לכת. לפי התכנון היה נכדו של הסבא אמור להמשיך עם אותו בחור לפולין, אך הסבא לא הסכים שנכדו יתלווה לבחור בנמקו שהוא "מסופק בזכויותיו וחושש לסכנת דרכים".

כדי להבין **כיצד מובילה הבעת פנים חמוצה עד לכדי סכנת דרכים?** נספר דבר מדהים:

כתוב בספר הזוהר הקדוש שכאשר יהודי מביא את עצמו למצב של שמחה, אזי גם משמים משפיעים עליו שמחה. בתקופת השואה ארע סיפור מדהים. אל קבוצת יהודים ששהו במקום מסוים גונבה ידיעה מקפיאת דם: קבוצת נאצים מגיעה אליהם כדי להוציאם להורג באופן מידי!"

"מה הם יכלו לעשות באותה שעה? הייתה להם אפשרות להילחם? היה להם לאן לברוח? אחד מהיהודים ששהו באותה קבוצה הציע רעיון שלכאורה נשמע מטורף: "לצאת בריקוד של שמחה!"

"מכיוון שאופציה טובה יותר, בכל מקרה לא הייתה, אגרו היהודים את שארית כוחותיהם ויצאו לרקוד... כאשר הגיעו הנאצים למקום הם נראו כהלומי רעם. הם הביטו ביהודים שהמשיכו לרקוד ופשוט הסתלקו מהמקום.

לזאת התכוון הסבא! אותו בחור בעל הבעה חמוצה חשף את עצמו לסכנה, ולכן הוא לא הסכים שנכדו יתלווה אליו למסע. אבל כאשר קיימת אווירה של שמחה היא מגינה על האדם!"

* * *

"כעת נתבונן; לא פעם יוצא אדם לרחוב בלי מצב רוח, וכאשר מיישהו מברך אותו "שלום" עם סבר פנים יפות, הוא יוצא ברגע אחד מאווירת הדכדוך ושורה עליו השמחה. ידוע פירושו של הבעל שם טוב זי"ע על המילים "ה' צילך" (תהלים קכא, ה): התנהגותו של הקב"ה עם האדם נגזרת באופן ישיר מהתנהגותו של האדם עצמו. הקב"ה מתנהג, כביכול, כאותו צל שתנועותיו נגזרות מתנועותיו של האדם. אדם ששרוי בשמחה מושך עליו שמחה (וכפי שהבאנו לעיל מספר הזוהר), אדם ששרוי בעצבות

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: נשיאה בעול

פרשת שמות

בס"ד | גליון מס' 414

כיצד בריונים הביאו את גדול הדור לעמדת תצפית?

ויצא אל אחיו וירא בסבלותם... (ב, כ"א)

עקב כונד העבודה, נאנק עם בני ישראל הנאנקים. כך זכה למעלתו כמנהיג ישראל, כך זכה להוריד לנו את התורה הקדושה ממעל!

בפרק 'קניין תורה' בפרקי אבות, מבואר כי אחד מקנייני התורה הוא 'נושא בעול עם חברו'. והשאלה הנשאלת היא: והלא נשיאה בעול עם חבר והשתתפות כנה בצערו - דורשת זמן ותשומת לב. ההיגיון מחייב שהדבר דווקא ימנע מהאדם לשקוע בתורה ולקנותה קניין נצח! כיצד יתכן שהמשנה מגדירה את 'נושא בעול עם חברו' כתכונה המסייעת דווקא לקניין תורה, כמשהו שמקדם את היכולת הלימודית?!

והתשובה ברורה: צאו וראו מדרכו של משה רבינו, השליח להעניק את התורה לעם ישראל. הוא הגיע למדרגתו הנעלית רק כי נשא בעול עם חבריו, רק כי נתן עיניו ולבו לצרתם של ישראל. כי כשיהודי משתתף בצער הזולת, נאנח אתו, תומך בו בשעתו הקשה, מרגיש את העובר עליו ומעודד אותו בהתמודדותו - בכך הוא מפתח את הקשר שלו עם בורא עולם, וממילא נפתחים בפניו שערי תורה - להבינה, לקנותה, ולזכרה היטב!

אחים יקרים, הבה ניקח עימנו את המסר הזה מפרשת השבוע. סביב כולנו יש כאלה שסובלים, שנאנחים, שמתמודדים, שמתקשים. כמה כדאי להקדיש זמן ותשומת לב, לשים עליהם עין, להיאנח איתם ולהשתתף בצערם. אשרי מי שיכול לסייע ממש, אבל גם כשאין את היכולת, הרי אנחנו יכולים לפחות להיות שותפים בעול, להרגיש את הצער, לחיות את כאב הזולת ובכך להקל עליו מסבלו!

הבה נישא בעול עם חברינו, הבה נשתתף בצער של הזולת, גם אם אין לנו מה לסייע. הבה נקדיש זמן ותשומת לב לכל מי שעובר התמודדות או אתגר, למי שחוזה טלטלה בריאותית או משפחתית, למי שמתקשה בפרנסתו או עוברים עליו צרות קשות. ככל שנישא בעול עם החבר, ככל שנשתתף השתתפות כנה בצערו ונהיה עמו באנחות - כך נזכה להקל מעליו את המשא, ונזכה להתקרב לבורא עולם!

גאון הדור על הספסל...

שעת צהרים לוהטת, בעיצומו של יום שרבי, ברחוב ברטנורא שבמרכז בני ברק. על ספסל סמוך לכיכר המפורסמת בשם 'כיכר ברטנורא' יושב הגאון הנודע בעל 'חזון איש' זצ"ל, כשליצידו אחיינו הרה"ג רבי שאול ברזם זצ"ל ומקורבו הרה"ג רבי דוד פרנקל זצ"ל. השמש קופחת על ראשם, והם יושבים במקום ללא תזוזה, ככיכר ללא מטרה...

עוברים ושבבים מביטים במחזה בהתפעלות. 'חזון איש' ידוע כגדול הדור ותפארתו, לא איש שמעביר את היום בישיבה סתמית על ספסל מזדמן בחוצות קריה. מה עוד שהחמה יוקדת על ראשם, צולה את הולכי הרגל הממהרים לפינוט מוצלח. מה טעם 'חזון איש' ומלוויו יושבים כך? מה קרה שהזמן הבטלי מנוצל והחום המהביל גם יחד לא מצליחים להניס אותם אל ביתם?!

בהתרגשות ובשמחה אנו פותחים בלימוד ספר 'שמות', הספר השני שבמקרא, הפותח בתיאור הגלות הקשה והמייסרת שעברנו במצרים. אנו צועדים בעקבות אבותינו שנדרפו בידי נוגשי פרעה, ובורא עולם שולח להם את הראש והראשון לנביאי ומנהיגי ישראל - הוא משה רבינו - שבורא עולם התגלה אליו בהתגלות אלוקית מטלטלת, ושולח אותו לגאול אותנו.

הבה נתבונן באישיותו של משה רבינו - מנהיג ישראל, הבה נבחן מה התאים אותו לתפקיד כה ייחודי ועילאי. הרי כל בר דעת מבין שלגאול את עם ישראל זו משימה לא פשוטה, שליחות שנחרטה בדפי ההיסטוריה. משה רבינו הוא זה שעלה השמימה והוריד לעם ישראל את המתנה היקרה מכל - היא התורה הקדושה, ומן המתבקש הוא לשאול מה הכשר אותו לתפקיד כה רם ונעלה? כיצד הוא זכה למעלה כה יתירה? מה היה מקור עוצמת הכוח של משה רבינו?!

התשובה לשאלה הזו, מופיעה במפורש בדברי חז"ל בפרשת השבוע, המתארת את סיפור גדילתו של משה רבינו. ברגע שהוא גדל, הדבר הראשון שכתוב עליו הוא 'ויצא אל אחיו, וירא בסבלותם'. הוא היה פטור מסבל הגלות, ובכל זאת הוא התמקד ביציאה אל אחיו הסובלים, מבקש להרגיש את העובר עליהם, לסבול את סבלם, להיות לצידם בשעתם הקשה.

לפיכך זכה משה רבינו להיות גדול הנביאים, בכך הוא זוכה להתעטר בעטרת גדול מנהיגי ישראל, לגאול את ישראל ולהביא לנו את התורה הקדושה. וכלשון המדרש: 'אמר הקדוש ברוך הוא: אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל, ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך!' - ומאז הפך משה רבינו למנהיג ישראל הגדול ביותר בכל הזמנים.

כאן נחשף הסוד על התכונה הנדרשת ממי שחפץ לזכות בקרבת אלוקים, על הערכים שחייבים לפעום בלב מנהיג ישראל, על הדרך הנכונה שכל אחד מאתנו חייב לדבוק בה: לצאת אל אחיו, להרגיש בסבל הזולת, לחוש את הצער של יהודי אחר, להשתתף בכאב ולחוות עמו את העובר עליו. לא חייבת להתלוות לכך משמעות של עזרה ממשית, אבל חייבת להיות נשיאה בעול עם צער הזולת, השתתפות כנה ברגשותיו, הענקת תחושה ש'עמו אנוכי בצרה'.

את המילים המתארות את מעלתו הייחודית של משה רבינו, 'וירא בסבלותם', מבאר רש"י, כפשוטו של מקרא, 'נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם'. משה רבינו היה עלם צעיר, בחור בוגר בית פרעה. יכול היה להמשיך קדימה בחייו, פטור הוא מעול גלות מצרים בשל היותו משבט לוי, משוחרר הוא לנפשו - לעשות את מה שישרת אותו.

אבל הוא עוצר הכל. מניח את עסקיו, ונותן את עיניו ולבו. הוא לא נשא בלוקים ולא ערבב את הטיט, הוא לא סייע בעמל הגלות ולא הציל תינוקות מהשלכתם ליאור. בידי לא עשה דבר, אבל בעיניו ובלבו - עשה גם עשה, הוא השתתף עימם בצער, נאנח עימם

מה לזקנה ולתפילה?

קורות וקירות ביתו של 'החפץ חיים' זצ"ל בראדיו, מורגלים היו בצרות וייסורים שאנשים תינו בפניו, מבקשים עצתו וברכתו. וכך קרה גם באחד הימים, כשיהודי מלומד בייסורים הגיע לביתו, פנה אל 'החפץ חיים' וביקש שיתפלל עליו לרפואה שלימה. בדבריו, פירט האיש עד כמה הוא חולה וסובל, ואם חלילה ייפטר מן העולם מתוך מחלתו - ישאיר אחריו אלמנה שבורה ושבועה יתומים אומללים!

'החפץ חיים' ניאות להתפלל עליו, בתנאי שהלה יתחייב שלא יגלה את הדבר לאיש. החולה סבר וקיבל, ויצא מבית 'החפץ חיים' שמח וטוב לב. ואכן, כעבור תקופה לא ארוכה החלה הטבה ממשית במצבו, הוא הבריא מכל מחלתו וייסוריו, ושב להיות בריא כאחד האדם!

חלפו כ-35 שנה, ושוב חלה האיש במחלה קשה. הוא כבר היה מנוסה, לפיכך מיהר לשוב ולפנות אל 'החפץ חיים', סיפר את שאירע לפני שלוש וחצי עשורים, וביקש שגם הפעם 'החפץ חיים' ירחם עליו, יתפלל לרפואתו וישיעו ממחלתו. להפתעתו, 'החפץ חיים' סירב לכך באומר: 'אז עוד הייתי צעיר, היום אני כבר זקן...'

האיש התפלא. מה לזקנה ולתפילה? וכי כל כך תש כוחו של 'החפץ חיים' עד שאינו יכול להתפלל בעדו ולברכו? - 'החפץ חיים' הבחין בתמיהה, ונענה על אתר: 'לפני 35 שנה, כשבאת אליי לראשונה, הייתי צעיר. שמעתי את כאבך, וישבתי 40 יום בתענית למעןך תוך תפילות ותחנונים, וכך פעלתי את ישועתך. היום אני כבר זקן, אין ביכולתי לצום ארבעים יום ברצף...'

מדהים! 40 יום ישב 'החפץ חיים' בתענית לרפואת מישהו שלא הכיר בכלל! רק מתוך נשיאה בעול, רק כדי לעשות כל שביכולתו למען יהודי סובל! הבה נאמץ את השיטה ואת הדרך, הבה נישא בעול עם חברינו, הבה נקדיש זמן ותשומת לב להקל עליהם ככל יכולתנו!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לסבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנת הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פּוֹץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

הם נושאים את האופק אל פתח בית לא רחוק, ועוקבים בדריכות אחר הנעשה סביב מפתנו. דקות ארוכות, רק יושבים ומביטים, בוחנים בקפידה אם משהו מגיע אל הדלת. הא ותו לא!

לפתע, האיש שהתגורר בתוך הבית, הוא זקני הרה"ג רבי משה טורק זצ"ל - שבעצמו היה מקורב מאוד ל'חזון איש', הבחין בנעשה על הספסל, בגאון הדור היושב ועוקב אחר ביתו בדריכות. הוא מיהר לגשת לספסל בבהילות, ושאל: 'מה קרה? על שום מה הרב ממתין כאן, ועוקב אחר הנעשה בסמוך לדלת בית?'

'ה'חזון איש' חיך כממתק סוד, והשיב בפשטות: 'שמעתי שרוצים להזיק לכם, ולכן באתי. אני שומר עכשיו שלא יאונה לכם כל רע...'

רבי משה התפעל והתפלא גם יחד. הן אמת כי לפני דקות אחדות חווה טלטלה אישית מאיימת, אך הוא כלל לא ידע כי ה'חזון איש' יודע על כך, וגם אם הוא יודע - למה שיבוא בעצמו להגן' עליו... והנה כי כן, ה'חזון איש' התייצב, הוא כאן כדי להגן'.

וזאת, כי מעשה שהיה כך היה: נערה צעירה שלא גדלה על ברכי התורה והמצוות ביקשה להתקרב ליהדות, ונשלחה ללמוד בסמינר בבני ברק. היא היתה זקוקה למקום לינה, וה'חזון איש' ביקש מרבי משה טורק ורעייתו לארח אותה באורח קבע, אלא שהדבר לא מצא חן בעיני אביה, שהופיע בלוויית בריונים מטילי אימה בבית משפחת טורק...

בעוד רבי משה ניצב מול הדלת ומביט בחרדה בבריונים הנערכים לפרוץ לביתו, מיהרה הרבנית לצאת מהדלת האחורית, ולבוא אל ה'חזון איש' - לשואלו כיצד לפעול מול חבורת הבריונים המסוכנת. ה'חזון איש' כלל לא ענה - הוא פשוט לבש את מעילו ומיהר לצאת לכיוון בית משפחת טורק, כשהבחינו הבריונים ברבם ומאורם של ישראל ניצב מולם - וראת הכבוד הניסה אותם מן הבית, והם נמלטו מהאיזור...

את כל זה - כלל לא ידע רבי משה. הוא ידע שהבריונים הגיעו, נערכו לפרוץ, ואז נסוגו לאחור. בחסות המהומה, רעייתו הרבנית אפילו לא הספיקה לספר לו שפנתה אל ה'חזון איש'. אבל היא לא היתה צריכה לספר דבר - כי רבי משה בעצמו הבחין ב'חזון איש' היושב על הספסל ומביט בדריכות, מוודה שהכל בסדר...

סיפור מופלא זה, שמופיע בספר החדש והמתק 'לדמותו של מחנך' - פרקי חייו וסוד כח החינוך של זקני הרה"ג רבי משה טורק זצ"ל שחינך אלפי תלמידים, מעניק לנו הצצה על מבטו של גאון בישראל כשנתקל ביהודי בשעת מצוקה, וממנו נלמד את הדרך נלך בה:

כן, אפשר להציע עזרה פרקטית ומעשית, אפשר לומר 'אין לי מושג בנושא', ואפשר להפנות לבעל מקצוע. אבל יהודי הנושא בעול עם חברו - לא מסתפק בכל אלה, אלא מגיע בעצמו לחוות את הפחד, להיות שם ברגעי האימה, להתייצב ליד יהודי בשעת החרדה, ולתמוך בו בעוז ובגבורה.

כשה'חזון איש' יצא מהבית - נקל לשער שבעונותו לא העלה על דעתו שמבט חטוף שלו יניס את הבריונים. סביר יותר החשש שהבריונים יפגעו גם בו, יהודי זקן נטול כוחות. ובכל זאת הוא לא נשאר ספון בבית ויצא לזירת האירוע - - -

כי כשיהודי אחר סובל, צריך להתייצב לצידו. כשחבר חושש, יש לעמוד לידו. כשמישהו עובר טלטלה - יש לטפוח על שכמו ולעודד אותו. יש לתת לו את התחושה שהוא לא לבד, שיש לצידו אנשים טובים שמרגישים את מצוקתו, שנכונים לשאת עמו בנטל הכאב, שמוכנים להיות שותפים לרגעי המצוקה העוברים עליו. זו הנהגתו של גדול בישראל, הנהגה שכל כך כדאי שכולנו נאמץ - לשאת בעול עם החבר, להרגיש את כאבו, להיות לצידו במצוקתו!

האברך שהפך לגאון!

האברך שהתקשר לביתו של אחד מגאוני דורנו שליט"א, נשמע היה כ'עוד אחד' מן השורה. אברך שלמד שני חלקים בשולחן ערוך - 'אורח חיים' ו'יורה דעה', ומבקש לבוא למבחן. נקבע לו זמן, והאברך התייצב בשמחה למבחן. עד כאן הכל שגרתי, ואז קרה הפלא הגדול. הרב הוותן, מגאוני דורנו המוכרים, רגיל לבחון אברכים שכאלה, המסיימים נושא או שניים ובאים להיבחן, פרחי הוראה צעירים. אבל כזה דבר עוד לא ראה, הוא ישב במבחן בהלם:

האברך הניצב לפניו, הוא צעיר לימים, ושולט בבהירות מוחלטת בכל פרט גדול כקטן, מכיר כל סעיף וכל סימן, מפליא בבקיאותו בכל שורה בשני חלקי שולחן ערוך, בלי לפסס אף מילה! שאברך צעיר ובלתי מוכר יבוא למבחן, על כל כך הרבה חומר בבת אחת, וישלוט שליטה כה גאונית בכל מכמני ההלכה? - כזאת טרם ראה הגאון, הוא פשוט נהנה מכל רגע במבחן, כשראה שהאברך שאינו מביט בספר - כמו קורא מתוכו בכל מקום בו נשאל!

כמובן, האברך זכה במכתב המלצה מלהיב וחרגי, כזה המעיד על גאונות המופלגת ובקיאותו הנדירה. את המכתב הראה האברך לאביו בסיפוק ובאופור, מעניק לו רגעי

נחת יהודית צרופה ועילאית. כעבור תקופת מה, פגש אביו של האברך את אותו גאון שבחן את בנו, והודה לו על שהקדיש מזמנו היקר למענו...

אותו גאון נרעש: 'אתה מודה לי?! והלא אני צריך להודות לך! איזו חדות התורה זו היתה, כמה אושר היה לי לבחון את בנך ולגלות שגם בדורנו יש גאונים נסתרים, כאלה שיודעים כל מילה בשני חלקי שולחן ערוך ואיש לא מכירם! לא ראיתי מעולם דבר כזה!' - ציין בהתפעלות, 'אברך כה צעיר וגאון כה גדול?! חייב להיות כאן סוד מאחורי ההצלחה שלו, אתה חייב לגלות לי מה עומד מאחוריו, איזה כח שמימי היה לו להגיע להישג כה כביר?!

האב חיך במבוכת מה מהמחמאות המורעפות עליו, והשיב אחר הרהור: 'האמת שאינני יודע, זו ברכת שמים עילאית. אבל אם אני צריך להניח את האצבע על היום בו החלה ההתעלות המטאורית של בני, לדעתי היה זה כשהיה בחור צעיר, ולמד בישיבה קטנה. הוא כובד ב'הגבהה' בקריאת התורה של יום שני אחד, וכשניגש להגביה את ספר התורה מול כל בני הישיבה - שיבש את ידיו והרים את ספר התורה ב'הגבהה' הפוכה, כמקובל ביום שמחת תורה...

תלמידי הישיבה צחקו מהתקלה המוזרה, בני הפך ללעג וקלס בשעת ארוחת הבוקר שאחרי התפילה, ואף נקרא לחדרו של המשגיח לנזיפה חמורה. מול המשגיח נאלץ לגלות כי לא טעה אלא התכוון: כי בחבור שעלה לעליית 'שלישי' טעה בברכה שלאחר הקריאה, הוציאה מפיו באופן משובש ומצחיק. בני ראה שחברו עולה על מוקד הלעג וחשש לכבודו, לפיכך החליט לבצע מיד תקלה חמורה בהרבה, שתהפוך לשיחת היום ותציל את כבוד רעהו!

הרב ששמע את הסיפור המפעים, הנהן בראשו בהבנה ואמר: 'דעתי. לא יכול להיות גאון כה צעיר ומבריק שאין סיבה לכך שזכה בכזו סייענת דשמיא להתעלות ולהחכים. ראוי הוא בנך לעטרת הגאונות, כי הוא חש בצער חברו והיה מוכן לסבול צחוק ולעג עמו - ואף במקומו!'

דבר הסיפור הגיע לאוזני הגה"ח רבי משה יעקב קנר שליט"א, והוא ביקש לעמוד על אמיתותו. תוך כדי הבריר הגיע לאביו של אותו אברך צעיר וגאון, והלה מספר לו כי לסיפור נדבך נוסף:

כמה שנים לאחר מכן, ערך אותו אברך צעיר סיום הש"ס, ולהפתעת הכל - בסעודה זו הופיע אורח בלתי מוכר, שהוזמן על ידי בעל השמחה - האברך שסיים את הש"ס. אביו שנכח בסעודה ניגש אל האורח הזר ושאל לשמו ולקשר שלו עם מעמד זה, ואז השיבו האורח: 'סליחה? אתה שואל מה הקשר שלי לאירוע? והלא אני המחותר הראשי כאן!'

'כיצד?' - תמה האב. 'הלא לא שמעתי עליך מעולם, לא ידעתי שאתה נמנה על מכרי בני בכלל?!' - ואז גילה לו האורח, שהיה זר לחלוטין למשפחה: 'היה זה לפני כמה שנים. הייתי חולה מאוד, והייתי צריך סכום עתק של כסף לרפואתי. ביקשתי מבנך עזרה, אבל מנין לו לאברך השוקד באוהלי תורה לתת? - לפיכך אמר לי שישתדל עבורי...'

האיש נשם עמוקות, והמשיך לספר - כשעיני האב מתעגלות בתדהמה ובהערצה לבנו: 'אני חשבתי שזה תירוץ, אבל הוא היה רציני. הוא נסע לביתו של נגיד מוכר וביקש את הסכום כולו, אולם הלה לא התרצה. ואז בנך הציע לי עיסקה שלא הצליח לסרב לה:

העשיר יתרום לי את כל הכסף הדרוש, ובנך ילמד לזכות את הש"ס כולו! זהו סיום הש"ס בו אנו ניצבים עתה, זה פירעון התחייבות בנך לאותו עשיר, כדי לגייס ממנו את הכסף עבורי. האם אינני מחותר ראשי בשמחה הזו?!' - סיכם האיש הזר...

האב נפעם עד עמקי לבבו. ידוע ידע כי בנו רגיש לסבל הזולת, נושא בעול עם חברו ככל יכולתו. את זאת כבר הכיר מהמחצית הראשונה של הסיפור, עת ניאות להפוך ללעג וקלס רק כדי להציל את כבוד רעהו. עתה גילה כי בנו ממשיך בדרך זו, ואין פלא כי הוא מוסיף לעלות ולהתעלות!

סיפור מפעים זה, שמספר הגה"ח רבי יוסף צבי רכניצר שליט"א כפי ששמעו ממנו ששמעו מאביו של האברך, מאיר את עינינו:

הנה כי כן, 'נושא בעול עם חברו' הוא אכן ערך שהתורה נקנית בו, בעזרתו ניתן להתקרב לבורא עולם ולזכות בסיועו לעלות ולהתעלות. כי כשאדם חש את כאב הזולת ומשתתף בצערו, גם אם אינו יכול לסייע לו פיזית - אולם הוא חי את מצוקת רעהו וניאות לעשות הכל כדי להקל עליו - די בכך כדי לרומם את לבו ונפשו, לקרבו לבורא עולם ולהעניק לו מקפצה לחיי איכות נפלאים!

אחים יקרים! הבה נדבק בדרכו של משה רבינו - אשר הוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה, ומאז מנגינת הנשיאה בעול נמשכת ומתעצמת, מלווה ובונה את כל אשר חפץ להצליח בחיים רוחניים או גשמיים. הבה נישא בעול עם חברינו, הבה נהיה לצידם ברגעים קשים, הבה נתמוך ונעודד ברגעי התמודדות - ונזכה לסייעתא דשמיא והצלחה בכל תחומי החיים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1098

שבת פרשת שמות - כ"א טבת תשפ"ג - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

על העבודה ותכבד העבודה.

המקור בפרשה: "כלו מעשיכם דבר יום ביומו, מדוע לא כיליתם חוקכם" (שמות ה, יג, יד), "כמה מוסר לעבודת ה' יתברך יש ללמוד מדבריו של זה הרשע וכענין שכתב הרא"ש (הגהות אשר"י בבא מציעא פ"ט סימן לח) בעניינו של מלמד שביטל מללמוד עם תלמידיו שזהו פסידא דלא הדר (הפסד שלא חוזר) כי אפילו יאמר שרוצה מהיום להגות יום ולילה, זה היה מחויב בלאו הכי .

המקור בפרשה: "ויאמר ה' אליו מה זה בידך"

הוראה למעשה

ראה עד היכן מחויבים מנהיגי ישראל למסור נפשם אפילו שיכו אותם בשביל ישראל.

המקור בפרשה: "ויוכו" - לפיכך זכו השוטרים להיות סנהדרין.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ולזכור את מאמר חז"ל "המרים יד על חברו, אף שלא היכהו, הוא רשע" (סנהדרין כח, ב)

המקור בפרשה: "ויאמר לרשע למה תכה רעך", לא אמר "למה הכית, אלא למה תכה".

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מהגדולה ולברוח מהכבוד.

המקור בפרשה: "מי אנוכי כי אלך" (שמות ג, יא). הנה משה רבנו ע"ה מבחר השלמים, ראה איך נתרחק מהגדולה וברח מהכבוד והיה רוצה לחלוק הכבוד לאהרן אחיו, ומה יעשו הדייטים כמונו.

הוראה למעשה

האדם צריך לראות דבר יום ביומו להיות שוקד

הוראה למעשה

האדם צריך לדבוק בקונו בכל ליבו, הן בדלותו ועניותו ושיפלותו - ולא יבעט והן בגדלותו - שלא ירום ויתנשא ואדרבה יהיה נכנע ושפל וירבה במצוות".

המקור בפרשה: "ויוסף היה במצרים" (שמות א, ה). פירש רש"י: הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו".

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכל המירוקין ששולח ה', הוא בתורת תשובה למרק העוונות.

המקור בפרשה: "וימררו את חייהם" (שמות י"ד). ענין השעבוד והייסורים היה לטהר ולזכך עוונות הראשונים וכן האדם המקבל על עצמו סיגופים כדי למרק עצמו, הוא בעל תשובה".

נקי הדעת שבירושלים

בימים האחרונים נסתלקו לגנזי מרומים שני יהודים ירושלמיים יחודיים וחשובים שרואיינו בעבר עבור קוראי העלון ובשל כך הם מובאים כעת שוב בגליון זה.

בעל התפילה ובעל הקורא שמעולם לא היה סנדלר

אמר ידועה שגורה בפי זקני ירושלים: "כל מי שמציג את כף רגלו (או אם תרצו - את סוליית נעלו) בחנות הנעליים הממוקמת בצמוד לשיטבלאך בית ישראל" שבירושלים, יצא משם עמוס בסיפורים ירושלמיים, פרפראות שנונות וחיוך רחב על השפתים מאוזן לאוזן. הסיבה לכל השפע הרוחני המופלא הזה שקוצרים בביקור פשוט בחנות נעליים, נעוצה בדמותו הייחודית של מוכר הנעליים. שמו הוא הרה"ח ר' נפתלי בורשטיין.

הרה"ח ר' נפתלי בורשטיין ז"ל בתנועה אופיינית כשהוא בחנותו (צילום: ברוך יערי)

השבוע התרגשתי כשנפלה בחלקי הזכות לבקרו במעון ההורים שבו הוא מתגורר, לאחר שנים רבות שלא ראיתו. התפעמתי מחדש מעוצמת ריבוי ידיעותיו, זכרונו המופלא ומרעננותו ומחיוניותו הנדירה (וזאת למרות גילו המופלג בלי עין ולאורך ימים ושנים טובות). בפגישתינו סיפר לי ר' נפתלי כי הוא נולד בשכונת בית ישראל שבירושלים והתחנך המשך בעמוד 4

כיובל שנים - מלמד דרדקי

השבוע זכיתי לעלות לכיתת הגן בתלמוד תורה "שומרי החומות" ולשוחח עם אחד מותיקי המלמדים שבירושלים עיה"ק - הרה"ח משה הרשקוביץ. "רבי משה" כפי שמכנים אותו תלמידיו הצעירים, החל את עבודתו בתור מלמד לפני כיובל שנים. כשחיוך רחב על שפתיו, הוא סיפר לי כיצד במשך כל השנים הללו הוא מרביץ את יסודות התורה בצעירי הצאן מתוך שמחה והתלהבות כמו שהיה עושה בשנה הראשונה כשהחל ללמד את פקידי ה"מלמד", כיום הוא כבד את ישיבת דרדקי בירושלים. הוא סיפר לי כיצד במשך כל השנים הללו הוא מרביץ את יסודות התורה בצעירי הצאן מתוך שמחה והתלהבות כמו שהיה עושה בשנה הראשונה כשהחל ללמד את פקידי ה"מלמד", כיום הוא כבד את ישיבת דרדקי בירושלים. הוא סיפר לי כיצד במשך כל השנים הללו הוא מרביץ את יסודות התורה בצעירי הצאן מתוך שמחה והתלהבות כמו שהיה עושה בשנה הראשונה כשהחל ללמד את פקידי ה"מלמד", כיום הוא כבד את ישיבת דרדקי בירושלים.

הרה"ח משה הרשקוביץ ז"ל בתלמוד תורה לצידו שיבדלח"א מחבר העלון שיחי

לפני 45 שנה.

"העיקר בעבודתי זו היא הסבלנות והאהבה לתינוקות של בית רבן" אמר לי רבי משה. "הרי צריכים לזכור שאלה הם הדור העתידי של המשך בעמוד 4

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

שאלות קצרות ותשובות בצי"ן:

מה הקשר בין סיום ספר בראשית לפתיחת ספר שמות?

תשובה: ספר בראשית מסתיים במילים "וישם בארון במצרים" וזאת בכדי שיוסף יהיה מצוי להם בצאתם משם (על פי בעל הטורים) ואילו פרשתנו נפתחת במילים "ואלה שמות בני ישראל הבאים" שהראשי תיבות שלהם על פי בעל הטורים "שביה". ומכאן שגם עם ישראל הושם בארון במצרים וזוהי השביה.

מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הגאולה היא הקשר בין תחילת הפרשה לסופה. בתחילת הפרשה מזכרת המילה "שמות" שעליה אומר בעל הטורים בשם חז"ל: "בשביל שלושה דברים נגאלו ממצרים בשביל שלא שינו שמותם". ואילו פרשתנו מסתיימת במילים: "עתה תראה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו" וזוהי הגאולה של ישראל ממצרים.

מדרש פליאה: "שלח נא ביד תשלח" - ביד רבי עקיבא. והשאלה הנשאלת מדוע דוקא על ידי רבי עקיבא?

תשובה: רבי עקיבא הדגיש תמיד שמצוות "ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה". ומכאן שדוקא הוא היה ראוי להוציא את בני ישראל ממצרים שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה וזאת בשל האהבת ישראל הבלתי מותנית שבערה בעצמותיות.

מה המילים "ויוסף היה במצרים" באות לחדש לנו לאחר שכבר הוזכר לפני כן בפסוק "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש" (עיין ברש"י).

תשובה: אם נקרא את הפסוק באופן כזה "נפש ויוסף היה במצרים" נלמד מהם שיוסף היה בבחינת הנפש של מצרים. כל ארץ מצרים הייתה בבחינת גוף דומם. ואילו יוסף היה בבחינת הנפש שהחייה את הגוף הזה שנקרא מצרים. ובהסתלקותו נעלמה הנפש ולכן נתפגרה מצרים ונשארו רק הגוף היינו מצרים הגרועה שלא ידעה את יוסף וששיעבדה את בני ישראל בפרך.

עליכם". ובשביל כך זכה לנבואה, כמו שמסיים שם המדרש: "אמר הקדוש ברוך הוא, אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך".

וכיון ששוטרי ישראל עשו גם כן בדומה לזה, שהוכו בשביל ישראל, זכו שיהיה נאצל עליהם מרוחו של משה.

שמה שמע משה במסורת הזאת כמותם".

אפשר לפרש בפשוטו, שכפל הלשון פקוד יפקוד הינו שתי פקידות, בגשמיות וברוחניות. וזה ראו, שמהה הוא הדואג להם בשניהם.

שביציאה הראשונה שיצא אל אחיו כתיב (ב, יא) וירא בסבלתם, וכמו שרש"י מפרש "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם", ויך את המצרי וגו' (פסוק יב שם), ש"מצד האחוה התעורר לעזר" (לשון הספורנו).

וכשיצא ביום השני כשראה ששני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך (פסוק יג שם), "מפני היות כל אחד מהם אחיו לא התעורר לעזר, אבל הוכיח במישור" (לשון הספורנו).

וזהו פקידה כפולה, שהוא דואג על שניהם.

וישליכהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו (ג, ד)

והדבר פלא, דכשעמד משה לפני הקדוש ברוך הוא נס ונתירא מהנחש (עיין ברמב"ן).

ואפשר לבאר בהקדים דברי המדרש כאן (שמות רבה ג, יז), שלכך נהפך המטה לנחש "כנגד פרעה שנקרא נחש, לפי שהיה נושך את ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא ראית פרעה שהוא כנחש, עתיד אתה להכותו במטה, וסוף הדברים הוא יעשה כעץ, מה המטה אינו נושך כך הוא לא ישך, הדא הוא דכתיב שלח ירך ואחוז בזנבו".

והיינו, שהקדוש ברוך הוא אמר למשה שלח ירך, כדי לעשות איזה מעשה המורה על מה שמתנבא.

והוא כדברי הרמב"ן בפרשת לך לך (יב, ו), שאנו מוצאים הרבה בנביאים שעשו מעשה המורה על נבואתם, "כי כאשר תצא מכח גזרה אל פועל דמיון, תהיה הגזירה מתקיימת על כל פנים", עיין שם.

ובשביל זה נס משה, מכיון שבסוף כל המכות יתקיים "כי ברח העם", אם כן הפעולה שלו היתה לרמז על כלל ישראל שיברחו ממצרים.

ויכו שוטרי בני ישראל וגו' (ה, יד)

פירש רש"י: "השוטרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדוחקם, וכשהיו משלימין הלבנים לנוגשים שהם מצריים והיה חסר מן הסכום, היו מלקין אותם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אותן שוטרים להיות סנהדרין, ונאצל מן הרוח אשר על משה והושם עליהם".

אפשר לבאר את זה, על פי מה שנאמר במדרש רבה (שמות א, לב) על משה רבינו: "וירא בסבלותם, שהיה בוכה ואומר חבל לי עליכם, מי יתן מותי

ותיראן המילדות את האלקים ותחיין את הילדים (א, יז)

אפשר לפרש, על פי המבואר במדרש רבה (שמות א, יט): "יש מהן שהיו ראויים לצאת חיגרים וכו', ויש מהן שהיו ראויים למות בשעת יציאתן, או אימון לסכן בם ולמות אחר יציאתן, והיו עומדות בתפילה וכו', והקדוש ברוך הוא עושה תפילתן, לפיכך ותחיין את הילדים, ותחיין אלו האמהות, הילדים, הילדים ממש".

וזהו הפירוש, מכיון שותיראן המילדות את האלקים, נתקיים בהן "רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם" (תהלים קמה, יט), ונתקבלה תפילתן.

ויאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל (ג, ג)

מדרש רבה (שמות ג, ו): "אמר משה, עתיד אני להעשות סרסור בינך וביניהם כשתתן להם את התורה ותאמר להם אנכי ה' אלקיך".

ואפשר לבאר הכוונה בזה, על פי מה שמובא ברמב"ם פרק ח' מהלכות יסודי התורה (הלכה א והלכה ב): "משה רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי האותות יש בלבו דפי וכו', ובמה האמינו בו, במעמד הר סיני שעיינינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו וכו', ידע משה רבינו שהמאמין על פי האותות יש בליבו דופי ומהרהר ומחשב, והיה נשמת מליך ואמר והן לא יאמינו לי, עד שהודיעו הקדוש ברוך הוא שאילו האותות אינן אלא עד שיצאו ממצרים, ואחר שיצאו ויעמדו על ההר הזה יסתלק הרהור שמהרהרין אחריו. והוא שהכתוב אומר (פסוק יב) "וזה לך האות וגו' תעבדון את האלקים על ההר הזה".

ואפשר לומר שזה כוונת המדרש, שמהה אמר עתיד אני להעשות סרסור בינך וביניהם בשעת מתן תורה, ובקשתו מהקדוש ברוך הוא הייתה שיתן עכשיו התורה לישראל. שמהה רבנו עליו השלום מצד גודל אהבת ישראל לא רצה שיהיה בלב ישראל דופי אפילו לפי שעה.

אל הקדוש ברוך הוא אמר לו שצריכין ללכת מדרגא לדרגא, שמקודם צריכין להראות להם מופתים, ובמעמד הר סיני יסתלק הרהור.

ושמעו לקולך וגו' (ג, יח)

פירש רש"י: "מאליהם, מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלקים פקד יפקד אתכם (ג, כד), יוסף אמר להם פקד יפקד אלקים אתכם (ג, כה)".

כתב הרמב"ן: "ויש לשאול, ומנין להם שיאמינו,

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

מטבע הנחושת שחוללה פלאות

ב-כ"ד בטבת חל יום ההילולא של האדמו"ר הזקן בעל התניא.

היה זה יום בהיר וחם. השמים התכולים האירו באור יקר, משל מראים פנים שמחות לכל תושבי הארץ. באותו הערב אמורה היתה להתקיים חתונה יחודית של יתום ויתומה. כל תושבי העיירה חשו חוב וזכות ליטול חלק בשמחת נישואיהם. ואולם ברגע אחד היכה זעזוע, לחלה ופלצות את כל התושבים.

התברר שמפקד המשטרה שנודע ברבים באכזריותו ובעריצות ליבו, החליט לגייס דווקא את החתן לצבא

שוטרים עם לבבות עשויים מאבן, הגיעו לביתו של החתן ואסרו אותו לעיניהם המשתאות של קרוביו ומכריו. התברר שמפקד המשטרה שנודע ברבים באכזריותו ובעריצות ליבו, החליט לגייס דווקא את החתן לצבא ולכן הושיב אותו במאסר עד לעת חיולו.

לאחר שתושבי העיירה התעשתו מעט מהתדהמה וההימום שאפפו אותם, שלחו משלחת אל המפקד בכדי לנסות לדבר אל ליבו ולרצות אותו שישחרר את החתן. ואולם דבריהם נפלו על אוזניים ערלות.

בקשיחות ובגסות, המפקד המסולע וקשה הלב דחה בשאט נפש את המשלחת שהגיעה אליו ואף לא היה מוכן לשמוע על סכום הכסף שביקשו להעניק לו תמורת החתן. אבל ותאניה ירדו על כל תושבי העיירה לשמע תגובתו של אותו ראש המשטרה הנבזה והמענה.

בינתיים הגיע לעיירה אורח חשוב. היה זה האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי.

כששמע על המקרה המזעזע של החתן שנלקח שעות ספורות לפני ליל חתונתו לבית המאסר, ביקש שיובילו אותו למפקד המשטרה על מנת שידבר אל ליבו שישחרר את החתן.

כעבור זמן קצר התייצב הצדיק לפני בן הבליעל ושטח בפניו את בקשתו. "אני מבקש ממך לשחרר את הבחור שאסרת"

התושבים הבהירו ל"בעל התניא" שהסיכויים קלושים משום ששעה קלה לפני

האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא

כן הוא דחה באיבה את המשלחת שהתייצבה בפניו.

ואולם דבריהם לא הניאו את האדמו"ר הזקן מהחלטתו. כעבור זמן קצר התייצב הצדיק לפני בן הבליעל ושטח בפניו את בקשתו. "אני מבקש ממך לשחרר את הבחור שאסרת. אעניק לך תמורתו כל סכום כסף שתדרוש".

הדרת פניו של האדמו"ר הזקן ודבריו הנחרצים, חדרו מבעד לפלדה שכיסתה את ליבו של מפקד המשטרה.

הוא נקב בסכום עצום: "אם תתן לי עד הערב עשרת אלפים רובל, אשחרר לכם את הבחור".

"אין בעיה" השיב בעל התניא, "אחזור בהקדם בעזרת השם יתברך ואביא לך את הסכום שביקשת". כששמעו תושבי העיירה את גודל הסכום המתבקש, הביעו השתאות ותמהון.

"כיצד נצליח להשיג סכום עצום כל-כך בזמן קצר שכזה?" שאלו את האדמו"ר הזקן.

"תאמרו לי מי הוא האיש הכי עשיר בעיירה ואני אגש אליו בכדי לקבל את הכופר". ביקש האדמו"ר הזקן.

אין שום סיכוי שאותו העשיר יעזור". הגיבו כולם. "מדובר בקמצן, בצייקן, וברע עין.

הוא מעניק לכל אחד שמגיע אליו פרוטת נחושת בלבד".

"בכל זאת תביאו אותי אל ביתו" הגיב האדמו"ר הזקן.

לאחר רגעים ספורים התייצב בעל התניא בשער ארמונו של אותו הגביר. הלה קיבלו בסבר פנים יפות והכניסו לביתו.

שטח האדמו"ר הזקן את בקשתו בפני מארחו ועורר את ליבו להירתם למצווה נשגבה זו של פדיון שבויים

מיד כשהתיישב על הכורסה ההדורה, שטח האדמו"ר הזקן את בקשתו בפני מארחו ועורר את ליבו להירתם למצווה נשגבה זו של פדיון שבויים והצלת בית בישראל.

העשיר קם ממקום מושבו, ניגש לארנקו והגיש לאדמו"ר הזקן את אותה פרוטת הנחושת שהיה נוהג להעניק לכל מי שביקש ממנו נדבה.

וכאן קרה דבר מפתיע: האדמו"ר הזקן הודה מקרב לב לעשיר על "תרומתו" והחל לפסוע לכיוון דלת היציאה.

הגביר שהיה מורגל לקבל בזיונות, הכפשות, גידופים, השמצות ועלבונות לאחר שהיה מעניק את אותה פרוטת הנחושת, נדהם מתגובתו המנומסת של האדמו"ר הזקן. הוא מייד דלק אחר אורחו, ומשכו בידו בכדי למונעו מלצאת מביתו. ואז כשדמעות זולגות מעיניו הוא פתח שוב את ארנקו והוציא ממנו עשרת אלפים רובל – מלוא הסכום שנקב האדמו"ר הזקן בפניו.

רבי שניאור זלמן מלאדי הודה מקרב לב לעשיר על נדיבות ליבו, וביקש לברר אצלו מדוע עד היום הוא היה נוהג להעניק לכולם רק מטבע של נחושת? "אספר לך את האמת" החל הנגיד לומר בקול משתנק מבכי.

כל שהיה עלי אז זה רק מטבע של נחושת והענקתי לו אותה בשמחה. ואולם הוא התרגז עלי וזרק לי את המטבע בחזרה

"לפני שנים רבות כשהייתי אביון, ניגש אלי עני אחד וביקש ממני צדקה. כל שהיה עלי אז זה רק מטבע של נחושת והענקתי לו אותה בשמחה. ואולם הוא התרגז עלי וזרק לי את המטבע בחזרה, תוך כדי שהוא מגדף אותי ואת בני משפחתי.

ערבית של חצ"ש ב-2:30 בלילה

לימי החולין של השבוע.

סיפורה של תמונה

בעלון הקודם מהשבוע שעבר (פרשת ויחי) הופיעה תמונתו של הרה"ח ר' אברהם מרדכי ויטובסקי ז"ל כשהוא משוחח עם יהודי שטליתו הקטנה עוטה את גופו וכובעו מונח על גבי מקל הליכה. אודה ולא אבוש שלא ידעתי בעת שפירסמתי את התמונה הזאת מה היא זהותו של אותו היהודי. אולם לאחר שבסייעתא דשמיא העלון יצא לאור, רבים מהקוראים פנו אליי בתמיחה מדוע לא נקבתי בשמו? הם גילו לי שמדובר ברב ותלמיד חכם חשוב. בשל כך ברצוני לתקן ולהשלים את מה שנשמט בלא כוונה מהעלון הקודם ולציין שמדובר ברה"ח רבי **ישראל יצחק מנדלזון** שליט"א – גאב"ד מושב קוממיות. ויהי רצון שלא תצא יותר תקלה מתחת ידינו.

178 וזכי-אלוף

כשגלה לעיניי מחזה מופלא זה, הפנמתי את מה שנכתב בספרים הקדושים אודות יהודים שכאלה. נאמר אודותם: "הלוואי שיהא חלקי בין אלה שמאחרים להוציא את השבת" כי בזכות כך מביאים ביתר שאת וביתר עוז ברכה

ה שבוע במוצאי שבת, נזדמן לי להקלע לבית הכנסת "זכרון משה" בשעה 2:30 בלילה. היה זה לאחר ששבתי מהלוויה של הגאון הגדול רבי **יוסף ליברמן** זצ"ל – ראש ישיבת "שומרי החומות". הגעתי ל"זכרון משה" בכדי ליטול ידיים שם כפי שנהוג לעשות כששבים מלוויה. ברגע שדרכו רגליי על מפתן בית הכנסת, נדהמתי לגלות שבשעה מאוחרת שכזאת במוצאי שבת, מניין של יהודים מתפלל תפילת ערבית ורק לאחר שאמר בתפילה "אתה חוננתנו" יצאו מהשבת הקדושה לימי החולין.

ואם אתם חושבים שבשעה שסיימו להתפלל (קרוב ל-3 לפנות בוקר) הם מיהרו לבתיהם בכדי לעשות הבדלה ולסעוד סעודת "מלווה מלכה" לפני שיפציע עמוד השחר, טעות היא בידכם. בתום התפילה, הם החלו לפצוח בשיר ולרקוד בהתלהבות ובהתעלות רוחנית מופלאה.

בעל התפילה ובעל הקורא שמעולם לא היה סנדלר

המשך מעמוד I

הסנדלר של שכונת בית ישראל, הוא מיהר לתקן את דבריי ולהעמיד דברים על דיוקם: "מעולם לא הייתי סנדלר. מה שהיה זה שפשוט פתחתי חנות נעליים ובמהלך השנים התחלתי לתפור את החלק העליון של הנעל לסוליה. ואולם אף פעם לא תקנתי את סוליות הנעל שבזה עוסקים הסנדלרים." הפגישה עם ר' נפתלי הייתה יכולה להמשך שעות ארוכות. בכל רגע במהלך השיחה איתו, הוא נזכר בעוד סיפור ובעוד אימרה וכל זאת מתוך חיות ורהיטות שלא היו מביישים את צעירי הצאן. כשהתבוננתי בו הבנתי במקצת את מה שהתכוון רבן יוחנן בן זכאי שאמר על רבי אלעזר בן ערך שהוא "כמעין המתגבר."

בשעת לילה מאוחרת יחסית נפרדתי מר' נפתלי כשבליבי מפעמת התקווה והתפילה לבורא העולמים שבקרוב ממש אזכה בעזרת ה' לראותו שוב בבריאות איתנה ולהתבשם מחדש מזכרונותיו ומהגיגיו המופלאים.

במוסדות "תורה ויראה". בהיותו נער בן שלוש עשרה שנים, הוא נלקח למקהלת ילדים ("כל הנערים שהגיעו איתי לשם, נשלחו חזרה לביתם חוץ ממני") ומאז ועד עצם היום הזה הוא מסלסל בקולו הדק כזמיר בכדי לשבח את בוראו בתפילות של כל השנה ובמיוחד בתפילות של הימים הנוראים.

ר' נפתלי הינו בעל קורא מקצועי. יותר משמונים שנה הוא קורא בתורה. עשרות בשנים הוא שימש כבעל קורא בבית הכנסת חב"ד שבשכונת בית ישראל.

בצעירותו הוא נלקח לשבי הירדני ושהה שם שנה תמימה. תוך כדי ססיפר לי זאת, הוא הצביע על צלקת שחוקקה בזרועו ואמר: "פצע זה הוא המזכרת מהפציעה שנפצעתי במלחמה."

כשסיפרתי לו שזקני ירושלים זוכרים אותו בתור

45 שנה - חלמד דרקי

המשך מעמוד I

עם ישראל אשר ינהיגו אותנו לקראת הגאולה השלימה."

רבי משה הזכיר בדבריו שמורי ורבי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א שהיה בזמנו מה"ממונים" של כולל "שומרי החומות" אשר מפעיל את התלמוד תורה, גייס אותו לתפקידו זה.

מרגש היה לראות את תלמידי הצעירים מקיפים אותו מכל עבר באהבה ובהערצה. לאחר שעה חוויתית במחיצתו ובמחיצת צאן הקודשים שלו, בירכתי אותו שימשיך בתפקידו זו שנים רבות ובריאות עד לגאולה השלימה שתבוא במהרה בימינו אמן.

מטבע הנחושת שחוללה פלאות - המשך מהעמוד הקודם

הודעה משמחת:

העלון מופיע גם בחוברת "מבחר עלונים" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

זרקו לי חזרה את מטבע הנחושת בביוזי, בסלידה ובמיאוס. ואולם אתה כבוד הרב היית הראשון שקיבלת את אותה המטבע בסבר פנים יפות ולכן הענקתי בשמחה את הסכום הדרוש". באותו הלילה נחוגה שמחת החתונה של החתן היתום והכלה היתומה בגילה, דיצה וצהלה בעוצמה כזאת ששנים רבות העיירה לא ידעה כמותם.

מאז גמלה בליבי ההחלטה שגם כשאתעשר בעזרת ה' יתברך, אעניק לכל אחד שיבקש ממני נדבה, מטבע נחושת ורק אם יודה לי על זה, אמשיך להעניק לו את מלוא הסכום שנדרש לו.

ואולם עד לרגע זה לא מצאתי אפילו יהודי אחד שיודה לי על ההענקה הראשונית. כולם

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.ג.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיוע אתר דשמיא, כ' בטבת התשפ"ג.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת שמות

ביאור נפלא אמר בזה הגאון רבי יוסף שאול נתנזון, אב"ד לבוב ובעל שו"ת "שואל ומשיב", בעקבות דברים שנתחדשו לו בעת שבה לפניו מקרה חליצת יבם, בשנת תרי"ח:

כתב הגאון בעל "תוספת שבת" (בהגהותיו על או"ח סימן מו) **בשם המהרש"ל** (וכן הביא השל"ה בבידורו - סדר ברכות השחר), שמה שמברכים ברכת "שעשה לי כל צרכי" כאשר נועלים את המנעלים, הוא לפי שיש ארבעה יסודות בבריאה: דומם, צומח, חי, מדבר, והדומם נכנס לתוך הצומח, והצומח בחי, והחי במדבר, ולכן כאשר האדם לובש את מנעליו, העשויות מעור של חי, בזה הוא מורה שיש לו ממשלה על הדומם, הצומח והחי - זה הזמן המתאים לברכת "שעשה לי כל צרכי", כי במנעלים נכללים כולם, עד כאן דברי המהרש"ל.
על פי זה, ביאר הגאון בעל "שואל ומשיב" את הציווי "של נעליך מעל רגליך" שנאמר בפסוק שלפניו. כי במקום שהוא אדמת קודש - הרי הדומם מעולה יותר מן הצומח ומן החי ואפילו מן המדבר. ולכן אמר לו הקב"ה: **"של נעליך"**, כי כאן אין לך שלטון על הדומם - **"כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא!"** (כמוצא שלל רב)

"וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם אוּ מִי יְשׁוּם אֵלֶם אוּ חֲרָשׁ" (ד, יא).
דיוק אמיתי בלשון הפסוק, וישוב נפלא בצידו, דייק הגאון רבי אלעזר סג"ל לנדא מברודי צ"ל, בעל "יד המלך" על הרמב"ם (נכד ה"נודע ביהודה" - הל' יסודי התורה, פרק ז):

מילא כאשר הפסוק אומר **"מי שם פה לאדם"** - מובן, שכן שייך לשון 'שימה' על כח הדיבור של האדם, אולם הלשון **"מי ישום אילם"** - קשה לכאורה, שהרי בפשטות אין צורך לשיים' אילמות, די בכך שלא נותנים בפיו את כח הדיבור, והרי הוא אילם! מדוע, אם כן, נוקט הפסוק לשון 'שימה' בדבר שאינו אלא העדר?

אמנם, הוא מיישב, מה שמשה רבינו היה כבד פה, לא היה זה **חסרון**, אלא אדרבה - **שלימות**, כי על זאת הושלם עניינו כשליח ה' לפרסם על ידו כח וגדולת השם ברוך הוא, והיתה זאת בכוונה מהבורא יתברך, כדי שלא יאמרו על משה שברוח פיו פיתה את פרעה לשלוח את ישראל (כמבואר במדרש רבה). והקב"ה רומז למשה ענין זה, כדי שלא ירך לבבו לנוכח חסרון כח הדיבור, כפי שאמנם התנצל לפני ה' באמת "כי כבד פה וכבד לשון אנוכי" ועל כך משיבו הקב"ה שכבודות פיו אינה מצד חסרון במקרה בלי סיבה, אלא **ששם אותו אילם** בכוונה, כי בכך יושלם לפרסם את כח ועוצם גדולתו ותפארתו, ומכיון שזו הסיבה לכבודות פיו - ודאי שייכת על כך לשון 'שימה', שכמו שהבורא יתברך שם פה לאדם לטובתו, שיוכל להשיג עניינו וצרכיו באמרי פיו, כמו כן שם את משה אילם בכוונה, למען שלימות גאולת ישראל, ופרסום כבוד ה'!

"כִּי מִתּוֹ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ" (ד, טו).
מפרש רש"י: "מי הם - דתן ואבירם, אלא שירדו מנכסיהם והעני חשוב כמת".

מעשה והגיע עני לבקש נדבה, מהגאון רבי יוסף שאול נתנזון צ"ל, בעל שו"ת **שואל ומשיב**.
הלך הגאון לחדר השני להביא לו מעות, וכשחזר נוכח לראות שהשעון שהיה מונח על השולחן נגבב. הוא הבחין שהוא נמצא בין כליו של העני.
אמר לו: עתה מתורץ לי מה שאמרו חז"ל בגמרא בנדרים (דף סד:): שה'עני חשוב כמת', דלכאורה קשה, דרואים אנו שאף העני הכי גדול לא רוצה למות. אלא הכוונה היא, שכמו שאין רשאי להניח מת להיות יחידי בחדר, שצריך שומר שישמור עליו, כך אין רשאי להשאיר עני יחידי בבית...
[אגב ענין זה, מעניין לציין את מה שכתב בספר **התשבי** (ערך השב) דבר נפלא ומחודש, שלא כל עני חשוב כמת, אלא ש'עני חשוב - כמת', רק עני חשוב ונכבד שמקפיד על עניו ומתבייש לקבל נדבה מאחרים, משא"כ בסתם עני.
אך כתב ע"ז **הגאון רבי ישעיה פיק צ"ל מברלין** (בהגהותיו שם), דפירוש זה הוא בדרך צחות, אך פשט התלמוד אינו כן, וכמו בשאר האנשים שנחשבים כמת, דהם כמתים ממש.]

"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד" (א, ז).

מפרש רש"י: "וישרצו - שהיו יולדות ששה בכרס אחד".
מדוע היה צורך שגשוג ישראל תלדנה ששה בכרס אחד - דבר שלא נשמע ולא היה מעולם?
ביאור נפלא אמר על כך, הגאון רבי יוסף הלוי איטינגא צ"ל, בעל 'עדות ביוסף':

בגמרא בעבודה זרה (נד:) אמרו, 'הרי שבה על אשת חברו, דין הוא שלא תתעבר, אלא עולם כמנהגו נוהג והולך'. והנה, על ישראל בעת שעבדו במצרים אמרו האומות: 'אם בגופם שלטו - בנשותיהם לא כל שכן', ובכך רצו להטיל דופי בייחוסם של ישראל.

ולכן, כדי לסתום פי דוברי שקר, עשה הקב"ה נס ונולדו ששה בכרס אחד, שזה דבר שמעל הטבע, ובכך העיד על כשרות הולדות, שהרי אילו שלטו המצרים בנשותיהם של ישראל - ודאי לא היה עושה הקב"ה נס להוליד שלא כדרך הטבע!

לפי זה, ביאר בעל 'עדות ביוסף' את פשר מיעוטם של בני לוי לעומת בני שאר השבטים, כפי שהתברר כאשר נמנו ישראל (במדבר ג, טו), והרמב"ן הטעים (שם), שזה משום שהלויים לא היו בכלל העיניו במצרים, ועל כן גם לא היו בכלל הריבוי, כי רק מי שהיה בכלל 'פן ירבה' זכה לברכת 'כן ירבה'.

ועדיין יש לברר, וכי היד ה', תקצר, חלילה, ולמה לא היו הלויים גם כן בכלל 'זרע ברך ה', לפרות ולרבות כשאר בני ישראל?
לדברינו - מיושב, כי רק בשאר השבטים, שבהם השתעבדו השבטים ועל כן יכלו לטעון כלפיהם את הטענה הנואלת 'אם בגופם שלטו - בנשותיהם לא כל שכן', ובכך להטיל דופי בייחוסם - היה צריך לנס של 'ששה בכרס אחד', אבל על שבט לוי, שלא היה בשיעבוד, לא שייך לומר זאת, ועל כן לא נצרכו לאותו נס וילדו רק כדרך הטבע, ואין פלא איפוא שמספרם היה קטן משאר השבטים!

ואין להקשות: בכל זאת, איזה נזק יהיה אם גם הלויים יולדו ששה בכרס אחד? כי ודאי אם היה הקב"ה עושה כך, הרי שוב היו טוענים אומות העולם כי כך הוא טבעם של בני ישראל, ואין כאן כל שינוי החורג מגדרי הטבע, ולכן הולידו בני שבט לוי כדרך כל הארץ, ורק שאר בני ישראל ילדו ששה בכרס אחד, כדי שיראו הכל כי מאת ה' היתה זאת כדי להוכיח שלא שלטו המצרים בנשותיהם של ישראל! ודפח"ח.

"וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֵר הַמְדַבֵּר וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹקִים חֲרֵבָה" (א, ג).

תירגם אונקלוס (וכן בתרגום יונתן בן עוזיאל): **"וַדַּבֵּר יְת עָנָא לְבַתֵּר שְׁפָר רַעֲיָא לְמַדְבְּרָא"** (וינהג את הצאן למקום מרעה טוב, למדבר).
וצריך להבין מהיכן למד אונקלוס שמשה הנהיג את הצאן למקום 'מרעה טוב' בעוד דבר זה אינו כתוב בפסוק?

והנה, מבואר בגמרא בבבא מציעא (נז:): "פשע בה [בבהמה] ויצאת לאגם ומתה כדרכה, אביי משמיה דרבא אמר חייב, רבא משמיה דרבה אמר פטור". וטעם הסוברים שחייב הוא "דאמרינן הבלא דאגמא קטלה". ועל כך מקשה הגמ': "מיתיבי 'העלה לראשי צוקין ונפלה אין זה אונס וחייב', הא מתה כדרכה - הרי זה אונס ופטור, ואמאי, לימא ליה אורא דהר [צינת ההר] קטלה, אי נמי אובצנא דהר קטלה [טורח עליית הבהמה]?" ומפרקת הגמ': "הכא במאי עסקינן שהעלה למרעה שמן וטוב" [דדרך הרועים להעלות שם בהמות לרעות, רש"י] ולכן אם מתה כדרכה פטור.

והנה אמרו חז"ל, שיהר חורב נקרא כך מפני שהוא מלא צוקים וסלעים חדים כחרב, וא"כ יש לתמוה על משה רבינו שהיה "רעיא מהימנא" כיצד רעה את צאן יתרו במקום גרוע כל כך, הרי היה לו לחשוש שמא הבהמות יפגעו מצינת ההר או מטורח העליה?

אכן משום כן תירגם אונקלוס שמשה רעה את הצאן ב"שפר רעיא" - מקום מרעה טוב, והרי "העלה למרעה שמן וטוב" פטור...

"שֵׁל נְעֻלְיָה מֵעַל רִגְלֶיהָ כִּי הִמְקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמֵּת קֹדֶשׁ הוּא" (ה, ה).

מדוע דוקא את הנעלים יש לחלוץ במקום קדוש?

סיפור נפלא הובא בספר 'נפלאותיו לבני אדם': ביתו של הרב רוזנטך, ראש ישיבה ודמות נודעת - נתון בהמולה של ערב נסיעה לחו"ל.

באופן תמידי הומה הבית הזה: תלמידים נכנסים ותלמידים יוצאים, קבוצה יוצאת משיעור מוסר, וקבוצה נכנסת אחריה לפלפל בסוגיה מדוברת. יש ומישהו מגיע לברר אודות בחור, ואחריו אחד מתוך מאות הבורגנים, המגיע לקבל עצה בענין אישי. לפעמים מגיעה אינו מעלה על דעתו את סיבת המצלת הרב, ואחריה נכנס בחור ביישן המבקש לשאול דעת תורה.

דלתה של משפחת רוזנטך נעה תדיר על צירה, ופניו של הרב שליט"א תמיד מאירות כלפי כל אחד. לסבלנותו יצא שם, ורבים הם הנהנים הימנה. משום כך לא יפלא כי אף לעת כזאת, לעת ערב נסיעה דחופה לחו"ל, עדיין מתקבלים הבאים בסבר פנים יפות. איש מבניהם אינו מעלה על דעתו את סיבת הנסיעה; פניו הגינוחות של הרב שליט"א אינן מגלות מאומה, רק הקרובים יודעים כי צילומי רנטגן הראו על גידול לא תקין ר"ל, המסכן את חייו של הרב, וכי עליו לצאת מחר בבוקר לאשפוז מידי בבית רפואה גדול בדרום-אמריקה ולבדוק אפשרות של ניתוח כבד.

בני המשפחה ביקשו לנעול את הדלת, שהרי בעוד שעות ספורות ימריא הרב החלוש, זקוק הוא לכוחות לקראת הבאות, עליו לנוח. בחדר השני נארזות מזוודות, מחדר פנימי נערכות עשרות שיחות טלפון של תיאום עם עסקני רפואה - הכל בחשאי ובמהירות, אך בחדרו של הרב עדיין יושבים הנמצאים, ועיני הרב מעידות כי יש לו את כל הזמן שבעולם עבורם.

שעות חצות קרבה ובאה. לא נותרו כי אם שעות אחדות עד צאת הרב מביתו לנמל התעופה מחר בבוקר. שקט זמני השתרר בבית הגדול. לא קל התהליך העתידי, ובני הבית שרויים בחרדה סמויה - רק הרב עצמו אינו מסיר את השלווה מעל פניו. האורות כבו, הכל ארוז ומוכן לנסיעה מחר, ומעתה אין כי אם לצפות לבשרות טובות. ניתן היה לומר כי הלילה כבר התחיל בבית הרב רוזנטך, אך צלצול טלפון עקשני הוכיח כי עוד היום גדול...

צלצול נוסף ועוד אחד. מזדרים לענות, אולי הודעה הקשורה לנסיעה מחר, אולי טלפון מחו"ל: "שלום" נשמע קול עייף מעבר לקו, "אפשר לשוחח עם הרב רוזנטך?"

בן הבית רגז קמעא, וכי הלה אינו יודע כי אחר חצות לא מתקשרים לאנשים? בכל זאת הבלגי ובירר את זהותו של המטלפן:

"עובדיה רפול" הזדהה, "זוהי שיחה מאד דחופה. ניסיתי כל הערב והיה תפוס, הבנתי שהרב עודנו ער."

סבור היה בן הבית להבהיר לעובדיה רפול כי הרב אינו יכול בשום פנים ואופן להיענות לשיחתו הדחופה, אלא שהרב רוזנטך ענה לשיחה מהטלפון הסמוך למיטתו:

"שלום כבוד הרב, שמי עובדיה רפול. אני מתנצל על השעה המאוחרת."

"הכל בסדר, הרגיעו הרב, כולנו ערים, מחכים לשיחת הטלפון שלך בשמחה."

עובדיה השתחרר מאי הנעימות, ובקול כואב סיפר לרב כי בנו בן הארבע לוקה בפגיור שכלי, וכי הגיעו הדברים למצב שחייבים הם להעבירו למוסד 'שורשים' לחינוך מיוחד, אלא שאחר כל התהליכים נודע לו כי עקב זאת שאין לו אזרחות, לא יוכלו לקבלו בשלב זה.

"כבר הייתי סבור לסגת בייאוש מכל העניין, אלא שחברי העובד במוסד גילה לי, כי אם חבר-כנסת פלוני ילחץ על הנהלה - יוכל העניין לזוז, ותתאפשר קבלת בני על אף חוסר האזרחות. הלה אמר לי כי לכבוד הרב רוזנטך יש השפעה גדולה על אותו חבר-כנסת. אם יוכל הרב לנצל עבורי את קשריו עם חבר הכנסת, סיכם עובדיה, תבוא רווחה אדירה לביתי. בשלב זה אנו מתוחים מאוד, ואין לנו

תקווה באופק. אזרחים קטנים אנו, אין לנו גישה לחלונות הגבוהים של חברי הכנסת - והצרה מה גדולה."

הרב רוזנטך נשבר מהדברים: "שמע, האם תוכל להגיע עכשיו לביתי?" עובדיה שש: "אני רץ, אתפוס מונית, תוך רבע שעה אהיה בבית הרב, בעזרת השם."

בני הבית ראו ותמנה: עוד שעות ספורות פציע השחר, על הרב להתפלל ותיקין ומיד לאחר מכן לצאת לדרך מאוד ארוכה ומייגע. הרב חלוש, ואינו בריא; על מה ולמה הפגישה הזו דווקא עכשיו! - - - הרב לא שת לבו: "אני אתנמנם מחר במטוס, ברם יהודי זה אינו מסוגל לישון בלילות; איך אמנע ממנו את שאני יכול לתת לו?"

הרב קם ממיטתו על אף חולשתו, העלה את האור בסלון והתיישב לכתוב מכתב מקירות לבו. בשפה קורעת לב העתיר דברים באריכות לחבר הכנסת כי יראה להסדיר את העניין למען ה' בהקדם האפשרי, העדר אזרחות אינו מהווה סיבה מוצדקת למנוע רווחה ממצוקתו של בית בישראל. בית זה מבורך בילדים, וההורים חשים כי טוב עבור הילד שיטופל מחוץ לבית. הרב רוזנטך האציל מברכותיו על חבר-הכנסת, התחנן עליו בסיום המכתב כי יראה "להרעיש עולמות" ככל אשר ידו מגעת עבור קבלת בנו על עובדיה רפול למוסד המעולה.

הרב שש בחולשה נוראה. מאז גילו בו את המחלה ר"ל, חש כי כוחותיו מוגבלים. באפס כוח חתם את שמו על המכתב, אף הוסיף את חותמתו הרשמית, לתועלת הענין. כאשר הראה השעון על השעה שתיים עשרה ורבע, וצלצול הפעמון קרע את דממת הלילה, כבר מוכן היה המכתב לגודל שמחתו של עובדיה רפול. עובדיה לא מצא מלים להודות להרב רוזנטך, היתה לו דמעתו נוטה מעומק לבו.

שעות ספורות של שידה טרופה, קימה עיפה לתפילת ותיקין, התארגנות ברגשות מעורבים ויצאה. הרבה דמעות ליוו את הרב רוזנטך ואת בנו בצאתם מהבית. איש לא מסוגל היה להרבות בדיבור, ועד מהרה יצאה המונית לדרך.

במהלך הימים הראשונים, אחר שהתקבל הרב לטיפול בבית הרפואה בדרום-אמריקה, נערכו צילומים ובדיקות, אל מיטתו הגיעו רופאים ידועים שהוזמנו במיוחד אליו, נעשו מספר ניסיונות של טיפולים - ועדיין היתה תקווה שלא יהיה צורך בנייתוח המסובך, אלא שעד מהרה נוכחו לראות כי לא תהיה ברירה, לצורך הצלת חייו של הרב יאלצו לבצע את הניתוח בכל מחיר.

תוך כדי ההכנות לניתוח שח לו מנהל המחלקה, כי עלות ניתוח ארוך וכבד שכזה, כולל כל העלויות שלפניו ושלאחרי, מסתכמת בהון עתק של עשרות אלפי דולרים.

"הרופאים מודעים לכך" גילה ראש-המחלקה את אוזן הרב, "כי את כל אשר לו יתן אדם בעד נפשו. המחירים הנם בהתאם לקביעה זו."

הרב רוזנטך שקע בהרהורים: איך יגייס סכום כביר אשר כזה? וכי יאלץ עתה להגיע לידי מתנת בשר ודם? מנין לו, עשיר רוחני שאין עושרו בנכסים גשמיים, אף מחצית מהסכום הגדול הזה? אחת היתה תפילתו למת דבשמיסא, מאן זדיהיב חיי ומוזני, כי יפתח לו אתר ויצורו הטוב לעת כזאת וישפיעו חיים וברכה מיידו הטובה והרחבה.

רעיון נוצץ במוחו של מנהל המחלקה: "שמענו עליך, מר רוזנטך, כי הנך אישיות מכובדת. הטיפול בך נעשה אכן באופן מעולה מן הרגיל. משום כך יתכן כי קיימת אפשרות שתקבל הנחה משמעותית מאוד בסכום הכביר. זאת - על פי כללי בית החולים, באם חולה נכבד ובעל תפקיד חשוב וכד' הבוחר להתנתח כאן, הוא מעניק בזה כבוד לבית הרפואה, ולכן זוכה הוא להנחה גדולה; אך כדי לשכנע את המנהל הכללי הראשי, על החולה להיות באמת כזה..."

"אבי הנו הרבה יותר מאישיות מכובדת!" התפרץ הבן "הוא ראש ישיבה, שהעמיד מאות תלמידים, ויש לו בקרב הציבור החרדי בישראל המוני מעריצים.

דלתו פתוחה לרבים הבאים להתייעץ עמו! כבוד גדול עבורכם לטפל בו, תוכלו לברר זאת בשיחת טלפון אחת לכל עסקן בישראל."

מנהל המחלקה, שאכן קשוב היה באופן מיוחד, אמר כי לו היה דבר תלוי בו - חותם היה ברגע זה על ההנחה. ברם לשם כך יש לקבוע פגישה עם המנהל ולנסות בשיחה עמו להשיג את אישורו המלא לעניין. הבן שכנע את הרב רוזנטך לעלות עמו מחר ללשכת המנהל.

"מנין יכירני?" ביטל הרב רוזנטך את הענין, "וכי יבחן אותי על חלקי ה"שולחן ערוך"?! שמה יגלגל עמי שיחה באיזו סוגיה ביבמות?! מנין יקבע כי עונה אני להגדרה "אישיות מכובדת", שמגיעה לה הנחה?! הרי כל מנותח יציג את עצמו כך! את מי אשלח אליו? וכי יש לי מושג למי יש השפעה עליו?! ניכר היה מקולו של הרב רוזנטך כי אינו תולה תקווה רבה בהצעה זו.

"אבל אבא" התחנן הבן, "אולי כדאי לנסות. גם לב מנהלים דרום-אמריקאיים בידי שמים. אולי בכל אופן זה ילך בקלות יותר משאנו חושבים."

הרב רוזנטך הסכים. הם הגישו במזכירות בקשה לפגישה דחופה עם המנהל והתפללו לישועה. נותרו להם עוד שלושה ימים לניתוח, ולגודל שמחתם נקבע כי הפגישה תיערך למחרת.

"הרב רוזנטך? הרב רוזנטך?" שפסף המנהל את פדחתו, "הרי הנך הזה מוכר לי, מוכר לי מאד, שמעתי עליו לאחרונה, מהיכן מוכר לי כל כך השם הזה, הרב רוזנטך?"

ברגעים אלה הצטלצלו בלבו של הרב רוזנטך המלים שנשמעו אמש מפיו של בנו: "גם לב מנהלים דרום-אמריקאיים בידי שמים". מנין יכיר מנהל ראשי של בית חולים אדיר בדרום-אמריקה את הרב רוזנטך משכונה ירושלמית כה רחוקה ושונה...

"אולי יש לכם קשר למה למוסד 'שורשים'?" תר המנהל אחר קצה חוט. "קראתי על השם רוזנטך לפני ימים ספורים, איני מצליח להיזכר."

בעוד המנהל שולף מארונותו תיקייה מהודרת שנרשם עליה באותיות מוזהבות 'שורשים', שח כמו לעצמו: "משמש אני כנשיא הכבוד של אגודת 'שורשים'. חבר אני בהנהלה הראשית של המוסדות לחינוך מיוחד שתחת חסותם". המנהל החל מעצור במכתבים ובמסמכים שבתיקיה, ועיניו, שנעצרו בדף מסוים והחלו לרפרף בין השורות, ברקו לפתע: "הנה! הרב יצחק רוזנטך מירושלים!" שלף את הדף והניחו לעיני הרב רוזנטך הנדהם:

היה זה מכתב ההמלצה בכתב ידו של הרב רוזנטך, הממוען למכרו הקרוב, חבר הכנסת בירושלים. המכתב הוא שכתב לעובדיה רפול ברוב חולשה באישון הלילה שלפני הנסיעה...

בעודו נתון בתדהמה, עת הוא עצמו זקוק להמלצה מסוג זה, שמע בכחלום את דברי מנהל בית החולים: "נתבקשתי על ידי חבר כנסת זה להורות למוסד 'שורשים' לקבל את הילד, על אף היות אביו חסר אזרחות. חבר הכנסת העביר לי במצורף את מכתב ההמלצה שקיבל מהרב יצחק רוזנטך, וצירף לכך את בקשתו, שכנשיא כבוד אביע הסכמה לנידון. במכתבו ציין כי הרב רוזנטך הנו מדמויות הכבוד של הקהילה החרדית בירושלים, וכי יש להתייחס לבקשתו בתשומת לב ראויה."

מנהל בית החולים היה משועשע מצירוף המקרים שזה עתה היה עד לו, כאשר הרב רוזנטך פוגש את כתב ידו בקצהו המרוחק של העולם ימים ספורים לאחר כתיבת המכתב. על אתר הפך הרב רוזנטך לממליץ נלהב למילוי בקשתו של עובדיה רפול, כאילו שרק עבור כך נשלח הנה. הוא אמר כי מכיר הוא מקרוב את מקרה המצוקה הזה, וכי לזכות ולמצווה גדולה תיחשב הוראת ההסכמה לסייע בעניין זה.

"ראה את הענין כמסודר" סיים מנהל בית החולים את הפגישה בעודו חותם על אישור הנחת כבוד עבור הרב רוזנטך, "ולא רק את עניינו של מר רפול..."

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 919

פרשת שמות - "רגישות לסבל הזולת"

ותנועותיו, היו חדורי צער, משל כאילו כל אבריו מרגישים בכאב הבלתי משוער, וכל גופו כולו לב גדול שמרגיש בצרותיו וייסוריו של הכלל... פה מגרשים יהודים מבתיהם, שם תלו, ירו רצחו באכזריות זקן וטף. הלב נצבט ושותת דם. באחד הלילות מתעוררת אשתו של החפץ חיים משנתה ולתדהמתה המרובה היא מבחינה כי בעלה איננו במיטתו. מיד היא נחפזת לחפשו ומוצאת אותו כשהוא ישן על גבי ספסל וידיו תחת מראשותיו. לשאלתה על שום מה עזב את מיטתו הרכה ושכב על הספסל הקשה, הוא השיב 'אחינו בני ישראל הפליטים מתגלגלים בחוצות ונמקים מרעב ומקור, ובנינו הצעירים שוכבים בחפירות בחזית המלחמה, והמוות מרחף נגד פניהם, ואיך יערב לי לישון על מיטתי במנוחה וברוחה?!'.

בכל פינה ובכל קרן רחוב, נוכל לראות אנשים העוסקים בהתמסרות למען זולתם, תוך השקעת שעות רבות, הון רב ומאמץ משמעותי, למען המטרה להיטיב לזולת. בדרך כלל זה לא קל, זה בא על חשבון שעות הפנאי הבודדות, דורש את מבוועי הכוח האחרונים ולפעמים הקרבה של ממש. ובכל זאת, מידת החסד והעשייה למען הזולת כה טבועה ונוכחת בחיינו, עד שכבר התרגלנו למחזות המרגשים של התמסרות למען הזולת, שותפות ונשיאה בעול עמו, חסד אמיתי וטהור. כשיהודי עושה חסד ומיקל על זולתו, באותו רגע הוא 'קונוה' מניות בכל מה שיעשה האדם הנעזר בו. הרי לו לא היינו מסייעים לפלוני לו סייענו, נקל לשער שלא היה מצליח להגיע לאותם הישגים ולאותן הצלחות אליהם הצליח להגיע. לפיכך, מנגנון הזיכוי השמימי עובד כך: יהודי המיטיב לזולתו – זוכה שכל זכויותיו העתידיות של מי שנעזר בו, ייזקפו אף לזכותו! כדי לקרב את הדברים אל הלב, הבה נחשב חשבוננו של עולם: לאחר 120 שנות חיים עולה יהודי השמימה, ומגלה שלמד יותר שעות לימוד מכל שעות חייו! הוא גם מוסיף ומגלה תפילות בכונה בכמות אותה לא יכול היה להספיק בכל ימי חלדו, ולצד זאת – אוצר בלום של חסדים, מידות טובות, נקודות אור – שכלל לא עשה! הוא תמיה על העניין, וניגש ל"מנהל החשבונות" השמימי, שמישיב לו בנחת: "אמת דיברת, כל זה אכן לא אתה עשית. אלא שאתה עזרת לילד פלוני שהתקשה בלימודו, וגם סייעת לחולה פלוני שכבר היה מדוכא, ולצד זאת גם סייעת לשכנך בנשיאת משא כבד, ולמכרך בעת שהיה דחוק כלכלית. לפיכך, זכויותיהם של כל אלו שהוזכרו ועוד רבים אחרים להם סייעת ולמענם התמסרת – כל הזכויות הללו נזקפות גם לזכותך, ומכאן מיליוני זכויות שלא ציפית להן מראש, אך הן כאן, למענד!" באותו רגע, נפערות עיני היהודי בתדהמה, ולפתע הוא מבין עד כמה נכון המשפט "לתת זה לקבל". הן הוא זה שאכן העניק משלו, זמן, כח, מאמץ, כסף, הקרבה אישית. אך למעשה, בכל פעולותיו אלו קנה מניות יסוד בעשייתם של כל אלו שנעזרו בו, וכל זכויותיהם מתחלקות עמו. אמור מעתה, אז, כשהקריב למען החסד בהיותו בשר ודם עלי חלד – עשה את העיסקה המשתלמת ביותר, בעיסוקו זה קנה לעצמו מיליוני זכויות במאמץ קטן יחסית לרווח העצום! כן, כשהלב רוצה להתמסר לזולת, כל מאמץ הוא בר ביצוע, כל הקרבה היא ברית יכולת. ביהודי, בכל יהודי, טמון אותו כוח ייחודי ונפלא, של רצון כנה ואמיתי לסייע לזולת, להתמסר למענו, לפעול כדי להיטיב איתו. עלינו רק לחדד את אותו כוח ואת אותו

על הפסוק בפרשתנו "וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיִּקְרָא בְּסַבְלֹתָם" (שמות ב, יא) כתב רש"י: "נתן עיניו וליבו להיות מצר עליהם". אמרו על כך רבותינו במדרש (מדרש רבה פרשה א, לב) היה רואה בסבלותם ובוכה ואומר: חבל לי עליהם, מי יתן מותי עליכם! שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט, והיה נותן כתפיו ומסייע כל אחד ואחד. אמר הקדוש ברוך הוא: אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל ונהגת בהם מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך. זהו מה שאמר הכתוב "וַיִּקְרָא ה' בְּיָסוּר לְרֵאוֹת", ראה הקדוש ברוך הוא במשה, שסר מעסקיו לראות בסבלותיהם, לפיכך ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה". מדהים. כוונת המילים "וַיִּקְרָא ה' בְּיָסוּר לְרֵאוֹת" היא, שאלוקים ראה שמושה סר מעסקיו, סר ויצא מה"אגו" של עצמו, כדי לראות ולהשתתף בצער הזולת. זה מה שזיכה אותו בשליחות הגורלית. אלוקים אומר, משה סר מעצמו כדי להשתתף בצערם של כלל ישראל, גם אני, במידה כנגד מידה, "אצא" כדי לגאול את עם ישראל!!!

משה רבינו לא נח ולא שקט, הוא יצא לאחיו בני ישראל "ונתן כתפו לסייע לכל אחד ואחד". הכיצד אפשר לסייע לאנשים כה רבים ואיזו תועלת תצמח מסיוע גופני של מה בכך? שהרי כל אחד מהם כמעט ולא הספיק להרגיש את העזרה שניתנה לו, ומשה כבר עבר הלאה לחברו. ואם כן מה הועיל בנתינת כתף?! אלא, מבאר רבי חיים פרידלנדר, לומדים אנו מכאן יסוד גדול בהבנת "נושא בעול עם חברו". אין הנשיאה בעול מכריחה דווקא תוצאה מעשית ניכרת בשטח, אלא עצם הבעת ההזדהות, הרצון וההשתדלות לעזור אף במשהו, יש בה משום סיוע והקלה רבה ללחצו של הזולת. כי אף שמבחינת סיוע גופני אינו עוזר הרבה, אך העזרה לנפשו היא עצומה, שכן נותן לו להרגיש שיש אדם שאיכפת לו ממנו ומשתדל לעזור לו ככל יכולתו. הנה כי כן, מידת "נושא בעול עם חברו" אינה מסתמכת בעזרה טכנית גרידא. גם לא תמיד אפשרית או מספיקה עזרה כזו. אלא מהותה של "נשיאה בעול" לא להשאיר את הזולת בודד בצערו ויגונו, אלא לחלוק עמו, ובכך להקל עליו.

אדם שלא זועק את כאבו של חברו, שלא חש שותף בצערו של חברו, עלול לתת את הדין על כך, וכפי שמבואר בתלמוד (ברכות יח.): "שלושה יועצים היו לו לפרעה כשגזר 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו'... יתרו בלעם ואיוב. יתרו שברח זכה לגדולה, בלעם שהסכים לגזירותיו נדקר בחרב ואילו איוב ששתק לקה בייסורים. הסביר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שאילו היה איוב כואב את כאבם של התינוקות שרצחום על לא עוול בכפם והיה צועק מרה בכל כוחו, אז לא היה מקבל ייסורים, אולם כיוון שהדברים לא נגעו לליבו, אזי באו עליו ייסורים. אז צעק, גנח וכאב והתפתל מייסוריו וכאביו.

ה"חפץ חיים" מלמדנו כיצד אפשר לחוש במציאות את ה"עול של חברו". בספר "החפץ חיים-חיינו ופעלו" (עמוד שץ) מספר תלמידו, הרב ישר, על הנהגות החפץ חיים בימי מלחמת העולם הראשונה (בשנת תרע"ד) "תוך התבוננות על הליכותיו של החפץ חיים באותם הימים, הבינו את מלוא משמעותה של האימרה 'הצדיק הוא לבו של עולם'. פניו המביעים רוך נעורים, כאילו נזדקנו לפתע ועל קמטיהם נסוך 'כאב העולם' על כל עגמימותו. כל הוויתו, כל דבריו

עם דני בלשכתו. כמוכן, שבלשכת ראש הממשלה דאגו מצלמות לסקר את האירוע תוך כדי שליחת הודעה נרגשת לעיתונות: "ראש הממשלה קשוב מאוד לאזרחים ועקב דאגתו למצבם הוא יזם פגישה עם דני בכדי שיוכל לבדוק איך הוא יכול לעזור..." כמוכן שזה היה שקר אחד גדול, ולו בגלל העובדה שדני הוא זה שביקש והפציר ללא הצלחה להזמין את הפגישה, וללא המחאה החברתית ומצב הסקרים, כמוכן שראש הממשלה לא היה מטריח את עצמו עבור דני. בפגישה ניסה ראש הממשלה להיות לבבי וביקש מדני שיכתוב למזכירתו את כל בקשותיו, והצהיר שהוא – ראש הממשלה, ידאג להעבירן לשר הבינוי והשיכון באופן אישי ואף לפתוח בנושא את ישיבת הממשלה. לאחר מכן, בעצת יועצי התקשורת התחיל ראש הממשלה לבקר באוהלי המחאה הרבים שצצו בכל מקום בארץ למרות מזג האוויר החורפי ששרר בחוץ. הוא נחשף לתנאים הנוראיים של האזרחים שלא יכלו להרשות לעצמם לקנות דירות וניסה בכל מאודו להראות עניין. למעשה, ראש הממשלה לא באמת התעניין במצוקות האזרחים אלא ניסה לצאת ידי חובת המענה לתקשורת. באחד המקרים, מיד לאחר שסיים ראש הממשלה לראות באלו תנאים קשים מתגוררות המשפחות באחד מאוהלי המחאה, הוא התקשר לבדוק מה קורה עם החופשה הקרובה שלו, האם הדברים בוצעו כפי שביקש. כמה שעות לאחר הביקור המתוקשר של ראש הממשלה ובהתאם לתחזיות מזג האוויר הקודרות החלו סופות שלגים קשות להכות במקומות הגבוהים של המדינה ובהם גם בירושלים. באחד מהכבישים המובילים לעבר בית ראש הממשלה, קרס גזע עץ ענקי שחסם את מכונית ראש הממשלה כך שהיא נתקעה בתוך השלג ללא יכולת מילוט. מד הדלק של המכונית המשוריינת הראה שהיא ערוכה לזהות קצרה בשלג ובלית ברירה יהיה על מאבטחי ראש הממשלה למצוא פתרון יצירתי אחר. המאבטחים הזמינו חילוץ מהיר כדי להעביר את ראש הממשלה לביתה. כעשרים דקות לפני שהגיע החילוץ דמם המנוע, ובשלב זה התחיל ראש הממשלה להרגיש את הקור הירושלמי העז. בפעם הראשונה חווה ראש הממשלה את הקור הירושלמי מקרוב, ולא מבעד לביתו המוגן והמחומס. "אם ככה אני מרגיש בתוך המכונית המשוריינת, אז איך מרגישים ההומלסים המסכנים שאין להם מעל לראשיהם אלא אוהל דק בלבד, שלא לדבר על התינוקות והילדים הקטנים?" חשב ראש הממשלה לעצמו. ראש הממשלה החליט מתוך הקור העז שהוא חייב לפתור את בעיית הדיור ולעזור לכל אותם אלו שאין להם קורת גג לראשם: השיחה הבאה שלו הייתה לדני, מנהיגם של מחוסרי הדיור. "תשמע, אני מתבייש, אבל רק עכשיו אני חושב שאני באמת מבין איזה סבל אתם עוברים בכל יום מחדש. אני ממנה אותך באופן אישי להיות אחראי על הוועדה המיוחדת שתטפל בכל העניין..." אמר ראש הממשלה. ביום ראשון שלאחר מכן, החלה הוועדה למציאת פתרונות דיור שבראשותו של דני את דרכה במציאת פתרונות הולמים עבור מחוסרי דיור. בבחירות הבאות לכנסת, נבחר דני במקום גבוה ברשימת מפלגתו של ראש הממשלה לכנסת והמשיך לעסוק רבות בתחום הדיור ולתרום מניסיונו עד לפתרון המלא...

כאשר יתעלה האדם מעולמו הפרטי ויצא מ"אנוכיותו", יוקל עליו להתבונן במצבו של הזולת, לראות ולהרגיש צרכיו, ולשאת בעול עימו. או אז ייטיב הוא לזולתו בכל מה שיוכל "בגוף בממון ובנפש", כלשונו זיהב של הרמח"ל ז"ל (בספר מסילת ישרים פרק יט) "בגוף, שיהיה משתדל לעזור כל אדם במה שיוכל ויקל משאם מעליהם. ואם מגיע לחברו איזה נזק בגופו והוא יכול למנוע אותו או להסירו, יטרח כדי לעשותו. בממון, לסייעו כאשר תשיג ידו ולמנוע ממנו הנזיקין בכל מה שיוכל, וכל שכן שירחיק הוא כל מיני נזקים שיכולים לבוא מחמתו, בין ליחיד בין לרבים. בנפש, שישתדל לעשות לחברו כל קורת רוח שיש בידו, בין בענייני הכבוד, בין בכל שאר העניינים. כל מה שהוא יודע שאם יעשהו לחברו, הוא מקבל נחת רוח ממנו, מצוות חסידות הוא לעשותו".

רצון ולדעת ולהאמין שכשאנחנו מסייעים לזולתנו אנחנו זוכים בזכויות כבירות של כל מה שהזולת יצליח לפעול ולעשות מכוח מה שסייענו לו, כך שזו עיסקה כדאית ומשתלמת במיוחד (מתוך פניני פרשת השבוע). אמנם, יש מצבים שרק אם נתנסה בהם בעצמנו ונחוה את הכאב שלהם, נוכל להבין אז באמת עד כמה שהם נוראיים. מעטים האנשים שמסוגלים באמת להתחשב בזולת ולהבין אותו רק מתוך התבוננות ומחשבה מבלי לחוות מקרוב את התוצאות, אך כשמרגישים את התוצאה – תפיסת העולם משתנה ומתחילים לחשוב אחרת. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. שיחת הטלפון שקיבל ראש הממשלה, הותירה אותו בהלם מוחלט. אפילו אחד בצמרת הממשלה לא צפה את גודל הכעס שנוצר בעקבות המחאה החברתית הגדולה. הכול החל להתגלגל ככדור שלג ענקי כבר לפני שלושה חודשים, בגלל צעיר בשם דני שניסה חודשים ארוכים להשיג את ראש הממשלה ולהביע בפניו את מחאתו על מצב הדיור. בהתחלה לא הבינו בלשכת ראש הממשלה מי זה הנודניק הזה שלא מפסיק להתקשר ורוצה לדבר בעצמו עם ראש הממשלה. כשראה שאין מענה לטלפונים שלו, החליט דני לצאת מרעננה למסע רגלי במחאה על מצב הדיור, עד לבית ראש הממשלה בירושלים. "תגידי לי" פנתה אליו בגסות מזכירת הלשכה, "אתה מקשיב לעצמך? אתה רוצה שראש הממשלה בעצמו יתפנה אליך? איפה אתה חושב שאתה נמצא?". "במדינת ישראל, גברתי" ענה לה דני בשלווה. "וראש הממשלה הוא קודם כל נבחר ציבור. וכיוון שכך – אני לא מבקש, אלא דורש לדבר איתו! זו זכותי בתור אזרח. לא ידוע לך מהן זכויות האזרח?". מזכירת ראש הממשלה החלה לאבד את הסבלנות, במיוחד לאור העובדה ששיחת הטלפון המרגיזה נכנסה אליה בדיוק כמה דקות לפני ההפסקה. כעת, כל מה שהיא רצתה זה רק לסיים את השיחה המטרדית הזאת ולצאת כבר מהמשרד. "תקשיב אדוני, אני מבקשת ממך להפסיק להתקשר לכאן..." "אני לא אפסיק להתקשר, אני דורש ממך: תעבירי לי את ראש הממשלה!" המשיך דני לשמור על קור רוח. בשלב זה פקעה סבלנותה של מזכירת הלשכה והיא החלה לצעוק: "מותי בדיוק אתה רוצה שאני אכניס את השיחה שלך אדוני האזרח?" היא בכוונה גלגלה את המילה אזרח בזלזול מופגן: "האם בין פגישת ראש הממשלה עם נשיאת האיחוד האירופי או אולי לפני הפגישה עם נשיא קנדה?" ולתדהמתו של דני, היא טרקה לו את הטלפון בפרצוף. דני החליט שנמאס לו לחזר על הפתחים והוא הולך לעשות מעשה: הוא יצעד רגלית מרעננה, ייקח דגל ענק ויכתוב עליו: "לראש הממשלה לא איכפת מאיתנו! מסכימים איתי! אתם מוזמנים להצטרף לצעדה שלי למחאה מול בית ראש הממשלה...". בהתחלה הציבור התייחס אליו באדישות אולם באופן הדרגתי, עם הזמן, החלו אנשים שסבלו מתופעת האדישות של ראש הממשלה, להצטרף למסע של דני לירושלים. לא חלפו כמה ימים ודבר הצעדה המיוחדת הגיע לתקשורת שכהרגלה, ידעה לנפח ולהעצים את העניין. העיתונים החלו להימרח בכותרות ענק: "הצטרפו לצעדה של דני" ו"דני האזרח הפשוט שקם ועשה מעשה שגרם למהפכה בשלטון...". כעבור כמה ימים החלו עוד אנשים שלא הצליחו לרכוש לעצמם דירה, להתקדם ולצעוד לעבר ירושלים ולהקים מול בית ראש הממשלה אוהל מחאה עם דני. לא עברו יומיים ופתאום מאות ואלפי אנשים ביקשו להצטרף למחאה של דני שהפך לכוכב תקשורת ולאורח פופולארי בתוכניות ובמהדורות החדשות. כעת, שיחת הטלפון שקיבל ראש הממשלה, פרצה את חומת האדישות המופגנת שהתעטף בה ראש הממשלה. סקר סודי שהתפרסם, בדק כמה אחוזי תמיכה היה מקבל דני אילו היה רץ בראשות מפלגה ומתמודד על תפקיד ראש הממשלה. להפתעת כולם הגיע דני לשיעורי תמיכה של עשרים אחוז, שהיה בהם די והותר כדי להטריד את ראש הממשלה. הוא ביקש בהחלטות ממזכירת הלשכה שלו לתאם לו פגישה עם דני. כעבור יומיים נפגש ראש הממשלה

העולה מהדברים לעיל מלמד כי אדם המוסר את נפשו למען הזולת, לעולם לא יפסיד מכך. גם אם לשעה קלה יהא נדמה, שעשייתו למען הזולת באה על חשבונו וגורמת לו להפסד מסוים, אין זו אלא טעות הנובעת מקוצר ראות. בסופו של דבר, במוקדם או במאוחר, יבוא גומל החסד על שכרו בכפל כפליים, והכל יווכחו לדעת כי בהיטיבו לאחרים היטיב גם לעצמו. ואפשר שכל כך אמר שלמה מלכנו (משלי פרק יא פסוק יז) "גומל נפשו, איש חסד". איש החסד, המיטיב לזולתו, אינו אלא גומל טוב לנפשו שלו.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שהובא בספר "אמונה שלימה", המוביל אותנו לתובנה, מהו רגש יהודי להתמסרות לזולת, כאשר להבת העשייה למען הזולת מקבלת משמעות מצמררת, כאשר הרצון להיטיב עם יהודי מוביל למסירות בלתי נתפסת...

שבילי העפר של העיירה הכירו היטב את רבי נפתלי. את פסיעותיו הנמרצות, את נקישות מנעליו. גם שיחי הבר שבצידי הדרכים הכירו זה מכבר את דמותו הנכבדת, תמידה. הם היו מרכינים בפניו את עליהם, וכמו מתנועעים ומנידים אליו לשלום בשעה שהיה מהלך ביניהם, מזרז עצמו, מאיץ צעדיו. דמות מוכרת היה רבי נפתלי בקרב תושבי העיירה. מוכרת ואהודה. החל מנכבדי הקהילה, ראשי הקהל והפרנסים, ועד אחרון הנפחים, הסנדלרים ושואבי המים, הכירו הכול את רבי נפתלי גבאי הצדקה, וגם העריכו. לא קל היה התפקיד שנשא רבי נפתלי על כתפיו. כלל וכלל לא קל. העיירה הפולנית הקטנה, אשר הצטנעה לה בצידי דרך בואכה וורשה הבירה, לא היתה משופעת בנכסים. מרבית יהודי הקהילה היו קשיי יום, אנשים שהפרוטה לא מצוייה בכיסם. אנשים שנאלצו לשבר את גופם בעבודה מבוקר עד ליל, כדי להביא פת לחם לביתם. לצידם של אלו היו משפחות עניות ממש, שהרעב היה אורח קבע במעונן הדל. הללו היטיבו יותר מהאחרים להכיר את רבי נפתלי, לצפות לבואו, לייחל לשמוע את הד צעדיו. אותו יום מצא את רבי נפתלי מסב לארוחה ליד שולחן העץ שוביתו, כשהוא נינוח ושבע רצון. המגבית החודשית שסיים זה עתה לערוך בקרב בני הקהילה עלתה יפה, ברוך ה', תושבי העיירה תרמו בעין יפה ובנפש חפצה. והוא הצליח לאסוף סכום שיש בו כדי חלוקה. מיטיב הוא את ליבו בארוחה חכמה ומשביעה, מודה לה' על שהצליח את דרכו, ושגם בבתיים של נתמכיו העניים תהיה בחודש זה הארוחה מצוייה. מבטי התודה שעמדו בעיניהם של עניי העיירה, בקבלם מידיהם את מטבעות הכסף, ממשכים ללוות אותו, להרנין את ליבו, לנסוך בו עוז ותעצומות. נקישות על הדלת. רבי שרגא, ה"מלמד" החדש שהצטרף בשנה האחרונה לתושבי העיירה, ניצב בפתח הבית. רבי נפתלי ממחר לקבל את האורח בסבר פנים יפות. להיטיב את ליבו בכוס תה חמה וממתקת, לשמוע בסבלנות את הדברים שבגינם הגיע לכאן. צעדיו של רבי שרגא מהוססים כשהוא נכנס אל החדר. "לא איש דברים אנוכי", פותח הוא חרש, עיניו כבושות בקרקע וסומק בלחיו, "אולם המצב בביתי הכריח אותי להגיע אליך, רבי נפתלי, ולהושיט יד בבקשת עזרה. זה ימים ושבעות שרעייתי נפלה למשכב והוצאות רבות עלו והשתרגו בשל כך על צווארי. הוצרכתי להזעיק אל מיטתה את הרופאים, לרכוש תרופות, לדאוג לאוכל מזין ומבריא...". עיניו השטובות של גבאי הצדקה סוקרות את דמותו הצנומה של ה"מלמד". מקשיבות למוצא פיו, משתתפות עימו בדאגתו. "הן בימים אלו עורכים אתם את המגבית החודשית בין תושבי העיירה", ממשיך רבי שרגא, "חשבתי, אם כן, אולי תוכלו להקצות משהו ממנה בעבורי... בעבור הרעייה החולה... בעבור הילדים הרכים השואלים לחם ואין...". ליבו של רבי נפתלי נופל בקרבו. "אוי... אוי... נאנח הוא מעומק ליבו. הן כה רוצה הוא לעזור לאיש שיחו, כה משתוקק להעניק לו כדי צרכו, אך מה יעשה וזה עתה סיים לחלק את הכסף בין נתמכיו הקבועים, ובכיסו לא נותרה אף פרוטה? מחריש רבי נפתלי עד רגע קט, שקוע בשרעפיו. אין הוא יכול להשיב את פניו של ה"מלמד"

האומלל ריקם. לא, הוא אינו מסוגל לעשות כדבר הזה... עוד באותו היום שם גבאי הצדקה המסור פעמיו ויוצא לדרכו, לערוך מגבית מיוחדת למען החולה ובני משפחתה. יודע הוא שיהיו אשר ישיבו פניו ריקם, יהיו שיבוזו לו בשל טרדנותו, יהיו אף שיגרשוהו מעל פניהם בבושת פנים. בכל זאת, קם הוא ויוצא לערוך את המגבית. מקיש על דלתות, משחר על הפתחים, מתחנן. בשל ההערכה שחשו לו בני העיירה ובשל הכירם את ישרותו ואת טוב ליבו, היו בכל אופן דלתות שנפתחו בפניו, וגם לבבות... בסופו של דבר הצליח הוא לאסוף סכום מכובד, סכום שיש בו כדי להחיות את נפשותיהם של ה"מלמד" ובני ביתו. עייף ומותש, אבל מרוצה ומלא סיפוק, שב רבי נפתלי לביתו. מיטיב הוא את ליבו בכוס חמין, מחכך כפות ידי העמלות זו בזו בשביעות רצון ומודה לה' על שהצליח גם הפעם זאת את דרכו.

ערב יורד על בתי העיירה. חשיכה רובצת בין שבילי העפר, מלווה את צעדיו החרישיים של ההלך הזר. הנה, עוד רגע קט יגיע הוא ליעדו, אל הבית שבקצה השביל, הבית שאליו שלח אותו רבה של הקהילה הקטנה. אל האדם בעל הלב הרחב, שבוודאי יאות לסייע לו, להצילו. נקישות על הדלת. רבי נפתלי מניח לכוס התה שעל השולחן להצטנן וניגש לפתוח. דמות בלתי מוכרת על הסף. רבי נפתלי מושיט את ידו אל היהודי הזר לברכת שלום ומזמינו להיכנס פנימה, אל הבית. עוד בטרם פותח ההלך את פיו כדי לדבר, פורצות הדמעות מעיניו. דמעות חמות, שזולגות ללא מעצור. "רבי יהודי" מילותיו קטונות, מייבבות, מתחננות, "צרה גדולה השתרגה על צווארי, אנא הצל נא אותי ואת חיי האומללים...". אט אט, תוך כדי הבכי הסוער, פורש ההלך את מצבו הנואש בפני רבי נפתלי. "רב העיירה שלחני אל ביתך וגם מכתב המלצה נתן בידי אליך. אנא... חוס עלי ועל הילדים האומללים שבביתי, אל נא תשיב את פני ריקם... ליבו של גבאי הצדקה המסור עומד מלכת. מתקשה הוא לעמוד מול צערו הנוקב של היהודי שלפניו. משתוקק הוא לעזור לו, להעניק ביד רחבה, אך... הן הקופה ריקה היא, הכסף שנאסף חולק עד תום בין עניי העיירה, וגם מגבית חירום נוספת כבר נערכה בגין מצבה הרפואי הקשה של אשת ה"מלמד". לא יעלה על הדעת שהוא יקיש כעת, בפעם השלישית, על דלתות אנשי העיירה. אף טובי הלב שביניהם גרש יגרשוהו מעל פניהם. ככלב שוטה יסלקוהו מבתיים. הוי... כמה משתוקק הוא לעזור ליהודי המסכן, אבל אינו יכול... אין... אין בפניו כעת שום דרך לעזור לבן שיחו האומלל. שום דרך... היהודי ממשיך לבכות, מתמוגג בדמעותיו, מבין כי כלתה אליו הרעה וליבו של איש החסד נמס בקרבו. ואז... אז עולה במוחו מחשבה אמיצה. מחשבה על מוטיקה השיכור. אותו מוטיקה בן של גביר גדול היה, אולם השיכר שהלם תדיר ברקותיו הרחיק ממנו את יהודי העיירה התמימים והישרים. וגם את רבי נפתלי גבאי הצדקה. מתהולל היה עם חבר מרעיו שיכורים, מתבוסס בינו, מעביר עיתותיו לריק בבית המרזח שבפאתי העיירה... מעיף רבי נפתלי מבט נוסף בפניו המיוסרות של היהודי האומלל, וכבר מזדקף הוא ממקומו ופונה אל דלת הבית. הוא ילך לבית המרזח. הוא יתקרב אל השיכור העשיר וינסה לדבר אל ליבו. הוא לא יהסס לעשות זאת כדי להציל נפש יהודי. ריח היין הנישא למרחוק מקדם את פניו בהיכנסו אל בית המרזח. צהלות שיכורים סובבות אותו מכל עבר, אבל הוא לא נסוג לאחור ולא שב בו מתוכניתו הנועזת. "ר' מוטיקה", הוא פונה בלב הולם אל בן העשיר שהתהולל ביניו, "זקוק אני לעזרתך, ר' מוטיקה... הגעתי הנה כדי לבקש ממך שתעזור לי... שתעזור ליהודי אומלל שחינו נתונים בסכנה...". "חה... חה... חה... מתמוגג השיכור בצחוק פרוץ, "כסף באת לבקש ממני... כסף...". "כן, מוטיקה, כסף אני צריך. שלוש מאות רובל כדי להציל יהודי...". "ש... שלוש מאות רובל... חוזר השיכור בקולו הגס על דבריו של גבאי הצדקה, "בשביל שלוש מאות רובל באת לכאן להפריע לי... אבל, לפני שאני מוציא את הארנק מהכיס שלי, יש לי תנאי... חה... חה...". שקט משתר

בחלל בית המרוזת. השיכורים חדלים לרגע ממחולות הילוליהם ומתקרבים כדי לשמוע את התנאי של מוטק'ה. "אם אכן רוצה אתה שאתרום לך מהכסף שלי... מהכסף שלי... אז אתה צריך לעשות לנו הצגה קטנה חה... חה... הצגה שתשעשע אותנו...". רבי נפתלי מחריש. ליבו רועד לשמע דבריו המוזרים של השיכור העשיר. "אני אביא לך בגדים של כומר... ואתה תלבש אותם ותרקוד ככה ברחובות העיירה... אנחנו נלך אחריו, נשיר בקולי קולות ונתופף בפחים, נעיר את כל העיירה משנתם ונקרא להם לבוא ולראות את המחזה המעניין... אחר כך, אחרי שנסיים להסתובב בעיירה כולה, תקבל ממני את הכסף, אתה שומע!". רבי נפתלי נדהם. אינו מסוגל להוציא הגה מפיו. האומנם? האם עליו לשלם מחיר אישי כה יקר בשביל לעזור לעני הזר? לבייש את עצמו בפני קהל ועדה, להיראות כמי שנסתתרה עליו בינתו?? ומאיך, אולי שווה היא הבושה האיומה כדי לעזור ליהודי? רק חצי שעה-שעה של בושה בלתי נסבלת, אבל לאחריה יהיה רווח והצלה ליהודי האומלל. והרי אפשרות אחרת אין לו... עד מהרה הובאו בגדי הכומר השחורים. הבגדים שכל יהודי בז להם, קץ מהם. רבי נפתלי עדין הנפש עוטה אותם על גופו בחיל וברעדה ויוצא לדרכו, מלווה בקבוצת שיכורים עליזה, אשר ששה ושמחה למול המחזה המבדח שנוזמן לה. נבוך ומרעיד, סמוק מבושה, רוקד גבאי הצדקה בראש התהלוכה המוזרה, אנשים המומים מביטים בו מפתחי הבתים, משרבבים ראשיהם מן החלונות כדי להיטיב לראות. האומנם? האם יצא רבי נפתלי מדעתו? האם לא בוש הוא לשים ללעג ולקלס את תפקידו הנכבד כגבאי צדקה? שיהודי יהין ללבוש את הבגדים הנבזים והמשוקצים הללו? ועוד להלך בהם בריש גלי, ברחובות קריה?? יש שיוורקים עליו בבוז. יש שמשליכים על ראשו ביצים ברוב כעסם. אלו גם אלו גומרים אומר בליבם כי רבי נפתלי, שהיה עד עתה מכובד בעיני הכול, הינו אדם חסר דעת, נבזה ומשוקץ. כשמסתתרים הסייט, והכסף המובטח מגיע לידיו של גבאי הצדקה המבוויש, ממחר הוא לביתו, שם מחכה לו בכיליון עיניים העני האומלל. בפיו של ההלך אין מילים להודות לרבי נפתלי על שהושיע אותו ממצוקתו, אבל אף בקצה דעתו הוא לא מסוגל לשער באיזו הקרבה אישית עצומה היה כרוך הדבר הזה. עייף ומותש, שבור ורצוף דוחף רבי נפתלי את

אחים יקרים!

בגדי הכמורה הכהים לתחתית הארון שבחדר עבודתו. "ריבוננו של עולם" ממלמל הוא כשדמעות ממלאות את עיניו, "גלוי וידוע לפניך, שכל מה שעשיתי לא היה אלא כדי לעזור ליהודי, לאח יהודי שהוא מהבנים שלך...". שבילי העיירה לבשו חג. צדיק בא לעיר, רבי חיים צ'אנזר, האדמו"ר הידוע מהעיר צ'אנזר, הולך וקרב אל העיירה. אף פשוטי העם, הנפחים, הסנדלרים ושואבי המים, הניחו את כלי מלאכתם והחליפו בגדיהם כדי לקדם את פני הצדיק. וכי קלה היא בעיניכם? לזכות לחזות בזיו פניו של קדוש עליון, לעבר בית המדרש. אולם... מה קרה? על מה ולמה נעצרה העגלה בפתחו של אחד הבתים? "ריח של גן עדן יש כאן", אומר הרבי לגבאי שלצידו, "ריח של קדושה נודף מהבית הזה ורצוני לדפוק ולהיכנס לפנימה". נקישות על הדלת. רבי נפתלי פותח וליבו עוצר מפעום. הרבי. הרבי בפתח ביתו. הרבי מבקש להיכנס, הולך בעקבות הריח. "הנה, זהו מקור הריח הנפלא!" אומר הוא לבסוף, מצביע על ארון העץ שבידכתי החדר. רבי נפתלי פותח בלב הולם את הארון, והרבי שולף משם... בגדים מקומטים של כומר... כשדמעות בעיניו מגולל גבאי הצדקה את סיפורם של הבגדים באוזני הרבי. מספר על הרצון העצום לעזור ליהודי האומלל, על התנאי של השיכור העשיר, על הביזיונות... "עכשו מבין אני את הסיבה לריח הנפלא" אומר הרבי ועיניו מלטפות באהבה את פניו של רבי נפתלי. הוא אחז ברבי נפתלי ואמר לו בהתרגשות "אתה שומע! רבי נפתלי, לאחר מאה ועשרים שנה תבקש שילבישו אותך בתור תכריכים רק את הבגדים האלו, של הכומר, אף מלאך לא יוכל להתקרב אליך, אתה שומע רבי נפתלי, רק עם הבגדים האלה תלך לעולם הבא! הם אלה שישמרו עליך...".

לאחר מלחמת העולם הראשונה, נאלצו יהודי העיירה לפנות את בית הקברות העתיק ממקומו, בשל החלטת הממשלה להקים שם גשר ענק. אנשי ה"חברא קדישא", שפעלו על פי הוראות רבני הקהילה, פינו בחיל וברעדה את המתים מקברייהם והעבירו אותם לשטח שהוקצה לבית הקברות החדש. ובאחד הקברים... ציפה להם מראה מדהים ומעורר חלחלה... באותו קבר היה הנפטר שלם לגמרי, הריקבון לא שלט בגופו, ועליו תכריכים של בגדי כומר... כן, היה זה קברו של רבי נפתלי, גבאי הצדקה!...

הנה כי כן, בעל חסד אמיתי הוא מי שצערו של הזולת נוגע לו יותר מצערו שלו, מי שכאבו של חברו כואב לו פי כמה מהכאב שלו. כשחשים בצערו וכאבו של יהודי, כשמרגישים את העובר עליו מתחברים למהות של החסד ורוצים לרחם, להעניק ולתת מכל הלב. כדי שנוכל להתחבר לחסד, הבה נרגיש את הזולת, הבה נחוש את העובר עליו. הבה ננסה להיכנס לנעליו של שכן קשיש שאינו יכול לרדת למכולת מדי יום ונערוך עבורו את הקניות כדי להקל מעליו. הבה נחשוב מה עובר על ילד העומד בצד הכביש וממתין שמישהו יעביר אותו את הכביש בבטחה, ואז נתחבר אליו ונעביר אותו. הבה נדמיין איך נחוש אם החברותא שלנו יכין עבורנו כוס תה ונכין לו אנו... וככל שנגביר את מידת החסד בינינו כך נזכה שבורא עולם יגביר את מידת החסד בעולם, יפתח לנו את אוצרו הטוב וירעיף עלינו שפע משמים חסד ורחמים, לטוב לנו כל הימים!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה, לרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

ולרפואת אבישי יוסף בן שרה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זבה בת רחל ורחל בת שמחה

648

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

את נהמת המנוע, כמעט נגע במטוס, מבחוץ כמובן. הטיסה יצאה לדרכה, בלעדי...!

עשר דקות עמד ראש הכולל המום. הוא האמין, שבזכות התפילה בציבור יספיק את הטיסה, והתאכזב לגלות שלא כך קרה. עד מהרה הבין שאין היום טיסות נוספות לכיוון זה, ואם כן - לא נותר לו אלא לשוב ארצה מאוכזב. הוא הזמין מקום בטיסה ארצה, והתבקש להמתין שמונה שעות להמראתה, כשבינתיים ישוב לבית הכנסת, אולי גם יטבול במקווה - מה שלא הספיק היום, וכך ינצל את הזמן באופן המיטבי.

כשהגיע לבית הכנסת, הניח את מזוודתו במלתחה והחל עולה במדרגות, מחפש את חדר השתייה החמה, ואז נתקלו עיניו בשם מוכר ומהדהד של אחד מענקי תומכי התורה בדורנו רקום על תיק תפילין מהודר, הנישא בידי של אותו גביר בכבודו ובעצמו!

זו ההזדמנות שלי! הררה ראש הכולל, הרי את הגביר הזה אי אפשר לתפוס, כה קשה להשיגו, ועכשיו הוא ניצב כאן לצידו, שמו מתנוסס על תיק הטלית והתפילין שלו; אנסה לשוחח עמו...

דקות ארוכות עמד ראש הכולל ושוחח עם הגביר, מנצל את ההזדמנות שנקרתה בפניו 'בטעות'. כעת, ללא מזכירות, ללא פגישה, ללא מכשיר הטלפון והפקס שבמשרד, הוא היה פנוי לשמוע, והתעניין בכל פרט ופרט מהנעשה בכולל. ואז, כך התברר, אותו גביר עמד לשמש כסנדק ברית לנכדו, שנועדה לאותו יום, והוא חיפש דווקא סגולה טובה, מתנה לרך הנולד...

'הבה אתן לך תרומה משמעוית' שלף הגביר באלגנטיות אירופאית פנקס צ'קים מהודר מכיסו הימני, ועט מוזהב מכיסו השמאלי. הוא רשם צ'ק על סכום גבוה יותר מפי שניים מהסכום שהובטח בשיקאגו, והעניק לו אותו בלי להניד עפעף. 'שתיה לי זכות בהחזקת התורה שלך, למעני ולמען נכדי הצעיר, שייכנס בעזרת ה' היום בביתו של אברהם אבינו!' הוסיף ולחץ את ידו בחמימות...

הגביר הצרפתי נפרד ממנו בידידות, וראש הכולל ההמום הוצרך לדקות ארוכות של התאוששות מההלם... מעודו לא התרים בצורה כה ספונטנית, ישירה, מפתיעה, וגם זכה בתרומה כה גדולה. הוא הבין כי התרומה הזו אינה תוצאת מעשה ידיו, הוא כלל לא נערך אליה. זה צ'ק מזומן שהקנתה לו התפילה בציבור - שפע שמימי בו זכה הודות למסירותו לתפילה במניין!

כשחזר לארץ, נדהם ראש הכולל לגלות הודעה מפתיעה בתא הקולי מאותו קול בעל מבטא אמריקאי: 'שלום וסליחה, אנו מתנצלים, אבל ר' יצחק לא יוכל לפגוש אותך השבוע. כדי שלא תטרח לבוא שוב, אנו שולחים את הצ'ק המובטח בדואר!'

ואכן, לאחר כמה ימים נחה לה בתירת הדואר מעטפה לבנה נאה, ובתוכה הצ'ק המובטח. עתה היה בידו הסכום המקורי שהובטח לו להחזקת התורה פלוס תרומה כבירה, גדולה ממנה יותר מפי שניים, והכול - רק בזכות התפילה בציבור!

התפילה בציבור דורשת מסירות, לפעמים זמן רב, טירחה וכל כיוצא באלה. לפעמים מדובר בשעת לילה מאוחרת, כשממהרים לעבודה, או בעיצומו של יום עבודה. המסירות לתפילה בציבור דורשת מאמץ, אך המאמץ הזה משתלם, ועוד איך... הבה נראה לנגד עינינו את ראש הכולל הנדהם, את האכזבה

הגביר משיקאגו והגביר מצרפת

מהסיפור הבא למדים על כוחה של תפילה בציבור. המכשיר הסלולרי של ראש כולל גדול ומפורסם באלעד רטט, ועל הקו שיחה מחו"ל. 'אני מהמשרד של ר' יצחק ד' אמר הקול במבטא אמריקאי כבד. 'זה בקשר לבקשה ששלחת לפני כמה חודשים, ובהקשר לכך דיברו אתנו כמה עסקנים מקומיים. הבקשה שלך עוסקת בתמיכה בסך 35.000 דולר למוסד שלך, נכון?' ראש הכולל אישר את הפרטים, נשימתו נעתקה. 'אוקיי' הוסיף הקול בעל המבטא האמריקאי בעברית רצוצה, 'אנחנו קובעים לך פגישה ליום רביעי בערב, בשעה שש, במשרדו של ר' יצחק בשיקאגו, מגדלי הזהב, קומה 67, חדר 413. נשמח לראותך ולמלא את בקשתך.' כך אמר הדובר בפשטות וניתק את השיחה, מותיר את ראש הכולל נדהם ומאווה. הן כמה ביקש ויחל לקיים הפגישה הזו, כמה תקוות תלה בה, כמה עסקנים שלח לפעול לקיומה - והנה זה קורה סוף-סוף!

סוכן הנסיעות לא מצא מקום בטיסה ישירה, והעביר את ראש הכולל דרך תחנת ביניים בפריז, בירת צרפת. ביום רביעי בבוקר נחת ראש הכולל בשדה התעופה בפריז והזדרז לחפש בית כנסת קרוב, בו יוכל להתפלל שחרית בציבור לפני שימשיך לשיקאגו. די מהר נמצא בית הכנסת, אלא ששעת התפילה מאוחרת יותר. הוא הסכים להמתנה זו בחפץ לב, שהרי מה יוכל לשמח את לבו יותר מתפילה בציבור בארץ זרה ומנוכרת? מה יוכל למלא אותו באושר בארץ נכר כמו תפילה במניין!

בינתיים הדקות נוקפות, מועד ההמראה של טיסת ההמשך מתקרב והולך, והמניין עדיין לא יצא לדרך. גם בשעה הקבועה טרם התקבץ מניין, והוא נאלץ להמתין עוד, מביט בחרדה בשעון המתקדם לעבר שעת ההמראה. כשהתפילה יצאה לדרך, התברר כי בדיוק היום עובר לפני התיבה שליח ציבור המתפלל בקצב איטי, איטי מאוד... מלחמה התחולל בלבנו. מחד גיסא - הוא מאוד ממהר, הטיסה לשיקאגו נשפה בעורפו, פגישה חשובה, סכום אדיר על כף המאזניים; ומאידך גיסא - תפילה במניין, תפילה בציבור, נכספה נפשו שלא לאבד את הזכות הזו גם היום!

התפילה התקדמה בקצב איטי, והוא המשיך להמתין. לפני 'שמונה עשרה' כבר הורה השעון על 38 דקות לפני ההמראה של טיסת ההמשך, ובכל זאת הוא התגבר על עצמו: 'תפילה בציבור - עזוב הכול, זה הכי חשוב!' והמשיך להתפלל עם הציבור עד לאחר 'עלינו לשבח'. רק אז תפס את מזוודתו ואץ רץ לביקורת הדרכונים. 'סליחה, אני ממהר לטיסה לשיקאגו שיוצאת ממש עכשיו' התחנן שירשו לו לעקוף את התור הפקיד שישב מולו משך בכתפיו ושאל: 'טיסה 847 של 'אייר פראנס'? 'א... כן! ענה בחשש. 'הבט נא בחלון! המטוס שלך ממריא!' אמר הפקיד. ואכן לנגד עיניו הנדהמות של ראש הכולל האיץ המטוס את מהירותו על המסלול. הוא הצליח לשמוע

לע"נ שרה בת פכ"ב

לע"נ משה בן אסתר

המודעה ומזהה את החתול שבו נלחם לפני כמה דקות...

הגביר מיהר לקרוא לגוי וביקש ממנו להחזיר את החתול, והגוי מייד ביצע את שהתבקש והחזיר את החתול. הגביר התקשר למשפחה, הבעלים של החתול, ולמרות שההלכה אינה מחייבת להשיב אבידה לגוי, הוא החליט להשיבה לו.

והנה מגיעים משפחה עשירה - זוג הורים ושני ילדים קטנים; הילדים מזנקים על החתול, מחבקים ומנשקים אותו וצוהלים משמחה, וההורים אמרו לו בהתרגשות: 'אין לך מושג כמה החתול הזה אהוב ויקר לנו!' אבי המשפחה מוציא את פנקס הצ'קים ורושם צ'ק על סך... 12,000 דולר!

הוא התקשר מייד לראש הכולל והודיע לו בשמחה: 'קיבלתי 12,000 דולר! הם לא שלי - הם שלכם!'

המסר המתבקש מסיפור זה ברוח. בואו ונחשוב, האברכים התפללו תפילה של מספר מילים, תפילה קצרצרה, אך כשיהודי מתפלל מתוך כאב אפילו תפילה קצרה. התפילה עולה ישר להקב"ה, ואז הקב"ה מביא את הישועה בדמות חתול שיאבד למשפחה, והחתול הזה בדיוק ישב על הכיסא שלו, ובדיוק הוא יקרא את העיתון ויבחין במודעה על חתול שאבד ויזהה את החתול - כל זה כדי שלאברכים מירושלים תהיה תוספת כסף לחג. מה גרם לכל זה? תפילה קצרצרה בכונת הלב...

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים)

בעקבות החמצת הטיסה, ואת תרומת הענק בה זכה בזכות תפילה בציבור. התפילה בציבור טומנת בחובה אוצרות של שפע, ברכה, אנרגיה, כוחות, הספקים, אושר ועושר. ככל שנייחד יותר כוחות ומאמץ לתפילה בציבור, ככל שנפעל ונתמסר למען התפילה בציבור - כך נפתח לעצמנו את אוצרות השמים ונשפיע על עצמנו שפע טובה וברכה!

החתול ישב על הכיסא של היהודי העשיר וסירב לרדת מעליו

אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות מא.): 'אם כיוונת לבך - תהיה מובטח שתפילתך נשמעת'. כלומר: תפילה, היוצאת מעומק הלב, מתקבלת. סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א:

בירושלים יש כולל הנקרא 'נזר אהרון', שלומדים בו אברכים רבים. יהודי מארצות הברית הוא המחזיק את הכולל. מדי חודש בחודשו מגדיל הוא מכספו למען האברכים כבר שנים רבות, ובתקופת החגים פעם אחת, היה זה ממש לפני תקופת החגים, השקעותיו של אותו יהודי לא הניבו רווחים, ואותו עשיר התקשר לראש הכולל ואמר לו שהוא ממש מצטער, אך הפעם הוא לא יוכל להרשות לעצמו לתת לאברכי הכולל תוספת לחג.

ראש הכולל הודיע לאברכים, שהשנה הם לא יקבלו תוספת כסף לחג, והאברכים הצטערו על כך, שהרי הם כל כך חיכו לזמן החגים כדי לקבל את תוספת ההכנסה, שמאוד מסייעת לכלכלת הבית!

כל אחד מהאברכים נשא תפילה קצרה להצלחתו של הנדיב. היו כאלה, שאצלם התפילה על כך הסתכמה בשלוש מילים, היו שהתפללו על כך שש מילים, והיו שהתפללו על כך קצת יותר והוסיפו עוד קטע קטן בתפילת שמונה עשרה וביקשו שהקב"ה יסייע בידם.

הגביר הנ"ל גר בוילה בארה"ב. הוא יוצא לחצר ורוצה לקרוא עיתון בגינה - והנה הבחין שעל הכסא שלו יושב חתול. הוא מנסה לגרש את החתול, אך החתול לא זז ממקומו.

הגביר קורא למשרת הגוי ומבקש ממנו לסלק את החתול למרחק של 2 רחובות מהבית, והמשרת אכן לוקח עמו את החתול והולך. הגביר מתיישב על הכיסא, פורש את העיתון ומבחין במודעה שתוכנה: 'אבד חתול היקר מאוד לבעליו. בעל החתול מבקש בכל לשון של בקשה שיחזירו לו את החתול, והוא מבטיח פרס כספי גבוה לפי שישב לו את החתול. באותה מודעה הופיעה גם תמונתו של החתול; הוא מסתכל על

לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זָרִיז וּמְהִיר לְקוֹם בְּבִקְרָה מִמִּשְׁתֵּי בְּלִי עֲצָלוּת, לְהוֹדוֹת לְקַל יִתְבָּרַךְ עַל חֲסָדָיו אֲשֶׁר עָשָׂה עִמּוֹ, שֶׁהֲחִזִּיר לוֹ נִשְׁמָתוֹ אֲשֶׁר הִפְקִיד בְּיָדוֹ וְהִצִּילוֹ מִמְּאֻרְעוֹת הַמְּזַמְּנִים בְּשִׁנְיָהּ וּמִהַפְּגָעִים הַמוֹכְנִים לְבּוֹא בְּלִילָה יוֹתֵר מִבִּזְיוֹם וְשֶׁהֲחִלִּיף כָּחוֹ. וּבָזֶה תִּתְחַדֵּשׁ בְּלִבּוֹ לְבִקְרָיִם אֲהַבֵּת בּוֹרֵא עוֹלָם. וְאִם יִהְיֶה מִנְמַנֵּם בְּשִׁנְיָהּ, יִשִּׁים בְּלִבּוֹ, שֶׁאִם יִקְרָאנוּ אָדָם לְהַרְחִיץ אֶפְלוֹ זֶהוּב אַחַד, שִׁישְׁכִּים בְּמַהְרָה, אִף עַל פִּי שִׁיְהִי מִלְכֵלְךָ בְּשִׁנְיָהּ, מָה יֵשׁ לַעֲשׂוֹת לַעֲבֹדֶת מִי שֶׁאִמַּר וְהִיא הָעוֹלָם...

וּבְזִמְנֵן (שם ד, ה) שֶׁאָדָם קוֹרֵא בְּאֶמֶת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּפְלָתוֹ נִשְׁמַעַת, שֶׁנֶּאֱמַר: "קִרְוֵב ה' לְכָל־ קִרְאָיו" וגו' (תהלים קמה, יח). יְכוּל לְכָל־ תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "לְכָל־... יִקְרָאָהוּ בְּאֶמֶת" (שם)... וְעוֹד (שם ה, ד) אִמַּר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "אִמְרֵי הָאֲזִינָה ה' בִּינָה גִּיגִי" (שם ה, ב), בְּשִׁעָה שִׁישׁ בִּי כֹחַ לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ בְּתִפְלָה וְלְהוֹצִיא דָּבָר מִפִּי, "אִמְרֵי הָאֲזִינָה ה'"; וּבְשִׁעָה שֶׁאִין בִּי כֹחַ לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ בְּתִפְלָה, הַתְּבוּנָה מִה בְּלָבִי.

(מנורת המאור)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן, משה זאב בן מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כִּרְכָּמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כותן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

התקופה: 4:28
השעה: 5:39
התאריך: 6:12

פרשת שמות

לראות את יד ה'

מרב החוס שפלט, התיך את כל הכלי זכוכית שהיו בסלון. אומרים אלו שישבו בחדר האטום: "שמענו פיצוץ גדול אבל לא הרגשנו כלום! שום חום לא היה לנו!"... אחת אומרת: "אפילו הניילון לא זו מהמקום!"... כתבות ענק בעיתונים חילוניים (שלא חשודים לחוק ביראת שמים) פרסמו על יהודי אחד שבאותו רגע ששמע את האזעקה: "יחש צפני נהיה לו בלגן בבטן... אז הוא לא יכל לרוץ לחדר האטום, במקום זה הוא רץ לחדר "אטום" אחר (של ה...00). הוא סיפר שהיה לו רק 5 דקות מהאזעקה ועד שחרור הטיל. עוד לא הספיק לצאת לו... הייתה פגיעה ישירה של טיל בבנין שלו!! כשהוא קם ללכת, היה פיצוץ עז... הוא מסתובב אחורה ורואה שהאסלה והניאגרה התעופפו... לא נשאר כלום מאחוריו!... הוא לא עף, אבל הניאגרה עפה! - ההדף העיף לו את כל האמבטיה... והוא נשאר על עמדו! ללא שום פגע! הייתכן כדבר הזה...!?! פלא פלאים. הקב"ה הראה לנו שהוא ורק הוא שולט בנעשה! - כדי שנגיע למסקנה האחת והיחידה:

המבצע להפצת הכור העירקי "תמוז" בעלון של הידברות
מביא את עיתון במחנה שאינם חשודים שקשורים לדת וכותב על שרשרת ניסים שקראה להם בזמן התקיפה ובכל זאת המבצע הצליח וכל המטוסים חזרו לבסיסים בשלום למרות שכבר בהתחלת המבצע ירטו שיחה של חוסיין מלך ירדן שמתרה בעירקים שראה מטוסים שטסים לכיוון עירק להפציץ את הכור וכן בחזור העירקים היו אמורים לזהות אותם ולא זהו את המטוסים

בספר "עלינו לשבח" שם מופיע סיפור שבשנת תשי"ח התפוצץ מפעל תע"ש סמוך להרצליה. מפי אחד העובדים, אדם זה מסווג במפעל בתחום בטחוני ורגיש במיוחד, נחשב לאחד העובדים המסורים ביותר, ומעולם לא נעדר ואף לא איחר לעבודתו. וכך הוא מספר: באותו בוקר התנהל הכל בעצלתיים. זה החל כשהתעוררתי מאוחר, מה שלא קרה לי מעודי, ונדהמתי להיווכח שאיחרתי את זמן ההסעה הקבועה. למרות כל הבלבול, נזכרתי שאחד משכני סיפר לי אמש שהבוקר הוא נוסע לחיפה. למזל, הצלחתי עוד להשיגו בבית, והוא נענה ברצון לבקשתי להצטרף אליו לנסיעה. התכונן היה שארד בהרצליה ומשם אגיע כבר בדרך כלשהי למפעל. ירדתי במדרגות לכיוון דירתו של השכן, והנה שוד ושבר: מעדתי והתגלגלתי מכל המדרגות. לא ידעתי מה קורה לי היום. השכן היה מוכן להמתין כמה דקות, אך לאחר שהרגשתי כאבי תופת ברגליים ובבתי החזה, לא יכולתי להצטרף לטרמפ.

משנרגעו הכאבים קמעה, עשיתי מאמץ נוסף להתקשר לחבר היוצא ברכבו לכיוון המפעל, ולפתע - ללא כל הודעה מוקדמת - פסק הטלפון לעבוד, וזמן קצר לאחר מכן נשמעו פיצוצים בגוש דן. ליבי לא בישר טובות. כבר אז, באותן דקות, כשאף אחד לא ידע עדיין מה פשר ההתפוצצויות העזות, הייתה לי הרגשה שהעיכובים המוזרים שאירעו לי באותו בוקר, קשורים לכך. אבל רק כשהתוודעתי לגודל האסון ולמה שהיה עלול לקרות לי, מאחר שהבונקר שבו אני עובד ממש צמוד למקום האסון, הבנתי וידעתי שיש השגחה פרטית בעולם. כתוצאה משריפה שפרצה במפעל, עלו כמה בונקרים באש, ואני, שלא איחרתי מעודי, הייתי אמור לשהות כבר בשטח!! תוך כדי ההודעה לבורא עולם על נס ההצלה הפלאי, חשבתי: הרי אף פעם לא קרה לי שהתעוררתי מאוחר! אף פעם לא שברתי רגל. גם הטלפון בדירה היה משך כל השנים במצב תקין, מה קרה לפתע באותו בוקר? מה קרה!! - הקב"ה ביקש לפדות את נפש מצרה גדולה! אבל אדם שאינו חי באמונה יכול באמת לצאת מדעתו למראה כל העיכובים הללו, ולשאול מדוע זה קורה לי דווקא עכשיו, כשאני צריך לצאת לעבודה? מדוע אני שובר את הרגל דווקא כאשר השכן ממתין למטה, ומנוע הרכב שלו כבר פועל? רק האדם היודע שכל מעשיו מושגחים, ואין אפשרות לשום בריה להזיקו ולו באצבע קטנה יכול לחיות בהרגשה ברורה שכל העיכובים הם לטובתו, וממילא אין על מה להתרגז...

כשאני מהרהר לרגע מה היה עלול לקרות לי אם הייתי מגיע באותו בוקר לעבודה בזמן, אינני יכול שלא לצאת בריקודים ובמחולות למול הנס הגדול שהייתי עד לו במו עיני ורגליי. **סיפור** יהודי שביקר במצרים לפני מספר שנים סיפר כי בעת שישב בבית קפה ניגש אליו בעל המקום וסיפר לו "אני לחמתי נדכם במבצע קדש במדבר, הסתערנו עליכם, הייתם מעטים ואנחנו רבים, אך לפתע הייתה סופת רוחות ועפר נפל מן השמים, נפלנו כולנו פגרים מתים, אני ניצל, אני נשארתי יחידי בפלוגה". אלוף משנה אורי בן ארי, מח"ט חטיבה 7, כותב בספרו "נוע נוע סוף": "כמעט בלי פקודות, תוך 3 ימים, הגענו חמש עשרה קילומטרים מקו התעלה, המצרים השאירו נעליים וברחו..."

ותשלח את אמתה מובא במדרש רבה אָמרו לה שפחותיה לבת פרעה שהביאה את משה בְּבִרְתוֹ מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם מִלֶּךְ גּוֹזֵר גְּזָרָה (אפילו) וְכָל הָעוֹלָם אֵינָן מְקַיְמִין אוֹתָהּ וּבְנֵי וּבְנֵי בֵיתוֹ מְקַיְמִין אוֹתָהּ, וְאֵת עוֹבְרֵת עַל מִצְוֹת אֲבִיךָ וּמְצַלִּיחַ תִּינוּק יְהוּדִי (משה רבנו) מִיַּד פַּא הַמַּלְאָךְ גְּבַרְיָאֵל וְחַבְטָן בְּקִרְקַע וְהַרְגוּ.

בפסוק וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּשְׁקָה יְשֵׁנָה מַחְלוֹקֶת בֵּין רַבִּי יְהוֹדָה וְרַבִּי נַחֲמִיָּה, אָחֵד אָמַר שְׁאִמְתָּה הַכוּוּנָה לְשִׁפְחָתָהּ, וְאֲחֵד הַסְבִּיר אֲמָתָהּ הֵינִי יְדָה כִּיּוֹן שְׁהִיא צְרִיךְ לְכַתּוּב שִׁפְחָתָה וְכַתּוּב אֲמָתָה לִכֵּן הַכוּוּנָה לַיְדָה, וְהַסְבִּיבָה שֶׁהַתּוֹרָה כְּתוּבָה בְּלִשׁוֹן אֲמָתָה וְלֹא בְּלִשׁוֹן יְדָה לּוֹמַר שֶׁנַּעֲשֶׂה נֶס גָּדוֹל שִׂידָה (אֲמָתָה) הַתּוֹרָה כִּי יִדָּה, הַשְׁתַּרְבֵּבָה יְדָה הַרְבֵּבָה עַד הַתִּיבָה שֶׁל מִשֶׁה רַבּוֹ, וְרַבְּנָן אֹמְרִים בֵּת פְּרָעָה מְצַרְעַת הָקֵיָהּ, לְפִיכָף יִרְדָּה לְרַחֵץ, כִּיּוֹן שֶׁנִּגְעָה בְּתִבְיָה וְנִתְרַפְּאָתָה, לְקַדְּ הַמְּלָאָךְ עַל מִשֶׁה וְאֶהְיֶה אוֹתוֹ אֶהְיֶה יְתָרָה:

אנו רואים בפרשה שפרעה גזר גזרה שכל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ובאותו יום שנולד משה אמרו לו האצטגנינים שהיום נולד מושיען של ישראל ולכן נוסף על הגזירה הכללית של כל תינוקות היהודים גזר גם על כל התינוקות של המצריים אלפי תינוקות שנולדו באותו יום פרעה הרג את כולם והיחיד שניצל זהו דווקא התינוק שבגינו סבלו גם המצרים שהרגו את תינוקם ומי מציל אותו אחת ולא אחרת בת פרעה והיכן הוא גדל בבית של פרעה התינוק שפרעה כל כך חיפש אותו ופחד ממנו, לומר לנו שרק הקב"ה הוא ולא אחר מנהיג את העולם הוא שולט בכל הבריאה התינוק שבגינו גזרת את גזירותיך אתה פרעה ולא אחר תגדלנו, זה מלמדנו ומחדיר בתוכנו עמוק שרק הקב"ה הוא זה שמנהיג את העולם

טיטוס הרשע שעלה על הספינה הקב"ה הנהיג רוח סערה להטביע את טיטוס הרשע אמר טיטוס כנראה אלוקיהם של אלו חזק רק בים כמו שהמית את המצרים בים ע"ל אמר לו הקב"ה יש לי בריה הקטנה ביותר ויתוש שמה נראה אם תצליח לנצחה וכשהגיע ליבשה נכנס לו יתוש למוח וגדל וגדל עד שאכל לטיטוס הרשע את כל מוחו ומת.

בכל צעד ושעל מחובתנו לראות את יד ה' במלחמות האחרונות כולם ניסים גלויים מלחמת ששת הימים מפקדים ישראלים ראו שמפקדים אמריקאים מנתחים קרבות של מלחמת עולם השנייה אמרו להם למה אתם לא מנתחים את מלחמת ששת הימים אמרו להם האמריקאים הגויים אנו לא מנתחים ניסים

המלחמה עפרת יצוקה סה"כ שמונה חיילים הרוגים כשנכנסו לתוך עזה ציפו ה' ישמור למאות הרוגים כך אמר הרב הצבאי וודאי שכל חייל הוא עולם מלא מכל מקום ציפו למאות ונהרגו רק שמונה. מלחמת עמוד ענן מתוך כאלף וחמש מאות טילים רק כמה הרוגים בודדים שאלו שייך ערבי אינם יודעים לכוון אמרו לו תאמין לנו שאנו יודעים אלא שאלוקים של היהודים מסיט לנו את הטילים חייבים אנו להודות על כך.

כתוב בתהילים לעושה נפלאות גדולות לבדו שואל מדרש תהילים בוודאי שרק הקב"ה לבדו עשה נפלאות אם כן מה הפירוש לבדו אומר המדרש שיש ניסים שרק הקב"ה יודע עליהם שנעשה לאדם ובעל הנס כלל אינו יודע שנעשה לו לכן כתוב לעשה נפלאות גדולות לבדו שיש מקרים שרק הקב"ה יודע על הנס לכן תמיד נודה לבורא עולם בכוונה ובשמחה על כל הטובות גם על מה שאיננו יודעים ונביא מקרה שהקב"ה שבר את רגלו ובזכות זה נודע לו שזה מה שהצילו ואז פיו מלא תודה לה' כי אגפת זה תודה שלה' שגמת לי היזק זה

מניסי מלחמת המפרץ

'מניסי מלחמת המפרץ? 19- טילים!! נפלו בירמת גן' ית אביב' ו'הרצליה'... 15,000 בתים (חזקים העשויים מבלוקים ושרפץ. לא אבן ירושלמית) ניזוקו קשה... רובם פרסו! 4,500 תקרות צנחו, ו... אין הרוגים!!! כמה חומר נפץ יש בטיל סקאד? בטיל סקאד רגיל יש 250 ק"ג של חומר נפץ!!! ועוד 100 ק"ג חומר נפץ הודף!!! (למי שמבין - זו עוצמה של 14,635 רימוני יד!) מה זה חומר נפץ הודף?

100 ק"ג של חומר נפץ הודף, יכול להזיז בנין של כמה קומות בקלות ולהעפף אותו כמה מטרים...!!! 350 ק"ג של חומר נפץ לכל 39- טילים... ואין אף לא הרוג אחד!!! נופל על אדם בנין שלם, הריסות במשקל של טונות, באים דחפורים, מוציאים טונות של בטון מעליו... הוא קם, מנער את הבגדים והולך. הוא ניגש למד"א, בודקים אותו והכל בסדר... אפשר בכלל להבין דבר כזה?! אנשים ישבו בחדרים האטומים, הסקאד נכנס מהסלון ויצא מהמטבח... המנוע של הסקאד

כידוע משה רבנו בקש מפקעה שינוח בשבת כדי שכן תפוקת העבודה תגדל והוא הניח להם לשמור שבת להלן סיפורים על שבת קודש

חזק מתנים ואמץ כחסח הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל: מעשה בפרץ גדר, שפתח חנותו בשבת. שלח הרב להזהירו, ולא שת לבו. לשבת הבאה הייתה חנותו סגורה, כי חלה במחלה קשה. הבינה אשתו למקור המחלה, ובאה לפני הרב לבקש מחילה. שמע הרב, ולא ענה. הלכה בפחי נפש. הגיעה לביתה, וראתה שמצבו החמיר. מהרה אל הרב, והתחננה על חיי בעלה. שועה שיסיר הקפדתו, ושתק. שבה לביתה, ומצאה שבעלה עומד למות. חזרה בשלישית. קראה: "אם אין מעלתו עושה בנין בעלי, יעשה בגללי, שלא אשאר אלמנה!" נענה הרב ואמר "טעות בידך! לא בגללי הוא חולה, ולא בגללי ירפא. השבת תבעה עלבונה, ויכולה היא שתרסם" אם יפסנה. אזי יקיים בו: "שבת היא מלצוק, ורפואה קרובה לבוא!" שוב לביתך ואמרי לו, שם יקבל על עצמו לשמור שבת כהלכתה ולא יפרוץ בה פרצות, יעמוד מחליו!" מהרה לביתה, והשיגה הבטחתו. בתוך שעה קלה חלה הטבה במצבו, וכעבור כמה ימים הבריא כליל והקפיד על שמירת השבת. ("שירי הנפש", בראשית אות ד).

רפואה בזכות השבת

מסופר על האדמו"ר רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל (בבא סאלי), שיום אחד הופיע לפניו בחור כסא גלגלים, הבחור ישב לפני האדמו"ר וסיפר שנפצע במלחמת יום הכפורים, ולאחר סידרת ניתוחים נשאר רתוק לכסא גלגלים כאשר רגל אחת בכלל לא מתפקדת, מצב הרגל אף החל להתדרדר והיה חשש שיצטרפו לקטוע על אותה. אותו בחור שהיה מרוחק מתורה ומצוות שוכנע במצב של יאוש לנסוע לנתיבות אל הצדיק, אולי יש אמת בכל אותם סיפורים ששמע על ה"סיסים" שיכול הצדיק לעשות, שמע הרב את סיפורו של הבחור, פנה אליו ושאלו: תפילין אתה מניח בכל יום? לא, ענה הבחור, על השבת אתה שומר? - לא, באה התשובה. אם כן, התפלא הרב, "תן תודה שרגל אחת שלך בריאה" הרי את הכתב או מקבלים מאתו יתברך, ואם אין או עושים את רצונו, בידו לקחת מאתנו את אשר נתן לנו ולשתק אותנו כליל, ואתה שאינך הולך בדרך התורה והמצוות, מה שכן יש לך הוא מתנת חיים.

התרגש מעצם זאת הבחור "פרץ בבכי מר", שגרם התרגשות אצל כל הנוכחים, לאחר שנשתררה דומיה בחדר, היישיר הרב את מבטו אל עיני הבחור ושאלו: אם אברך ברפואה שלמה, ותוכל לקום על רגליך, האם תהיה מוכן לקבל עליך עול מצוות? כן, באה התשובה. אם כן, אמר הרב תן לי ידך, ואני מברך אותך ברפואה שלמה לעבודתו יתברך, לאחר שנישק הבחור את ידי הרב, אמרו לו הנוכחים "לנסות" לקום על רגליו, להפתעתו הצליח מיד לעמוד, ואף לצעוד מספר צעדים ללא עזרת איש... בעודו "המום" מהשינוי הכביר שחל במצבו, ניסה להלך במהירות יותר גדולה, ועד מהרה מצא את עצמו ליד דלת דירתו של הרב. בפניציה יצא החוצה, והחל לרוץ כשהוא פונה לעוברים ושבים בשאלה, היכן יש טלפון ציבורי? הטלפון הקרוב ביותר היה "בישיבת הגב" מרחק "כמאתיים מטרים" מבית הרב, לשם הגיע הבחור "בריצה", ובהתרגשות לא רגילה דיבר עם משפחתו, וסיפר להם בפרטורט את אשר קרהו בבית הרב. בחורי הישיבה ששמעו בהשתאות את סיפורו לא האמינו למשמע אוזנם, אך לאחר שחזר על סיפורו נתפסו לאווירת התעלות נפלאה, שלבו יד ביד ויצאו "ביריקוד של שמחה" ביחד עם הבחור להודות להקדוש ברוך הוא על הישועה הגדולה. יותר מאוחר הגיעו רבים לבית הרב והשתתפו עם בסעודת הדיה מיוחדת לכבוד הנס הגדול. הבחור המאושר שמר את הבטחתו ושינה באופן יסודי את אורחות חייו, אך לא רק הוא חזר בתשובה, אלא רבים שנוכחו ושמעו את הסיפור לא שכחוהו זמן רב והתחזקו באמונה ובריאת שמים. (מאור ישראל)

התפריץ החפץ חיים בכני

מסופר על עשיר גדול שחי בזמנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, וכפי גודל עושרו וממונו כן גודל צרותיו, שהתבטאו במחלתו הקשה ומחלות בני ביתו, אשר כל הרופאים אמרו נושא ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא למחלותיהם. יהודי זה היה "רחוק" מאד מתורה ומצוות, והפעיל את עסקיו אף בשבתות כמימי חול רגילים. למינים נזדמן לעשיר זה להפגש עם סוחר גדול שהיה ירא שמים ומדקדק במצוות, ובאותה הזדמנות תינה לפניו את צערו, כי מצבו בכי רע, וכי כל הממון הרב שיש לו אינו שווה מאומה, בו בזמן שכל משפחתו סובלת יסורים קשים ומרים, ומיני מחלות שונות שאין להן תרופה. הסוחר הציע לעשיר לגשת אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו. אולם העשיר שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות, דחה כלאחר יד הצעה זו, באומרו: וכי "הרב הוא מלאך" שתייה באפשרותו לשנות את הטבע? אך הסוחר הפציר בו מאד עד ששיכנעו לגשת לצדיק. כשנכנס הלה לבית הרב "פרץ בבכי מר", ובתוך כך סיפר על היסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו, ובקש והתחנן מהרב שיאיל בטובו לברכו. אך הרב במקום לברכו, אמר לו תן לי את ידך, ואז "לחץ" הרב את ידי העשיר ואמר: "לקראת שבת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה", אם ברצונך ברכה, ותחילו לשמור שבת ואל הברכה תבא מאלה.

התנצל העשיר בפני הרב ואמר: אדוני הרב! וכי סבור אתה שיכול אני בקלות לשמור שבת, והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים וסגירתם ביום שבת תגרום לי הפסד של הון עצום? כשמוע הרב את דברי העשיר, שוב לחץ את ידו באומר: לקראת שבת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה, והרי כבר אמרת לך, שהשבת היא רק היא הברכה, ואם תשמור את השבת, הברכה תבוא מאלה. העשיר לא ידע את נפשו מרוב צער ולא היה מענה בפיו. אך לאחר זמן מה התעורר כאילו ממחשבתו ואמר: אדוני הרב, חשבתי ברגע זה על פתרון נפלא, הרי בעוד כעשרים יום תסתיים השנה הנוכחית, ואז אסכם את ההכנסות וההוצאות של כל המפעלים והחנות, ולשחר מכן אתחיל לשמור את השבת, ואם כן, תרשה לי אדוני הרב לחלל רק עוד שש שבתות... כששמע הצדיק דברים אלו, "התפריץ בכי" בני בני, וכי חושב אתה שהשבת היא שלי, שאוכל להרשות לך לחלל אותה, אילו השבת הייתה שלי באופן פרטי לא היה איכפת לי להרשות לך לחלל כמה וכמה שבתות, אולם השבת היא של הקדוש ברוך הוא בורא כל העולמות, ואם כן איך אוכל להעני להרשות לך לחלל שלש שבתות? "התרגש" העשיר מדבריו של החפץ חיים האמתיים והמאליפים, ובקול חנוק מדמעות אמר: אדוני הרב, אילו הייתי יודע שהשבת היא כל כך חמורה, לא הייתי מעזי לחלל אפילו שבת אחת, מקבל אני

עלי בלב שלם להתחיל לשמור שבת. ואז ברכו הצדיק בברכת רפואה שלמה לו ולכל בני משפחתו, ואכן לא עברו "ימים מועטים", וכולם התרפאו רפואה שלמה, ומני אז שקד על שמירת השבת ושאר מצוות.

חזרנו בתשובה בזכות נרות שבת

משפחת פ. לא הייתה שומרת מצוות, אך הנה גדלה הילדה וצריכים היו לשלוח אותה לגן ילדים, ובקרבת הבית לא היה אלא רק גן דתי. החליטו ההורים כי עדיף לשלוח אותה לגן בקרבת הבית, גם אם הוא דתי, מאשר לשלוחה לגן שאינו דתי, הנמצא במקום רחוק יותר. ביום שיש אחד חזרה הילדה לביתה ואמרה לאמה: אנחנו לא מדליקים נרות, וזהו... חזרה הילדה התרגזה האם ואמרה: אנחנו לא מדליקים נרות, וזהו... חזרה הילדה והפצירה באמה: אבל הגננת אמרה!... גערה בה האם וצעקה: הניחי לי, בבקשה, אצלנו לא מדליקים נרות! הילדה לא הרפתה והודיעה לאמה בצורה נחרצת: אם את לא תדליקי נרות, אני אדליק! האם יצאה מכליה והזהירה את הילדה כי תעניש אותה בצורה קשה אם תעזי להמרות את פיה. אבל הילדה לא שמעה אלה, הלכה לבדה לחנות המכולת ובקשה שתי נרות. בעל החנות חשב לעצמו: הלא אין הם מדליקים אף פעם נרות, מה קרה, איפוא, שהילדה באה לבקש נרות? אין זה אלא שיש להם יום זכרון במשפחה, ולכן נתן בידה שני "נרות נשמה". הלכה הילדה הביתה, הסתגרה בחדרה והדליקה את שני נרות הנשמה. לפתע נכסה האם לחדר הילדה וראתה לתדהמתה שני נרות נשמה דולקים... מה זה? שאלה בסערת רוח. את לא רצית להדליק ענתה הילדה הדלקתי אני שני נרות, אחד בשבילך ואחד בשביל אבא! האם באה, כנראה, מבית שעוד ידעו שם על ענינים אלה, וכאשר ראתה שבתה הדליקה שני נרות נשמה ואומרת שאחד בשביל אבא ואחד בשביל אמא חלף בה "רעד" פנימי עמוק, ולמחרת כבר הלכה בעצמה לבית הכנסת. ומאז והלאה התחילה להדליק נרות בכל ערב שבת. ומכוח הנרות נהפכו היא ובעלה לבעלי תשובה. (שאל אביך ויגדך ח"ב עמוד קל"ה)

סגולה לאריכות החיים מעשה באחד שהאריך ימים, ולא מצאו לו "זכות" מדברים שאינם כתובים בתורה, שראוי ליתן עליהם שכר גם בעולם הזה, אלא מה שהוסיף, שלא היה מדליק נרות לשבת כי אם "בשמן זית", אף אם היה ביוקר!!! (יעלזו חסידים)

בזכות הנרות השבת נצלנו והכרנו אחד את השני

יהודי שזה מקרוב הגיע ארצה "מרוסיה", אחרי נדודים ותלאות שפקדוהו בסיביר, עדי הגיע לחוף מבטחים, פתחתי עמו בשיחה, ומהא לדא, גולל בפני סיפור מעניין מאד שקרה אותו בזמן מלחמת העולם השנייה. בעיר "לודז" שבפולניה התגורר מודעני יהודי האמיד רבי אברהם שמו, הוא ומשפחתו חיו ברוב אושר ועושר, עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, העמיד משפחה ברוכה בת תשע נפשות, אשר הצעיר ביניהם היה "שלמה" עוד בקטנותו ניכרו בו כישרונות מעולים ויופי, אשר עלו על שאר אחיו ואחיותיו. מדי ערב שבת בשבת היה "מתבונן" הער באמו עת הדליקה נרות שבת, משום מה היה מתבונן בהם ארוכות כשפניו מזהירות מתוך הנאה ושמחה. באחד מערבי השבתות הללו, כשהאם הדליקה נרותיה כהרגלה, ניגש הילד סמוך לנרות, ובלו לשים לב נפל על ידו נר דולק וגרום לו כוויות וכאבים עצומים, אולם אחרי מאמצים רבים נרפאה ידו, אך נשארה לו צלקת "ליזכרון". מלחמת העולם השנייה פרצה, קלגסי הנאצים פלשו לפולניה והביאו עמם הרס ואבדון לאומה בכללה, ולתושבי היהודים בפרט, המלחמה התפשטה לכל רחבי אירופה, ובכל מקום בו הגיעו הצוררים הוגלו והושמדו יהודים לחלוא.

כוס התרעלה הגיעה "גם" למשפחת ר' אברהם, המשפחה כולה נלקחה למחנות ריכוז, ומשם לתאי הגזים פרט לרבי אברהם עצמו, שהצליח להימלט לרוסיה כל עוד נפשו בו, ובעוד מצפה הוא למצוא מנוח מתלאותיו ואבלו הכבד, הוגלה לסיביר על ידי ממשלת רוסיה.

רבי אברהם לא אמר נושא, וכיהודי הנאמן לעמו ולדתו החל עושה למען הגברת הדת במקום גלותו, אף על פי שדבר זה היה בחוקת סכנת נפשות, פעולתו בשטח זה התרחבה, וביום מהימים הצליח לייסד "בית כנסת". ומעשה שטן בדמות קצין מהצבא האדום, בשם "נטישקה" החל להתערב במעשיו של רבי אברהם, "ריח אנטישמיות" נדף ממנו, והיה משתדל להציק, לצערם של האנשים אשר בפיקודו, וביחוד על היהודים.

לא פעם אחת אמר על רבי אברהם, כי "מיוצאיו להורג" באם לא יחדל מדרכו בקודש, אך רבי אברהם אשר כיוונותו למען צורכי הדת גדולה הייתה, לא שעה לאיומיו של צורר זה, והמשיך בדרכו ביתר שאת בעוד שימכת מות ריחפה עליו. אולם גם תלאותיו וגולגוליו הגיעו לסיומם, ובאחד הימים נודע לו כי שחרורו קרוב, וכי עליו להתכונן כדי לצאת לישראל, הוברר לו כי מאמציו הרבים, ביחס לבקשת יציאה נתקבלה, אך מה דאב לבו על כי אין איש שיכול לנהל את העניינים "במסירות" כפי שהוא ניהלם, ואשר יוכל להתגבר על רשעתם של הצוררים למיניהם.

"בערב האחרון" לפני צאתו לדרך נכנס לבית הכנסת, אשר כה אהבו וטיפחו כדי לשפוך שיחו לפני קונו, הוא "הדליק נרות" לזיכרון משפחתו שנשפתה, והשתפך בהתרגשות ובתפילות במזמורי תהילים ו"מרגע לרגע" הלך קולו וגבר. קולות אלה הביאו את הקצין "נטישקה" לראות מה הם הקולות הבוקעים לפתע בחלל הלילה, וכשראה את רבי אברהם "בתפילותיו" קפץ עליו רוגזו, והחל "להפשיל את שרווליו" על מנת להרביץ לרבי אברהם. פניו של רבי אברהם "החווירו" ומתוך רעד החל נותן קולו "בשמע ישראל" אדיר, ובתוך כך נתגלתה ידו של הלו, "שצלקת" גדולה משריפה נראתה עליה. צעקה פתאומית הושמעה "שלמה" בני שלמה"ה", הרי אתה! פניו של נטישקה להטו מסומק. וכשראה לפניו הנרות נתן קריאה "אבא", מה גרמתי לך, מחול לי אבא, מחול לי, ויתנפלו איש על צוואר רעהו ויתמוגגו מבכי ומשמחה, השנים הצליחו להתחמק ולהגיע לחופי הארץ, והתחילו להאחז בה ולעובדה, ובעזרת השם הצליח שלמהלה להתחנן בישראל, ולקח לו אישה בת רב ידוע בארץ, ומתגוררים בעירו של אברהם אבינו באר שבע וגר ביחד עם אביו רבי אברהם חיים טובים ומאושרים. ורבי אברהם ובנו שלמהלה רואים בערב שבת את "הנרות" דולקים אומרים "בזכות" הנרות האלו נצלנו והכרנו אחד את השני.

[יא] זמן הנחתם בבוקר משיראה את חבריו הרגיל עמו קצת ברחוק ד' אמות ויכירונו, וטוב לאחר ולא להקדים, ואם טעה והניח תפילין בעוד לילה ובירך עליהם אין צריך לחזור ולברך כשיאיר היום [ה"ע זמן הנחתם 6 דקות לאחר עמוד השחר וטוב להחמיר כשעה לפני הזריחה]

[יב] שבת ויום טוב אסור להניחם, מפני שימים אלו עצמן אוחזים, ואם מניח בהם אחר נמצא מזלזל בהם, וגם בחול המועד אסור לספרדים להניחם. משום דקיימא לן גס ימי חול המועד הם אות, אבל האשכנזים [בחוף לארץ] מנהגם להניח בחול המועד:

[יג] מי שחלץ תפילו על דעת לחזור להניחם מיד לא יחזור לברך ואם חלצן להכנס לבית הכסא אפילו דעתו ללבשן מיד יש חולקין בזה ומאחר דספק ברכות להקל על בזה לא יברך, אלא יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות במחשבה [ה"ע נכנס לבית הכסא והניחם יברך על התפילין כיון שאסור להכנס עם התפילין לבית הכסא הוי הפסק] נשמטו התפילין ממקומם שלא בכונה וממשמש בהם להחזירם למקומן לא יברך

[יד] מותר לברך על תפילין שאולין, מפני שאדם יוצא ידי חובה בתפילין של חבריו, אבל אסור לברך על תפילין גזולין דהוי מצוה הבאה בעבירה, על כן לא ילבש אדם תפילין של חבריו שלא מדעת בעלים דשואל שלא מדעת גזלן הוא, ובשעת הדחק דלא אפשר לו ללבשם מדעת בעלים דאינם מצויים לפניו, ואם ימתין יעבור הזמן אז יש לסמוך על נדבת לבם של ישראל דניחא להו למעבד מצווה בממונם, וטוב שאחר כך יגיד לבעלים ויבקש מהם רצון על מה שעשה למפרע אם אפשר לו למצוא אותם:

[טו] סדר הנחת תפילין, בתחלה יקשור תפילין של יד בזרוע השמאלית על הקיבורת שהוא מקום בשר הגבוה התופח הנקרא קיבורת, ויכסה זרועו בטלית כדי שתהיה הנחת תפילין של יד בהצנע, ויש סוד בדבר על כן אפילו יושב לבדו ואפילו בבית אפל גם כן יכסה הזרוע בטלית, סימן לדבר כי יד על כס, ומהירק"ש ז"ל טעמא פתחים והיה לך לאות על ידך לך לאות ולא לאחרים, ולא יעשה כריכה בקיבורת, אלא אחר שיהיה היטב יקשור היו"ד ברצועה עם ההתפילין, ואף על פי שהיו"ד שקורה בחוט של גיד עם הבית משום דאין להפריד התורה לעולם, כנז' בזה, עם כל זה יש סוד בדבר לקשור היו"ד ברצועה, ואחר שקשר היו"ד ימשוך הרצועה לזרוע ויכרוך אותה סביב הזרוע שבעה כריכות שלימות, ומה שנמשכת הרצועה בתחלת הזרוע מצד אחד של הזרוע אין זה נחשב כריכה ואין זה בכלל הכריכות, לכך יכרוך ז' כריכות ממש שלימות, ואחר שיכרוך השבע כריכות, יעמוד ויניח תפילין של ראש מעומד, דאין להניח תפילין של ראש אלא רק אחר שבע הכריכות:

[טז] אחר שהניח תפילין של ראש, אז תכף ומיד יגמור הנחת תפילין של יד בשלש כריכות כורך באצבע האמצעית הנקרא אמה, ויעשה כריכה אחת בפרק האמצעי של האצבע ושתי כריכות בפרק התחתון, ולפי דברי הרב מצת שמורים ז"ל יאמר בעת שעושה הכריכות הנזכר פסוק וארשתיה לי לעולם, וארשתיה לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתיה לי באמונה וידעת את ה'

[יז] אחר שעשה שלשה כריכות הנזכר על האצבע וגמר תפילין של יד, אז יכניס הרצועות של תפילין של ראש באבנטו, בסדר זה דהיינו רצועה של שמאל יכניסנה בקצה העליון של האבנט כנגד הזוהר שלו, ורצועת הימין יכניסנה באבנט למטה בקצה התחתון של האבנט כדי שתהיה כנגד הסבור, בסוד והאחת גבוהה מחברתה, וכל זה יעשה מעומד. ויזהר להשים סופי קצוות של הרצועות ג"כ באבנט, שיכניסם כולם שלא יהיו משולשים לארץ

[יח] קודם הנחת תפילין של ראש ראשו, יסתכל בשבעה זיינין שיש בשני זיינין שיש בזה סודות גדולים, הנה המקובלים ז"ל סבירא ליה לכסות בטלית שיוריד הטלית עד סוף המצח. ודלא כמרן וכן עיקר:

[יט] יזהר שלא יוציא תפילין של ראש מן הכיס אלא עד שיניח תפילין של יד ויקשרנו במקום הקיבורת, אבל אם השמש מוציא לאחר הקשירה קודם שעשה הכריכות לית לה בה:

[כ] מי שהניח רק תפילין של ראש ואחר כך הביאו לו תפילין של יד צריך להסיר תפילין של ראש מעליו כדי שילבש תפילין של יד תחלה, ואחר כך יניח תפילין של ראש, וכן אם היה לובש תפילין בלא טלית גדול, ואחר כך הביאו לו טלית גדול שצריך להסיר התפילין וילבש הטלית ואחר כך ילבש התפילין בלא ברכה:

[כא] רבינו האר"י ז"ל הגיד בקבלה מפי אליהו זכור לטוב ששני הסברות של תפילין רש"י ור"ת אמות, וצריך למעבד תרוייהו, [ה"ע צריך לכוון שהוא יוצא ידי חובת תפילין שהם אמת והשאר רצועות בעלמא שאם לא כן עובר על כל תוספת לדעת מרן] על כן ירא שמים יעשה ב' זוגות תפילין א' כסברת רש"י וא' כסברת ר"ת ויאחז שניהם בידו ויכניסם בזרועו ויקשרם זה למעלה מזה, וצריך שנייה שניהם יחד ולא כאותם שמניחין של רש"י לחדו ושל ר"ת לחדו, גם צריך שיניח תפילין של ר"ת למעלה משל רש"י, בין בראש של ביד כן מעלת בחינת תפילין של ר"ת גדול מבחינת תפילין של רש"י, והצד המחובר בזרוע הוא העליון, לכך יכניס תחלה של רש"י ויברך עליו אחר שיקשור אותו על הקבורת, ואחר כך יכניס של ר"ת ונמצא בזה של ר"ת מונחין למעלה משל רש"י, וכל זה בבתים אבל הרצועות יניח רצועה של תפילין דר"ת תחת רצועה של רש"י, לכך יעשה רוחב רצועה של ר"ת קצר משל רש"י כדי שתתכסה בה, וכן בשל ראש יניח של ר"ת למעלה משל רש"י וגם הקשר תפילין דר"ת יהיה בעורף גבוה מעט משל רש"י, ורק הרצועות היורדים מן הקשר שבעורף ולמטה, תעביר רצועת ר"ת תחת רצועת של רש"י שתתכסה בה, ולכל זה על פי הסוד ואין לשנות, גם יזהר שלא יתן הקציצה של האחד על המעברתה של האחר

סיפורים על א"מ ר' כמוס בן סבירסה זצ"ל שהשבע יחול יום פטירתו א"מ לימד במסירות נפש גדולה מאד את אלפי ילדי ישראל בקריאת התהלים ולימוד טעמי המקרא וכן חילק אלפי שקלים בחודש לצדקה והחזקת תורה מהכספים שהיה מקבל מהורדת עין הרע ופדיון נפש שהיה עושה וכן כל יום סיים פעמיים את ספר התהלים

תמיד קיבל אדם במאור פנים וכששאלו בשלומו מיד היו מקבלים ממנו צרור גדול מאוד של ברכות, לא פעם אחת אלא כל פעם מחדש כאלו זן פעם ראשונה שפגש אותו וזה נבע מטוב עין שלא קינא בשום אדם, לכן בירך תמיד בלב שלם כמו שכתוב "טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך". ומשום כך אנשים אהבו מאד לפגוש אותו כיון שכל פגישה איתו מלווה בצרור ברכות

ברכותיו ותפילותיו ומעיימות שמעו הגיע למרחקים כשהוא כלל לא החזיק פעמנו בן ממשפחת ע' שבא לנחם סיפר שאביו היה בלי הכרה שבועיים, הוא געש את ר' כמוס ז"ל שהיה אז ילד בן 12 וסיפר לו, שאביו שבועיים ללא הכרה ר' כמוס אמר לו היום יתעורר, לאחר חצי שעה מקבלים טלפון שהאבא התעורר ברגע זה. אדם זה גר היום בחולון ובא במיוחד לנחם וסיפר סיפור זה

אדם שבא לנחם סיפר שנים לא היו לו ילדים וכל שבעו הוא היה קונה את ברכת התהלים הנמכרת מידי שבעו בבית הכנסת ומעביר לרבי כמוס את הכסף ישירות. ר' כמוס ברח אותם שעוד יהיה לו בן וברוך ה' נולד לו בן. אישה באה אליו ואמרה לו שאין לבנה ילדים כבר זמן רב אמר: "תתרמי 1000 ₪ לצדקה לאיזה עני שנראה לך ובנך יזכה לבן בעוד שנה" וכך היה.

ישנו אדם שכמה שנים לא היו לו ילדים רבי כמוס אמר לו כשבע"ה יהיה לך ילד תתרום טלית לחתן ובי"ה זכה לבן ודאג לתת טלית לחתן כפי שאמר לו רבי כמוס סיפר שהיה נשוי מעל לשנה ולא היו לו ילדים בא לרבי כמוס, ורבי כמוס אמר לו שאשתך כוהנת תבקש שתמחל לך ומכאן להבא תזהר בכבודה ומיד חודש לאחר מכאן זכה לפרוי בטן

כשהיה מגיע לפסוק בתהילים "גשם נדבות תניף אלוקים" הוא היה קורא את הפסוק ביחד עם כל ילדי התהילים שבע פעמים סיפר נכדו שלמד אצלו תהילים שהיה אומר לילדים בתהילים היום (כגון יום שלישי)אמרנו את הפסוק הזה שבע הבא ביום זה (יום שלישי הבא) ירד גשם וכך היה, ופעמים רבות היה יורד באותו יום גשם.

סיפר אחד המנהמים שהוא עבר תאונת דרכים, הרכב התהפך פעמיים והוא יצא ללא שום פגע ובשבת עלה לתורה ובירך הגומל רבי כמוס זצ"ל שואל אותו מדוע ברכת הגומל, סיפר לו את מה שקרה אמר לו רבי כמוס זצ"ל תדע לך שחלמתי עלך שתפטר מן העולם והתפללתי עליך שלא יקרה לך כלום.

ישנו אדם מבוגר שהגיע קרוב לשנות החמישים רבי כמוס כל הזמן היה מברך אותו שבג"ה תתחנן ותזכה לרוע ולבסוף הוא התחנן וגם זכה לבן היה עושה פדיון נפש עם מאה ששים מטבעות ואת כל הכספים שקיבל הן מהפדיון נפש, הן מהורדת עין הרע, היה מחלק לצדקה כשלא היה משאיר לעצמו אפילו שקל. ומדובר באלפי שקלים בחודש. הייתה לו מחברת ובה היה רושם את הכספים שקיבל ומה הוא נתן שלא בלא בלידי טעות

הרב ש' אמר ש' כמוס סיפר לו שראה מנורת זהב מעל המיטה של רבי כלפון הכהן בזמן פטירתו ובוודאי שלא כל אדם זוכה לראות מראה כזה.

בשטובים יבדור כל שנה מעל לשתיים עשרה פעמים כל זאת עשה לשם שמים התענית ידבור בכל שנה מעל לשתיים עשרה פעמים כל זאת עשה לשם שמים

תמיד אמר מה שאני יכיתי לחיים ארוכים הוא בזכות לימוד התהילים בזמן שנולד בן שני לבתו, בתו רצתה שישב סנדק אבל הוא ביקש ממנה שגיסה של בתו ישב סנדק כיון שזה יכול לעזור לו לישועה ובתו שוב הפצירה באביה ר' כמוס, אמר לה אביה ר' כמוס את תעשי לי טובה גדולה שתנני לו לשבת, למרות שאינו מכיר אותי, כאב את כאבו ויותר לב כבודו למען השני ואכן הוא היה לישועה סיפרה גיסתה של כלתו של הרב כמוס כשאבא של אליס נפטר ר' כמוס היה מגיע כל יום מימי השבעה באוטובוס מתיבות לדימונה במקום שישבו שבעה ואמר לגיסתא של אליס שתדאג למנין כל יום ובזכות זה תזכי לבן זכר היה לה באתו זמן חמש בנות היא הצליחה להשיג כל יום מנין כיון שהיא עובדת בעיירה היא לא כל האמינה במה שאמר אבל כיבדה את דבריו להשיג מנין כל יום והיא סיפרה שאכן לאחר אחד עשר חודש זכתה ללדת בן אחר חמש בנות ונקרה שמו בישראל שלמה על שם הסבא

סיפרה אשה שר' כמוס בא לאמא שלה שהיתה אלמנה ושאל אם יש משהו בבית והיא אמרה לו לא ואז הוא אמר לה אם היא יכולה לצאת (מחשש יחוד) וכשיצאה מהבית אמר לה את מחתנת בת קחי מעטפה עם כסף לצורך חתונה אשה סיפרה לכלתו שבאה לרבי כמוס וסיפרה לו שפטרו אותה מהעבודה רבי כמוס אמר לילדים בתהילים אני אברך ותענו אמן ובירך אותה שתמצאי עבודה בפהות שעות ויותר כסף וענו הילדים אמן ואכן בסוף השבוע לברכתו שר' כמוס מצאה עבודה בפהות שעות ויותר כסף

סיפר ראש כולל שר' כמוס אמר לרבי א' זצ"ל שהשבע תקבל מתנה טובה אותו שבעו הוא קיבל התקף לב קל ולאחר התקף לב הוא עשה דייטא מאד גדולה וירד מאד במשקל והשיל הרבה קילוגרמים לפני כן הוא סבל מלחץ דם גבוה ומסוכרת מאד גבוהה והיה מזריק אינסולין 3 פעמים ביום לאחר הדייטא הוא הבריא לגמרי לא היה לו בעיות של לחץ דם ולא סכרת הבריא לחלוטין הברכה של ר' כמוס התקיימה וקיבל מתנה טובה שעכשיו אין לו לא לחץ דם ולא סכרת וכן סיפר תלמיד חכם ששנים סבל מהגב אמר לו ר' כמוס אני יוריד לך עין הרע התלמיד חכם זלזל בזה עד שיום אחד ר' כמוס אמר לו שאני יוריד לך עכשיו עין הרע אם חורדתי לרב הראשי הרב כדיר צבאן כמה פעמים אני יכול להוריד לך הוא עשה את הלחש של החיד"א ופיהק הרבה ויצאו לו דמעות מהעיניים ומאז נסקו הכאבים בתקף לחלוטין כך הוא סיפר באזכרה של השנה

סיפר אחד הברנים שהספדו, שפעם בנו בכורו היה חולה והיה בסכנה, הלך לר' כמוס ואמר לו שיתפלל בעני, אמר לו ר' כמוס שכל יום יגמור עליו את התהילים פעמיים כמניין יכפר' ואכן תפילתו עזרה והוא הבריא, הקים משפחה ונולדו לו ילדים. ניצל כל רגע לקריאת תהילים

אמרי הז"ל כתב ספר חסידים סימן קפג אחד היה מצער את החכם ואמר לחכם כמה גדול עון אותו האיש שמצערך על לא פשעך ז"ל החכם איני מפשיעו אלא עונתי עשו לי. אמרו מצוה לך להענישו ולקללו א"ל אי"כ הייתי מעניש ומקלל את עצמי כי עונתי גדול לעצור זה שהרי אמר הכתוב (בראשית מ"ד ט"ז) האלהים מצא את עון עבדיך אמר יהודה ברור לי שאחד מעבדיך שם הגביע באמתחתו ומלא עונינו גרם שבא לנו הצער לכן שקלל שמעני את דוד אמר דוד (ש"יב ט"ז ז"א) הניחו לו ויקלל כי (ה') אמר לו (ה') ועוני גרם אם לא הייתי חוטא לא בא אמנון לשכב עם תמר ולא היה אבשלום מורד באביו ופושע עם נשי אביו לפיכך מה יתאוון אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג' ל"ט). מסכת דרך ארץ פרק ז' ה.הלכה לה: ואם הלויים מאומה לפני בשעת דוחקו, נתקיים עליך אז תקרא וה' יענה. הלכה לו: ואם השפלת עצמך, הקדושי ברוך הוא מגביהך

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר-מינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת שמות תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 466

בני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן - מבחן האמונה

עגית אמן היא הצהרת אמונה בבורא העולם. אף ה'שלקן ערוך', בבואו לבאר את הפשטות הפשוטה של המלה אמן, מדגיש בדבריו את עגן האמונה, שפך כתב (או"ח כד ו): "ויצענו אמן אחר כל ברכה... ובכונה שייכנו בלבו: אמת היא הברכה שברך המברך ואני מאמין בזה".

האמת היא שאמן אינה רק הצהרת אמונה, אלא גם מבחן אמונה. היחס שלנו לעגית אמן הוא מבחן לאמונתנו בדברי חכמינו ז"ל; שהרבו כל כך להפליג במעלתה של עגית אמן, עד שאמרו (דבר"ז א) שאין גדול ממונה לפני הקדוש ברוך הוא. כמו כן הבטיחו חכמים רב טובה בזה ובבא למקפיד לענותה כראוי. ככל שאמונתנו בדברים אלו איתנה, נגלה נכונות להקדיש מדי יום שעות ארוכות לקיום מצוה זו! כי הרי מה לנו להתעסק בשאר עגנים כאשר מתנות נצח לפנינו בלי שעור וערך.

כיון שהרגלנו להעריך דברים לפי מבטנו האנושי והשטחי, מתקשים אנו להשיג את גדלותה וחשיבותה של מלה קטנה בת שלוש אותיות. אך, עלינו לדעת שבשמים יש חשבונות אחרים לגמרי, וכאשר חכמים אמרו שאין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים, זו האמת, אין גדול ממונה! כפשוטו!

מי שמצוי בעולם העסקים יודע כמה חשוב לתפס 'מציאות'. לעתים השקעות בדברים שגורים פחסי רי ערך, קטנים ושוליים, דוקא הן מניבות לבסוף את הרווחים הגדולים ביותר. כל זה פמבן משל לעולם הרוח האמתי, הנצחי והמשתלם ביותר; כל מטרת בואנו לעולם הוא כדי לרפש לנו 'השקעות' מניבות לעולם הבא. מסתבר אפוא כי על פי דברי חז"ל השכר הגדול ביותר מבטח דוקא לאלו שפ"ש שקיעים במצות עגית אמן.

כשהררתי בדבר עלה בדעתי רעיון נפלא: מסתבר שמדי בקור, עוד לפני שהגענו לעגות אמן על ברכות השחר, כבר נשלחת לנו תזכרת שממית על ערכה ושכרה העצום של אמן, במשנה הידועה (מסכת פאה א) הנאמרת לאחר ברכות התורה: "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרו מים לו לעולם הבא"; המצוה הראשונה שאנו מונים היא "הפאה" - בגימטריה אמן.

חכמים מצפירים בנו: האמינו באמן. ענו אותה בכל הכח ובכל הפנה, כך תזכו לקדש שם שמים ותראו רב טובה וברכה כל הימים.

בקריאת 'אין גדול יותר מאמן!'
שבת שלום,

ר' אריאל שטרן

הזעקה נשמעת אף בלא סבה

"ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויצעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה; וישמע אלקים את נאקתם" (ב כג-כד)

יש להבין, אחר שכבר נאמר: 'ויאנחו בני ישראל מן העבדה', מדוע שבה התורה ומזכירה בשנית: 'ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה'?

ה'אור החיים' הקדוש באר כי כפלה זאת התורה כדי להדגיש, שזעקתם של ישראל עלתה אל האלקים ונשמעה ברחמים, אף על פי שלא היתה זו זעקת תפלה אלא זעקת כאב שנבעה מקשי העבדה.

ביסוד זה באר רבי אליעזר יצחק פריד מראשי ישיבת וולוז'ין את הסבה שבתוך סדר ברכות שמונה עשרה אנו מבקשים באפן כללי "שמע קולנו", מבלי לפרט שפונתנו לקול תפלה ובקשה: כפי שאב השומע את זעקת בנו, אף אם היא לא כונה כלפיו, בודאי לא יעמד מנגד אלא ימהר לבר את סבת זעקתו ולהושיט לו עזרה, כך מבקשים אנו מהקדוש ברוך הוא, שאף כאשר זעקתנו בוקעת מתוך עמק צרתנו ואיננו מכוונים אותה כלפיו, בכל זאת ישמענה ברחמי ויושיענו ('נטעי איתן' שביעאי [לר"א זקניים] עמ"י ט).

סדר הדורות בכרפת הנשואין

"וילך איש מבית לוי ויחף את בת לוי" (ב א)

אמרו חכמים (סוטה יב א, הובא ברש"י) שעמך פרש מיוכד אשתו מפני גזרת פרעה להרג את הזכרים, וכיון ש"גדול הדור היה" עמדו כל ישראל ונהגו כמותו. אמרה לו מרים בתו: "אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא הזכרים, ואמה גזרת על הזכרים ועל הנקבות". שמע עמך לעצת בתו והחזיר את אשתו, וכך מתארת זאת הגמרא: "הושיבה באפריון, ואהרן ומרים מרקדים לפניו, ומלאכי השרת אמרו (תהלים קיג ט): 'אם הבנים שמחה'".

על פי זאת ישב הגר"ח סולובייצ'יק מברסק תמיהה העולה בנסח ברכת הארוסין: "...והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חפה וקדושין, ברוך... מקדש עמו ישראל על ידי חפה וקדושין; לפי דין תורה תחלה מקדשים את האשה [ארוסין], ורק אחר כך נושאים אותה באמצעות החפה, ומדוע בברכה אנו מקדימים את החפה לקדושין?

אלא שלאמור יש לבאר שתקנו כך לפי סדר מסירת הנשואין שנהג בישראל; עד מתן תורה נהגו לשאת בחפה בלבד, וכפי שמתארת הגמרא שעמך נשא את יוכבד בשנית על ידי הושיבה באפריון [חפה], ורק במתן תורה התחדש שיטת הקדשים מעשה קדושין לחפה (ראה רמב"ם אישות א א), לכך תקנו להקדים את החפה לקדושין בברכה (תשובות והנהגות ח"ד, הנהגות הגר"ח אות קמב).

השבת נתקנה בכחירת משה

"ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם" (ב יא)

דרשו חכמים (שמו"ר א כח) שבראות משה בסבלם של ישראל, בקש מפרעה לתת להם יום אחד למנוחה, באומרו: "מי ישיב לו עבד, אם אינו נח יום אחד בשבוע הוא מת", ואכן, פרעה הסכים עמו ותקן להם את יום השבת למנוחה.

על פי זאת פרש רבי יעקב בעל הטורים (טור או"ח רפא) את נסח תפלת יום השבת: "ישמח משה במתנת חלקו" - משה שמח בראותו שבחר הקדוש ברוך הוא למנוחה את היום שאף הוא בחר עבור ישראל - יום השבת.

רבי דוד לוריא הוסיף ופרש על פי מדרש זה, את הסבה שבדברות השניות תלתה התורה את מצות השבת ביציאת מצרים, ככתוב (דברים ה יד): "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ה' אלקיך משם... על פן צדך ה' אלקיך לעשות את יום השבת", ואף בקדוש תקנו חכמים להזכיר: "זכר ליציאת מצרים"; העבדה שהשבת נקבעה כיום מנוחה לדורות מזכירה את יציאת מצרים, שכבר במצרים שבתו ישראל ביום השבת (פרוש הרד"ל על שמור"ר א כז).

'מדוע מהרתן' לענות אמן?!

"ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום" (ב יח)

במסכת ברכות (מז א) מבטיחים חכמים אריכות ימים למי שעונה אמן במתינות ומזהירים שלא להפזז בעגיתו. בדבריהם מזהירים חכמים על שלושה מיני אמינים שמחמת החפזון אינן נאמרות כהלכתן: א. 'אמן חטופה' - שאינו הוגה אותה בנקודה המדויק; ב. 'אמן קטופה' - שקוטף ומבליע אחת מאותיותיה; ג. 'אמן יתומה' - שעונה מבלי לשמע את הברכה.

רבי אברהם נפתלי שייאר, אב"ד מונצא, פרש שלאמינים אלו רמז דוד המלך בפסוק (תהלים ג טו): "וילך שבע אמר אלקים מה לך לספר חקי", חקי ראשי תבות: 'חטופה', 'קטופה', 'יתומה' (תורי זקב"ה ש"ד ט).

דורשי רשומות אמרו כי בפסוק שלפנינו נרמזה תוכחה לנחפזים בעגית אמן. "מדוע מהרתן בא היום" - סופי תבות אמן; כפיכיל תמה הפתוב: מדוע מהרתם לענות אמן, ובכך נכשלתם בעגיתו שלא כהלכה? (תורה מסיני').

‘יקם סערה לדממה’

בינתיים התקשר המנכ"ל לרב החובל של 'מאבה' ובקשו למהר להגיע לנמל מקדם ככל האפשר, כדי שלכל הפחות יוכלו להספיק לפרק ממנה את מטענה לפני בוא הסערה.

זמן מה לאחר מכן כבר החלו להשמע קולות הסערה; רוחות עזות נשבו, ברקים הבריקו ורעמים רעמו, ונראה היה כי הסערה כבר ממש כאן. נציגי חברת אם-אס-סי שהגיעו מחו"ל לכבוד המארע, התבוננו בסערה בדאגה רבה. ככל שנקפו השעות גברו הברקים והרעמים, וגשם החל לרדת. איש לא יכול היה לצפות אם הטקס המתכנן יתקיים כמתכנן או שלא.

בשעה אחת וחצי בלילה הגיע למשרדי הנמל השדר המבשר כי האניה מתקרבת לנמל. הסערה כבר הייתה חזקה דיה כדי להורות לרב החובל לשמור על מרחק בטוח מהנמל. אולם המנכ"ל, מתוך האמונה שקננה בלבו, החליט בכל זאת לפתח בתהליך קליטת האניה. הוא שלח את הספינות הגוררות, אלו שאמורות למשוך את האניה לכיוון הנמל, לעבר הספינה.

בשעה שתים לפנות בקר, בדיוק בזמן שבו החלו הגוררות בתהליך הגרירה, התרחש לפתע הגס המפלא. הסערה הגדולה שקטה באחת, ודממה השתררה באזור הנמל. בתוך כשעה כבר הייתה האניה קשורה לרציף, ועובדי הנמל המסורים החלו בפעולות נמרצות לפריקתה. העבודה נעשתה בזריזות יתרה, שכן איש לא ידע מתי תתחדש הסערה.

בשעה תשע בבקר הסתים תהליך הפריקה. שעה לאחר מכן היה אמור הטקס להתחיל, והנה החל שוב לרדת גשם כבד. שוב רחף סימן שאלה מעל הטקס, האם יתקיים או שלא.

והגס התרחש בשנית. בשעה עשר בדיוק פסק הגשם. העננים התפזרו ושמש נעימה הציצה בעדס. עבדה זו עמדה בסתייה מחלטת לתחזית הנחרצת שהתפרסמה אמש, ובאי הארוע, אפלו הגויים שביניהם, לא יכלו שלא להתפעל מהגס המפלא שהתרחש לנגד עיניהם.

בשעה רבע לשלוש, כשעתים לפני כניסת השבת, עזבה 'מאבה' את הרציף, והמנכ"ל הנמרץ מר מנדי זלצמן יכול היה סוף סוף לשחרר אנתת רוחה.

למרבה הפלא, כמה דקות לאחר עזיבת האניה את הנמל, התחדשה הסערה במלוא עצמתה, ובעקבות כך נסגר הנמל לכניסת אניות עד ליום ראשון בבקר.

רק מעט אנשים ידעו על הצדיק הנסתר העומד מאחורי הגס. רק מעטים ידעו כמה תפלות השקיע כדי שגם בשבת זו תשמור השבת בנמל חיפה ושם שמים יתקדש.

'האמונה מה למעשה' עמ' 210

ימים ספורים טרם היום הגדול בעוד ההתרגשות בשיאה, התקבלה לפתע ידיעה מדאגיה מהשרות המטאורולוגי כי סערה עצמתית הולכת ומתקרבת לחופי הארץ. הידיעה גרמה לדאגה רבה בלבם של חברי הנהלת הנמל, ובפרט בלבו של המנכ"ל מר זלצמן.

לא רבים ידעו כי מר זלצמן מצוי זה כמה שנים בקשר עמוק עם הגאון רבי עמרם קוף זצ"ל, מי שכנה בפי רבים 'הצדיק מחיפה'. בעקבות הכרותו עם הצדיק התחזק מר זלצמן בקיום המצוות, והוא החליט לעשות ככל שבידו כדי להשבית את הנמל הענק שבראשותו עמד לכמה שיותר שבתות.

כל ספן מתחיל יודע כי המבנה הרחב של האניה משמש כעין 'מפרש' ביחס לרוח. ככל שהאניה גדולה יותר כך ההתנגדות לרוח מתחזקת, ומחמת כן הקשי לנטוה בעעת סערה גדל. זאת מלבד העבדה שהמנופים הענקיים המיעדים לפרק את האניה מתקשים לבצע את עבודתם נאמנה כאשר הרוח נושבת בעצמה.

ככל שחלפו הימים, והנתונים שהגיעו מהשרות המטאורולוגי הפכו למבססים יותר, כך התחזקה ההשערה כי הגעת האניה ופריקתה יצטרכו להדחות. מלבד שהדבר אמור היה לגרם לבטול הטקס המתכנן, חשש המנכ"ל מאד מהאפשרות שהפריקה תאלץ להערוך בשבת קדש, רחמנא ליצלו.

ביום חמשי בערב כבר הפכה הסערה מתחזית לעבדה מגמרת. תמונות הלון ידעו לספר על המועד המדיק שבו תפגע הסערה בחופי הנמל. אך מנכ"ל הנמל שכאמור חשש מאד מהאפשרות שהאניה תכנס בשעה מאחרת מאד ותגרם לחלול שבת המוני, החליט שלא להתאיש.

בשעה מאחרת הוא שם פעמיו לרב הגדול שעמו היה מתיעץ על כל צעד ושעל, הצדיק רבי עמרם קוף זצ"ל, ובקש את עצתו וברכתו.

רבי עמרם הצדיק, שחש אחריות רבה לקיום הרוחני של העיר חיפה, ראה חשיבות גדולה שבנמל הגדול שהוא בעצם השער של ארץ ישראל תשמר השבת. במשך שנים הוא שפך תפלות רבות כדי שהנמל לא יעבד בשבת, ועתה נחרד לשמע מפי המנכ"ל את הידיעה המרעיש.

רבי עמרם פנה לגדולי הדור ובקשם להעתיך בתפלה למען תשמר קדשת השבת, ובד בבד יעמד לשפך על כך שיח ותחנה.

אותו יום ששי אמור היה להיות יום חג בנמל חיפה. לאחר השקעה עצומה של מיליארדים ועבודת תכנון ובצוע שארכה כמה שנים, סוף סוף יכולים היו מנהליו לברך על המגמר.

ביום זה אמורה הייתה להכנס לנמל אנית הענק 'מאבה' מבית חברת הספנות השנייה בגדלה בעולם - אם-אס-סי. כניסתה של

ביום חמשי בערב כבר הפכה הסערה מתחזית לעבדה מגמרת. תמונות הלון ידעו לספר על המועד המדיק שבו תפגע הסערה בחופי הנמל. אך מנכ"ל הנמל שכאמור חשש מאד מהאפשרות שהאניה תכנס בשעה מאחרת מאד ותגרם לחלול שבת המוני, החליט שלא להתאיש.

אנית המטענים 'מאבה' נגרת לנמל

אנית ענק זו שיכולה להוביל כעשרת אלפים מכילות גבת אחת, התאפשרה רק לאחר עבודות שדרוג מקיפות ויקרות שנגערכו בנמל, והיא אמורה הייתה לסמל את הכנסו של נמל המטענים בחיפה לרשימה היקרתית של הנמלים המודרניים בעולם, כאלו שאניות ענק כמאבה יכולות לעגן בהם.

לכבוד המארע המיוחד הוקם ברחבת הנמל אהל מרוח שבו הייתה אמורה להערוך עם סיום פריקת האניה, מסבה מפארת שאליה הזמנו אישי צבור ואנשי עסקים בכירים מהארץ ומהעולם, שהטריחו עצמם להגיע למקום כדי לחגג עם המנכ"ל מר מנדי זלצמן את ההשג המדהים.

ברכות שאינן נענות באמן

ולאחר מכן לש ממנו עסה ואפאה, לא יברך עליו לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה. זאת לפי שהזכרת שם שמים על דבר מאכל שבא לידו בגזלה נחשבת גאופ (משנה ברוצה קצו ד). ואולם הב"ח (שם) חולק וסובר שגזלה שנקנתה בשנוי מעשה לפני אכילתה, מברכים עליה תחלה וסוף (וראה מגן אברהם' שם שאף מדברי המגיד משנה' חמץ ומצה וזו משמע שסובר כן).

להלכה פתבו הפוסקים, שהגזל מאכל ושנהו לא יברך ברכה ראשונה, אבל אם אכל פת גזולה יברך ברכת המזון, שלפי שחייבה מדאורייתא יש להחמיר ולברך (מגן אברהם' שם; 'משנה ברוצה' שם). ואולם ה'שלחן ערוך הרב' (שם) פסק שיברך אף ברכה ראשונה.

עניית אמן אחר ברכת גזלן

האוכל דבר מאכל שבא לידו בגזלה, לא יברך עליו, לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה, ואם ברך אין עונים אחריו אמן. ואולם יש מי שסובר שאם אכל פת גזולה יברך ברכת המזון אחר אכילתו. לפיכך המברך ברכת המזון לאחר אכילת פת גזולה יש לענות אחריו אמן.

מקורות ובאורים:

אכילת גזלה לפני שעשה בה הגזלן שנוי מעשה נחשבת אכילת אסור. זאת לפי שכל זמן שלא השתתה הגזלה, היא שיכת לגזל, ומחייב הגזלן להחזיר לו את הגזלה עצמה, ואם אוכלה הרי הוא עובר בכך אסור, ולא יברך לא לפני אכילתו ולא לאחריה, שאין ברכתו אלא גאופ (שו"ע הרב קצו ב). משום כך אם עבר הגזלן וברך, אין לענות אמן אחריו, כדי המברך על אכילת אסור (ראה 'משנה ברוצה' קצו ב). וכתב ה'שלחן ערוך הרב' (שם) שהגונב פת ואוכלה, אף על פי שאסור לו לברך ברכה ראשונה, יברך עליה ברכת המזון. לפי שאחר שהפת נאכלה פקע מהגזלן חייב השבתה, ואין עליו אלא חייב דמים. ואף שאכלה הגזלן באסור, מכל מקום לאחר אכילתה היא שלו ו"אין ברכתו גאופ". והנה מקור הדברים הוא במגן אברהם' (ריש סי' קצו), אלא שיש שלושה שנויים בין דברי הרב למגן אברהם: א. המגן אברהם' כתב הלכה זו בדרך אפשר, בעוד ה'שלחן ערוך הרב' כתבה כהכרעה ברוצה [תכן שהסבה לכך היא, שהמגן אברהם' מסתפק אם קנית הגזלה מועילה שיוכל הגזלן לברך עליה ברכת הנהנין וכדלהלן, בעוד ה'שלחן ערוך הרב' (שם ג) פשיטא ליה שמועילה]. ב. המגן אברהם' כתב שהגזלן קונה את הגזלה באכילתה מדין 'שנוי מעשה', ואלו ה'שלחן ערוך הרב' לא הזכיר זאת, אלא כתב שבאכילתה נפקע חייב השבתה. ג. המגן אברהם' נמק שעל הגזלן לברך ברכת המזון אחר אכילת הפת, לפי שהיא מצוה מן התורה, ואלו ה'שלחן ערוך הרב' לא הזכיר זאת, אלא כתב שפיון שבאכילת הגזלה נפקע חייב השבתה, שוב אין הברכה נחשבת לגאופ [ויש לעי' לדעת שו"ע הרב אם דין זה נאמר רק על ברכת המזון, או שגם על ברכה אחרונה אחר אכילת כל מאכל גזול]. אמנם המ'שנה ברוצה' (שער הציון' שם ט) חולק וסובר שהגזלן פת ואוכלה, אינו מברך ברכת המזון, לפי שיש לחשש לדעת הסוברים שאף לאחר שקנאה הגזלן יש חשש גאופ בברכתו, ובפרט שהמגן אברהם' כתב דבריו אלו רק בדרך אפשר. אמנם לגבי עניית אמן, כתב בגונ'טרי אמן' (ח"ב עמ' קכג) שיש לענות אמן אחר הנוהג כדעת המתירים לברך ברכת המזון על פת גזולה.

בעקר דין ברכות הנהנין על מאכל גזול שקנאו הגזלן בשנוי מעשה לפני שאכלו, נחלקו הפוסקים: לדעת ה'שלחן ערוך' (או"ח תרמט א. וראה 'מגן אברהם' ריש סי' קצו שאף הרמ"א או"ח תנד ד סובר כן) גם הגזלן מאכל ועושה בו שנוי מעשה, כגון הגזלן קמח

עניית אמן אחר מי שאנסוהו לאכל

מי שאנסוהו לאכל, לא יברך לא לפני האכילה ולא לאחריה, גם אם בסופו של דבר נהנה מאכילה זו. ויש סוברים שמברך תחלה וסוף. ומכל מקום אם ברך עונים אמן אחריו.

מקורות ובאורים:

הרמ"א (או"ח רד ח) פסק שמי שאנסוהו לאכל לא יברך לפני האכילה ולאחריה, אף שנהנה מאכילה זו, לפי שאינו חפץ בה (שו"ע הרב שם טו. וראה להלן מה שהבאנו בשם ה'חתם סופר'). ואולם המ'שנה ברוצה' (שם מה) הביא שיש החולקים וסוברים שיש לברך על אכילת אנס הו לפני האכילה והו לאחריה, כיון שסוף כל סוף נגרמה לו ה'נאת הח'ד' מאכילה זו. וראה שם שהביא את הכרעת ה'חיי אדם' (מט ח) שאם אנסוהו לאכל פת כדי שביעה יברך ברכת המזון, לפי שהיא מצוה מן התורה. לאור זאת כתב בספר 'לקט הקמח החדש' (קכד כב), שהשומע ברכה ממי שאנסוהו לאכל, יענה אחריו אמן, כדי המברך ברכה השנייה במחלקת הפוסקים (ראה באור הלכה רטו ד).

גם לדעת הסוברים שמי שאנסוהו לאכל פטור מלברך, מי שאנוס לאכל מאכל אסור מפני סכנה המרחפת עליו, צריך לברך עליו תחלה וסוף (שו"ע קצו ב; רד ט). את ההבדל בין מי שאנסוהו לאכל שלגביו פסק הרמ"א שאינו מברך, לבין מי שאנוס לאכל מחמת הסכנה, מבאר ה'חתם סופר' (שו"ת, או"ח סי' רב) כך: "האוכל מרצונו לפקוח גפשו, מברך את ה' שבא פרי זה או לחם זה, שהרי אפילו רק להשביע רעבון מברך, מכל שכן שיברך ויודה שהזמין לו דבר להצילו ממות. וגם אשר בחסדו ותר לו ה' יתברך תורתו ומצותו למען חיותו, ואיך לא יברך?! מה שאין מן שפפאו לאכל על פרחו שלא לרצונו, מה יברך שונברא פרי זה, והלואי ולא היה ולא נברא, שהרי על אפו ועל חמתו הוא אוכל". וראה עוד 'משנה ברוצה' (שם) ו'שער הציון' (שם לח).

שובו בנים שובבי"ם

בדרוש לימי השובבי"ם כותב רבה של קראקא רבי שמעון סופר בן ה'חתם סופר' (מכתב סופר' שמות):

אדם המבקש לתקן את חטאיו, כפי שכתבו חכמי הסוד לעשות בתקופת השובבי"ם, יקפיד בתקופה זו באפן מיוחד "בעניית אמן על כל הברכות" וידקדק לברך ברכות הנהנין כראוי.

הגאון רבי שמעון סופר רבה של קראקא

אמן - קדש קדשים

חכמים אמרו (תק"ו"ז א) כי גדולותה של האמן נובעת מכך שהערך הגימטרי של... הוא כפול שני השמות הקדושים - 'הוי"ה' ו'אדנות'. בכך באר בעל הטורים (דברים כד ב) את הסבה שאמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך": בעוד המברך מזכיר בברכתו רק את שם 'אדנות', העונה אמן מוציא בענייתו מפיו הן את שם הוי"ה והן את שם אדנות.

יתר על כן כתב המקובל האלקי רבי אהרן הזקן משרדניא בעל ספר 'קרנים', בספרו 'אגרת הטעמים' (מנטובה ש"ב, דף ב):

"כי כל שמות הקדושים כלם כאחד כלולים בלולים סגלים נסתרים מכסים כמסים בתבת אמן... ועליה אומר הפתוב (שעיהו כו ב): 'ויבא גוי צדיק שמר אמונים', רצה לומר כמו שומר האוצר שהוא לפני ולפנים בחדרי חדרים, כך התבה הזאת הטוהרה והקדושה מקורה יקרה מפנינים... אם פן ראה גם ראה אתה בן אדם כמה רמים, רזים וסודות מסודות על אדני פז... ואיזהו מקומו של אמן - קדש קדשים".

יש קונה עולמו בעניית אמן

על הפסוק הפותח את פרשת עקב: "והיה עקב תשמעון..." (דברים ז יב), מפרש רש"י (ע"פ תנחומא עקב א) שהמלה 'עקב' מתפרשת מלשון 'עקב'. בכך מזרזת התורה על קיום "המצוות השקולות שאדם דש בעקביו".

האדמו"ר רבי יצחק הורוויץ ממעליץ ניו יורק היה אומר: אכן, לגדל הצער יש לכל אדם מצוות שהוא נוטל לזלזל בהן. לעתים נטיה זו נובעת מתוך השקלות שבה נתן לקיים את המצוה, לפי שאנשים נוטים לזלזל במצוה שנתן לקיימה בקלות וזללא מאמץ. ואולם על האדם לדעת כי אין דרך למדד את חשיבות המצוות. יכולה להיות מצוה שרבים לא יחשיבוה, ובכל זאת אין ערך לחשיבותה. כדגמה לכך מביא הרבי ממעליץ את מצוות עניית אמן, ואלו דבריו (ברכת יצחק פרשת עקב):

"למשל אצל בני אדם הפשוטים, יכול להיות שעניית אמן היא מצוה שאינה חשובה כל כך, אבל גדולי תורה ויראים יודעים אשר בעניית אמן הם עושים רשם גדול, כי גדול העונה יותר מן המברך (ברכות נג ב), וגם אמרו (שבת קיט ב): 'כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן'".

ומסים הרבי ממעליץ כי על כך אומרת הגמרא (ע"ז י ב): "בכה רבי ואמר: 'יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים'". בקיום מצוה כמו עניית אמן, יכול אדם להגיע 'בשעה אחת' לדרגה שיש שעמלים כמה שנים כדי להגיע אליה. אף המלה 'עקב' המכוננת כאמור כנגד המצוות הנדשות בעקב כרמזות למעלה שאליה נתן להגיע באמצעות קיימון; 'עקב ראשי תבות: 'קונה עולמו בשעה'".

למערכת וכל מאמינים' שלום וברכה,

כתוב נתיבות שבנגב הנני מודה לה' שזכיתי לגור במקום תורה. אולם לצערי העלונים הנפלאים שלכם אינם מגיעים לאזור מגורי.

אמנם באפן אישי אני דואג שיגיעו לידי העלונים תמידין כסדרם, דרך בני משפחה וחברים המתגוררים בערי הפורז. ואף היו גם מקרים שחפשתי בגניזה עלונים ישנים כדי להשלים עלון שלא הגיע לידי. אולם כדאי שתקחו בחשבון בעת חלוקת העלונים, גם את ישובי הפריפריה כדי להגדיל תורה ולהאדירה.

ההתחדשות הנפלאה שלכם היא מפליאה. מדהים לראות איך כל המדורים מתמלאים מדי שבוע בחומר עשיר וחדש כמעט המתגבר. מעין האמונה נובע ומורה את כל הקוראים שצמאים לחומר הנפלא שלכם. ישר כח מיוחד על מדור ההלכות שמרחיב דעת ומורה דקדוק הלכה בנושא זה חשוב.

כאדם שמקפיד מדי יום על אמירת ברכות השחר בחברותא, גם כאשר אני נקלע למקום שבו אין מכירים אותי, והדבר כרוך לעתים באי נעימות, עלה ברעיוני רעיון פה בענין זה:

ביהי רצון שאחר ברכת 'המעביר שנה' אנו מבקשים: "ותתנונו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו". וידועה השאלה מדוע מוסיפים לבקש "ובכל יום", הרי מבקשים אנו דבר יום ביומו בקשה זו?

אלא שמדי יום עוד לפני אמירת ברכות השחר, זקוקים אנו לנשיאת חן, כדי למצא חברותא ראויה לברכות השחר בכל מקום. לפיכך מקדימים אנו לבקש עבור יום המחר שנוכח לחן ולחסד ולרחמים ונוכל לומר ברכות השחר לפני מי שיענה אחריהן אמן, ואז בזכות האמן מבטח לנו ש"תגמלנו חסדים טובים".

ואפשר שלכך מרמז הפתוב: "אם נא מצאתי חן בעיניך" שנוכחל כמה פעמים בתורה (בראשית יג ג; ל כז; לג י; מז כט; נ ד; ועוד). "אם נא מצאתי" ראשי תבות אמן. ללמדנו שיש הבטחה לנשיאת חן כאשר מבקשים לקיים מצוות עניית אמן. ומאידך המקפיד על עניית אמן זוכה לחן ולחסד ולרחמים בעיני אלקים ואדם.

בכבוד רב, ש.מ.ר., נתיבות.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלולא

מהר"ם א"ש ב"ד בטבת תרי"ב

המצבה על קבר המהר"ם א"ש זצ"ל

הגאון רבי מאיר איזנשטטר המכנה 'מהר"ם א"ש', נולד בשנת תק"ם בעיר איזנשטט, לאביו הגאון רבי יהודה ליב, תלמיד מהר"ם בנעט.

בילדותו למד תורה אצל אביו. כאשר פתח החתם סופר את ישיבתו בעיר מטרסדורף, נמנה מהר"ם עם תלמידיו הראשונים, ובהמשך כאשר העתיק את ישיבתו לפרשבורג, עבר עמו מהר"ם ונעשה מהגדולים ומהחשובים שבתלמידיו.

בשנת תקצ"ה, לאחר שכהן ברבנות בערים שונות, הכתר לכהן כרב ואב"ד בעיר אוגוואר המעטירה. שם הקים ישיבה גדולה שבצלה הסתופפו מאות תלמידים, וחשבו רבני הונגריה נמנו על בוגריה.

לאחר פטירת רבו החתם סופר בתשרי ת"ר, נחשב רבנו לגדול מנהיגי יהדות הונגריה. המונים הפנו אליו את שאלותיהם, שחלקן התפרסמו בספרו שו"ת 'אמרי אש'.

ב"ד טבת בשנת תרי"ב הסתלק רבנו לבית עולמו, ומנוחתו כבוד בבית החיים שבעיר אוגוואר.

בספר 'זכרון יהודה' שחיבר רבי מנחם איזנשטטר בן מהר"ם א"ש, הוא מעלה על הכתב 'הנהגות ישרות' שנהג אביו הגדול מדי יום. וכך הוא מתאר את הקפדתו לשמע ברכות השחר מפי המתפללים כדי לענות אחריהן אמן (מהד' אוגוואר תרכ"ח, דף יח ע"ב):

"הלך לבית הכנסת או לבית המדרש מעטף בציצית ומכתר בתפליו, ואמרו לפני חמשה או ששה אנשים ברכות השחר, והיה עונה אחריהם אמן כדי להשלים צד"ק אמנים".

לע"נ הגאון רבי שמואל
בן הגאון רבי יצחק שולזינגר זצ"ל
רבה של קרית אתא
כ"ג טבת תשס"ד

נר לשולחן שבת

פרשת שמות

גליון 814 תשפ"ג

בכל עניני העלון
נתנאל רוזנבלט
0556764501
ner4499@gmail.com

ראה יתרו את משה ואמר: 'זה עתיד לגאול את ישראל ממצרים'. לפיכך נתן לו את צפורה בתו לאישה.

אפשר שידע שעל ידי המטה תבוא הגאולה, ומזה שראה שהיה כח ביד משה לעוקרו ולקרוא האותות שבו הבין שהוא האיש. (פרד"א מ"א, ב"ה, ספר הישר, ילקו"ש, ילקוט חקת, במדבר רבתי, "למכסה עתיק" ועוד ועוד!)

הוא המטה אשר הוציא פרח ויצץ ציץ. (במד"ר) יש אומרים שמטה אהרן היה מעץ שקד, ואילו מטה משה מעץ הדעת. (ילקו"ר חקת) והוא המקל שהיה ביד דוד, וביד כל מלך, עד שחרב בית המקדש ונגזג, ועתיד להיות ביד מלך המשיח במהרה בימינו! (מ"ר כרח כ"ג)

ישראל נגאלו שלא שינו לשונם - הגה"צ רבי אליה לאפיאן בשבת היה מדבר אך ורק בלשון הקודש - כשהיה מבקש שיביאו לו את מקלו, היה אומר לבחור "הב את המטה" ... ("נר לשולחן שבת" מירידי הרה"ג ר"י)

"של נעליך" - חכם אחד ואישה אחת נפל ביניהם דין ודברים, בתוך הדברים פצתה האישה את פיה והטיחה בו "המנעל של אבי היה חשוב יותר מכל משפחתך..."

ונודעה בשערים משפחת החכם, מיוחסת משפחת רם. מהם חכמים ואנשי מעשה ובעלי הוראה ומהם עשירים מפרנסים תלמידי חכמים. מאידך גיסא, אבי האישה אדם כשר הולך בתום, לא רב יתקרי ולא חכים יתקרי כי אם מלמד תינוקות.

כאשר החכם שמע את דברי האישה שהעיזה פניה ותאמר לו כדברים הללו נידה אותה. אלא שאחד מקרובי האישה הורה לה שאין בנידויו ממש.

מריבה זו באה לפני הגאון המהריט"ץ-רבי יום טוב צהלון, מגדולי חכמי צפת, ופסק שהנידוי נידוי מכמה וכמה טעמים. ראשית, לפי שביזתה תלמידי חכמים ...

לו היתה אומרת 'משפחתי נכבדת ממשפחתך', לא היתה חייבת נידוי, משום, שאדם רגיל לכבד את עצמו, אבל במה שאמרה 'המנעל של אבא יותר חשוב מכל משפחתך' בוודאי חייבת נידוי.

ומה שהזכירו שאבי האישה הזו אינו חכם או רב, כל הדברים הללו שפת יתר הם, כי אפילו יהיה אביה יותר גדול מכל בני קדם, לא תהיה תפארתו בעבור נעליים, מי לנו גדול ממשה רבן של כל הנביאים ונאמר לו "של נעליך מעל רגליך"...

ואותו קרוב שהורה לה היתר, לא נזכר שמו אם הוא בן תורה או עם הארץ, כי כפי דבריו נראה שלא קרא ולא שנה ולא שימש תלמידי חכמים ... (שו"ת מהריט"ץ ח"א ל"ט ועיי"ש - רבינו נפטר לערך בשנת ש"פ)

"הסנה בוער באש ... ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדול ... אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך ... ויאמר אליו ה' מזה בידך ויאמר מטה".

מטה משה יוכיח!

שאלה: האם ניתן להכנס לבית כנסת עם מקל הליכה, הלא להר הבית מובא במשנה שאין נכנסים עימו.

השיב הגאון רבי יעקב ריישר: אין כאן חשש פקפוק ואיסור כלל, וכדברי הרמב"ם והשו"ע ופסק הב"ח, שאפילו משנת חסידים ליכא, כיון שאין אנו מקפידים על מנעלו ואפונדתו גם במקל אין להקפיד, דמה שונה זה מזה.

אכן ראיתי בספר "עולת תמיד" שסיים שמי שנזהר בזה תבוא עליו ברכה, שמכל מקום כבוד שמים יש בזה.

ובאמת נראה לי שאין לסמוך עליו בזה והוא מותר מדינא ש"ס ופוסקים, והיא חומרא בלי טעם, ואדרבה מצינו כמה פעמים במקרא ובש"ס שחסו על כבוד הזקן.

גם פה קהל-קודש מן, כשבאתי לשבת על מקום גדולים בבית הכנסת, במקום המיוחד לאב"ד ור"מ ראיתי בזוית נקב גדול, ואמרו לי שעשו נקב זה בכוונה שהאב"ד ור"מ יעמיד שם מקלו.

על כן צריך לומר שמה שהובא בש"ס אודות הר הבית, היינו דווקא במקל שהולכים עימו הולכי דרכים, שהם מלוכלכים הרבה, משא"כ במקל שהוא לכבוד זקנים וחשובים אין ביזוי כלל. ואין לפקפק ומטה משה יוכיח, אע"פ שהקב"ה אמר לו "של נעליך", מכל מקום הלך שם במקום הקדוש עם המטה, שאין זה רק דרך גדולה וחשיבות. ("שבות יעקב" ח"ג י"ד א')

"ומטף אשר בידך". (ל"ח י"ח) והיה חקוק בו צורת אריה. (הרשות אבן שועיב)

המטה שהיה ביד משה רבינו, שנעשו בו כל הניסים - מטה של מלוכה, של גדולה, של ניסים! נברא בין השמשות מסנפיריון משובח ויקר, היה מרובע בעל ארבעה צדדים, בצד אחד היה חקוק דצ"ך, עד"ש, באח"ב, ובאותו הצד היכה את המצרים בעשר מכות. בצד שני היה חקוק שם הוי"ה, בו קרע את הים ... (ועיי' נר"ב בשלה תשע"ה)

המטה נמסר לאדם הראשון בגן עדן, ואדם מסרו לחנוך, וחנוך לנח, ונח לשם, ושם מסרו לאברהם, ואברהם ליצחק, ויצחק ליעקב. והוא המטה של יהודה שנתן לתמר.

ויעקב הורידו למצרים ומסרו ליוסף. כשמת יוסף לקחו המצרים את רכושו ונתנוהו בארמון פרעה, והיה יתרו אחד מחרטומי מצרים וראה את המטה, וחמדו ולקחו ונטעו בתוך גן ביתו ... ויבחנו כל גיבורי ארץ לתלוש אותו ולא יכלו... וכשבא משה לארץ מדין נכנס בגנו וראה את המטה ... וישלח ידו ויקחהו ...

נאמר במשה רבינו: "של נעליך" (ג'ה), ונאמר ביהושע: "של נעליך" (יהושע ה' ט"ו). במשה לשון רבים וביהושע לשון יחיד, וצריך ביאור? **תירוצים רבים נאמרו על שאלה זו:**

✳ משה רבינו נתגדל בין הכופרים, המצרים והמדיינים, והיו לו כמה דעות, לכן אמר לו לשון רבים. ✳ משה היה רועה, ודרך הרועים להיות להם מנעלים טלאי על גבי טלאי, אבל יהושע היה מלך.

✳ למשה נגלה האלקים - קדושה חמורה, וליהושע נגלה מלאך וזו קדושה קלה. ✳ משה עמד בשתי רגליו במקום, ואילו יהושע הכניס רק רגל אחת. ✳ למשה היתה זו הפעם הראשונה שדיבר עם ה', וזו תחילת נבואתו, אבל יהושע דיבר עמו הקב"ה פעמים רבות, וכבר השיג מעלת הנבואה. (כת"י רבינו אפרים)

למשה היו שני מנעלים גבוהים זה על גבי זה, שהלך באגמים כמו רועה, אבל ביהושע היה זה במלחמה. ✳ למשה היו מנעלים רחבים כמו רועים, אבל יהושע התנהג כמשפט שר. (בעלי התוס')

לפי שלא נכנס משה לארץ ולא ירשו בניו מקומו, נאמר בו 'נעליך', יהושע שנכנס לארץ נאמר בו 'נעליך'. (מדרש חסרות ויתרות)

"של נעליך" - לא יעלו הכהנים בנעליהם לדוכן אלא חולצין. (א"ח קכ"ח) לפני ברכת כהנים אין להשאיר את הנעליים בגלוי באמצע בית הכנסת, אלא יש להצניע את הנעליים תחת הספסלים משום כבוד בית הכנסת. (ע"ת, משנ"ב קכ"ח ט"ו) הגאון רבי יהושע נויבירט היה מצטער בכל פעם על החיסרון בכבוד בית הכנסת בזה, אלא יש להכניס הנעליים מתחת לכסא ושולחן.

מרון הגאון רבי חיים קניבסקי השיב שמסתבר שיש להקל אם מקצת מן הנעליים בולט חוץ לספסל. (תשובתו הרמה')

כאשר אדם לובש את נעליו מברך "שעשה לי כל צרכי". (ברכות ס:)

טעם הברכה: נתקנה לתת שבח לה' על שנתן לו מנעלים, לפי שבזמן שהוא יחף אינו יכול לצאת ולעשות צרכיו, וכיון שלבש נעליו, יכול ללכת ולעשות כל צרכיו. (אבודרהם - "עין יוסף")

לפי שהוא המלבוש האחרון הצריך לגוף. (רבינו מנחם הל' תפילה ז' ו')

הנעליים אינם מלבוש לכבוד, אלא משמשים את האדם שלא יהא ניזוק, והם להכרח בלבד, לכן מברך 'כל צרכי', כלומר, בשביל צורך נבראו, ולא לשם עצמם כלל. (גור אריה' דברים ח' ד')

מברכין "שעשה לי כל צרכי" לפי שהוא דבר פחות, שאפילו הדברים הפחותים האלו הם בהשגחתו. ("חיי אדם" כלל מ"ט ב')

חכמים תיקנו את לשון הברכות לפי הדיבור הרגיל בפי העם. ולפי שבימי הגמרא נעליים היו דבר חשוב, ולא כולם נהגו בזה, עד שראו חכמים צורך לזרז על זה, כמאמרם "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו".

לכן לרוב, המנעלים היו מהדברים שנקנו בסוף, כשכבר היו לו את כל מלבושיו, וכל קונה נעלים היה מביע את רגשי סיפוקו באומרו: "כבר יש לי כל צרכי, אפילו מנעלים לרגלי!" על כן ניסחו הברכה לפי שימוש הלשון בפי העם. (סידור "צלותא דאברהם")

ב"ז בסידורו "תפילה זכה" תמה על סגנון הברכה הזאת בחושבו שעשיית צרכים הוא כינוי מיוחד בלשון נקיה ליציאות הגוף... אבל טעות גדולה בידו. הלשון הזו נופל על כל צרכי האדם. כמו שמצינו - "עושה אדם כל צרכי סעודה" - "צרכי בהמה מותר לעשות ביום טוב", ועוד. ("עין תפילה")

כתב השל"ה: קיבלתי ממורי הגאון החסיד מהרש"ל שהענין הוא מעלת האדם, וכדברי דוד המלך "ותמשילוהו במעשה ידיך כל שתה תחת רגליו". יש ארבע מדרגות בבריאה, זו למעלה מזו: א. דומם. ב. הצומח, יונק ממנו, ג. בעלי החיים היונקים מהם. ד. האדם שהוא המושל בבעלי חיים, וממילא מושל בכל.

וכשלוקח האדם את העור מהבהמה לעשות לעצמו מנעלים, מראה בזה שהוא המושל בבריאה, ושבזה נעשו לו כל צרכיו, לכן מברך 'שעשה לי כל צרכי'. ("שער השמים" וכ"כ "דברי אליהו" ברכות)

נוסחאות רבות שהיו בסידורים הראשונים נעלמו לגמרי

לדוגמא: בכל הסידורים הישנים, בין של פולין בין של אשכנז, הנוסח היה: 'שעשית'. בסידורי אשכנז נכתב: 'צַרְכִּי' או 'צַרְכְּךָ', כראשונים בהם מצינו 'צרכי' בשני י'. וזה כמנהג בני תימן עד ימינו המברכים: 'שַׁעֲשֵׂה לִי כָל צַרְכִּי'. (ועיין ב"עץ חיים" שכתב דגש בל') בסידורי פולין נכתב הנוסח: 'צַרְכִּי' כסידורים שלנו.

בסידור נפולי הביא בין ברכות השחר שתי ברכות אלו: האחת, 'שעשה לי כל צַרְכִּי', והשניה 'שלא חיסר מְצַרְכִּי כלום'. (שנת ר"ן)

ברמב"ם מובא: "כשלוּבש מנעלו מברך שעשה לי כל צרכי". ושינויי נוסחאות יש בדבריו אלו: בכתב יד מהר"י בשירי, המכונה אבנר בן נר השרוני ובכת"י קיימברידג' מופיע "שעשית". ואילו רבי אברהם בן הרמב"ם בספרו "המספיק לעובדי ה'", כתב לברך "העושה". (רמב"ם מהדורת פרנקל הל' תפילה ז' ו')

בסידור רב עמרם גאון, ב'אשכול' ו'המנהיג' הנוסח הוא: "שלא חסר מְצַרְכִּי כלום".

בש"ס כת"י מינכן ובמחזורי ויטרי ורומא הנוסחה: "שעשית לי כל צרכי", כגירסת הרי"ף הרא"ש והסמ"ג. ונוסח זו תמוה, והרי כל הברכות פותחות בנמצא ואחר כך בלשון נסתר, כי הקב"ה נמצא בכל הארץ, ונסתר מעין כל חי. ("עין תפילה" פר"ח. א"א)

אין לומר צַרְכִּי, שהוא לשון רבים, וברכה זו לא נתקנה אלא על נעילת מנעלים, ועל שאר צרכיו מברך בפני עצמן. (מג"א, שו"ע הרב)

רבי זלמן הענא בסידורו "בית תפילה" כתב לומר: "העושה לי כל צַרְכִּי" - בלשון הווה, ל' דגושה. (הוספות ללוח ארש, הגהות ר"ז"ה עמ' ש"ו)

כתב היעב"ץ: שַׁעֲשֵׂה לִי, בלשון עבר. כן הוא הנוסח בכל ספרי הקדמונים. ו"בבית תפילה" הדפיס: "העושה". ודקדוק עניות הוא, שהרבה ברכות יש שנתקנו בלשון עבר, ואין לך אלא כמטבע שטבעו חכמים וכהעתקת המקובלים הגדולים.

צַרְכִּי - צ' קמוצה וכו' דגושה. אכן גם האומר את הצ' בשוא וכו' רפויה לא משתבש. (לוח אר"ש ועיין "מחצית השקל")

סיפור מופלא - בזכות דקדוק בברכות זכה ל"מחיה המתים"!!!

בימי השואה הנוראה, באחד ממחנות הריכוז, אחד היהודים, בעל אבחנה חדה, שם לב לתופעה מוזרה, שישנם אנשים המקבלים מנה נוספת, ואחר כמה ימים נעלמים מן המחנה. עקב בעין בוחנת, והתברר שגם נותנים להם לשנות מעבר למכסה, הוא שיער שכפי הנראה השתיה מורעלת.

ויהי היום, כשעמד בתור לארוחת בוקר נתנו לו מנה כפולה של דג מלוח. כידוע אכילת דג מלוח מצמיאה מאד, ומעט המים שקיבל לא הרוו את צמאונו.

והנה קרא לו האחראי: "אני רואה שאתה צמא, הנה לך מים". אך הוא הבחין בנצנוץ הרשע בעיניו והשיב: "תודה, איני צמא". שוב הציעו לו ושוב סירב. ובינתיים יבש פיו וחש צמא נורא.

פתאום הבחין מרחוק בגרמני בעל סבר פנים עדינות, שמאותת לו לגשת אליו הצידה: "אני יודע למה אינך שותה, גילית את הסוד שהמים מורעלים, אביא לך מים נקיים, רק שמור על כך בסוד, כי אם זה יודע יהרגו אותי".

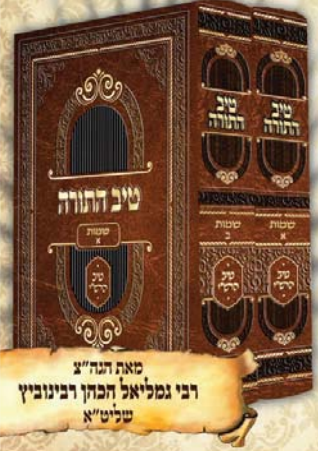
היהודי המתין, עד מהרה שב הגרמני ובידו כוס מים. לקחה היהודי מיידו והחל לברך כדרכו לאט ובכוונה: "ברוך אתה..." ועיניו נעוצות בגרמני והנה הבחין בחיוך של "סידרתי אותך..." מיד אמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" ושפך את המים. כך בזכות הברכה ניצל ממוות.

(סיפורה הגברת מונק ע"ה, המנהלת הדגולה של בתי אבות פוניבז' - "עטרת אליהו")

רוצה לדעת ?

מה הפרשה קטורה אליך ?
מה הכניס הבורא, בכל פסוק ?
מה ניתן ללמוד מכל עניין ?
מה רוצה רש"י, חוץ מלהסביר את הפסוק ?

ספר ייחודי ביותר על התורה
אשר בו צרור פנינים מתוקים
ולקחי כוסר נפלאים
גם סצורה כזה טיב הרש"י
להכין ולהעמיק בדבריו הק'

מעמד ומעוצב בהידור רב
מאירת עינים כפעלול

ניתן להשיג בחנויות ספרים המובחרות

הפצה ראשית מרבי הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

לנקותו היטב בערב החג ולהשתמש בו בחג, ומכניסים את עצמם להדר לפני משורת הדין. - לפיכך אף מן השמים נהגו עימם מידה במידה לפני משורת הדין, כשהתרחש עימה הפלא הזה, שיבוא הערבי מעצמו ויחזיר את גניבתו, כנגד טבעו!

ולמדנו מטיב זה המעשה, כמה חשובים בשמים החומרות וההידורים המופלאים שמהדרים בני ישראל בכל דבר, ובפרט בחומרות שבחג הפסח, כאשר נודע שכל המרבה בחומרת חג הפסח הרי זה משובח! - ולמדנו שאין לחוש משום חסרון כיס וכיוצא בהידורים וחומרות הנהוגים בבית ישראל, כמו שראינו בטיב זה המעשה שאין מפסידים מן ההידור כלום, ובודאי כל המהדר במצוה שכרו כפול מן השמים, שמוכיח כמה אהובה עליו המצוה שמוסיף בה יותר מכדי חיובו, וגדול הוא שכר הידור המצוה, פירותיהן בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא.

• § • § •

בהספד תמרורים שנשא ברמה מורינו ורבינו הגה"צ שליט"א בעת הלוייה הגדולה, במעמד מאות מלווי מבני המשפחה ומבני הקהילה הק' ורבים מחסידי פניסק-אראלין, ביכה את גדול האבידה למשפחה בכללות, ולקהילתנו הרוממה בפרטות, בהיותו נושא תמיד על לוח לבו את אנשי הקהילה.

בין הדברים סיפר רבינו, שעוד משנותיו הצעירות של ר' שמחה, בהיותו אברך צעיר עול לימים הרגיש בנפשו תשוקה גדולה לקרב את הרחוקים, ובעיקר את התועים מצעירי הצאן שנפגשים מתייסרת בין שתי עולמות ר'ושרים' החוצה. ועוד מלפני שנים רבות התפרסם במזמירות המיוחדת למצוא מסילות ישר אל לב צעירי הצאן, והיה מתמסר הרבה ללמד תועים בינה ולקרבם תחת כנפי השכינה.

ועוד בהיותו אברך צעיר כשראה עד כמה רבה העבודה בתחום זה, ייסד ארגון מיוחד לקירוב רחוקים, הוא ראה בזה תפקיד של 'שליחות' מיוחדת שהטילו עליו מן השמים, כאשר ליוותה אותו סייעתא דשמיא מיוחדת בהצלת הנושרים מרדת שחת, והשקיע בזה את כל אונותיו ובמסירות נפש ממש! - עד שברבות הימים נקלע מחמת כן לחובות גדולים להחזקת המוסד, ונצרך בשביל כן לנדוד כמה שנים בארץ נכר. וחרף כל זאת לא אמר הרף, והמשיך ביתר שאת ועזר במעשי החסד הכבירים, כאשר היה באמנה אתו, בהיותו דוגמא חיה לכל מכיריו.

עליו ועל שכינצו בו מקונן הנביא (ישעיה נב, א-ב): "הַצִּדִיק אֶבֶד וְאֵין אִישׁ שֶׁשׁ עָלָיו לֵב, וְאֵין שֶׁסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מִבְּיַן גּוֹי, יְבֹא שְׁלוֹם יִנְחָו עַל מִשְׁפּוֹתָם". וכמ"ש בסליחות: "אֲנִישֵׁי אֲמֹנָה אֶבְדוּ, בְּאֵים בְּנֵחַ מַעֲשֵׂיהֶם, בְּבֹרִים לְעַמּוֹד בְּפֶרֶץ וְכוּ'. מִרְבַּ עוֹנֵינוּ אֶבְדִּינוּ, נֶאֱסָפוּ מִנוּ בְּחֻטְאֵינוּ, סְעוּ הָרָה לְמַנְחוֹת, עֲזָבוּ אוֹתָנוּ לְאֲנָחוֹת".

וכאשר נסתלק מאיתנו בחטף בעצם יום השבת קודש, הרי 'מת בשבת סימן יפה ל' כמבואר מתוך דברי רש"י ז"ל בסוגיא דכתובות (ק"ג ד"ה גיט"ס): "סימן יפה - שיכנס למנוחה מיד" עכ"ל. כמו משה רבינו ע"ה ודוד המלך והרבה צדיקים שמתו בשבת קודש להודיע חיבתם שנכנסים תיכף אל מקום מנוחתם למעלה, כן יתן השי"ת שיהיה אף לבני משפחתו ולנו למליץ ישר, בכל משאלת לב לטובה, אמן. ת. נ. צ. ב. ה

בצערה וכאבה הגדול ניגשה לאחת הקופאיות בת ישראל כשרה וחסודה, וביקשה את עזרתה בנידון.

הקופאית שהבינה לליבה של הגברת הנכבדה, אמרה שתנסה לברר לה על כך. היא ניגשה אל אחד הפועלים הערביים שבחנות, וביקשה את עזרתו בחיפוש הארנק האבוד.

הערבי הנשאל הסמיק והחוויר חליפות, ותיכף אמר: מה נאבד כאן ארנק? אל דאגה, אני יודע מי לקח אותו... המתניו נא ב(שה ליד הקוב(פ), ואראה מה אוכל לעשות!

לא חלפה שעה קלה, והנה חוזר הפועל עם הארנק בידו כשכל הכסף בשלמות מונח בתוכו.

הרבינית התפלאה מאוד, וכי ראתה מימין ערבי שמחזיר את גניבתו?! (לשכל הנראה היה זה הוא עצמו אותו נגב, שכן מחביו לא היה פצחיל להציא את הארנק ולהחזירו...)

אין זאת, אמרה הצדקת, כי אם בזכות הידור המצוה שנהגים אנו לכבוד חג הפסח שלא להשתמש בארנק של חמץ, על אף שניתן

הברכות בקול רם, כי הקול מעורר את הכוונה עכ"ל. ותו הוסיף נימוק שני שאמר חותנו מרן בעל מעדני השולחן בזה, שהרגיל לברך תמיד בקול רם אם יפול הספק לפניו האם כבר בירך ברכה אחרונה או לא, כאשר הדבר מצוי מאוד שאין זוכרים אם כבר בירך ברכה אחרונה, הרי מי שברכותו תמיד בקול רם ובמתנות בודאי ידע שאם לא שמעו אותו לברך בודאי לא בירך עדיין, וכך נמצא שהרגל נאה זה של ברכות בקול פושט מדי ספיקות רבים.

• § • § •

הרה"ח ר' שמחה רזנפלד זצ"ל היה מן היראים ושלמים שבירושלם קרתא דשופריא, ונוהג סלטול בביתו בכמה וכמה עניינים.

למשל בחג הפסח שנהגים בו ישראל חומרות יתרות להתרחק בכל הכוחות אף ממשוהו שבמשוהו חמץ, היה ר' שמחה מהדר בכמה עניינים מופלאים במקומות שיתכנו בהם חשש חמץ.

אחד החידושים המהודרים שלו שלו היה 'ארנק של פסח', שהיו מהדרין בביתו שלא להשתמש בארנק של כל ימות השנה, מחמת החשש הסביר שהארנק הוא מקום שמכניסים בו חמץ. כאשר העידו חכמינו ז"ל בריש פרק אלו מצאוות (בבא מציעא כא): "אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה", ומצוי הדבר שיפול שם חמץ.

לפיכך ביחד עם כלי הפסח שבביתו ישנו גם 'ארנק של פסח'... וגונגים את הארנק של כל ימות השנה בין שאר כלי החמץ, ומשתמשים בחג אך ורק בארנק המיוחד לפסח, והוא יצא ונכנס לרווחה מדי שנה ביחד עם שאר כלי הפסח.

וסיפרה לו זוגתו תבלחט"א ה"ה אחותי מרת חנה רזנפלד תחי', ששנה אחת נכנסה בחול המועד פסח לחנות 'סופר' גדולה כדי לרכוש כמה מוצרים שנחסר לה בדחיפות לצורך המועד, בידה החזיקה את הארנק של פסח ובתוכו סכום מכובד של כסף מזומן.

היא נכנסה פנימה אל החנות, והחלה לחפש במרץ את אותם מצרכים חיוניים שחסרו לה לכבוד שבת ויום טוב! - אך בהגיעה אל הקופה וערכה 'חשבון' על קנייתה, נדהמה לגלות שהארנק איננו! היא מיהרה לחפש אחריו בכל רחבי החנות בכל פינה אפשרית, אך הארנק נעלם כמי שבלעה אותו האדמה...

היא זכרה היטב שבכניסתה אל החנות היה הארנק בידה, מוכרח אם כן שהוא נאבד כאן ועכשיו בין השבילים שבסופו. - היא ניגשה אפוא אל עמדתו של מנהל הסופר הגדול, וביקשה ממנו שיואל בטובו להכריז במערכת הכריזה של החנות על האבדה, ולבקש ברמקול שאם מאן דהוא מצא את ארנק נא לגשת אל הקופה הראשית!

אך המנהל סירב לבקשתה דחה אותה, באומרו שאין כל טעם להכריזה שכזו, שכן הסופר מלא בעובדים ערביים, וכנראה אחד הפועלים 'כייס' את הארנק לעצמו, כאשר ידועים הם בני ישמעאל באהבת הגניבות והמשיכות מכל צד...

ברם זוגתו של ר' שמחה לעולם אינה אומרת נושא! הן זקוקה היא מאוד כעת לארנק זה לצורך החג. -

- לעילוי נשמת -
הרה"ח רבי שמואל שמחה זצ"ל
בן הרה"צ ר' ישראל רזנפלד זצ"ל
ראש הסלל ומחשובי המשפיעים בקהילתנו
ולב"ע כ"א טבת תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"נ הרב יעקב מיכאל זצ"ל בן החבר הרב ר' ישראל זצ"ל מיינער ולבניו אל תשפ"ג ת.נ.צ.ב.ה.	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה ולבניו י' סיון ת.נ.צ.ב.ה.	לע"נ החבור שמואל מאיר ז"ל בן יכלחט"א רבי ישראל יצחק ולבניו יח נסלו ת.נ.צ.ב.ה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מרכז יח"צ וידים מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל פז
--	-------------------------------	---	--	--	---	------------------------	---	-------

יור"ל ע"י קהילת שבת בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:36

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:36

ר"ת: 18:10

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 584 13.1.2023 - כ' טבת תשפ"ג

וְהוֹצֵאתָ לְכָהֵן לְאֵלֶיךָ וְלְרֵעֵךְ וְלְאִתְּךָ וְלְאִתְּךָ וְלְאִתְּךָ

פְּרִשְׁתָּ - שְׁבוּתָ

וְעַתָּה לְכָה, וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעָה וְהוֹצֵאתָ אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִמִּצְרַיִם (ג, י)

אחד האברכים החשובים בישיבת מיר סיפר את הסיפור המרגש שלפנינו: לפני כשלושים שנה, בתקופה בה היו מוסרים את השיעורים בישיבת מיר באידיש, ניגשתי יום אחד אל הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל, מראשי ישיבת מיר בירושלים, ושאלתי אותו בכאב: "למה יגרע חלקי שאיני מבין אידיש? אני כל כך חפץ להשתתף בשיעוריו של הרב, להחכים מומערכותיו ולהתעמק במהלכיו בסוגיא, אך איני מבין כלל את השפה..."

"אם כן", השיב הרב, "תאסוף חברים נוספים שמעוניינים לשמוע שיעור בלשון הקודש, ואשמח למסור בפניכם את השיעור בלשון הקודש". ארגנתי קבוצה של לומדים, והגאון רבי רפאל מסר לנו שיעור בעברית. השיעור המשיך להתקיים במשך שנים רבות, והרבה מאוד תלמידים זכו להפיק ממנו תועלת וללמוד מתורתו של ראש הישיבה. מדהים לספר - ממשיך האברך - שראש הישיבה הקפיד, גם בימים הקשים ביותר של מחלתו, להשתתף בכל השמחות שלי.

פעם אחת, בליל שבת חורפית, ערכתי "שלום זכר" בביתי. בערב שבת ביקשתי ממורי ורבי הגאון רבי רפאל, שלא יטריח את עצמו להשתתף בשמחה זו לנוכח מזג האוויר הסוער. "אל תקבע לי איך לנהוג", השיב ראש הישיבה בחיוך. בחרדת קודש ביקשתי: "יסביר לי בבקשה ראש הישיבה, מדוע חשוב לו כל כך להשתתף בשמחות שלי, למרות הקושי הכרוך בדבר?... תורה היא וללמוד אני צריך!". התשובה נאמרה בטבעיות: "יש לי הכרת הטוב עצומה כלפיך, אתה הרי פתחת את השיעור שאני מוסר בלשון הקודש..."

לפני כמה שנים, כשראש הישיבה כבר היה חולה, ומיעט להשתתף בשמחות, חיתנתי את ביתי. באמצע החתונה, באים ומודיעים לי: הגאון רבי רפאל שמואלביץ מחכה לך בחוץ! ברגע הראשון לא לקחתי ברצינות את הדברים, הרי זה לא יתכן, הרב בקושי יוצא מן הבית...

אך לא חולפת דקה, ובני רץ לעברי כשדמעות בעיניו ואומר: אבא, רבי רפאל שמואלביץ ממתין לך מחוץ לאולם, מחמת מחלתו אינו מסוגל להיכנס לאולם, ולכן מבקש לאחל לך מזל טוב ברכב... רצתי מיד החוצה, ואכן נדהמתי לראות את מורי ורבי, ממתין לי ברכב. מהרכב הוא לא יכול היה לצאת, אבל התאמץ להגיע ולהשתתף בשמחתי, ולהרעיף עלי ועל משפחתי ברכות ככל שהיה מסוגל!

אותה פגישה עם ראש הישיבה ריגשה אותי יותר מכל שאר ביטויי הכרת הטוב שראיתי אצלו, לא רק בגלל המאמץ המיוחד להגיע לשמחה בימים קשים של מחלה, אלא מחמת העובדה המפעימה, שלמחרת החתונה, הגאון רבי רפאל הוזמן לשמש כסנדק בבריתו של נכדי, והיה באפשרותו לברך אותי על נישואי הבת באותה הזדמנות. אך הוא לא חיכה למחרת בבוקר, הוא הרגיש צורך לטרוח באופן מיוחד ולהשתתף בחתונה.

האברך סיים את סיפורו והדגיש: בהצעה לפתוח שיעור בעברית, ברור שכוונתי היתה לצורך עצמי, לטובת תועלת האישית, ובכל זאת, בגלל שהיתה בכך גם טובה עבור מורי ורבי, הוא הקפיד להכיר לי טובה מרובה על כך, גם כעבור שנים רבות.

אני כמו שאר תלמידיו של רבי רפאל שמואלביץ, קיבלנו ממנו תועלת עצומה, הוא דאג לטפח ולגדל כל תלמיד במסירות שלא ניתן לתארה על הכתב, וכמובן שהיינו מחויבים לרבנו הכרת הטוב עצומה. אך כל זה לא סתר את ההרגשה של רבנו לתלמידו, "על השיעורים שמסרתי בזכותך..."

אחד המקורות לגישה זו, שהמקבל טובה מחבירו, אמור להכיר לו טובה גם אם כוונתו של המטיב היתה לצורך עצמו, מצינו בדברי חז"ל במדרש (שמו"ר ד', ב'): בשעה שהקב"ה אמר למשה רבינו "ועתה לכה ואשלחך אל פרעה" – לך בשליחותי לגאול את בני ישראל ממצרים, השיב משה ואמר: "דיבון העולמים איני יכול, מפני שקיבלני יתרו ופתח לי ביתו, ומי שהוא פותח פתח לחבירו, את נפשו הוא חייב לו". ליתרו היה עניין אישי להכניס את משה רבינו לביתו, כדי שיתחתן עם אחת מבנותיו (כפי שמובא ברש"י שמות ב', כ').

וכמו כן נאמר בגמרא בברכות (ס"ג): שיתרו לא קירב את משה 'אלא לכבוד עצמו'. זאת ועוד, שיתרו היה חייב הכרת הטוב עצומה למשה רבינו על שהציל את בנותיו, כפי שאומר הפסוק (שמות ב', י"ח-י"ט): "ותבואנה אל רעואל אביהן... ותאמרנה איש מצרי הצילנו מיד הרועים, וגם דלה דלה לנו". מהו "לנו"? – מלמד שאף לנו (אותנו) דלה, שהרועים השליכונו למים והוא הוציאנו (שמו"ר א', ל"ב). ובילקוט שמעוני (קס"ט) מובא, שבהכנסת משה והאכלתו, אין חסד מצד יתרו, כי הוא היה חייב בכך בשכר הצלת בנותיו!

היה מקום לחשוב, שאין שום מקום להכיר ליתרו טובה על פעולה זו של הכנסת האורח, כי היא תגמול עבור הצלת בנותיו ממוות, וגם כאמור כל כוונתו בכך לא היתה אלא לתועלתו האישית. אבל משה רבינו סבר אחרת. למרות כל זאת, הוא הכיר ליתרו טובה מרובה, הרגיש שחייב לו נפשו, על שפתח לו את פתח ביתו. הכרה זו היתה כל כך גדולה בעיני משה רבינו, עד שלא יכול היה ללכת בשליחות הקב"ה לגאול את בני ישראל ממצרים כל עוד לא נטל מיתרו רשות! (ופריו מתוק).

וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם (ב,יא)

את הסיפור הבא סיפר הגאון רבי אליעזר רוט בעצמו, לאחר פטירתו לפני כמה חודשים של ד"ר משה רוטשילד, מנהל בית החולים 'מעייני הישועה', והוא מובא ללא הוספות: "לפני כמה שנים, חיפש ד"ר משה רוטשילד, דירה בבני ברק, על מנת לקנותה לאחד מילדיו. והנה, הגיעה אליו השמועה כי אברך אחד, אב למשפחה גדולה, מעונין למכור את דירתו בעיר בני ברק. פנה ד"ר משה רוטשילד אל ביתו ודפק על הדלת. "שלום רב, שמעתי כי הינך מוכר את דירתך, אך אני מתעניין לדעת – מה הסיבה לכך?... מדוע לך למכור נכס כזה?".

"יש לי חובות רבים", השיב האברך, "ואין לי שום דרך אחרת לפרוע את החובות, אלא הפתרון היחיד שנתר לי על מנת לצאת מאפילה לאורה הוא רק על ידי שאמכור את ביתי". "והיכן אתה מתכוון לגור אחר שתמכור את הדירה?" שאל הד"ר, "הרי יש לך משפחה גדולה בלי עין הרע?". "אני מתכוון לשכור דירה ולחיות כך", השיב האברך.

ד"ר רוטשילד כאב את כאבו של האברך ושאל אותו: "אמור נא לי, האם התייעצת עם איזה רב כלשהו לפני שקיבלת החלטה כה גורלית? הרי זה לא פשוט למכור נכס נדיר בגלל חובות, מי יודע אם תצליח אי פעם לקנות שוב דירה". "כן", השיב האברך, "שאלתי את מורי ורבי, הגאון רבי יעקב אדלשטיין והוא הורה לי לעשות כן", השיב האברך.

ד"ר רוטשילד עזב מיד את הבית ועשה את דרכו הישר אל הבית ב'רמת השרון', ביתו של הגר"י אדלשטיין. הרב אדלשטיין קיבלו בכבוד רב, וסיפר לו את כל המקרה של האברך, וכי הוא אכן מעורב במקרה והורה לו לפעול כך. ד"ר רוטשילד ששמע כי אכן המעשה הינו כך, חזר שוב לביתו של האברך ושאל אותו: "סליחה על החוצפה, אך רציתי לדעת לאיזה סכום של כסף הגיעו החובות שלך?".

האברך כיצד התבייש ונקט בסכום גרנדיוזי של כמה מאות אלפי שקלים. ד"ר רוטשילד לא התבלבל, הוא הוציא צ'ק מכיסו ונתן לו את כל הסכום הנדרש, ואמר: "תקשיב אברך יקר וצדיק, אתה נשאר בדירה שלך, ועם הצ'ק שלי תכסה את כל החובות שלך", הורה ד"ר רוטשילד, "ואני כבר יחפש דירה אחרת". סיים הגאון ר' אליעזר רוט ואמר: "ד"ר רוטשילד הסתיר מאוד את מעשיו והשביע אותי שלא אספר זאת בחייו, וכל הסיבה שהוא סיפר לי זאת היא כדי להבין כמה יש לעזור לבני התורה היקרים והצדיקים המעמידים את העולם. ועל כן, כעת, לאחר שנפטר לפני כמה חודשים, אני מספר את הדברים לציבור, להכיר במעלת העזרה והחסד". (המודיע/חודש תשרי)

כמעט וכל המנהיגים בעם ישראל היו רועי צאן: יעקב אבינו רעה את צאן לבן, משה רבנו רעה את צאן יתרו, דוד המלך רעה את צאן אביו ועוד – ללמדך, כי כאשר ראה ה' את רחמיהם הרבים אף על כבשים רכים, מיד ידע הוא יתברך כי הם המתאימים ביותר להוביל את עם ישראל. כי רק אדם שיש לו לב מרחם ואוהב, המוכן לעשות הכל בשביל כל יהודי – רק הוא יכול ומסוגל לעשות הכל למען עם ישראל. נידבק במידותיהם של גדולי העולם, ונשתדל לעזור לכל יהודי הנמצא בקושי ובצרה, וב"ה תבוא הגאולה! (מתוך טוב לחסות בה)

וַיֵּמָאז בְּאֵתֵי אֵל פְּרָעָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הֵרַע לָעַם הַזֶּה וְהֵצֵל לֹא הֵצֵלְתָּ אֶת עַמּוֹךְ (ה,כג)

ידוע שלמרון הבית יוסף זצוק"ל היה 'מגיד' השלוח משמים, ו'מגיד' זה (ראה מגיד מישרים פרשת ויחי) הסביר לו את שאלת משה: "למה הרעתה וכו'" – כשתי שאלות משלימות: האחת – אם הגיע זמן הגאולה, מדוע קיימים כל הקשיים האלה? פרעה מקשה את העבודה ואינו נותן תבן לעם, עד כדי כך ששוטרי ישראל חושבים שאנחנו אלה שגורמים את הצרות!

השאלה השניה היא: אם עדיין לא הגיע זמן הגאולה, אזי "למה זה שלחתיני", למה להתחיל בכלל? תשובת ה' למשה היא, כי למרות הצרות המתגברות – "עתה תראה", כלומר עתה הוא זמן הגאולה! ואם תשאל: אם כן מדוע יש צורך בכל הקשיים שבדרך?

התשובה היא משום ש"אנא פועל בדינא וברחמי כחדא" (מגיד מישרים שם). זאת אומרת, שיש שלבים בגאולה שבהם נוהגת גם מידת הדין וגם מידת הרחמים. דבר זה רמוז בדברי ה' למשה: "וידבר אלוקים אל משה, ויאמר אליו אני ה'" (ו',ב) חלקו הראשון של הפסוק הינו בלשון דין – "וידבר אלוקים", וחלקו השני הוא לשון רחמים – "ויאמר אני ה'". הדין המופיע בתהליך הגאולה הוא חלק הכרחי משלביה. עלינו לדעת, שכאשר מידת הדין ומידת הרחמים משמשות בערבוביה, מאיתנו נדרש ללכת בדרך האבות, ולקרוא בשם ה'. ועל אף שהרישעה מגבירה את כוחה; זאת מפני שהיא מפחדת מהתחזקות הקדושה. כך מצאנו אצל פרעה, שפחד מהתגברות הקדושה, וכלשון הפסוק: "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו – הבה נתחכמה לו". הקדושה מתגברת, ופרעה חושש שהיא תצא משליטתו: "ונלחם בנו ועלה מן הארץ".

וכמו שמצינו אצל פרעה אשר מצד אחד הוא מולול ומלגלג על כוח התפילה, וקורא לה "דברי שקר", ומצד שני הוא מפחד ממנה ומתאמץ למנוע אותה, ואומר: "נרפים הם על כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה לא-לקינו". כלומר, הוא רוצה שנאבד תקווה, שנתייאש מהגאולה, וכך הוא חושב לשלוט עלינו. אך דרך המלחמה בו, היא האמונה, וכפי שמצינו אצל האבות הקדושים. הנה אברהם שנאמר לו עלה לארץ "והיה ברכה" (בראשית י"ב, ב') בא לארץ אשר היה בה רעב, ואעפ"כ התחזק באמונה ולא שאל איפה הברכה, אלא הבין שעל ידי הירידה למצרים יעלה איתו אחר כך את כל ניצוצות הקדושה אשר חבויים שם ויצא ברכוש גדול.

וכן כאשר ה' מבטיח לאבות לרשת את הארץ, והם מגיעים לכאן ורואים את הכנענים כובשים ומיישבים את הארץ, אינם מאבדים את האמונה, אלא להיפך, הם מבינים שעליהם להרבות אמונה אצל אחרים, וכלשון הפסוק: "ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר" (דברי הימים א', ט"ז, כ'), דהיינו הם קוראים בכל מקום בשם ה'. ודווקא בזכות זה ה' כורת איתם ברית על הארץ – "אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם. לאמר לך אתן ארץ כנען חבל נחלתכם" (שם), ומכל זה רואים עד כמה צריך ללמוד מהאבות וגם עלינו להגביר את האמונה, להתחזק בתפילה ולהפיץ את דעת ה'. (הרב מרדכי אליהו זיע"א – דברי מרדכי)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רות.
לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.
לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

שמות

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 715 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 605 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל ע"ו טבת תשפ"ג

שמות - תוכן ענייני הפרשה

999 תפ"ג

- א. ירדת יעקב ובניו - 70 נפשות למצרים, בני ישראל במצרים ומיתת דור זה.
- ב. גזירות פרעה על שעבוד עם ישראל בעבודת פרך.
- ג. גזירת פרעה להמית כל זכר, והמיילדות החיו את הזכרים למרות הסכנה וקבלו שכר.
- ד. לידת משה, הצפנתו בבית, מרים עם משה ביאור, בתיה בת פרעה רוחצת ביאור ולוקחת עמה את משה לבית פרעה.
- ה. משה גדל ויוצא להיטיב עם בני, ומונע הכאת יהודי ע"י רעהו, ומציל יהודי ממכהו המצרי והורגו. הדבר נודע לפרעה ודן את משה למיתה. משה בורח למדין ומגיע ליתרו, ונושא את ציפורה בת יתרו לאשה.
- ו. משה רועה את צאן יתרו, מראה ה' בסנה, וה' ממנה את משה לשליח לגאול את ישראל.
- ז. משה חוזר למצרים עם צפורה אשתו, יחד עם בניו.
- ח. מלאך מבקש להמית את משה, עד שצפורה מלה את אליעזר.
- ט. פגישת אהרן ומשה לאחר עשרות שנים שלא נפגשו.
- י. משה מספר לזקני בני ישראל על בשורת הגאולה, ומראה להם את האותות, "ויאמן העם".
- יא. משה ואהרן באו ואמרו לפרעה לשלוח את ישראל לעבוד את ה'. ופרעה מכביד את השעבוד יותר ויותר.
- יב. משה התפלל על כך לה', וה' אומר לו שהדבר לטובה, ולצורך הגאולה.

בשעה טובה ומוצלחת, השבת מתחילים את חומש שמות, הידוע בכינויו - חומש הגלות והגאולה (רמב"ן). כתוב בפרשה (ד, י): "לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך". רש"י הקד' עושה חשבון שבמשך שבעה ימים הקב"ה מפתה את משה רבינו ע"ה שילך לגאול את עם ישראל ומשה סרב ללכת לגאול את ישראל, מאחר שחשש לפגיעה באהרן אחיו, ולא רצה ליטול גדולה של אהרן אחיו שהיה אחיו הגדול, והיה גדול הדור במצרים, ולכן ביקש "שִׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח" (פסוק יג) - ביד מי שאתה רגיל לשלוח. ויש להתבונן מדוע לא חישב משה שכר כנגד הפסד. אמנם בהליכתו למצרים ישנה איזה פגיעה דקה באהרן אחיו, אבל לעומת זה יהיה הפסד גדול שהרי הקב"ה אמר לו אם אין אתה גואלם אין אחר גואלם (מדרש שמות רבה ג, א) והיינו שאהרן איננו ראוי לתפקיד זה של יציאת מצרים, ואם משה לא יקבל תפקיד זה, לא תהיה גאולה לישראל לעולם, וישארו עבדים לפרעה ולא יזכו לקבלת התורה. ומה בכך שיהיה לאהרן איזה פגיעה דקה, וכי בגלל זה ראוי לעכב ולבטל כליל את גאולתן של ישראל?! התשובה היא ברורה, אומות העולם סוברים שהמטרה מקדשת את האמצעים, מטרה חשובה מקדשת כל אמצעי שייסיע להגיע אליה, אפילו אמצעי פסול.

צא וראה מן ההיסטוריה רוויית הדם של עם ישראל, כשהנוצרים רצו להשליט על היהודים את דתם בכל דרך ותוך כדי שפיכות דמים נוראה. אך לאמיתו של דבר, גישה זו, מלבד היותה פסולה, היא גם לא הוכיחה את עצמה במבחן המציאות.

באמצעים פסולים לא יכול לצאת שום דבר טוב ושום מטרה חשובה, ועל אחת כמה וכמה אם רוצים להשיג מטרה מקודשת, גם האמצעים להשגת מטרה זו חייבים להיות קדושים וטהורים שבעתיים. גאולת ישראל ממצרים וקבלת התורה - אין גדול וקדוש מהם, ולכן לא יוכלו לצאת אל הפועל אם בדרך ישנה פגיעה כלשהי בבין אדם לחברו.

ועתה מובן מדוע סירב משה ללכת לגאול את ישראל, כי אם בהליכתו תהיה איזושהי פגיעה באהרן אחיו - לא יוכל לצאת מכך דבר טוב, ולא יכול יהיה לפעול את יציאת מצרים וקבלת התורה.

זהו עומק היסוד שרבי ישראל מסלאנט זצ"ל אמר: "אין לעשות מצוות על חשבון הזולת". אם רוצים להגיע אל מטרה קדושה - יש להיזהר מאוד שכל האמצעים יהיו טהורים מבלי שמץ עוון.

כשיהודי מקיים מצוה על חשבון השני - המצווה עצמה אינה טהורה לחלוטין, ואין הקב"ה חפץ בכך. עניין זה מצריך שימת לב רבה.

כל פעולות האדם צריכות להיות מזוקקים שבעתיים, כדי שיהיה ראוי לזכות באמצעותן לתורה, יראת שמים ומידות טובות. ונזכה לגאולה השלימה בב"א.

שבת שלום

"וימת יוסף וכל אָחיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא" (א, ו)

מה הם התאריכים שנולדו השבטים

ראובן נולד בי"ד בכסלו ומת בן קכ"ה שנים, שמעון נולד בכ"א טבת ומת בן ק"כ שנים. לוי נולד ב"ו בניסן ומת בן קל"ז שנים, יהודה נולד בט"ו בסיון ומת בן קי"ט שנים, דן נולד ט' אלול ומת בן קכ"ה שנים, נפתלי נולד ה' בתשרי ומת בן קל"ג שנה, גד נולד י' במרחשון ומת בן קכ"ה שנה, אשר נולד כ' בשבט ומת בן קכ"ג שנים, יששכר נולד י' באב ומת בן קכ"ב שנה, זבולון נולד ז' בתשרי ומת בן קי"ד שנה, יוסף נולד אחד בתמוז ומת בן ק"י שנה, בנימין נולד י"א במרחשון ומת בן ק"ט שנה, באדר ובאייר לא נולדו נשתירו לאפרים ולמנשה, מצאתי במדרש תדשא. [רבנו בחיי]

"וימת יוסף וכל אָחיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא" (א, ו)

דרשו רז"ל אף על פי שמת יוסף אלהים קיים שנאמר "וימת יוסף", וסמך ליה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאד מְאֹד, למדך הכתוב שקודם השעבוד נשתלחה בהם ברכה זו שריצה ועצימה, ואחר שהתחיל השעבוד נפחת מהשריצה והעצימה ונשאר בהם הפריה ורביה, וזהו שאמר וְכִאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֶתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ. [רבנו בחיי]

“וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אַחֵיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרֵי מִפָּה אִישׁ עֶבְרִי מֵאַחֵיו” (ב, יא) – מנהיג בישראל

וברש"י: נתן ליבו ועיניו להיות מיצר עליהם. משה רבינו גדל בארמון המלוכה של פרעה, והוא עזב את תפנוקי המלוכה כדי לראות את שלום אחיו, אז נוכח הוא בסבל עמו, וכאשר ראה מול עיניו איש מצרי מתעלל ביהודי, לא עמד מנגד, אלא התערב והרגו על אף הסיכון הרב שהיה במעשה זה. עוד מתארת התורה (ב, יג) מקרה נוסף שבו התערב משה רבנו בנעשה - “וַיֵּצֵא בַיּוֹם הַשְּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֶבְרִים נָצִים וַיֹּאמְרוּ לְרִשְׁעֵי לְמַה תִּכֶּה רֵעֶךָ”. אותם רשעים הלשינו עליו לפרעה, והוא שילם על מעשהו מחיר כבד, פרעה ביקש להורגו, ומשה רבינו הוכרח לברוח למִדְבָר מִפְּנֵי חֶרֶב פְּרַעֲהוּ.

ערב חתונת בנו האחרון עלה ש. אל בית רבו הרבי מויז'ניץ רבי ישראל הגר שליט"א כדי להזמין לחתונה ולכבדו בסידור הקידושין. הרבי כמובן נעתר לבקשה. בגמר החופה בירך הרבי את בני הזוג ואת ההורים, ואז פנה הרבי אל אבי החתן וביקשו, 'כשתסתיים החתונה ותגיע לביתך, בבקשה תתקשר אלי'. התפלא האב למשמע הבקשה ושאל, 'דבי, הלא החתונה תסתיים לפנות בוקר, איני רוצה להעיר את הרבי משנתו'. אך הרבי התעקש 'תתקשר בכל שעה שהיא'. אותו ערב פנה הרבי למשמשו וביקשו שכאשר יתקשר ש. יעיר אותו מיד אף אם השעה תהיה לא שגרתית.

עם סיום עבודת הקודש של הרבי בשעת לילה מאוחרת עלה הרבי על יצועו, אך לאחר שעה קלה קרע את הדממה קול צלצול הטלפון, על הקו מבקש הרב ש. לשוחח עם הרבי. כמצוות רבו ניגש השמש להעיר את הרבי. הרבי נטל את ידיו, ניגש לטלפון ופתח בשיחה. מפאת השעה המאוחרת והשקטה נשמעו הדברים היטב בחלל הבית. הרבי התעניין בהתנהלות החתונה, ברר אם החופה עברה לשיעור רצונם ואם המשפחה כולה השתתפה, איך ניגנה התזמורת, האם המזון בסעודה הוגש כראוי, ועוד שאלות בסגנון זה. תוכן השיחה היתה נשמעת כשיחת חוויות נעימה ורגילה. הרבי סיים את השיחה ברך אותו בברכת לילה טוב והרבה נחת. השמש הורגל שלא לשאול שאלות על הנהגת רבו, אך כאן הוא חש שהמשימה קשה עבורו, אחר בקשת מחילה פנה אל רבו בשאלה, 'הרבי מנהיג עדה מהגדולות שבציבור היהודי, עול אדיר רובץ על כתפי הרבי, יום רגיל בחייו עמוס עד לעיפה בעבודת הקודש האישי ובעבודת הכלל, והוא מסתיים בשעות הקטנות של הלילה, כשהרבי ביקש להעירו הבנתי שמדובר בפיקוח נפש, אך השיחה נשמעה היטב, והיא היתה שיחה רגילה הסובלת דיחוי למחר, מדוע א"כ היה עלי להעיר את הרבי?! ענה הרבי לשמש, 'ראה, הרב ש. התאלמן לא מזמן, הוא זכה ב"ה להשיא את ילדיו, מלבד בנו האחרון. ילד זה מילא את הבית בחיים מאז פטירת אמו, וכעת ב"ה זכה להינשא. כנהוג בעולם הורים שזוכים להגיע ליומם הגדול - יום חתונת אחרון הילדים, הם בודאי נרגשים, ובסיום החתונה יושבים יחד לשחזור חוויות, כל אחד מספר לשני את תחושותיו, ורק אח"כ הם עולים על יצועם.

חשבתי לעצמי, הרב ש. חוזר בפעם הראשונה בחייו לבית ריק, כמובן בנסיבות משמחות, אך יש כאן גם נקודת כאב אדירה על האמא והאשה שגידלה וטיפחה את הילד ולא זכתה לשמוח בשמחה זו, כעת יושב הרב ש. בביתו מלא ברגשות ותחושות משמחה מורכבת זו, בפני מי הוא יפרוק את רגשותיו?! לקירות? לרהיטים? הדבר היחיד שאני יכול לעזור לו הוא להיות האוזן הקשבת שלו, לתת לו לפרוק את הרגשות, ואז לבטח הוא יצליח להירדם בקלות. נו... האם לשם כך לא כדאי להתעורר באמצע הלילה? [היא שיחת"]

“וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף” (א, ח)

נחלקו רז"ל בזה יש מהם שאומרים חדש ממש ויש אומרים שנתחדשו גזרותיו. ונראה לפרש כי המלך הזה נולד בזמן שהיה יוסף בבית האסורים הוא שכתוב עליו (בראשית מ, כ) יום הולדת את פרעה, כלומר יום שנולד בו פרעה כי קרא המלך שם בנו כשמו, ויהיה כדברי האומר חדש ממש וזהו שאמר אשר לא ידע את יוסף כי לא ידעו ולא הכירו כלל כי הוא בן המלך הראשון הזקן.

ובמדרש אשר לא ידע את יוסף, כל הכופר בטובתו של חברו סופו שיכפור בטובתו של הקב"ה שהרי כתיב **אשר לא ידע את יוסף ובסוף אמר** (שמות ה) **לא ידעתי את ה'**, משל למה הדבר דומה לאדם שרגם איקונין של דוכוס אמר המלך התיזו את ראשו למחר עושה בי כן, והמדרש הזה נוטה למי שאומר נתחדשו גזרותיו. [רבנו בחיי]

“אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף” (א, ח) – ארמונו של יוסף עדיין קיים

בספר "אהבת ציון" (עמ' נז) לרבי יחזקאל לנדא זצ"ל, מספר סיפור פלא אודות נסיעתו בשנת תקכ"ה מארץ ישראל, שעבר בארץ מצרים, והגיע שם לחומה קטנה, ולידה מצא ארמון ישן מאוד שהיה יפה בבניינו, בנוי מאבני גזית מגוונים שונים, והאבנים בחלקו העליון כבר היו הרוסות, ואומרים שארמון זה בנאו יוסף הצדיק לעצמו, ובלשון מצרי שם הארמון עד היום הזה 'יוסף', והארמון בנוי על מקום גבוה מאוד, ואם תעלה על הארמון, תוכל לראות את כל ארץ מצרים. ליד הארמון מצא בור מים שהיה חצוב בצור ועומקו רב מאוד, והבור נקרא בפי כל 'יוסף' בלשון האומות, וירד בו בעומק רב. אומרים אנשי המקום שחפר אותו יוסף הצדיק. סביבות הבור הייתה מקווה רחבה חקוקה בצור, ויש שם בריכות מים הנמשכים מהמים שבעומק הבור.

ורואים מזה שרבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום, שהגם שפרעה עשה עצמו כאילו לא ידע את יוסף, ורצה שישכחו ממנו ויאבד זכרו, מכל מקום נשאר ארמון יוסף והבור שחפר יוסף ונקרא על שמו, ונמצא שזכרו נשאר במצרים עד היום הזה. [אוצר פלאות התורה]

“וַיִּתְּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא” (ב, ב) – מדוע התינוקות אינם יודעים לדבר?

מה הסיבה לכך שברא הקב"ה את טבע העולם במתכונת כזאת לפיה אין התינוקות יכולים לדבר עם היוולדם, במשך כמה שנים? ברור שהסיבה לכך היא קוצר דעתו של התינוק, כיוון שהתינוק הרי הוא עדיין חסר דעה, בינה והשכל, לכן הוא אינו יכול לדבר (מהר"ל בגבורות ד', פס"ד), אולם השאלה הנשאלת כעת היא: מדוע אכן לא ניתנה בתינוקות מידת השכל והדעת המינימלית כדי שיוכלו לדבר מיד עם לידתם? מצינו התייחסות בדברי הקדמונים לנושא זה.

לדעת רבנו בעל ה**רוקח** (ב'חכמת הנפש', עמ' עט) הסיבה לכך היא, כדי שלא יגלה התינוק את אשר ראה קודם היוולדו בעולמות העליונים, שהרי קודם ללידה נר דלוק לו על ראשו והוא צופה ורואה מסוף העולם ועד סופו, וכשהתינוק אינו מדבר כמה שנים - נשכחים ממנו כל הדברים שראה (יצוין לדבר פלא שגילה רבינו שלום מנוישטט, רבו של המהר"ל: "מה שדרכן של ילדים קטנים להסתכל על נר שדולק, משום שבעודן במעי אמן נר דלוק על ראשן, ואין לאדם שמחה בעולם כאותן הימים" (מנהגי מהר"ש אות תקיט). [שבת קודש]

ביום שלישי אחר הצהריים ארז יחזקאל כמה חפצים אישיים ונסע לנתניה שם אושפז סבא יהודה, יחזקאל התכונן לשהות של לילה אצל סבא יהודה, הוא התרגש מאוד והתגעגע לראות את סבא.

סבא היה חלש מאוד, ניכר על פניו כי הוא עבר אירוע חמור. הוא שכב במיטה בחוסר כוחות וחוסר אונים רק שפתי נעות וקולו בקושי נשמע.

"אין לי כח, אני מרגיש שכוחתי אוזלים מרגע לרגע", אמר סבא יהודה ליחזקאל ברגע שראה אותו, "טוב שאתה כאן, יש לי מה לומר לך. שמע, יחזקאל שלי, כל ימי אני נושא בליבי את רושם מחנות ההשמדה. איני יכול להוציא מליבי וראשי את המחשבות על אותם ימים איומים בהם הייתי שם. היום אני חושב שאולי עשיתי טעות שלא חינכתי את ילדי שיהיו כולם בני ישיבות, אני חושב שהייתי צריך לנהוג אחרת, אולם אני גאה בכך אני גאה שיש לי נכד שלומד בישיבה ועושה כפי יכולתו להתעלות בתורה ביראת שמים ובמידות טובות.

דבר אחד, יחזקאל, למדתי במחנות ההשמדה. שם כל צעד קטן היה מוות וכל צעד קטן היה חיים. למדתי שישנה משמעות גדולה וחשובה לכל צעד קטן ולכל מעשה זעיר, חיים תלויים בזה. אני מבקש ממך יחזקאל, צעד אחד קטן ואולי כמה צעדים קטנים תעשה למעני לעילוי נשמתי לטובת אותם צעדים קטנים שאני לא עשיתי למרות שכל כך האמנתי בכוחם."

"סבא, מה זה צעד קטן, למה אתה מתכוון"? זעק יחזקאל כשהוא רואה שסבא יהודה הולך ונחלש מול עיניו. "צעד קטן זה ברכת אשר יצר בכוונה, לדוגמא..."

סבא עצם את עיניו ומלמל בשפתיו "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" ומסר נשמתו ליוצרו בבית החולים תל השומר.

שעה לאחר מכן יחזקאל ניגש בחיפזון אל מיטת חוליו של יהושע בן שרה בנו של המשגיח השוכב ומתייסר במיטת חוליו באותו הבית חולים. המשגיח עמד שם לידו, במשמרת בדיוק כמו משפחתו של יחזקאל עד לפני שעה.

רק דבר אחד אני רוצה לומר הרב, תרשה לי, זעק או אמר יחזקאל בעיניים דומעות: "ברוך אתה... אשר יצר את האדם בחכמה... גלוי וידוע לפני כסא כבודך... אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת... רופא כל בשר ומפליא לעשות..."

את המילים האחרונות זעק יחזקאל בקול לא לו ובכוונה שאותה לא כיוון מעודו, פרץ של דמעות זרם מעיניו ובטרם ישמע תגובה כלשהי רץ החוצה להתכונן להלוויה של סבא יהודה.

יחזקאל לא פסק מאותו יום לצבור "מעשים קטנים". ה"אשר יצר" שלו הפך לשם דבר בישיבה, ההתקדמות הרקיעה שחקים. הוא לא ציפה להתקדמות כה גדולה ובסך הכל ממעשים כל כך "קטנים".

בסעודה ההודאה שהתקיימה כשבועיים מאוחר יותר לרגל החלמתו של בן המשגיח, היה כבר יחזקאל בחור חדש עם שאיפות אחרות ודרגה שונה לחלוטין הוא הבין דבר גדול ועצום בעבודתו: כדי להשתנות אין צורך בצעדים ענקיים. צעד קטן, אשר יצר 'קטן', ועוד התקדמות קטנה צעד אחר צעד, צעדים קטנים שהופכים לשינוי גדול ומהותי.

"וּיְמַרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחָמֵר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשָׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ" (א, יד) - להתקדם

צעד אחר צעד - סיפור מרגש

סבא יהודה שהתגורר בנתניה, היה עבור יחזקאל מתנה אמיתית משמים. הוא אהב את סבא יהודה, וסבא יהודה העריך והעריך את יחזקאל, הנכד היחיד שלו שלומד בישיבה בירושלים ומתעלה בלימודיו. לא משום שסבא יהודה, למד בישיבה וידע מה היא. את שנות ילדותו ובחרותו בילה סבא יהודה במחנות ההשמדה של הנאצים ובחסידי שמים הוא ניצל ממוות בטוח - רק משום שסיעתא דשמיא ליוותה אותו על כל צעד ושעל שם. כך הוא היה אומר ומוסיף שאינו יודע ואין לו כל הסבר הגיוני מדוע הוא נשאר בחיים - יחיד מבין כל בני משפחתו.

בעלותו לארץ ישראל התיישב בעיר נתניה, שם ילדיו למדו בבתי ספר דתיים אמנם, אך לא המשיכו את דרכם לישיבות קדושות. רק חיים, הבן השלישי של סבא יהודה - אביו של יחזקאל, התחזק בדרך התורה ואת ילדיו שלח ללמוד במוסדות תורה. יחזקאל הבן הבכור היה אפוא היחיד מבין נכדיו של סבא יהודה שזכה להגיע להיכל הישיבה.

סבא יהודה היה יהודי פשוט, לפרנסתו היתה לו חנות לממכר נעליים, שם היה יושב רוב שעות היום, מידי פעם היה הולך לשיעורי תורה שבין מנחה לערבית בשיכון הוורדים בנתניה, ובכך הסתכם כל הידע התורני לימודי שלו. בכל יום, לאחר התפילה בישיבה, היו אומרים הבחורים פרקי תהילים להחלמתו של יהושע בן שרה, בנו של המשגיח שחלה במחלה קשה, בנו של המשגיח היה צעיר לימים ומאז לפני כחודש שהתגלתה בגופו מחלה קשה, היו הבחורים מתאספים לאמירת תהילים ומקדישים שעות לימוד להחלמתו ולרפואתו השלמה.

הבחורים העריכו וכיבדו את המשגיח, צערו הגדול על בנו החולה היה צערם של הבחורים, ליבם היה כואב ודואב על כאב המשפחה וההשתדלות והחיזוק המיוחד בישיבה היה מורגש באווירה, הרופאים טענו שצריך רחמי שמים מרובים, אך לא אפסה תקוה. היה זה חיזוק גדול ומורגש עבור הבחורים שראו את עצמם שליחים נאמנים להביא מזור ותרופה על ידי התעוררות רחמי שמיים מהתפילות והחיזוק המיוחד שקיבלו על עצמם.

גם יחזקאל רצה להתחזק במשהו, הוא רצה להיות חלק ממערכת החיזוק הכללית שריחפה באוויר הישיבה הוא רצה להתקדם ולהשתפר להעניק מעצמו עוד ועוד למען רפואת בנו של המשגיח. יחזקאל האמין שזו הזדמנות לעשות כמה צעדים משמעותיים קדימה ולהפוך להיות טוב יותר בלימוד וביראת שמים.

כשהגיעה ליחזקאל השמועה כי סבא יהודה הובהל לבית החולים עקב התקף לב, חשב יחזקאל כי הוא עצמו עומד לקבל התקף לב. סבא יהודה, התקף לב?! המשפחה כולה נכנסה לסחרור גדול. הלחץ היה עצום, משמרות ליד מיטתו של סבא יהודה בבית החולים... גם יחזקאל שובץ למשמרת אצל סבא יהודה, אך הוא תיאר לעצמו כמה שהמשמרת שלו תהיה משמעותית ביותר...

לְמַעַן יֵאֱמִינוּ בְּכִי נִרְאָה אֵלֶיךָ ה' אֱלֹקֵי

אַבְתָּם" (ד, ה) - סיפור

סיפור מרגש סיפר הרב בן ציון הכהן גרוס סנה שליט"א, סיפור של קידוש ה' שאירע בחודשים האחרונים: נגיד חרדי ביקר בישיבה בלוס אנג'לס.

בצאתו מהישיבה הבחין בשלט חוצות ענק שתלוי בדיוק מול בניין הישיבה, ועליו תמונת תועבה.

הנגיד הזדעזע מכך שמאות בחורי הישיבה נתקלים במראה זה מדי יום, בכל עת שהם יוצאים מבנין הישיבה, והתקשר מיד לחברה המשכירה את שטח הפרסום.

הוא ביקש לרכוש את אותו שטח פרסום, במטרה להוריד את שלט התועבה.

נציג החברה השיב כי הדבר בלתי אפשרי, מאחר שהשטח מושכר. הנגיד, בתגובה, ציין כי הוא מוכן לשלם יותר מהמחיר הרגיל, העיקר לשכור את שטח הפרסום המדובר.

"אתה מוכן לשלם 1,000 דולר ליום?" שאל הנציג, והנגיד השיב: "כן!"

בחסכוניותו הנזילים היו לנגיד 90,000 דולר, והוא החליט להשקיע אותם בעסקה משתלמת זו - עסקה לכבוד הקב"ה... לאחר חצי שעה צלצל נציג חברת הפרסום אל הנגיד, ואמר לו כי החברה המפרסמת מוכנה להסיר השלט.

הנגיד הודיע כי הוא ישכור השטח ל-90 יום תמורת 90,000 דולר. "איזה מוצר תרצה לפרסם?" שאל הנציג, והנגיד השיב: "לא יודע"!

שטח הפרסום נותר ריק במשך מספר ימים, לאחר שהם חזרו אליו הנציג, והבהיר כי השטח לא יכול להישאר ריק. "אתה חייב להציב שלט כלשהו", אמר.

לנגיד לא באמת היה מה לפרסם שם, אך בהברקה של רגע אמר כי הוא רוצה להציב במקום שלט שיתחלף מדי יום, ועל השלט יהיו המילים: "עוד 85 ימים", ולמחרת: "עוד 84 ימים", ולמחרת: "עוד 83 ימים", וכן הלאה.

עברו מספר ימים, ותושבי האזור החלו לתהות על הפרסום המסתורי. הסקרנות גברה, והשלט הפך לנושא שיחה.

גם עיתונאים וכלי תקשורת יצרו קשר עם המפרסם, במטרה להבין מה עומד מאחורי השלט, אך הוא סירב לגלות; "מדובר בהפתעה", אמר. ובעצם הוא לא תכנן כלל לפרסם כל מוצר, אלא רק למנוע את פרסום תמונת התועבה...

ימים ספורים לפני תום תקופת הפרסום, קיבל הנגיד שיחת טלפון מפתיעה מחברת 'קוקה קולה' שראתה בשלט זה הזדמנות פרסומית גדולה: "תפרסם את מה שתכננת לפרסם במקום אחר, ואנחנו נרכוש ממך הזכות לפרסם ביום ה-90, תמורת 3 מיליון דולר (!!!)".

לאחר 90 ימים התפרסמה במקום תמונה של קוקה קולה, ובערב חג החנוכה האחרון, קיבל הנגיד מ'קוקה קולה' 3 מיליון דולר, מסיים הרב סנה את סיפורו "והכל, בזכות מצווה שעשה ודאגתו לקדושת בחורי ישראל!" [דרשו]

וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" (ב, יא) - מי שם לב לנער?

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל היה בן 85 כאשר התרחש המעשה הבא. בכל שבת, לאחר סעודה שלישית, היה מרן לומד בבית הכנסת "אוהל שרה". בהגיע זמן תפילת ערבית היה מתפלל בבית כנסת סמוך, ולאחר תפילת ערבית

היה עולה לביתו לערוך הבדלה, ואז היה שב לבית הכנסת לשקוד שוב על תלמודו.

אחד מתלמידיו החליט לחסוך עבורו את הזמן היקר. מה עשה? קיבץ מניין אנשים וביקש מהם להגיע מידי מוצאי שבת לבית הכנסת "אוהל שרה", על מנת להתפלל תפילת ערבית במחיצת מרן. ואכן, בכל מוצאי שבת היו מתכנסים האנשים הללו לתפילת ערבית ולהבדלה, ומרן היה שב לתלמודו מיד לאחר התפילה, בלי שהיה נאלץ לעלות לביתו.

אחד מאנשי המניין הללו היה נער צעיר, שזה עתה חגג בר מצווה. גם הוא נתבקש על ידי תלמידו של מרן לבוא ולהשלים מניין. בכל מוצאי שבת בשעת ההבדלה, כאשר בירך המבדיל על הבשמים, העבירו המתפללים את קופסת הבשמים מיד ליד, ולאחר שהאחרון שבהם הריח את הבשמים המשיך המבדיל לברכת "מאורי האש".

פעם אחת קרה שדילגו המתפללים בטעות על אותו נער צעיר. הם העבירו את הבשמים מאחד לשני ולא שמו לב לנער העומד ביניהם. אף אחד לא שם לב לכך, וגם הנער לא הרגיש צער או בושה. הוא הבין שמשום מה שכחו אותו. אבל מרן הישישי, בן השמונים וחמש, שם לב לכך! כאשר סיימו המתפללים להעביר את קופסת הבשמים ביניהם, נטל מרן את הקופסה, צעד אל עבר הנער ומסר לו אותה להרחה. דמעות התרגשות עמדו בעיניו של הנער. תשומת הלב שהעניק לו מרן ריגשה אותו ביותר.

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

שנים עברו. הנער התבגר והתחתן, וכאשר ביום מן הימים שמע כי בבית הכנסת "אוהל שרה" מחליפים את הריהוט, מיהר למקום וביקש את קופסת הבשמים הישנה. הוא שילם עבורה לגבאי ולקחה אל ביתו. עד היום מתנוססת הקופסה הקטנה בספרייה שבסלון ביתו, כסמל למידות טובות ומופלאות...

ברכת התורה

רזן ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לְעִלּוֹי נִשְׁמַת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאזר אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (חוליה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:ג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת חבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עווד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה רחל בת נארה: חות בת לינה: מורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה במת תוף יפה

לזרע של ימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי שניאור זלמן מלאדי האדמו"ר הזקן מרן בעל התניא ושולחן ערוך הרב בנו של הגאון רבי ברוך נסתלק בכ"ד טבת (תקע"ג)

לילה אחת הגיע הבעל התניא לבית רבו המגיד ממעזריטש והקיש בדלת. שאל המגיד מי שם, וענה ואמר: איך זלמן! אני זלמן! ומיד תפס שאמר על עצמו "איך" - "אני" המורה על ישות. אמר לו המגיד הקדוש, שעבור זה שאמר כך, יהיה ענשו שהלילה לא ילין במעזריטש.

יצא הבעל התניא מהעיר וחיפש מקום ללון, עד שנקלע לאיזה פונדק, והצטנף שם באיזה פינה. בעודו יושב ומתכונן לשינה, הגיעו לשם חבורת אנשים והתיישבו לסעוד סעודה של שמחה, ובראותם אותו צירפוהו עמהם לסעודה.

ויהי באמצע הסעודה הבחינו האנשים שחסר להם כפית זהב, מיד חשדו בו, בחשבם שהוא עני המסבב על הפתחים, והתחילו לחקור אם הוא גנב הכפית, והוא ענה להם "איך נישט" - "לא אני". והתחילו להכותו מרוב כעסם על שאינו מודה, והוא באחת חזר ואומר שוב ושוב "איך נישט". עד שריחם עליו הבעל הבית והפציר באורחים, שיניחוהו לנפשו ולא יכירוהו יותר, ועזבוהו.

אחרי שגמרו הסעודה והלכו לישון, נשאר שם הבעל הבית וישב ללמוד איזה סוגיא, ובלמדו הסוגיא נעלם ממנו פטש הסוגיא, ולא מצא מוצא למבוכתו. הבעל התניא בשמעו זאת ניגש אליו ולימד אותו הבעל הנכון. בגמרו ללמוד עמו, שאלו הבעל הבית, הלא רואני שאתם יודעים ללמוד, ואם כן למה גנבתם הכפית, ענה לו הבעל התניא שוב, "איך נישט", והוסיף ואמר, שלפי השערותי, פלוני שישב כאן וכאן הוא הוא הגנב. ואכן חיפש הבעל הבית בכליו של פלוני ומצא שם הכפית.

ויהי למחרת, כשחזר הבעל התניא לרבו המגיד, שאלו, כמה פעמים אמרת אתמול "איך נישט", ענה לו, עשרה פעמים. אמר לו המגיד כי אכן כך צריך להיות, כי על פעם אחת שאומרים "איך" - אני, צריך לחזור ולומר כנגד זה עשרה פעמים "איך נישט".

*

פעם באו לבעל התניא וטענו לפניו, על כך שכל אחד מהחסידים קורא לעצמו "חסיד", גם מי שבאמת עוד לא שייך לדרגה גבוהה זו. נשען הבעל התניא כשראשו על היד כמנהגו, לאחר מכן הרים את הראש ואמר: כך כך? שיקויים בהם מה שאומרת המשנה!

האנשים נבהלו מאד. הסביר להם הבעל התניא, זה משנה מפורשת (פאה פ"ח מ"ט), שאם אחד עושה את עצמו כחיגר וסומא ופיסח, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם. ולכן כל החסידים קוראים את עצמם "חסיד" אף מי שבאמת עוד לא הגיע לדרגת חסיד, כדי שעל ידי זה לא יהיה מת מן הזקנה עד שיהיה חסיד!

איזה מהפך עשה הרב זצ"ל בעיירה לוצק

המטבת, הכרים והכסתות, והפמוטים של שבת". הרב הרגיע את העניים לבל ידאגו, כי תיכף יפעל למענם שיקבלו את כליהם חזרה מהמטטרה.

מה עשה, מיד בבואו לבית מלוננו שלח את משמשו עם תוף, לתופף ברחובות העיר, דבר זה שימש כסימן, שרוב חשוב בא לעיר וקורא את הציבור לאספת עם. מיד נאספו כל הקהל אנשים נשים וטף לבית המדרש הגדול של העיר.

הרב עלה על הבימה והוכיח בדברי מוסר ותוכחה על המחלוקת שפרצה בעיר, ועל שחזבו את העניים בשנה זו בגלל המחלוקת. בתוך דברי המוסר הקשה להם הרב קושיא עצומה על הגמרא ה"ל, הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה, הלא איפכא מסתברא, מבני עשירים יכול ביותר לצאת תורה, כי יש להם מכל טוב, ויכולים ללמוד מתוך הרחבת הדעת. מה שאין כן בני העניים שעליהם אמרו חז"ל (עירובין מא:), עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו, וכל לימודם הוא מתוך דחק ולחץ, איך תצא תורה מהם.

ותירץ הרב, דהנה הנביא אומר (ישעיה נא, ד) תִּנְחָה תְּחִשָּׁה מֵאֲתֵי תְצֵא, שלעתיד לבוא יבואו מעשים וסיפורים חדשים בתורה החדשה. ומה יהיה כתוב בתורה החדשה, כל הצרות שסבלו ישראל בגליות בין הגויים, והשתא ניחא מה שאמרו חז"ל הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה, רצה לומר, שרק מהם תצא התורה החדשה שתספר איך סבלו בגליות, אבל מבני העשירים לא יהיה מה לכתוב בתורה החדשה, כי להם לא היו שום רעות וצרות בגלות, ולא סבלו שום אכזריות וקשיים.

לכן אם אתם עשירי לוצק כן רוצים לזכות, שיהיה לכם חלק בתורה החדשה, שילמו בבקשה את המס בעד עניי עירכם כמו בכל שנה ושנה, ותקחו מהמטטרה בחזרה את כל כליהם הממושכנים. ואז תזכו שלא יהיה כתוב בתורה החדשה כלפי בני העניים, שעשירי העיר לוצק סירבו לשלם המס ובאו המשטרה ולקחו את כל אשר להם ונשארו בעירום ובחוסר כל עד שמתו ברעב רחמנא ליצלן. אלא יהיה כתוב בתורה חדשה, שהמס היה קשה מנשוא ובעיקר לדלת העם, והעשירים התנדבו לשלם עבורם, ואז יהא חלקכם בתורה החדשה בכבוד.

דברי הרב עשו רושם גדול על הקהל, ומיד אחרי הדרשה אספו פרנסי העיר סכומים גדולים מהעשירים, והלכו למטטרה לפרוע את כל חובות העניים, וקיבלו בחזרה את כל כליהם, ולעניים היתה רוחה. ובזה נגמר כל ענין המחלוקת בעיר לוצק! ועליו אומר הכתוב (קהלת ח, א) מי כהחכם ומי יודע פשר דבר.

הסיפור הנפלא הוא מתוך הספר "נפשות חסידיות", לגאון רבי אברהם יעקב בומבך שליט"א.

איך אפשר לזכות לבנים תלמידי חכמים

בורא עולם נותן התורה האיר לי ווארט בחמלת ה' עלי ובסייעותא דשמיא, שזה מתוך יותר מדבש. והגם שידוע שאין הנחתום מעיד על עיסתו, אך אני מקוה שגם אתם הלומדים היקרים תחשבו כך, שזה מתוך יותר מדבש.

הגמרא הידועה בדף היומי שלנו (נדרים פא:), מפני מה אין מצויין תלמידי חכמים לצאת תלמידי חכמים מבניהן, ובסוף אומרת הגמרא, רבינא אומר שאין מברכין בתורה תחילה. ומזה לומדים את חומרת העון של מי שאינו מברך ברכת התורה.

חשבתי בדרש כך, כשיהידי פוגש חבר שלו אחרי הרבה זמן שלא נפגשו, יש התרגשות גדולה ביניהם, ידידות גדולה, וכשהם נפרדים בהתרגשות, אחד מברך את השני, זְאֵלְסֵט זַיִן אַ גְרוֹיִסְעֵר בְּרַ מַזֵּל - שיהיה לך הרבה מזל, השני מברך פרנסה בשפע, והשלישי מברך אַ גוֹטְעַ שְׂטַעְלֵעַ - תפקיד טוב בקרוב.

הכל טוב ויפה, אבל זה לא ברכה על תורה. זהו "שאין מברכין בתורה תחילה", אתה רוצה לברך את החבר, את הידיד, תאחל לו ברכה שקשורה לתורה הקדושה, כי זה בעצם תמצית חיינו בעולם הזה, מה יש לנו פה בעולם בלי לימוד התורה, ולפי הברכה רואים מה חשוב לאדם, ומה סדר העדיפות שלו.

ומידה טובה מרובה, בזכות שנברך לכל אחד ואחד מ ישראל ברכות שקשורות לתורה הקדושה, יזכנו ה' יחד עם כל ישראל לראות בנים ובני בנים תלמידי חכמים וצדיקים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נדרים דף פא, כ"ח אב תשע"ה)

עשירים הזהרו שגם ממכם תצא תורה

נספר סיפור מעניין על הגמרא בדף היומי שלנו (נדרים פא:), הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה: פעם היה חוק שמכל אלף נפש מ ישראל, לקחה המשטרה מס ממשלתי אלף רובל, כדי החזקת חייל אחד בצבא. בעיר הגדולה לוצק שהיו בה אלפי יהודים וביניהם עניים מרודים, היה נהוג, שהעשירים שילמו עבורם את המס.

שנה אחת היתה מחלוקת בעיר, ומשום כך לא שילמו העשירים בעד העניים את המס. כמובן שהעניים לא יכלו לשלם מעצמם את המס, ולכן באו שוטרים ולקחו את כל הכלים שמצאו בביתם של העניים תמורת המס, והיתה צרה גדולה לעניים שנשארו ריקם מכל וכל.

בהשגחה פרטית הגיע אז לעיר הגאון הצדיק רבי אברהם יהושע קצנבלוביגן זצ"ל אב"ד טלוסט. העניים רצו לקראתו בצעקות מרות: "דיבנו ראה מה קרה לנו, המשטרה לקחה מאיתנו בתור משכונן את כלי הבית שלנו, כלי המלאכה, כלי

בשבת קודש פרשת וישב שבת מברכים חודש טבת בעיר ביתר עילית, בין גברא לגברא, בורא עולם האייר לי מעיין של חשיבה על מה שנקרא בפי העם, "נוער נוסר", יש לדבר הזה שלל תוארים, אבער דער אונטערשטע שוּרָה - השורה התחתונה, שיש נשמות שזה יכול להיות בניס למשפחות החשובות ביותר, שמן זית זך, שלדאבונינו מתגוללים בתוך האשפה. בעבר חשבתי את הווארט הזה על פסוק אחד בפרשת וישב (לו, טו), **ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפוא הם רועים**. אבל למעשה בשבת קודש כשהתבוננתי בזה, חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שכל הפסוקים במרק לו, מפסוק יב עד פסוק כג, שזה עובר משני עד שלשי, הכל אפשר לפרש שמדבר על "נוער נוסר" מה לעשות אתו. (פסוק יב) **ויכלו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. צאן - אביהם**, בורא עולם הוא האבא שלנו, ואנחנו הילדים שלו זה הצאן, ואנחנו צריכים לראות מה קורה עם צאן אביהם. (פסוקים יג-יד) **ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם**, האחים שלך נמצאים באשפה של האשפה, **ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך**, הסתכל - קוק זך אָרום, תסתכל מה אתה יכול לעשות למענם.

(פסוקים טו-טז) **וימצאהו איש והנה תועה בשדה**, הבן אדם שואל את הילד התועה, **מה תבקש? ויאמר את אחי אנכי מבקש**, אני רוצה קירבה של אח. (פסוק ז) **ויאמר האיש נסעו מזה**, הבה נסע מהמקום שאנחנו נמצאים, אולי במקום אחר, משנה מקום משנה מזל. (פסוק יח) **ויראו אותו מרחוק**, לא הרגישו מספיק שאותו ילד תועה קרוב לנו, ראו אותו מרחוק. (פסוק ט) **ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות**, ועוד נותנים שם לילד שהוא בעל החלומות. (פסוק כ) ועוד מוסיפים ואומרים, לא עליכם **ועתה לכו ונהרגו**, הבה נתפטר ממנו, ונוציא לו את החיות לחלום חלומות. (פסוקים כא-כב) **וישמע ראובן ויאמר לא נכנו נפש, ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם**, דם יהי נשפך, **למען הציל אותו מדיין**, החיוב שלנו להציל את הנוער שמתגולגל באשפות, **ולהשיבו אל אביו**, אביו תרתי משמע. כמה מתאים להתפלל עכשיו בימי החנוכה ויהיו זרעי הרע זרעי, אבל מה אתה מוכן לעשות בשביל הזרע זרעי של בורא עולם. שנוכה בזכות שנחשוב על הבנים של בורא עולם, שבורא עולם ישמח אותנו במידה כנגד מידה, זרע ברך ה', אמן ואמן.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

נר שני של חנוכה בצילם של מנהיגי ישראל, המנורה הטהורה, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מבעלזא שליט"א. קשה לבטא במילים את ההתעוררות שיש במקום קדוש זה. שלשים וחמש שנה לא זכיתי להיות בבעלזא בחנוכה לעקטל, הפעם האחרונה שזכיתי, היה בבעלזא ברחוב אגריפס בירושלים עיר הקודש, אבל לזכות להיות מרישא עד גמירא בהדלקה, זה היה אתמול בלילה לראשונה.

חשבתי הבוקר בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, הגמרא בסוכה (כח:): שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד, בבעלזא אצל מרן שליט"א, כל תנועה, כל ראייה, כל מילה, אפשר ללמוד מזה תורה ויראת שמים.

באיזה דביקות מרן שליט"א שרוי בשירי התעוררות. הקאפּלע בבעלזא מורכב, מראש ישיבה חשוב בעל המנגן הרה"ג רבי ירמיה דמן שליט"א, המגיד שיעור בעל התפילה אצל מרן שליט"א הרה"ג רבי אהרן שטערנליכט שליט"א ועוד ועוד.

וגילו ברעדה (תהלים ב, יא) לומדת הגמרא במסכת ברכות (ל:), במקום גילה שם תהא רעדה, זה מה שראיתי אתמול בלילה, בלעקטל בבעלזא, גילה מצד שמחת חנוכה, ורעדה להיות במקום קדוש זה. ניסיתי בזמן ההדלקה לא להגיע לבכי של התרגשות, אבל בזמן שגאון ישראל ראש ישיבת מבקשי השם רבי פינחס פרידמן שליט"א שר, זלגו מעיני הרבה דמעות של התרגשות.

מרן שליט"א מדבר דברי אלקים חיים, דיבורים שיכול לרומם כל יהודי. חשבתי אתמול בעת התורה, שמרן נוהג תמיד לסיים בברכה על "הרמת קרן התורה וישראל במהרה", ובאמת יעֶדֶע תוֹרָה - כל תורה של מרן שליט"א, מרומם כל אחד מישראל ששומע הדיבורים באיזה מצב שהוא רק נמצא.

מרן דיבר אתמול מה זה שמונת ימי חנוכה, שכל הנס של חנוכה היה מצד רחמים וחסדים, ועל למטה מעשרה טפחים, שכל יהודי באשר הוא, יכול להתרומם אין די הייליגע לעקטיגע טעג פון חנוכה - בימים הקדושים והמאירים של חנוכה. מרן מעורר רחמים וחסדים בתורה, מברך את כלל ישראל, ס'זאהל נשפּע ווערן פאר אידישע קינדער - שיושפע לבני ישראל כל החסדים וכל הרחמים.

יש יהודים שמתעוררים בעילה, ויש שזוכים להתעורר כל יום ויום של ימי חנוכה בהדלקה דבעלזא אצל מרן שליט"א. אז מה הפלא שאדמור"ם, דיינים, רבנים מכל הארץ, ועמך בית ישראל, מגיעים לטעום מהקדושה, בלי עין הרע לא היה מקום לסיכה אתמול בהדלקה.

זכיתי בזכות אבותי להתברך ממרן שליט"א אחרי ההדלקה, ולהביא למרן בידי הקדושות שתי גלינונות מתיקות הדף היומי, מהשבוע ושבוע שעבר. מרן מתעניין בפרטות ממה מורכב הגליון. זכיתי לקבל מידי חנוכה געלט - דמי חנוכה, ולהגיד ווארט שאמרת אתמול בפתחת השיעור בקול הלשון, חיזוק לנוער מתמודד, ולהזכיר הזכרה שמרן שליט"א כל הזמן מתעניין על זה אצל ידידי אהובי, הגבאי המסור הרב מיכל פירער שליט"א, וואס טוהט זיך דאָרְטן - מה קורה בענין זה וזה, זה נותן כח רוחני וגשמי לכל השנה ולכל החיים.

שנוכה שהאורות הגדולים של ימי החנוכה לווה אותנו כל השנה, מי יעלה בהר ה' ומי יקום, שנישאר כל השנה בדרגות הגבוהות במדרגות שאנחנו מרגישים בזמן הדלקת הנרות, ושנוכה שמרן שליט"א מתוך בריות גופא לווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

הרבי מבעלזא שליט"א מעיין בגליון מתיקות הדף היומי אחרי הדלקת הנרות

מאוצרות הפרשה

ויאמר השליכהו ארצה וכו' וינס משה מפניו ויאמר וכו' שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו וכו' למען יאמינו וכו' (ד, ב-ה). מרן הבני יששכר בספרו אגרא דכלה, מדקדק כמה דקדוקים בפסוקים אלו, (א) למה משמענו התורה שמושה נס מפניו. (ב) בציווי השם נאמר אחוז בזנבו, ומשמע שיאחוז קצת בזנב הנחש, ואילו בעשית משה נאמר ויחזק בו' ומשמע שאחוז בחוזקה בכל הנחש. (ג) למען יאמינו הוא מאמר חדש מהש"ת, ולמה לא נאמר ויאמר ה'.

ומבאר הבני יששכר, דהפסוק משמענו צדקת משה, דמתחילה כשנהפך המטה לנחש היה סובר, שכוונת הש"ת להפחידו בלבד, על אשר אמר על ישראל והן לא יאמינו לי, ולכן מפחידו ה' בנחש דוקא, על כי הנחש סיפירה גם כן לשון הרע, וכמו שאמר חז"ל (ב"ר י"ט ד').

אך אחר כך כשאמר לו הש"ת, שלח ידך ואחוז בזנבו, היה סובר אשר ח"ו הגיע עתו למות על ידי הנחש, ותיכף קיבל עליו את הדין בלב שלם למסור נפשו, ולא המתין לסיום מאמר הש"ת למען יאמינו וגו', רק תיכף ומיד רץ למסור נפשו. ועוד הוסיף במצוות הש"ת, שהש"ת לא ציוה אותו רק אחיזה בלבד ובזנבו, ואילו הוא החזיק בחוזק ובכולו, כדי להוסיף במסירתו נפשו לדעתו.

ויאמר אליו ה' מה זה בידך ויאמר מטה (ד, ב). הנה באמת השאלה אינו מובן מה זה בידך, הא היה לו מטה. ופירש"י, כאדם שאומר לחברו מודה אתה שזו שלפניך אבן היא? אומר לו הן. אומר לו, הריני עושה אותה עץ. אך באמת קשה עוד, הרי משה היה אז במקום השכינה, ואיאת (ברכות נד.) לא יכנס להר הבית במקלו, והאיך בא במקלו. ותיירץ הרבי רבי בונים מפרשישחא ז"ל, דבאמת לא היה לו מקל בידו, רק כששאל לו הקב"ה מה זה בידך, באותו רגע נתהווה מקל! ולכן נקרא "מטה" - האלהים".

נקודה למחשבה:

מאוצרות הפרשה

שאמרו חכמינו ז"ל דקרוב לנ"ב פעמים כתיב והמלך דוד, כיון שנטה למות כתיב ויקרבו ימי דוד למות, משום דאין שלטון ביום המות. והשתא יבואר דכאן כתיב וימת מלך מצרים, והיה קשה לבעל המדרש איך כתיב גבי מיתה מלך הא אין שלטון ביום המות, משום הכי מתרץ המדרש דלא מת מיתה ממש, רק שנצטרע ומצורע חשוב כמת, ובאמת היה עדיין חי ושליט. (גורוה)

ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה (ג,ג) משה רבינו, עבד השם בודאי לא עשה שום תנועה וצעד בלי סיבה, וצריך להבין, מה יש לו לראות מדוע לא בוער הסנה, וכי זה עסק שלו? אלא כתב הגר"ח קניבסקי זצ"ל: כשהקב"ה עושה מעשה ניסים יש מצוה לראות! ויש לזה כמה ראיות בש"ס: בסוף מסכת חגיגה (כז: איתא, בשעה שיישראל עולין לרגל, מגביהין להם את השולחן ומראין להם את הנס שהלחם הפנים חם כאילו עכשוו אפן אותו, וכן ביומא (ס"ז:) מבואר שהיה ענין לראות את הנס, אם הלשון של שעיר המשתלח הלבין או לא, והטעם לזה כי יש ענין לספר בנפלאות ה'. (שבענו מטובך)

ושאלה אשה משכנתה... כלי כסף וכלי זהב ושמלת (ג,כב) צ"ע וכי מה בני ישראל היו זקוקים לשמלות, והרי לבשו בגדים, והבגדים לא בלו וכמו שכתוב (דברים ח-ד) "שמלתך לא בלתה מעליך". ויש לומר: איתא בגמ' בשבת (ק"ג:) שמצוה שלא יהיה מלבוש של שבת כמלבוש של חול, אלא ילבש בגדים אחרים, ולכן הוצרכו לשמלות אחרות, לייחד אותם לשבת. (הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שבענו מטובך)

ויאמר ה' אל משה במדין לך שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך (ד, יט) וכתב רש"י: מי הם, דתן ואבירים. חיים היו, אלא שירדו מנכסיהם, והעני חשוב כמת. מספר הגאון רבי שלמה עמאר שליט"א הראשון לצינון: לפני שנים רבות כשגרתני בחיפה, הייתי מתפלל כליל שבת בבית כנסת בשכונת חליסה, ושם עמנו זקן אחד, מופלג בשנים וביראת שמים, והייתי מלווהו אחר התפלה, ובאחת הפעמים, אמר לי: למה כתוב "עני חשוב כמת", ודי שיאמר עני כמת? ופירש, דעני שהוא רגיל לפשוט ידו ולבקש די מחסורו, אינו כמת. שכבר רגיל בזה ופשיטת ידו של זה העני היא בעיניו כמו עבודה, ואינו מתבייש בזה כלל וכלל. אבל עני שהוא חשוב, ומתבייש לבקש מאחרים, והוא מצטמק ורע לו, וסובל מחסורו בסתר, הוא חשוב כמת, לזה אמרו עני חשוב כמת.

בפניני רבנו הקהילות יעקב מובא שסיפר בשם רב א' שסיפר לו שלמד אצל הגאון ר"א גורדון זצ"ל ובא אליו פעם אחת לבקש כסף להוצאותיו, ואמר לו הגאון אמור משהו בדברי תורה ואתן לך, פתח ואמר: הנה אחז"ל "עני חשוב כמת" והלכה בידינו מצוה לקיים דברי המת. וכששמע זאת הגאון אמר לו, מצוה לקיים דברי המת, זהו כשאומר המת מה יעשו בכסף שלו ולא מה לעשות בכסף של אחרים, ואמנם אעפ"כ נתן לו הגאון כסף להוצאותיו.

וכתב על זה מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, אני שמעתי באופן אחר שאמר שזה דוקא כשמצוה בחייו ולא כשמצוה כשהוא כבר מת. (קונק')

ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה (א, טז)

שפרה – זו יוכבד, על שם שמשפרת את הולד. פועה – זו מרים, על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה (רש"י) התורה אינה מזכירה את המיילדות בשמותיהן, אלא מכנה אותן 'שפרה' ו'פועה'. ולכאורה, סיבת הכינויים הללו, לפי דבריו של רש"י, היא מעשים פעוטים ביותר – שיוכבד הייתה משפרת את הולד, ומרים הייתה פועה ומדברת והוגה לו. והרי המיילדות מסרו את נפשן ממש והחיו את הילדים על אף ציווי פרעה, ומדוע קוראת להן התורה על שם שבח צדדי לכאורה? אלא, מעלת המיילדות הייתה שהן לא נהגו אך ורק כמיילדות, אלא גם כאימהות. כאשר ילד קטן שוכב בבית החולים, הרופאים הגדולים והאחיות הנבחרות מטפלים בו במחלתו, ואילו האם יושבת לצידו ואומרת לו מילות חיבה וכדומה. מעלתן של המיילדות הייתה שהן לא היו רק 'רופאות' ו'אחיות', מרפאות ומצילות – אלא נהגו כאימהות, ולכן נתכנו בכינויים אלה. (שלמי שלמה)

ועש להם בתים (א, כא) ברש"י: "בתי כהונה ולויה ומלכות שקרוין בתים". בתהילים נאמר "בית ישראל ברכו את ה', בית אהרן ברכו את ה', בית הלוי ברכו את ה', וראי ה' ברכו את ה'". יש להבין מדוע בכלום כתוב "בית", ואילו ביראי ה' לא כתוב בית? תירץ הגאון רבי יחזקאל אברמסקי שכל מקום שכתוב 'בית' משמעותו שכל ילדיו, כל יוצאי חלציו כלולים בזה, ומקבלים את המציאות הזו בירושה. על כן בישראל, כהן לוי כתוב 'בית', משא"כ יראת ה' לא מקבלים בירושה, אלא כל אדם צריך לעבוד על יראת השמים שלו, לפיכך לא כתוב בית אצל יראי ה'. (אמרי שלמה מהגר"ר שלמה לנג, הובא בגליון "נר לשולחן שבת")

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי (ב, א) בפרשה זו של הולדת משה, הכל נסתר. שמותיהם של האנשים אינם מוזכרים. אף שיוכבד הייתה בת מאה שמונים ושבע בהולדתו, והייתה צדיקה ידועה, ואף עמרם היה גדול הדור, שמותיהם אינם נזכרים, אלא נאמר "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי". גם מרים אינה נזכרת בשמה, אלא נאמר "ותתצב אחתו מרחק" (שם ד), וגם בתיה בת פרעה, אשר משת את משה מן המים, אינה מוזכרת בשמה אלא בכינוי "בת פרעה" (שם ה). רק שמו של משה מוזכר, ואף אצלו מוזכר רק שם זה שנתנה לו בתיה בת פרעה, ולא אחד משמותיו האחרים – ירד, חבר, אבי סוכו, יקותיאל וכו' (ויק"ר א, ג; מגילה י"ג, א) ומדוע?

אלא, אצל הגויים, כשיש להם מנהיג גדול וגיבור, הם מייחסים אותו לאביו המיוחד, לאימו הגדולה, לחנוכו הטוב וכן הלאה. אבל – אומרת התורה – גאולת ישראל ממצרים לא הייתה בזכות אדם גיבור, אלא משום שזה היה רצון השם. לכן הרקע לגאולה עמום ומכוסה, מאחר שכוחו של משה לא היה תלוי באביו, באימו, באחותו או בבת פרעה שהצילה אותו מן היאור, אלא בקדוש ברוך הוא בלבד! (שלמי שלמה)

ויהי בימין הרבים ההם וימת מלך מצרים (ב, כג)

פירש רש"י מלמד שנצטרע ומצורע חשוב כמת. וצריכין להבין מנא לן זאת, דילמא מת ממש. ויש לבאר על פי מה

האדם הנכון במקום הנכון!

וַתֵּרֶד בַּת פְּרָעָה לָרְחֹץ עַל הַיָּאֵר וַנִּעְרַתֶּיהָ הַלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר וַתֵּרָא אֶת הַתְּבֵנָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וַתִּקְחָהּ (ב', ה')

לכאורה יש להבין: מדוע מכנה הפסוק את בתיה בת פרעה בתארה 'בת פרעה', ואינו מזכיר את שמה – בתיה? את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

מעשה ביהודי, אשר הופנה לבית החולים עקב זיהום ברגלו, זיהום אשר המשחות המקובלות לא העלו לו ארוכה. בהגיעו אל חדר המיון – נבדק על ידי רופא, אשר העיף מבט חטוף בפצע המזוהם, ופסק כהרף עין: "מדובר בזיהום חריף, אשר יש לטפל בו באמצעות ניתוח! אתה תאושפז כעת למספר ימים, במהלכם תנותח!" הבהיר הרופא, ומיהר לגשת ולמלא את הטפסים המתאימים.

אולם אז, לפתע, נשמע קול במערכת הכריזה. מדובר היה במקרה חירום, לרגלו הוזעקו אל חדר הטראומה רופאים בכירים מכל רחבי בית החולים. עד מהרה, ניכרה תנועה ערה של אחיות ורופאים שהגיעו במרוצה אל חדר הטראומה, ומבין בתרי שיחותיהם התברר למיודענו כי מדובר במקרה קשה של כוויות נרחבות ובדרגה החמורה ביותר, אשר סיכנו את חייו של בחור צעיר.

לרגע, חלף ההרהר ממורמר במחשבתו של מיודענו. "כעת, יעסקו הכל במקרה החירום, ואילו אני – אשכח מלב...". אולם אפילו הוא עצמו לא שיער, כי ישועתו תצמח דוקא מתוך אותו מקרה חירום פתאומי!

שכן לאחר שסיימו הרופאים הבכירים לטפל במקרה החירום ולהציל את חייו של הבחור, הם הגיעו אל המיון וניצלו את ההזדמנות בכדי לסקור את המקרים שהזדמנו למקום באותה שעה. גם אל מיטתו של מיודענו הגיע אחד הרופאים הבכירים, אשר הביט בפצע, ומיהר לרשום מרשם למשחה מסויימת, תוך שהוא מפטיר בנעימות: "אל דאגה... לאחר מספר ימים כבר תחוש בהטבה!".

"משחה? זה הכל? ומה עם הניתוח?" בירר מיודענו בפליאה, ואילו הרופא הגיב בהלה: "ניתוח? על איזה ניתוח אתה מדבר? איך ניתן בכלל לחשוב על ניתוח במצב שכזה? הלא ניתוח של רגל במצב של זיהום כה חריף – עלול לגרום לזיהום בכל הגוף, ולהעמיד את חיך בסכנה!" הסביר, ורק אז הבין מיודענו כיצד מקרה החירום המפתיע הציל למעשה את חייו!

ואנו על פי דרכנו למדונו, שכאשר מבקשים משמים להציל את מאן דהו, מזומנים למקום את מי שניתן לגלגל את ההצלה על ידו, גם אם לעינינו נראה שכביכול 'הזדמן' למקום במקרה...

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן אילו היה הפסוק מבקש ללמדנו מי היא זו שעל ידה ניצל משה רבינו – הוא אכן היה נוקב בשמה של בתיה ולא מסתפק בהזכרת תארה כ'בת פרעה'. אולם פסוק זה, מבקש דוקא להתמקד בנפלאות ההשגחה העליונה, ולהדגיש כי אל היאור נשלחה באותה שעה בתו של פרעה – אשר בידה היה להציל את משה, ועל ידה מיועדת היתה להתגלגל ישועתו!

ואכן, פלא מיוחד היה בכך, פלא הראוי להדגשה מיוחדת, כפי שהיה אומר האלשיך הקדוש. שהרי לבת פרעה, אשר גדלה בארמונו של פרעה, בוודאי היו מרחצאות בשפע בארמון, ולא היה לה כל צורך לרדת לחוץ ביאור דוקא... הסיבה היחידה בגינה התגלגלו הדברים כך שירדה בת פרעה לרחוץ ביאור – הינה בשל רצונה של ההשגחה העליונה לגלגל את הצלתו של משה על ידה, ולפיכך הודגשו הדברים!

(מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

לאסוף פירות שביעית שממילא הולכים לאיבוד

שאלה: בשכונתנו יש הרבה עצי פרי הדר, שבתקופה זו הם מלאים בפירות הקדושים בקדושת שביעית, והיות ואין דורש לפירות, הם נושרים על הארץ, ונעשים מדרס לרגלי בני אדם, יש לציין שהפירות לא נפסלו למאכל אדם בנשירתם, אך אף אחד לא ירים אותם כדי לאכלם. האם צריך לאסוף פירות קדושים אלו בכדי שלא יתבזו? **תשובה:** כתב הרמב"ם (שמיטה פ"ה ה"ה) פירות המיוחדין למאכל אדם אין מאכילין אותן לבהמה לחיה ולעופות, הלכה הבהמה מאליה לתחת התאנה ואכלה, אין מחייבין אותו להחזירה, שנאמר 'ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול'. וכתב בחזו"א (שביעית סימן י"ד בק"ד) שהחידוש ברמב"ם שאין אדם מחויב לשמור פירות שביעית הראויים למאכל אדם כדי להצילם מן הפסד. וכתב בדרך אמונה (שם ביאור"ה ד"ה אין מחייבין) שמזה שהרמב"ם הביא ראייה לדבריו מפסוק, משמע שדווקא אם בהמה אוכלת אין צריך למונעה, אבל שאר דברים כשרואה פירות שביעית שהולך להפסד חייב למנוע, ואע"ג דבשביעית לא כתיב משמרת כמו בתרומה, מ"מ כיון שיש על זה קדושה ואסור להפסידה, יש למונעה ג"כ מהפסד. ולפי זה הרואה פירות שביעית מונחין בדרך צריך להגיבהן או להזיזן למקום שלא ידרכו עליהן, דכיון דאנשים מפסדין אותן בידים, ואפי' גוים צריך למנעם מזה, ומי שיש לו אילן תאנים וכיו"ב, ונושרין פירות במקום מדרס בני אדם צריך כל יום לפנות הפירות שלא ידרסו עליהם, ומכל שכן דצריך לזוהר שלא לדרוס על פירות שביעית דהוי כמפסיד בידים. ואם כן לא מבעיא שאסור לדרוך עליהם, גם צריך לדאוג שאחרים לא ידרסו עליהם. ולכן מן הראוי שתושבי הרחוב יעשו תורנות, וכל בוקר אחד התושבים יפנה את הפירות שנשרו, כדי למנוע מאנשים לדרוך על הפירות. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

כִּסְאֵי צְדִיק אֵינִי כֹּחַ וְלֹא כֹחִי, כִּסְאֵי מְלָכִים אֵינִי כֹּחַ אֲנִישׁ אֱמָלִים, וְכִסְאֵי נָתַן אֵינִי מְלָכִים
יֹאבֵד אֱמָלִים. מִה אֵינִי?

תשובה לחידה פר"ש: משבט בנימין (מט, כז, וברש"י). תשובה לחידה: על בטן ריקה, כלומר בטן שאין בה אוכל אפשר לאכול רק בננה אחת. כי ברגע שסיימנו בננה אחת, כל בננה נוספת שנאכל היא כבר לא "על בטן ריקה". שם הווכח: אליהו פקטר נ"י

מרכז העיר: משפחות רביץ להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת פרוינדליך לנשואי הנכד משפחות מלר-וינברגר להולדת הבן הנכד משפחת ועקנין – גלבווע להולדת הבת הנכדה משפחת רועי הלפרין להולדת הבת משפחות צחי ברקוביץ – הפטקה לאירוסי הבת הנכדה **גני הדר-עמישב:** משפחות דהן – מוקדס להולדת הבן הנכד משפחות מאיר גולדשטיין לאירוסי הבן הנכד משפחות וינברג – הקלמן להולדת הבן הנכד משפחות מילר – שטראוס להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת רוב לנשואי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

שמות

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. נעליו נשמח ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

החפץ חיים זצ"ל קבע זמן להודות להש"ת כל יום באישון לילה, שעה שהכל מסביב גם את שנתו, עלה החפץ חיים לעליית גג ביתו. הוא לא הרשה לאיש ללוות אותו, ולא העלה אור לחדר. באופל הלילה התגנבו כמה מהמקורבים ועמדו מול דלת החדר שהסתגר שם החפץ חיים ושמעו את דיבוריו להקב"ה. הוא היה פותח בקול חד וברור, מוסר שבח והודיה לה' יתברך על החסדים שגמל עמו, והיה הולך ומונה את כל פרטי החסדים שהשיב עמו במשך כל ימי חייו: שעזר לו ביתמותו, שסייע בידו ללמוד תורה ולהביר ספרים; שנתן לו חתנים טובים וכי'. כך היה מפרט את כל התרחשויות חייו, ומתייחס לכולן כחסדים עצומים שלא היה זכאי להם כלל. ("החפץ חיים בנתיבות התפלה")

החזון איש היה מברך ברכת "אשר יצר" כל פעם בעמידה בפינה, בהפסקת כל פעולה, הוא לא הלך, לא נגב ידיו, רק עמד בפינה כאילו עומד בתפילת העמידה ובירך. רבי חיים ברים זצ"ל סיפר שכל פעם שהחזון איש בירך ברכת "אשר יצר" היה עומד ליד הקיר, כשפניו מוסבים אל הקיר, והתאמץ כל כך בברכתו עד שפניו נתאדמו מרוב התרגשות. (מעשה איש)

רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל העיד על עצמו: "אוי לי על שברי, בעת שאיני מתפלל בכוננה כראוי, כל היום אין שמועתי בתורה מכוננת, וקרעים אלביש. ולהיפך, אם אזעק ואשווע לה' מקירות לבבי בתפילה לחונני דעה, כי דלותי עד מאד בעו"ה, אף הוא ירחם עלי להאיר עיני בתורתו". (יערות דבש)

האדם צריך תמיד ממש בלי הפסק לבקש מאת הקב"ה על העתיד ולתת הודאה על העבר ועל ההווה. העבודה לזה אינה מתחילה בשעת התפילה, אלא כל מהלך החיים צריך להיות בהתבוננות ובמחשבה של אמונה. סיפר לי זקן אחד על אחד מיקירי ירושלים זצ"ל שהיה בכל יום בסוף תפילת שמונה עשרה מוסיף תפילה פרטית של בקשה מפורטת מאת הקב"ה, שיצליחו בכל פרט ופרט ממה שהוא עומד לעשות היום, והיה מונה והולך כל דבר קטן וגדול, וכלל אף בקשה שהיום צריך לילך לחנות לקנות דברי מאכלו שיצליחו. ה' וימצא מה שצריך, והו חיים של שם שמים שגור על פיו. (רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, אמרי דעת)

רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל ("היסטיפלר") היה אומר כשמתפללים על חולה במחלה קשה רח"ל, אשר בדרך הטבע לא נראה סיכוי לרפואה, ולפעמים יש איזו הרגשה ח"ו שהתפילות לא פעלו, וזו טעות — א. גם אם ח"ו נגזרה גזירה, בכל זאת מועילה התפילה להקל על יסוריו של החולה. ב. הרבה פעמים מועילה התפילה להאריך במקצת את חייו, וכל רגע מהחיים יקר הוא מפנינים, ואין בכוחנו להעריך כלל ערך של כל רגע ורגע. ג. "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים". וכבר שמענו הרבה מקרים שנתרפאו בחסדי שמים המרובים. ד. גם אם התפילות לא פעלו ביחס לחולה, מכל מקום התפילות עוזרות לו להוסיף לו זכויות, משום שעל ידו נגרים שיהודים יתפללו ויעוררו רחמי שמים, ועל ידי זה נוסף לו זכותו עוד זכויות בעוה"ב. ולפעמים זכויות אלו עוזרות לו להציל את צאצאיו הבאים מכל מיני מרעין בישוק. ה. מלבד כל אלו, עוזרו התפילות בשעתם לפעול הרבה ישועות לכלל ופרט, ולעיתים לבוא יתגלה לנו הכל, כמה טובות וישועות נגרמו על ידי כל תפילה ותפילה של כל אחד. (תולדות יעקב)

העצה היעוצה מ"הסבא" מקלם זצ"ל, לכוון בתפילתו כל מילה קודם שמוציאה בפה וזו ודאי עצה למי שאין ליבו עם דיבורו, וחוקה ודאי שאם יכוין את המילה מקודם, יכוון גם לאחריו. (דעת תורה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וישימו עליו שרי מסים למען ענתו. כדי שיסכימו לצאת אל ארץ אחרת. (ספורנו) והוא דבר פלא, וכי הרשות לצאת ממצרים תלויה היתה בהסכמת בני ישראל, עד שהיו המצרים צריכים לענותם כדי שיחפצו ישראל לצאת ממצרים? וכי היו המצריים נותנים להם לצאת ממצרים, לו היו ישראל חפצים בכך? ואם כן מהי כוונת ה"ספורנו" בדבריו אלו? ביאר רבי שמואל דוד וואלקין זצ"ל: בימי מלחמת העולם השנייה הפיצו הקומוניסטים כרוז שכל מי שחפץ לעזוב את ארצם יבוא להירשם במשרדי השלטון. אנשים רבים הזדרזו לרשום את עצמם ואת משפחתם על רצונם לצאת. לבסוף אותם רשעים ארורים, שלחו את כל הנרשמים לערבות סיביר, בטענה שכל מי שנרשם הרי הוא 'בוגד' במחנה ובאידיאולוגיה הקומוניסטית, שהרי סבור הוא שיש תחת השמש מקום טוב יותר מאשר רוסיה, "שמש העמים", ועל כן אחת דינו להישלח אל ארץ גזירה, חושך וצלמות. זו היתה כוונת המצרים, לדחוק בישראל ולענותם, עד שיחפצו לעזוב את מצרים, או אז כאשר יכריזו על כוונתם זו, הרי יש להוסיף ולענותם עוד ועוד על מחשבת 'בגידה' זו. "ואין כל חדש תחת השמש" (שניים מקרא)

וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ כִּן יִרְבֶּה וְכִן יִרְצֶן וְיִקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: כתב ה"בית הלוי", טעם הרב שטענה הקדוש ברוך הוא כן, להמאס את ישראל בעיני המצרים, הוא מכיון שבני ישראל ניסו להתקרב למצריים ולהשתוות להם, עשה הקדוש ברוך הוא להיפך, שעם ישראל יהיו מאוסים בעיני המצרים, עד כדי כך שכשהיה מצרי רואה יהודי היה קץ בעצמו, כדרך אדם שרואה דבר מאוס, הקדוש ברוך הוא הטיל שגאה בלב המצרים כדי שלא יתערבו היהודים בהם. וכותב ה"בית הלוי", שכל זה לא היה בגדר עונש, שהרי לא חטאו ישראל, ולא היה דבר זה אלא דרך שמירה על עם ישראל, שלא יתערבו בגוים, וכל זה היה לטובתם. ומוסיף ה"בית הלוי", שזהו מה שאנו רואים בחוש במדינות מסוימות, שבכל יום נוספת שנאת האומות על ישראל יותר מיום שלפניו, והלא מדרך הטבע דרכו של עולם הוא שדברים הולכים ומתפוגגים עם הזמן, אלא הענין הוא, שכאשר עם ישראל ממעטים בהתבדלות מן הגוים מכפי מה שנעשו בתורה, יוצר הקדוש ברוך הוא הרחקה מן הצד השני, שהאומות ימאסו בישראל וישנאו אותם, וכך ישמר המרחק בין ישראל לעמים. נמצא אם כן, שהדרך להנצל משנאת האומות היא על ידי השמירה מלהתקרב אל הגוים וללמוד ממעשיהם. (אוהבי תורתך)

וְתִרְדּוּ בַת פְּרַעַה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וְנִעְרְתִּיהָ הַלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר וְתָרָא אֶת הַתְּבַבָּה בְּתוֹךְ הַסּוּף וְתִשְׁלַח אֶת אִמְתָּהּ וְתִקְחָהּ בְּרִשׁ"י מוּבָא בְּשֵׁם הַגִּמְרָא (סוטה יב:) אמתת:ידיה. ונשתרבה ידה אמות הרבה. וקשה: האם לא ידעה בת פרעה את מידת ידה, ושמן הנמנע הוא לפשטה יותר מכפי מידתה, ואם כן למה פשטה ידה כדי להשיג את התיבה ששטה בתוך האגם? החפץ חיים זצ"ל אומר, שאף על פי שזה היה נראה כדבר שאי אפשר לעשות, אף על פי כן לא נמנעה משלוח את ידה להצילו, וסוף דבר היה שנשתרבה ידה והצילה אותו. וזה בא ללמדנו שאל יתעצל מלהציל את מי שזקוק להצלה, (או להשתדל לעשות כל דבר מצוה) אפילו אם לפי ראות עיני האדם לא יעלה בידו בדרך הטבע להצילו או לקיים את המצוה אף על פי כן לא יניח ידו לעמוד מנגד, אלא יתעסק בהצלה עד מקום שידו מגעת, ומשם ואילך יעזור לו ה' לעשות ההצלה, והיד תשתרבה, או התיבה תתקרב יותר אל החוף... נמצא, שכל הנסים והנפלאות שנעשו על ידי משה רבנו להוציא את ישראל ממצרים אופשרו רק על ידי בת פרעה, שלא נמנעה משלוח ידה להציל אותו במקום שאנשים אחרים היו מתייאשים. ועל פי דרך דרוש, יש מבארים הפסוק "וירא ישראל את היד הגדולה" שזה מדבר על ידה של בת פרעה שנשתרבה, וממילא זכו ישראל מ"היד הגדולה" הזאת ליציאת מצרים ולקריעת ים סוף. (תורה לדעת)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר האדמו"ר בעל המקור ברוך מסערת ויזניץ זי"ע: בזמן היותי רבה של קוצמן, עוררתי פעם בתקיפות על שמירת שבת. לאחר השבת ביקשני אחד מכותבי העתים אם מותר לו לפרסם הדרשה. עניתי ואמרתי, בתנאי אחד, אם תפרסם הדרשה במלואו, ולא רק חלק ממנו. והדגים זאת במשל לאחד שנכנס לבית המדרש, ושמע שהציבור אומר "שומר ה' את כל אוהביו ואת כל הרשעים", ולא השלים לשמוע את סוף הפסוק, ויצא. תמה ואמר לעצמו: האיך יתכן שגם את הרשעים, ה' שומר. לעומת זאת נכנס אדם אחר לבית המדרש, כאשר הקהל אמר "את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד", ולא שמע את תחילת הפסוק, תמה ואמר: למה זה ומדוע, הקב"ה ישמיד את אוהביו. רק זה ששמע את כל הפסוק מתחילה ועד סוף, יבין את הדבר לאישורו... (כתבי החסידים) (נוקם הברכה)

"ענין של טעם"

טעם נהגו להדליק לפחות שני נרות לכבוד שבת, משום שאחד כנגד "זכור" ואחד כנגד "שמור" (שו"ע רסג א) ואף על פי ש"זכור ושומר" בדיבור אחד נאמר, מכל מקום הם שתיים כי "זכור" הוא "עשה" ו"שמור" "לא תעשה" (המהרש"א)

"מפי כתכם"

ישנה אפשרות אצל יהודים שומרי תורה ומצוות לחיות חיים של שמונים שנה, ולהיפגש עם הקב"ה באופן מעשי לעיתים די רחוקות. דוגמא לכך היא ההלכה שמצינו בשולחן ערוך בהלכות תפילה (סי' צח ס"ג): "יתפלל דרך תחנונים, כרש המבקש בפתח, ובנחת, ושלא תראה עליו כמשא ומבקש ליפטר ממנה". וכתב המשנה ברורה (שם סק"ט): "פירוש אף על פי שאומרה בלשון תחנונים, אם אינו מחשב כמו שצריך דבר ובא לבקש מלפני המלך, אלא שמתפלל מפני החיוב לצאת ידי חובתו - אינו נכון, ומאוד צריך לזהר בזה", ובביאור הלכה שם הוסיף: "מה מאוד צריך האדם לזהר בזה, כי יש כמה פוסקים המצריכים לחזור ולהתפלל מחמת זה, הלא המה הב"ח וה"אלהיו רבה", וכן מוכח מה"בית יוסף" וה"מאמר מרדכי" ו"מגן גיבורים" הוכיחו מהרמב"ם שסבר גם כן כך. אם כן, ישנם כמה פוסקים הסוברים שאדם הנכנס להתפלל משום שכך כתוב בשולחן ערוך, והוא מתפלל מילה במילה בכונה עצומה - לא יצא ידי חובתו. כיון שהוא עשה זאת מחמת שיש לו קביעות, ולא משום שהוא חש צורך לבקש מהקב"ה את כל הנצרך לו. יהודי צריך להתפלל משום שהוא קם בבוקר ויודע שברוך ה' הוא זקוק להרבה רחמים וסייעתא דשמיא. לחיי היום יום ברוחניות ובגשמיות, ובכל הדברים הנצרכים לו ובני משפחתו ושתהיה לו שמירה מכל מיני פגעים רעים ח"ו, ובלי סיעתא דשמיא, אין שום אפשרות להסתדר! הגישה לתפילה צריכה להיות בדיקו כמו שאדם קם בבוקר ונכנס לחנות לקנות לחם וחלב. הוא לא עושה זאת בגלל שיש לו איזו קביעות, אלא פשוט בגלל שהוא צריך את הלחם והחלב! המשנה ברורה מתרגם את דברי חז"ל "עשה תפילתך תחנונים ולא קבע" כפשוטם: יש להיכנס לבית הכנסת ולהתפלל משום שצריכים את ה' יתברך. פשוט תחנונים! אם חסרה כוונה זו, אלא אדם נכנס מפני שיש לו מין קביעות כזו - יש אחרונים הסוברים שאינו יוצא ידי חובתו, רק שבדיעבד כתב המשנה ברורה שלא להתפלל פעם נוספת. (נפש שמשו"רבי שמשון פינקוס דצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן קרבן כשר, אפילו שהוא בעל מוס?

תשובה: בתורים ובני יונה, כי בעוף אין מוס מעכב, אלא רק אם מחוסר איבר (רש"י א יד) (פניני ישעיה)

הוי הפעמיקים מה' ליתר עצה ויהי במחשד מעשיהם ויאמרו מי ראנו ומי יודענו: סיפר המגיד הנודע רבי שבתי יודלביץ זצ"ל: הייתי פעם בשכונה רחוקה באמריקה. ירדו אז שלגים כבדים. ישבתי בבית הכנסת ולמדתי. ניגש אלי הגבאי של בית הכנסת וביקש: "רבי אולי תלמד קצת עם הבן שלי לפני הבר מצוה. למד איתו משהו". נתתי את הסכמתי. התחלתי ללמוד עם הנער. ובין הדברים אמרתי לו לילד: שמע נא ילדי. אם תניח טלית ותפילין רק ביום הבר מצוה ולמחרת תטמין אותם בבית. אז אינך נקרא "בר מצוה" אלא "בר עבירה"... ילד יקר. אם רצונך להיות "בר מצוה" אמיתי תניח מידי יום טלית ותפילין ותשמור את שאר ההלכות וכיו. חניגת הבר המצוה היתה אמורה להתקיים לאחר כשבוע. ערב אחד נכנסתי לבית הכנסת והבחנתי שהגבאי אבי הילד לא אומר לי שלום. ניגשתי אליו ושאלתי: "מיסטר גייק, האם אתה רוגז עלי?" "כן בהחלט". "מה עשיתי לך. מיסטר גייק?" "הילד שלי שאל אותי שאלה, ומאוד התביישתי בה". "האם אתה חושב שאני אמרתי לו לשאול את השאלה?" "לא אמרתי לו לשאול, אבל די לי ששאל לבד". הוא שאל אבא-אבא, מתי יהיה לך בר מצוה?... שאלה משפילה. "הילד צודק בתמימותו. כיון שלא ראה אותך מניח תפילין. הוא גם הרגז לעצמו בכאב: אם אבא עוד לא בר מצוה. איך אני יכול להיות בר מצוה?" עניתי לו.

מצוה, ישבתי בשולחן על הבמה למעלה. ודרשתי. במעמד כל המשתתפים אמרתי לחתן הבר מצוה: דע! אם לא תניח תפילין, הכל מעידים עליך, קירות ביתו של אדם מעידים עליך (חניגה טו). ואפילו הכפיות והמזלגות שנחים כעת על השולחן. יעידו עליך שלא הנחת... מי שאוכל נבילות וטריפות. תבוא הצלחת והכפית ותעיד עליך. גם כאן - או התפילין עצמן יעידו או שאר האבזורים. האמריקאים לא רצו להאמין לדברים שלי אחד עלה לבימה. נגש אלי. ואמר: "לא רבי. זה לא נכון. כפית. אין לה פה ואינה יכולה להעיד". הוחלט שמחר בבוקר בשעה שבע יבוא החתן להתפלל. יניח טלית ותפילין, והכל יראו במו עיניהם איך שהכפית באה למחרת, היה בית הכנסת גדוש, צפוף. הכל רעדו כמו שעומדים לפני מעמד הר סיני. החתן עלה לבימה שם עמד כדי שכל המצוטופים יראו איך שהכפית תבוא. הוא הוציא את הטלית. עשה ברכה כמו שלימדתי אותו התעטף בטלית. ובאותו רגע שמעו קול ניפוץ קל - בום. מה בום? הבחור התכופף לארץ וראה יחד עם כולם שהנה הכפית נמצאת כאן על הארץ. מהירות כזאת שאף אחד לא הספיק לראות מהיכן הגיעה. אבל את הרעש כולם שמעו... בום, כל הכבוד קראו בתימהון רבים מהמתאספים... וביקשו מחילה. אורות מה שביישו אותי: "רבי. אנחנו מודים לך. יש לה פה ורגליים". גמרנו לפני יציאתי חלפתי ליד רב בית הכנסת. והוא שאל אותי בלחש: רבי שבת. איך עשית זאת? "הדבר פשוט כל כך" הסברתי לו בלחשיה: ביום הראשון. למחרת ליל בר המצוה. הרי אני הוא שהנחתי לו תפילין. ומי סירד לו את התפילין? גם אני. מי הנכנס את הטלית ואת התפילין בשקית? גם אני. בשעה שסדרתי את הטלית. תחבתי פנימה את הכפית בין קפלי טליתו של החתן. שם היא נשארה. למחרת בבוקר כאשר שאל אותי שמש בית הכנסת היכן הכפית. הבנתי מיד המצב. כי אם הניח תפילין היה מבחין ומרצא את האבזורה... לכן אמרתי להם בשחזני שלא הניח תפילין. ומשום כך. כאשר לבש את הטלית במעמד כולם היא הגיעה מתוך הטלית ונפלה על הארץ... זה הכל. רבותי. חז"ל אומרים "אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים ליום הדין" אם אני יכול לעשות קונצים. כביכול הקב"ה היודע יכול הכל! והוא מבטיח שקורות של אדם יעידו מה הוא עשה בחדרי חדרים. הוא עושה עבירה הוא חושב שהדלת סגורה. החלונות אטומים. התריסים מוגפים, נסתר מעין רואים. "לא יעידו עליך" הוא טועה: "אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים ליום הדין". (להגיד)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות ברכה של תורה

העיקר להתרגל בזכירת האמונה שהכל בידי שמים. (חזון איש)

אין הקדוש ברוך הוא מתרצה, אלא במי שמתרצה בו קודם. (אור החיים)

אי אפשר להגיע לתקון המידות, מבלי לדעת את כל הלכותיהן. (רבי ישראל סלנט)

פנינו ביה לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"ו יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

ניצוד זכה הנגיד ב-3 מיליון דולר?

אמורים לרדות בעבדים, שהם אחיהם היהודים שכשלו מלעשות את מלאכתם כראוי, אבל הם לא עשו כן ולא היכו את אחיהם, הם לא היו מסוגלים אפילו להעלות במחשבתם שעליהם להכות יהודי אחר בשליחות הגוים. הנוגשים הרשעים ראו זאת, ולכן היו צועקים עליהם ורודים בהם, 'מדוע לא עשיתם את המלאכה שמוטלת עליכם', והיו מכים את השוטרים היהודים שלא מילאו את תפקידם, ככתוב "וַיִּכּוּ שׁוֹטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל". אבל השוטרים נשארו בשלהם, והיו מוכנים למסור נפשם למען אחיהם היהודים, ומה היה שכרם? אומר רש"י במקום, "לְפִיכָךְ זָכוּ אוֹתָם שׁוֹטְרֵים לְהִיּוֹת סְנֵהְרֵין", שהם אנשים מורמים מעם והגדולים ביותר בעם ישראל, כי מי שמוכן למסור נפש ולעשות מאמץ, לא רק מוכן למות למען ה', אלא מוכן לעשות דבר שקשה ודורש מאמץ עילאי, הקב"ה משלם לו שכר רב ביותר.

את אותו הדבר מצינו עם דתן ואבירם, שגם הם היו מהשוטרים של עם ישראל, והיו מוכנים גם הם להיות מוכים ע"י הנוגשים המצריים, ובלבד שלא יצטרכו לענות יהודים אחרים, ואומר המדרש שהם זכו שנעשה להם קריעת ים סוף פרטית במיוחד בשבילם. במדרשים מבואר שדתן ואבירם נשארו במצרים אחרי כל עם ישראל, וכידוע היו רשעים והצרו רבות למשה רבינו, ולמרות רשעותם הקב"ה הוציא אותם ממצרים, ועשה להם נס פרטי, וזאת כי מי שמוכן למסור נפש, בין אם זה בשביל הקב"ה או למען אחרים, זוכה לניסים ונפלאות.

מספר הרב בן ציון סנה מארצות הברית, סיפור מפליא ביותר, שנמשך במשך כמה חודשים ונגמר בערב חנוכה בשנה שעברה. מדובר ביהודי נגיד ועשיר, שביקר בלוס אנג'לס בישיבה מסוימת, ובה לומדים מאות בחורי ישיבה, והנה הוא רואה שמול הישיבה ישנו שלט גדול ונורא, ובו פרסומות של חוסר צניעות ושחף ל"ע. חשב הנגיד לעצמו, לא יתכן להשלים עם כך, הרי מאות בחורים עוברים כאן מידי יום ביומו, האם זה מה שהבחורים צריכים לראות מול עיניהם? נודע לנגיד שהישיבה ניסתה ככל יכולתה להסירם, ודבר לא עזר, אבל הנגיד לא יכל להשלים עם המצב, שנשמות ישראל יפלו ויראו דברים נוראים כאלה מול ישיבה קדושה.

הוא הבחין במספר הטלפון של חברת הפרסום בקצה המודעה, ומיד התקשר אליהם וביקש, אני רוצה שתורידו את הפרסומות האלה ואני אפרסם במקומם, הנציג מחברת הפרסום השיב לו, שטח הפרסום הזה הושכר כבר למספר חודשים קדימה.

תורה מספרת על גזרת פרעה הרשע, "כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיִּאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ, וְכָל הַבֵּת תַּחֲיִין" (שמות א, כב), ועל המיילדות שמסרו נפש, "וְלֹא עָשׂוּ דָבָר אֲלֵיהֶן מִלֶּךְ מִצְרַיִם, וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים" (שם, יז). שואל האדמו"ר ממודיץ' בספרו "דברי ישראל", לאיזה צורך הזכירה התורה דווקא את גזרת פרעה הרשע להמית את הילדים. הרי היו הרבה גזרות, על הילדים או על כלל עם ישראל, וחלק מהגזרות היה לקחת ילדים, ולשקע אותם בבנין במקום טיט ולבנים, ואם כן צריך לשאול, למה התורה הזכירה בפירוש דווקא את גזרה פרעה להמית את הילדים?

אומר הרב, נשמה גדולה היתה צריכה לרדת לעולם, שנמתו של משה רבינו. נשמה גבוהה וקדושה כזו, של איש האלוקים ומנהיגם של עם ישראל, יכולה לרדת רק בביתם של קדושים וטהורים, ואם יש חטא, נשמה כזו לא יכולה להכנס לביתם, והנה נגזר שנשמתו של משה רבינו תרד לביתם של עמרם ויוכבד, ובשלמא ידוע שהגמרא אומרת (בבא בתרא יז) "ארבעה מתו בעטיו של נחש", כלומר שלא מתו בגלל חטא, ועמרם היה אחד מהם, צדיק שלא טעם טעם חטא. אבל יוכבד, על אף שבודאי היתה צדיקה, מנין לנו שהיתה צדיקה כעמרם, הרי עליה לא נאמר שהיא מתה בעטיו של נחש, ולכן צריך לשאול, איך ניתן להוריד את נשמתו של משה רבינו ליוכבד, שיתכן והיא עדיין לא ראויה?

מה עשה הקב"ה? נתן בליבו של פרעה שיגזור גזירה, "כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיִּאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ", גזירה של מלך, ועתה בשביל לעבור על הגזירה הזו, היה צריך מסירות נפש, כי מי שעובר על גזירת המלך חייב מיתה, ויוכבד שהיתה מהמיילדות העבריות אמרה, אני בשום פנים ואופן לא פוגעת בילדים, ואדברנה אני אעזור לילדים הללו לגדול, ככתוב "וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים", היא עברה על גזירת המלך וסיכנה את עצמה, ואומר ה"דברי ישראל", שבזכות אותה מסירות נפש של יוכבד, היא זכתה שנשמת משה רבינו יכלה לצאת ממנה.

רואים מכאן מה כוחה ומעלתה של מסירות נפש, זו היתה המעלה של יוכבד, ובזכות כך שהיתה מוכנה לעשות הכל במסירות נפש, זכתה יוכבד שממנה יצא משה רבינו, ומכאן אנחנו יכולים וצריכים ללמוד, על המעלה הגדולה של אדם שמוסר נפש למען ה', ועושה דברים שמעל לכוחותיו, ועל כך יזכה לדברים נשגבים.

כך מצינו גם בהמשך הפרשה, התורה מספרת על הנוגשים המצריים, שהיו ממונים על השוטרים מעם ישראל. השוטרים היהודים היו

בזכות כך שהיתה מוכנה לעשות הכל במסירות נפש, זכתה יוכבד שממנה יצא משה רבינו, ומכאן אנחנו יכולים וצריכים ללמוד, על המעלה הגדולה של אדם שמוסר נפש למען ה', ועושה דברים שמעל לכוחותיו, ועל כך יזכה לדברים נשגבים

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ רוג'ר אשר בן מרסל ז"ל	לע"נ רחל בת שושנה ע"ה
	18:06	17:33	16:21				

האמבולנסים שלא מפריעים

זה עבור בירור דברים בעלמא - שאין לו כל תועלת? לא כואב הלב לכלות זמן יקר בדיבור על הרגל, במקום לשנן בשעות כאלה את פרק 'כיצד הרגל?' הרי אני יכול לקנות עכשיו קנייני חיים ולהתחבר לתורה מתוך לימוד רצוף - ואת זה אני מבקש לעשות!'

הנכד, נפעם ונגרש, חרט את הדברים בזיכרונו, ומפיו הם פורסמו ע"י המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כדי ללמדנו: שעה של לימוד תורה בהתמדה, יש לה ערך, חשיבות ומשמעות - גדולים לאין ערוך מכל נכס אחר. ככל שיהודי ושב ולומד תורה בהתמדה, ככל שהוא עמל להפכה ללימוד רצוף, ככל שהוא מתאמץ להתעלם מרעשי רקע ולהיות ממוקד בתורת ה' האהובה - כך הוא זוכה להתחבר לנותן התורה ולרכוש קניינים בתורה הקדושה, כך הוא זוכה להתעלות.

אחים יקרים, בכל רגע של ניסיון או קושי בלימוד רצוף, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי זלמן בריזל שוכב במיטה מיוסר וכאוב, רופאים רוכנים מעליו ומבהילים אותו מאמבולנס לאמבולנס ומבית חולים אחד למשנהו, ובכל זאת הוא לא מפסיק מלימודו, לא שואל ולא מברר, שקוע הוא במה שחשוב באמת: בלימוד התורה בהתמדה וברציפות! בחיי היום יום יש לכולנו טרדות ונסיונות, אבל אם הרב הצליח לשים את הכל בצד, ולהתמיד בלימוד בשעות כואבות כאלו, ודאי שגם אנו יכולים לפחות בזמן שאנו יושבים בבית המדרש, להתמיד בלימוד התורה ולהתרכז, בלי לתת לטרדות השונות לכלות את הזמן היקר מפז, וככל שנסגל לעצמנו דרך חיים

מקיי הדעת שבירושלים של מעלה, היה הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל. הוא נודע כדמות מופת, שגם בזקנותו לא פסק מלימוד התורה, מפורסם היה בהתמדתו המופלאה. כך גם בערב בהיר אחד, כשקרה מה שקרה... רבי זלמן, שכבר היה זקן מופלג, מעד ונפל ארצה, נחבל ברגלו. בני ביתו חשו אליו, ומיד הבחינו כי מדובר בפציעה של ממש, שמחייבת טיפול רפואי דחוף. ר' זלמן התייסר במכאובו ולא הוציא בדל אנוחה מפיו, גם כשהגיע האמבולנס שפינה אותו לבית החולים ביללות סירנה רמות...

הוא הגיע לבית החולים, ושם הוכנס לסידרת בדיקות מקיפות. הרגל צולמה מכל עבריה, והתברר כי מדובר בפגיעה קשה ומורכבת, שמחייבת ניתוח דחוף להצלת יכולת ההליכה. הרופאים הסבירו לבניו של ר' זלמן על אופי הפציעה ומורכבות הניתוח, ובעוד ר' זלמן ממלמל ללא הרף - משנן בעל פה משניות ומתמיד בלימוד התורה, הרופאים ובניו דנו באפשרויות שלפניהם, והחליטו להעביר את אביהם לבית חולים אחר... חיש מהר הוזמן אמבולנס נוסף, ובניו של ר' זלמן עלו עם אביהם הנערץ אל האמבולנס, כשהם מביאים עימם את כל המסמכים הרפואיים ודנים בעניין הניתוח הדחוף שאביהם חייב לעבור.

גם עכשיו ר' זלמן לא התערב בשיחתם כלל וכלל, שקוע היה בלימודו - משנן מסכתות משניות בעל פה בזו אחר זו. כשהגיעו לבית החולים שוב עבר ר' זלמן מסכת בדיקות ובירורים, ואז קראו הרופאים לבניו והחלו מסבירים את המצב לאשורו... ר' זלמן אפילו לא היטה אוזן. בניו מדברים עם הרופאים על הרגל שלו, אבל הוא - שקוע בעולם אחר, עובר במרץ ממסכת אחת לרעותה, משנן עוד מסכת ועוד מסכת בעל פה. הרופאים מסבירים ומבארים, משיבים לשאלות שמעלים בניו ומפריטים דרכי טיפול, ור' זלמן שקוע בלימודו...

לבסוף, החליטו הבנים שוב להעביר את ר' זלמן לבית חולים אחר, שם יש רופא מנתח מומחה נודע, שניתן לקוות שיוכל להוביל את הניתוח בהצלחה רבה ולרפא את רגלו של אביהם. שוב הוזמן אמבולנס, שוב עלו עליו הבנים הנושאים את אביהם, ושוב יצא האמבולנס בדרכו לבית החולים בו עובד המנתח הבכיר. בניו של ר' זלמן שוחחו אודות הרופא המומחה ויכולתו, ור' זלמן שקוע במסכת נוספת - אותה הוא משנן בעל פה, אינו מקשיב, אינו מגיב, אינו משיב לכל המתחולל מסביבו...

בבית החולים השלישי אליו הובהל הוא שוב נבדק, הרופא המומחה הגיע, והחלו בהכנות לניתוח. ר' זלמן שוכב על המיטה מיוסר וחסר כוחות, תשוש וכאוב, ופיו מוסיף למלמל במרץ פרקי משניות, הוא חוזר עליהן שוב ושוב. ואז, אחד מנכדיו שכבר לא הצליח להסתיר את תמיהתו, פנה אליו ושאל: 'סבא, אני מתקשה להבין. הרי בשעות האחרונות אנו מיטלטלים בשלושה אמבולנסים, ביקרנו כבר בשלושה בתי חולים, ראינו כעשרה רופאים, צילמו את רגלך הפצועה כמה וכמה פעמים, ניתנו אינספור הסברים, דרכי טיפול ואפשרויות לניתוח, וכל זה קורה

בגלל הרגל שלך, שהיא העומדת בלב העניין, היא מרכז הסיפור. ואתה, סבא, כל הזמן הזה מוסיף ללמוד במרץ, לא עוצר ולא שואל, לא מפסיק ולא מתעניין. איך זה יכול להיות?!' - שאל הנכד בפליאה.

ור' זלמן, בפנים מאירות ומחייכות, השיב לו על אתר: 'נכדי היקר, מכיר אני את בניי היטב, יודעני בהם שהם עושים הכל כדי להחיש את רפואתי בצורה הטובה ביותר. אני סומך עליהם בעיניים עצומות, שהם בודקים כל דרך טיפול באופן הכי טוב, פועלים כדי להביא אותי לניתוח הנכון ביותר בס"ד, ומתאמצים כדי שכל זה יקרה כמה שיותר מהר. תאר לעצמך שהייתי מפסיק מלימודי כדי להתערב - מה זה היה מוסיף? כיצד זה היה תורם? מה יכולתי לסייע? - הרי הם עושים הכל למעני, דואגים לי כל כך, ואני אסיר תודה להם על כך. למה שאתערב בעניין, שעה שאני יכול בשעות הללו להספיק ללמוד מסכתות בעל פה, כשאני יכול להיות שקוע עכשיו בלימוד התורה בהתמדה בלי הפרעה?!'

הוסיף ר' זלמן ואמר לנכדו בפנים מאירות: 'כל השעות הללו בהן רגלי על שולחן הדיונים, וגם בהמשך - כשתעלה על שולחן הניתוחים, הן שעות יקרות מפז, בהן אני יכול להגות בתורה, לחזור ולשנן, להיות שקוע בלימוד. לא חבל לאבד את כל

'כל השעות הללו בהן רגלי על שולחן הדיונים, וגם בהמשך - כשתעלה על שולחן הניתוחים, הן שעות יקרות מפז, בהן אני יכול להגות בתורה... לא חבל לאבד את כל זה עבור בירור דברים שאין לו כל תועלת?'

כזו, וככל שבשעת הלימוד נשכח מכל דאגות העולם והמפריעים מסביב, מהטלפון הנייד ועדכוני החדשות, מדאגות הפרנסה והסידורים המטרידים, כך נזכה שלימוד התורה יחלף אותנו מכל צרה ומיצר, ויעניק לנו חירות עולם מכל דאגה ובעיה, וחיים מלאי אושר ושמחה תמיד.

כך גילו לנו רבותינו (אבות ג, ה), ודבריהם הקדושים נמסרו למשה רבינו בהר סיני ועברו מדור לדור: "רבי נחוניא בן הקנה אומר, כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכל הפורק ממנו עול תורה, נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ", ואומר הרמב"ם בפירושו למשנה זו: "ואמרו חז"ל 'חרות על הלוחות - חירות על הלוחות', רצה לומר החירות מתולדות הזמן וענייני המלכים, למי שמקבל ועושה מה שנכתב על הלוחות". בדבריהם גילו לנו רבותינו, שמי שמסגל לעצמו את התמדת הלימוד, יזכה שמשמיימים יעניקו לו חירות מטרדות הזמן ועול המלכות.

'שובבי"ם', אלו ראשי התיבות של פרשות שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים, שש הפרשיות הקרובות, שעוסקות בשעבוד מצרים ובגזירות פרעה, ומאידך בגאולה המופתית ממצרים, החל מקריעת ים סוף - ועד לקבלת התורה. זה התהליך שעברנו אז, וגם בימינו - לכל יהודי ניתנת ההזדמנות למקד את מבטו בשעבוד ובמיצרים שהוא חווה, בקשיים ובאתגרים שנפלו בחלקו, ולהיגאל מהם לחירות עולם, לצאת מהם לנצח ולפתוח בחיים חדשים. כך מגלה הרה"ק בעל ה'סיווד העבודה' מסלונים זי"ע, והדברים מופיעים מפי גאונים וצדיקים רבים, אשר כולם כאחד מאירים את חיינו בתבונה פשוטה ומרגשת: עמל התורה ולימוד בהתמדה - מחליף כל עמל אחר.

הרב אשר קובלסקי שליט"א

לע"נ
אסתר בת נזירה
ע"ה

לע"נ
מנחם בן תקוה
גזר גייה ז"ל

לע"נ
אברהם אבהרון
בן ג'נינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

מי גרם לרגלנו שיעמדו במלחמה?

חשש חילול ה'

"וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ" (בראשית א, יג), ודרשו רבותינו (סוטה יא): "בפה רך", ורש"י פירש: "משכום בדברים ובשכר, עד שהרגילום לעבודה", וכבר כתב הרמב"ם באגרתו לבנו, שפרעה הוא משל ליצר הרע, ומכאן מובן מדוע ראשית שיעבודו היה בפה רך ובפיתוי מרצון, שיעזבו את דרכו של יעקב אביהם, ויתפתו להבלי ומנעמי העולם הזה, ומכאן הדרך לעבדות סלולה. אבל שבט אחד לא התפתה - שבט לוי, וכך זכו להיות חופשיים מעבודתו ולבסוף מהשעבוד הקשה, עד שזכו להיות משרתי ה' במשכן. נספר סיפור מאלף ומשל בתוכו להבנת משמעות הדברים:

שאלה: לפנינו שאלה שהתעוררה אצל איש עסקים חרדי: במהלך מסע עסקים באירופה, הגעתי לנמל התעופה באיחור, רצתי כדי להספיק לעלות למטוס טרם ההמראה, ותוך כדי הריצה חלפתי בסמוך לחנות מתנות וכלי נוי, ושלא במתכוון פגעתי באגרטל יקר שניצב בפתח החנות. האגרטל התנפץ לרסיסים, והמוכר הגוי יצא לעברי בזעם... מחירו של האגרטל היה מאה יורו. שלפתי מיד את הסכום, ומסרתיו לידי הגוי, תוך כדי שביקשתי את סליחתו.

אך הגוי עצר אותי מלהמשיך בדרכי בכעס, ואמר: "אתה לא הולך לשום מקום, מיד אביא לך מטאטא כדי שתנקה את כל השברים, עד הרסיס האחרון!". השבתי לו בנימוס: "יש לך עובדים בחנות שיכולים לנקות, ומלבד זאת יש בנמל התעופה עובדי נקיון שזהו תפקידם, סלח לי, אבל אני פשוט נחפו מאוד להספיק לטיסה שעומדת להמריא... הגוי לא נרגע: "אתה פשעת ושברת - אתה מנקה! ואם לא - אקים קול צעקה, שכולם יראו כיצד מתנהג יהודי דתי..."

האם יש לחשוש לחילול ה' ולציית לגוי, או שמא דרישתו אינה מוצדקת, ואין להתחשב בה?

תשובה: מסופר בגמרא (סנהדרין צא), שבאו מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדר מוקדון, ואמרו: מסופר בתורה שאבותינו המצרים השאלו לבני ישראל כלי כסף וזהב, אך לעולם לא החזירו אותם, ולכן עליכם להחזיר לנו את שוויים! השיב להם יהודי בשם גביהא בן פסיסא: כתוב גם ששעבדתם את אבותינו שנים רבות בעבודת פרך ללא תמורה, ואם כן מגיע לנו שכר עבודה על כך. ישבו וחישבו, ומצאו שעבור מאה שנות עבודת פרך, השכר הוא כשוויה של ארץ מצרים כולה! ובני ישראל השתעבדו הרבה יותר מכך. מששמעו מצרים את תשובתו, ברחו להם! אבל האם לא היה חשש של חילול ה', בכך שעם ישראל הערימו על המצרים, ואמרו שישוּבו בעוד שלוש ימים וישיבו את רכושם? אלא שמצרים היו חייבים מן הדין לשלם לבני ישראל, הרבה מעבר לשוויים של הכלים אלו, וכל תביעתם לממון מישראל, אינה אלא הבל ורשעות, ובוודאי שהיה מותר על פי דין לנהוג כך. כעין זה נאמר: אין בדרישתו של המוכר הגוי שום הגיון וצדק, וכולה נובעת משנאת יהודים, ולכן אין כאן כלל חילול ה'.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך" (בראשית א, יג), ודרשו רבותינו (סוטה יא): "בפה רך", ורש"י פירש: "משכום בדברים ובשכר, עד שהרגילום לעבודה", וכבר כתב הרמב"ם באגרתו לבנו, שפרעה הוא משל ליצר הרע, ומכאן מובן מדוע ראשית שיעבודו היה בפה רך ובפיתוי מרצון, שיעזבו את דרכו של יעקב אביהם, ויתפתו להבלי ומנעמי העולם הזה, ומכאן הדרך לעבדות סלולה. אבל שבט אחד לא התפתה - שבט לוי, וכך זכו להיות חופשיים מעבודתו ולבסוף מהשעבוד הקשה, עד שזכו להיות משרתי ה' במשכן. נספר סיפור מאלף ומשל בתוכו להבנת משמעות הדברים:

שליחים מיוחדים משרי הממשלה הגיעו לביתו של הרב מטשעבין זי"ע, והביעו את צערם. הם פרסו על השולחן את המצוקה המדינית: המצב קריטי, הצבא סובל ממחסור משווע בכוח אדם, והגיעה העת שחייבים לגייס את בני הישיבות. מבחינה אחראית וציבורית אין ברירה אחרת. תשובתו המפליאה של הרב היתה במשל מאלף, וכה אמר הרב:

אספר לכם מעשה. אצלנו בחוץ לארץ, עדיין לא היו כמעט מכוניות. עיקר כלי התחבורה מעיר לעיר ולמשא, היו הסוסים והעגלות. ביום סגרירי אחד, נסע 'בעל עגלה' עם סוסו, והסוס נעצר ופסק מלכת. הוא הבין כי הסוס התעייף וקשה לו לסחוב, וניסה להכותו עם השוט, אך ללא הועיל. בלית ברירה התחיל לפרק את המשא מהעגלה והניחה בצידי הדרך (בתקווה שהסחורה לא תיגנב עד שישוב). אבל גם לאחר פריקת הסחורה הסוס הלך בעצלתיים. "הוא חולה ומתקשה לסחוב אפילו את העגלה" - הרהר העגלון בכא.

ירד מהעגלה, חשב וחשב: "מה אעשה?", עד שעלה במוחו של העגלון רעיון 'גאוני': "פלאי פלאים, יש לי עצה טובה שתציל את המצב באמת, הרי עיקר הכובד של העגלה הם הגלגלים מברזל, הם מכבידים מאד, אפרק את הגלגלים ואחביא אותם בצידי הדרך, וכך אמשיך בדרכי... עצה נפלאה".

פנה אליהם הרב ואמר "דעו לכם שזה מה שאתם מעוניינים לעשות! קשה? נכון, המצב לא פשוט, אבל היעלה על לב בר-דעת להוריד את הגלגלים? איך העגלה תסע אם אין גלגלים? 'עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים', אומרים חז"ל (מכות י): 'מי גרם לרגלנו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה'. איך עומדות רגלינו במלחמה? - בזכות שעוסקים בתורה. אם תורידו את הגלגלים הללו - איך נסחב את העגלה לדרכה!?"

השקפה לבית היהודי

הזדמנות בלתי חוזרת

בתחילת דברינו נביא את המקרה הידוע עם עמרם וביתו יוכבד, קודם לידתו של משה רבינו, ומשם נמשיך ללקח מאלף לחיינו. אומרת התורה על עמרם, "וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי, וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי" (שמות ב, א), וכוונת התורה לעמרם שהלך ונשא את יוכבד אשתו בשנית לאשה. אומרת הגמרא (סוטה יב): "להיכן הלך? - הלך בעצת בתו".

ממשיכה הגמרא לספר: "עמרם גדול הדור היה, כיון שגזר פרעה הרשע: 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו', אמר: לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו, עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו (מרים) בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות. פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא. פרעה הרשע, ספק מתקיימת גזרתו ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק, בודאי שגזרתך מתקיימת". ולא נחה מרים עד שאמרה לאביה עמרם: "פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא".

לעולם לא יכול האדם לדעת, מה השכר הצפון מפעולה אחת שלו, ולו הקטנה ביותר. כל הזדמנות שנוקרת בפניו צריכה להראות כהזדמנות בלתי חוזרת, ולגופו של ענין, איננו יודעים מה עתיד לצאת מכל ילד!

פירושו של רש"י הקדוש מבהיל, "אלא בעולם הזה - שנולדים ומתים וחוזרים וחיים הן לעולם הבא. אתה גזרת בעולם הזה ובעולם הבא, שכיון שאינם נולדים אינן באין לעולם הבא". ביאור הדברים, כל ילד שהושלך ליאור מחמת גזרת פרעה, אמנם איבד חייו בעולם הזה, אבל עתיד לקום בתחית המתים ויזכה לעולם הבא שהוא לנצח, אך אלו שהיו אמורים להיוולד ורק בגלל החלטת עמרם לא יולדו, הרי הם איבדו את שני העולמות - העולם הזה והעולם הבא כאחד!

ללמדנו בא, לעולם לא יכול האדם לדעת, מה השכר הצפון מפעולה אחת שלו, ולו הקטנה ביותר. כל הזדמנות שנוקרת בפניו צריכה להראות כהזדמנות בלתי חוזרת, ולגופו של ענין, איננו יודעים מה עתיד לצאת מכל ילד! אין לנו מושג בחשבונות שמים, ואיננו יכולים לצפות ולדעת מראש מה עתידו של כל אחד. יש הרבה מקרים שדווקא הילדים שלא הלכו בדרך המלך - הם אלו שהרוו נחת את הוריהם יותר משאר הילדים ברבות הימים, ולעיתים אף הביאו ישועה לכל הדור. כל ילד הוא מתנה משמים, וצריך לגדלו במסירות נפש כאילו הוא 'בן יחיד', עם פוטנציאל לצמוח ולהיות מגדולי ישראל! (מעובד מתוך 'אריה שאג')

אבל הנגיד התעקש ואמר, אני מוכן להוסיף ולשלם לכם יותר, ובלבד שתורידו את הפרסומות האלו. הם שאלו אותו האם הוא מוכן לשלם אלף דולר עבור כל יום של פרסום? כן! - השיב להם העשיר, והנציג מחברת הפרסום אמר שיבדקו את הדברים ויחזרו אליו, וכך הסתיימה השיחה.

לאחר זמן מה התקשרו מחברת הפרסום לנגיד ואמרו, שהחברה המפרסמת הסכימה לותר על הפרסומים שלהם לטובתו תמורת פיצוי, ואם כן אנחנו נותנים לך אפשרות, לפרסם באותו מקום תמורת אלף דולר ליום. ענה להם הנגיד, אקח את הפרסום הזה מול הישיבה למשך תשעים יום, ואשלם מקדמה באופן מיידי, ארבעים וחמש אלף דולר שזה חצי מהסכום המלא, ואפרוס את יתרת התשלום. מה תרצה לפרסם שם? שאל אותו הנציג, אבל לנגיד לא הייתה תשובה.

לאחר מספר ימים התקשר שוב הנציג מחברת הפרסום ואמר, כבר הורדנו את הפרסום הקודם, ועכשיו עליך לומר לנו מה אתה עומד לפרסם במקום הזה, העשיר המשיך להתמהמה ולא ידע מה לפרסם, אבל הנציג אמר לו בהחלטיות, אנחנו לא יכולים להשאיר את המקום הזה ריק מפרסום, אתה חייב לפרסם שם ולא משנה מה. כששמע זאת העשיר אמר להם, האם תוכלו לרשום היום בכתב ענק, "עוד תשעים ימים...", ומחר "עוד שמונים ותשע ימים...", וכך הלאה, ובכל יום שעובר תחליפו את הפרסום, תורידו יום אחד ותתלו מודעה חדשה? חברת הפרסום הסכימה, וכבר באותו יום תלו מודעה ענקית, "בעוד תשעים ימים...".

העוברים והשבים ראו את המודעות ותהו, מה הולך לקרות כאן בעוד תשעים ימים, ובכל יום שעבר המתח גבר. עם הזמן התחילו להגיע עיתונאים וסקרנים למיניהם, וביקשו להתקשר למפרסם ולתהות על הפרסום המסתורי, ושאלו את הנגיד מה עתיד לקרות בעוד תשעים ימים. "מדובר בהפתעה", השיב להם הנגיד, בזמן שכלל לא תכנן לפרסם משהו אמיתי, וכך ככל שעברו הימים, התחילו לצוץ שמועות שהולך לקרות פה משהו גדול עוד מעט, וזאת בשעה שאין מי שיודע מה עתיד להיות.

סוף הסיפור הוא לא פחות ממדהים, תראו מה רב שכרו של אדם שמוכן למסור את כספו והונו למען הקב"ה. ימים ספורים לפני שנגמרו אותם תשעים יום, פנו אליו מחברת "קוקה קולה" והצעה בפיהם, אנחנו מבקשים ממך, כאשר עוברים אותם תשעים ימים, את הפרסומת שלך תפרסם במקום אחר, ואילו אנו נרכוש ממך את הזכות לפרסם ביום ה-90 במקום זה, ונשלם לך שלוש מיליון דולר. כך היה, בערב חנוכה נסגרה העסקה, וחברת "קוקה קולה" שמו את הפרסום שלהם, והעשיר הרויח במקום שלוש מיליון דולר. סיפור אמיתי וטרי שהיה, המראה את מעלתו ושכרו של אדם המוכן למסור נפש לקב"ה. הקב"ה לעולם לא נשאר חייב, ובודאי שהקב"ה יודע לשלם היטב, לאותם אלו שמוכנים למסור נפשם וממונם. "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ", ואמרו

חז"ל "בכל ממונך", יש פעמים שצריך למסור את הממון למען הקב"ה, וכל אחד צריך לדעת שהוא יבוא על שכרו על כך.

היה יהודי מאנגליה שביקש לפרסם את סיפורו המפעים בכל אתר ואתר. הוא לא היה שומר תורה ומצוות, אבל לאחרונה נחה עליו רוח ה', והוא התחיל להתחזק ולשוב בתשובה, לאט לאט התחיל לשמור כמה וכמה דברים, וקיבל על עצמו קבלות. אחת מן הקבלות היתה להתפלל במנין בבית הכנסת, ולא לוותר אפילו על תפילה אחת, ושם באנגליה הדבר לא פשוט כמו בארץ הקודש, לעיתים יש צורך בנסיעות ארוכות לכיוון בית הכנסת, ובשבת יש צורך בהליכה ממושכת, אבל קבלה זו קבלה, והוא עמד בזה במשך זמן רב.

והנה הגיעה לאנגליה סופת שלגים נוראה, וכיסתה את כל הערים. היה קשה מאוד להסתובב, וממש לא הייתה נפש חיה ברחוב. הגיעה תפילת ערבית, ומידוענו ירד לרכב המפואר שלו, ורצה לנסוע לעבר בית הכנסת בו ידע שיש תפילת ערבית בשעה זו. עוד בטרם הספיק לסגור את הדלת, הגיחו לפתע שני בריונים, והוציאו אותו בכח מהרכב. הוא הבין מיד שמדובר בשני גנבים, שהחליטו לגנוב את הרכב ואת הכסף הרב שהיה בו, כסף שמסתבר שהם ידעו על קיומו. הוא החליט שלא לוותר להם, ויצא והתחיל להלחם עימם, אבל מכיוון שהם היו חזקים ממנו, הם השיבו לו מלחמה שעה, ובתוך כדי מריבה הוא קיבל מכה איזומה בכתף, ובעקבותיה התחיל לצעוק זעקות שבר גדולות. אשתו שמעה את צעקותיו, התקרבה למקום ומיד הבינה מה שמתרחש, והנה גם היא התחילה בצעקות, ומהצרחות שלה נבהלו הגנבים וברחו, אבל אותו יהודי מסכן נותר שם עם כתף שבורה.

אשתו מיד הזעיקה את ההצלה, שהבהילו אותו לבית החולים, ואחרי סדרה של צילומים ניגש אליו אחד מהרופאים הבכירים בזעקות התרגשות, תקשיב לי טוב, הקב"ה הציל אותך! אותו יהודי השתומם וניסה להבין למה התכוון הרופא, האם כל זה רק מכיוון שאקבל את הטיפול הנכון, ושאיני ברוך ה' מרגיש בסדר? המשיך הרופא בהתרגשות, דע לך שבאחד מהצילומים שצילמנו, ראינו שהסתום של הלב סתום כמעט לגמרי, ואם הוא היה נשאר במצב זה, בעוד ימים ספורים היית חוטף שבץ לב ומת במקום. הוא הובהל מיד לחדר הניתוח, פתחו לו את הכל וטיפלו בו היטב, ובסיעתא דשמיא טיפלו גם בכתף השבורה, ולאחר ימים הוא יצא מבית החולים בריא ושלם, כשהוא מקבל את החיים שלו במתנה. זו מעלתה של מסירות נפש, מי שמוכן למסור נפש בשביל הקב"ה, למרות הקושי ודוקא כשזה לא קל, הקב"ה פותח לו את כל השערים.

זה למעשה הלימוד מהפרשה, לכל אחד בודאי יש קושי מסוים בחייו, אבל מי שמתגבר ועושה מעל לכוחותיו, צריך לדעת שהקב"ה יעשה לו ניסים ונפלאות, ובודאי שיזכה להרבה סיעתא דשמיא.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

תענית שובבי"ם

לשמחת ובקשת הציבור היקר, נקיים גם השנה בסייעתא דשמיא יחד כל תושבי השכונה את

סדר התיקון המיוחד לימי השובבי"ם הקדושים

הכולל: תענית דיבור (ותענית צום למי שייכול) עם התחזקות בשמירת הלשון, קריאת ג' ספרי תהילים ואמירת סליחות עם תקיעות שופר.

הלימוד יתקיים בבית הכנסת "בית-לוי"

רח' יוסף חכמי 48 שכונת בית וגן (מול מלון שלום)

ביום שלישי ב' שבט (24/1/23 למנינם)

09:00 | ארוחת בוקר קלה ומיד לאחר מכן קריאת שני ספרי תהילים
13:30 | ארוחת צהרים קלה, ומיד לאחר מכן קריאת ספר התהילים השלישי
16:15 | תפילת סיום התיקון
16:30 | אמירת סליחות וקבלת עול מלכות שמים.
16:50 | תפילת מנחה

הן א-ל כביר לא ימאס תפילת רבים ויגאלנו במהרה ברחמים!
הלימוד והכיבוד מוקדשים לע"נ ר' שאול חי בן מרים ז"ל ומרת סמרה בת רימה ע"ה

בשורה משמחת
לארצי שכונת בית וגן

הפתילות
ופרסיים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים

בבית"נ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48

14:00 - לימוד משניות בע"פ

19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות נעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

פניני הפרשה

שמות

עלון מס' 1172

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

לראות מעלת חברינו

ואלה שמות בני ישראל (א.א) – כתב רש"י: אף על פי שמנאן בחייהם, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם. שנאמר (ישעיה מ'): "המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא". ע"כ. ויש להבין לשם מה צריך משל להסביר מעלת כל אדם מישראל, הרי ודאי כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא? ועוד למה דוקא כאן בפתח ספר שמות, הזורת התורה על שמותם ומרמות את מעלתם?

אלא, ספר שמות מספר על יצירת עם ישראל, כפי שנאמר בהמשך הפסוקים "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד". כשהתורה מדברת על אומה שלימה, יש חיש שנחשוב שיש חשובים יותר ויש חשובים פחות. לכן דוקא בפתחת ספר שמות מודיעה לנו התורה את חיבתם של עם ישראל שנמשלו לכוכבים, כדי לדעת מעלת כל יהודי באשר הוא.

ולכן נמשלו לכוכבים שלעיננו נראים זעירים, אך כשמתקרבים אליהם עם חלית מגלים כמה גדולים ועצומים הם. כך יש להביט על כל יהודי, למרות שנראה קטן, נשמתו גדולה ועצומה ומגיעה עד שמי שמים. וכבר דרשו חז"ל שהמלה "ישראל" נטריקון יש ששים ריבוא אותיות לתורה – לכל יהודי יש את ההבנה המיוחדת שלו בתורה. ותפקיד האדם להתפלל את תפלת רבי אלימלך מליזנסק וצ"ל בתחינתו המפורסמת: "אדרבא, תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא הסרוגם".

*

מסופר כי באחד מימי חול המועד פסח, ישב הגאון רבי עזרא עטיה וצ"ל עם תלמידיו והשתעשע עמם בדברי תורה. הם דנו בהלכות הפסח, עברו להידושים ולאגדות מעניני החג והמשיכו להעלות סוגיות הלכתיות. החדר המה מבחורי הישיבה ומאברכי הכולל שגדשו אותו מפה לפה, וקול הלימוד נשמע ברמה. לפתע נכנס למקום יהודי פשוט. ממראה פניו ניכר כי איש קשה יום הוא, שהחיים לא האירו לו פנים. להפתעתם של הנוכחים, קם ראש הישיבה ממקומו לכבוד הנכנס, ניגש אליו וקיבלו בסבר פנים יפות. אחר תפס בכף ידו והושיבו, כשהוא חולק לו כבוד. פניו של האיש זרחו באור מיוחד. הוא המשיך להחזיק בידו של ראש הישיבה לנגד פניהם המתפלאות של התלמידים, שלא הבינו מי האיש ועל מה ולמה זכה שרבים יחלוק לו כבוד גדול כל כך. לאחר שהלך האורח לדרכו, העלו התלמידים את תמיהתם באוזני ראש הישיבה. "אדם קשה יום ואומלל הוא", השיב להם רבם. "יש אנשים שמצוה להעניק להם מטבע לצדקה ויש אנשים שמצוה להעניק להם מעט כבוד. גם זו צדקה...".

מפל מלמדי השפלת	עצה טובה
מה לומדים מ – ילדים לשפח במהירות מאכזבות, לסלח ולהתחיל מחדש, להיות אמתיים ולדבר בכנות, להיות פעילים, להיות את ההווה ולא רק את העתיד, לכבות פשעצוב, לצחק בששמת.	כדי להיכנס לשבת בלי לחץ, כדאי לעשות מגירה לשבת שבה יהיו מרוכזים כל דברי השבת: מפות, מפיונים, ניילון לשולחן, חבקים לשולחן. כאשר הכל תחת קורת גג אחת – הכל מהיר יותר ופרקטי. (נ. גריין)

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון וצ"ל

"יזכור אדם איך בדורות השמד מסרו אבותינו עצמם גופם ודמם וממונם להריגה ולשריפה ולגירוש בעירום ובחוסר כח, כדי להעמיד דורות בישראל צדיקים וכשרים. וכל שכן אנו שעומדים בדורות החופש, למה נאבד את אחריתנו בשביל הכבוד המדומה והתאוות המאבדים את האדם מן העולם." ("מגיד חדשות" ח"י דרוש י"ט).

מי שם פה לאדם או מי ישום אלם וגו' (ד' י"א) – עיין מה שפירש רש"י ז"ל. ואפשר לפרש עוד לפי מה שכתב רש"י עצמו לעיל (ב' י"ד) שמושה רבנו הרגו למצרי "בפיו" על ידי שם קדוש. ע"ש. וזהו מה שאמר ה' למושה כאן "מי שם פה לאדם", כלומר מי שם לך פה כשהרגת את המצרי. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ושאלה אשה משכנתה כלי כסף וכלי זהב ושמלות ושמתם על בניכם ועל בנותיכם (ד' כ"ב) – מה שסמך "ושמתם על בניכם ועל בנותיכם" לתיבת "ושמלות" אפשר שהוא עצה טובה שה' יעין למושה שכדי שלא יכבד עליהם הכלים שישאלו ממצרים. לכן הכלי כסף וכלי זהב שהם כבדים ישאו הנשים (הגדולות) ואילו השמלות שהם דברים קלים ישימו על הבנים והבנות הקטנים. ויש סמך לזה מדברי הטור הארוך שכ' שבתחילה ה' א"ל "ושאלה אשה" וגו', ולפי שהיה קשה בעיניהם ליקח שמלות מפני כובד המשא אמר הקב"ה וכו'. (הרה"ג ר' רחביה חרוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

"אנכי" שם הקוד

"מי אָנְכִי פִי אֶלְךָ אֶל פְּרַעָה" (שמות ג, יא) - אין אני אותו "אָנְכִי" שהבטחת ליעקב. אך באמת כוונת הקב"ה היתה למסור ליעקב סימן על הגאולה, ולכן הבטיחו "כי אהיה עמך" - בשליחותי אתה הולך ואהיה עמך לעוזרך, ומה שאמרתי "אנכי אעלך", אין הכוונה שאנכי ולא אחר, אלא שהמלה "אנכי" היא שם קוד וסימן, שבמלת "אנכי" אעלך, שאינם נגאלים ממצרים כי אם בזכות התורה שהם עתידים לקבל בהר סיני שמתחילה ב"אָנְכִי ה' אֶלְהִיךָ". וזהו שאמר לו הקב"ה: "וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה".

*

ממה שהוסיף ה' בהבטחה ליעקב "גם עליה", למדו חז"ל שהגאולה האחרונה אף היא בלשון "אָנְכִי", כפי שנאמר בה "הִנֵּה אָנְכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא" (מלאכי ג, כג).

אף לעתיד לבוא, כימי צאתנו מארץ מצרים, יגאל אותנו ה' וישיב בנים לגבולם בזכות לימוד התורה. וכן מובא בתנא דבי אליהו (אליהו זוטא י"ד): "אין ישראל נגאלים לא מתוך הצער ולא מתוך השיעבוד ולא מתוך הטלטול ולא מתוך הטירוף ולא מתוך הדוחק ולא מתוך שאין להם מזונות. אלא מתוך עשרה בני אדם שהם יושבים זה אצל זה, והיה כל אחד ואחד מהם קורא ושונה עם חבירו וקולם נשמע... וכן מצינו באבותינו הראשונים שלא נגאלו ממצרים אלא מתוך דברי תורה..."

גם האור החיים הקדוש (שמות כז, כ) כותב על פי הזוהר הקדוש כי עם ישראל ינצלו מארבע הגלויות בזכות ארבעת הצדיקים: גלות ראשונה - אברהם, גלות שנייה - יצחק, גלות שלישית - יעקב, והגלות הרביעית - בזכות משה, "ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה".

כאשר שולח הקב"ה את משה רבנו לגאול את ישראל, משה רבנו מנסה לחמוק מהתפקיד באומרו: "מי אָנְכִי פִי אֶלְךָ אֶל פְּרַעָה" (שמות ג, יא). עונה לו הקב"ה: "ויאמר כי אהיה עמך. וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שם י"ב). התשובה לכאורה אינה ברורה. מה עניין קבלת התורה על הר סיני לשאלתו של משה "מי אנכי כי אלך אל פרעה"?

מי שניחן בהבחנה לשונית, ישים לב כי המלה "אנכי" חוזרת על עצמה גם בשאלה וגם בתשובה, ולא בכדי.

המדרש (שמות רבה ג, ד) מגלה שמאחורי הדין ודברים הזה מסתתר דו-שיח נסתר, וכדי להבינו יש לשוב אחורה להתגלות אחרת של הקב"ה. כאשר נודע ליעקב אבינו כי יוסף חי וכי הוא מלך במצרים, הוא חושש מהירידה למצרים, והקב"ה נגלה אליו במראות הלילה ומרגיעו: "וַיֹּאמֶר אָנְכִי הָאֵל אֶלְהִי אַבְרָהָם אֵל תִּירָא מִרְדֵּה מִצְרַיִם כִּי לְגוֹי גָדוֹל אֲשִׁימָךָ שָׁם. אָנְכִי אֶרְדֵּ עִמָּךָ מִצְרַיִם וְאָנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה".

גם כאן המלה "אנכי" חוזרת על עצמה שלש פעמים, והמדרש מלמדנו שמושה רבנו רמז לאותה התגלות של יעקב. כשאמר משה לפני הקב"ה "מי אנכי" התכוון לשאול: "רבוץ העולמים! כְּשֶׁיֵרֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם לֹא פָּה אֶמְרֶת לוֹ: 'אָנְכִי אֶרְדֵּ עִמָּךָ מִצְרַיִם וְאָנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה'? ! וְעַכְשָׁיו אֶתָּה אוֹמֵר לִי: 'לְכֶה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעָה', לֹא אָנְכִי הוּא שְׂאֵמְרֶת לוֹ: 'וְאָנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה'".

הגאון רבי יאשיהו פינטו זצ"ל בספרו "כסף נבחר" (דרוש שני לפרשת שמות) מבאר שמושה רבנו בתחילה הבין דברים כפשוטם, שכוונת הקב"ה "אנכי אעלך" בעצמי ולא על ידי שליח, ולכן כשביקש ממנו ה' להיות שליח להעלות את ישראל ממצרים, טען

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

לחם רמעה

בני משפחת מאזוז הסבו יחד ליד שלחן השבת הערוך בטוב-טעם, שירת "שלוש עליכם" בצוותא השרתה אוריה חגיגית ומבורכת, אך דבר מה העיב על השמחה.

אמו הצדקת של רבי רפאל, מרת אמימה, שנתאלמנה לא מכבר, ירבה בפינתה ופניה נוגות קמעה. בעיניו הרגישות, הבחין רבי רפאל בעצבונה, ומיהר לגשת אליה, מיד עם סיום שירת 'שלוש עליכם'.

"אמי היקרה! מה ארע?", שאל בדאגה כשחמלה נמסכת בקולו, "מדוע את בצער? שבת היום! שמא אינך חשה בטוב?"

"יודע אתה, בני, כי חולת סכרת הנני", סיפרה האם כשצער דק נמסך בקולה, "רק לחם שעורים יכולה אני לאכול, והנה, בשבת, בני הבית נמנעים לשים את לחמי על שלחן השבת, מאחר והוא שחור, וטוענים הם כי צבע שחור מסמל דבר לא טוב"... האם ניגבה דמעה סוררת והמשיכה "מאוד חפצה אני שגם הלחם שלי יושם בדרך של כבוד על שלחן השבת".

רבי רפאל ניגש חיש קל אל המטבח, נטל את לחם השעורים השחור, הניחו בחדוה על שלחנו, ליד צלחתו האישית, ואמר לאם במטרה לעודדה: "אמא, הלחם שלך מאיר את שלחן השבת שלי!"

זהרו פניה של האם ובקול נרגש בירכה מעומק לבה: "יהי רצון שתזכה לבן שיאיר את עיני ישראל בתורה". ו... הברכה שיצאה מלב נרגש התקיימה במלואה כאשר זכה רבי רפאל בבנו הגדול מרן הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל (שהשבת יום הילולתו).

אור גדול בקע מביתו של הצדיק רבי רפאל מאזוז זצ"ל בג'רבא, באותה שעה לאחר חצות הלילה של ליל שישי כ"ו בחשון התער"ב. נגוהות של אושר ושמחה מלווים ברחשי תפלה ותקוה, התמזגו ברגעים אלו של הולדת הבן המיוחל, שנולד בשעה טובה, לאחר ארבע שנות ציפיה!

האב המאושר ושבע הצרות, אחז בהתרגשות את בנו בחיקו, חיוך חם ומאיר על פניו, והוא מביט לתוך עיניו הטהורות של התינוק בכמיהה: "אלוקים! אנא, קיים לי את הילד הזה. כמה חפץ אני לזכות לקיים בו את המצוה: ושננתם לבניך"...

האם החלשה מתכוננת בתינוקה הרך, אשר ברגע אחד ממלא את הלב בהמון אהבה והודיה לבורא העולם על המתנה הנפלאה, ונושאת תחינה נרגשת לאב הרחום שבמרומים כי תזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים.

הדלת אינה מפסיקה ליסוב על צירה. הכל באים להשתתף בשמחתו של הצדיק הנערץ רבי רפאל. דודים ומכרים החפצים לשמוח בשמחתם, נכנסים בקריאות שמחה, כלל לא מתחשבים בשעה המאוחרת. הכל מאחלים "סימן טוב" בלב חם, ובלבם תפלה, שיהיה זה זרע של קיימא.

בסתר לבו, ידע רבי רפאל כי ילד מיוחד זה, הוא פרי ברכתה של מרת אמו הצדקת מרת אמימה שבעבר איחלה לו מקירות לבה: "יהי רצון שתזכה לבן שיאיר את עיני ישראל!"

וברכה זו ברכתו אמו, מפני מעשה שהיה:

ראשון בקודש

סימני הפיסוק הראשונים המוכרים לנו

טעמי המקרא, המדריכים את הקורא היכן להפסיק במשפט והיכן לחבר, ובכך הם למעשה מהווים את הפירוש הראשון למקרא. וכמ"ש חז"ל "ויבינו במקרא" – זה פיסוק טעמים" (נדרים ל"ז ע"ב), ופירש הרא"ש: "שעל ידי הנגון מבינין לחבר המקרא למעלה ולמטה". בהשוואה לניקוד היום, האתנה וסוף פסוק הם כמו נקודה, ואילו הפסיק הוא כמו זקף קטון.

מונאים את האונות – אצלנו

"אוצרותינו"

וטועמים עונג שבת אמיתי!!!

הספר 'אוצרותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוצרות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספרדים, שזור בסיפורים ומסלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: המתפלל בציבור בסידור עם כוונות הרש"ש, האם יש בזה חשש של "לא תתגודדו" תשובה: אין איסור זה רק יוהרא, אלא אם כן הוא מבין באמת.

שאלה: אשה המבקשת להתפלל תפלה אחת ביום כדינה, האם תעדיף להתפלל דוקא תפלת ערבית משום "זריזין מקדימין למצוות"? תשובה: עדיף שחרית, כי קיימא לן תפלת ערבית רשות.

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על אנשים שנמנעים מלאכול בשר מטעם צער בעלי חיים? תשובה: חוקרים בדקו ומצאו שהשחיטה שלנו היא פחות אכזרית מכל סוגי ההמתות של אומות העולם. ובודאי צריך להתעלל כמה שפחות בבעלי חיים, אבל להשאיר כל בעלי חיים עד שימותו מעצמן ויהיו נבלות ואולי גם לכרות להם קבר (!) – זה לא מעשי. כשצדיק אוכל בשר, מעלה את דרגת החי לדרגת מדבר. וגם עם הארץ כשמברך על אכילתו, עושה תקון גדול מאוד.

שאלה: אני מגדל תוכים ומקפיד בכל ערב לכסות להם את הכלוב, כדי שבבוקר לא תכה בהם השמש. לפני כמה ימים שכחתי לכסות, ולקראת הצהרים שמתני לב ששני תוכים מתו, ככל הנראה מהתייבשות. האם עלי לעשות תיקון על כך? תשובה: תודיע לאחרים המגדלים תוכים שיזהרו בזה. ובאופן כללי להזהר ביחוד בצער בעלי חיים.

שאלה: אדם שאטם את גגו כדי למנוע קינון יונים, וכיון שהיו כמה יונים שלא רצו לצאת השאיר אותם בתוך הגג. כעת הוא מתייסר על כך שגרם להם למות. האם נהג כהלכה, ואם לא, מה דרך תשובתו? תשובה: לא נהג כהלכה. אינני יודע דרך תשובה. אולי לפזר מדי פעם אוכל ליונים המשוטטים ברחוב (כמו שנוהגים בשבת פרשת בשלח).

שאלה: אדם שמתפלל תפלת ערבית לפני השקיעה, האם מונה מאה ברכות מתפלת ערבית או מהלילה? תשובה: מערב עד ערב.

שאלה: אדם המתעורר כלילה להתפנות וחוזר לישון, האם צריך אז ליטול ידיו ולברך אשר יצר וברכות התורה?

תשובה: אינו חייב בברכות התורה, רק יטול ידיו ויברך אשר יצר בלבד (ברכת על נטילת ידים כדאי להשאיר לבוקר, שנתקנה בשביל התפלה לדעת כמה פוסקים). ואם קשה לו ליטול ידיו באמצע הלילה, יכוין בבוקר בברכת אשר יצר על כל הלילה (עפ"ד הלבוש סימן ד' סעיף א' וסיעתו, ועיי' ברכת ה' ח"ד פרק ו' סעיף נ"ט).

שאלה: חוט אחד מחומי הציצית שנקרע בחלקו, האם הציצית כשרה? תשובה: אפילו נקרע חוט אחד לגמרי, עדיין כשר, כל שנשארו שבעה חומים קיימים כידוע.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

רק אם כואבים - רואים

ויהי בנימים ההם וגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו (כ, יא)

מה המשמעות של "וירא בסבלתם"? רש"י באר: "וירא בסבלתם - נתן עיניו ולבו להיות מצר עליהם".

מיד אחר כך כתוב: "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו". תשמעו, נראה לי כי אחד קשור בשני, "וירא בסבלתם" הדוק עם "וירא איש מצרי מכה" של אחרים - "להיות מיצר עליהם" לכן ראה "איש מצרי מכה איש עברי". כלומר?

לולי הרגשות אלו, לא היה מבחין כלל שאיש מצרי מכה איש עברי מאחיו. כמה אנשים מתניסרים ואיש לא מבחין בהם! באמת אינם רואים, לא מכירים, לא מבחינים, גם משה רבנו לא היה רואה איש מצרי המכה איש עברי מאחיו, (וגם אם כבר היה רואה, יכול אדם לחשוב לעצמו: וכי באמת הפכה אשם בכל מה שהתרחש? הוא הרי נתן לו דחיסה והשני החזיר לו, ובכלל, מה לי להתערב כאן בוכים, אינני צריך לעשות כלום... ומה לי ולצרה הזאת, אשב בשקט).

אבל אחרי, אי אי אי - אחרי שרכש את ה"וירא בסבלתם" - "נתן עיניו ולבו!" משה רבנו ע"ה היה מענין להרגיש אותם, חפץ לכאב את כאבם של עם ישראל, מיד התחיל להבחין במקרי הכאב של היהודים: הוי הנה אני רואה יהודי סובל! "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו".

למה הוא זכה מחמת כך?

מבאר בחז"ל, שבעקבות ה"וירא בסבלתם" זכה להתגלות השכינה בסנה" - "וירא מלאך ה' אלו בלבת אש מתוך הסנה".

זו זכותו ושכרו לעולם ועד.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

נצלו לרעה את מדותיו הטובות

התורה מספרת, שכשראה משה את דתן ואבירם נצים, ואחד מכה את רעהו, אמר לרשע: "למה תכה רעהו", והלה ענה לו: "מי שמך לאיש שר ושפט עלינו, הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי". כששמע זאת משה - "וירא משה". מביא רש"י מהמדרש, שדאגתו היתה מחמת שראה שיש בישראל רשעים מלשינים.

אכן, חששו לא היה לשוא: "וישמע פרעה את הדבר הזה", ופרש רש"י: "הם הלשינו עליו".

נשאלת השאלה: איך לא פחדו דתן ואבירם לדבר כך בחצפה אל משה רבנו ואף להלשין עליו לפני פרעה? הלא הוא היה בן בית אצל פרעה, בן טפוחים של בתיה בת המלך, היה לו יד ושם בארמון המלכות ובגרע אחד היה יכול "לטפל" בהם! מלבד זאת, הלא הם עצמם ראו יום קדם לכן שמשה רבנו הרג את המצרי בשם המפרש, ואיך לא חששו שבמלה אחת ימית אף אותם!

כנראה - אומר רבי איזיק אובאנד זצ"ל בספרו "לקח דעת" - שהרשעים הללו פשוט כבר הכירו את משה וסמכו על מדותיו הטובות, שגם אם ילשינו עליו הוא לא יעשה להם כלום... אתו אפשר להתחיל, זה בסדר... מספר על רבי אריה ליון זצ"ל, שאחרי שאשתו נפטרה אמר עליה שהיא היתה 'הצדקנית'.

למה?

הוא ספר שבזמן מלחמת העולם הראשונה שרר רעב נורא בירושלים. פשוט לא היה מה לאכל ואנשים מתו ברעב, ה' ירחם!

גם בביתו לא היה מה לאכל וילדיו רעבו ללחם. באותם ימים, היה בירושלים עשיר אחד שהיה מלוה כסף לאנשים. בדרך כלל, נמנע רבי אריה מנשילת הלואות מאחרים, אך בפעם הזו הוא הרגיש שאין לו בררה, מדבר בפסוק נפש אמת. הלך לאותו עשיר ובקש ממנו הלואה, אך העשיר סרב.

"מדוע?" תמה רבי אריה, "הלא לכולם אתה מלוה, ולמה לי לא?"

אמר לו העשיר: "כי אתה לא תעשה לי כלום אם לא אלוה לך... אחרים ידברו עלי, יגידו שאני רשע, קמצן וכו', אבל אתה, בהיותך איש צדיק, הרי לא תעשה זאת, ואם כן למה אלוה לך?!"

ספר רבי אריה ליון שכאן הוא כבר נשבר. אפלו העשיר הזה אינו מוכן להלוות לו... ולמה? כי הוא אדם טוב...

בא הביתה, שביר לרסיסים. אשתו שאלה אותו מה קרה, ורבי אריה ספר לה מה אמר לו העשיר.

"ומה בכך?", עודדה אותו אשתו הצדקנית, "וכי האלקים שבשמים גם אמר לך זאת! אם העשיר הזה לא רוצה לעזר לך - לא צריך, העזרה תגיע משמים בדרך אחרת!". כך חזקה אותו באמונה.

באותו ערב דפק דור בדלת והושיט להם מעטפה. התברר שנדיב אחד מאמריקה שלח לו עשר דולר - סכום גדול מאד באותם ימים.

על כל פנים, כך היא המציאות, שלפעמים אנשים מרעים לזולתם וסומכים על כך שלא ישיב להם כגמולם כיון ש"הוא בן אדם טוב, הוא לא יעשה לי את זה...".

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור יציאת מצרים)

התנאי לבחירת גואלם של ישראל

התורה מספרת שלשה ספורים על משה רבנו:

ספור ראשון: אחרי שמשה נמשה מן המים וגדל בבית פרעה, הוא יוצא בגיל עשרים לראות בשלום אחיו, והנה הוא רואה איש מצרי מכה איש עברי. ומה הוא עושה? "ויפן פה וכה וירא כי אין איש ויד את המצרי ויטמנהו בחול" (שמות ב, יב).

ספור שני: משה יוצא ביום שלמחרת, ורואה שני יהודים רבים ביניהם. "ויאמר לרשע למה תכה רעהו, ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו, הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי, וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר" (שמות ב, יג-יד). כאשר שמע על כך פרעה מבקש הוא להרג את משה, ומשה בורח למדין.

ספור שלישי: משה רבנו מגיע למדין ורואה שהרועים מרביצים לבנות יתרו וזורקים אותן למים. הוא לא מהסס ומציל אותן, כמו שנאמר (שמות ב, טו): "וגם דלה דלה לנו", וכפי שפרשו חז"ל במדרש (ילקוט ש שמות רמז קסט). בנות יתרו חוזרות הביתה ואביהן שואל אותן: "מדוע מהרתן בא היום?" והן עונות: "איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו".

שואל הסבא מקלם זצ"ל בספרו "אור רש"י" (שמות מאמר קצ): מה פשר הספורים האלו? במקום שמשה רבנו נמצא, יש מכות! ביום הראשון - גוי מרביץ ליהודי, ביום השני - יהודי מרביץ ליהודי, וביום השלישי - גוים מרביצים לגוים. מה רוצה התורה לומר לנו בשלשת הספורים האלה?

המדרש (תנחומא שמות, יא) עומד על כך שבנות יתרו באו אל אביהן ואמרו לו: "איש מצרי הצילנו"; "וכי בדמות איש מצרי היה משה? אלא, אלויל איש מצרי שהרג משה, לא היה נכנס למדין. משל לאחד שנשכו ערוה, והיה רץ לתת רגליו לתוך המים, ונכנס בנהר וראה תינוק אחד שהיה שוקע במים, ושלח ידו והעלה אותו. אמר ליה התינוק: לולי את הייתי מת. אמר לה: לא אני הצלתך, אלא אותו הערוד שנשכני

הקראים גנבו את הנעלים

של נעליך מעל רגליך (ג.ה)

לפני מאתים שנה חי בוילנא יהודי צדיק ושמו רבי אריה ליב מייטס זצ"ל, ועל המצבה שלו נכתב: "הוא אשר עשה התשועה הגדולה בישראל, ומלט את העיר בחקמתו".

הרקע לכך היה ונוח שהתקיים בין היהודים לבין הקראים. הקראים כופרים בתורה שבעל פה ומאמינים רק בתורה שבכתב, ודגמה לאחד השבוישים שיוצאים מכך הוא, שבשבת הם יושבים בחשך ולא אוכלים מאכל חם, מפני שהתורה אומרת (שמות לה, א): "לא תבערו אש בכל משבתתיכם ביום השבת", ועל כך כתב הרמ"א (או"ח רנו, ח) "וכל מי שאינו מאמין בדברי החכמים, ואוסר אכילת חמין בשבת, חיישינו שמא אפיקורוס הוא".

האגדה מספרת על קראי שישב בשבת בחשך, ונהנה מקרן אור זעירה שחדרה אליו משכנו היהודי דרך סדק בתקרה, וכשהשכן שם לב לכך, הוא הניח את רגלו על הסדק...

הקראים באו לסטאניסלב מלך פולין, וטענו שהם היהודים המקוריים והאמתיים. הם קבלו את התורה ממשה רבנו ושמרו עליה בצורתה המקורית, בעוד שהיהודים האחרים שבשו את פגנת התורה, והוציאו את דבריה מפשוטם, ולכן הם מבקשים מהמלך להזמין את היהודים לזכוח שבו יוכח מי הם היהודים האמתיים. המלך הסכים לדבריהם, וצוה לקבץ תאריך שבו יתקיים הזכוח הגדול.

כששמע זאת הגאון מוילנא זצ"ל, קרא לרבי אריה ליב מייטס, והורה לו ללכת להתכונן עם הקראים.

כאשר הגיע רבי ליב לוילנא, התחור לו שהקראים פעלו שהזכוח יתקיים בשבת, ולפני הזכוח הם בקשו להחתימו על כתב בווררות, ולפיו, אם הם יפסידו בזכוח - הם יאלצו להפך לנוצרים, אך אם הם ינצחו - היהודים יאלצו להפך לקראים.

לפי דעתם מתר לכתב בשבת, ועל כן לא היתה להם כל בעיה לחתם על כתב הבוררות, אך לפי חז"ל שלומדים מהמשכן את ל"ט אבות המלאכה, נאסרה הכתיבה בשבת. משפך, הם סברו שרבי אריה ליב יסרב לחתם על כתב הבוררות, אך מחמת שהדבר היה פרוץ בפקוח נפש - הוא חתם.

הגיעה עת הזכוח, ושלשה מחכמי הקראים התיצבו לפני המלך, כשמוקם נצב רק ליב, וכשהוא נכנס לארמון המלך, הלך יתח והחזיק את נעליו בידו.

המלך פנה אל חכמי הקראים, ובקש מהם להשמיע את טענותיהם, והם פתחו ואמרו: "אדונינו המלך! מהתנהגותו של נציג היהודים אתה יכול להתרשם בעצמך מעוזותם וחזקתם של היהודים. הנה הוא עומד לפני המלך כשנעליו בידו, ומלבד העבדה שהוא מעליב בכך את הוד מלכותך, הוא גם מטיל חשך על פקידי המלכות שהם גנבים, ועל כן חשש להשאיר את נעליו בחצר ונכנס עמם אל המלך!"

כשראה זאת המלך, חמתו בערה בו, והוא פנה אל רבי אריה ליב בתמיחה, אך רבי אריה ליב מהר והשיב:

"חלילה לי, אדוני המלך, לזלזל בך ובעבדיך. הסבה שאני אוהו את נעלי בדי, היא מפני שיש בדינו מסורת מאבותינו שבאשר הקב"ה אמר למשה בסנה "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא", עשה משה כאשר נצטוה, וחלץ את נעליו, אך כאשר חזר אל צאנו, חפש את נעליו ולא מצאן, מפני שהקראים גנבו אותן, ולכן כאשר הנני בא לפני הוד מלכותו בצותא עם הקראים, אני מקרח לשמור היטב על נעלי מפניהם".

"זהו שקר גמור!" מחו הקראים תוך כדי שהם רוקעים ברגליהם. "אנחנו גנבנו למשה את הנעלים? הרי הדת שלנו נוסדה רק לפני אלף שנים, ומשה רבנו חי שלשת אלפים שנים קודם לכן!"

"מה אמרתם? הדת שלכם לא היתה קיימת בזמן משה?! הוכוחם הסתיים!", אמר המלך בחיוב גדול.

כך נצח רבי אריה ליב את הקראים, ו"מלט את העיר בחקמתו".

(רבי מאיר צירמוש שליט"א - נאה דורש)

וגברתי ממנו, הוא הצילה. כך אמרו בנות יתרו למשה: וישר כחך שהצלתנו מיד הרועים. אמר להן משה: [אל תגידו לי תודה רבה - אני לא עשיתי כלום, אלא] אותו המצרי שהרגתי, הוא הציל אתכן [אם לא המצרי, הייתי עכשו אצל פרעה במרפסת...]. ולכן אמרו לאביהן: איש מצרי, כלומה, מי גרם לזה שצא אצלנו, איש מצרי שהרג".

מה מגלים לנו פה חז"ל?

אומרת המשנה באבות (ג.ו): "האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם, שנאמר (אסתר ב, כב): ונתאמר אסתר למלך בשם מרדכי".

נשאלת השאלה: כלנו מכירים הרבה אנשים שאמרו דבר בשם אומרו, ועדין לא הגיעה הגאלה. איך תלו חז"ל את הגאלה בכך?

אומר המהר"ל בספרו "דרך עץ חיים" יסוד נפלא:

כשמשנים יבוא, כל הבריאה תגיע להכרה שהקב"ה מנהיג את העולם. אנחנו אומרים זאת בכל יום, בתפלת 'עלינו לשבח': 'יכירו וידעו כל יושבי תבל' - לא רק היהודים, אלא כל יושבי העולם, 'כי לך תכרע כל ברך, תשבוע כל לשון'. לא יהיה נברא אחד בעולם שלא ידע מי זה הקב"ה.

לפיכך, כאשר הקב"ה מביא גאלה, הוא רוצה שידעו שהוא פעל אותה לבדו, ולא יהיו כאלו שיאמרו שחכמתם ועצם ידם הביאה אותה. לכן אנחנו רואים בגאלת מצרים שהקב"ה אמר (שמות ו, ז): 'וידעתם כי אני ה' אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים'.

אסתר היתה יכולה לומר לאחשורוש: 'עמדי במרפסת ושמעתי את בגנתו ותרש מדברים להרג אותך, ואז היה אחשורוש חושב שהיא זו שהצילה אותו. אבל היא לא יחסה שום דבר לעצמה. ונתאמר אסתר למלך בשם מרדכי' (אסתר ב, כב) - זה לא אני. הדוד שלי מרדכי שמע, וכך אמר לי.

אמר הקב"ה: היא מתאימה להיות גואלת. למה? כי כאשר אביא את הגאלה, היא לא תזקף אותה לעצמה, אלא תיחס אותה אלי.

מוסיף המהר"ל: לפי זה מובן מדוע האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם, מפני שהוא מחזיר את הדברים שנמצאים ביד אחרים למי שהם שלו. כך גם עם ישראל נמצאים בגלות תחת ידי אחרים, ועל ידי המעשה הזה מתעוררים רחמים שבדומה לכך גם הם יחזרו אל מי שהם שלו - הקב"ה. גם אם אנחנו לא רואים שבזכות מעשה זה באה גאלה ממש, באה על ידו הרוחה מסימת ביחס האמות והמושלים אל עם ישראל, וגם זו היא גאלה מסימת.

כל אדם שעושה פעולה מסימת אוהב לזקף אותה לזכותו. זה טבע האדם, הוא רוצה כבוד, ולכן רוצה שידעו על מעשיו. כאשר האדם מיחס את הפעולה למי שעשה אותה ולא אליו - זו כבר גדלות.

אם ככה, נוכל להבין טוב מאד:

מדוע בחר הקב"ה במשה רבנו להיות גואלם של ישראל, ולא באהרן או בשבעים הזקנים?

אומרת התורה, כי "איש מצרי הצילנו מיד הרעים" - משה רבנו הציל את בנות יתרו, ולא יחס את המעשה לעצמו, אלא לאותו "איש מצרי" שמת!

נשאלת השאלה: מה כבר היה קורה אם היו בנות יתרו באות למשה ואומרות לו: 'משה, תודה רבה לך שהצלת אותנו!', ומשה היה עונה: 'נכון, אני הצלתי אתכן. כעת הגיע התור שלכן להציל אותי?'

אבל משה רבנו לא מיחס שום דבר לעצמו, אלא שולח אותן לאותו 'איש מצרי'. 'תגידו לו תודה רבה, לא לי!'

לכן מתחילה התורה את כל הספור מאיש מצרי שהכה איש עברי, ואחר כך איש עברי שהכה איש עברי, ובגלל זה משה נאלץ לברח ומציל את בנות יתרו. זו היתה נקודת המבחן של משה, למי הוא מיחס את הצלתם, ל'איש מצרי' או לעצמו.

אמר הקב"ה: יחסת את זה ל'איש מצרי'? לא לקחת קרדיט לעצמך? אתה היתה הגואל! כאן מתחילה הגאלה, בבחירת משה רבנו כגואלם של ישראל, מדוע? משום שבכך הכרזת: 'אני לא נמצא כאן, הכל מהקב"ה!'

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - הגדה של פסח נעימות יאמרו)

שמות תשפ"ג גליון קלח שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלילו זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מורעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הנאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסויעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למנון ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטווחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בני תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטער זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעייש
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זוה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יהזקאל

רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוי:
נצטויתי מואת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבותא אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יהזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ומת יוסף. במדרש (שמ"ר א'): כשמת יוסף, הפרו בני ישראל ברית מילה וכו', וכיון שעשו כן, הפך הקב"ה האהבה שהיו המצריים אוהבין אותם, לשנאה. ויש לבאר הלשון "האהבה שהיו המצריים אוהבין אותם", דאדרבה, הלא מצינו דכבר בעת שמת יעקב, עוד לפני שמת יוסף, התחילו המצריים קצת להשתעבד בישראל, וכ"ש לאחר מיתת יוסף, וא"כ בודאי לא היו אוהבים אותם אלא שונאים אותם, וא"כ מה נתחדש לאחר מיתת יוסף. וי"ל עפ"י מה שאמרו חז"ל (סנהדרין לט.), דהקיסר הציע לר' תנחום להשתתף עם בני ישראל להיות עם אחד, ואמר לו ר' תנחום שמסכים לך בתנאי שהגויים יקיימו מצות ברית מילה, ובכך יהיו שווים לישראל שהם מהולים. ולפי"ז י"ל אף שלאחר מיתת יעקב כבר היו שונאים המצריים את ישראל, מ"מ לאחר שבטלו ישראל ברית מילה ונעשו כמותם, מן הראוי היה שיאהבו אותם שהרי הם כמותם, והגם שיוסף כפה אותם למול, וא"כ אדרבא מעכשיו אינם שווים למצרים. זה אינו, כי מה שכפה יוסף עליהם זה היה רק בתחילת הרעב, וכבר עברו מאז הרבה שנים, ובודאי שרוב מי שמלו עצמם כבר מתו, וכל הנולדים אחר תחילת הרעב, לא מלו עצמם, וכל שכן אחר שפסק הרעב, וא"כ עתה שגם ישראל התחילו להפר ברית ולא מלו עצמם, היה ראוי שיאהבו המצריים את ישראל שהרי נעשו לעם אחד, אלא שהקב"ה הפך את האהבה שהיה ראוי להיות לשנאה. ויש להוסיף עוד, דהנה אמרו (מעילה יז.): פעם אחת גזרה המלכות על ישראל שלא ימולו בניהם, הלך רבי ראובן ואמר להם: מי שיש לו אויב יכחיש או יבירא. אמרו לו: יכחיש. אמר להם: א"כ ימולו בניהם לשמונה ימים כדי שע"י כך יהיו יותר כחושים וחלשים. אמרו: טב. ובטלו את הגזירה. ולפי"ז י"ל שהקב"ה נתן בלב המצריים מחשבה זו שיהיו סבורים שהטעם שישאל אינם מלים את בניהם, הוא משום שרוצים להיות בריאים וחזקים ויהיה להם כוח לצאת עליהם במלחמה, ולכן נהפך לבם לשנוא אותם אף שנעשו בכך דומים להם.

ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים וגו' וילך איש וגו'. להבין המשך פסוקים הללו, וגם להבין הלשון "בתים", דח"ל דרשו: בתי כהונה לויה ומלכות ישראל. אבל לפי הפשט אולי ירמוז לשון "בתים" ע"ד שאמרו (יבמות סד): אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון, שרה אמנו אילונית היתה, שנאמר "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", אפילו 'בית' ולד אין לה. והנה כפי דברי חז"ל (מ"ר שמות פ"א) שהמילדות היו אשה ובתה והיינו מרים ויוכבד, וידוע שבאותו הזמן כבר היתה יוכבד בת ק"ל שנה שלא היה לה עוד מקום הכנה לקבל ולד, כי כבר נתכוון מקום בית קיבול ולד, וכמו כן מרים חולנית היתה, דאמרו חז"ל (סוטה יב). שפניה היו דומה ליריעות. ופירש"י שם: בלי תואר אדמומית, דמחמת חוליה היתה ירקרקת, ע"ל. ואפשר ג"כ לא היה לה מקום הכנה לקבל ולד. אבל בשכר היראה שהיה שכן להוציא מהן יחוס כהונה ומלכות ישראל, בהכרח היה לעשות להם מקום הכנה להוליד, וע"ז ירמוז "ויעש להם בתים", שהוא בית וולד.

ונמשך מזה מאמר הכתוב אח"כ "ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", דאף שהגזירה היתה חזקה כל כך, עד שאפילו על עמו גזר, וא"כ מי פתי יסור הנה לישא אשה להוליד ולהכניס אותו ואת בניו בסכנה, כי חמתו היתה מלאכי מות, אבל אעפ"כ "וילך איש מבית לוי" שהוא עמרם, "ויקח את בת לוי" שהיא יוכבד, כי השיג בחכמתו וברוח קדשו כמו שנזכר בגמ' (שבת נה): שהיה קדוש וטהור שמת בעטיו של נחש, וא"כ בודאי השיג שהוא שכר הראוי להן להוציא מהן כהונה ומלכות ישראל, וא"כ אף שהיתה בת ק"ל שנה, לא נמנע מלקחה, כיון שידע שהיה שכן לעשות להן בתים, והיינו 'בית ולד', כדי שתוכל להוליד ממנה הגואל האמתי שהוא משה רבינו שהיו בו גם שניהם כהונה ומלכות ישראל, כהונה ששימש בכהונה גדולה כל ימי מלוואים, ומלכות הרי כתיב "ויהי בישורן מלך", ואחר שהשיג שיצא ממנו חוטר כהונה ומלכות ישראל, בטח לבו לנשאה ולא יאונה לצדיק כל און, כאשר הוכיח סופו.

הוגה את השם ע"י כתיבה. בנוגע האיסור של "הוגה את השם", איתא בירושלמי (סנהדרין פ"ה א), דהיינו שקורא את שם הו"ה ככתבו בלא כינוי שם האדנות. ואסור מדכתבין "זה שמי לעלם", ש"לעלם" חסר ו"ו, לשון העלמה כדאמרין בפסחים (דף נ.א). והנה בשו"ת רעק"א (סימן ל') הביא ראה דכתיבה לאו כדיבור, דאם אמרין דכתיבה כדיבור, נמצא דסופר שכותב שם הו"ה חשיב דהוגה את השם³. אבל שוב דחה ראיתו, דיש לומר דהיכי דמכוון בהיפוך, דכתיבתו לא יחשב לקריאה, לא מקרי קורא את השם, ע"ש.

¹ וכ"כ הרע"ב סנהדרין פ"ה מ"א, רא"ש יומא פ"ח סימן י"ט, שו"ת הרדב"ז ח"ה סימן אלף ת"ח, פרישה א"ח סימן תרכ"א בפ"ד.
² אבל בצמח דוד (על רעק"א שם) כתב וז"ל: ויש לעיין איך מוכח מזה דכתיבה לאו כדיבור, הא מקרי מלא דיבר הכתוב דמותר לכתוב שם המיוחד כדאמרין בפסחים (דף נ.) זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר - לא כשאני נכתב אני נקרא וכו', א"כ גזירת הכתוב דשרי לכתוב, א"כ לעולם י"ל דכתיבה כקריאה, אך קריאה כזה שאני, דהתיר הכתוב, ע"ל. וכ"כ בשו"ת עמק שאלה (סימן ס"ז), ובשו"ת דברי חיים (ליקוטים והשמטות סימן מ"ג).
והנה בים של שלמה (קידושין פ"א אות ס"ה) מביא דיש מקשים על הטור שכתב "וא"א הרא"ש", דלמה הזכירו בשמו, ולא כתב "אבי מור", דהא אסור להזכיר שם של אביו, ע"ש. והעיר על דבריו הגר"י קמנצקי (אמת ליעקב, זרעים עמוד ל"ו), וז"ל: דבריו תמוהין, דהא לא כתב הטור התיבות בשלימתן "הרב רבינו אשר", [אלא כתב ברו"ת "הרא"ש"], וא"כ מה היתה קושיותו, וכי יעלה על הדעת שאסור לו לכתוב ראשי תיבות של אביו, הלא אין זה שמו של אביו. וחזינו מזה דמכיון שכתב שמו ברו"ת והקורא יקרא תיבה זו בשם "אשר", לכן הו"ל כקורא לאביו בשמו, והיינו שהקריאה מחשבת את הכתיבה, וכיון שהקריאה היא בשם אביו ממילא הכתיבה נהפכת לשם אביו. ויתרצתי בזה את קושית הגרע"א שהקשה למ"ד כתיבה כדיבור דמי האיך מותרים הסופרים לכתוב את שם הו"ה הרי הוא הוגה את השם באותיותיו, אבל לפמ"ש"כ דהכתיבה מתחשבת לפי הקריאה, נראה דלכ"מ, דהרי אע"פ שהם כותבים שם

לכבוד מערכת מליצי יושר

רב תודות על הגליון ועל הביאורים בשולי הגליון, נהנה אני מאד מדברים הערבים ומתוקים שמביאים חשקת התורה.

הנני מאמין אני בכח הצדיקים, שבודאי מקיימים מה שמבטיחים, אבל דבר אחד איני יודע, מה המקור להפתגם שלכם דכל הצרות נובעים מה שהמקטריגים אינם מניחים התפילה לעלות. בטח מצינו דברים כאלה דיש מקטריגים שמונעים התפילה לעלות, אבל לכתוב פתגם כזה, ד"כל" הצרות נובעים מזה, מנלן? נא לענות

חיים מאיר לעבאוויטש ברוקלין

תגובת המערכת

ז"ל הריקאנטי (סוף פרשת וירא): כל הבקשות שאדם מבקש מלפני ה' יתעלה, לולי המקטריגין והמונעים שיש באותה הבקשה היתה בקשתו נעשית, בין שיהיה צדיק או חוטא. אמנם בהגיע המתנה או הבקשה ההיא דרך צפון ששם מעבר כל השאלות, אותן הכחות מערערין ואומרים: נעמוד לדין אליה, ואם אינו ראוי, לא ישיג בקשתו.

וכתב האבני נזר (יר"ד סימן ש"ו אות כ"ג), וז"ל: וצ"ל עוד, [דלא רק אם מכיון להדיא דכתיבתו לא יחשב לקריאה, דמותר, אלא] אף בסתמא, אם לא ניחא ליה שיהיה כדיבור, לא הוי כדיבור, שהרי הסופר אין מחשב כלל אם יהיה כדיבור אם לא, ואין לו עסק בזה.

אך באמת דברי רעק"א דקטנותא הוא (כתב זאת בקטנותו, ויש להשיב עליו), דכתב זאת בעת נשואי הראשונים שלו¹, דעל קושיתו מהוגה השם באותיותיו, יש להשיב עפי"מ"ש בשו"ת חת"ס (יר"ד סי' רכ"ז ד"ה והנראה) לדבר פשוט, דלא שייך מוציא שם שמים לבטלה רק במוציא בשפתיו, אבל בכתב ליכא בזיון כלל, עכ"ד. וכמו כן י"ל בהוגה השם באותיותיו דמחזי כאילו יש לו חיבור עם עצם השו"ת ח"ו, וזה עון פלילי². ואסור להזכיר רק שם אדנות, שאין לו חיבור רק במה שהוא אדון. וכן שם 'קל', דיש לו חיבור במה שמתחסד עמו, או במה שהוא דיין לו. אבל הוגה שם הו"ה, הוא כאילו היה לו חיבור בעצמו, ו"סקל יסקל האיש ההוא או ירה יירה". וזה לא שייך רק במדבר בשפתיו בגופו, אבל כתיבה, נהי דכדיבור דמי במה שהתיבה יוצא לפועל מכחו כמו בדיבור, מ"מ אינו בגופו, ואינו מתחבר עם השם, וזה פשוט. והא דרעק"א דקטנותא הוא, עכ"ל.

וכוונתו, דאח"כ דכתיבה כדיבור וחשיב דהוגה את השם, אבל האיסור הוא מטעם דזה בזיון לה, ובכתיבה ליכא בזיון, דאינו נחשב כמתחבר לה.

ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מצרים וישב אל הברא וכו' ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם. איתא במדרש (פא:לב): שמא ישא אחת מכם, ואין אכילת לחם אלא אשה, דכתיבי (בראשית לט:ו): "כי אם הלחם אשר הוא אוכל". ונראה לבאר דמיון אשה אל לחם, דהנה לחם ומים הם דבר הכרחי לאדם, ואע"פ שהכל מן השמים, ומאן דיהיב חיי יהיב מזוני, מ"מ צריך האדם לעשות את שלו, כמאמר חז"ל "וברכתך בכל אשר תעשה", יכל יהא יושב ובטל, ת"ל "בכל אשר תעשה". וכן הוא בענין הזיווג, דבל יחשוב האדם כיון שהזיווג מן השמים, א"כ כל חקירה ודרישה הוא אך למותר, כי זה אינו, דהאדם צריך לעשות כל אשר לו, ורק אז עוזר לו ה'. וראה מקריעת ים

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציינים פון די פלאצקע גאון - וואראש, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יעקאל - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די ציווא, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

הו"ה, מ"מ הא הדין הוא שלא כמו שאני נכתב אני נקרא, וא"כ קריאת שם זה הוא אדני, וכיון שהכתיבה מתחשבת לפי הקריאה, א"כ אין זה הוגה את השם באותיותיו, דהרי הוא ככותב השם אדני, ושם זה מותר לכתוב.

² ז"ל רעק"א בתחילת תשובתו: תודות אלף אל אדוני על הדבר אשר עשה לשמוח ביום שמחתי בפומבי.

¹ ז"ל החת"ס: מקלל חבירו בשם, עיקר איסורא הוא, משום מוציא שם שמים לבטלה, אל"ג דבמוציא שם שמים לבטלה ליכא מלקות, מ"מ כיון שהשיא שם ה' יתברך לצורך קללה או לשבועה לשוא, איכא בזיון טפי ולוקה וכו', וא"כ הרי הדבר פשוט דלא [מיקרין] מוציא שם שמים לבטלה אלא במוציאו בשפתיו, אבל בכותב על הספר אין כאן בזיון כלל, אפי' כתבו דרך שבועה וקללה, משו"ה אין כאן מלקות.

³ ע' במאירי (סנהדרין נו.) שכתב, דאיסור זה נכלל במצות יראת השם, שזה עזות מצח ופירוק עול יראה. וכן מביא בשו"ת יכן וכו' (ח"א סימן קל"ה) דיש סוברים דהטעם שההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא הוא משום שיש בזה בזיון לה, (אבל ביכין וכו' דחה טעם זה, וכתב טעם אחר).

⁴ דעונש של ההוגה את השם הוא שנעקר מן העולם, דכתיבו הרא"ש (יומא פ"ח סימן י"ט והטור (א"ח סימן תרכ"א). ובהגהות בספר 'אבני נזר על התורה' כתב, דלכך הביא רבינו פסוק זה שנאמר במצות הגבלה בהר סיני שלא לעלות על ההר, דגם שיש יסוד האיסור היה מחמת שמראה כאילו יש לו חיבור כביכול עמו, כמו האיסור של מגדף.

תולדות בעל החזון יחזקאל זצ"ל

רבינו נשלח לסיביר לארץ הקור והכפור הנורא תחת שבת הרשע של הרוסים, והתחיל בעבודות פרך לנסר ולבקע גזעי עצים לגורים קטנים, ראו הרוסים שרבינו עדין הנפש שלא הורגל מעולם בעבודת כפיים אינו ממלא אחר הסכום שקבעו לו, לכן הכריחו אותו לעבודת פרך קשה ביותר, להשחיל גיגים קפואים על חוט של ברזל, ידיו המעורנות של רבינו קפאו מרוב קור וקרח, לא היה יכול לעבוד בלא כפפות, ומשהליש כפפות לא הרגיש בחוטי הברזל שדקרו וחתכו בבשר ידיו עד זוב דם, רבינו היה אומר וידוי בכל פעם שהיה נוטל את חוט הברזל לידו, כי לא האמין בחייו. כמה שבועות עסק רבינו במלאכה קשה ומפרכת זו.

והנה בהיותו רבינו בהסתר בלינינגרד, ראה בבית בו הסתתר, ספר שו"ת של אחד מגדולי הפוסקים שמלפני כמה דורות, לאור שעיין באחת התשובות, ראה רבינו שהוא היה פוסק להלכה לא כפסקו של מחבר הספר.

והנה בהיותו אז בסיביר באחת הלילות חלם רבינו שרואה את מחבר השו"ת ופניו זועפות וכעוסות, לפתע הופיע חותנו של רבינו רבי ישראל יהונתן, והתחנן לפני הרב בעל השו"ת כי יראה בעניו וברעתו של חתנו הצעיר וירחם עליו ויסיר כעסו ממנו, אך פניו של המחבר לא נחו מכעסו, התחיל חותנו לפלפל עמו בהלכה והוכיחו לו כי לפי דברי הש"ך צודק חתנו בהערותו, הרהר המחבר קימעה והנהן בראשו לאות הסכמה, ובת שחוק עלתה על פניו.

למחרת בבוקר הגיעו נוגשי הרוסים והחליפו שוב את עבודתו לעבודה יותר קלה, לחתוך לחם ולחלק בגדי עבודה עבור האסירים. (פרקי חיים עמוד כ"ד)

סוף שלא נשתנה הטבע עד שבאו מים עד נפש, שכל זמן שאפשר בדרך הטבע, אין הקב"ה עושה נס בחנם. וכמו כן התנהג משה שברח מפרעה, דאף שהאמין שהקב"ה יצילו, והיד ה' תקצר? מ"מ עשה כדרך הטבע לברוח. ובש"ך (על התורה) כתב, דלכך הלך לבית יתרו, כי היה מתיירא מפני פרעה שמא יגלגל עליו עלילות בכל מקום שהוא כדי שיהרגוהו, על כן הלך ונתחתן באחד מן הכומרים, מפני שלא היה להמלך עליו שום נגישה ותביעה.

ובזה נבאר כונת הפסוקים "ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין", יען שהבין שאף אם מה' מצעדי גבר כוננו, אבל הקב"ה רוצה שיעשה האדם את שלו ולא יסמוך על נס, ולכן "וישב על הבאר", לבקש זיווגו כדרך האבות שנזדמן להם הזיווג על הבאר, והלך דייקא לבית יתרו כיון שהיה לו שבע בנות, ועל כן "ויקם משה וישיען" לעשות פעולה בדרך הטבע. אמנם לא כן ציפורה, שבצדקתה חשבה שאין לעשות שום פעולה למען הזיווג, על כן אמר לה יתרו "למה זה עזבתן את האיש, קראן לו ויאכל לחם", והיינו כמו הלחם דאף שהקב"ה מכלכל ברואיו, מ"מ אינו נצמח לחם שלם בארץ, רק צריך לחרוש ולזרוע ולקצור ולטחון וללוש ולאפות עד שנגמר לאכילת האדם, כן אצל הזיווג צריך האדם לעשות את שלו, ועל כן "קראן לו" שמא ישא אחת מכס.

לב העברי

לע"נ הגה"צ ר' יונה ב"ר ישראל פארסט זצ"ל י"א צ"ט טבת
הבה נתחכמה לו. במדרש: לבטל את השבת. אפשר לומר כי שמעתי ממו"ח [הרה"ק ר' הלל מקאלמאי], לפי מה שאיתא בזוהר (בראשית דף יד: ודף יט: ע"ב) דישנו ב' קליפות המסוכנים לילדים ה"י. (א) אסכרה ר"ל, כמו שאמרו (תענית כז: כז) שהיו מתעניין אנשי מעמד ברביעי על אסכרה שלא תפול על התינוקות, דביום הרביעי נתלו המאורות, ולכן כתיב ביה "יהי מארת" -

חסר, כדפירש"י שם. ואסכרה מסוכן עד י"ג שנים. (ב) מ"ג עד כן כ' שנים יש קליפה אחרת ר"ל כמובא בזוהר שם [לילית, ונעמה], ושניהם [לילית, ונעמה] עולים כמספר "מארת". וכתב הבני יששכר (מאמר א') דע"י שמירת שבת כהוגן מבטלים כח הקליפות. וזה "אם תשיב משבת רגליך" ראשי תיבות "מארת", זה לעומת זה, דע"י שבת מבטלין כחן. ומפרש בזה מו"ח,

דבהיות פרעה במצרים ראש הסט"א, וכאשר ראו שעם ב"י "רב ועצום וגו', ובני ישראל פרו וישרצו וגו' ויעצמו במאד מאד" בכפילות שלא שלטו בהם לא קליפת אסכרה, ולא קליפה האחרת, לכן אמר "הבה נתחכמה" לבטל את השבת אשר הוא מגן עליהם בזה, עכ"ד.

ואפשר לומר כי מרמז כן הפייטן בזמירות של שבת בזמר 'שבת היום לה', "ואם תשמרנו ה' ינצרך כבבת אתה ובנך וגם הבת", דבזכות שמירת שבת לא ישלטו ב' קליפות הנ"ל בנך ובבת. וזה נרמז גם בפסוק "אם תשוב משבת רגליך", ד"רגליך" מרמז על הבן ובת, כדכתיב "את כל היקום אשר ברגליהם", וכמו שאמרו "ברא כרעא דאבוה". (תורת יחיאל).

אתון דאורייתא

לע"נ לאה ב"ר יעקב הורבמאן י"א צ"כ טבת

ותקח צפורה צור. אמרו בע"ז (דף כז:): מנין למילה בעובד כוכבים שהיא פסולה, דרו בר פפא משמיה דרב אמר, כתיב 'ואתה את בריתי תשמור' ולא עובד כוכבים. ור' יוחנן אמר, כתיב 'המול ימול', מי שהוא מהול ימול אחרים. מאי בינייהו, אשה, אם כשרה למול, דלמ"ד ואתה את בריתי תשמור - אשה פסול למול, דאשה לאו בת מילה היא, ולמ"ד המול ימול - אשה כשרה למול, דאשה כמאן דמהילא דמיא.

וביאר הראב"ד שם, דמילה הוא לשון חיתוך דהיינו קטוע מהערלה, ולכן אשה כמאן דמהילא דמיא משום דגם אשה קטועה מערלה היא, דחלק המילה היא הסרת הערלה המאוסה, וכיון שאין לה ערלה הוי כאילו מהולא.

אבל הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) מדייק מדברי השאלות (פרשת לך לך שאילתא י') שכתב "שם ישראל מהולים מתקרין לא שנה גברי ולא שנה נשי", דאין כוונת הגמ' דכמאן דמהילא דמיא משום שאין לה ערלה, רק הכוונה משום דשם ישראל 'מהול' מיקרי, עכ"ד. והחילוק בין ב' פירושים אלו הוא אם איכא על אשה שם "מהול", או דרק אין עלה שם "ערל".

בן לאשרי

לע"נ הג"ר יעקב לאנדא ב"ר אברהם מטשכנאו זצ"ל י"א צ"ט טבת

ונוסף גם הוא על שוואינו. במסורה, 'ונוסף גם הוא על שוואינו', 'ונוסף על נחלת המטה'. ויש לפרש דרומז על מעשה הצדקה, שפרשה זו התחלת ימי השובבים, וכל התיקון נעשה ע"י מצות צדקה כידוע ליודעי חן, וצריך להזהר שלא יתן לשם איזה פניה, דהעושה לשם התפארות, עיד"ז לפעמים

"חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול"

שבת פרשת שמות, יארציט של האשה הצדקנית

לאה ב"ר יעקב ע"ה אשת רבינו הבן לאשרי זצ"ל

היות שלא השאירה אחריו זש"ק, כדאי מאוד לילך על קברה (באהל

רבינו הבן לאשרי על הר המנוחות)

ולהתפלל וליתן צדקה עבור נשמתה.

והשכר העושים חסד של אמת הוא "שאינו מצפה לתשלום גמול", דאין צריך לצפות ולחכות ולהמתין עד שמקבלים השכר, כי מייד נושעים בכל מיני ישועות

נתפרסם לזכות גבריאל בן שרה לפרנסה בהרחבה

¹ ולכאורה איכא נפ"מ בין הפשטים האם אשה נכרית כשרה למול למאן דילף ממש"כ "המול המול", דלדעת הראב"ד כשרה שהרי אין לה ערלה, ולפי השאלות פסולה. אבל באמת נראה שגם הראב"ד מודה לזה, כי לא מסתבר לפסול נכרי מהול משום דערל נקרא, ולהכשיר אשה נכרית, אלא הראב"ד הוסיף עוד טעם למה אשה כמאן דמהילא דמי, טעם ששייך גם למאי דס"ד מעיקרא דנכרי מהול כשר למילה.
² ונסתפק בזה הגר"ח (על הש"ס אות פ"ז).

לכבוד מערכת מליצי יושר

רב תודות על הגליון הנפלא ללקט משרפי מעלה שהבטיחו הבטחות גדולות למי שמפרסם ולומד דבריהם.

אמנם רציתי לעורר תשומתכם מספר נוסף להגאון המקובל רבי רפאל ב"ר אברהם ריס זצ"ל משווייץ, נולד בשנת ת"צ, שכתב בצוואתו שמי שילמוד את דבריו: לא ימיש התורה לא מפיו ולא מפני זרעו ולא מפני זרע זרעו. הוא היה חמיו של הגאון ר' שלום חריף, קברו בשווייץ (חצי שעה משדה התעופה בציריך) מפורסם למקום ישועות, הרבה מעידים שנושעים שם על אתר.

ברכות לרוב
מ. האך. ירושלים

איזה מקצוע וסוגיא, יחסר לו המושג אודות התוכן הכללי של מקצוע זו, דנראה בעיניו כדברים יגעים שאין שום קשר ויחס ביניהם, וכל הלכותיו נדמות לו כערמה גדולה של צירופי דברים שאין קו משותף וצד השוה ביניהם, והוא הולך ותועה בין ריבוי גוונים של דינים שונים, מבלי דעת שיש להם סדר ושיטה ברעיון הגיוני אחד.

סוף דבר: כל השונה פרקו בחקירה אחד ובהבחנה מה היסוד של הסוגיא, אשר על פיו מתגלה הכלל בכ"מ שמתגלה אחד מפרטיו, אז דרכו ארוכה בראשיתה, וקצרה באחריתה. ואילו הכונס דברי תורה פרטים פרטים, הם "מייגעים אותו ואין יודע מה לעשות", ודרכו קצרה בתחילתה. וארוכה בסופה. (הקדמה לקונטרס בדיני ממונות).

יתבייש העני, וזה גורם רע לעצמו. והעצה לזה, להאמין שכל עשרו הוא מהש"ת, והוא עצמו אינו אלא כגבאי עליו, ואם לא ינהג כשורה, אפשר לסלקו מהגבאות, וכמאמר דוד המלך (דברי הימים א' כט:ד) "כי ממך הכל ומיך נתנו לך", ואז לא ירע לבבו בתתו לו, ואדרבא ישמח מאד במה שממלא רצון הנותן השי"ת.

והנה תיבות "נחלת המטה", גימטריא "מזקת". וכוונת הפסוק של "ונוסף על נחלת המטה" הוא, "ונוסף", היינו אם רואה אדם שכל אשר לו נתרבה, ויש לו יותר מכדי צרכו, וחושב שזה הוא משום "על" מלשון "מעלה", שהוא יותר טוב ומעולה על חברו, וכחו ועוצם ידו עשה לו כל החיל הזה, אז הוא עושר השמור לבעליו לרעתו רח"ל, כי אז "נחלת המטה" שגימטריא "מזקת". אבל אם "ונוסף גם", והיינו אם ניתוסף הרבה עשירות לאדם, ד"גם" הוא ריבוי, ויודע שהעשירות הוא מהש"ת, עיד"ז זוכה להיות "על" היינו גבוה מ"שונאינו", שיפלו כל שונאיו לפניו, כאומרם ז"ל (ב"ב י.) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, וכל שכן הוא, אם מקרבת הגאולה, מצרות היום יומיות בודאי תציל, אמן כן יהי רצון.

לע"נ הרה"ק ר' יהושע עזריאל ב"ר אברהם משה זצ"ל אדמו"ר ממארישאו

אהיה אשר אהיה. אפשר לפרש "אהיה" אתכם אם תרצו שאהיה אתכם, דהיינו אם תכינו לי מקום אצלכם, אם תעשו מקום ללימוד התורה, זה מראה שאתם רוצים שאהיה אתכם, ושם "אהיה".

דך הלימוד הנכון לברר קודם יסוד הסוגיא. אמרו חז"ל (ספרי האזינו): ר' יהודה אומר, לעולם יהא אדם כונס דברי תורה כללים, שאם כונסן פרטים, מייגעים אותו ואין יודע מה לעשות.

הנה, אין דבר שאין בו נקודה אמצעית, שהיא הרוח הפנימית המחיה והמאחדת את כל חלקיו, ונקודה זו מקומה תמיד במסותרים לפני ולפנים, ונתפסת רק בחושים הפנימיים החודרים אל תוך תוכו של כל דבר, ואינה כשטח העליון הנתפס בחושים החיצוניים.

הכל מסתכלים באילן המסורבל בענפים, ואין איש שם על לבו את שרשיו החבויים בבטן האדמה, שאלמלא הם המוציאים ממעמקי הארץ את גנזי אוצרותיה, לא היה האילן צץ ציץ עושה פרי ומתקיים. האדם יודע את אבריו החיצוניים ואינו מכיר את מקום לבו, שממנו תוצאות חיים לכל גופו, ואינו יודע את שלשלת היחס בין הלב ובין כל מהותו אשר מחוצה לו.

ך הוא כל רעיון רוחני היא בעלת לב, וכל מי שלא חש בדפיקת הלב של

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

י"ל מחדש בתוספת מבוואות. ציונים. עיונים. כותרות. מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומרובבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחד
הרבה שנים בנייעה עצומה

הוצאת מורשת הגר"ח לאור
מכון מורשת הגר"ח לאור
מכון מורשת הגר"ח לאור

מכון מורשת הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
moreshagrac@gmail.com

הפצה ראשית
עם הספר "לעוץ"

לחיות ככל
הנאמר
במסכת

קטח

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה – ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפורטת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733
בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**ארייברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרויט, באמנות, קאנפידענעשל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין, פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מלאזט אייך וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוק אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצידען זיין הארץ צו אירישקייט), שיהפך לבו לשמים (טובה) (-ס'טייט די גאנצע מענטש), ונראה מלאים (-וועסט זעהן וואונדער),** מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

המשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 70

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שמות - תשפ"ג

פְּנִינִים מִשְׁלַחן מְלָכִים

'ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו'

סח המגיד רבי יעקב גלינסקי זיע"א: הרב מפוניבז' זצ"ל שאלני שאלה: בגמרא (חולין קכז ע"א) אמרו, שכל מה שיש ביבשה יש בים, חוץ מן החולדה. ואמרו (בעבודה זרה לט ע"א), שכל שביבשה טמא בים טהור, ולהיפך. ולפי זה, היה כלב הים צריך להיות בעל חיים מותר באכילה! שאלה...

"ואבל יש לי תירוץ", אמר הרב מפוניבז': "המשנה (כלים פ"ז מי"ג) אומרת, שאם יוצרים כלי מעור של בעל חיים ימי, אינו מקבל טומאה: 'כל שבים, טהור. חוץ מכלב המים, מפני שבורח ליבשה' - כשבאין לצודו, לכן נחשב כבעל חיים יבשתי. ולכן, אסור באכילה."! כפתור ופרח! תשובה נפלאה.

"ולמדנו מכאן", אמר, "שאם יש לך יהודי המשייט בביצת החילונית כל חינו, אבל בעת צרה בורח לבוראו, בא לבקש ברכה ומעתיר שוועה- מגלה הוא, שיצור מאין הוא. שייך לעולמה של תפילה ולקשר עם בוראו!"

וכך היה במצרים- עם שקוע במ"ט שערי טומאה, ביטלו ברית מילה, עבדו עבודה זרה, מלאכים לא ראו במה נבדלים הם מהמצרים: אבל במצוקתם זעקו לבוראם- ועמו הם, שמע בוראם! וזה שנאמר: "ה' עוזי ומעוזי". ומתי יודע הדבר, כאשר הוא "מנוסי ביום צרה!" (ירמיה אז, יט).

רב אחד הגיע אל הי'חפץ חיים זצ"ל, התעניין הי'חפץ חיים: "מה מצב היהדות שם?" נאנח הרב: "האידישקייט בשפל המדרגה. המסיתים מרימים ראש, וסוחפים להתפקרות גורפת, ומה ביכולתי לעשות?" שאל הי'חפץ חיים: "יש שיעורי תורה?" ענה: "אני אומר שיעור לקומץ ישישים. הנוער מדיר רגליו, ומה ביכולתי לעשות?" המשיך ושאל: "ומה בשטח הכשרות?" נד הרב: "הקצב פוסק בעצמו את השאלות. כמה שאני מזהיר ומתריע אין לי שומע. סומכים על הצהרתו, ומה ביכולתי לעשות? וטהרת המשפחה? "המקווה סגורה על מסגר. ומה ביכולתי לעשות?" והתלמוד תורה? "התחסל מזמן. ההורים שולחים בניהם לבית הספר החילוני, ומה ביכולתי לעשות?" פקעה סבלנותו של הי'חפץ חיים, והקפיד: "מה ביכולתכם לעשות? 'חלישן קענט איר דאך! להתעלף הרי אתם יכולים...!" כשאנחים וזועקים, השוועה נשמעת והישועה באה! (והגדת' על ההגדה)

עניין של חינוך

רבינו שר התורה זיע"א נשאל על לשון הפסוק "הריעו לה' כל הארץ" - מדוע כל אנשי הארץ צריכים להודות ולהלל לקב"ה? הלא את קרבן התודה מביאים ארבעה - יורדי הים, הולכי מדבריות, חולה שנתרפא והיוצא מבית האסורים. ארבעה אלו מודים על נס גדול שנעשה להם. מה ענינה, אפוא, של ההודאה מצד כל אנשי הארץ האחרים שלהם לא נעשה כל נס או הצלה מיוחדים? התשובה פשוטה - ענה - והיא תובן יותר על פי המעשה הבא: אחר תפילת שחרית באחד מבתי הכנסת בבני ברק, פרש יהודי מפה על השולחן וחילק לציבור המתפללים יין ומיני תרגימא. כשנשאל לשמחה מה זו עושה, השיב כי אתמול כשחצה את הכביש פגע בו רכב, וברוך ה' יצא מהתאונה בריא ושלם. על הצלה זו הוא בא ליתן שבח והודאה לקב"ה, והוא משתף את הציבור בהודאתו. למחרת, יהודי אחר פרש מפה והעמיד כיבוד לציבור המתפללים. "מה קרה לך?" - שאלוהו - "האם גם כך פגע רכב?" "לא", ענה האיש. "אני שמח ומודה כי מזה עשרים שנה הנני חוצה את אותו כביש, וברוך ה' אף פעם לא פגע בי רכב"... כך גם לעניננו - סיים רבי חיים. יהודי שהתרפא מחליו או שיצא מבית האסורים אומר "מזמור לתודה", ברור. אולם "כל הארץ", שאר אנשי העולם, צריכים "להריע לה'" ולהודות לו על כך שלא חלו ולא הוכנסו לבית האסורים...

סגולה נגד עין הרע: אמירת 11 פסוקים כל בוקר לאחר התפילה

סגולה נגד עין הרע שמעה הרבנית קנייבסקי ע"ה מסבה רבי אריה לוי זצ"ל, שקיבל מבעל ה'לשם': לומר את פסוקי 'נגע צרעת', שהם אחד עשר פסוקים שמתחילים ב-ני ומסיימים ב-נ, כל בוקר לאחר תפילת שחרית. הפסוקים מופיעים בסידור, בתפילות למוצאי שבת (שם הם מופיעים כסגולה לשמירה מפחד), ואלו הם: "נגע צרעת כי תהיה באדם והוא אל הכהן". "נחננו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן". "נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלוקיך אליו תשמעון". "נהר פלגיו ישמחו עיר אלוקים קדוש משכני עליון". "נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צוען". "נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן". "נפתי משכבי מור אהלים וקינמון". "נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן". "נופת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון". "נוודו מתוך בבל ומארץ כשדים צאו והיו כעתודים לפני צאן". "נושקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחיצים בקשת מאחי שאול מבנימין". לאחר מכן אומרים את התפילה הבאה: "רבונו של עולם, הצל את עמך בית ישראל מכל מיני עין הרע, וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו שבמדבר, שלא שלטה עליהם עינא בישא דבלעם, כן תפרוש עלינו ברחמיך הרבים להיותנו מכוסים במכסה ובהנהגה בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא". "אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה". "בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים". "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום". (מקור: הידברות)

מעשה שהיה...

לשון נקייה ספור על מרן רבי כלפון משה הכהן זיע"א

לשון נקייה

רבנו כלפון משה הכהן הקפיד בכל מאודו על לשון נקייה. פעם רדף אחד מקרוביו הצעירים אחר תרנגול בחצר הבית ולא הצליח לתפסו. התרגז הנער והחל לקלל את העוף. כששמע זאת הרב כלפון קרא לו וגער בו. השתומם היילד, "אבל זה רק עוף! האם הוא מבין את דבריך?" השיב לו הרב כלפון, "וימה בכך? אתה מרגיל את עצמך לדבר בלשון גסה." ואז הוסיף ואמר, "כשאדם מוציא מפיו קללה, הוא חושב שהיא יצאה מפיו ועברה למקום אחר, אך למעשה היא מכניס את המלים הקשות האלו אל תוככי לבו."

מענה רך

איש אחד ניגש אל הרב כלפון הכהן והתלונן, "הירח עוקב אחרי. בכל פעם שאני מפנה מבטי אליו אני מגלה שהוא מביט בי." הרב כלפון, אשר הכיר את האיש וידע כי בור ותם הוא, הבין שהוא מוטרד באמת מן העניין והשיב לו, "אני מזמין אותך ואת הירח לדין תורה ביום ט"ו בחודש." ביום המיועד הגיעו שניהם, האדם והלבנה, לדין תורה. פתח המתלונן והרצה את טענותיו ומיד אחר כך הניח הרב כלפון את ידו על אוזנו ועשה עצמו מאזין לדברי הירח. המתין קמעה ואמר, "אתה טוען שהירח עוקב אחריך, ואילו הירח טוען שאתה זה העוקב אחריו. לפיכך אני פוסק ששניכם תחדלו מלהסתכל זה על זה." אז פנה אל האיש והזהיר, "אם בכל זאת תפנה מבטך אל הלבנה, אזי באותו רגע ממש רשאית הלבנה להביט עליך." מאותו הלילה הפסיק האיש להסתכל על הירח, והבעיה נפתרה.

זכותו יגן עלינו אמן

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו

הרב כלפון

משה הכהן

(נלב"ע בי"ח

בטבת תש"י)

הרב כלפון משה הכהן (מכונה גם רבי משה כלפון הכהן, ובראשי תיבות: מוהרמ"ך; נולד י"ב בשבט ה'תרל"ד, נלב"ע- י"ח בטבת ה'תש"י, היה רבה הראשי של גירבה ומגדולי רבני תוניסיה. כתב חיבורים רבים, בהם ספרי הלכה, חינוך, מוסר, דרשות ושו"ת. ופעל כל חייו לשיבה לארץ ישראל. נפטר בגירבה ערב עלותו ארצה, ובחשוון ה'תשס"ו הובא ארונו לירושלים. הרב היה ממשפחות הכהנים "אבריש" המיוחסות, לפי מסורת משפחתית, לעזרא הסופר. אבי סבו הוא הרב שאול הכהן שהיה אב בית הדין של האי גירבה. סבו מצד אביו הוא הרב משה הכהן, מחבר הספר "פני משה", ועל-שמו נקרא. הרב כלפון הכהן תכנן לעלות לארץ ישראל, ורחש חיבה גדולה לארץ ישראל, אולם ביום י"ח בטבת תש"י, בגיל 76, בטרם הספיק לעלות ארצה. נלב"ע בתוניס, ומאוחר יותר הובא ארונו ארצה, ונקבר בהר המנוחות לצידו של הרב שלום משאש, רבה של ירושלים.

ת.נ.צ.ב.ה.

זכותו יגן עלינו

ועכ"א אמן

שיעורי לב ארי

מפי הרב אריה יוסף שליט"א
להזמנת הרצאות ופרטים על השיעורים:
במייל: ornm123@gmail.com

תענוג הפרשה

עלון שבועי על פרשת השבוע. ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מורינן הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

שבת קודש פרשת: **שמות**. כ"א טבת ה'תשפ"ג (14/01/2023) שנת 'הקהל'

כניסת שבת : י-ם: 16:20. ת"א: 16:34. חיפה: 16:24. ב"ש: 16:39

צאת השבת : י-ם: 17:36. ת"א: 17:37. חיפה: 17:35. ב"ש: 17:39

תענוג בפרשת השבוע:

ואלה שמות בני ישראל הנאים מצריפה (ק.כ.ט) הרבי מליובאוויטש מסביר ששמו של אדם אינו קשור לעצמותו. ואינו אלא כדי שהזולת יוכל ליצור עימו קשר. והיינו ש'שם' הוא בחינת הארה, לא בחינת עצם. זהו "ואלה שמות" רק הארת הנשמה נמשכת ויורדת במצר הגוף והעולם, שכן הגוף אינו 'כללי' לעצם הנשמה. (ליקוטי שיחות ג עמ' 846)

וירא כי אין איש (ט.ג) משה ראה שאין מי שיציל את היהודי, והוא חייב להשתדל בזה. (הרבי מליובאוויטש. תורת מנחם לה עמ' 64)

וירכיבם על החמור (ט.ד) החמור שחבש אברהם שעתידי מלך המשיח להגלות עליו (רש"י) 'חמור' רומז לחומר הגוף ולהמריית העולם. באברהם אבינו נאמר **"וירכב את חמורו"** רמז להכנת החומר. במשה רבינו נאמר **"וירכיבם על החמור"** רמז להמשכת אור הקדושה לתוך החומר. מלך המשיח – יתגלה על החמור, רמז לזכוך החומר עד שהוא עצמו מגלה את אור הקדושה. (הרבי מליובאוויטש. ליקוטי שיחות כרך לא עמ' 20)

ומטה היה רועה את צאן יתרו... אחר המדבר (ק.כ) מה הפירוש **"אחר המדבר"** משה רבינו חיפש להתבודד ולהיות עם קונו ולדבר לפניו כמו כל הרועים של עם ישראל, האבות הקדושים ודוד המלך. אבל לא רצה להיות במקום שיש רשימו של בני אדם וההבלים שהם משאירים אחריהם. ולכן בחר להיות עם הצאן **"אחר המדבר"** במקום שהוא אחרי המדבר. שאין שום אדם הולך שם, וההבלים שם נקיים כדי לפנות ליבו ודעתו לבורא עולם.

תענוג לספר מהצדיקים:

כוחה של אמונת חכמים!

אברך שאינו בר כשרון ולא כ"כ יודע ללמוד, התחתן בדרכי מזווג כל הזיווגים, עם אשה ממשפחה שכל האחיות שלה נישאו לתלמידי חכמים מופלגים וברי אוריין. והם היו מאוד מזלזלים בו ולא כ"כ מבינים כיצד "נפל" למשפחתם; והדבר העיב על שלום הבית שלו. עד שזה הגיע לפתחו של האדמו"ר מטאלנא. שאמר לאותו אברך שאינו חייב לנהוג בהיפוך מהכשרונות והטבעים שטבע בו בוראו. אבל על דבר אחד שיאמר לו לעשות, לא יותר וישמור על כך באש ובמים באדיקות יתירה. **ללמוד בכל יום 10 דקות, ולא ללכת לישון בלי 10 דקות לימוד.** והוא היה שומר על כך מאוד. לאחרונה התקיימה עוד חתונה במשפחתה של אשתו, ובשבת חתן השכירה השוויגער שהיא גם אלמנה, אולם שמחות עם חדרי שינה לכל השבת. ואותו אברך מיודענו עזר בכל ההכנות לשבת, בהיותו היחיד במשפחה שנהוג ברכב. והסעודה התארכה עד השעות הקטנות של ליל שבת. וכולם הלכו לישון מאוחר כאשר הוא עייף ביותר מכל הטירחא והסעודה הארוכה. והנה כשעלה על מיטתו עם בגדי השינה, נזכר שלא הספיק היום ללמוד את ה10 דקות... והחליט על אף כל עייפותו לקום וללמוד 10 דקות, אבל האור כבה כבר בכל האולם. ומה עושים? החליט שיפתח את דלת האולם וילמד לאור העמוד חשמל הסמוך... אומר ועושה. והשוויגער שכמעט נרדמה, ובדיוק ישנה בחדר הסמוך לכניסה, שמעה באמצע הלילה קולות רעשים של גרירת כסא ופתיחת הדלת הראשית. החליטה לקום ולבדוק... והנה היא רואה את מיודענו, יושב ולומד לאור הירח בדבקות עצומה ובריכוז רב... ואפילו לא שם לב אליה... והיא עקבה אחריו כמה דקות, וחזרה למיטתה. ובבוקר היא אספה את כל חתניה הלמדנים והגאונים, וסיפרה להם את כל מה שראתה בלילה, ואמרה: **תתביישו לכם, שאתם מדברים עליו שהוא לא לומד והוא עם הארץ. לא רק שהוא לומד יותר ממכם, אלא הוא לומד גם במסירות נפש כמו כל הסיפורים על גדולי ישראל לדורותיהם... ומאז עלה קרנו בעיניהם וחזר השלום לשרור בינו לבין אשתו שגם חזרה לכבודו כראוי.**

הגדולים שהם עושים ומציגים אותם אצלנו בגלריה המפורסמת, וכך באים לקנות אותם. שואל הרבי: **איזה צירים הם מציירים?** עונה לו: של נופים, דמויות, ועוד. שואל הרבי: **ולמה לא יילכו ויצלמו את הנוף שמצייר, ואפילו יראו שזה יוצא יותר מדוייק מהצייר?** עונה לו: זה לא החכמה כאן. סתם תמונה לא מעניינת אנשים. אנשים רוצים לראות את המאמץ של הצייר והנסיון שלו לצייר במדוייק את הטבע. אמר לו הרבי: **אתה רואה. זה העניין. לא מחפשים את השלימות המדוייקת. מחפשים ורוצים את המאמץ. את הנסיון. את כל הזמן הארוך שהצייר ישב וניסה להתאים את הציור למקור. כך גם מאיתנו לא דורשים שלימות כמלאכים. דורשים רק את המאמץ התמידי, את הנסיון שלנו התמידי והממושך להגיע לשמות ולהתקדם אליו.**

עד שנות הכפ"יים של המאה הקודמת הייתה שכונת 'קראון הייטס' שבניו יורק, השכונה הכי חרדית ויהודית בכל ניו יורק. אבל עם הזמן התחילו להגיע כושים ושחורים, והיהודים החלו לעזוב את השכונה ולמכור את דירותיהם. ובעלי האמצעים והיכולת היו אלו שמיד עזבו ומכרו את דירותיהם. ונשארו רק מעוטי היכולת. ואפילו החנויות נמכרו לכושים. ובתי כנסת נסגרו לגמרי. ומיד האזור התמלא בעבריינות פשע ושוך וביזה. והרבי מליובאוויטש מאוד לא אהב את זה ואף יצא בקריאה שלא למכור להם דירות ולא לעזוב את השכונה. והיה בשכונה אדם ושמו 'אנשיל'. שהיה לו מכולת קטנה של 2 מטר על 4. והוא היה עקשן ונשאר היהודי האחרון ברחוב שהשאיר בידיו את המכולת. ויום אחד הוא מגיע לבית הכנסת ומודיע לכולם: **שכבר לא יכול יותר עם ההצקות של הכושים, והחליט למכור להם את הדירה עם המכולת שלו.** וכל האנשים באותו בית כנסת שלא היו חסידי חב"ד, וגם אותו אנשיל. אמרו לו: **שזה לא רצון הרבי מליובאוויטש, והוא אף דיבר נגד זה.** ואנשיל החליט שהוא יילך לשאול את הרבי מדוע הוא מתנגד? והגיע ל770 וביקש מהמוזכירות תור ליחידות עם הרבי. ונקבע לו תור לעוד חצי שנה! באותה תקופה הרבי היה מקבל למפגשים שלושה לילות בשבוע. והתור היה עמוס. והוא נדהם והסביר למוזכיר את סיבת הפגישה, ושזה דחוף מאוד כי הוא לא יחכה בשביל זה אפילו לא שבוע, וימכור את המכולת. והמוזכיר מיד סידר לו פגישה. והוא סיפר לרבי על כל ההתמודדות הקשה לנהל עסק ברחוב מלא בפשע ועבריינות. והרבי אמר לו: **שלא יתייאש ולא יעזוב, והוא מבטיח לו שלא יאונה לו כל רע והוא יוכל לעמוד מולם.** והוא התמלא תקווה מברכתו של הרבי, והחליט לשנות את התכנית ולהשאיר. לאחר תקופה הוא רואה שנכנס לחנותו כושי גבה קומה ומפחיד, עם רובה שלוף ביד ומבקש ממנו להביא לו את כל הכסף. וזה היה בסוף החודש כשבדיוק עשה ספירה והיה בחנות הרבה כסף. והוא נזכר בהבטחתו של הרבי, ונעמד מול הכושי בגבורה וסרב. והכושי החל לירות לכיוונו,

פעם נכנס בעל גלריה גדולה בצרפת ליחידות לרבי מליובאוויטש. ואמר לו שאינו מרגיש תועלת בכל ההתאמצות וההשתדלות שמנסים בכל פעם מחדש בקדושה וביראת שמים, תמיד נופלים מזה, וחוזרים אחורה לנקודת ההתחלה, ואין לו כל טעם להמשיך במצב הזה והוא לא רואה בזה טעם וסיבה נכונה. שאל אותו הרבי: **מה עיסוקך?** ענה לו: מנהל גלריה. שואל הרבי: **מה זה גלריה, ומה עושים שם?** עונה לו: אנחנו מארחים שם כל מיני אמני ציור שמביאים את כל הציורים

והוא התכופף, וזה פגע בקופסאות טונה שעמדו במדף מעליו, ופוצצו אותם, ונזל מהם הרבה שמן והוא החליק מזה על הרצפה מתחת לקופה. ואחרי חמישה יריות, נגמר לכושי הקליעים ברובה, והוא רצה לגשת לקופה לשדוד אותה, כי חשב שהרג את אנשיל. ולאנשיל היה כלב צמוד שהיה כל היום קשור לשולחן לידו. ואנשיל מיד שיחרר את הקשר, והכלב מיד זינק על הכושי והתנפל עליו בצורה של טרף ונשך אותו בצוואר ולא הרפה עד שהפילו לארץ והרג אותו.

תענוג מעניני דיואג, אה העולם אומר :

איננו כאן דוברים של שום גורם פוליטי זה או אחר. אך לקיים "דע פה טתייב..." חובה עלינו. וכשפורקי העול והלוחמים נגד הדת בכל צורה שהיא, עומדים לאחרונה השכם והערב בהפחדות הציבור מפני החרדים והפרוטות המגיעות להם כדון. ובכל פעם בטענה חדשה. פעם זה גזירות 'חד פעמי' למען "שמירה על הסביבה..." ופעם גזירות השתייה הממותקת, למען "שמירה על בריאות הילדים..." ולאחרונה כל חיצו הרעל שלהם הופנו לכיוונו של ח"כ אבי מעוז. שמשום מה הוא מסמל בעיניהם יהודי שבא לשמר את המורשת ולעמוד בפני שינויים מרחיקי לכת שהם רוצים לחולל במערכת החינוך כדי להשכיח שם ישראל מהנוער בארץ. ושמתו לב שבכל הצעקות והקריאות נגדו הם מרבים לצעוק לו: "העולם צוחק עליך" ולא רק אליו הם מפנים את ה"סיבות" לדאגה שלהם מפני "קץ העולם".... אלא בכל פעם יש סיבה אחרת למה חייבים לדאוג... ולאחרונה אחת מהסיבות היא: "מה העולם יגיד?" "זה לא יתקבל יפה בעולם"

ואם כן נתחיל להפריך את הסיבה המטופשת והמומצאת הזו אחת לאחת, וכדלהלן: מעניין על איזה עולם הם מדברים? לאיזה עולם הם מתכוונים? למי אנו בדיוק צריכים לתת דין וחשבון על כך שאנו רוצים לחיות כיהודים? למדינות אירופה האנטישמיות שבמשך אלפיים שנה נרצחו על אדמתם יום יום יהודים בהריגות שונות ומשונות על לא עוול בכפם? למדינות ערב שהם כל כך מתחנפים אליהם... מדינות שמסיתות נגדינו עם תעמולה שלא מביישת את הנאצים. ישנו אזרח אמריקאי שהיה טייס במלחמת העולם השנייה. ואח"כ נהפך להסטוריון בכיר מאוד. ונתן ראיון בשנות השבעים, ופירט את הסיבה לכך שהוא עזב את כל הדרגות המיוחדות שקיבל בצבא ארה"ב ונהפך להסטוריון, וכל כך מגן על עם ישראל ואוהב ישראל. וסיפר את מה שכולנו יודעים ע"י הרב וויסמנדל זצ"ל שזעק בדם ליבו בשנות המלחמה, זעק התחנן וביקש מהאמריקאים שיפציצו את מסילות הרכבת המובילות לאשווויץ, כדי לעצור את משלוחי המוות של מליוני יהודים. ונתקל בדממה אכזרית. אבל אותו טייס מספר שהוא היה טס מאות פעמים עם עוד עשרות מטוסים הכי משוכללים עם הנשק הכי חדיש של צבא ארה"ב. וראו כמו עיניהם, והווי למפקדי הצבא ולכל בכירי השלטון האמריקאי, תצלומים והוכחות מפורשות על הטבח וההרג במחנות של היהודים. ואפילו קיבלו עדויות ממפקדים נאציים שנפלו בשבי האמריקאי, וסיפרו מכלי ראשון על הזוועות שהם בעצמם חוללו. והוא כטייס ביקש עשרות פעמים מהפיקוד אם יוכל להפציץ את מסילות הברזל? ולא קיבל אישור ואף הוזהר באיומים שלא יעז לחשוב על כך. אז מאותה אמריקה אתם כל היום "דואגים" איך היא תסתכל עלינו? ראינו

כבר איך היא הסתכלה עלינו... ואותו טייס עזב במופגן את חיל האוויר האמריקאי, והתחיל לעבוד כהסטוריון ולחקור את העם היהודי, ונהפך לאוהב ישראל. ופשוט כל חייו היה בטראומה מכך שיכלו להציל מליונים של יהודים, וזה לא עניין שום מדינה... אפילו שהם לחמו נגד הנאצים, אבל מהרג היהודים לא היה אכפת להם. וידוע מה שאמר אותו אשמדאי ימ"ש בעצמו: שהשתיקה של כל העולם על הרג היהודים, מראה בדיוק כמה הם שמחים שהוא עושה את העבודה. אז מאותו עולם אתם מפחדים? אתם מפחדים להפסיד את ה"חברים" שלנו בעולם? אלו שמצביעים נגדינו באו"ם פעם אחר פעם? את גרמניה האנטישמית והצבועה שמעבירה מליארדים לערבים ביהודה ושומרון כדי שישתלטו על כמה שיותר שטחים ויציבו עובדה בשטח שהערבים יותר מהיהודים? ואותו דבר הולנד, שוודיה וצרפת ה"ידידות" ההדוקות שלנו... אותו עולם שרואה כאן יהודים נטבחים יום ולילה במיתות הכי משונות ואכזריות עם גרזנים וסכינים, ולא אומר כלום חוץ מאיזה הודעת גינוי מאולצת בחצי שפה... אבל באותו יום נהרגת מחבלת-כתבת ערבייה שפעלה יום ולילה נגד ישראל, איזה גינויים מכל העולם, ודרישה להתחיל לחקור את הנושא, ודיונים שלמים באו"ם. אותו עולם שדואג להזכיר לנו כמה צריך לקיים החלטות בג"ץ על כל פינוי של פרגולה וקראוון... של יהודים, כי הרי כך אתם בבית המשפט שלכם החלטתם... אבל כשבית המשפט שלנו ציווה על פינוי 'חאן אל אחמאר' ועוד מלא יישובים בדואיים לא חוקיים, הערבים רצים לכל אותו עולם... ומגייסים אותם למערכה נגד הפינוי, והכל עם טענות של הומניטריות... זה הוא אותו "עולם" שהשמאל כך כך דואג ממה הוא יגיד...

זה אותה אוקראינה שמתחננת ומבקש מאיתנו עזרה ובאותה נשימה מצביעה נגדינו בכל הצבעה באו"ם. אותה אוקראינה עם אותה אנטישמיות פתולוגית הטבועה בה מזה שנות דור. אותה אוקראינה שגיבורי האומה והתרבות שלה הם גדולי רוצחי העם היהודי, כ'פטליר' המתועב, ו'חמילניצקי' הרוצח. מגזירות ת"ח ות"ט. ואנחנו עוד צריכים לפחד מהם יגידו...

זה אותו עולם "נאור" שהתאסף בהמוניו בקטאר והראה לישראלים בדיוק כמה הוא אוהב אותם... וכמה הוא לא מסתיר את שנאתו התהומית ליהודים. זה אותו עולם ערבי שהתנהג וביזה את היהודים בקטאר כמו אנטישמים מושבעים, והם הפרטנרים לשלום... זה אותו עולם "נאור" שאחת ממנהיגותיו היא גרמניה שלאחרונה היה שם אותו צורר ומחבל שפל, 'אבו מאזן', האדם היחיד בכדור הארץ שמחזיק בתואר רשמי של הכחשת שואה בדוקטורט... והכחיש את השואה, ואף אמר שישראל עושה לערבים שואה... ומי ישב לידו וחיך למשמע הדברים? והנהן בראשו עם חיוך מאוזן לאוזן כאות הסכמה לכל מילה? קנצלר גרמניה בכבודו ובעצמו! שאפילו לא טרח למחות באותו מחבל ולהשתיק אותו במקום. רק אח"כ כשהופעל עליו לחץ הוא הוציא איזה גינוי רפה... זה אותו עולם שצוחק עלינו... *יש מושג שהשמאל אוהב להשתמש בו ולהשליך אותו על אחרים: "יהודי גלותי". לחרדים ולדתיים הם קוראים ככה, לאורתודוקסים והשמרנים בעולם הם קוראים ככה. רק הפרוגרסיבים והרפורמים הם לא גלותיים... והנה

זה יכול לעזור לילד מול כל מיני תחומי עניין שהוא מפחד וחושש להתחיל לנסות אפילו. אין מה לנסות לדחוק בו וללחוץ עליו. האפשרות היא "שיטת הכריך" להחמיא ולהזכיר כל מיני הצלחות עבר, ואפילו לנפח אותם קצת או הרבה... ואז לעודד על עכשיו. ולומר בביטחה שאנחנו בטוחים וסומכים עליך שתצליח במשימה ותמיד כשניסית, אפילו שזה יהיה קשה ואחרים לא הצליחו אתה הצלחת.

תענוג לדעת !

בשנות השואה כאשר התחבאו קבוצות של יהודים במשך חודשים ארוכים ואפילו שנים בצנורות הביוב התת קרקעיים. והיו בחושך ועלטה מוחלטים. ורק הפרטיזנים היו משלשלים להם אוכל כדי קיום. ואלו ששרדו, את המלחמה באותם מקומות, היו נטולי כוח ראיה בצאתם. והיו צריכים לשים על עיניהם רטיות עבות מאוד שלא חוזר דרכם טיפת אור, והיו מאושפזים בחדרים חשוכים מאוד. ובהדרגה פתחו פתח צר מאוד, שנכנס דרכו אור קלוש מהפרוזדור הסמוך, ואח"כ עוד קצת אור מהפרוזדור, ואח"כ חלון שלם עם אור מהפרוזדור. והתחילו להוריד להם בהדרגה שכבות של הרטייה בעיניים. ואח"כ התחילו לפתוח פתח צר שנכנס דרכו קצת אור מהשמש. ואח"כ עוד ועוד, וכך בהדרגה עד שיכלו להוריד לגמרי את הרטייה ולהסתובב קודם כל בחדר מואר עם מנורה חשמלית חלשה, רק כמה שעות מעטות ביום. ואח"כ עם אור רגיל של חדר מואר, ואח"כ כשהתרגלו לאור רגיל, יכלו אבל גם בהדרגה ובצורה מבוקרת לצאת החוצה לראות את אור היום הטבעי, עד שיכלו להתהלך בחוץ לאור השמש כאחד האדם. וכך עושים גם כשמחלצים כורי פחם שנתקעים תקופות ארוכות מתחת לפני הקרקע. □

כך מסביר הרבי ה'צמח צדק' למה כדאי וראוי וצריך ללמוד את 'תורת החסידות' עכשיו לפני ביאת המשיח. לפני הימים בהם תתגלה "תורה חדשה מאיתי תצא" וראו כל עמי הארץ שיתגלה תורה בבחינת ראיה באלוקות. ומי שלא טעם ולא הורגל לטעם תורתו של משיח, של פנימיות התורה, לא יוכל להביט באור פני משה. לא יהיה מסוגל לאור הצח והמפואר הזה, אשר כידוע חז"ל קוראים לתלמוד בבלי "במחשכים הושיבני". כי הכל מחלוקות וקושיות, ויש גם לשונות וכינויים מאוד חריפים של האמוראים אחד לשני. לעומת ספר הזוהר שכולו סודות מאירים וטמירים, ולשונות של חיבה ואהבה ומחמאות של החברים זה לזה. וכל זה הוא רק טעימה מתורתו של משיח שיתגלה לעתיד. ולכן מי שרוצה להיות מוכן ולא להסתנוור מאור כזה חזק ולא מוכר... ולא יוכל להסתגל אליו מיד... כדאי לו כבר עכשיו לטעום ולצלול בתורת הנסתר והחסידות. ולקיים את הפסוק שאמר הבעל התניא בביקורו בקלוז' הגדול בשקאלוב: "טעמו וראו כי טוב ה'" פאזוכט ועט איהר זעהן אז דער אייבישטער איז גוט. והלכו אחריו כמחצית מחברי הקלוז' הגאונים האדירים ונהפכו לתלמידיו המובהקים. טעמו וראו. כפשוטו.

אם ננתח את המושג "יהודי גלותי" ונראה מהיכן הוא התחיל ומאיזה נסיבות? ולמי הצמידו את התואר הזה? זה מושג שהיהודים באירופה הצמידו לאחיהם בקהילה או בעיר, שהיו מלשנים ומשתפי פעולה עם השליט או הפריץ... כדי למצוא חן בעיניו. והיו עושי דברו אפילו אם זה היה עולה בחיי אחיהם היהודים. העיקר להתחנף ולהיות עבד נרצע של הגוי השליט ולמצוא חן בעיניו, ולקבל ממנו איזה טפיחה על השכם... ובשביל זה הם היו מוכרים את גופם, נפשם, ונשמתם לשטן. ובכל פעם נמצאו יהודים מסכנים וחסרי עמוד שדרה שחיפשו לעשות הכל כדי לשרת את האנטישמי התורן ועוזרים לו להציק לאחיהם היהודים. הם היו חוטפים את הילדים האומללים בני ה-5 מחיק משפחותיהם, ומעבירים אותם לצבא הרוסי בגזירות הקנטוניסטים. והם קיבלו ובצדק את התואר: "יהודי גלותי"

ואם נתבונן כיום, מי הם היהודים הכי גלותיים הקיימים על פני כדור הארץ? מי הם היהודים שלא מוכנים לשמור ולהמשיך את היהדות הצרופה שעליה כל כך מסרו את נפשם יהודים בכל שנות הגלות? מי הם אלו שנלחמים נגד הדת והיהדות, ונגד כל אלו שמסמלים ושומרים על גחלת היהדות, עם שיטות אנטישמיות של שיסוי, הסתה, והנדסת תודעה? מי הם אלו שכל היום מנסים להתחנף לירודים שברוצחי ישראל הערבים, ובכל פעם מחדש מחדשים איתם את הקשר, ושוטפים לכולנו את המוח שיש עם מי להידבר...?? מי הם אלו שהולכים בכל העולם ומוציאים את דיבתה של ישראל רעה? מי הם אלו שמכים ומטרידים חיילים בהשפלות הכי נוראות עם שנאה בעיניים בדיוק כמו המחבלים שעומדים לידם וצוחקים עליהם בליבם? התשובה ברורה.

תענוג בחינוך :

השבוע נדבר על "שיטת הכריך" לדוגמא: הורה שרואה את בנו יום לפני מבחן רציני באחד מהמקצועות, יושב בבית ומתבטל או מתעסק בדבר צדדי, משחק, או מסתובב למטה עם האופניים, קורא ספרים, ובקיצור הוא לא בעניין. אז יש את הגישה ה"מסורתית" שאינה עובדת ולא יעילה. והיא לגשת לילד ולצעוק עליו ולגער בו: מה אתה חושב שיהיה מחר? שתצליח במבחן? איך תצליח אם אתה לא יושב וחוזר עכשיו על החומר? מה אתה בדיוק חושב לעצמך? עכשיו מוכן למה אלו הם הציונים שלך במבחנים? זה פשוט לא עובד. אבל אם נעטוף את הדרישה שלנו מהילד עם מחמאה ועידוד לפני הבקשה/דרישה שלנו ממנו, ואחרי הדרישה ולדוגמא: ניגשים אליו כשהוא באמצע כל מה שהוזכר לעיל ואומרים לו בצורה יפה: אתה הרי כזה כשרוני, אתה תמיד מפתיע אותנו בהצלחה שלך במבחנים, אתה תמיד יודע איך להתכונן קודם ולהצליח במבחן, עכשיו יש לך בדיוק זמן להתכונן למבחן הגדול מחר, ואני בטוח וסומך עליך שתצליח, כמו בכל פעם. ככה הכנסנו את הדרישה שלנו ממנו ואמרנו לו מה הוא צריך עכשיו לעשות, וגם עטפנו את זה במחמאות לפני ואחרי הדרישה שלנו, כמו כריך העוטף את פנים הממרח משני צדדיו.

וזה יכול להיות בכל תחום שרוצים לבקש מהילד, או שרוצים שהוא יצליח בו והילד לא כל כך משתף פעולה.

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מוריני הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים. זצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

- 1) פרק א פסוק ז: "נהיו הזקים"?
- 2) א-י: "נעבוד עליו" ?
- 3) א-יג: "בצורה הכי קשה" ?
- 4) ב-ב: "החביאה אותו" ?
- 5) ב-ד: "המתינה בסבלנות" ?
- 6) ב-ה: "הושיטה את היד" ?
- 7) ב-ו: "הוא בטוח יהודי" ?
- 8) ב-י: "הוצאתי אותו" ?
- 9) ב-ט: "ישלם לך" ?
- 10) ב-יא: "את הצער שלהם" ?
- 11) ב-יב: "לכל הצדדים" ?
- 12) ב-יב: "קבר אותו באדמה" ?
- 13) ב-יד: "לעשות לי אותו דבר" ?
- 14) ב-יד: "התגלה הסוד" ?

תענוג לענות

- 1) פתאום הוא לא מכיר את מי שהציל אותו ואת מדינתו ?
- 2) כמה שעשו את הפעולה שהם רצו, התוצאה הייתה לגמרי הפוכה ?
- 3) אפילו שהמלך ציווה אותם מה לעשות, הם לא עשו מה שאומר כי פחדו מה' ?
- 4) כמה שהחביאו כבר אי אפשר להמשיך להחביא ?
- 5) השאירה אותו מרחוק לבד, אבל נעמדה להסתכל עליו ?
- 6) הלכה לטייל וחזרה עם תינוק ?
- 7) לא נולד בבית המלך, ונהפך לבן המלך ?
- 8) אפילו שיכל להיות מפונק, לא התעלם מהעם שלו ויצא לראות את סבלם ?
- 9) הסתכל לכל הכיוונים לראות שאף אחד לא רואה מה שהוא הולך לעשות ?
- 10) חשב שלא ראו מה שעשה, אבל בסוף יש כן מי שראה ?
- 11) אדם אחד נלחם בגיבורים והשקה את הצאן של המסכנות ?
- 12) נמצא בתוך האש ולא נשרף ?
- 13) אדמת מדבר רגילה, ולפתע מתברר שהיא אדמה קדושה ?
- 14) נחש שהתהפך למקל וחזר להיות נחש ?

בין הפותרים נבונה יוג'ל 50 שנה.
וכן מי שיכתוב שקיבול שבת: 10 דקות לפני הזמן לעילוי סבינו.
למילוי:
tbv1b2586@gmail.com

מחברים בהגבלה:
משפחת הלוי, זכרון יעקב.

בפרשתנו אסופר על בני ישראל שנבדו בפרך שנים רבות באצרים. והכל היה כגחמה של פרעה מלך מצרים שפחד מהתאוריה שבני ישראל יתרבו ויגברו אספרית על המצרים וישלטו בהם, ולכן הוציא את זמגו על בני ישראל בעבודת פרך כדי שהם יתמעטו ולא ידיומו ראש כעם נפרד וירצו לצאת מאצרים. במשך ההיסטוריה ראינו שדפוס פעולה אכזרי של לדכא עם שלם ולגזור עליו גזירות אכזריות, היה הפעולה הראשונה שהיו עושים מלכים ורודנים עריצים שפחדו שהעם יתמרד ויקום עליהם, ופיל אותם מהשלטון. יש כאלו שדיכאו את עמם שלהם, כמו לואי 14 מלך צרפת האחרון לפני המהפכה שחי בעושר עצום והעם רעב לחם, וכשבאו אליו לתנות את צרתם שאין להם מה לאכול? ענה: "אם אין לחם תאכלו עוגות". ויש כאלו שדיכאו עמים שכנים אליהם, כדי שלא יעזו להתחיל איתם במלחמה. ידוע 'סנתריב אל אשור' שבלבל את כל האומות והגלה אותם וגם את עשרת השבטים, כי חשב שבכך לא יתקומו נגדו ויפתחו אמנו. העריץ והרודן האכזר ביותר עלי אדמות 'סטאלין' הרעיב את כל אוקראינה כדי שלא תעז לבקש עצמאות ולאום עצמאי. וגרם להרג של אליונים ברעב. ומהפחד שלו אמרד והתקוממות כמו שהוא וחבריו עשו לצאר ניקולאי ששלט לפני ברוסיה, הוא היה הורג בשיטתיות את כל מקורביו ונאמניו אחת לכמה שנים ואחיליפם באחרים וחוזר חלילה. אבל כל אלו סופם היה מר מאוד.

רעלן רעלן רעלן

מאיר, איצי, בנין
פרק 16

חבורת תו"ת

תורת, תורה ותפילה

שאלנו את בערל: ואיך עלית לארץ? ונותי? לא עליתי לארץ מיד אחרי המלחמה. הסתובבתי ב'מחנות עקורים' כמה שנים במטרה לחפש את בני משפחתי ולראות אם הם ניצלו. כי היו שם הרבה מפגשים של ניצולים עם בני משפחותיהם. אבל לצערי לא מצאתי אף אחד מבני משפחתי. ואז החלטתי שהנקמה הכי גדולה בנאצים זה לעלות לארץ. פשוט לא רציתי להשאר על אדמת אירופה המלאה בדם של יהודים. כי ידענו וראינו במשך כל המלחמה את השיתוף פעולה של המקומיים עם הנאצים ואת השמחה שלהם על כך שהורגים את היהודים. ולכן ברחתי משם ללא שום דבר. רק הבגדים על גופי. וכן הגעתי לארץ. לא ניסית לחזור לפולין? בוודאי שמעתם על הפרעות שהיו בקיילא. עיר פולנית בה גרו הרבה יהודים לפני השואה, והרבה מהניצולים בני אותה עיר הגיעו לשם מאושוויץ, וטבחו והרגו בהם, כי לא רצו שהם יחזרו לבתים ולרכוש שהגויים כבר שדדו. ואני פגשתי בדרכי לוורשה יהודים שניצלו מהטבח שלאחרי השואה... אתם מבינים. הם בסך הכל רצו לחזור לבית שלהם לראות מה נשאר מכל הרכוש שלהם? ונתקלו בבזו אנטישמיות מצד אלו שהיו לפני המלחמה שבגים טובים שלהם ועבשיו גילו את פרצופם האמיתי.

ואחד מהם סיפר לי שהוא שמע בכל הדרך פולנים הצועקים לו: חבל שהגרמנים לא סיימו את העבודה. ואז הבנתי בדיוק מי הם הפולנים שעוד האמנתי בהם לפני המלחמה ועבדתי איתם ביחד. וכשהגעתי לוורשה לא היה את מי להכיר. כי הרוסים שלטו שם וגם הרגו שם את כל מי שלא נאמן לקומוניזם. ומצאתי שם מפקד בכיר מאוד בצבא פולין מלפני המלחמה שאף היה מפקד מאוד אהוב עלי. ואהב אותי מאוד כי ידע את הכשרונות שלי. וסיפר לי שהוא התגייס חזרה למפקדה הקומוניסטית הפולנית והם מאוד מקדמים אותי ואף נתנו לו רכב שהיה דבר מאוד נדיר באותם ימים, ויש לו אפילו משרד מפואר בבניין המפקדה. והוא משתתף בכל האסיפות של העירייה בנציג הצבא הפולני הקומוניסטי. והוא הציע לי שיציג אותי בפני הרוסים ויספר להם על עברי בצבא המודיעין וכדאי לי לעזוב ולשכוח את היותי יהודי, ולהתחיל להיות קומוניסט, וזה ישתלם לי מאוד. ואני שבבר לא האמנתי לשום גוי, והייתי מלא ברצון לדעת מה קרה עם המשפחה שלי, ופשוט לא היה מהיכן לשאוב מידע. וחשבתי שאולי דרך המפקדה הקומוניסטית בוורשה ששולטת על כל פולין אני ימצא קצה מידע על כל מה שקרה באושוויץ.

והלכתי איתו למפקדה שם התלהבו מאוד מהעבר המפואר שלי כקצין מודיעין וריגול בכיר, ואף אצרו לי שאם אני ייהפך לקומוניסט מושבע הם יסיעו אותי למוסקוה כדי להראות אותי למפקדים הגדולים של הצבא האדום. ואני ביקשתי מהם קודם אם הם יודעים מה קרה באושוויץ? אם יש להם את הרכימות של הנאצים על כל ההרוגים? כי הנאצים תיעדו ורשמו הכל. והם הרי כבשו את אושוויץ מידי הנאצים. והתחמקו ממני פעם אחר פעם. וכלא הרפיתי ושאלתי שוב ושוב. פתאום הם הראו לי בדיוק כמה הרוסים גם אנטישמים לא קטנים, ואמר לי המפקד הראשי שהוא כן ידע את כל המידע מאושוויץ, כי הוא היה מהמשחררים הגדולים שנכנסו ותפסו את כל מה שהיה שם. ותליתי בו הרבה תקוות. ואמר לי בקול מאיים ורצחני: אותנו לא מעניין מה היה באושוויץ ומה הגרמנים הפאשיסטים עשו שם. אנחנו יכולים לעשות את אותו דבר. אין לנו שום בעיה עם זה, ואם אתה חושב שנעזור לך לתעד את מעשי הגרמנים נגד היהודים אז אתה טועה. אנחנו לא ניתן ליהודים להקים להם מדינה ולהשתמש עם הפשעים של הנאצים כדי לקדם את עצמם. ואני הייתי בהלם ממה ששמעתי. ושאלתי אותו: אז אתה מזדהה עם ההרג ההמוני של היהודים? אתה לא מתגעגע ממעשי הנאצים? ואז הוא הסתכל עלי בעיניים יורקות אש ושנאה ואמר בקול מאיים: אני מזדהה עם ההרג של כל מי שלא נאמן למנהיג של כל העמים המנהיג הגדול סטאלין. מי שלא יישר קו עכשיו עם הקומוניזם דינו ירייה. וכאן נגמרה השיחה וחזרתי למשרדו של חברי. והבנתי שהוא יודע הכל אבל הוא חלש אופי ורוצה לחיות בשקט ולכן מבר את כל הפולניות שלו בשביל הקומוניזם. והבנתי לראשונה שמתוכננת לקום מדינה בארץ ישראל.

פניני מקראיצי יושר

פניני חכמה ועוסק מתורת רבותינו הקדושים:
האור החיים, הבעל שם טוב, הורע שמשון, הפלא יועץ, הליקוטי מוהרן, והאבי עזר,
שהבטיחו שיהיו 'מליצי יושר' בשמים בעד מי שילמד בדברי תורתם!

"בפירושי שום תשים ביונתך, במראה מקום תן עינים, ויאירו דברי באור החיים, ואז תושע מאלהי השמים, ברוב עושר ושנות חיים, ברכות יחולו על ראשך, כאשר תאזה גם נפשך" (מתוך שיר שכתב רביה"ק בסוף ספרו אור החיים, ונשמט בדפוסים האחרונים. הובא בתולדות רבינו חיים בן עטר, להר"ר מרגליות עמ' 39).
"וראה כתוב [בספר שם הגדולים], דבצרות פולין נגלה [מהר"ם אלשיך] לחכם אחד בהקיץ להצילו מתוך ההפכה על שהיה לומד תדיר דרשותיו, יעוין שם, ומעין כיוצא בזה נגלה אלי בחלום על ספר אור החיים להרב הקדוש מורינו הרב חיים בן עטר זיע"א" (לשון מהר"ה פלאגי ז"ל בכף החיים סימן לא [בנד"מ לב] סעיף נה).
הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א אמר: "שכמו שבדורות הראשונים היה הזוהר הקדוש מסוגל לטהרת הנשמה, כן בזמן הזה מסוגל לימוד האור החיים הקדוש על התורה - לטהר את הנשמה" (דברי דוד השלם הנד"מ אות כד).

האור החיים
רבינו חיים
בר משה
בן עטר
זצוק"ל
נלבע טו תמו תקו

טעם ירידת בני ישראל למצרים - כדי להעלות את מצרעות הקדושה שנפלו לשם ומצרעות אלו נתקרו על ידי העיני והצער של עם ישראל

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש ובייתו באו" (שמות א, א).

כתב רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל (בראשית מו, ג), וזה לשונו: "ולהשכיל על דבר, אקדים אמרי קדוש הוא הרשב"י ואנשי סודו (ליקוטי תורה מקץ), שאמרו, כי טעם הגליות הוא - לברר חלקי הקדושה המפוזרים בענפי הקליפה, וכי במצרים להיותה מלאה גלולים ושם תקוף הטומאה - שם הוא שביית חלקי הקדושה הרבים והעצומים, כי לערך גודל הטומאה - יהיה בקרבה חלקי הקדושה, וזה היה מיום שחטא אדם הראשון שלטה שפחה רעה בניצוצי הקדושה, ועיני כל ישראל על זה בכל הגליות ובפרט בגלות מצרים. והוסיפו לומר ז"ל (שם וישב), כי עם היוצא מארץ מצרים העומד על הר סיני - הוא העם שהיה שבוי בתוך קליפת מצרים, ואליו אמר משה נביא ה' (דברים ד, ח) 'ומי גוי גדול וגו'. ולזה עצמו יכוין ה' בדברו עם יעקב טעם שמסכים על ישיבת יעקב במצרים, הוא לסיבת גוי גדול אשר הוא אבוד שם בקליפת מצרים וצריך הוא להוציאו משם, וזולת ירידת יעקב אין תקוה לזה, כי בעוצם קדושתו ישאב כל ענפי הקדושה אשר שם, מה שאין זולתו יכול עשוהו. ולזה תמצא שאמרו ז"ל (ב"ר פ' עט) שלא מת יעקב אבינו עד שראה ס' ריבוא יוצאי חלציו, ואותם ס' ריבוא נתענו שם אחר כך ונצרפו בכור הברזל בעוני מצרים ויצאו מזוקקים" וכו'. עכ"ל.

עוד כתב רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל (בראשית מז, כז), וזה לשונו: "כי סיבת ירידת מצרים היא - להעלות ניצוצי הקדושה אשר נתפזרו ובאו שמה, והוא אומרו 'וישב ישראל בארץ מצרים', פירוש, שהיא מקום קליפה המזוהמת, 'בארץ גושן' - מלשון הגשה, כי שמה הוגשו כל ניצוצי הקדושה באמצעות ענף הקדושה שהוא ישראל - שהוא בבחינת אבן השואבת לדומה לו. ואמר לשון יחיד (וישב ישראל) רמז אל היותם בלב מיוחד כולם ואין ביניהם פירוד, ובאמצעות כן 'ויאחזו בה' - פירוש אחזו דבר בה והם הניצוצות הנזכרים, ובזה 'ויפרו וירבו' - כי כשיתרבו הנפשות יתרבו הנוולדים, ועיין מה שפירש המגיד למהרי"ק בפירוש פסוק וימת יוסף וגו' ובני ישראל פרו וישרצו וירבו, ותמצא עזר לדברינו דברי אלהים חיים. עכ"ל.

מגלות האחרון ירדו לשער הנ של הטומאה להעלות ניצוצי הקדושה אשר שם ויצליחו לצאת משם בכח התורה הקדושה!

עוד כתב רבינו האור החיים הקדוש זצ"ל בפרשת שמות (שמות ג, ח), שבעיקבתא דמשיחא ירדו עם ישראל לשער הנ' של הטומאה - להעלות את ניצוצי הקדושה אשר שם, ויצליחו לצאת משם בכח התורה הקדושה, וזה לשונו שם: "הנה למה שקדם לנו כי עיקר הגלות הוא לברר הניצוצות שנטמעו בנ' שערי טומאה, וכמו שציניתי דבר זה כמה פעמים, בזה ינוח דעת בב' השאלות, כי אם היה מוציאם קודם זה - היו מפסידים בירור החלק ההוא, ותדע שעם ה' השיגו בבחינת כללותם הכלול במשה שנתייחס בשם עמו השגת מ"ט שערי בינה, וטעם שלא השיג שער החמישים - הוא לצד שאין המושג אלא בהשתדלות המשיג, ולצד שישראל לא נכנסו בנ' שערי טומאה לברר אותו - לא השיגו בחינת הקודש שכנגדו, והובטחנו כי לעתיד לבוא ישפיע בנו אל עליון תורת חיים שבשער החמישים, והשגתו הוא באמצעות הגליות, ובפרט גלות האחרון אנו משיגים הדבר. וטעם שנסתכנו ישראל במצרים בברור שער הנ', לצד שלא היו בני תורה, מה שאין כן דורות האחרונים - באמצעות תורתם ישיגו ליכנס לשער הנ' ולהוציא בולעו מפיו, ואז ספו תמו בחינת הטומאה". עכ"ל.

הבעל שם טוב
רבינו ישראל
ב"ר אליעזר ושרה
זצוקל
נלבעו סיון תק"ב

"ושאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי: בזאת תדע, בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעיינותיך חוצה מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועלויות כמוך, ואז יכלו כל הקליפות ויהיה עת רצון וישועה" (איגרת 'עליית נשמה' מהבעש"ט, נדפסה בסוף ספר 'בן פורת יוסף' לתלמידו המובהק בעל התולדות יעקב יוסף).
"על כן כל מה שנתגלה ספר שעל פי דרך הבעל שם טוב, הוא קירוב לגאולה" (דברי שלום - להרה"ק מקאדינוב, בהקדמה ד"ב ע"א).
"ושמעתי כרוז יוצא מן השמים: אשר מי שיאמין בישראל בן שרה שכל עבודתו היה בעד ישראל בכלל ובפרט, וידבר ממנו בתחילת שבוע - יהיה לו שבוע טוב, בתחילת חודש - יהיה לו חודש טוב, בתחילת שנה - תהיה לו שנה טובה, ומזה נעשיתי מלא שמחה, שאף שכבר אהיה בעולם האמת יוושעו בני ישראל על ידי" (ישועות ישראל מעשה יב).

גלות מצרים שיין אצל כל יהודי בפרטות וצריך להתפלל על זה לה' יתברך!

"ואלה נְשִׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ" (שמות א, א).

כתב הגה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה זצ"ל בספרו **תולדות יעקב יוסף** (פרשת שמיי, דף פח ע"א), וזה לשונו: ענין גלות מצרים וגאולת מצרים כמו שהיה בדרך כללות אומה הישראלית, כך יש בפרטות אדם אחד, וכמו ששמעתי [מהבעל שם טוב הקדוש זצ"ל] פירוש הפסוק (תהלים סט, יט) 'קרבה אל נפשי גאלה', כי קודם שיתפלל על גאולה כללית - צריך להתפלל על גאולה פרטית לנפשו, ודברי פי חכם חן עכ"ל.

עוד כתב בספרו **בן פורת יוסף** (פרשת ויחי, דף פב ע"ד), וזה לשונו: דאיתא בפסוק 'וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה וגו' ומשה היה רועה' וגו', וכתבתי **דיש שני מיני גלות**: א) גלות החומר והגוף אצל האומות, ב) גלות הצורה והנשמה אצל היצר הרע, שהוא המיצר והשונא הגדול של האדם, שמטריד את האדם בעסק הגוף וצרכי עולם הזה, שלא יהיה פנוי לפקח על עסקי נשמתו, ושני מיני גלות הנ"ל זה נמשך מזה, וכאשר קרבה אל נפשי גאלה, שהוא גאולת הנפש והנשמה מיצר הרע, אז מיד הוא גאולה כוללת החומר והגוף משעבוד וגלות האומות, ובזה תבין מה שאמר הכתוב 'ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף', שהוא היצר הרע שחידש גזירותיו אחר שמת בחינת יוסף וכו', שכל זמן אשר היה בחינת יוסף קיים אשר נקרא דעת לפקח בעסקי הנשמה, לא שלט בו היצר הרע, מה שאין כן כשמת יוסף, אז 'ויקם מלך חדש' - היצר הרע - שהוא גלות הנשמה, ומזה נמשך גלות ממש להגוף גם כן, עד אחר כך 'וימת מלך מצרים' - היצר הרע המיצר הגדול, או מלך של עולם הזה שנקרא מצרים, 'וימת' - שירד ממדריגתו, שגולד משה - הדעת, אז הרגישו בזה מה שהיה נשמתם בגלות היצר הרע - 'ויאנחו מן העבודה' - זו עבודת ה' יתברך, ויזעקו וגו'. והטעם שמת מלך מצרים אז ולא מקודם, כי 'ומשה היה רועה' וגו' שהוא בחינת דעת שבא לכלל ישראל, אז הרגישו חסרונם ויזעקו וגו' ותעל שועתם, ובא גאולה להצורה והחומר. עכ"ל.

הזרע שמשון
רבינו שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל
נחמני זצוקל
נלבעו אלול תקל"ט

"אוהבי ורעי ותלמידי, כאשר אני מחלה פניהם, בעשר לשונות של תפלה, לברור המנה היפה אשר ייטב בעיניהם בחידושי הלל, ובפרט אחרי מותי כי לימודם יהיה לי להשיב נפש ולעידון רוח ולזכות נשמת, וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמוד לעד, לאכול בעולם הזה ולשבוע בעולם הבא, ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת, במוטב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תלו" (מתוך הקדמת רביה"ק זצ"ל לספרו זרע שמשון).
"במהותא בעינא מינייכו, זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד של אמת, וכי מרובה מדת תשלומי חן וחסד ושלמה רבא מן שמיא, ובעיניכם תראינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשלחנכם חממים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר וכל כבוד לא יסופו מזרעכם, עד יתקיים בכם 'המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו', ונשא נס לגוים ואסף נדחי זרע ישראל, במהרה בימינו אמן" (שם).

"ויקם מלך זרעו על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (שמות א, ח).

כתב רביה"ק הזרע שמשון זצ"ל (פרשת שמות אות ד), וזה לשונו: "פסוק 'ויקם מלך חדש על מצרים' וכו', דרשו רבותי ז"ל (סוטה יא). למאן דאמר שנתחדשו גזרותיו, מאי 'אשר לא ידע את יוסף', עשה עצמו כאילו לא ידעו. עכ"ל.

יש לדקדק בלשון "שנתחדשו גזרותיו", שאם הכוונה לומר שעשה גזירות חדשות, היפך הישנות, היה לו לומר שעשה גזירות חדשות, דלשון "נתחדשו" - משמע שחידש הגזירות שכבר היו פעם אחרת ונשכחו, והוא עתה חידשם. וקשה, מה הם אלו הגזירות. ועוד, דלפי שיטה זו מהו 'אשר לא ידע' וכו' 'עשה עצמו וכו', ודילמא ידע את יוסף, ואף על פי כן גזר אלו הגזירות להכעיס ובזדון ובפשע. ועוד, מה תועלת שיעשה עצמו כאילו אינו יודע, אם הוא דבר מפורסם וכל העולם יודעים. ועוד, דיותר טוב היה לומר אשר לא זכר את יוסף, שהיה משמע שלא זכר הטוב והחסד שעשה יוסף למצרים, אבל לשון ידיעה אין לו ענין לכאן.

ויובן במה שכתב העשרה מאמרות (מאמר א' ח"א סימן ח). שההשגחה של הקב"ה היתה, שיוסף ישלוט על המצריים קודם שישלטו הם על ישראל, דאי לאו הכי היו ישראל משוקעים ח"ו בטומאה של מצרים ולא היו יוצאים משם לעולם. אבל עתה ששלט יוסף עליהם, נקראו עבדים לו, ומה שקנה עבד קנה רבו (פסחים פח:), ואם כן ישראל נקראו עבדים ליוסף ולא למצרים. עכ"ל.

ובזה יצא לנו טעם למה נקראו ישראל בשם 'יוסף', ולמה יוסף נקרא 'רועה ישראל', כדכתיב (תהלים פ, ב) 'רעה ישקאל האזינה נהג כצאן יוסף'. לפי שיוסף קנה המצריים לעבדים, בשביל שהיה רועה אותם בשנות הרעב, ראוי הוא לקרותו 'רועה ישראל', ולא רועה המצריים, הואיל שזה היה לטובתן של ישראל. ועוד, בשביל שהציל כל ישראל של יהיו נטמעים שם לעולם, ראוי הוא שכל ישראל יקראו על שמו וכו'.

ומעתה נחזור לענייננו, למאן דאמר שנתחדשו גזרותיו, ופרעה היה יודע שהמלכות של יוסף נתן כח לישראל לצאת ממצרים ולא להיות נטמעים שם, וחשב מחשבות כדי לבטל זאת השליטה של יוסף מעל המצריים, וכבר ידוע (עי' ב"ר פט, ז) שהיה כתוב בנימוסי מצרים שאין עבד מולך, ויוסף היה נקרא 'עבד', כדכתיב (בראשית מא, יב) 'עבד לשר הטבחים'.

ומה עשה זה המלך, חידש הגזירה הראשונה שאין עבד מולך, ורצונו היה להורות לעם שלא היה ברשותו לבטל נימוס זה, ומה שעשה יוסף שליט היה נגד הדת והדין והנימוס, והרי הוא בטל מעיקרו, ואין בשליטת יוסף על המצריים שם ממשות, והרי הוא כאילו אינה, ואם יוסף לא שלט על המצריים - יהיו ישראל נטמעים ביניהם.

אבל זה הוא טעות ושטות, דניחא אם האמת היה שיוסף הוא עבד, אז היה כדבריו, אבל לאחר שנודע הדבר שיוסף לא היה עבד אלא בן חוריו, כדכתיב (בראשית מ, טו) 'כי גָּבַב גִּבְתִּי מֵאֶרֶץ הַעֲבָרִים', וכמו שראו שבאו אביו ואחיו במצרים, אם כן יוסף היה ראוי למלכות, ומה שעשהו פרעה שליט אינו היפך הנימוס של מצרים, ושליטתו היתה כהוגן, והמצריים הם עבדים לו. וזהו שאמר עשה עצמו כאילו לא ידעו, כאילו לא היה מאמין שיוסף הוא בן חורין ובנו של יעקב, רק כמי שאינו יודע אותו אלא בחזקת עבד" וכו'. עכ"ל.

הליקוטי מוהר"ן
רבינו נחמן
בר שמוחה ופיוגא
וצוקל
נלבע יח תשרי תקעא

"שמעתי בשמו שאמר, שכל אחד מאנשיו בוודאי יזכה בסוף לבוא בזה העולם למה שצריך. ואמר, שאין הקב"ה עושה לי זאת חס ושלום בשום פעם ליקח ממני איזה איש מאנשי באמצע, כלומר רק כל אחד יאריך ימים ושנים עד אשר יזכה לבוא לענינו ולמדרגתו הקדושה, שהוא צריך לבוא בזה העולם, אשר בשביל זה נברא" (חיי מוהר"ן סימן שב).
"שמעתי בשמו שאמר: הפחות שבאנשי, אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד" (חיי מוהר"ן סימן שיד).
"אמר בפרוש שהלימוד בחיבוריו הקדושים - הוא אתחלתא וגאולה" (חיי מוהר"ן סימן שמו). "ואמר שיכולין להיות נעשה בעל תשובה גמור על ידי לימוד הספר שלו" (שם סימן שט). "ואמר שצריך להשתדל מאד לקנות ספריו, כי אפילו כשעומדין בתיבה ומגדל - הם טובה גדולה, כי ספריו הם שמירה גדולה בבית לשמור גם העשירות וממון האדם מכל ההזקות" (שם סימן שנה).
מוהר"ן ז"ל אמר: "אמירת ספרי אדמו"ר ז"ל, שהם הליקוטי מוהר"ן, ו'ספר המדות', ו'הספורי מעשיות', ו'השיחות' שלו - היאמירה לבד - מסוגלת להנשמה כמו אמירת ספרי הזוהר והתיקונים" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן דיבורים ממוהר"ן אות כו).

על ידי אמירת תהלים - זוכה לתשובה שלימה

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (שמות א, א).

כתב רביה"ק זצ"ל בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה עג), וזה לשונו: "מי שרוצה לזכות לתשובה - יהיה רגיל באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסגל לתשובה. כי יש גון שערי תשובה, ומ"ט שערים יכול כל אדם לכנס בהם ולהשיגם, אך שער החמשים הוא בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו, כפיכחול, כי גם אצלו יתברך מצינו בחינת תשובה, כמו שכתוב (מלאכי ג, ז): 'שובו אלי ואשובה אליכם'."

ואלו המ"ט שערי תשובה - הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים עשר שבטי י-ה, כי כל שער ושער יש לו אות ממ"ט אותיות השבטים, והנה הכל חפצים ליראה את שמו, ואף על פי כן לא כל אדם זוכה לעשות תשובה, כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפילו מי שיש לו התעוררות לתשובה, אינו זוכה להגיע אל האות והשער של תשובה השיך לו, ואפילו אם מגיע לשם, יכול להיות שהשער של תשובה סגור, ומחמת כל זה אין האדם זוכה לתשובה. ועל ידי אמירת תהלים, אפילו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה, הוא מתעורר לעשות תשובה, וגם זוכה על ידי תהלים להגיע אל השער ואת השיך לו ולפתח השער. נמצא שזוכה על ידי תהלים לעשות תשובה.

וזה בחינת (שמואל ב כג, א): 'גאם הגבר הוקם על', ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (מועד קטן טז:): 'שהקים עלה של תשובה'. ונענין אמרת ישראל, כי על ידי בחינת נעים זמירות ישראל, דהינו ספר תהלים שיש, על ידי זה הוקם עלה של תשובה, כי על ידי תהלים זוכין לתשובה כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עבודה זרה ד:): 'לא היה דוד רואי לאותו מעשה, אלא כדי להורות תשובה לחידי' וכו'. נמצא שעקר הוראת התשובה על ידי דוד המלך, ועקר התשובה של דוד המלך הוא ספר תהלים, שאמרו בהתעוררות גדול מאד וגבורת הקדש, עד שכל אחד ואחד כפי מה שהוא יכול למצא את עצמו בתוך ספר תהלים, ולזכות לתשובה על ידי אמירת תהלים כנ"ל.

ועקר הזדככות שנים עשר שבטי י-ה, שהם מ"ט אותיות, שהם בחינות מ"ט שערי תשובה, היה במצרים, שהוא בחינת מצר הגרון, שהוא בחינת תשובה עלאה (כמוכא ככתבי האר"י ז"ל, וענין שם והבן היטב). ועל כן אחר שבזדככו שם במצרים וזכו לצאת משם, ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל. וביום החמשים, אז: 'ויגד ה' על הר סיני' (שמות יט, כ), זה בחינת: 'ואשובה אליכם'. בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו, כפיכחול, בחינת שער החמשים כנ"ל.

וזהו: 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו', סופי תבות, הם אותיות תהלים ואותיות תשובה. כי על ידי תהלים זוכין לתשובה, שהיא בחינת שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכו'. כי מ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות בני ישראל, הבאים מצרימה, להזדכך שם כנ"ל.

וזה שאנו רואין, שבימי תשובה, דהינו באלול ועשרת ימי תשובה, כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסגל לתשובה כנ"ל. ועל כן הוא דבר גדול מאד לעסק תמיד באמירת תהלים, כי תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשיג יתברך, אשרי שיאחז בו. עכ"ל.

"וגם אל כל יודעי ספר אשר בכל דור דור אבקש זאת מאיתם, יעשו עמי חסד של אמת וישתדלו לקרוא דברי בפה מלא וכו', ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ממי שאקבל ממנו טובה - אשתדל לשלם לו במיטבא ולבקש רחמים עליו, בני ועמי שמעוני והחינוני ותחי נפשכם" (לשון רביה"ק זצ"ל בספרו 'אורות אילים' שקלים פ"ב ה"ה).
"וכן אני עני ואביון אפול תחיני בעשר חילות ואומר: רעי חנוני, וכל אשר בכוחם למעבד לי נייח נפשא עבידו, ואם אזכה לחזות בנועם ה', גם אני אשלם במיטבא" (לשון רביה"ק זצ"ל בספרו 'אורות אילים' זוח"ק ח"א דף ריו ע"ב).
"וגם אחלה פני כל יודעי דת, שיקראו בספרי וידרשו מילי ברבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אולי יתעשת האלוקים לי ויזכני שיעשו דברי פירות ובכן נפשי תגיל בה'. ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשלם במיטבא לכל מאן דלימטי לי מיניה הגאה" (לשון רביה"ק זצ"ל בהקדמת ספרו 'פלא יועץ').
"גם אודיעכם רבותי, כי רווח גדול טמון בקריאה בספר הזה ובמילוי האמור בו, והוא: שאדוני אבי זצוק"ל זיע"א, אומר בהקדמתו לספר בלשון הקודש, ומפציר כי יקראו דבריו וידרשו, למען יתנו פרי ומלאו, כי בזה ישנו תועלת וזכות לעולם הבא, והוא נותן מילתו באמרו כי המוצא בדברים תועלת, מחוייב יהיה הוא לשלם לו טובה, ולבטח תשלום הטובה הוא בכך שישא הפילה שיהיה חלקו טוב, "כל המתחייב ומבטיח - בעל חוב נעשה", ולבטח יהיה פועל חובו ונאמן בדברו, ואל יקל בעיניכם הדבר שיהיה לאדם מליץ טוב בעולם הזה ובבא אחריו. ויובן כי אלה העוסקים בהפצת הספרים ועושים השתדלויות אחרות למען יקראו הספרים, מחייבים הינם עוד יותר את אדוני אבי זצוק"ל זיע"א. על כן, מתבקש כל אחד לסייע לעשות רצונו של צדיק כאשר תשיג ידו" (לשון רבן רביה"ק זצ"ל בהקדמתו לספר 'פלא יועץ').

הפלא יועץ
רבינו אליעזר
בר יצחק פאפו
וצוקל
נלבע יח תשרי תקפח

במי השובבי"ם ירבה בצדקה לעניים - ועל ידי זה יתקן חטאת נעורים

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (שמות א, א).

כתב רביה"ק מהר"א פאפו זצ"ל בספרו דן ידיו (פרשת שמות), וזה לשונו: "הנה ידוע גודל חטא ופגם ועוון ז"ל, אשר תסמר שער בשר האדם מראות ברע וחומר שבו, כאשר האריכו בזוהר הקדוש ובעלי המוסר. ובחמלת ה' עלינו נתן לנו הימים האלה ימי השובבי"ם - שהם ימי חפץ, ימי רצון, לענות בצום נפשו, וכיפר מאשר חטא על הנפש, איש כפי יכלתו, ומצא כדי גאולתו.

ואשריהם ישראל, יש שמתענים שמונים וארבע תעניות וכו', ויש שמתענים רק כל ימי שני וחמישי, והכל כפרה עושה. אך דא עקא, כי ראיתי בני עליה והינם מועטים, ושאר עמא דארעא לא תחסר כל אוכל למו, באומרם כי כשל בעוונם כוחם, ולא עצרו כוח להתענות.

והנה כמו כשהרופא כאשר יראה שהחולה הוא בתכלית החולשה, ואינו יכול לסבול הקזת דם, נותן לו רפואת על ידי איזה משקים למתק את הדם. כן לחולי הנפש, צריכים החכמים אשר עליהם המשרה ליישר את העם, לבקש להם דרך אשר יוכלו עמוד בו, ויעלה להם ארוכה ומרפא למחלת הנפש לאשר לא יוכל להתענות ולמעט את דמו.

הנה זאת מצאנו שיש תקנה במתן דמים, וגדולה צדקה שמכפרת, דכתיב (דניאל ד, כד) "וחטאך בצדקה פרוק". ובפרט לענין פגם הברית, הצדקה היא משפר התיקונים, כמו שפירשו המפרשים ואסמכוה אקרא (הושע י, יב) "זרעו לכם לצדקה", כתיב (תהלים קיב, ט) "פיצור ניצוצי הקדושה, מאי תקנתיה(?) נתן לאביונים" וכו'.

ובכן עצתי יתכון לעד, שיתאספו ראשי עם, ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק ונתחזק, העשיר לו ירבה, והבינוני לא ימעיט בהתנדב עם וכו', ואפילו מאן דדחיקא ליה שעתא, לו יוסיף תת כוחו להרבות בצדקה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (גיטין ז, א) אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים - יעשה [מהן] צדקה ובזה ניצול מן העניות וכו'.

וזה רמז הכתוב "וישימו עליו שרי" - שהם התלמידי חכמים אשר להם המשרה למשול בעם, "מסים" - מטילים מס על העם ליתן לצדקה, וצריכים הם לעשות כן "למען" ובשביל אותם האנשים אשר "ענותו" - לענות בצום נפשו, "בסבלותם" - כמשא כבד יכבד עליהם, ולזה עושה להם תיקון במה ש"ויבן" - הבין והתבונן, "ערי מסכנות" - עיר זה הגוף (נדרים לב:) שהם העניים סובלים מסכנות ושבר רעבון, "לפרעה" - אותיות לפה רע, "את פתם" (מלשון פת) - חולי הפה מפני חסרון הלחם, וגם "רע מסס" - רע להם מפני חסרון העץ גימטריא מס"ס, וצריך לבקש להם תיקון, והחלש יאמר גיבור אני, "וכאשר יענו אותו" - שרואה שמזונותיו מצומצמים, "כן ירבה" - ליתן לצדקה, "וכן יפרוץ" - יוסיפו לו מן השמים הון ועושר בביתו. עכ"ל.

קדיאת קודש

לכל הקוראים היקרים והנכבדים,

שלומכם יסגא לעד!

הגה זיכנו ה' יתברך לפני כמה חודשים להתחיל עם פרויקט גדול מאוד לתועלת הכלל והפרט, והם הגליונות הנפלאים "מליצי יושר", אשר המה מלאים וגדושים בפנינים יקרים מפי רבותינו הקדושים [האור החיים, הבעל שם טוב, הודע שמשון, הפלא יועץ, הליקוטי מוהר"ן, והאבי עזרי, זכר צדיקים לברכה], אשר הבטיחו שיהיו "מליצי יושר" בעד מי שילמד או יזכה אחרים ללמוד מדברי תורתם.

ויש תועלת גדולה מאוד בגליונות הללו, גם בעצם הלימוד והחיזוק מדברי תורתם, וגם שזוכים הלומדים והמסייעים שכל הצדיקים הנזכרים מליצים טוב בעדם לפני ה' יתברך, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (חולין ז).

ותהילת לאל עליך, שהגליונות הללו הודפסו באלפי עותקים והופצו בכל הארץ, וראינו שיש חיזוק גדול מאוד מהגליונות הללו, ורבים התחזקו מדברי התורה של הצדיקים הנזכרים, ורבים זכו לישועות גדולות על ידי זה. וכל זה התאפשר בזכות הציבור היקר שנתתם לעין הגדול הזה, ותרמו וסייעו בעין יפה ובנפש חבה.

וכיון שראינו את התועלת העצומה שיש בזה, החלטנו בעז"ה להעלות בקודש, ולהוציא גליון שבועי על פרשת השבוע, מלא וגדוש בפנינים יקרים מפי הצדיקים הנ"ל.

וב"ה אנו רואים שיש בו תועלת גדולה, ורבים נהנים ומתחזקים ממנו בעבודת ה' יתברך.

אך דא עקא, שההוצאות גדולות מאוד, וכל ההוצאה וההפצה מתאפשרת רק בזכות הציבור היקר שנתתם לענין. לכן אנו פונים לציבור הקדוש, לבוא לעזרת ה' בגבדים, ולהזיחם לפרויקט הגדול והקדוש הזה - שיש בו תועלת עצומה לכלל ולפרט. וכל אחד ואחד יתרום כפי יכולתו, [ומי שיכול לתרום בקביעות - אשריו ואשרי חלקו]. וידע נאמנה בלי שום ספק - שכל מה שיתרום יחזיר לו ה' יתברך פי כמה וכמה, ויזכה לישועות גדולות בכל הענינים שצריך, וזו הבטחה מפורשת מפי כל הצדיקים הנזכרים!

שפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות

מאיר דהן | ברוך בן צור | מיכאל איתן בן שושנה | אליהו גורגוב | דוד אטיאס | אלישע אטיאס | דוד אביטל | עדי אביטל | ירוחם בן מרים פרץ | דבד תורגמן | שיתם | אלחנן פנחסוב | יזהר שאול | שלמה שאול | יעקב אייזיקס | אלעד סופר | רון חזי | דוד מגידושי | יחזקאל נתנאל | דניאל נחמיאס | ניר בר | דני ודליה זית | ניתאי והילה קפלן | יונתן עמרן | יצחק גלצר | משפחת שושני | מזל נעמי בת נורית נורית - רפואה שלימה ובריאות איתנה | דוד בן מזל נעמי - רפואה שלימה ובריאות איתנה | יעקב אברהם בן מזל נעמי וחני חנינה בת דליה וכל יוצאי חלציהם - בריאות איתנה והצלחה בכל מעשי ידיהם ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם | רחל לאה בת מזל נעמי - זיווג הגון בקרב | מאיר יצחק שמעון בן מזל נעמי - ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו וזיווג הגון בקרב | לזכות חזרה בתשובה שלימה: לדן בן אמה, דליה בת חנינה, אדם יוסף בן דליה, מורן בת מזל וכל יוצאי"ה.

ניתן לתרום להוצאת הגליונות

"מליצי יושר", באמצעות PayBox

למספר 050-3280226

ולציון "עבור מליצי יושר"

"וכן אני מבקש מכל אלו התלמידים היודעים שקיבלו תועלת ממני, הן בתורה והן ביראת ה' והן במידות, שיעשו חסד עמדי וילמדו בעד עילוי נשמתו, אפילו משנה אחת או מחשבה אחת של מוסר, ויהיה זה שכרי, כי גם אני מסרתי את נפשי להצלחתכם בלימוד, ואם יהיה בידי לעשות ולהמליץ לטובתכם אעשה בלי נדר" (מצוואת רביה"ק זצ"ל).

האבי עזרי
רבינו אלעזר מנחם
מן בר עזריאל שך
זצוקל
נלבע טו מרחשון תשס"ב

שכר המילדות על היראת שמים!

ומצד שני מצינו עוד ענין של שלמות המעשים, נצייר לעצמנו את ענין המילדות שפרה ופועה, הנה היתה גזירה להמית את הבנים, ועמדו לפני מצב של כליון כלל ישראל, שלא יקום דור חדש. ושתי המילדות לא עשו כן, והם הצילו את עם ישראל. והנה שנינו (סנהדרין לז). כל המקיים נפש אחת מישראל - כאילו קיים עולם מלא, ועל אחת כמה וכמה המקיים נפשות רבות, ובוודאי אין לנו מושג על גודל שכרם ומעלתם. ועוד הוסיפו כמו שנאמר (שמות א יז) "ותחיינן את הילדים" ואמרו (סוטה יא): שהיו מספיקות להם מים ומזון והחיו אותם.

וראיתי שמעוררים, דהנה מלשון התורה שמספרת בשבחים (שמות א, יז - כא) "ותראן המילדת את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים וכו' ויהי כי יראו המילדת את האלקים ויעש להם בתים" - בתי כהונה ובתי מלכות, מבואר שזכו לבתים על שיראו את האלקים, ולא על מה שהחיו את הילדים או על שהצילו את כלל ישראל!

ומכאן מבואר יסוד גדול בתורה על דקדוק במעשים, דהנה כתיב (דברים לב, ד) "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט", "תמים" - הוא שלם, בדיוק, כענין אמירת לשון של "בחצות" ולא רק "כחצות", שלם אינו רק שאיננו פגום כפגומת סכין של שחיטה ששיעורה בחגירת צפורן, ופחות מזה אינו פגום, אלא גם שלא יהיה שום חסרון, כי תמים פעלו, אף על פי שאינו פגום במוחש.

ובמבט זה של שלמות - בוחנים משמים גם את מעשי האדם על כל פרט ונקודה במעשה, ולכן יתכן שעל ידי פגם קטן ודק - אין המעשה הטוב שלם, אין זו שלמות. וכן להיפך, כאשר יש נקודה טובה, דיבור, או נטיה טובה במעשה רע - הוא ניכר לעצמו! ואין המעשה כולו רע, כי תמים פעלו. ולכן כל חלק עומד לעצמו, ויש עליו שכר או עונש. אין העבירה גורמת להפסיד את שכר המצוה, ואין המצוה מגינה מעונש על חלק הרע שבמצוה. המעשה הטוב יחשב כטוב, אך תהיה תביעה על החיסרון והפגם. ולהיפך, יהיה שכר על החלק הטוב שבמעשה הרע. ולכן אין מתקבל תירוץ כאמירת 'שכחתי' או 'עשיתי לצאת ידי חובה', כי יש משמעות לכל נקודה!

(מחשבת מוסר ח"א עמ' רסט)

העלון מוקדש לעילוי נשמת רבותינו הקדושים

האור החיים - רבינו חיים ב"ר משה בן עטר זצוק"ל, נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג
הבעל שם טוב - רבינו ישראל ב"ר אליעזר ושרה זצוק"ל, נלב"ע ו' סיון תק"ב
הודע שמשון - רבינו שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצוק"ל, נלב"ע ו' אלול תקל"ט
הליקוטי מוהר"ן - רבינו נחמן ב"ר שמחה ופיגא זצוק"ל, נלב"ע י"ח תשרי תקע"א
הפלא יועץ - רבינו אליעזר ב"ר יצחק פאפו זצוק"ל, נלב"ע כ' תשרי תקפ"ח
האבי עזרי - רבינו אלעזר מנחם מן בר עזריאל שך זצוק"ל, נלב"ע ט"ז מרחשון תשס"ב
הזכר יעקב - רבינו יעקב ב"ר אברהם ורחל לוי זצוק"ל, נלב"ע י"א אלול תשל"ל

לעילוי נשמת

מרן הראש"ל הגאון רבי עובדיה יוסף ב"ר יעקב וגורגיה זצ"ל | מרן הראש"ל הגאון רבי מרדכי צמח בן מזל טוב זצ"ל | מרן שה"ת הגאון רבי שמריהו יוסף חיים ב"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל | הגאון רבי יעקב חי בן מרגלית זצ"ל | הגה"צ רבי יעקב שמשון ב"ר משה יהושע לנדמן זצ"ל | ר' יחיאל מיכל בן מרים - נלב"ע ל במרחשון תשע"ד | הגה"צ רבי נסים פרוץ ב"ר מיימון וסוליקה זצ"ל | הגאון רבי אפרים ב"ר אברהם ברוך גרינבלט זצ"ל - נלב"ע ב' שבט תשע"ד | שלמה בן סלחה ז"ל - נלב"ע י"ט אלול תשנ"ד | חנינה בת חביבה ע"ה - נלב"ע י"א אלול תשס"ז | יוסף בן ורה ז"ל - נלב"ע י"ז חשון תשמ"ז | אמה בת שושנה ע"ה - נלב"ע י"ט סיון תשנ"ב | נוריה נורית בת עזיה ע"ה - נלב"ע ט"ז חשון תשס"ח | אברהם בן שרה ז"ל - נלב"ע ז' אדר א' תשע"א | נתנאל בן שמחה ז"ל | עזיה בת חלחה ע"ה | דוד יהודה בן מזל ז"ל | רחל בת מרים ע"ה | הדר בת רחל נעמי ע"ה | אברהם שלום בן ברוך בנדעט ז"ל | מאשה רבקה בת טובה ע"ה

© כל הזכויות שמורות. יו"ל ע"י מוסדות התורה "אביר יעקב" - בראשות מו"ר הרה"ג יעקב ראש שליט"א.

ניתן לקבל את הגליון במייל: melizei.yosher@gmail.com

ניתן להקדיש את הגליון: לע"ג, להצלחה, לפרנסה, לבריאות, לזיווג הגון, לזרע של קיימא, ולכל הישועות, והוא בדוק ומנוסה!

וכן אם יש יארצייט באותו שבוע - אפשר לשלוח את השמות בשבוע שלפניו, ונקדיש את הגליון לעילוי נשמתם.

לביורורים: ניתן ליצור קשר במייל - melizei.yosher@gmail.com או בטלפון: 052-7142437 בין השעות 13:00 - 15:00 בלבד

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶבֶת

פְּרָשַׁת עֵשָׂו

כ"ג, א' ע"ו ק"א

בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם

וְכַאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֶתְּוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ (א, יב).

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען זיע"א, היה מפרסם באהבת ישראל העצומה שלו. לאחר מלחמת העולם השנייה, הרבי והרבנית אמצו באפן אישי קרוב לארבע מאות ילדים, ודאגו לצרכיהם הפיזיים והרוחניים. הארגון שלו 'חסד לאברהם' פעל לטובת אלפים אשר היו זקוקים לעזרה באותו הזמן. והיה דוגמא ומופת לארגונים נוספים שעסקו באותו התחום.

ר' קלמן דריבן מברוקלין שמע מפיו של הרבי את הספור הבא: כאברהם צעיר ברומניה, השפיע הרבי על צעירים ומבגרים להתקרב לאמונה בה', הוא שכנע אנשים צעירים שלא יצטרפו לצבא הרומני, מאחר שהעושים זאת מרחיקים את עצמם באפן מחלט מדרכי היהדות בלא שיוכלו לשוב. במקום זה, הוא עודד אותם להצטרף לישיבה אשר שם ילמדו תורה, ואשר צעד זה ישאירם נאמנים למסורת אבותיהם ולמורשתה.

יום אחד הלשין אחד לשלטונות רומניה על הרבי שהוא מדריר צעירים היאך להמנע מלשירת בצבא. השלטונות בדקו את הדבר ומצאו שאכן הטענה צודקת. הם תפסו בזעם את הרבי וכלאו אותו בצינוק לבדו בתא מלכלך וחשויה, ולקחו ממנו את הכפה ואת משקפיו. הרבי היה אדם חלש וחולני, ובראותו את מצבו בתא הקור והלח, אשר המקום היחיד שיכל לשבת או לנוח בו היה האדמה הקרירה והמעפשת, דמה שסופו קרב.

הרבי רצה להתפלל, אך ראשו לא היה מכסה, לכן הוא משך את החליפה שלבש מעל לראשו והחל לפזם בקול את התפלות בעל פה. תפלת שחרית נמשכה אצלו לפעמים מספר שעות, וקריאת שמע בשעת תפלת מעריב ביום רגיל היתה

עשויה להמשך עשרים וחמש דקות. גם על פי סדרי התפלה הרגילים שלו דקדק תמיד בכל מלה שבתפלה, אך במצב המיוחד שהיה שרוי בו הצרף לדקדק יותר. שם, בבית הכלא, לא היה כל ענין שיתפס את זמנו או ידרש את תשומת לבו. הוא החל להתפלל תפלת שחרית, וכל מלה נאמרה ברגש מעמק הלב, כל משפט נהגה בצרוף הפסקות למחשבה מעמיקה.

הרבי הגיע לתפלת 'ברוך שאמר'. תפלה זו מכילה רצף של שבחים שאנו מברכים את ה', בהבטים שונים זה מזה. הרבי התרפו בכל משפט בדרך שמעולם לא נהג לפני כן: 'ברוך שאמר והיה העולם, ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים'. כשהגיע לחלק האחרון, צצה במחו שאלה: מדוע יזכרו כאן מלים אלה, הרי הן נראות יוצאות דופן בתוך תפלה זו. בדרך כלל, משמעות המלה 'גוזר' היא הנהגה קפדנית ולא רצויה לבני אדם. יתרה מזו, אנו אומרים שהוא לא רק גוזר גזרות, אלא גם מקיים אותם. ולכאורה, הרי כל המשפטים האחרים של תפלה זו מתארים את מדת הרחמים של הנהגת ה': 'ברוך מרחם על הארץ', 'ברוך משלם שכר טוב ליראי, ברוך חי לעד ומקיים לנצח', וכן הלאה. כיצד מתאימות לכאן המלים 'גוזר ומקיים'?

הפך הרבי בדעתו והרהר: הרי השאלה על אודות המלים הללו כל כך ברורה, כיצד אפוא הוא לא חשב על כך קדם לכן? הלא במשך שנים על גבי שנים הוא אומר את התפלה הזו מדי יום ביומו, וכיצד אף פעם לא עלתה במחשבתו השאלה שהמלים 'גוזר ומקיים' נראות שלא במקומן. מדוע לא חשב על כך קדם לכן? נפשו היתה עגומה עליו, מפני שהוא חשב שכנראה עד היום לא התפלל בכונה הנכונה של המלים בתפלות שהתפלל מדי יום. הרבי החליט שהוא אינו ממשיך הלאה עד שיפענח מדוע המלים הללו מזכרים כאן. הוא חזר על המלים שוב ושוב, כשהוא

מה שבכחו לעבר לשוב לעבודתו בקדש, ולכך אף שהיה דין תורה שימכר איש מישראל לעבד, והיה באמת גרוע באותו זמן, והראי שהתיר בשפחה, מה שהיה אסור לשאר ישראל, ומכל מקום היה מוכן לו גאלת יובל, ועל ידי זה לא נשתקע בעבודתו אף בעת האפל, וכשחזר דין יובל חזר כל דין מכירת העבד, כן כל מה שנתמעט כחננו בעבודת הקדש בל יפל לבנו על ידי זה איך נוכל לגשת במעט מזער כחות, כי יהיה לב איש ישראל ברור שכל מאפיל שלו יכול לעבר ולתקן.

אין הקב"ה מביא לאדם נסיון רק כשיש בו כח לעמד בו

וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א (צו תרמ"ז): וזהו שנאמר 'היא העלה על מוקדה' כמו שאמרו בזהר הקדוש, מחשבה רעה לאוקדה לה בניורא. ופרוש 'העלה על מוקדה' לומר כי לא יש מחשבה זרה רק כשיש מקדם מוכן כח ואש לשרף אותה. כמו שכתב הרמב"ן ז"ל בכל נסיון שאין הקב"ה מביא לאדם רק כשיש בו כח לעמד בו.

על הפסוק (שמות א יב): 'וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפריץ', מפרש רבנו האור החיים הקדוש, שבהתאמה לענוי המצריים בבני ישראל היה הקב"ה מסייע בידם ונותן בהם כחות מיוחדים שיוכלו לסבל את הענוי: וכפי פשט הכתוב ירצה כי כשהיו המצרים מרבים לענות היה ה' מרבה את ישראל כדי שיהיו נעזרים על העבודה והיה נותן בהם כח, והוא אמרו כן ירבה לשעור אשר יספיקו העובדים בעבודה וגם ה' נותן בהם כח לשעור אשר יתמעט מכם מהענוי.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

מנסה להעלות תשובה במחשבתו. לאחר זמן ממשך, עלה הדבר בידו. הוא היה מלא התרגשות ושמחה, מפני שכעת הוא הרגיש שהוא מבין מדוע 'גוזר ומקים' אכן מתאים לתפלה זו.

המלה 'מקים', חשב הרבי, יש לה שני מובנים: בנוסף לפרוש 'מוציא לפעל', פרושה הוא גם כן: 'נותן כח לסבל, להתגבר ולהחזיק מעמד'. זוהי הכוונה כאן: לפעמים ה' צריך לגזור דבר מה על בני אדם. הוא חייב להעניש, על כל סבה שה' מוצא לנכון. אך באותו הזמן, ה' נותן את הכח והיכולת לסבל ולהתגבר, על מנת שהאדם יוכל לעמד בגזרה. זוהי הכוונה במלים 'גוזר ומקים'.

הרבי הבין שהוא עצמו, באותו זמן, נמצא ב'גזרה'. אך מאותו רגע ואילך הוא הסתכל על מצבו בחיוביות מפני שידע שה' גם 'מקים' אותו כדי שיוכל לעמד בגזרה. הוא כבר לא היה במצב של יאוש. הוא החל להאמין שזהו רק ענין של זמן עד שינצל. ואכן, לאחר ימים מספר, בהתערבותם של אנשים מבחוץ, שחרר הרבי מידי השלטונות הרומנים.

מדי שנה, ביום השנה לשחרורו מבית הכלא היה הרבי מכנס את חסידיו ואנשי שלומו, מספר להם מקרה זה, ומסביר את הפרוש החדש והמעודד שמצא במלים 'גוזר ומקים'. בכך היה הרבי מעודד את כל הנאספים שלעולם אין להשבר במצבים קשים, מפני שהשי"ת גם בעת גזרה נותן כח להולכים בדרכיו ('ילקוט לקח טוב - פרקי אמונה ונחמה' עמוד רמ).

למוד גדול שאין מאפילים לאדם מישראל

כתב הרה"ק ה'שפת צדיק' זיע"א (אחרי אות ט): שמעתי מזקני הקדוש [החדושי הרי"ם] ז"ל, על מאמר חז"ל 'אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג', אמר, דהו למוד גדול שאין מאפילים לאדם מישראל רק

חידון אִלְּאָנוֹת - נושא פרסים
מהם חמשת הפסוקים הרצופים
בפרשה זו, אשר מתחילים באותה מלה?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת לך לך:

ש. איזה פריט לבוש מופיע בפרשתנו, אך לא בשום מקום אחר בתורה?
 ת. אברהם אומר למלך סדום שהוא לא ייקח אפילו "שרוך נעל" משלל המלחמה (בראשית יד כג).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת לך לך:

ה' יוסף ליינער מירושלים.

בדא יפקון מן גלותא

ברי"ש - ראשי תיבות
ר'בי ש'מעון בר' י'זחאי:

ג'לי - כשיתגלה ספרו
הקדוש ספר הזוהר
אז בדא יפקון מן
גלותא:

להרבות פעלים והפצה
בתורת הרשב"י זי"ע
ובפרט בלימוד הזוהר הקדוש

גליון צ"ה | פרשת שמות | תשפ"ג

רזא דפרשתא

ע"י לימוד התורה בונים בנינים

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֶה
אֵת כָּל עַבְדֹּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרְךָ (א, יד).

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה: זו קושיא. בְּחֹמֶר: דָּא קל וְחֹמֶר.
וּבְלִבָּנִים: דָּא לְבוֹן הַלְכָה, וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֶה: דָּא בְּרִייתָא. אֵת כָּל
עַבְדֹּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרְךָ: דָּא תִּיק"ו.

[וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה - זו קושיא. בְּחֹמֶר - זה קל וחומר.
וּבְלִבָּנִים - זה ליבון הלכה. וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֶה - זו ברייתא. אֵת כָּל
עַבְדֹּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרְךָ - זה תיק"ו].

(זוהר ח"ג קנג, א)

מה נקרא עיר גדולה

המגיד משרים הגאון ר' יעקב גלינסקי זצ"ל סיפר, שפעם ישב יחד עם
הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל הרב מפוניבז' בסעודת שבע ברכות של
תלמיד הישיבה, שנשא נערה מארה"ב. ניגש אליו דוד הכלה ושאל: איזה
מקצוע יש לחתן? השיבו הרב מפוניבז': הוא קבלן מצליח!!!

התפעל הדוד, ומיהר לספר לאשתו על מזלה הטוב של האחיינית, שנישאה
לקבלן. המשיך וסיפר רבי יעקב גלינסקי: אני שישבתי ליד הרב וראיתי את הדו
שיח, הבנתי את תשובת הרב, וחייכתי למול הפיקחות הנפלאה. אבל בינתיים
עוררו הדברים הדים והכו גלים בין כל המסובים. הדודה סיפרה למחותנת,
והמחותנת שאלה את אבי החתן...

קם הרב מפוניבז' ואמר: מורי ורבותי, דוד הכלה שאלני ממה יתפרנס החתן,
ואני השבתי לו שהוא קבלן מצליח. אני רואה שאנשים מופתעים, ואיני מבין
מדוע?!

והלא אנו אומרים בכל יום 'ורב שלום בנייך' (ישעיה נ"ד, י"ג) 'אל תקרי בנייך אלא בונייך' (ברכות ס"ד), ואמרו חז"ל (שבת קי"ד.) שה'בנאים'
אלו תלמידי חכמים, שעוסקים בבניינו של עולם כל ימי חייהם. ואיתא במשנה (מגילה פ"א, מ"ג) 'איזו עיר גדולה כל שיש בה עשרה בטלנין',
שבטלים ממלאכה ומקדישים עצמם לתורה, 'פחות מכאן, הרי זה כפר'. אם כן, החתן דן ועוד תשעה מחבריו בונים עיר גדולה...
'כמה קבלנים כמותם יש?!

לאחר שסיים התיישב הרב מפוניבז' על מקומו ופנה אלי ואמר: ר' יעקב, הם לא יבינו, אבל לך אספר...

יום אחד שאלני מרן 'החפץ חיים' זצ"ל: ר' יושע, איזו היא העיר הגדולה בעולם? תמהתי על השאלה, מה לחפץ חיים' ולזה? אבל ענית:
'אומרים שלונדון, בירת אנגליה. חיך, ואמר: 'לונדון אינה אלא כפר, אוסף בתים. היית פעם במיר? זו העיר הגדולה ביותר בעולם!!! ודאי הייתי
במיר, עיירה פולנית קרתנית, בקושי ימצאוה במפה, היא תפסה את מקומה של 'איישישוק', הסביר, 'איישישוק היא עיירה קטנה עוד יותר,
בעבר היה בה קיבוץ פרושים נודע, מאות אברכים נהרו אליה לשקוד על תלמודם.

כי במבט של 'החפץ חיים' על פי מבטם של חז"ל, 'מוסקבה ופטרבורג, לונדון ופריז, לא היו ערים, כי לא היו בהם מרכזים תורניים, ואפילו
עשרה בטלנים לא היו בהן. אבל ראדין ומיר, סלבודקה וטלז, גרודנא וקמיניץ, בראנוביץ וסלוצק, קוברין ונובהרדוק, ובכך סיים 'החפץ חיים' את
דבריו אלי - 'הן היו ערים גדולות'.

תורתו מגן לנו

זוהר הק' - סגולה שלא יהיה טרוד

הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, אמר כי הטרדא של
האדם לוקח אותו מהשי"ת מאוד מאוד, והעצה היא
להתפלל להשי"ת שלא יהיה טרוד, וגם ללמוד זוהר הק', כי
כל הטרדות באים מעץ הדעת טוב ורע, ואילו הזוהר הק'
נוטל את האדם מעץ הדעת טוב ורע.

(אמרי פנחס שער ח אות כא)

אמירת זוהר בשב"ק - מקרבת את הגאולה

בסוף האידרא רבה איתא דהחברייא קדישא אמרו
דרשב"י הוא שבת, ולפי זה אם אומרים דף מהזוהר הקדוש
בשבת קודש, זהו שני שבתות שמיד נגאלים, וזה מקרב
הגאולה. וכשאומרים דף זוהר הקדוש אף על פי שלא
מבינים זהו מסוגל לטהרת הנשמה.

וזהו ביום השבת ביום השבת מי שיש לך חוב קדוש
לומר דף זוהר הקדוש לכל הפחות בשבת, מסוגל לטהרת
הנשמה ורמ"ח איברים וש"ה גידים. יערכנו לפני ד' תמיד,
שבת וזוהר הקדוש מביאים ל'שוית' ד' לנגדי תמיד, שיראו
את הקב"ה תמיד.

(אמרי חיים)

תורת הרשב"י

הסיבות המונעות מלימוד הקבלה -
ותשובתן בצידן | מאמר ה'

בן ארבעים לבינה

עוד זאת תבוא טענת רבים שאין לאדם ללמוד חכמת הקבלה עד שיגיע לארבעים שנה, וכדברי הש"ך המפורסמים בהלכות תלמוד תורה (יו"ד רמו סק"ו), שם הביא את מאמר הרמב"ם הנ"ל והוסיף וכתב כך: גם המקובלים ושאר האחרונים הפליגו בדבר שלא ללמוד חכמת הקבלה עד אחר שמיילא כריסו מהש"ס, ויש שכתבו שלא ללמוד קבלה עד שיהא בן ארבעים שנה כמו שאמרו (אבות פ"ה מכ"א) בן ארבעים לבינה, בשגם שצריך קדושה וטהרה וזריזות ונקיות לזה, ורוב המתפרצים לעלות בחכמה זו קודם הזמן הראוי קומטו בלא עת, כמו שמבואר כל זה בדברי חכמי האמת. עכ"ל.

יכול לקבוע עתים או ימים ידועים
והנה, קודם שנבוא אל אמיתות תשובת הענין, יש לידע כי כבר פירשו בספה"ק שהחיוב 'למלא כרסו' בש"ס ופוסקים, אין משמעותו שיהיה בקי לגמרי בתורת הנגלה קודם ללימוד חכמה זו, אחר שבאמת א"א לאדם להשיג הכל, שהרי כל חלק וחלק מהפרד"ס הוא כמים שאין להם סוף, אלא עיקר המכונן הוא שלא להניח אפילו יום אחד מלימוד ש"ס ופוסקים, ושלא יהיה אדם עוסק רק בחכמה זו לאמר די לי בזה, אלא קודם יזרז עצמו בכל יום להיות מלא בש"ס ופוסקים, ורק אז יפן לבו גם לזאת.

וכבר כתב בזה רבינו האור החיים הקדוש בספרו ראשון לציון לפרש דברי הרמ"א שכתב שאין לאדם לטייל בפרדס רק לאחר שמלא כריסו בשר ויין, וזה לשונו הקדוש: נראה דאין מספיק לאדם לומר אדע דיני התורה איסור והיתר וכו' מפסק הדין ומהשלחן ערוך שחיבר מהר"י קארו שנתפשט בכל הקהילות לדון על פיו ואעסוק בחכמת הסוד, הגם כי רבה היא,

בן כמה ללימוד הקבלה ובענין החרם שלא ללמוד עד מ' שנה

אמנם, זאת רבים ישאלו, הרי כבר קבעו הקדמונים שלא יעסוק בחכמה זו אלא מי שמילא כריסו בש"ס ופוסקים, ובראשם הנשר הגדול רבינו משה בן מיימון, שהמשייל את לימוד נגלות התורה ל'לחם ובשר' הקודמים לכל דבר מאכל, וזו לשונו בהלכות יסודי התורה (פ"ד הי"ג):

ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר, ולחם ובשר הוא לידע האסור והמוותר וכיוצא בהם משאר המצות, ואף על פי שדברים אלו 'דבר קטן' קראו אותן חכמים שהרי אמרו חכמים (סוכה כה.) דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הוויות דאביי ורבא, אעפ"כ ראויין הן להקדימן, שהן מיישבין דעתו של אדם תחלה, ועוד שהם הטובה הגדולה שהשפיע הקדוש ברוך הוא ליישוב העולם הזה כדי לנחול חיי העולם הבא, ואפשר ש' יִדְעוּ הַכֹּל, קֵטָן וְגֹדוֹל אִישׁ וְאִשָּׁה בַעַל לֵב רַחֵב וְבַעַל לֵב קָצֵר. עכ"ל.

וכן הביא הרמ"א בשולחן ערוך יורה דעה הלכות תלמוד תורה (סימן רמו ס"ד):
ואין לאדם לטייל בפרדס רק לאחר שמלא כריסו בשר ויין, והוא לידע איסור והיתר ודיני המצות.

ומעתה, מי יעיד על עצמו כזאת, שכבר נתמלאה כרסו בחלק הנגלה, עד שיוכל לפנות עצמו ללימוד תורת הנסתר, והלא אף נגלות התורה הם כמים שאין להם סוף, מקרא ומשנה וברייתא, ספרא ספרי ותוספתא, בבלי וירושלמי ומדרשי חז"ל, הם ופירושיהם ופירושי פירושיהם, וישאל איפוא השואל, למה לנו לקבוע לימודנו בחלק הסוד בעודנו חסרים ידיעות רבות בחלק הפשט הגלוי לכל.

נראה כי כל עוד שלא ידע עיקר הדין מהש"ס ומוצאו אינו יכול לעמוד על אמיתת הדבר. **אלא דעכ"פ אם זה האדם דעתו רחבה, יכול לקבוע עתים ידועים או ימים ידועים להסתכל ולידע בנוראות ה' לקיים מצות דע את אלהיך ועבדהו** (דברי הימים א' כח ט), **כאשר הפליא לומר האלק"י רשב"י יצוק"ל בס' הזוהר הקדוש.** עכ"ל.

השלה"ק כתב למלא כרסו בכל יום' בש"ס ופוסקים

והוא לך דברי השל"ה הקדוש בפרק עשרה מאמרות (המאמר הראשון): ואתם בניי יצ"ו, אשריכם מה טוב חלקיכם אם תזכו לזאת החכמה בקדושה ובטהרה ובענוה יתירה, **לאחר שתמלאו כריסכם מתלמוד ופוסקים בכל יום ויום, אזי אחר כך תבררו חלק יפה מהיום ותדבקו בלימוד זו החכמה, בתוספות קדושה ובדביקות גדול בו יתברך ויתעלה.** עכ"ל.

וכבר הובאו לעיל דברי מהרח"ו בהקדמתו שהלימוד בשני החלקים הללו הוא כגוף ונשמה שאינם יכולים ליפרד זה מזה, ועל כן בכל יום ובכל עת יש לעסוק בשניהם, וכפי שקבע שם בסוף דבריו: **כל האיש שהוא קל לעיון מחויב לתת חלק שעה או שתי שעות ביום בעיון ההלכה, ולכוין ולתרץ הקושיא הנופלת בפשט ההלכה וכו', ויכוין בעיונו להסיר הקליפה הרעה שהיא הגורמת קושיות שלא יבין האדם תרוצים, ויסלקנה מעל גבי עץ הדעת טוב ורע היא המשנה שפחה דמטרוניתא, ואחר כך יכוין לקשט המטרוניתא עצמה שהיא חכמת הקבלה.** עכ"ל.

(מתוך הספר הנפלא פתחו שערים)

המשך בגליון הבא אי"ה

רזא דשבת

כשבא שבת - סוכת שלום שורה בעולם

תָּא חַזִּי, כִּד אֲתַקְדַּשׁ יוֹמָא בְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא סוֹכַת שְׁלוֹם שְׂרִיָּא וְאֲתַפְרִיט בְּעָלְמָא.
מֵאן סוֹכַת שְׁלוֹם, דָּא שַׁבְּתָא, וְכָל רוּחִין וְעֲלֵעוּלִין וְשִׁדִּין וְכָל סִטְרָא דְּמִסְאֲבֵי כְּלָהוּ טְמִירִין וְעֲלִין בְּעֵינָא דְּרִיחֵיָּא דְּנוֹקְבָא דְּתְהוּמָא רַבָּא.
דָּהָא פִּינֵן דְּאֲתַעֵר קְדוּשָׁתָא עַל עָלְמָא, רוּחַ מְסֻאָבָא לָא אֲתַעֵר בְּהַדְיָה. וְדָא עָרִיק מְקַמֵּיהּ דְּדָא.
(זוה"ק ח"א מח, א)

תרגום בלשון הקודש:

בא ראה, כשמתקדש היום בערב שבת, סוכת שלום שורה ונפרסת בעולם.
מי זו סוכת שלום? זו שבת. וכל רוחות וסערות ושדים וכל רוחות הטמאה, כלם נטמנים ונכנסים בעין הרחים של נקב תהום רבה.
שהרי כיון שמתעוררת קדושה על העולם, רוח הטמאה לא מתעוררת אתו, וזה בורח מלפני זה.

זיך משתתף צו זיין מיט די חבורת לומדי ומסיימי הזוהר הק' רופט 833-867-2126

צו הערות והארות לגבי הגליון: kimiroini@gmail.com

כ"ד ו' כ' ענת תשפ"ג
שנה ה' גליון מס' 172

כפיקוח רבנים
ומחנכים שליט"א

פרשת שמות

בינו נא זאת

"כאן הזדמן לו בחור שהחברותא לא חש בטוב, וכאן הזדמן בחור חדש שהתעכב מעט למצא חברותא"

כל אשר דרכו רגליו על מפתנה של הישיבה הרגיש במוחש את להט התורה ושקיעותם של בני הישיבה בעמק הסגיוות. היתה זו ישיבתו של הגאון הנודע רבי משה שניגד וצוק"ל, שמה הרשמי של הישיבה היה 'תורת אמת', אבל ר' משה, לפי שהיה אבא רוחני וגשמי לכל בני הישיבה, גם הישיבה נקראת על שמו 'שניגד' ישיבה' בני הישיבה נשמו וחיו את דמותו הטמירה של ר' משה, כשהוא מלמד אורחות חיים בתורה במוסר ובריאת ה', ר' משה שהיה לתלמיד מבהק של הסבא קדישא מרן הפפץ חיים זיע"א ומרן הסבא מסלבודקא זיע"א, היה מנהיל את כל אשר קבל מרבותיו הגדולים ובכך היה מגדל את תלמידיו לתורה וליראה.

באותם ימים לא כל צעיר עשה את דרכו לישיבה קדושה, ובפרט שם בגרמניה מקום הנוסדה של הישיבה, התורה היתה מנחת בקרן זוית, ורק אלו שיעדו את ערפם של תורה הם גלו למקום תורה, עובו את ביתם ואת עירם והלכו להתגדל שם אצל ר' משה. גשמיית לא היה שם בישיבה, האבא ושא"ר צרכי הגוף היו במדה ובמשורה, אבא רוחני היה שם בשפע בלתי מגבל, בני הישיבה המפלגים שחשקה נפשם בתורה לא היה להם בעולמם אלא היות דאביי ורבא, הראשונים והאחרונים היו ללחם חקם, והבנת הסגיוות היתה משאת נפשם. בין בני הישיבה היו בחורים מפלגים ממש, הם כנו בשם 'עלויים', התמדתם לא ידעה גבול, שליטתם בסגיוות היתה לשם דבר. אותם בחורים מפלגים היו פרות טפוחיו של ר' משה שהיה מכה על קרקדם ומגדלם עוד ועוד בתורה ביראת שמים ובמדות טובות.

באחד הימים הופיע בשערי הישיבה, בחור צעיר וחדש בשם שלוימה, מהרגע הראשון היה שלוימה שונה בגוף הישיבה, מראהו לא הסגיר מאומה, אבל כשרויו היה הרבה מתחת למצע, אם בשחת רעים רגילה כבר שמו לב שתפיסתו של שלוימה אטית במידה, על אחת כמה וכמה בשעה שבני הישיבה החכימו והתעמקו בסגיה הנלמדת, שם שלוימה עמד ממש מבחוץ, הוא עדין לא תפס כל כך את פרוש המלים, מבנה הסגיה גם הוא היה מערפל אצלו, והוא לא מצא מקום לברר את דקות הסברא ברש"ב"א. תוך זמן קצר כבר החליף שלוימה מספר חברותות, חברותא אחד בעל ארך רוח ומשנהו מעט פחות, האחד החזיק עמו מספר שבועות, ומשנהו בקשי יום אחד. בין כך ובין כך לא היה מי שהסכים בבחירה ורצון ללמד עם שלוימה חברותא לכתולה, הישיבה היה לומד כל פעם עם בחור אחר לפי הענין. כאן הודפן לו בחור שהחברותא לא חש בטוב, וכאן הזדמן בחור חדש שהתעכב מעט למצא חברותא, אבל חברותא של ממש – לכתולה – שוה בשוה, לא היה לו לשלוימה.

באחד הלילות בשעה מאחרת כשהבחור העלוי יצחק פרש לשנת הלילה, תוך שהוא מלבן פרטים אחרונים עם החברותא המפלג משה, הם נותנים עיניהם בשלוימה היושב בקרן זוית בוהה בספר שחולו, ודוק של עצב נסוץ על פניו. מראהו של שלוימה תפס את עיניהם של השתים, ושניהם כמו בתאום מדיק החלו לדבר אודות הבחור החדש, הם נגשו והחלו לברר, מאין אתה? מה מעשיך? עם מי אתה לומד? ועוד ועוד שאלות. מרגע רגעי הם הבינו במה מדבר, הם חשו שמטל עליהם לעשות משהו למען בחור זה. 'מה היתה רגעתו של בחור זה איננו יודעים' אמרו זה לזה 'אבל זה לא חשבון שלנו אנו אמורים לעוד לו'.

וממחשבה למעשה, לאחר התלבטות ארפה נפלה ההחלטה, כל אחד מאתנו יטל חצי מצוה, נתחלק בה שוה בשוה, יצחק החל ללמד עם שלוימה בסדר א', ומשה ילמד עם שלוימה סדר ב'. ההחלטה היתה לשיחת היום, היתכן?! תמהו בני הישיבה, העלויים של הישיבה הם אלו שצריכים לתרם את זמנם בשביל שלוימה, למה הוא בא לישיבה בכלל? שאלו, 'היה לו ללכת לישיבה אחרת המתאימה לרמתו הלמודית', אם יצחק ומשה היו תורמים כל אחד שעה עבור שלוימה הדבר היה עובר בשתיקה, אבל סדר שלם?! הישיבה היתה פמקחה, אבל משה ויצחק שכבר עלו והתעלו לא רק בתורה אלא גם במדות טובות כפי שחנכם הרב' ר' משה, לא שמו לב לכל אותם דבורים, הם היו שלמים עם ההחלטה, 'אם אין מי שיעוד לו אנו נעוד' הישיבה לכל שואל, 'התורה אינה חכמה כשאר החכמות, התורה צריכה הרבה סיעתא דשמיא בלי סיעתא דשמיא לא יעוד שום כשרון וראש טוב, וסיעתא דשמיא משגיחים דוקא על ידי מצוות כאלו, אדרבה המשנה באבות אומרת שאחד מקניני תורה זה נושא בעל עם חברו, על ידי המאמץ שלנו הקב"ה יתן לנו סיעתא דשמיא לזכות לתורה עוד ועוד'.

בכולל 'תורת משה' בירושלים, התכוננו האברכים למעמד סיום מסכת שבת, מסכת שבת נלמדה על ידי אברכי הכולל במשך שלוש שנים, כשהאברכים המפלגים זוכים ללבן את הסגיוות החמורות תחת פקוחו של הגאון ר' מרדכי שליט"א, ר' מרדכי היה תלמיד חכם בעל שעור קומה שאף זכה לשמש את גדולי הדורות וללמד מהם דרכי הלכה וכללי הוראה, ר' מרדכי השפיע מעמק ידיעותיו אל האברכים המפלגים, כשהם משיבים לו אהבה והערצה על פועלו הרב. מעמד הסיום היה עתיד להתקיים באולם רחב ידיים לאברכים ובני משפחותיהם, כשבמרכז הארוע עתיד להופיע ספר של חידושי תורה מפרי עטם של האברכים המפלגים.

בארוע הגדול והמרגש, נשא דברים ראש הכולל הגאון ר' מרדכי שליט"א, בדבריו הודה להשי"ת על כל הטובות ועל הכולל הנפלא שזכה להקים, ואז המשיך ואמר 'דעו לכם שהכל, כל מה שזכיתם הכל בזכות אבי מורי שליט"א, אבא החזיר בנו אהבת תורה מינקות ממש, קולו של אבא בשעות הלילה מנגן את דברי התוס', הם שהחזירו בי את השאיפה והתשוקה לעסק בתורה, הם גרמו לי להפנים בעמק נשתי שהתורה היא חיינו, הייתי רוצה' המשיך ראש הכולל לכבד את אבי מורי שליט"א לומר מספר מלים.

האבא הגאון ר' שלוימה שליט"א פתח בדבריו ושבח את בנו, והודה אף הוא להשי"ת על הכל, ואז המשיך ואמר 'בני שליט"א הסביר מאין הוא זכה למה שזכה, אני רוצה גם לספר מאין אני זכיתי למה שזכיתי', ואז החל לספר 'נער הייתי, ובדרך כלל שהיא הגעתי לישיבתו של ר' משה שניגד – שניגד ישיבה. לא מצאתי לעצמי מקום, הבחורים החלשים בישיבה עלו עלי עשרת מונים, מיום ליום הבנתי שמקומי אינו בישיבה, חשבתי לעצמי שהתורה כנראה לא נועדה בשבילי, יום אחד כבר חשבתי להתיאש לגמרי, תכננתי כי

ביום המחרת אנסה לברר איזו רכבת יוצאת לכונן מגורי, זהו, נסיתי, עכשו הזמן להודות בפשלון, לילה אחד הפריד ביני לבין עזיבת הישיבה, באותו ערב הלכתי לבית המדרש, כדי להפגור, לשבתי מול הגמרא וכמו תמיד המלים רצדו מול עיני בצורה מבלבלת ובהייתי בגמרא תוך כדי שמחשבותי על העתיד מתרוצצות להם בראשי, פתאום נגשים אלי שנים מהבחורים המפלגים של הישיבה שלא היה לי קשר אתם עד לרגע זה, לא ידעתי בכלל שהם שמים לב לקיומי, והם בנחמדות ובעדינות שאלו לשלומי ובררו האם יש לי חברותא כי הם בדיק מחפשים חברותא לסדר א' וסדר ב', והנה הלא יאמן קרה – הם קבעו אתי חברותא, לא חצי שעה וגם לא שעה, כל אחד סדר שלם, האחד סדר א' ורעהו סדר ב', הם התמסרו, התאמצו, הסבירו, לא התיאשו גם כשלא הבנתי, בנעם ובסבלנות מחד אף בלי ותורים והנחות מאידך, מאותו יום נהפכתי לאדם אחר, התחלתי להבין גמ' ובהמשך גם תוס' וראשונים. את כל חיי אני חיב להם, הם גילו לי את מתיקות התורה, בזמן שהם יכלו לעסק בתורה לפי הרמה שלהם, הם נשארו בעל שלי במשך תקופה משמכת, ובזכותם אני כאן, ובזכותם בני שיחיה זכה למה שזכיה, ובזכותם אתם זכיתם לראש כולל מפלא כל כך'.

"ככל הנראה, הם הלכו בדרכו של משה רבנו. הלא הוא גדל בארמון ולא היה חסר לו מאמה, ועם כל זאת, כשיצא אל אחיו, וראה בצערם ובסבלם, מיד הטה עצמו ונתן עינו ולבו להיות מצר עליהם; להתפלל ולפעל ככל יכלתו להקל עליהם, והשתתף עמם. ואכן בכך זה זכה משה רבנו להיות מנהיג ורועה נאמן לעדתו, לעם ישראל".

'פעת, הייתי רוצה להזכיר את אותם בחורים בשמותם' המשיך האבא, 'בחור אחד ממפלגי הישיבה שקבע אתי חברותא כהן עד לא מזמן במשורה מאוד מקבדת, הוא היה הגאב"ד של העדה החרדית, שמו יצחק, הוא מפר בנדאי לכלם הוא הגאון המפלא ר' יצחק טוביה ויס צוק"ל, ורעהו שקבע אתי גם כן חברותא, גם הוא מפר לכלכם ממשרה די דומה, הוא מכהן עד היום כראב"ד העדה החרדית שיבדל לחיים טובים וארכים הלא הוא הגאון המפלא ר' משה שטרנבוך שליט"א'

כן, לא סתם הם זכו להנהגה, מי שרואה את השני ומשתתף בקשי והצער של השני ומנסה ככל יכלתו לפתור את אותו קשי וצער, הוא ראוי להיות מנהיג ופוסק, זו הדרך הנכונה...

דברי בינה חידושים ופרשאות בפרשת השבוע

ותמלא הארץ אדם... ויקם מלך חדש... אשר לא ידע את יוסף (א' ז-ח)
 דבר ידוע הוא כי גדלתו של עם ישראל טמונה ביהודיות שיש לו. ספור נפלא הממחיש זאת: הצאר ניקולאי הלך ברחוב ברוסיה וראה יהודי עם זקן ופאות בלבוש יהודי פשוט. שאל לפמיליתו: מי זה? אמרו לו: זה יהודי! אמר להם: שיגיע אלי לארמון, אני רוצה לראות אותו מקרוב, הוא נופר חן בעיני... מיד נתנו לו כרטיס להכנס לארמון הצאר. כשהגיע לביתו נשאל למקרו הגויים על רצונו של הצאר לראותו, מיד החלו להסביר לו שאין זה יאה להגיע לצאר בלבוש כזה... לך ויגנה לך מכנס אפנתי ויחלצה מודרנית ומתקדם... גלח את הנזקן והפאות ותראה טוב, שהרי פגישה עם הצאר זוהי פגישה חשובה... עשה פדריקים ולאחר כמה ימים נכנס לצאר. ראה אותו הצאר ושאל אותו: סליחה? מי אתה?! אמר לו היהודי: אני אותו אחד שראית ברחוב ובקשת שאבוא אליך... אמר לו הצאר: כמון יש לי כאן הרבה, רציית לראות את האדם ההוא שראית עם זקן ופאות ולבוש פשוט ומיחד, זה סקרן אותי... אבל אתה... לך מכאן! כל יחודיותו של עם ישראל הוא בזה שהם מבדלים ומפרשים מן הגויים, וכל הצרות שפוגשות אותנו הן מחמת הקרבה לגויים וההתחקות אחר מעשיהם.

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (שמות א' ח')
 במדרש כתוב על המלים ויקם מלך מצרים - שצטרע והמצרע חשוב קמת, ומקשים העולם, מנין ידעו ש"ויקמת" אין הכוונה שמת אלא שצטרע? מאבא הגר"א ע"פ הפסוק "וישכב דוד עם אבתיו" ולמה לא נאמר וישכב המלך דוד, אלא שנתן לתרץ את על פי מה שנכתב בפסוק בקהלת "אין שלטון ביום המות" ונמצא שפיון שדוד המלך מת אין לו שלטון ולא שיש שיהיה בו מלכות, ואם כן פיון שנאמר "ויקמת מלך מצרים" מוכח שעדן חי הוא, אם כן במה נחשב ש"ויקמת מלך מצרים"? אלא צריך לומר שצטרע, ומצרע חשוב קמת.

"ויקצו מפני בני ישראל" (א' י"ב)
 כשקוראים בתורה בשני וחמישי זהו הפסוק שבו מסיימים את עלית הלוי, וקשה על כך משום שכתוב ברמ"א על קריאת התורה "ויכון שיתחיל תמיד לקרא בדבר טוב ויסים בדבר טוב", אם כן כיצד מסיימים בפסוק זה - "ויקצו מפני בני ישראל", הרי זה דבר רע לכאורה? וצריך לומר ש"ויקצו מפני בני ישראל" אינו דבר רע, מפני שעצם זה שהגויים ודומיהם מתרחקים מאתנו כי הם קצים בנו והו הגורם להתבדלות בני ישראל מן הגויים, וכמו המשפט המפורסם "כשהיהודים לא עושים קדוש, הקב"ה שולח את הגויים שיעשו להם הבדלה" - "...כאשר עם ישראל אינו מקדש ומבדל עצמו מן הגויים, הקב"ה מסבב שהגויים עצמם יבדלו את עם ישראל מהם, לכן אם יש סכח שהגויים מתרחקים מישראל או אז יש פחות חשב ישראל יתערבו בתוך הגויים וזה ברכה גדולה.

"וימרו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים... אשר עבדו בהם בפרך"
 שואל המגיד הירושלמי הודיע הגה"צ רבי שלום שברוך - הרי סבת הירידה למצרים היתה בגלל מה שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו בברית בין הבתרים: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה", ואם כן איך זה יתכן שבני לוי היו יוצאים מן הכלל ולא ענו ועבדו בעבודת פרך? מפני מה יצאו הם מן הכלל? אלא - תרץ רבי שלום - על הפסוק: "וימרו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך" כתוב בהר"א "וימרו את חייהם בעבדה קשה" בקושיה, "בחמר" - בגל וחמר, "ובלבנים" - בלבן חלכות, "ובכל עבודה בשדה" - זאת הברייתא, "את כל עבודתם" - זאת משנה. נמצאנו למדים - אמר רבי שלום - שהקדוש ברוך הוא גזר על בני ישראל עבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, אולם לא פרט איזו עבודה קשה, איזה חמר, איזה לבנים, איזו עבודת שדה... בני לוי אמרו בחכמה: מדוע שנעבד עבודת פרך עבור פרעה, הבה ונעמל בתורה. נעבד עבודה קשה - בקושיה טובה שנשאל, נלבן חלכות ונלמד קל וחמר ברינות ומשניות. בני לוי גם הם עבדו בפרך אלא שהשכילו לעשות זאת בעמלה של תורה ולא בטיר ובלבנים... וכמו שאמר ר' שלום שברוך בהזדמנות אחרת על מה שאומרים בודוי לפני קריאת שמע שעל המטה "ומה שחטאתי... אבל לא על ידי יסורין וחלואים רעים" וכי יש יסורין וחלואים טובים? ואותה תשובה מתרץ גם שם, כן! יש יסורין וחלואים טובים! מי שמתיסר בהנחת הסגיה ומתנגע בהנחת התוספות, ונהיה חולה מחמת קושיא, אז הוא זוכה שהיסורים שיש לו הם לא רעים אלא טובים.

חידה לפרשת שמות
 איך הליכת הדרך קשויה, לטוב שהוצרך להסתירה וליום שלפני אתמול נקרא, וילדי שפחה רמז נוסף באותות התגלה, ובאישים שבתחילת כל תפילה כמובן בפרשה החידה נולה.

תשובה לחידת יחי:
 כיבוס
תשובה לחידת חומש
בראשית:
 מים

יום השנה מרו הגאון האדיר רבי יששכר מאיר זצוק"ל כ"ה בטבת ה'תשע"א

בשביל לתאר את גדלותו של רבנו זצ"ל אין מתאים יותר מאשר להעתיק את מכתבו של מרו המשגיח רבי אליהו אליעזר דקלר זצוק"ל אודות רבנו זצ"ל בהיותו בחור צעיר לימים, וכך הוא כותב: "...הוא גדול בתורה ממש, בקי בכל הש"ס עם תוספות והראשונים, ולמדן גדול מאוד, הוא בעל פשרון גדול וגם המתמיד והעמל בתורה היותר גדול שבישיבה, נהנה ירא שמים בעל מדות טובות, ... שמו הבחור יששכר מאיר". כמו כן ספר אחד מתלמידי ישיבת פוניבז' בשנותיה הראשונות כי ידוע היה שהבחור יששכר מאיר הולך להרצות את כל חדושי לפני מרו החזון איש, פעמים רבות לשראו את החזון איש שמת באופן מיוחד הוא הסביר זאת בעבדה הפשוטה "יששכר מאיר היה כאן היום, הוא ממש נותן הרגשה של יום טוב עם החידושים המבריקים שלו". יום אחר הוא קרא לרבנו זצ"ל ונתן לו מעטפה ובה סכום קטן שהוא קבל מגדיב אחד, והגדיב בקש כי מרו החזון איש יביא את זה למתמיד הכי גדול של הישיבה...

רבנו בענותנותו היה מספר ספור זה בעצמו תוך כדי שהוא צוחק ואומר "ראו כמה החזון איש הלך רחוק כדי לעודד בחור".

זכה רבי יששכר להיות ממקימי התורה בנגב. כאשר עוד לפני כן הרביץ תורה במרוקו, פעל ועשה שם גדולות ונמצאות לקרב אחים לאבינו שבשמים. לאחר ששב לארץ, הלך לו לארץ לא ורועה, לשמחה ורוחנית, לנגב, ושם הקים את ישיבתו, שהיתה תחלה קרויה בשם "ישיבת עזתה" ולאחר מכן "ישיבת הנגב". העמיד תלמידים לאלפים בשעוריו ובשיחותיו, ובעצם דמותו ששמשה דמות לעובד ה' מתוך מסירות נפש. ברגע ונחת.

חבורו על התורה ועל הש"ס "שכר שכיר", הוא חלק קטן מאוצרו הבלתי נדלה, ביסודות נאמנים בסיגות נחבות. תלמידו ר' גדעון הרמן ספר: "תקופה מסוימת ישנתי לצד רבנו זצ"ל באופן קרוב מאוד, ולאחר תקופה שמתתי לב כי רבנו שהיה חולה במחלת הסכרת והיה נצרך לקחת תרופה מסוימת כל יום והנה בדרך קבע הבחנתי כי הוא לוקח את התרופה במנוח נמוך מהצריך, שאלתיו מדוע נוהג כן?

והרב השיבני: "פעם אחת, בהיותי בחוץ לארץ, עלה לי הסכר, ובאותו זמן אחד מהאנשים צער אותי, ולצדדי הרב, הקפדתי עליו, כמובן לאחר מכן פיסתי את אותו צעיר - ומאותו זמן החלטתי להפחית מהתרופה, מאחר שבעלית הספר, ישנה נטיה לכעס כאשר מציעים את האדם, ולמרות שדבר זה גורם לי חלשה, מעדיף אני לעשות כן מאשר לפגוע ביהודי".

אהבתו לילת היתה מפלאה, וכאשר גמל חסד עם האלת - עשה זאת בשלמות. פעם נגש אליו אחד מתושבי העיר וגולל באוזנו את מצוקתו הכלכלית. ראש הישיבה החל לגלות ענין בעסוקו ולאחר מכן שאל לעסוקה של אשתו, התברר, כי האשה נגינת במקצועה, כאשר שאל הרב: "מדוע ריתקת אינה מנגנת לפרנסתה?" השיב הלה וגמגם כל מיני דברים וביין היתר אמר "וכי למי יש סכח להוציא על זה?", כבר למחרת בבוקר, התייצב ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, כשהוא נושא אקורדיון בידו, הלה נסה והפציר ברב, שיסכים לקבל ולו מעט מן הכסף, שעלה לו האקורדיון, אבל הרב סרב.

אחד הבחורים ספר, כי באומרו פעם להגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, שהולך הוא ללמד אצל ר' יששכר מאיר בישיבת הנגב. התלהב הצדיק והתבטא בזה הלשון: "אחה, הולך הנך לרבי יששכר מאיר. דע לך, כי כל פמליה של מלכה ורעדים ממנו!"

ספר אחד מבני הישיבה במושב ורועה: היה זה באמצע שעור של הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל בישיבה שבמושב ורועה. לפתע באמצע השעור לא חש רבנו בטוב ואבד את הכתו, ומיד הושיבנו על כסא והועיקו עזרה. לאחר זמן התעורר, וכיון שהגיע זמן תפלת מנחה סמוך בידו לאחד הבחורים שיגש להתפלל, ואף הוא עצמו נעמד להתפלל עמם.

באותו יום אחר הצהרים רצה אחד הבחורים לשוחח עם ראש הישיבה, ונסע לישיבת הנגב. והנה כשהגיע לשם ראה להפתעתו את ראש הישיבה מתפלל מנחה בישיבה. לאחר שסיים תפלתו נגש הבחור אל ראש הישיבה ושאלו מדוע התפלל מנחה - והרי כבר התפלל בישיבה בורועה?

ענה לו ראש הישיבה: אחרי שהתעוררתי ראיתי על פניהם של הבחורים שהם מבהלים ממה שקרה אתי, וחששתי שאם אילך במצב הזה הם לא יהיו רגועים. מאידך, להתפלל מנחה לא יכלתי, כיון שעדן לא היה בכוחי לבון כראוי. לכן עשיתי עצמי פאלו אני מתפלל, כדי שהבחורים ירגעו, ועלכו לאחר שנחתי, התפללתי מנחה... רגיל היה במשך שנים רבות לטוס לשוין לתקופת חג הסוכות, וימי 'בין הזמנים' שבחדש תשרי, על מנת לגייס כספים לישיבתו, ישיבת 'הנגב' בנתבות. כך לא היה צריך לטוס באמצע הזמן, כדי לא להפסיד משעוריו בישיבה. יצין שהיו תקופות כאשר שב לארץ עם תחלת הזמן, הרי מיד בהגיעו לארץ הקדש, היו מקבלים פניו תלמידים מהישיבה והיה מוסר בפניהם שעור, עוד לפני שהספיק כלל לנוח מטיסתו.

רב זמן שהותו בשוין, היה בעיר ציריך בבית משפחת רבי בנימין רוטשילד שליט"א. בני משפחת רוטשילד מעידים על התמדתו העצומה כל משך שהותו בבית. במהלך היום פמוכן הקדיש זמן למען מטרות להפגש עם נדיבי עם לזכותם במצות החזקת תורה. אך משעות הערב עד מאחר בלילה, כששב לביתם, ראוהו שוקד על תלמודו בהתמדה. ובלילי שבת, לאחר שכבה האור בסלון, היה עובר ללמד במטבח, שם דלק אור במשך כל הלילה. למרות חליו, התאמץ מאד לאכל ולישון ככל יכלתו בסכה, על אף הקר הארופאי העז, שהיה מלךה לעתים בגשם ושלג.

בחוץ לארץ שני הימים טובים האחרונים של חג הסוכות, הם יום שמיני עצרת, ולמחרת חוגגים את שמחת תורה, אך בני ארץ ישראל חוגגים שני הימים ביום אחד. הוא, כבן ארץ ישראל, רצה שגם ביום הראשון, שהוא עבור בני ארץ ישראל - שמחת תורה, יוכל לרקד עם התורה, בהקפות ורקודים פנאזו, על כן ארגן מנין מיוחד לבני ארץ ישראל שהיו שם. לצורך כך היה עליו ללכת רגלית קרוב לשעה, עד לבית הנכנס בו התקיים המנין. הרב הישנים הוא היה מתכבד ל'חן מאיר'. שנה אחת, נעמד לו גבאי חדש, שמשום מה לא היה מודע שמנין זה הוא מיוחדו של רבי יששכר מאיר, וכי הוא טרם רבות לבסוס המנין ולהגיע אליו. וכבר אדם אחר ב'חן תורה' רבי יששכר פמוכן שתק ולא העיר מאימה על כך. לא זו בלבד, אלא היה שמח מאד שהנה פלוני זכה להיות 'חן תורה', ואלו הוא יכול להרגיש עצמו ממש כמתפלל רגיל, ללא שום גגוני כבוד.

רבי יששכר מאיר, מחיב את כלנו! הנה, למרות שכל ימיו ידע סבל וחלי, לא חפש תרוצים להפטר מעמל התורה והתפלה, אלא התאמץ בכל כוחו.

מחותנים מן השמים.

נחום ואבנר היו חברים מילדות, ולמחותנים הפכו עוד בטרם נולדו צאצאיהם.

שניהם גדלו בשכונה אחת יהודית בעיר הנמל אודסה אשר על שפת הים השחור. אבותיהם היו שכנים וידידים. נחום ואבנר קנו תורה מפי מלמד דרדקי בכיתה אחת. כאשר ראה המלמד את עוז ידידותם החליט להפריד בין הדבקים, שמא יפטטו השנים בשעת השיעור ולא יטו אוזנם ללימודים. אך לאחר כמה ימים נוכח לדעת כי עצתו הייתה לרועץ. דווקא לאחר שהרחיק אותם זה מזה, חדלו שני הילדים להקשיב לו, ואף לא גילו כל רצון להשתתף במהלך השיעור. נמלך המלמד בדעתו, והושיבם שנית זה על יד זה. מאותו רגע החלו שני החברים השמחים לפרוח כתמרים צעירים. מה ששאל נחום, היה אבנר מתרץ, ומה שהקשה אבנר היה נחום מפרק. זה היה מתחיל לומר משפט וחברו מסיים, זה מוציא ספר וחבירו מדפדף אל המקום הנכון.

קיצורו של דבר, נחלקו הבריות אודותם. יש אומרים: נחום ואבנר הם "נשמה אחת בשני גופים", ויש אומרים "שתי ידיים של גוף אחד". הצד השווה שבהם שהכל מסכימים כי אהבה זו שבין נחום ואבנר - אהבת אמת היא שלא תיבטל עולמית.

האם צדקו הללו? ימים יגידו.

גדלו שני החברים ונכנסו לעול המצוות בפרק זמן אחד. המשיכו לקנות משנת תלמודם בצוותא בשנות לימודיהם בישיבה בה למדו בחברותא מבוקר ועד ערב. לימים, כאשר באו בקשרי השידוכין עם בנות זוגם שוב היה זה כמעט יום אחרי יום.

גם זמן הנישואין, כמובן מאליו, נקבע בסמיכות ימים. וההמשך לא איחר להגיע... נשותיהם עמדו ללדת בפרק זמן אחד. או אז אמר אבנר לנחום, "ראה, משמים קשרו את גורלנו יחדיו. הכל עוברים אנו ביחד. הידידות בינינו חזקה מצוק סלע, ואפילו השטן בכבודו ובעצמו לא יוכל לחבל בה. ואם כן, ידידות זו שבינינו ראוי שתמשך בדור השני, לפיכך הבה ונשתדך. אם יולד לי בן ולך בת, יהא בני נושא את בתך בבוא היום, ואם יולד לך בן ולי בת - תינשא בתי לבנך".

- ומה יהא אם יוולדו לשנינו שני בנים או שתי בנות? שאל נחום שאלת תם.

נתן אבנר קולו בצחוק ואמר "לא מחכמה שאלת... זו בגדר "אין צריך לומר", אף אני לא אמרתי אלא אם יוולדו לנו בן ובת".

"ואינך חושש להכריז על שידוך כה מוקדם, עוד בטרם הגיחו העוברים לחלל העולם?" שאל נחום ולבו מפרכס.

הפיס אבנר את דעתו: כיון שמכריזים במרומים ארבעים יום קודם יצירת הוולד "בת פלוני לפלוני" אינך צריך לחשוש כלל, שהרי בת-קול כבר קדמה לנו!

הרהר נחום בדברים, משמש בהם ומצא בהם טעם, מיד תקע כפו לרעהו וכך הפכו השנים ל"מחותנים" בימי העיבור, עוד בטרם ראו החתן והכלה הקטנטנים את אור העולם...

*

את אשר ניבא אבנר אתא ובא. לו נולד בן ויקרא את שמו עקיבא. לחברו נחום נולדה בת ויקרא שמה שרה גיטל. שמרו השנים את ההבטחה בליבם וציפו שיגדלו התינוקות.

ובינתיים היה עליהם לקיים את אשר הבטיחו בשטר הכתובה ולפרנס את נשותיהם. לראשונה מאז היו עוללים נפרדו דרכיהם. אבנר שלח ידו במסחר ושמש ההצלחה זרחה לו. תוך זמן קצר אסף רכוש רב וספינות מסחר מפליגות בים.

גם ידו נחום התעשר עושר רב בתחילה, אך מיד הורע מזלו. כיון שלקח כל סחורתו בהקפה ובעלי חובותיו פשטו לו את הרגל, החל לרדת מנכסיו מטה מטה עד שנתרושש ונעשה דל ואביון.

ככל שנידלדל נחום והושפל מצבו כך התרוממה כנגדו קרנו של אבנר, ספינות המסחר שלו הובילו אריגי משי ממדינה למדינה, סוכנים-קומיסיונרים שלו הצליחו בכל אשר פנו ומזלו עלה ללא שיעור ועושרו גאה מיום ליום.

בינתיים גדלו ילדיהם ונעשו בני נעורים. ולא רחק היום והבחור עקיבא והעלמה שרה גיטל הגיעו לגיל השידוכין.

נזכר נחום בתקיעת הכף שתקעו הוא ואבנר, ונשם לרווחה. עדיין לא חשך אור מזלו. הוא קיווה כי אולי אבנר שמן הסתם לא ירצה להשתדך עם קבצן מרוד, ידאג להעלות אותו לגדולה ועם נישואי בתו לבן ידו הגביר ישתפר גם מצבו...

אך אבנר כבר לא היה אותו אבנר של פעם... כשנזכר בתקיעת הכף שלו לידידו נחום - נעשה כל בשרו חידודין חידודין, והוא ניחם על פזיזותו. "איך יכול אני להשתדך עם עני ואביון כנחום הקבצן?" התהלך בביתו כסהרורי. הוא חיפש מוצא ומפלט מהבטחתו ולא מצא. להשיב את חברו למעמדו, לא עלה על דעתו, ובאין מוצא עמד לפרוץ גדרו של עולם ולהפר את התחייבותו ברגל גסה.

האיגרת שהתקבלה בביתו של נחום מביתו של אבנר העשיר והודיעה על ביטול קשר השידוכין - נפלה כפצצה והטילה את כולם לאווירה קודרת. שרה גיטל שראתה בעיני רוחה כיצד היא מוכרזת ככלה לבנו של העשיר, מיררה בבכי עד שהתנפחו עיניה כפקעות של בצלים וגם אמה הייתה מהלכת כנגדה בלב נשבר.

נחום עצמו לא ידע את נפשו מרוב צער. "את כפו תקע לי" לחש כהלום רעם. "איך אפשר להפר תקיעת כף?!" הוא התרוצץ בין פינות הבית הדוממות כמו ביקש מהן תשובה על משווגות האדם.

כיון שהרגיש נחום כי באו מים עד נפש, נסע לשפוך צערו ושיחו לפני רבו, סבא קדישא, רבי ישראל מרוז'ין זיע"א. במר נפש עמד לפניו וסיפר איך נתקשרו הוא ורעהו בקשרי חיתון, עוד בטרם ראו ילדיהם את אור העולם, ועתה ביישו את בתו והציגוה ככלי ריק.

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין הזדעזע ושלח איגרת ביד נחום אל אבנר, בה ביקש ממנו שיחזור בו מכוונתו הזדונית ולא יבטל את השידוך. נסע נחום אל אבנר והביא לו את האיגרת. העשיר קרא אותה בלי התפעלות ו...סירב לבקשה.

"לא אתה היית זה שהציע להתקשר בינינו בקשר שידוכין, עוד בטרם נולדו ילדינו?!" שאל נחום בשפה רפה, בתקווה כי אולי יוכל לנקב חריר בלב האטום.

עשיר יענה עזות. "רוצה אתה לתפסני בדיבורי? אמנם כן. אמרתי מה שאמרתי וחוזרני בי. ילדות הייתה בי. פזיז הייתי וכעת השתנית. כבר הכיתי מאז מאות פעם על לבי ואמרתי "על חטא שחטאתי בטיפשות פה?!"... נחום יצא מביתו של אבנר בפחי נפש.

הצרות רדפו ופקדו אותו פקידה אחר פקידה, כנאמר, "בתר עניא עניותא אזלא". מצבו הכלכלי הלך והתדרדר עד שהתרושש לגמרי, ולרש אין כל.

שוב נסע לרוז'ין. הפעם הייתה מצוקת העניות שטוחה בפיו, "כשל כוח הסבל, רעבים אנו ללחם".

אך הסבא קדישא מרוז'ין לא שכח את תלונתו הקודמת, אודות הפרת ההתחייבות הקדומה. הוא כלל את שתי בקשותיו כאחת, כתב איגרת שניה אל אבנר וביקש ממנו שלא יתכחש להבטחתו הישנה, ולעת עתה יקבל את ידידו נחום לעבודה באחת מן המשרות הרבות שיש לו בחנויות המשי שלו, ויהיה לו לאחיעזר ולאחיסמך כדי שיוכל להחיות את נפשו ונפש בני ביתו. נסע אפוא נחום לביתו של אבנר והציג בפניו את איגרתו השניה של הצדיק.

הגביר חבש את משקפיו וקרא את המכתב בעיון. לבו של נחום הלם בעוז, האם אבנר חוזר לעצמו, להיות ידידו משכבר הימים?

אך הגביר שפחד מקשרי שידוכין עם קבצן - הקשיח ליבו כבראשונה ושוב לא ציית לדברי הרבי. בהתנכרות גמורה ציוה על נחום לעזוב את ביתו ולא לבלבל את מוחו. יצא נחום בלב מוקנט מלפני ידיד נפשו מנוער ורגליו הפכו לבולי עצים וכמעט לא נשאוהו.

"אהבת אמת שלא תיבטל עולמית? ימים יגידו!"

*

הלך נחום הלך ובכה בואכה רוז'נה. עם המכתב בידיו בא אל רבו והתמרמר מאד לפניו על קשיחות לבו של אבנר ואי ציותו לתחנונו ולאגרות הרבי.

הרבי שמעו אבל לא ענה תשובה ישירה.

"סע לעיר סבסטופול" ציוה עליו סבא-קדישא, "שם יפתחו לפניך שערי מזל ופרנסה טובה. שעת מלחמה היא עתה בין הצרפתים לבין התורכים, ואתה צפוי לרווח הגון מן המלחמה".

"ואבנר?" לחש נחום.

"חברך העשיר אבנר יתחרט לבסוף כי מרה תהיה אחריתו".

תיכף שמע נחום לדברי רבו, נשא את רגליו וילך לעיר סבסטופול. בתחילה היה נע ונד בעיר ללא עבודה, אך לאחר מספר שבועות האיר לו מזלו והוא השיג משרה אצל איש רוסי מגודל קומה ששימש קמעונאי, ספק לצרכי הצבא. הספק הצבאי נתן לו שכרו משלם, בעין יפה, וכך הצליח נחום - לראשונה זה זמן רב - לשלוח מעות לאשתו ובניו.

קמעא קמעא התמחה נחום בעבודתו. הוא היה יוצא ובא מטעם הספק אצל ראשי גדודי הצבא, נשא ונתן עימם רבות, עד שנתהדקה ביניהם ידידות עזה.

יום אחד נשלח אותו קמעונאי, שהיה גיבור חיל, אל החזית, ומשם לא שב. כדור האויב השיגו והכריעו למות. הקצינים שהכירו את נחום כאיש נאמן קיבלו אותו בזרועות פתוחות, כאשר בא להציע את עצמו כספק חדש. מאותו יום דרך כוכבו. מאותה שעה החל נחום להצליח ועלה מעלה מעלה מיום ליום.

*

מליבו של אבנר כבר נשתכחה אותה פרשיה של ידידו לשעבר נחום ובתו שרה גיטל, והוא תר אחר כלה חדשה וראויה לבנו המצוין עקיבא.

יום אחד עלה על אחת מספינותיו והפליג לעיר פלונית לרגל עסקיו. בהיותו בלב הים התרגשה עליו פתאום רוח סערה שהרימה את גלי הים לגובה רב. נוסעי הספינה עלו שמים וירדו תהומות, כל עוד הנשמה באפם הצטופפו בסיפון העליון וציפו לשוך הסערה.

אך לא זו בלבד שהסערה לא שקטה, אדרבה עוד התחזקה והלכה, גלי הים האדירים חבטו בספינה ללא רחם. עוד גל ועוד גל... מרוב מכות ניבע נקב גדול בדופן הספינה, מי הים פרצו בכוח אדיר פנימה. עד ארגיעה צללה הספינה לתהומות וטבעה עם כל משאה והאנשים אשר עליה.

גם אבנר החל שוקע במים העזים עד אשר כמעט טבע. הוא ראה את מר המוות לנגד עיניו ופרפר במים הגועשים בשארית כוחותיו. ברגעיו האחרונים עברו כל חייו לפניו בנשימה אחת.

פתאום ידע בשל מה באה לו צרה זו. הוא נענש בגלל שעשה פלסתר את הבטחתו ותקיעת הכף לנחום, והוסיף לחטוא כשאטם אוזניו לתחנוני רעהו, ולא ציית לדברי הקדוש רבי ישראל מרוז'ין אשר בקש ממנו לתמוך בנחום ולא לבטל את השידוך.

נשא אבנר ראשו מבין הגלים ונדר נדר לאמור "רבוננו של עולם, אם תעלני מבור שאול ותפדה נפשי משחת - אעניק מכספי לחברי נחום, ואף אקיים השידוך עם בתו".

המלים עוד על לשונו ופתאום צף לפניו תורן האוניה, ונדחק אל ידיו, כמו קורא אליו, "החזק בי והינצל". תפס אבנר בקורת העץ, והגלים סחפוהו עם התורן עד שהשליכוהו אל חוף נמל שומם ובלתי ידוע.

לאחר שהתאושש אבנר במקצת מאימת המוות החל משוטט על החוף, אך להוותו לא מצא שום סימן חיים. יומיים שהה שם אבנר בצום מוחלט. לחם לא אכל ומים לא שתה, עד שהגיע אל שערי מוות וכבר הצטער על הצלתו והיה מהרהר כי שפר מזלם של פועליו שטבעו בים ברגע אחד, ולא נגזר עליהם להצטער ביסורים נוראים של מוות איטי ברעב.

ביום השלישי שמע אבנר קול מצידו השני של החוף. הביט לשם וראה ספינה יוצאת מהנמל ומתחילה להפליג. החל זועק בקול גדול לעזרה ונופף בידי לעבר הספינה.

על גשר הספינה עמד באותה שעה מלח שהשקיף לכל צד כדי להזהיר מפני ספינות האויב. הוא ראה את האיש העומד ופורש זרועותיו בתחנונים. מיד נשלחה אל החוף סירה קטנה לחלצו משם.

בשארית כוחותיו עלה אבנר על הסירה. הספינה הובילה אותו לעירו והוא שב אל ביתו בריא ושלם.

*

ימים אחדים שכב במיטה עד שנח והתאושש קמעא. עמד לקיים נדרו אשר נדר בעת צרה, בא אליו היצר הרע והטיל בו ארסו. "מה החיפזון, חזור לעסקיך ואחר כך תקיים נדחך". והנדר, אין צריך לומר, לא קוים.

לא חלף זמן רב, ושריפה פרצה בחנויותיו, הם נשרפו כליל עם כל תכולתם. מיני משי משובח ואריגים יקרים, בכמויות של מאות אלפי רובל, עלו בעשן ומאומה לא נותר מהם.

עולמו של אבנר חרב עליו. בבת אחת נעשה עני מרוד ובעל-חוב גדול. מחמת רוב הנושים אף לא יכול היה להראות פניו ברחובות, עד אשר ברח מהעיר בהיחבא והחל לנדוד מעיר לעיר ומכפר לכפר, מחזר על הפתחים ושואל לחם לנפשו הרעבה...

כשהגיע לעיר רוז'ין פנה אל בית הרבי, שמע כי בבית האדמו"ר נותנים צדקה בעין יפה.

כאשר עמד בקודש פנימה מול עיניו הטהורות של סבא קדישא, המו מעיו ונתן קולו בבכי גדול. הוא סיפר לפני הרבי על כל צרותיו. איך נהפך עליו הגלגל וכן רגע נעשה לעני.

"רשע גמור אתה", גער בו הרבי בחומרה, "והקב"ה הענישך כמידתך. את קשרי השידוכין עם ידיך נחום הפרת ללא סיבה ראויה, הקשית ליבך כאבן והפנית עורף לידיד נפשך מנוער, אשר התחנן לפניך שתתמוך בו, אטמת אוזנך משמוע לקול תחנוניו. שלחתי אליך שני מכתבים ולא רצית לשמוע".

"אוי לי כי חטאתי" בכה אבנר. "רוצה אני סדרי תשובה על אשר המריתי פי הצדיק".

"סדרי תשובה?" תמה סבא קדישא מרוז'ין, "סע לסבסטופול, השתטח לפני רגליו של נחום, ידיך העני שהתעשר, ובקש ממנו שיסלח לך. אם ימחול לך צדיק גמור הוא!".

לא איחר אבנר לעשות כדבר הצדיק. נסע לסבסטופול, נפל בבגדיו הקרועים לפני רגליו של נחום וביקש מחילה.

נעתר נחום לתחנוני אבנר האומלל, והפקיד בידי עבודת קבלנות קטנה שהשיבה את העשיר-העני למעמד נכבד. לאחר זמן קצר התחדש קשר השידוכין של עקיבא ושרה גיטל, המשודכים ממעי אימם, והם באו בברית הנישואין בשעה טובה ומוצלחת.

שני הידידים-המחותנים משכבר, שבו ואהבו איש את רעהו באהבה עזה כמוות.

הוא אשר אמרנו: אהבת אמת שלא תיבטל עולמית? ימים יגידו!...

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

פרעה לא למד מיוסף - שהרדיפות העלוהו לגדולה

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף (שמות א, ח).

אצל יוסף הצדיק מצינו שהאחים השבטים רדפוהו והציקו לו, ובסופו של דבר, ממר יצא מתוק, ורדיפות אלו הביאוהו לתפקידו הרם לכהן כמשנה למלך מצרים.

ואם היה פרעה מלך מצרים יודע ומתבונן בזה, לא היה רודף ומציק לבני-ישראל, כי היה חושש שיארע להם כמו שארע ליוסף, שיעלו לגדולה דייקא על ידי הרדיפות. אמנם, מאחר ש"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף", דהיינו, שלא הבין ולא התבונן בכך שהרדיפות העלו את יוסף לגדולה, משום כך, "וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם" מתוך מחשבה להשפילם ולהכניעם.

והתוצאה אכן היתה הפוכה, כי דייקא ע"י הרדיפות והעינויים עלו ונתעלו לגדולה ("וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן ירוץ", שמות א, יב), עד להכתרתם כ"ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו).

(קדושה רבה תשסב)

טובת המילדות - בראותן שכלל ישראל מתרבה בזכותן

וייטב אלהים למילדות וירב העם ויעצמו מאד. ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים (שמות א, כ-כא).

צריך להבין, "למה התחיל וסיים בהטבת המילדות וייטב אלהים למילדות... ויעש להם בתים", והפסיק באמצע עם הטבת בני ישראל וירב העם ויעצמו מאד" (קושיית מהר"י קארו ב"תולדות יצחק" שם).

ויש לפרש, דהנה מטבע הדברים כשהמילדת רואה שהיא זוכה לליד וולדות בריאים בגופם ובנפשם, הרי היא שמחה ומאושרת בכך, ויש לה סיפוק רב מזה, ואילו כשח"ו קורה תקלה על ידה, הרי היא מתמלאת צער ועגמת נפש.

זהו שכתוב: "וייטב אלקים למילדות", ומפרש הכתוב מה הן הטובות שהיטיב הקב"ה עמהן: א. "וירב העם ויעצמו מאד", שזכו לליד עוד ועוד וולדות, והיו מלאי סיפוק ואושר בראותן שכלל ישראל מתרבה בזכותן. ב. בשכר יראתן זכו ל"ויעש להם בתים", בתי כהונה לוויה ומלכות (כפירוש רש"י).

(קדושה רבה תשסא)

פרשת המטה והנחש - הוראה בדרכי הענוה והגאווה

ויאמר אליו ה' מזה בידך ויאמר מטה. ויאמר השליכהו ארצה וישליכהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו. ויאמר ה' אל משה שלח ידך ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו (שמות ד, ב-ד).

יש לפרש בדרך רמז בהקדם דברי הרבי ר' אלימלך ז"ע (בליקוטי שושנה) עה"פ (מכ"ה ו, ח) "והצנע לכת עם אלקיך" - דצריך האדם להשכיל מאוד מאוד על היצר הרע העומד עליו לפתותו, גם אם בהצנע בחדרי חדרים יהיה מאין אדם, אף על פי כן אם ידע בעצמו שהוא עובד השם... על ידי זה יכול לבוא לידי פניה... רק צריך האדם שלא יעלה על לבו כלל לחשוב מחשבת מעשיו הטובים, רק כאילו הם נסתרים ממנו ואינו יודע כלל ממעשיו הטובים... וזהו 'הצנע לכת'... 'לכת' הוא גם כן לשון נסתר, שהוא שם דבר, רמז שגם בהצנע יהיה הצנע בתוך הצנע, רוצה לומר, שגם בהצנע מאין אדם יהיה עוד הצנע ממנו ומעצמו כל מעשיו כלל שלא ידע מהם שהוא עושה איהו דבר".

רואים מזה שבמדת הענוה ישנן שתי מדריגות זו למעלה מזו: א. שלא יעסוק בתורה ומצוות כדי שבני-אדם יידעו מזה, ויוכל להתנשא עליהם. ב. שגם הוא עצמו לא ידע מהתורה והמצוות שלו, "רק כאילו הם נסתרים ממנו ואינו יודע כלל ממעשיו הטובים".

ולעומת הענוה שהיא המדה הטובה ביותר, הגאווה היא המדה הגרועה ביותר, והיא נמשכת מסטרא דנחש, שכן הנחש הוא הראשון שהכניס בקרב האדם מחשבת גיאות של "והייתם כאלקים" (בראשית ג, ה), ולכן הדבוק במדה זו דבוק בזוהמת הנחש. זולת מצבים מסויימים שבהם צריכים להתאזר בגאווה דקדושה בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב יז, ו). ובפרט, מנהיג ישראל צריך להתאזר לעתים תכופות במדה זו לצורך הנהגת העם, אלא שמדה זו היא אצלו רק בחיצוניות, ולכן אינה סתירה למדת הענוה הפנימית המקנת בקרבו.

זהו הרמז בפסוקים שלפנינו: "ויאמר אליו ה' מזה בידך", מהי המדה המובחרת המצויה בידך, "ויאמר" משה רבינו להשי"ת, "מטה", יש בידי את מדת הענוה והשפלות. ומאחר שראה הקב"ה שמשה עצמו יודע ממדריגת הענוה שלו, לפיכך "ויאמר" לו הקב"ה "השליכהו ארצה", תשליך ענוה זו לארץ, כי שלימות הענוה היא באופן שגם אתה בעצמך לא תדע מזה כלל (בבחינת "הוצנע לכת"), "וישליכהו ארצה ויהי לנחש", לאחר שהשליך מדה זו מקרבו הבין והתבונן שמדה זו אינה ענוה בשלימות, ויש בה גם עירוב זוהמת הנחש (כי יש בה פגם של גאווה, מאחר שענוה זו היא רק לעיני הבריות ולא לעיני עצמו).

"ויאמר ה' אל משה שלח ידך ואחוז בזנבו" של הנחש, כי אף שמדת הגאווה - מסטרא דנחש - היא מדה גרועה, עם זאת, לפעמים אתה צריך לאחוז במדה זו, "וישלח ידו ויחזק בו" לצורך הנהגת העם, אולם, גם אז "ויהי למטה בכפו", כי בפנימיותו בערה הענוה והשפלות, ורק לעיני העם התאזר בגאווה דקדושה כדי להנהיגם ביד רמה.

(סעודה ב' תשכח)

ביאור שאלתו של משה "מה אני חשוב לדבר עם המלכים"

ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה... ויאמר כי אהיה עמך וגו' (שמות ג, יא-יב). ופירש רש"י: "מי אנכי - מה אני חשוב לדבר עם המלכים".

פלאיה היא, וכי יעלה על הדעת שמשה רבינו החזיק בחשיבות את הדיבור עם פרעה הרשע והשפיל?

ויתבאר עפ"י דברי ה"חתם סופר" עה"פ (ויקרא יט, ב) "קדושים תהיו", ש"קדושה" מתפרשת בשני אופנים: א. "פרישות מהעולם הזה לעלות לרוחניות". ב. "כל דבר הנתעב על האדם... נופל בו לשון קדש" (רש"י דברים כב, ט), ולפי פירוש זה, קדושה אינה עלייה, אלא להיפך ירידה.

והנה אצל הקב"ה לא שייך "קדושה" מהסוג הראשון, "כי מה פרישות שייך?!?" (הרי "מלא כל הארץ כבודי"), ורק "קדושה" מהסוג השני שייך אצלו, "שהוא ית"ש קדוש להשגיח בשפלים ולהתעסק עם הגשמיים מה שאין ראוי לכבודו" (היינו, שהקב"ה יודו ונתן חיות גם בעניני עולם הזה המתועבים אצלו, ואף גם בעניני איסור). עכ"תו"ד.

לעומת זה, אצל האדם שייך רק "קדושה" מהסוג הראשון לפרוש מהעולם הזה כדי להתעלות, ואילו "קדושה" מהסוג השני הוא דבר מוגבל אצלו, כי אם ירבה לירד לתוך הזוהמא, הוא עלול להפוך לחלק מהזוהמא ח"ו.

מעתה תובן שאלתו של משה רעיא מהימנא: "מי אנכי כי אלך אל פרעה - מה אני חשוב לדבר עם המלכים", בשלמא אם הייתי חשוב ומרומם במדריגת אלקות הייתי יכול לדבר עם פרעה מבלי לחשוש שזוהמתו תדבק בי, אבל מאחר שאני חשוב כ"כ, משום כך איך אני יכול לירד לתוך הזוהמא מבלי לחשוש שהזוהמא תשפיע עלי לרעה?! ועל כך השיב לו הקב"ה: "כי אהיה עמך", ואני יש בכוחי ליתן חיות בזוהמא הגרועה ביותר מבלי שהזוהמא תשפיע לגרועותא כלל, וממילא גם אתה לא תנוק ולא תושפע לגרועותא כלל.

(סעודה ג' תשלג)

לעילוי נשמת החסיד המ' הרה"ח נ"ח ר' אליעזר ז"ל ב"ר משה ה"ד נלב"ע כ"ז טבת תשע"ד
ולעילוי נשמת האשה החשובה מרת חנה ע"ה ב"ר זאב ה"ד נלב"ע כ"ה טבת תשמ"ח
הונצחו ע"י משפחת שוורץ

ברכת מזל טוב חמה ולבבית אל מע"כ ידידנו הנכבד והנעלה הרה"ח ר' יהושע אריה גרינוולד שליט"א
המתמסר בלונ' להפצת הגליון בשטיבל "יד כהן" בבית שמש
לרגל שמחת הולדת נכדו בכורו שיח' במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
המברכים בהערכה: המערכת

הרה"ג ר' אהרן פדר שליט"א - י-ם
ראש ישיבתנו הקדושה בעיר בית שמש
לעילוי נשמת אביו הגה"ח ר' אברהם יהושע ב"ר חיים ז"ל נלב"ע כ"ב טבת תשע"א

פרפראות

על פרשת השבוע

גאולת מצרים - בזכות תורה עבודה וגמ"ח

ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים. ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה (שמות ג, יא-יב).

פירש רש"י: "ששאלת, מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף שלשה חדשים שיצאו ממצרים".

נראה לפרש בהקדם דברי המשנה (אבות פ"א מ"ב) "על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים", ומבואר שזכות הקיום וההעמדה בעולם הוא ע"י תורה עבודה וגמילות חסדים.

והנה, במצרים על אף שפלותם וזוהמתם "כרתו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה" (תנא דבי אליהו רבה פ"ג), וממילא היה להם עמוד גמילות חסדים.

ברם, משה רבינו ידע היטב, שבעמוד גמ"ח לחוד לא סגי, כי צריכים גם עמוד התורה ועמוד העבודה, ולכן שאל "מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים?!"

והשיבו הקב"ה בשפה ברורה: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", ונכלל בזה תורת, הן שעתידים לקבל התורה על הר סיני - עמוד התורה, והן "תעבדון את האלקים", ש"בשעת קבלת התורה נעקר הר המוריה ובא לכאן כדי שתנתן התורה על המקום המעולה הזה" (ילקוט ראובני פר' יתרו), וממילא יש כאן גם עמוד העבודה במקום המקדש.

הנה כי כן, יש להם את כל שלשת העמודים להשען עליהם כדי להגאל ממצרים.

(קידושא רבה תשנ)

העונה - מפתח לגאולתן של ישראל

באופן נוסף יתבארו תשובותיו של הקב"ה למשה רבינו, בהקדם דברי כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע בביאור דברי המדרש (ויק"ר כח, א) עה"פ (ויקרא כג, טו) "שבע שבתות תמימות תהיינה", אימתי הן תמימות, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, עפ"י הידוע מספ"ה"ק, ששלימות עבודת ימי הספירה היא מדת העונה ושפלות הרוח, שהיא ההכנה המובחרת ביותר לקבלת התורה.

והנה רצונו של מקום הוא עונה ושפלות רוח, כאמרם ז"ל (סוטה ה, א) "לעולם ילמד אדם מדעת קונו (לאהוב את הנמיכות, רש"י), שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכניתו על הר סיני".

ואתאי שפיר דברי המדרש: "אימתי הן תמימות" - שלימות העבודה בימי הספירה היא "בזמן שישראל עושין רצונו של מקום" בהתדבקותם במדת עונה ושפלות רוח. ע"כ.

מעתה יובן כמין חומר, כי הנה שאלתו הראשונה של משה היתה "מי אנכי כי אלך אל פרעה", הרי איני ראוי לכך? ושאלתו השנייה היתה: "וכי אוציא את בני ישראל ממצרים", באיזו זכות יזכו ליציאת מצרים וקבלת התורה?!

ועל שתייהן השיבו הקב"ה: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" דייקא, שמזה אנו למידים עד כמה הקב"ה אוהב את הנמוכים.

ומזה גופא תוכל למצוא ישוב הולם על שתי השאלות בהדי הדדי: הן על שאלת משה כלפי עצמו באה התשובה: "כי אהיה עמך" מחמת ענותנותך, שמעלת העונה ניתן ללמוד מנתינת התורה "על ההר הזה".

והן על שאלתו כלפי בני" באה התשובה: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", שיתדבקו במדת "ההר הזה", שהיא מדת העונה, וזכות זו תעמוד להם לצאת ממצרים, וזו גופא תהא הכנתם לקבלת התורה.

(סעודה ג' תשלח)

סיפורי קודש

על רבינו הרמב"ם ז"ע - כ"ד טבת

ב"שם הגדולים" להחיד"א (ח"ב אות מ' מערכת הרמב"ם) מביא בשם ספר "עומר השכחה", ש"הרמב"ם בשעת פטירת הרי"ף ז"ל נכנס אצלו ונשק ידו, והוא כבן חמש שנים, ואמר, שלא זכה למה שזכה אלא באותה נשיקה שנסקו וברכו והאציל עליו מחכמתו".

והעיר החיד"א על כך: "ודברים ככתבם לא יתכנו, כי הרמב"ם נולד כשלשים שנה אחר פטירת הרי"ף, והקרוב אלי, שהענין אמת, רק במקום הרי"ף צריך לומר מהר"י מיגאש, והיה בן שבעה שנים הרמב"ם, והיה קבוע בלב הרמב"ם שברכת הרב עשתה פירות, ולכן קראו 'רבו'".

(שיחת קודש - סיון תשס)

החיד"א מביא, ששמע מאדם גדול, "שמעו מפי סופרים איש מפי איש מפי הרמב"ם ז"ל, שאדם גדול לא היה רוצה לקרוא ויודי ביום הכיפורים, כי היה יודע בעצמו שלא עשה דבר עבירה, ולמה ידבר שקרים לפניו יתברך והוא חותמו אמת".

והשיבו הרמב"ם: "אילו ידעת אתה הנלבב כמה חומר עבודת השם יתעלה, וכמה צריך לעבוד את האלוק הזה, והיית מקיף העבודה הראויה והמוכרת לאדון הזה, היית יודע בוודאי שאין כל יום שאין אתה עושה כל האמור בוידוי, ועוד נוסף כהנה וכהנה".

(סעודה ג' פר' תבוא תשנ)

סיפורי קודש

על הרה"ק בעל התניא ז"ע - כ"ד טבת

פעם לא הרגיש הרה"ק בעל התניא ז"ע בטוב, ושלח להזכיר את עצמו אצל הרה"ק בעל "מאור עינים" מטשערנאביל ז"ע, והורה ה"מאור עינים" ז"ע להכין את המקוה עבורו, כי הוא רוצה לטבול בו כדי לפעול רפואה וישועה לבעל התניא ז"ע.

לאחר הטבילה אמר ה"מאור עינים": "אכן, פעלתי עבורו, אבל תפלה עושה מחצה, ופעלתי רק חצי ישועה".

כעבור תקופה חזר הבעל התניא לאיתנו, ואילו בתו (אמו של הרה"ק ה"צנח צדק" ז"ע) נפלה למשכב ונפטרה בחייו ל"ע.

כשנתבשר הבעל התניא בכך אמר בכאב: "חצי ישועה יכולתי לפעול בעצמי. הזכרתי את עצמי בפני הצדיק מטשערנאביל כדי לפעול ישועה בשלימות..."

(י"א מרחשוון תשס)

בחתונת הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ז"ע (בנו של הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע, וחתן הרה"ק רבי דוב בער ז"ע בן הרה"ק בעל התניא ז"ע) האריך הרה"ק בעל התניא ז"ע באמירת הדרוש, ולאחר מכן כשכיב את המחותר הרה"ק מטשערנאביל ז"ע באמירת תורה, פתח הרה"ק מטשערנאביל את פיו בחכמה, ואמר:

"נאמר בפר' וירא (בראשית יח, ד) 'יוקח נא מעט מים' וגו', ונרמז בזה, 'יוקח נא מעט מים', מים היינו תורה, ובזה סגי לומר מעט ובקיצור, אבל העיקר הוא 'ורחצו רגליכם', סור מרע - להתרחץ מההרגלים הרעים, 'והשענו תחת העץ', עשה טוב - בכל עניני העבודה יש להשען תחת הצדיק הקדוש הנקרא עץ החיים' ולהתכלל עם עבודתו בקודש שהיא בתכלית השלימות" (ורמז לו בזה, שיש למעט ולקצר באמירת דברי-תורה).

השיב לו הרה"ק בעל התניא ז"ע בשנינות: "הרי האורחים נדמו לאברהם כערביים, ולכן הוצרך לקצר בתורתו בפניהם, אבל בעלמא מותר וצריך להאריך..."

(כ"א אייר תשס)

כאשר יצא הרה"ק בעל התניא ז"ע מבית האסורים, הגיע לביתו של יהודי אחד, שם ראה את הספה"ק "נועם אלימלך" מונח על הארץ, והוכיחו על כך כי לא יאה הוא להניח ספר קדוש כזה על הארץ.

שאלו היהודי בתמימות: "מי מחבר הספר?!" והשיב לו בעל התניא: "מי הוא המחבר איני יכול להגיד לך, אבל זאת אני יכול לומר לך, שגם אם היית מניח את המחבר עצמו על הארץ, לא היה אומר לך מאומה".

(סעודה ב' פר' צו תשס)

מדור זה נודע ע"י יחידות הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א לעילוי נשמת אביו החסיד הנפואר הנפדרס הבולתי נשכח, אש קודש לבעלי"א אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד

"בישתי וזהו חרתי כבר כמה וכמה פעמים, שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה כי זהו עוון פלילי ועוון זה מענב את הנאולה". (שטייענדיג תורה)

תורתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה ע"ה ב"ר יחיאל מיכל ז"ל הונצחה ע"י משפחת פונפדר

הרה"ח ר' הושע מנדלבוץ שליט"א - אשדוד לרגל שמחת לידת בנו שיח' במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' יוסף חיים בהגו"י גרינוולד שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בנו שיח' במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' יעקב אהרן הרשטיק שליט"א - ב"ב לרגל שמחת אירוסי בתו תח" במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' הושע העשיל קאצבורג שליט"א דומ"ץ ודקהילתו הק' בבורו פארק יע"א לעי"נ אביו הרה"ח ר' יחזקאל ב"ר משולם הכהן ז"ל

הרה"ח ר' אברהם קליינמן שליט"א - י"ם לרגל שמחת לידת בנו שיח' במז"ט ובשעט"מ

המחוננים החשובים הרה"ח ר' אהרן ברי' ברלינגר שליט"א - ירושלים והרה"ח ר' ישכר דוב גנצפריד שליט"א - ירושלים לרגל שמחת אירוסי צאצאיהם שיח' במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' שלום מושקאוויטש שליט"א - ארה"ב לעילוי נשמת הגה"ח ר' יעקב בן הגה"צ ר' דוד זצ"ל נלב"ע כ"ה טבת תשע"ט

לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיהו עקיבא ז"ל פיינר

הרה"ח ר' יצחק העכט שליט"א - י"ם לרגל שמחת נישואי בתו שיח' במז"ט ובשעט"מ

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפואר הנפדרס הבולתי נשכח, אש קודש לבעלי"א אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"סיבובים מופלאים"

שיעור מס' 123 | פר' שמות תשפ"ג

הנערה שהייתה אחראית להגשת הארוחות הוציאה לו קערת דייסה חמה והניחה לצדו. הבחור המתמיד לא הוציא עיניו מהגמרא, חיזק את ליבו עם הדייסה והמשיך בלימודו בהתמדה ובמתקנות. כך גם בימים הבאים האחראית עברה על הכללים והגישה קערת דייסה למתמיד המופלא.

באחד הימים משהגיע לוי כמנהגו לראות את הנעשה בעסקי הכנסת האורחים שלו שם לב לחריגת הטבחיית. לוי כעס מאוד וגער בה קשות על שמפרת את כללי הניהול. היא התנצלה בפניו אך ביקשה ממנו לעקוב אף הוא אחרי הבחור המתמיד המופלא. לוי התפעל אף הוא מהבחור וניגש לשוחח עמו: מי הוא ומה מעשיו. משהוציא לו הבחור את תרמילו והראה לו את הקמיע והתכשיטים התעלף לוי במקום. הנערה ששמעה את זעקת ההצלה מיהרה להגיע, אך משראתה את הקמיע התעלפה אף היא. כוחות הרפואה שהוזעקו למקום הצליחו לאושש את לוי, אך הנערה- בכל פעם שהתעוררה, כאילו נחרדה והתעלפה שנית.

מדוע פרעה לקח מילדות ישראליות דווקא, וצווה עליהן להמית הבנים: הלא היה עדיף לקחת מילדות מצריות השונאות את היהודים לא פחות מפרעה, ובוודאי הם יעשו תפקידם נאמנה, רח"ל?! כך שואל רבנו ה"זרע שמשון" בפרשתנו ומוסיף לשאול מדוע פרעה צווה: "כל הבת תחיון"- מה אכפת לו על הבנות שיחיו? מתרץ רבנו שכוונת פרעה הייתה שכיון שיהיו הרבה בנות ויחסרו בישראל, הדבר יגרום חלילה להתבוללות ולהחטיא את בנות ישראל, ובזה חפץ פרעה. לכן הוא לא קרא למיילדות המצריות, שבשנאתן היו הורגות אף את הנקבות, ולא הייתה מתקיימת מחשבתו. אך המיילדות העבריות עשו להפך, וכדברי המדרש היו מחזקות את ישראל, שליבן רך כשושנים, וסיעו וחיזקו את בנות ישראל לבנות בתים יהודים כשרים. משום כך, מידה כנגד מידה: "ויעש להם השם בתים"- בתי כהונה, לויה ומלכות, בתים מיוחסים.

גם בימינו, בתים רבים בישראל ליבם רך כשושנים מההמתנה הארוכה לזיווגים. הבה נחזק את ליבם בדברי אמונה ובטחון הנחוצים כל כך בתקופת ההמתנה, נסייע להם לבנות בתים כשרים בהצעות שידוכים, ונזכה לברכה במידה טובה מרובה- מידה כנגד מידה.

נשוב לספור: לוי שהיה מרוגש מאוד מגילוי בנו האובד תפס בחושיו החדים כי הנערה מתעלפת מפחד ממשוה מסוים. הוא לחש לה באוזן כי תירגע ולא יאונה לה כל רע. או אז, לאחר שהתאוששה גילתה לו את הפרטים ואת חששה מלחכות לשידוך זמן כה רב. "כעת את מסכימה להינשא לז" שאל. "בוודאי! הלואי שאזכה לבעל תלמיד חכם מופלג" ענתה. כך לימדה את כולנו כי אין עצה ואין תבונה נגד השם, והזיווג של כל אחד ואחת מחכה ולא בורח לשום מקום, ובעזרת השי"ת ימצאנו

מובא בשם צדיקים כי ציר ההשגחה המרכזי טובב אודות השידוכים. כך לפעמים מביא הקב"ה את האדם למצב או תפקיד מסוים בשביל לזווג זיווגים:

בחורה שעבדה במקום מסודר שוכנעה על ידי חברתה להציע מועמדות לתפקיד סגנית מנהלת במקום עבודת החברה, כך יהיה להם יותר נחמד ביחד. הבחורה היססה אך ניגשה לראיון, ומעניין שמתוך מרואיינות רבות דווקא היא נשאה חן בעיני המנהלת. תקופה קצרה לאחר מכן הוצע לך שידוך מצוין, אך דברים מסביב מנעו ממנה לגשת לשידוך. היא התייעצה עם המנהלת החדשה ומתברר שהמנהלת קרובת משפחה מדרגה ראשונה של משפחת המדובר, והמנהלת מאוד קרבה לליבה את השידוך. מתברר שגם בצד השני היו חששות שונים, והמנהלת עבדה במשך תקופה ארוכה לטוות את הקשרים בין הצדדים, ובזכותה השידוך נגמר למזל טוב. מעניין שיום לפני סגירת השידוך, מסיבות אישיות לחלוטין, עזבה המנהלת הוותיקה את מקום העבודה, כאילו אמרו לה משמיים: "סיימת את שליחותך כאן בהצלחה, קדימה לשליחות הבאה..."

וסיפור נוסף מאדם שעבר בשעת לילה מאוחרת ברח' כנפי נשרים בירושלים, ובצד מנופף לו אדם שזקוק לעזרה נואשת בתיקון פנצ'ר. יומיים לאחר מכן השתתף מתקן הפנצ'ר עם חבריו בתערוכה, שם פגש את בעל הרכב שהודה לו בשנית, אך הוסיף לבקש: "אני רואה כי אתה שופע טוב לב. אולי יש לך שידוך לידידי?" אחד מהחברים שלו הציע במקום, רעיון של חבר שלישי המחפש שידוך, ותוך כמה ימים נסגר השידוך למזל טוב.

להודיע להגלות ולהודות לבורא יתברך מסובב הסיבות, המסובב בעולמו סיבובים מופלאים.

"ר' שלמה בן חיים, קב"ט העיר ביתר, סיפר לי ומעיד כי שמע את הסיפור מהרב ראובן אלבו שליט"א" משתף ידידי הרב יהודה קורנבליט, מנהל מחלקת החינוך "כדאי לך לפרסמו לחיזוק האמונה והתקווה לאפלי בני ובנות ישראל המצפים בכליון עיניים לזיווגם".

שמעון לוי, שני אחים ירושלמיים. בימים ההם שררו עוני ומחסור קשים ביותר בארץ ישראל. לוי שבנוסף לעוני גם היה חשוך בנים החליט לשנות מקומו בתקווה גם לשנות את מזלו לטובה. יצא לקושטא, עיר הבירה של טורקיה באותם ימים, שם התעסק במסחר. ישרותו ורצינותו עמדו לו והצליח מאוד בעסקיו. שמעו הגיע לסולטן הטורקי אשר ביקש ממנו לשמש כיהודי החצר ולנהל את עסקיו. לוי הסכים לעלות לגדולה בתנאי שהסולטן יסייע בידו להקים בית תמחוי והכנסת אורחים לאחיו היהודים, שם תינתן לכל דורש ארוחה חמה ומהבילה. הסולטן הסכים ועל ניהול בית התמחוי התמנתה רעייתו של לוי. מידי יום לוי התפנה מסדר יומו העמוס לראות שבית התמחוי מתנהל כראוי וכיאות, עברו להם כמה שנים, בוקר אחד לוי פוגש בין האורחים את אחיו שמעון. שמעון התרגש לשמוע מאחיו לוי את גדולתו ורום תפקידו, ותינה בפניו את מר גורלו וקשייו הכלכליים. לוי הסכים בטוב ליבו לקחת את שמעון תחת חסותו, אך התנה זאת בשני תנאים: ראשית, לוי ורעייתו היו כאמור חשוכי בנים, לכן הוא מבקש כי אחת מבנות שמעון תגדל אצלו ותהיה לו כבת. בנוסף, בתמורה יפעילו שמעון ומשפחתו את בית התמחוי. שמעון הסכים לתנאים ושמח על הזכות לשמח לבבות נשברים, מה גם שביתו תגדל לצד הוריה כבת בית בארמון המפואר של אחיו. תקופה לאחר שאמצו לוי ורעייתו את האחיינית נפקדו הם בילד משלהם, ויקרא שמו בישראל: "יהושע". בשמחת הברית השתתפו כל עשירי קושטא אשר הרעיפו על התינוק תכשיטים ומתנות לרוב.

ההורים החליטו לשמור את כל הזהב הרב בתוך עריסת התינוק. כמו כן הם הניחו שם קמיע עם שמו: יהושע. האחיינית המאומצת קבלה את תפקיד האומנת ושמרה על יהושע בשעות שההורים עזבו את הבית לעיסוקיהם הרבים. הנערה שכבר הגיעה לפרקה חלמה כי השידוך שלה הוא התינוק יהושע, ומשחזר החלום על עצמו הבינה כי נכון הוא, אך היא לא הייתה מסוגלת לחיות עם המחשבה שהטריפה את דעתה: הליהושע תעגנה כעשרים שנה עד שיגדל ויהי לאיש!

ומשכך היא אמצת את הרעיון מפרשתנו: היא רכשה תיבת עץ וכשהייתה לבדה עם התינוק הכניסה אותו, את תכשיטיו ואת הקמיע ותשליכם בלאט לנהר הסמוך.

"ומעתה יש לדקדק למה עשתה יוכבד למשה התיבה, להניחו בתוכה, ולא השליכתו ליאור כמו שהיו עושים האחרים, ולבטוח בקדוש ברוך הוא שיצילהו כמו שהיו עושים האחרים, וכדאיתא בפרקי רבי אליעזר: ר' שילא אומר כל הילדים שהושלכו ליאור לא מתו אלא היאור הפליט אותם למדבר מצרים. אלא צריך לומר שהואיל שהייתה יודעת שמזלו של משה אינו טוב דווקא במים, כפי שפרסמו אצטגניני פרעה, אף על פי שהייתה יודעת שהיה מזלו טוב על כל המזלות, כדכתיב: "ותרא אותו כי טוב", אך חששה להשליכו לנהר כי היכא דשכיחא היזקא לא סמכינן אניסא, ומשום הכי עשתה לו תיבה להצילו מן המים"- דברי רבינו ה"זרע שמשון" בפרשתנו.

ההורים בינו את מר גורלם ואמצו את גרסת המשטרה שהגנבים שחמדו את הזהב הרב שהיה בעריסתו של יהושע גנבו את העריסה עם הילד.

זרם הנהר סחף את התיבה הרחוק, שם, בעיירה רחוקה על שפת הנהר עמדה לה אשת הסנדלר שהייתה אף היא חשוכת בנים, ולפתע ראתה תיבה שטה. ולתדהמתה גילתה בה תינוק בוכה, זהב רב וקמיע עם השם יהושע המעיד כי מילדי העבריים זה. היא הביאה את הילד לביתם באמרה לבעלה כי בא תינוק וכיכרו בידו. הסנדלר הצדיק שמח על הזכות שאינה ה' לידו לגדל את הנער לתורה ויראה. יהושע גדל לנער מצטיין ומחונן, מידי פעם פגעו בו חבריו כי אסופי הוא. הוריו דחו את טענתם בקש. כשהגיע יהושע לגיל שמונה עשרה הם גילו לו כי אכן אסופי הוא. מאמציו נתנו לו את תכשיטי הזהב. יהושע הודה להם, לקח עמו את הזהב והקמיע והחליט לצאת למסע שורשים לחפש את הוריו. בכל מקום התחקה אחר מרכז החיים היהודים, ושם ניסה להראות את הקמיע אולי מישהו מכיר, מישהו יודע. משנקלע לקושטא התברר לו כי בית התמחוי הוא מרכז חיי היהדות שם. לוי שהיה ידוע גם כאיש סדר וממסד הקפיד מאוד על שעות הארוחות. הבחור החשוב הפליג בתפלה ובתורה והגיע מאוחר לחדר האוכל. חלון ההגשה היה סגור ועל השלט שם היה כתוב כי בעוד שעתיים תוגש ארוחת צהרים מהבילה. משכך, הוציא גמרא מצקלונו וישב שם להגות בה במתיקות נפלאה. קולו נשמע היטב במטבח

לקיי
שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:38
יציאת השבת: 17:29
רבינו תם: 18:01

ע"פ אופק תל אביב
כ"א בטבת התשפ"ג

טוב להסתובב

823

שיחה עם אלוקים

שמות התשפ"ג

עם ישראל עובר שיעבוד קשה וייסורים מרים, עד שהוא זועק לקב"ה: "ויזעקו ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה" – בזכות הזעקה לבורא עולם, שלח הקב"ה את משה רבנו לגואלם.

שואל ראש ישיבת בריסק, רבי משולם דוד סולובייצ'יק שליט"א: "וכי הגאולה של ישראל היתה תלויה בזעקה שלהם לבורא עולם, והלא גם בלי הזעקה לה' הבטיח בורא עולם לאברהם אבינו כי "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" – הרי יש זמן שנגזר שייגמר הצער ומה מועילה התפילה? – עונה הגאון תשובה יסודית ועצומה: "ללא 'ותעל שועתם אל האלוקים' – לא יועילו כל הבטחות בכדי להינצל מגזירות קשות וחמורות!" – גם אם נגזר על האדם שתסתיים מעליו צרה מסוימת, זה תלוי אך ורק אם יתפלל לה', יפנה אליו ויבקש ממנו שירחמהו. שהתפילה היא המבטלת הצרות.

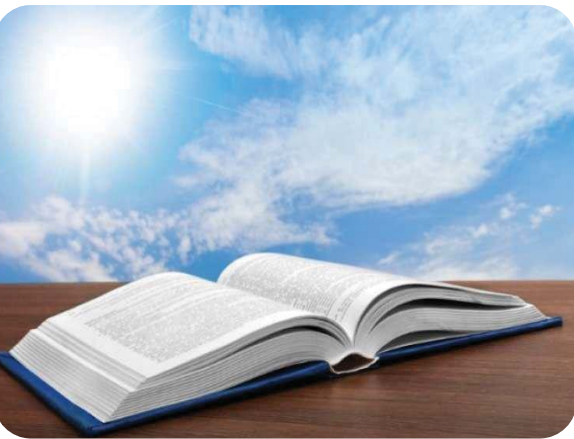
ה'חזון איש' זצ"ל כתב באגרות (א, ב) כותב: "מה נפלא הדבר כי ביכולת האדם להשיח דאגותיו לפני

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפוריה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל. רפאל חיים ניסים בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זינוג הגון: ניר ואודליה בני ציפוריה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה.

לעילוי-גשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יהוקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן ג'ניה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. סוזן שושנה בת חביבה.

אדון העולם יתברך כאשר משיח איש לרעהו, והמקום ברוך הוא מכנהו ילד שעשועים. ה' מאזין לכל תפילה! תפילה זו אמונה להרגיש שאני מדבר עם הקב"ה ממש כדבר איש אל רעהו. מסופר על יהודי רחוק מתורה ומצוות שנכנס באמצע התפילה להיכל ישיבת 'כפר חסידים'. הוא עמד והתבונן בדמותו של ר' אליהו לופיאן זצ"ל, וכשיצא שאלוהו, מה ראית? והשיב: "כולם התפללו, חוץ מזקן אחד בשורה הראשונה שכל הזמן דיבר עם מישהו". פעם נכנס אל מרן ה'חזון איש' יהודי עם נעלים קרועות. פנה אליו הרב ושאל מדוע הוא אינו קונה נעליים חדשות. "אין לי כסף", ענה היהודי. שאלו מרן "האם כבר בקשת מרבוננו של עולם שיתן לך כסף לנעליים?". "לא", ענה היהודי, "אני מתבייש לבקש מהקב"ה על נעליים, זה לא מכובד". "דע לך", השיבו החזון איש, "כי הנהגתך נובעת מחיסרון בקשר שלך עם רבוננו של עולם! אם באמת היית מרגיש שהקב"ה הוא אביך והוא באמת נמצא כאן לידך, לא היית מתבייש! הרי כשהיית ילד והנעלים שלך נקרעו, לא התביישת לבקש מאבא כסף שיקנה לך נעלים חדשות, ובפרט אם ידעת שאביך עשיר גדול ולא יחסר לו כסף! אם כן", סיים החזון איש, "היד ה' תקצר? אצל הקב"ה אין מחסור! כשאדם זוכה ומרגיש שהקב"ה ניצב לידו הוא מתפלל לפניו על כל פרט מחייו ואפילו על הקטן ביותר".

מספרים על חסיד אחד שעמד בתפילת שמונה עשרה ליד רבו, ושמע את רבו בסוף התפילה, מדבר באידיש ואומר: "רבוננו של עולם, אוי, שהמשרתת לא תעזוב, שהמשרתת לא תעזוב, בבקשה אבא". החסיד הנרגש הבין שהוא היה עד לתגלית נרעשת, וסיפר לכל החסידים שהוא זכה לשמוע את הרב מבקש מהקב"ה שלא יגרש את המשרתת, והתכוון כנראה לכנסת ישראל בשמים, והתכוון למלאכים. הדבר נודע לרבי, שביטל זאת מיד ואמר: "מה פתאום! לא לזה כיונתי, פשוט הרבנית סיפרה לי אתמול שהמשרתת בביתנו רוצה לעזוב והיא רגילה אליה וזה קשה לה, והתפללתי מעומק ליבי בשפה הכי שגורה בפי שפת האידיש, 'רבוננו של עולם תרחם, אנא תרחם שהמשרתת לא תעזוב!'".

ה'מסילת ישרים' כותב (פרק יט) כי בשעת התפילה אדם צריך להרגיש "איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאיתו הוא מבקש. והוא יתברך מאזין לו ומקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו מקשיב ושומע אליו". כמה זכינו שיש לנו את הדיבור עם בורא עולם!.

העלון מוקדש לעילוי גשמת גליה בת בת-סיני וכל בנות ישראל השוככות עימה

בתייה בת פרעה יורדת לרחוץ על היאור. והנה, לפתע רואה היא ביאור תיבה שטה וממנה פורץ קול של נער מיוחד. "ותשלח את אמתה ותקחה". אומרים רבותינו ז"ל (סוטה יב) כי בתייה עמדה במרחק רב מהתיבה של משה רבנו, ונעשה לה נס שנתארכה ידה עד לתיבה.

אומר 'השרף מקאצק' זצ"ל (אמת ואמונה תרל"ו) כי התורה באה ללמדנו את שבחה של בתייה, כי אף שהייתה רחוקה מהתיבה, לא התייאשה ואמרה 'מה אעשה והרי רחוקה אני?', אלא עשתה ככל אשר לאל ידה לעשות, ומהשמים סייעו לה להשלים חפצה, וכך ניצל משה רבנו. מכאן ילמד כל אדם שלא להתייאש ממצבו, אלא ישלח את ידו עד כמה שיכול, יעשה את המאמץ שבכוחו, ומהשמיים יראו את רצונו ויאריכו את ידו שיצליח, ויקבלוהו מן השמיים באהבה.

תעשה את מה שבידך ברוחניות, אל תאמר: "מי אני ומה חיי", אלא תפתח לבורא עולם פתח, ומשם הוא ישלח לך עזרה ויקרב אותך. "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה" (אבות ב, טו) – הקב"ה לא דורש ממך לעשות את כל המלאכה, אלא תעשה למענו מה שבידך. ומי יודע אולי גם אתה תזכה להביא את הגואל של עם ישראל. סיפר הרב אלימלך בידרמן שליט"א: "בעיר ניו יורק ישנו יהודי יקר וחשוב, העונה לשם – הרב יעקב ישראל זינגר. הרב יעקב ישראל מקפיד לפני כל תפילה להכין כמה דולרים לצדקה, כמו שמובא ברבותינו ז"ל על הפסוק בתהילים: "ואני בצדק אחזה פניך", שבזכות ה'צדק' – הצדקה, אזכה שאחזה פניך שתתקבל תפילתי. כך בכל יום רגיל ר' יעקב ישראל להכניס כמה דולרים לכיסו לצורך

צדקה. והנה, לפני כמה ימים התפלל רבי יעקב ישראל בבית הכנסת המרכזי 'שומרי שבת' – בית כנסת ענק המכיל כמה אולמות תפילה. באמצע התפילה, עבר הגבאי בין המתפללים עם קופת הצדקה וביקש מכל מי שיכול לתרום משהו לצדקה. מיד כשהבחין זאת ר' יעקב ישראל, הוא הכניס את היד לכיס והתכוון להביא לו דולר אחד, כמנהגו בקודש דבר יום ביומו. הוא מכניס את היד לכיס, אך משום מה לא מוצא הפעם אפילו לא מטבע אחד קטן. הוא ממשמש בכיס השני, עבר לכיס החליפה, אך שום דבר – זו הפעם הראשונה

שהוא שכח להניח דבר מה לצדקה. הוא היה בצער, כיצד יבטל ממנהגו הקדוש? הוא ניסה שוב לבדוק במעמקי הכיסים, והוציא משם רק דבר אחד – מטבע קטן של שוקולד. כשראה הגבאי את רצונו העז, חיך ואמר: "ידידי, אתה כל כך מתאמץ ורוצה, אז אם זה מה שמצאת – הכנס זאת". ר' יעקב ישראל הרגיש לא בנוח, אך שלשל את מטבע השוקולד פנימה. לאחר כמה ימים, פוגש אותו גבאי את ר' יעקב ישראל ואומר לו: "רבי, לא תאמין מה קרה עם 'מטבע השוקולד' שתרמת לצדקה". הוא המשיך לספר בהתלהבות: "באחת התפילות שלנו כאן בבית הכנסת 'שומרי שבת' התמוטט באמצע התפילה אחד המתפללים. כולם מיהרו להגיש לו עזרה והצלה, ומיד הבינו כי היתה לו 'נפילת סוכר'. הוא סובל מ'סוכר' וכעת היתה לו צניחה בסוכר, ועליו לקבל במהירות המירבית

סוכר לפה בכדי להציל את חייו. מיד רצו לחדר הקפה בבית הכנסת על מנת לחפש סוכר, אך דווקא באותה שעה לא היה כלל סוכר. הקופסאות היו ריקות ולא נמצא בה אפילו גרגיר סוכר קטן. אותו יהודי גילה אותות מצוקה קשים, ואז לפתע נזכרתי במטבע שוקולד שתרמת. רצתי במהירות, לקחתי את השוקולד והכנסתי אותו אל פיו. תוך כמה שניות הוא נרגע וחזר להכרה. לאחר כמה דקות הגיע למקום רופא שבדק את היהודי ואמר: "דעו לכם, כי אם במשך 5 דקות הוא לא היה מקבל משהו מתוק לתוך הפה – בוודאי שהוא לא היה כעת בין החיים". השוקולד שהבאתם לו – הציל את חייו!". ר' יעקב ישראל התרגש עד למאד ולמד מכאן – לפעמים אדם מרגיש שאין לו מה לתת לבורא עולם, הוא מרגיש ריק מתורה, מצוות ומעשים טובים. אבל הקב"ה לא דורש ממך יותר מידי – יש לך קצת כעת? את זה תתן לבורא עולם. כי בורא עולם בוחן לבבות ורואה שכעת המעט הזה שמקריבים בשבילו – הוא גדול וחשוב, והוא עתיד לפעול גדולות ונצורות. אין לומר: מי אני? ומה אני? הרי גם ככה אינני צדיק ואינני זוכה להקפיד ולקיים רצון ה' בשלמות – ממש לא! הקב"ה יודע מה המצב שלך ודורש את מה שיש בידך לעשות! אומר שלמה המלך בקהלת (ט, ז): "כל אשר תמצא ידך לעשות עשה, כי אין מעשה וחסבון ודעת וחקמה בשאול אשר אתה ה' ה'ך שמה". אומר שלמה המלך כי כל עוד הינך חי בעולם הזה, עולם המעשה – כל מה שביכולתך לעשות לכבוד בורא עולם, ולו מעשה הקטן ביותר – עשה, מפני שבשמיים הוא דבר חשוב ויקר, אך אחר שאדם יצא מן העולם לא יוכל יותר לעשות מעשים שיעזרו לו. לכן גם החלש יאמר: 'גיבור אני!'

"אין הקב"ה מעמיד אדם בניסיון שהוא אינו יכול לעמוד בו" – לכן, אם בורא עולם מעמיד אותך במצב מסוים, אתה יכול לעשות בו משהו, ולו הקטן ביותר בשבילו. נתאר לעצמנו שבתיה היתה מתייאשת מהמרחק של התיבה ולא היתה מושיטה את היד – לא היינו זוכים לכאורה במשה רבנו. נעשה את שלנו!

המצוה הססוגלת

אחרי ימים

השבוע מתחילים אנו לקרוא בשעטו"מ את ספר 'שמות', המתחיל במילים: "ואלה שמות בני ישראל". ידוע ומפורסם מה שכתבו הראשונים כי בפסוק זה נרמזה מצות 'שנים מקרא ואחד תרגום' בראשי תיבות: ו'חייב אדם לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום; או: ו'אדם אשר לומד הסדר שנים מקרא ואחד תרגום בקול נעים ישיר יחיה שנים רבות ארוכים לעולם, וזאת על פי דברי חז"ל "שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו". לא לחינם נפסקה הלכה זו בשולחן ערוך בסימן רפ"ה בהלכות שבת: "אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה, כל שבת בציבור - חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו שבוע שנים מקרא ואחד תרגום... וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י". כי סימן רפ"ה בא לרמז שיש רפיון אצל המון העם במצוה יקרה זו. נשאלת השאלה: מדוע רמזו רבותינו מצוה חשובה זו דוקא בתחילת ספר שמות, ולא כבר בתחילת התורה - בפרשת בראשית בה מתחילים את התורה ויש להתחיל בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום בה? רבנו החיד"א, בספרו 'חומת אנך', מסביר כי מצוה זו נרמזה דווקא כאן, בתחילת הסיפור של שעבוד מצרים, משום שע"פ הקבלה, הזיכוך שנעשה ע"י קריאת התורה (ובעיקר בשנים מקרא ואחד תרגום) שווה בדיוק לזיכוך שנעשה בשעבוד מצרים. בעיר 'חוסט' שבהונגריה הקים הצדיק הקדוש, רבי משה גרינוולד זצ"ל, בעל 'ערוגת הבושם', ישיבה גדולה של תלמידי חכמים עצומים ולמדנים.

באחד הימים, שמע ראש הישיבה כי האדמו"ר הקדוש רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע עומד לבקר בסביבה. מיד הזמינו בעל הערוגת הבושם, ראש הישיבה, לבוא אל היכל הישיבה, להתרשם מתלמידיה ולחוות את דעתו עליה. ואכן, הרבי מנדבורנא זצ"ל הגיע לישיבה והשתתה בה שעה ארוכה, שוחח עם התלמידים ותהה על קנקנם. בסיום הביקור בישיבה, ביקש ראש הישיבה לשמוע מהרבי מנדבורנא את

חוות דעתו על הישיבה ותלמידיה. "אמת כי התלמידים מופלאים ומופלאים בידעת התורה", אמר הרבי מנדבורנא, "אין ספק כי עוסקים הם בתורה בחשק ובמרץ, קונים בה קניינים ובקיאים בה היטב", ואז שתק לרגע, והגיע לנקודה הגדולה והקשה: "אולם כמדומני, שיש ביניהם כאלה שאינם יראי שמים. על פניו נראה כי יראת השם אינה חשובה בעיניהם!". ראש הישיבה, בעל הערוגת הבושם, התחלחל ונבהל עד עמקי נשמתו. הערה כזו הוא לא ציפה לשמוע. הוא ידע כי אם רבי מרדכי מנדבורנא, הצדיק הקדוש ואמר דברים שכאלו, הרי שכל מילה שלו מדוקדקת ומחושבת. ראש הישיבה פנה לרבי מנדבורנא ושאלו למה הוא מתכוון. השיבו הרבי ואמר: "אני מרגיש, שלפחות חלקם אינם לומדים מדי שבוע

את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום. אני רואה את חיסרון לימוד זה ניכר מפניהם, חוט של יראת שמים אינו נסוך עליהם!", חתם רבי מרדכי ונפרד מהישיבה. כבר באותו היום כינס ראש הישיבה את תלמידיו ובידר את הנושא לעומקו. מסתבר, שהואיל והמבחן השבועי היה נערך בשעות המאוחרות של ימי ששי, עסקו התלמידים בהכנות לקראת המבחן השבועי, ולא הספיקו ללמוד שניים מקרא ואחד תרגום - כפי שנפסק בהלכה וכפי שמתבקש מכל יהודי!

כמה מדהים ומיוחד - אדם הקורא שניים מקרא ואחד תרגום, ניתן לראות בעיניים רוחניות על פניו זאת, וכי הדברים עושים רושם בנשמתו. הרבי מנדבורנא היטיב להבחין כי חסרה כאן יראת שמים, אות וסימן לאי קריאת הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום! מאז, היה מרבה בעל הערוגת הבושם לעורר את תלמידיו ולעודדם ללמוד כראוי את הפרשה מדי שבוע, באומרו כי לימוד הפרשה מטמיע בלב יראת שמים טהורה, יהודי אינו יכול לוותר על ההזדמנות למלא את לבו ונפשו באוצר של יראת ה'!

את הסיבה לתקנה זו, כתב ה'לבוש': "חייבו חז"ל על כל אדם מישראל שישלים הפרשה בכל שבוע עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, כדי שיהיה בקיא בתורה".

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה) אר"ח ה'ת"ץ) פסק שגם מי שעוסק בתורה כל היום, חייב בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום, ואפילו רשב"י וחבריו. אחת הסיבות שהבטיחו חז"ל אריכות ימים ושנים במצוה זו, מפני שאדם מרגיש שיכול בזמן זה לעשות דברים אחרים, אומר בורא עולם אני יוסיף זמן לחיך!

כנס ענק!!
 ביום ד', כה עבת, 18/1, בעתה 20:30
 הרב ליאור גלזר שליט"א
 בבית"כ מקור הברכה, רח' הבושם 9 ת"א.
 כניסה חינם, כיבוד קל! - 053-311-3760

ההקדשה המרכזית
 העלו מוקדש לרפואה והצלחה: יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, נוסרת בת יוכבד. ידידיה בן נחמה. לזיווג הגון: בן בן נאוה, אביגיל בת מזל. לעילוי נשמת: הרב חיים בן מלכה.

לתגובות: 052-7151858
 רחוב מעה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
 DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

{ אז נדברו }

פרשת שמות תשפ"ג | לסדר: "ואלה שמות" | גליון מספר: 588

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

יענקי יענקי... גש מהר לסוכת המציל... "אבא מחכה לך..."

כשהייתי ילד... בימות הקיץ באחד מימי ששי אבא שלי לקח אותי לים... לחוף הרחצה... ובשלב מסוים הלכתי לי לשחק בחול... ו... ונעלמתי!! נעלמתי לאבא שלי במשך דקות ארוכות!!! ואז!!! לפתע אני שומע את המציל מכריז וקורא בשם שלי: שמואל, אבא שלך מחכה לך בסוכת המציל... הופה!!! מעניין מאוד!!! המציל לא אמר, שמוליק המצטיין אבא מחכה לך... הוא גם לא הכריז אתה ילד מאוד חמוד ולכן אבא מחכה לך... **מוזר!!!** תמיד כשהצטיינתי ואבא שלי נתן לי איזה פרס... תמיד הוא היה כותב הדגשה שאתה מתנהג מאוד יפה ואתה מוותר וקבלת ציון טוב ולכן... לכן הנה מתנה... אבל כאן אבא שלי "משום מה" שחכ לצייין למה הוא כ"כ מחפש אותי... המציל רק אמר סתם ככה: אבא שלך מחכה לך בסוכת המציל...

אה... מה אתה אומר??? קושיה טובה!!! לא ? ? ?

כנראה... מכורח הקושיה מוכרחים לומר... ש... שכשאבא כעת מאוד דואג לבן שלו שנאבד מול גלי הים שהם לפעמים קצת אכזריים... כשאבא רץ בהיסטריה למציל שיקרא לבן שלו... כאן זה כבר לא כ"כ משנה לאבא אם אתה חמוד או מצטיין... כאן יש מילה אחת ויחידה:

אבא מחכה לך בסוכת המציל!!! נקודה!!!

אז הנה... במשפטים הספורים האלו מגולם בתמציתיות כל הסוגיה של ימי השובבי"ם הבאים עלינו לטובה... הנושא של ימי השובבי"ם הוא אחד ויחיד: **יענקי שלי האבוד... גש לסוכת המציל... אבא מחכה לך!!!** זה בסדר... גם אם אתה לא מצטיין... גם אם לא התנהגת יפה... **שוב!!! שוב!!! שוב!!!** תבין שאבא מחכה לך... הנער משה קליינרמן שאבד להורים שלו כבר יותר מחצי שנה... (וכולנו מתפללים וחרדים לגורלו) כולם מבינים שאף אחד כעת לא מצפה ממנו שיביא איתו הישגים... גם לא ציונים טובים... הדבר היחיד שאולי עדיין חולמים ומקווים ממנו... **זה אות חיים!!!** אבא מחכה לך בסוכת המציל! תשוב הבייתה...

ניתן לקבל את הגיליון בפקס באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בשבועות אלו של שובבי"ם ישנו כרוז שמכריז: בני היקר אבא מחכה לך בסוכת המציל!!! למרבה האבסורד, כיום כמעט כל בחור ישיבה וגם יהודי נשוי, הוא על הרצף הגבולי של נוער בסיכון! נוער בסיכון כידוע זה ילד שהסיכון שלו מתבטא בעיקר בזה שהוא מרגיש בודד והוא לא יודע שלמישהו איכפת ממנו ומישהו מחכה לו בבית... וילד שככה מרגיש הוא נמצא בסיכון חיים ממש!!! אתה יודע למה? כי אני ואתה... לא מעיזים להתיישב על חלון בקומה שלישית ללא סורגים ולנדנד את הרגלים ככה באוויר... נכון??? אפילו שעל פניו, יכול להיות שזה נשמע נחמד... אבל משום מה, יש לנו איזושהי רתיעה מזה!! מהי הרתיעה??? שזה גבוה??? נו... **ואז מה?** ואז ח"ו אפשר ליפול... **נו... ואז מה???** ואז רח"ל אפשר למות... **נו... ואז מה???** אז מקסימום מתים?? אוי... ה' ישמור... יש לי אבא ואמא... אתה יודע איך הם יצטערו... איך אפשר לעשות להם את זה!!! אוהו!!! כאן נגעת בנקודה!!! זו נקודת הרתיעה שלנו מלסכן לעצמנו את החיים!!! כן כן... תתפלא לשמוע: הרתיעה שלנו מלעשות דברים מסוכנים יושבת בסופו של דבר על מישהו מסוים שיבכה עלינו!! מישהו שאני אהיה חסר לו!! ואני לא יכול לעשות לו את זה!!! וזה מה שאני לילד אבוד... ילד שאין לו משפחה נורמלית... שהוא לא יודע שיש מישהו שמחכה לו ואוהב אותו... ילד כזה מסוגל בלי לשים לב לעשות דברים מסוכנים מאוד. **כי אין לו בשביל מיינו!!!** אין לו את הרתיעה הטבעית שאוי... איך אני יכול לעשות לו את זה... אז זהו שהיחס! גם מי שב"ה גדל במשפחה טובה ועוטפת... אבל בייחס לעבודת ה'... כאן אנחנו על הגבול של נוער בסיכון... כשמגיע סיכון רוחני!!! כשתהום רוחנית פעורה מול בחור ישיבה... בשביל לא ליפול הוא צריך לדעת שמישהו פה יבכה עליו... מישהו פה לא יוותר עליו... **השאלה היא: האם אנחנו יודעים את זה???** אנחנו יודעים שה' יודע לכעוס מאוד... אנחנו יודעים שה' מעניש... כל בחור שיצא לי לדבר איתו בנושא התמודדויות רוחניות... הוא תמיד ידע לצטט לי שזה חטא שאין לו כפרה (ואגב: בשבועות הבאים א"ה נפתח את הנושא הזה אחת ולתמיד...) הוא תמיד יודע לצטט עד כמה הקב"ה מתרתח עליו... אבל!!! ההלו... האם אתה יודע שיש עוד משהו? האם אתה יודע שברגע שאתה נופל ונאבד לו... אבא שבשמים יבכה!!! וגם אם אתה בעצמך תהיה אדיש ולא תבכה... אתה מצידך תמשיך לנבור שם ברשת ותשחק בחול... אבל אבא שבשמים יעמוד ויבכה: איפה הבן שלי... המו מעי לו... אני מחכה לו בסוכת המציל... **האם את הפרט הזה**

אתה יודע???

וכיוון שלא!!! היות ויש לנו נטיה לשכוח מהפרט הזה... אז כולנו על גבול הנוער בסיכון בייחס לרוחניות... כן... אני פונה אליך בחור יקר... אתה שכ"כ רוצה לצאת "מזה" וכ"כ רוצה לא ליפול ואתה פשוט לא מצליח... תדע לך שעיקר הקושי להתמודד ולהתגבר נובע בין הייתר מזה שאין לך מספיק בשביל מיינו!!! אתה לא מספיק קולט כמה ההתגברות הנקודתית שלך יקרה לה... כמה חשוב לו שתשוב אליו גם אם מחר אתה שוב נופל... שתבין שכואב לו שנמאס לך לחתור שוב ולחזור אליו... תבין שגם כשה' מאיים עליך בעונש... זה רק בגלל שהוא נחוש ולא מוכן לוותר עליך!!! ברגע שתקלוט שיש פה מישהו שבוכה עליך... ואתה תהיה חסר לו... כשתקלוט את זה, אתה פתאום שיש לך כבר יותר כח להתגבר!! כי יש לך בשביל מי...

אדוני ראש הממשלה!!!

אם שמת לב בתפילת שחרית של שבת אנחנו שרים 'קל אדון', ושם אנחנו מאוד משבחים את השמש והירח. טובים מאורות שברא אלוקינו... כח וגבורה נתן בהם להיות **מושלים** בקרב תבל!!! ואני עומד וטוען את הטענה שמוזכרת בפרשה: **מי שמך** לאיש שר ומושל עלינו? מה עשו השמש והירח שהם נהיו המושלים בקרב תבל??? נכון... הם בהחלט משמשים לנו בתור אמצעי תאורה וזה מאוד חשוב... אבל ממתי החשמלאי נהפך להיות המושל הראשי של העיר??? לא חסרים דברים חשובים שה' ברא בעולמו... יש שמים ויש ארץ יש יבשה ויש רקיע... יש ים ויש בהמות... וביום הרביעי ה' ברא תאורה!!! התאורה זה רק אחד מה'תיקים' שיש בממשלת הבריאה... גם אם נגיד שזה תיק בכיר... אבל עדיין במה זכו השמש והירח שהם נהיו ראש הממשלה יותר משאר עשרה מאורות שבהם נברא העולם???

השאלה היא אמנם שאלה!! אבל התשובה היא פשוטה מאוד:

השמש והירח... עוד לפני שה' נתן להם את התפקיד לשמש כאמצעי תאורה לעולם... עוד לפני זה ה' נתן להם **תפקיד הרבה הרבה יותר בכיר וחשוב**: ויאמר אלוקים יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאותות ולמועדים לימים ושנים...

השמש והירח קובעים לנו מה השעה!!! ה' נתן להם לקבוע את הלוח זמנים ואת הסדר יום שלנו... אז זה!!! ש-**מי שקובע את הסדר יום הוא הבוס!!!** שמעת???

השמש קובעת לנו ש-בוקר טוב... מתחיל יום... השמש קובעת לנו שזהו... נגמר היום... אם היום יום רביעי... מי קבע את זה?? השמש!!! ואם היום התאריך הוא כ' בטבת... מי קבע את התאריך הזה?? הירח!!! אז זהו שמי שעומד עם השעון וקובע מה השעה ומה התאריך הוא הראש ישיבה!! כן... יכול להיות בישיבה ר"מ מאוד אהוב שהוא מקרין על כל הבחורים... אבל הוא עדיין לא נקרא הבוס... תשאל אותו למה... מה הוא יענה???

אני לא קובע את הסדר יום!!! גם אם אני כמו שמש שמקרין ומאיר על כל הבחורים... לא זה מה שעושה את השמש לביג בוס!!! מה שעושה אותה בוס זה שהלוח זמנים בידיים שלה!! השמש קובעת שאנחנו בשנת התשפ"ג... והירח קבע שאנחנו בתקופת טבת...

כלפי מה הדברים אמורים???

בשבוע האחרון זכיתי להיות ראש הממשלה!!! מה קרה?? נמאס לי למרוח את הזמן... נמאס לי להיות נגרר ולמרוח את הלילה ואז לרצות מאוד לקום מוקדם ובסוף אני מצפצף על עצמי וקם מאוחר... די החלטתי לתפוס את המושכות... מהיום אני קובע את הסדר יום!!! אני מחליט את לוח הזמנים!! החלטתי על שעה מסוימת שבה אני הולך לישון ויהי מה... החלטתי על שעה מסוימת שבה אני קם ויהי מה... לא משנה כמה אני עייף... אני קם וזהו!!! ואכן התיישבתי על כס ראש הממשלה!! **כן... מי שקובע את הסדר יום הוא המושל!!!**

להגיד לך ש-קל להיות ראש ממשלה?? לא בטוח... אבל תאמין לי... נצמדתי לכסא... תענוג להיות הביג בוס!! ושלא תביני... היו כל מיני הצעות אי אימון... בבוקר פתאום הייתה ממזה עייף... ממזה התחשק לי להמשיך לקום... העייפות רצתה להצביע אי אימון בראש הממשלה... והראש ממשלה הסביר לה... אני מבין אותך עייפות... אני יודע שקשה לך... אבל אני פה הבוס!! והיות והחלטתי שקמים בשש וחצי בבוקר... אז קמים!!! כי אני החלטתי!!!

בלילה... כשהגיע הזמן לישון... פתאום היה משהו מאוד מאוד מסקרן... (היה מכבי אש ברחוב ואני חיבב 'לפקח' על עסקי רבים) והתחיל דיון... כן לא... לא כן... ואז ראש הממשלה הודיע חד משמעית... לא מעניין אותי האם הטענה מוצדקת או לא... הבוס החליט וזהו!!!

ואז קבלתי שיעור חשוב בסוגיה של המשמעת... מי שקצת מתעסק בחינוך יודע שאחד הכללים הקריטיים במשמעת זה: שאם אני פה המורה, ואני הסמכות לקבוע את הסדר יום, אז כולם חייבים לעשות מה שאני אומר, **כי אמרתי!!!** אוי ואבוי למחנך שיתחיל לנמק לתלמידים למה הם צריכים להגיע בזמן ולמה לא מוציאים כעת קלמרים... אם הוא נכנס איתם לנימוקים והסברים... נסתם הגולל על המשמעת... כי משמעת פירושו: אתה עושה כי אני אמרתי!!! אחרי שברור לך שאני המחליט ואתה עושה כי אני אמרתי!!! כעת אני אולי מוכן לנדב הסברים... אבל זה רק אחרי שברור לך שעושים את זה כי אמרתי!!! (אגב: רואים את זה בצורה מאוד חריפה בפרשה הקודמת שיעקב אבינו מחליט לקבור את רחל בדרך, וארבעים שנה לאחמ"כ הוא אומר ליוסף, ידעתי שיש בלךך על... ועכשיו!!! עכשיו אני אסביר לך למה... והשאלה זועקת: אם יעקב יודע שיש בלבו של יוסף עליו... אז למה הוא נותן לו להתבלע עם זה כ"כ הרבה שנים?? למה הוא לא מסביר לו במקום?? התשובה היא: אני פה האבא!! ואני קובע!!! ואת רחל קברים בדרך, כי אבא אמרו!! האם פעם יהיו הסברים?? אולי כן וגם אם לא... זה לא ישנה את העובדה שכן מקבל ההחלטות קבעו ככה מגדלים ילדים בבית יעקב אבינו) ואם ככה על אותו משקל: היות ואני ראש הממשלה על עצמי!! ואני החלטתי שמחר אני קם... אז האל"ף ב"ית של המשילות שלי מתבטא בזה שאני קם כי כך החליט הבוס!!! אני לא קם כי אני מאוד רוצה... אני לא קם כי מאוד חשוב לי... את כל המילים היפות האלו תשאיר ללילה הקודם... שם ישבתי ביני לבין עצמי והיה לי מאוד חשוב לקום ומאוד רציתי... אבל בסופה של ישיבת קבינט... בסוף החלטתי: ? ? ? ? אחרי שהחלטתי... מכאן ואילך אני קם לא כי אני רוצה... לא כי חשוב... אלא כי כך הוחלט!!! כך הבוס החליט!!!

וזה מאוד חשוב... אתה יודע למה?? מסיבה פשוטה: כי אתמול החלטתי שאני מאוד רוצה לקום בבוקר... אבל אל תשאל... כשהגיע הבוקר פתאום התברר שאני מאוד רוצה להמשיך לישון... נו... אתי רצון ומבטל רצון... אתמול רציתי לקום והיום אני רוצה לישון... לזה קוראים העדר משילות!!! זה נקרא אויס ראש ממשלה... לכן לא!! לא ככה מטילים משמעת!!!

מהיום תכניס לראש... אם הערב ישבתי ביני לבין עצמי והחלטתי ש-ד"ר... אי אפשר ככה... אני מאוד מאוד רוצה לקום מחר... כן?? אתה באמת רוצה?? אם אתה רוצה... אז כעת תקבל החלטה!!! אני מחליט שמחר אני קם!! ומרגע זה ואילך השאלה למה היא לא שאלה... מה פירוש למה... כי כך הוחלט!!! אני לא קם כי חשוב... לא כי אני רוצה... אני קם כי אני פה המושל!!! וכך החלטתי!!! אה... העייפות לא רוצה... העצלות מתנגדת?? הם יכולים עד מחר לצעוק ולהגיד מה הם **רוצים**... תבין: אם הייתי קם כי אני רוצה... היה פה מקום לדיון אולי אני רוצה משהו אחר... אבל סיכמנו שאני קם לא כי אני רוצה אלא כי כך החלטתי!!! אז תזלזל בעצה הזו... היא חשובה... ולא רק בייחס לקום... זה נכון גם ובעיקר לעוד הרבה תחומים שהחלטתי שאני שולט בעצמי!!! ואני עושה את זה כי כך הוחלט!! אם כך אצליח לתפוס את המושכות ולהחליט את הסדר יום... או אז יהיה אני אוכל לרקוד סביב עצמי ולשיר: טובים מאורות...

חיכנו: לקראת ימי השובבי"ם הממשמשים ובאים, ניתן שוב לרכוש את ספר ההדרכה: **"וימאן"!**

העוסק בתעצומות השליטה והחוסן הפנימי הנדרשים ל'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף, ו'דע מה שתשיב' בכל הנוגע לעניינים אלו, ספר זה בא בין הייתר כמנת דחף והצדעה ל'גיבור הכח' של דורנו שנאבק ללא ליאות להוביל מנהיגות מול יצרו, (מוביל ולא מובל)

ואין צורך לומר שנדרש לזה הרבה כח והמון תחזוקה שוטפת ויומיומית של תעצומות נפש!!!

ניתן להשיג בפלא:

0527683095 0548446691

כמו כן ניתן להשיג אצל הנציגים בישיבות, ובמוקדי המכירה של גיליון זה.

גם בארה"ב נותרה כמות מצומצמת, במוקדי המכירה:

מוקדי 'אז נדברו' בארה"ב:

מונסי: 'מרכז הספרים'

ובניה"ג הגדול של ויזניץ

ויליאמסבורג: בית הספר

ברור פארק: איילצ'רס, ברמן.

ליקוד: יודאיקה סקווירא

להזמנת מרוכזות ניתן להתקשר להפצה בארה"ב: 7188718652

שימו לב: ניתן להשיג את הספר גם בכריכה רכה וגם בכריכה קשה, לשמחתנו הצלחנו להשיג הנחה וסבסוד לכל הרוכשים בכמויות מרוכזות...

ואם ביום שמוע אישה הניא אותה והפר.

בהשגחה פרטית מיוחדת בדיוק מאז שהתחילו פרק נערה המאורסה בדף היומי... בדיוק אז זיכה אותנו ה' והתחילו לבטל את כל הגזירות הפוגעניות שאיימו עלינו שנה שעברה...

פרק נערה המאורסה עוסק באותה אישה שנודרת על ימין ועל שמאל והתורה מעניקה סמכות לבעלה או לאבא שלה להפר!! ולהניא את נדרה!!! "ואם ביום שמוע אישה יניא אותה והפר..."

ועל זה אומר המלבי"ם: שעל אותו משקל אנחנו אומרים מידי יום בפסוקי דומרה: "ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים!! אז אכן בדיוק בשבוע שאנחנו פוגשים את אותו בעל שהפר והניא את נדרי אשתו... הרי באותם ימים הושפע שפע של טהרה וה' זיכה אותנו להפר עצת גוים ולהניא מחשבות עמים... תכל'ס... הפר!! והניא!! מה ההבדל בעיניהם??

אז בימים אלו שאנחנו לומדים את הסוגיות האלו בדף היומי... הפרה זה מכאן ואילך!! נכון אומר הבעל... נכון שנדרת ואסרת על עצמך... אבל יש לי סמכות לקבוע שמכאן ואילך זה מתבטל... לעומת זאת הניא זה ביטול!! ביטול זו הפקעה... הנערה נדרה לא לאכול ארוחת בוקר... ואבא שלה מגיע ומכריח אותה בכח לאכול... הוא מבטל ומפקיע את הנדר שלה ומכריז: לא אמרת כלום... לא את המחליטה אלא אני... ואני כופה אותך לעשות מה שאני אומר ולא כמו שאת החלטת...

עכ"פ בימים אלו אנחנו אווזים בשלב של הפרה!!! הייתה גזירה שאיימה לפרוץ דומות מגדלנו וכעת היא הופרה!! ה' הפיר!!! ה' הושיע אותנו והפר את עצתם...

השאלה היא: אם היה נדרש מואיתנו "הניא" מה היה קורה??

כעת שהכל רגוע והכל הסתדר... כעת זה הזמן לעשות חשבון נפש... מה היה קורה אם הוא אחד אחד היה מפיך את זממו? האם אנחנו היינו קמים על שני רגלנו האחריות ומחליטים להניא!!! להניא את החלטתו המרושעת... האם היינו בנויים לבטל ולפרוש מהפלאפונים שנפרצו כעת???

זו נקודה למחשבה!!! נקודה לחשבון נפש... ב"ה שה' לא הביאנו לניסיון הזה... אבל להבא... לא ייך לנו לעשות אימונים האם אנחנו גם יודעים להניא!! או רק לזעוק מרה שיפירו לנו?? נקודה למחשבה...

איך אומרים אצלנו? "תחפש את החברים שלך..."

אני רוצה לשתף אותך בנימה אישית... אני גר לי אי שם בצפון הרחוק... מנותק מהעולם... לא בעניינים... לא יודע מה 'הולך היום'... אבל יוצא לי לדבר עם כל מיני אנשים מהעיר הגדולה... והם נותנים לי פחות או יותר רקע מה קורה... מה המצב... יום אחד אני פוגש חבר... והוא אומר לי: תקשיב: המצב לא פשוט... לאחרונה יש תופעה שחרדים הולכים ללמוד אקדמיה ומכללות וכו'... וזה ככולם... הכוללים פשוט מתרוקנים... מה??? ככה?? כן... **"אתה לא יודע מה קורה היום..."** ככה זה... אחרי יומיים אני פוגש מישהו אחר: תקשיב... זה לא יאומן!!! יש כיום אלפי אברכים שלומדים חמש שעות רצופות שטייגן בתענית דיבור... והכוללי ערב זה בכלל... תענוג לבא ולראות בתי מדרשות מפוצצים עד 11.00 בלילה... מה?? ככה? מה... לא כולם הולכים לאקדמיה ו... וזה? לא!!! איזה אקדמיה... בראש... **אתה לא יודע מה קורה היום...**

חבר אחד פוגש אותי... אתה יודע... לאחרונה כולם טסים לחו"ל למלונות... לביוליים... **אתה לא יודע מה קורה היום...** אחרי רגע... פוגש אותי מישהו אחר ואומר לי: תקשיב... לאחרונה המצב כלכלי קשה... כולם טסים לעשות שנור בשביל לחיות... אתה לא רואה שהשטיבלאך ריק...? לך ללונדון... תפגוש את כולם... **אתה לא יודע מה קורה היום!!!**

כל אחד מספר משהו אחר לגמרי... ותכל'ס... אני יוצא מבולבל לגמרי... תבין: אני צפוני... כל אחד יכול למכור לי מה שהוא רוצה ואני אפילו לא יכול להתווכח... אחד אומר לי: כולם מרחיבים... מוסיפים יחידות... והשני אומר לי: אל תשאל... כולם גרים ביחידות... **אתה לא יודע מה קורה...**

ובחורים בכלל... אני פוגש בחור ישיבה והוא מספר לי: תשמע... המצב קשה... כולם רואים סרטים... אוה... מה אתה אומר?? מה... זה המצב?? בטח!!! מה... **אתה לא יודע מה קורה...** אחרי יומיים אני פוגש בחור והוא מספר לי בעניינים נוצצות: שיש משהו חדש בעולם הישיבות... סדר שש שעות (אחרי סעודת ליל שבת הבשרית ובסוף הסדר נותנים עוגות גבינה) וככולם שם! הבית מדרש מפוצץ... וזה רץ בכל הישיבות. שש שעות שטייגן רצוף!!!

מה... לא שמעת על זה?? **אתה לא יודע מה קורה...** זה נפלא...

אחרי שעתיים אני פוגש עוד בחור... עברתי טסט... כן... היום כל הבחורי ישיבות עושים רישיון... אין אחד שלא... עוד באותו ערב אני מדבר עם בחור שעשה סיום על סדר נזיקין... התרגשתי... אתה ספר תורה מהלך!! הוא עונה לי: אתה "יורד" עליי? אני מתבייש... יש היום יותר מאלפיים בחורים שיכולים להיבחן על אלף דפי גמ' גפ"ת בעל פה... אמרתי לו: מה?? והוא עונה

לי: **אתה לא יודע מה קורה היום...** באיתי לביהמ"ד ותראה ש"ס יידן אחד אחרי השני... בקיצור: יצאתי מבולבל לגמרי... רגע אחד כולם רואים סרטים... פתאום כולם נבחים על אלף דפי גמ'... יום אחד כולם עושים רישיונות ולמחרת כולם לומדים סדר שש שעות ברציפות. ומה הכי מעניין?? שהצד השווה בכולם... שכולם יודעים להגיד לי שככה זה כולם!!!! **"אתה לא יודע מה קורה היום"!!!**

כן, בקצב הזה אני כבר באמת לא יודע מה קורה היום... תכל'ס: מי פה המגזים ומי פה המדמיינ?? מי דובר אמת ומי סתם חלם בלילה??

(עכשיו: סתם ככה במאמר המוסגר, הערה קטנה בנימה אישית: למען האמת אין שום בעיה שאני יוצא מבולבל!!! כי מעולם לא הוכרת לי להיות הדובר של היהדות החרדית... שיש איזשהו עניין שאני אדע מה קורה בציבור החרדי... אני בסה"כ יהודי שיש לו קצת כאבי בטן ולכן אני כותב עלון... וממילא אני לא אומר להסתובב כמו שופט ושוטר ולבדוק מה הם הפרצות שעליהם צריך לעורר... וממילא זה שיצאתי מבולבל ואני לא לגמרי יודע מה הבעיות של הדור זה לא מטריד אף אחד... כל הסיבה שאני מציג את הדברים בצורה שכזו... זה בגלל מסר מסוים שיצא לי מכל הסתירות האלו...)

בקיצור: אחרי שהצטברו אצלי יותר מידי הרבה סתירות קוטביות אודות המרקם והצביון של הציבור החרדי. יום אחד נפל לי האסימון!! פתאום הבנתי "פשט" בכל הסוגיה... התחדש לי מהלך שעפי"ז "הכל מיושב כמין חומר..." **מה מתברר???** שהציבור החרדי ברוך ה' מאוד גדל והתרחב!!! כן ירבו בלע"ר... וכתוצאה מזה יש מספיק **כדי חלוקה לכל הנישואים** **יחד!!!** כלומר: האמת היא שיש הכל... יש אייפוניסטים... ויש יראים ונקיי הדעת... יש בחורים שעושים רישיון ויש כאלו שמונחים ושקועים בלימוד... יש בחורים שיודעים נשים נזיקים... ויש בחורים שקופצים כמו חתולים מפח זבל לפח זבל... **הכל יש! והכל נכון!!!** היות ובעיר החרדית הגדולה יש בלע"ר ציבור כ"כ גדול אז יש כדי חלוקה!!! מה הכוונה כדי חלוקה??

העניין הוא: שיכול להיות לך בית כנסת שלם של אייפוניסטים ששם ככולם ברשת... ויש בית כנסת שככולם יראים ושלימים ורק לבודדים יש מייל בבית... יש קבוצה של וואצפ שכולם עסוקים בכרטיסי טיסה זולים בדרך לצאת לבלות לחו"ל... ויש במקביל ציבור ענק של לומדים שנבחים בדרשו מידי חודש על שלל מסלולי לימוד... יש קבוצות וואצפ שלימות של בעלי דילטוריה ומחרורי ריב... וכנגד זה ישנה קבוצות נכבדת של בעלי חסד אציליים שמפקירים את ביתם והונם לגמילות חסדים... ואפילו בקהילה אחד ובביהכ"ס אחד יכול להיות לך קבוצה שלימה של אנשים מרובעים שאוי ואבוי לך אם תיפול ביניהם... אתה לא תצא חי... ובאותו ביהמ"ד עצמו יש קבוצה לא מבוטלת של אנשים עם ראש בריא ונורמלי ואפשר לדבר איתם... **בקיצור: יש מספיק כדי חלוקה לכולם!!!**

ממילא... האייפוניסט- מצידו לככולם יש אייפון... והאברך מתהלך לו בכולל של 400 אברכים ובוטוח שככולם אברכים... וזה שבחר ללכת לאקדמיה הוא פוגש שם מספיק חרדים שהוא בטוח שכולם שם... ומה האמת?? שמתברר למרבה האבסורד שלפעמים הניתוק והחוסר אומדן הכי גדול נמצא

דווקא בעיר הגדולה!!! כי דווקא בעיר הגדולה שנראה לך שאתה פוגש את ככולם... דווקא בגלל שככולם שם... אז יש שם מספיק "בשר" כדי לפרנס את כל הנישואים ביחד... ממילא כל אחד נתקע במשבצת שלו ובטוח שכאן נגמר העולם!! ואילו דווקא הצפוני והדרומי וכן הכפר שנמצא בקהילה הקטנה... יתכן שדווקא שם ניתן לקבל תמונה מדגמית הרבה יותר אובייקטיבית ומקיפה!!! כי דווקא כשאין כדי חלוקה... ואין מספיק אייפוניסטים כדי לפתוח ביהכ"ס של צחוקים... ואין מספיק אברכים כדי לפתוח בית כנסת לבני אברכים... ואין מספיק ליטאים וחסידים (בשביל להתבצר לאחד בשכונה אחרת ומשם לירות אש וגפירת...) דווקא שם ניתן לפגוש מקרוב את כל גווני הקשת ואת כל הנישואים והפינות בבית מדרש אחד... ושם!!! שם אתה מגלה שלמייעשה יש הכל... לא כולם אברכים... ולא כולם אייפוניסטים... לא כולם צדיקים... אבל בוודאי שגם לא כולם רשעים... יש הההכל!!! אז בוודאי האמת!!!

כלפי מה הדברים אמורים?? למה 'קצת' חשוב לקבל את המידע הזה??

בא נקח את הדוגמא הכי מוכרת: בהקשר לאינטרנט יש את הטיעון המוכר והנשלף שאנשים משתמשים בו: תוך חמש שנים לכולם יהיה אייפון! אה... מה אתה אומר על המשפט הזה?? נכון או לא נכון? **אז ככה:**

יש כאלו שיהנהנו בראש ויגידו כן... מה שנכון נכון... ויש כאלו שיגידו לך: שטויות... מה פתאום... נו... ותכל'ס: **מי פה המנותק!! ומי פה הריאלי??**

מה התשובה?? **למעיישה שניהם צודקים!!!** רק מה??

אנחנו בסה"כ מדברים על **שני בתי מדרשות שונים!!!** זה שאומר שעוד חמש שנים לכולם יהיה אינטרנט... **הוא צודק!!** כי הוא שייך לקבוצה מסוימת של אנשים ש... שהם כבר עכשיו עומדים על הגדר!! והקבוצה הזו קיימת... ומדובר בכמות מספיק גדולה של אנשים שמי ששתול שם עמוק... הוא מצידו רואה שתוך חמש שנים **לככולם יהיה אייפון...** וזה נכון ביחס לככולם **המאוד מסוים** הזה שהוא מכיר!!! **אבל הההלו... אני רוצה לגלות לך סוד:** לפני חודשיים הגה"צ ר' צבי מאיר זילברברג שליט"א ערך אסיפת הצלה נגד פגעי הטכנולוגיה והיו שם **עשרת אלפים איש!!!** שלרובם המכריע אין אפילו מחשב בבית!! ואם היית שם ורואה את סוג האנשים, אתה עצמך היית מודה שהאנשים מהסוג הזה... גם בעוד 80 שנה... גם כשיעלו לך עשבים בלחייך הם לא יכניסו את המכשיר הזה בבית ויהי מה... ומדובר ב-10.000 בתי אב!!! אז בבקשה: אל תגיד שבעוד חמש שנים לכולם יהיה אייפון... כי הככולם הזה שעליו אתה מדבר זה בסה"כ הככולם המאוד מסוים שאתה מכיר!!!

לכן תהיה כנה ובמקום להגיד: שתוך חמש שנים לכולם יהיה אייפון... תתקן את המשפט ותגיד: שאני בחרתי להשתייך לשכבה מסוימת של סוג אנשים שתוך חמש שנים **כבר לא יהיה להם שום**

עובדי ה'... וקצת בטלנים... קצת יהודים מרוממים וקצת אייפוניסטים... הכל עומד מול העיניים כמו בר של קוגלים ועוגות שיש בחתונות!! וכל אחד עומד מול הבר ואיכשהו בוחר את העוגה שהכי מתאימה לו... אותה דבר כאן: מותר לך לעמוד מול מכלול של שכבות בחברה... ולהיות הילד הגדול שיועד ליטול צרור וזורקו אגוז ואוכלו... מותר לך לבחור את השכבה שמתאימה לך!!! (אגב: זה לא סתירה שהצוות הרוחני של הישיבה ישב בחלונות סגורים בישיבת צוות וישבור את הראש איך מצליחים לשמור על סטריליות רוחנית בישיבה... אבל לא עליהם המלאכה לגמור...) שלא תבין לא נכון!! הלוואי!!! הלוואי וכן היה אפשר לעשות טיהור מי שופכן לגמרי!! ולייצר איזה שטח סטרילי לגמרי לגמרי... ולמנוע כל סיכון וחיוך הכי קטן מול כאלו שאפשר להיסחף אחריהם... הלוואי!!! אבל היות ולצערנו זה לא רלוונטי!! היות וכאמור: הציבור גדול והשוליים מתרחבים ויש בכל מקום גדולים וקטנים תמימים ובעלי מומין... אז אין ברירה... במקום לטאטאות את זה מתחת השטיח... הגיע הזמן שתעמוד אחת ולתמיד מול המציאות ותפנים שבכל מקום... איפה שזה יהיה יש את אחד עשר סממני הקטורת... ואתה תעמוד כמו ענק ותבחר לאיזה שכבה אתה שייך!! **קצת שים לב:** אני לא מהסוג הזה שאומר שתוך חמש שנים לכולנו יהיה אינטרנט... אבל אני כן מסכים לגמרי **שאתה** תוך חמש שנים וגם הרבה לפני זה... יום אחד אתה תפקח עיניים ותגלה שיש כל מיני אנשים שהם ברמה רוחנית 'קצת' שונה ממך ולא תמלט מלקבל החלטה 'מי אני ומה שמי'... וכיון שבלאו הכי זה הולך לקרות ומסתמא זה כבר קורה ואתה כבר פוגש את זה... אז אני דווקא בעד שתפסיק לטייח את זה!!! תכניס לעצמך לראש: יש בציבור שלנו הכל!! ולך לא נותר אלא לחפש את החברים שלך.

די לנימה הזו ש"כלל ישראל הולך לפשוט את הרגל..."!!!

די לנימה הזו שככולם לא בסדר... וכולם נכשלים ומה יהיה... ולמה הרבנים לא עושים ולא משנים את המצב?? שטויות!!! כל מי שקצת מכיר את המפה יודע שב"ה לא אלמן ישראל!!! יש בכלל ישראל המון המון יראים ושלמים ויהודים מרוממים... ואם יש מישהו שעלול לפשוט את הרגל זה רק אתה!! שכנראה נפלת במקום הלא נכון... והגיע הזמן שתתחיל לחפש את החברים שלך... ואני אומר לך בתור צפוני מצומצם שקצת מכיר את המפה המדגמית של הציבור החרדי... יש!!! יש חברים טובים! יש קהילות קודש ויש יהודים יקרים ושמורים ונקיים... ו... וכמובן שגם להם אין ביטוח... כי גם הם מוקפים בכל מיני שוליים שצריך תמיד להיות עם יד על הדופק לשמור מהם מרחק... ואם מה שכתבתי כאן זה חידוש בשבילך... אז הגיע הזמן סו"ס שגם אני אזכה להגיד את המשפט הבומבסטי... תשמע "אתה לא יודע מה קורה היום... כן... תבדוק..."

בכל נדרי זה מספיק 'מכובד' כדי שכן אדם שמעורבב שם מרגיש שככולם מפטטים... עכשיו: שלא תבין! במקביל! אם אני אתפוס מישהו אחר ואשאל אותו איך הייתה התפילה ביו"כ?? הוא יענה לי: אוה... מבהיל על הרעיון... כל הגולה כמדורת אאש... העוילים עמדו על הרגלים כל היום... לא עוצמים עינין... באש של התלהבות וחיות... וככה זה כככולם... מה... כולם?? כן... הוא צודק!! מספיק שהוא מוקף ב-400 עובדי ה' כמוהו... זה בהחלט ככולם. **הנה לך מחיר של כמות לטוב ולמוטב!!!** ברגע שיש לך רק 500 איש... אז גם השוליים צרים!! יש לך רק חמשה בטלנים!! חמשה בטלנים זה 'צנוע'... זה אולי נחשב **לבעיה** אבל עדיין זה לא **תופעה!!!** אבל ברגע שמדובר בציבור של 10.000 איש... אז גם הבעיות נהפכות להיות **תופעות!!!** כשיש לך שוליים של מאה איש זה כבר שוליים רחבים!! יש לך כבר שטיבל שלם כזה!! זה כבר בגדר "דבר שדרכו לימנות" ו"אפילו באלף לא בטיל"!!!

וממילא!!! אי לכך ובהתאם לזאת... על פי זה ניתן לענות תשובה אחת מוחצת אחת ולתמיד לרשימה ארוכה מאוד של תלונות מוכרות... לדוגמא: מתקשר אלי בחור מזועזע: מה עושים... יש לנו בישיבה בחורים עם אייפונים... ה' ישמור... מה זה צריך להיות?? למה המשגיח לא זורק אותם? למה הצוות לא עושה כלום? (הטענות האלו מוכרות לך מאיזשהו מקום?) אז ההללו תרגע... **מה קרה?? מה הבהלה??** הכל בסדר!!! אין פה שום הפתעה יוצאת דופן!! מהיום אני מעדכן אותך ותדע להבא: יש בכל מקום ובכל מוסד, **גם** בני עליה מופלגים ואציליים **וגם** אייפוניסטים ואנשים ירודים וזה נורמלי... זה מרקם ופסיפס טבעי של ציבור נרחב... כל מה שנתר לך זה כמו שאומרים אצלנו בסלנג: **"תחפש את החברים שלך"!!!** הגיע הזמן שתפנים שבכל מערכת ובכל קהילה וממסד יש רמות שונות ושכבות שונות... ולכן גם בישיבה הכי טובה יש בחורים חלשים עם אייפון... ולא קרה כלום!!! ושלא תגיד שלא הודיעו לך את זה מראש...

רק מה?? במקום להתלונן ולקטר כל היום ולזרוק את הכדור למשגיח ולצוות למה הם לא עושים כלום?? עזוב!! תפסיק לברוח ולהכתוב לאחרים מה הם אמורים לעשות... תתמקד במה שאתה צריך לעשות... **ומה אתה צריך לעשות?? אתה - "תחפש את החברים שלך"!!!**

היות וכפי שסיכמנו יש בישיבה גם בחורים בני עליה וגם אייפוניסטים... אז אתה מספיק ילד גדול להבין מי הם החברים שמתאימים לרמה הרוחנית שלך ומי לא... ואם אתה כזה חסר חוט שדרה שאתה לא יודע לבחור לבד מי החברים שלך... אז מה אתה רוצה מהמשגיח...?? אתה פה התינוק!! מה אתה מתנפל על הגנתך??

הגיע הזמן שנפסיק לשחק ראש קטן... ונפנים ונקלוט: **השוליים קיימים!!** לא יתכן שהציבור שלנו יגדל ויגדל ו"כולם מתאימות ושכולה אין בהם..." ככל שהציבור גדל ככה השוליים מתרחבים!! וככל שיש צרי וצפון משקל שבעים מנה... ככה יש גם חלבנה שריח רע, שגם היא משקל שבעים מנה.

רק מה אתה רוצה?? אתה משום מה רוצה להחביא אותם... שלא יראו את השוליים האלו...?? אדרבה!! **אני דווקא בעד שכן תראה אותם!!** אצלנו בעיר הקטנה אין אפשרות לטאטא את השוליים... אפילו תרצה... ממילא אתה פוגש את כל המבחר... אתה רואה קצת

מצפון בזה שיש להם אייפון... זו ההגדרה הנכונה וזה מאוד מאוד משנה!!!

הנה לך הטעיה קריטית שנובעת מההתרחבות של הציבור שלנו!!!

מסתובב בן אדם ומשוכנע שככולם מתפללים שחרית בשעה 12.00 בצהרים... ההלו... זה שאלו הם השעות שאתה מסתובב בשטיבלך ואתה רואה שככולם קמים בשעה הזו... קח בחשבון שאם בטעות 'תפול' מהמיטה בשעה שבע בבוקר... אתה תגלה שיש עוד סוג של כככולם... ולכן אל תתרץ ותגיד שככולם קמים מאוחר... תהיה כנה ותודה שבחרתי להשתייך לקיבוץ נידחי ישראל של כככל העצלנים ביחד...

שמעתי פעם שכ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א הציג שאלה רטורית: מה עושים **כשהשוליים מתרחבים??** אין מתמודדים עם הבעיה הזו?? מה הכוונה?? מה פירוש ש"השוליים מתרחבים??" **העניין הוא ככה:**

יש לי חידה בשבילך: בכניסת יוה"כ... ברגעים המרטיטים של תפילת כל נדרי!!! תן ניוש כמה אנשים מסוגלים בשעה שכזו לעמוד מחוץ לביהמ"ד ולפטפט?? תן מספר... אז אני הייתי זורק: **אחד למאה!!!** סו"ס מקובלנו שמתוך כפר של מאה איש יש תמיד שוטה אחד של הכפר... בסדר? מקובל עליך?? אז תחשוב שלפני 40 שנה... בביהמ"ד בעלזא... בתפילת כל נדרי היו בסה"כ 500 איש!!! נו... אז כמה אנשים עמדו בחוץ ופטפטו?? 5 אנשים... נו... חמשה גוילמים שעומדים בחוץ ומדברים... הם בעצמם מתביישים ומבינים עד כמה שהם "לא מן הישוב..." והנה... חלפו עשרים שנה ושוב הגיע כל נדרי בביהמ"ד בעלזא... אבל בלע"ר... כעת זה כבר לא 500 איש... אלא 5000 איש!!! נו... לפי האחזים כמה אנשים אמורים כעת לעמוד בחוץ ולפטפט? לפי החשבון זה כבר יוצא 50 איש!! אוה... חמישים איש זה כבר מספר!! זה כבר לא עוד איזה "וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער..." 50 איש זה כבר 'שולם זוכר' עם פיצוחים... הלאה... תחשוב שחלפו **עוד** עשרים שנה וכעת בכל נדרי בעלזא יש בלע"ר כבר 10.000 איש... נו... כמה אנשים כעת אמורים לעמוד בחוץ ולפטפט?? לפי החשבון זה יוצא **מאה איש!!!**

הופה!!! מאה איש מפטטים בכל נדרי זה כבר טיול שנתי לכל דבר!!! מאה איש זה כבר עוילים!! אה... אבל אל תשכח שזה עדיין רק אחד מתוך מאה?? נכון... אבל סו"ס מדובר במאה איש שעומדים ומפטטים... זה... זה לא דבר שאפשר לטייח אותנו... זה בריה!!! (אגב: כמובן שחלילה... לא שזה באמת קורה שם... הכל רק מזוית תיאורית... מחישוב סטטיסטי של אחוזי שוליים)

נו... ומה התוצאה הישירה? שתאר לעצמך שבמוצאי יו"כ אני אגש למישהו ואשאל אותו: נו... איך היה ההתעלות בתפילה ביו"כ? מה הוא יענה לי?

תשמע... צחוקים... כככולם מפטטים באמצע כל נדרי... מה??

אתה בטוח?? כן!!! ככה זה... **"אתה לא יודע מה קורה..."** ככה זה היום... צחוקים בכל נדרי... והוא "צודק"!! כי ברגע שיש לך מאה איש שמפטטים

ושוב פעם באותו נושא...

בשבוע שעבר נכתב כאן הערה הלכתית ממוקדת אודות המחלוקת והחוסר ידיעה במקום המדויק של הנחת תפילין של ראש... והגיעו הרבה תגובות... ואני בעצמי עיינתי שוב ושוב... ותשמע... זה לא צחוק!!! כל האחרונים ללא יוצא מן הכלל מזהירים בנושא הזה בתקיפות שאינה משתמעת לשני פנים!!! עד כדי כך שרוב האחרונים ממליצים שאדרבה... עדיף להקטין את הקשר יותר ויותר... שמקסימום הוא יהיה יותר מידי קטן... ואז גם אם התפילין יהיו יותר מידי למעלה בגובה הראש... נו... זה עוד בסדר לפי חלק מהראשונים... אבל אם טיפ טיפה מהתפילין נמצאים על המצח לכו"ע לא יוצא ידי חובה...

בקיצור: מה עושים? אני רוצה לצאת מהנושא הזה עם ידיעה שהנושא הזה הוסדר!!! שהלכת למישהו שיקטין לך את הקשר... עשית את זה כבר או לא?? לא עשית?? טוב... אז אין ברירה... נדבר על זה עוד פעם... עד שתבין!!!

בקיצור: בא נחליט שבתקופה הקרובה מידי פעם אני אעשה שוב תזכורת לכל מי שעדיין לא סידר את התפילין... כי חבל לי עליך... אתה כ"כ נהנה מהתיאור ש"נשמתי נשפרת וגופם כלה ורוח מפוזתם תהות כפות רגלי הצדיקים" שזה נכתב על מי שלא מניח תפילין במקומם?? ועל מה אנחנו מדברים... על משהו ממש טכני?? אז מידי פעם אני אעשה תזכורת... ולקראת פורים שיש את העניין של "ויקר" אלו תפילין שוב נעשה תזכורת... ואם גם אח"כ לא תבין עניין... המ"ב בסי' ל"ו כבר לא יוכל לבא אלי בטענות למה הפסקתי להוכיח בנושא הזה...

אגב: שאלה לי אליך: הרי איך שאני מכיר אותך... אין לך כסף מיותר... והרי תפילין עולים המון כסף... בשביל מה אתה צריך תפילין?? תמכור את התפילין שלך... ותניח תפילין של מישהו אחר... חסר אנשים שמתפללים מוקדם ושמים את התפילין שלהם בתא... תעשה איתם הסכם שאתה מניח את התפילין שלהם ותחסוך עשרות אלפי שקלים לך ולתפילין שלא תצטרך לקנות לילדים שלך...?? אה...? למה לככככולם יש תפילין??

אתה יודע למה?? כי... כי לתפילין יש מידה!! יש קשר תפילין!! ואם התפילין של השני גדולות עליך... לא יצאת ידי חובה!! ולכן המ"ב מאוד לא ממליץ להניח תפילין של מישהו אחר... אבל אם אתה בלאו הכי מניח את התפילין על המצח... אז חבל עליך... אם כבר... אז תלך לגדולי ישראל... תבקש מהם להניח את התפילין שלהם... אה?? למה אף פעם לא ביקשת מהרבי שלך שאתה רוצה לזכות להניח את התפילין הקדושות שלו?? כי הם לא במידה שלך... אבל אם התפילין שלך בעצמך לא במידה שלך... אז לא הייתי מוותר... אני במקומך הייתי עומד כל יום ומבקש להניח את התפילין של ר' חיים קנייבסקי...

בקיצור: יש פה מידע נקודתי שחייב להיכנס למודעות שלנו!!!

"אנחנו שוקלים" להפיל את זה על הסופרים... כבר בלאו הכי כולם מניעים אליכם לקנות תפילין... אז תסבירו להם את זה... ואני מצדי אעשה את שלי... ואתה הקורא תעביר את המסר הזה הלאה... וקדימה!! סיימנו עם זה... זה לא איזה פגעי טכנולוגיה שיש פה איזה יצה"ר שהוא אף פעם לא שוקט... פה בסה"כ צריך להבין עניין!!! ואני אופטימי שהציבור לא מפגר...

אז בא נסכם: שהנושא הוסדר כאן ועכשיו!! כבר בשבוע זה!!! ברור??

פרק א': העם הארץ שהתארז אצלנו בבית... והפסקת אש שהופרה...

ברוך ה'... השבוע ירדו גשמי רצון וברכה ונדבה והמקווה לאט לאט מתחיל להתמלא... כן... השנה התקבלה החלטה בעיר הכהנים כבול... שהולכים בחורף הזה לבנות מקווה ענק... לא לטבילה של בני אדם... גם לא לטבילה של כלים... אלא הפעם מדובר במקווה מיוחד לטבילת הריטים וציוד כבד!!!

כן... תתפלא לשמוע... לפעמים יש גם הריטים כבדים שנטמאים... ולהטביל אותם זה מערכת שינוע והובלה לכל דבר!!! תחשוב שמדובר במיטה כבדה מעץ מלא או בספה אמריקאית... אז אמנם ארון בגדים וארון ספרים בדרך כלל לא מקבל תומאה בגלל שזה כלי עץ העשוי לנחת... אבל מיטות ושולחנות וכסאות שמיועדות למשכב ומושב אין חכמות... זה מקבל תומאה!!! ו... וכשמדובר בריטים שוים זה ציוד כבד... וכאן צריך מערך לוגיסטי לכל דבר!!! צריך להכשיר מקווה מיוחד שיש בו את התנאים המתאימים... גם מקווה גדול... גם שיש בו לייני מיוחד שניתן לדרדר עליו את הציוד לעומק הבור ואח"כ להעלות אותו... בקיצור: סיפור רציני!!!

ולכן המקווה החדש הוא בשורה מאוד מרנינה כאן בעירונו... ועיני כולם נשאות לגשמים... וצריך הרבה...

האמת היא שהורתו ולידתו של המקווה הזה... הכל התחיל מערב אחד שגרתי שאבא סיים תפילת מעריב בבית הכנסת וכולם כבר יצאו מביהכ"ס... ולפתע אבא רואה יהודי שיושב בצד... אבא ניגש אליו: שלום עליכם... מי אתה?? אותו יהודי חיך וענה בנימוס אבל לא הושיט יד לאבא!!! אבא שאל אותו: איפה אתה ישן?? הוא ענה לו: כאן... על הרצפה... אבא לא הבין... מה... אין לך איפה לישון?? אותו יהודי חיך במבוכה ואמר: אני אהיה איתך כנה!! אני עם הארץ!!! אני מתגורר באחד הישובים הסמוכים שידוע שכל התושבים שם עמי הארץ ואינם בני תורה... ואני בדרך לשם ונעצרתי כאן 'כי בא השמש' ובבוקר אני אמשך... ותכל'ס... אני יודע שאתם כאן כהנים!!! וכולכם חברים שאוכלים חולין בטהרה... ואילו אני בשבילכם נחשב לזב!!! כי חכמים תקנו שעם הארץ מטמא כזב... ולכן אני לא רוצה לעשות לכם את העוול הזה... וזו הסיבה שלא הושטתי לך יד כי לא רציתי לטמאות אותך ואת הבגדים שלך גם יחד... ולכן גם כאן בבית הכנסת אני משתדל להיזהר שלא לשבת על הפסל... כי ברגע שאני אשב עליו רגע אחד... מכאן ואילך כל מי שישב עליו יהיה ראשון לטומאה... (המשכב ומושב של זב זו אחת הטומאות הכי חמורות!!! כי ברגע שהזב יושב עליו, המשכב עצמו נהיה אב הטומאה כמו הזב בעצמו... ומי שא"כ יושב על המשכב נהיה ראשון) לכן החלטתי לשבת ולשכב רק על הגיזי צמר שמונחים כאן על הריצפה ששמתי לב שהם לא מנופצים... כך שהם לא מקבלים טומאה... (כנראה שזה הסכא היעודי שמוכן מראש עבור הזב הפוטנציאלי... שאם יגיע לבית הכנסת, שיהיה לו על מה לשבת בלי לעשות נזקים) אבא התפעל מאוד מהרגישות של אותו עם הארץ אלמוני... ואבא החליט שהוא לא מסכים שהוא ישאר ככה בבית הכנסת... אבא ביקש ממנו: עמוס!!! בא אלי הבייתה... אני מבקש ממך לבא לישון אצלנו בבית... אבל עמוס בשלול! בשום אופן לא!! אני לא רוצה לעשות לכם את זה! שתבינו: אני דווקא בשמחה מתארז אצל אנשים... אני נאלץ מידי פעם לקבל טובות מאנשים... אבל כאן??

כאן אני יודע מה המשמעות... אני מודע לך שברגע שאתה נותן לי לישון בליה אצלך בבית... למחרת אתה צריך להזמין חברת הובלות ב-3000 שקל... להטביל את המיטות... חוץ מכל מקום שהיד שלי מגעת אתה צריך להטביל... וזה כבר נזק משמעותי!! זה הרבה מעבר להכנסת אורחים... זו כבר הרפתקאה!!!

אבל אבא לא הסכים!!! והם ממש רבו... עד!! עד שהם הגיעו לפשרה... אבא לפתע נזכר... תקשיב עמוס... לפני שלושה חודשים בערך היה לנו סיפור ממש דומה... מיד אחרי סוכות... בתחילת חשוון הגיע לכאן עם הארץ אחד... ו... והוא לא היה פיקח כמוך... הוא דווקא מאוד ציפה שמישהו יזמין אותו... ותכל'ס... סו"ס גמילות חסדים זה מסיימי האומה הקדושה והחיוב הזה לא פוסח גם על חברים וכהנים שאוכלים בטהרה... והצטרף לכאן גם שיקול של חילול ה' להשאיר אותו ככה ברחוב... והחלטתי שאני מזמין אותו... והיות ויש דין לתת לעני את המובחר ביותר... לכן נתתי לו את המיטה היוקרתית מהעץ מלא!!! והמיטה באמת נטמאה... **ומאז היא נשארה ככה נטמאה!!!** כי... כי שוב... בשביל להטביל אותה צריך לקרא לטבל... כי מדובר במיטה ששוקלת מאה קילו לפחות... ורק לסחוב אותה עד המקווה צריך שרירים... ובמקווה עצמו צריך איכשהו לשלשל אותה לבור עם חבלים ואל תשאל... (ובשביל זה בעוד חודשיים וחצי מגיע את הפסח ואז עושים את האוורול הדו שנתי של הטומאה... אז מרכיזים את כל הדברים שהפסיקו להיטמא במשך השנה ומשנעים אותם בצורה מרוכזת למקווה ומטבילים אותם וגם מים עליהם במידת הצורך) ולכן המיטה נשארה בבית נטמאה!! אבל חלילה... אי אפשר להשאיר מיטה נטמאה בבית... זה לא בא בחשבון!!! כי מיטה נטמאה ככה גלויה בבית זו פצצה מתקתקת!!! זה מקדם הדבקה הכי מהיר שיכול להיות!!! (וזכר שפעם היה קורונה וכל חולה מאומת היה מקדם מעגלים שלמים של הדבקה... ככה זה מיטה נטמאה בבית של חבר... כל ילד שמתיישב עליה הוא והבגדים שלו נהיים ראשון לטומאה... ואחרי רגע ואז נוגע בסלט ירקות והסלט נהיה שני!! ואז הסלט נוגע במשקין והם חוזרים להיות ראשון לטומאה... ואויס טהרה...)

לכן מה עשינו?? פרקנו את המיטה לשניים!!! פרקנו אותה בצורה מבוקרת לפי הכללים!! ואז ברגע שהמיטה מפורקת... כעת הטומאה עושה **הפסקת אש!!** המיטה במצב שכזה כבר לא מטמאת... ומסילא אפשר לצאת מהמקלטים... כעת ניתן לנגוע במיטה ושום דבר לא קורה... **א ב ל ל !!!** היות ולמעשה עדיין לא הטבלנו אותה... לכן, ברגע שאנחנו שוב מחברים את החלקים... אז שוב חוזרת דודה טומאה לביקור...

לכן, אבא סיכם עם אותו יהודי... תקשיב... אם לא נעיים לך לבא אלינו כי אתה לא רוצה לטמאות לנו את המיטה... אין בעיה... אז הנה!! בשביל זה יש לנו כבר בלאו הכי מיטה נטמאה... בא אלינו... אני אסביר לך איך מרכיבים אותה מחדש... ברגע שתגמור להרכיב אותה היא תחזור להיות נטמאה... תישן עליה לבריאות... ולמחרת בבוקר תחזור ותפרק אותה... מה שנקרא "תקפל את השמיכה ותחזיר את המצעים..." אוהו... יופי... כאן עמוס העם הארץ נכנע... לפשרה הזו הוא הסכים!!!

אבא שמח שמחה גדולה... הוא שלח אותי ואת יענקי לעדכן את אמא שבעוד כמה דקות יגיע לכאן יהודי יקר שהוא ע"ה ושנתארגן בהתאם... אבא אמר לנו להרגיע... שהפעם לשם שינוי זה לא רגיש כמו תמיד... כי הפעם יש פה ב"ה שקיפות מלאה!! לעמוס שלנו יש מודעות עצמית והוא יודע שהוא ע"ה והוא גם מקבל בהבנה את הרגישות... ולכן מהר תפנו את החדר ילדים מכל הפריטים שיש שם... נתנעו את כל הארונות (כדי שלא נצטרך להטביל את כל מה שידו של הע"ה מגעת) כמובן שאמא תחביא את כל החלה והתורמה שמסתובבת בבית... שתחביא את זה בארון הכי גבוה במטבח (איפה שמצניעים את החמץ לאחר הדביקה בליל י"ד) תוציאו את הצלחות והכוסות מכלי האבן והסכ"ם מכלי העצם היוקרתיים שקבלנו במתנה לחתונה ושמורים למצבים שכאלו... תגישו לו את הכסא המיוחד שעשוי מהגיגית שנפתחה שאינה מקבלת טומאה... והשלחן?? כפפרה על השלחן... את השלחן מקסימום נטביל... הוא לא עד כדי כך כבד...

אבא הגיע עם עמוס... נכנס איתו לבית... הגיש לו את ארוחת ערב תוך כדי שמירת מרחק!!! אבל אמא?? מהרגע שאמא ראתה את עמוס... מהרגע הראשון משהו היה חשוד... משהו פה לא הריח לה... במשך כל הערב אמא עקבה בדריכות אחרי עמוס... משהו פה לא ברור לה... וההמשך כמובן בשבוע הבא!!!!

..(המשך-) אבא מחכה לך בסוכת המציל...

תבין: יש כאלו שחושבים שאם ה' נורא מעניש... יש בזה מספיק גורם הרתעה שלא ליפול!!! וזה לא נכון... וההרואה שזה לא נכון: כי כידוע: רוב הנוער בסיכון שלא מטופלים... יום אחד הם מניעים לפשע ומשם הם מסיימים בכלל... והם יודעים טוב מאוד שמי שעושה שטויות המשטרה בעקבותיו יום אחד זה הולך להיות לא נעים... ובכל זאת זה לא מרתיע אותם... זה לא מספיק סיבה בשבילם... **אתה יודע למה??**

כי בשביל להרתיע בן אדם... תזהר... אתה תשב בכלא!! בשביל שהכלא יישמש לו כאיום... בשביל זה הוא צריך להשתכנע שברגע שהדלת תסגר מאחוריו יהיה מישהו שישאר בחוץ ויתגעגע אליו והוא יחסר לו... יהיה מישהו שיעמוד מבחוץ ולא יסתדר בלעדיו... וזה!! זו הנקודה העיקרית שמרתיעה אנשים מעונש כלא... מי שיודע שאף אחד לא יחכה לו מחוץ לחומות הכלא... לא מרתיע אותו להיכנס בפנים... בלאו הכי אין לו בשביל מה להתגלח... (ענין פרק ואלו מלחין, היוצא מבית האסורים)

אז הנה!!! זה הנושא של ימי השובב"ם בפרשות אלו... וכו'... ההלו... אבא שבשמים מחכה לך!!! אתה בן שלו ואתה יקר לו ואל תעשה לו את זה... אם אתה נאה לאבא שבשמים אתה תהיה חסר לו והוא לא יוותר עליך... זה הנושא של פרשיות אלו של שובב"ם...

כעת השאלה המתבקשת מאליה: איפה?? איפה רואים את הנושא הזה בפרשיות אלו?? מה זה קשור לפרשיות אלו מעבר לר"ת שובב"ם??

העניין פשוט מאד: בפרשת שמות אנחנו פוגשים את כלל ישראל בשלב הכי נחות ונמוך שלהם... הם שוקעים במ"ט שערי טומאה... הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז... אין להם שום זכות קיום... ובכל זאת יש משהו אחד שהפרשה שלנו מתמקדת בו כל הזמן!!! שפרה ופועה!! ותחיי את הילדים... ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו... וירד העם ויעצמו מאד... הפרשה שלנו מדברת כל הזמן על **התינוק היחיד!!** על היהודי בשלב הבסיסי והמינימלי שלו שהוא עדיין לא עושה כלום... ראת פעם תינוק בן שבוע?? פספוס!!! כלום!! הוא לא קורא ק"ש לא מג"א ולא גר"א... הוא לא שומר שבת ולא כשרות... לא מגיע לסדר א'... לא ב-9.00 וגם לא בשעה 11.00... כלום!!! תינוק!!! מה כבר יכול להיות... ופרעה באמת רוצה לזרוק את התינוקות האלו לאיור... כי למה לא... סו"ס וישרצו... הם כמו רצעים קטנים ש-רצים מהר... ואז הקב"ה פונה אליו ואומר לו: כה אמר ה': בני בכורי ישראל!!! מי? מי בני בכורי ישראל??

התינוק הזה!!! התינוק הזה שזדקת ליאור... היהודי הזה ששקוע במ"ט שערי טומאה... זה אותו יהודי נמוך ושפל שבשמיים לים סוף המלאכים לא מצליחים להבין באיזה זכות יש לו להניצל כעת יותר מהמצרי... **עליו אנחנו מדברים!!!** והקב"ה מצביע עליו ומכריז: **זה הבר שלי!! אני מחכה לו בסוכת המציל...** אני מתגעגע אליו ואבוי ואבוי למי שיגע בו לרעה... כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף...

הילד שלי הזה הוא לא מצטיין... הוא לא ילד טוב... הוא עובד עבודה זרה ועליו נאמר: "ותושלכי על פני השדה **בגועל נפשך!!!**" בקיצור: זה אתה... שהתקשרת אלי וספירת לי איזה מעידות רוחניות יש לך... ואתה מרגיש גועל נפש... כן!!! אתה צודק!! יחזקאל הנביא אכן מאשר!!! כלל ישראל במצרים הגיעו למצב של גועל נפש!!! (שישאר בינינו... אתה יודע מה זה גועל נפש... ואתה גם מבין באיזה רמות גועל נפש מדובר) ושם!!! שם הקב"ה הופיע ואומר: ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך...

אני רואה את קול הבכי של התינוק שלי מושלך בתוך כל הבוץ והגועל נפש של המעידות הרוחניות שלו... אבל הוא מתבוסס בדם מילח... אני רואה את התשוקה העזה שבעורת בדם היהודי שלו להתקדש ולהתנקות ולשוב לאבא... וזה הבר שלי!!! והוא יקר לי כבבת עיני ואני כעת אוציא אותו ממצרים... אני אלקה אותו באהבה ואחתל אותו כמו תינוק מלוכלך ואהוב... ואני אעשה לו אותות ומופתים... לא בגלל שהוא הביא ציון טוב מהחידר... אלא בגלל שהוא הבר שלי!!!

זה!!! זה הנושא של הפרשיות הבאות עלינו לטובה...

תבין: בחומש ויקרא במדבר דברים... יש לנו כבר עסק עם דור דעה... יש פה כבר עם מי לדבר... אבל כעת!! בפרשיות האלו של שובב"ם... יש לנו עסק עם יהודי שאין לו שום זכות משלו... כל הסיפור מתחיל ונגמר בזה שאתה הבר שלי!! ולכן אני מחכה לך בסוכת המציל...

ולכן לדורות!! הפרשות האלו... זה הזמן שמסוגל להציף את הנקודה הפנימית הזו ולעורר רחמים על הבר שביי!! על הדי אן אי שלי שאני בן שלך אבא שבשמים... אז אנא... משכני אחרך נרוצה... ובעיקר להזכיר לעצמי שמה שיהיה ומה שיהיה... אבא מחכה לי בסוכת המציל...

להפסיק להיות נוער בסיכון!! להבין שאם אני חלילה נופל... אני חסר לה'!! אבא מחכה לי... הוא בוכה עלי... ובשבילו אני אתאמן!!!

מישהו שאל אותי: מה ההבדל בין התשובה של חודש אלול לתשובה של שובב"ם... סו"ס אני ליטא... ואצלנו נוהגים לחזור בתשובה בעיקר באלול... אז למה צריך אחרי שלושה חודשים שוב פעם סבב של שובב"ם??

מה התשובה?? בחודש אלול צריך לחזור בתשובה כי נו נו... הבוס מגיע ורוצה לדאות תוצרת... הבוס מגיע ומסמן מי מקבל קידום בעבודה ומי מופטר... אז בבקשה... מחר להדיק קצב... **אבל שובב"ם זו סוגיה אחרת לגמרי!!!** שובב"ם אנו מדברים על השלב שעה הבוס לא בטוח שהסתדרנו... קשה להיות אופטימי שהבוס יהיה שבע רצון מכה פקיד עצלן וחולמני כמיני... אבל שובב"ם מתגלה אור חדש!! שהבוס הוא אבא!!! ונכון שלא תפקדת ועשיתי לך נו נו נו... ולכן נבהלת וברחת... נעלמת... הההלו... אל תשכח שאני גם אבא... ואבא מחכה לך בסוכת המציל... אל תברח לי... זה מה שמתנוצץ ומאיר מפרשיות אלו ואילך!!!

רגע... ומה היה **עד עכשיו?? אז ככה: עד עכשיו היה **חומש בראשית!!!****

חומש בראשית ממקד את עיקר הזקוקים לכיוון **יוסף הצדיק!!!** התורה רוצה שנעמוד בניסיונות ולא ליפול כמו יוסף... התורה מראה לנו כמה כדאי לעמוד בניסיונות!! התורה מראה לנו איך שיוסף זכה להגיע לשיא הפסגה רק בגלל שהוא לא נכשל... יש את המדרש המפורסם שעורך את ההשוואה המקבילה: צוואר שלא היכין לעבירה, הרי וישם וריבד ההב על צווארו, ידיו שלא

משמשו בעבירה ויסר המלך את טבעתו ויתנה על יד יוסף וכו' וכו'... התורה רוצה שיוסף ישמש לנו כמגדלור שדמות אביו תתגלה גם לנו בחלון ותזהיר אותנו: נו נו... לא ליפול! לא להיכשל!! אתה משחק באש!!! אם אתה נכשל... אתה נמחק! זה המאפיין של חומש בראשית... ואז חומש בראשית מסתיים עם המילים **"וימת יוסף"** וגם חומש שמות מתחיל עם הפסוק **"וימת יוסף..."** ואז יוקם מלך חדש על מצרים **אשר לא ידע את יוסף..."** שים לב: יש כאן דגש שגלות מצרים מתבטאת בשקיעת שמשו ותקפו של יוסף!!! יוסף כביכול נעלם ונאלם...

נו... ומי יציל את המצב?? אם דמותו של יוסף נדחקה כעת לפניה... אז מי כעת ישמור על כלל ישראל בתקופה הכי קשה של הגלות???

אוהו... כאן יהודה!!! כאן מתחילה כהונתו של יהודה... יהודה נכנס לתמונה... יהודה מייצג את נקודת היהודי באשר הוא... במה?? בזה שהוא בן!!! בן של ה'!! היהודי יש ניסיון אישי מר... יש לו שני ילדים שחטאו ונכשלו בחטא של ער ואונן... והם נענשים ומתים... ויבסוף הם יחזרו!!! שבים לאבא שבשמים בסוד היבום ובסוף הם גם נמנים כחלק בלתי נפרד מהמניין של השבעים נפש... יהודה מלמד אותנו שיהודי זה בן של ה' בכל מצב!!! גם במצב של חטא... גם במצב של נפילה... בסופו של דבר אבא לא יוותר עליך... אתה יקר מידי בשבילו... אתה עוד תעשה נחת!!!

האם זה ילך בקלות או שזה יהיה קוואב?? זה כבר אתה תחליט... עד כמה תתנגד... כמה תנסה שוב ושוב לברוח ולא לשוב הבייתה... אבל מה שטוהו: אבא מחכה לך בסוכת המציל!! הוא אוהב אותך ולא מוכן לוותר עליך... אם תתעקש כל פעם לחמוק ממנו שוב... אז הוא יאלץ להחזיר אותך בדרכים כואבות... אבל זה רק בגלל שהוא לא מוותר עליך!! אתה עוד תחזור הבייתה ותשב על הברכים של אבא...

יוסף כביכול לא שייך לגישה הזו!!! יוסף מייצג את הרעיה של ה'... שאם ח"ו היא בגדה ויצאה מביתו והלכה הייתה לאיש אחר... מכאן ואילך הוא מגרש אותה לאלתר וזה אל חזור!! לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה אחי אשר הוטמאה... וזה מה שיעקב אבינו מתגלה ליוסף בחלון ומזהיר אותו: אוי ואבוי... אם אתה חלילה נכשל... הרי אתה נמחק מבין כתפי האפוד... אויס!! אל חזור!! זה יוסף!!

אבל יהודה מייצג את החלק השני!!! את הסוד הכמוס!! שסו"ס יהודי זה בני בכורי ישראל...

יהודה הוא זה שיעקב שולח אותו למצרים "להורות לפניו גושנ..." יהודה הוא זה שלוחש ומגלה לכל יהודי ולכל אמא יהודיה מה כוחו של מינימום יהודי!! יהודה לא נבהל לראות ילדים יהודים שנולדים לבהלה ומושלכים ביאור ונעלמים... גם כשאותם ילדים שנולדים תחת התפוח והמצריים מנסים להרוג אותם ואותם ילדים נעלמים ונבלעים בקרקע... יהודה מרגיע... יהודה יודע שברן של ה' אף פעם לא נעלם... חכו חכו... הם עוד יופיעו!!! ויציצו מעיד כעשב השדה... כשיהודה רואה צעיר יהודי נושר ויורד מהדרך ומתגלגל ברחובות... יהודה אף פעם לא מתייאש ממנו... כי סו"ס הוא בן של ה'!! ה' לא יוותר עליך... יום יבא והשיב לב בנים על אבות והוא יצביע על שפת הים: זה קלי ואנוהו כאותם ילדים שנעלמו במצרים בתהום השמים ופתאום הופיעו עדרים עדרים... יהודה מעמיד אותנו בפני עובדה!!! אתה בן של ה'!! או שזה יגיע בטוב או שזה יגיע לא בטוב... אבל אתה תהיה כאן!!

אגב: יש לי חידה: הפסוק המקורי של "שובו בנים שובבים ארפה משובותיכם", באיזה הקשר הוא נאמר?? מי אמר למי??

הסיפור הוא: שבט אפרים חוטא ומגדיש את הסאה... (אפרים הוא כינוי לכללות עשרת השבטים) ואז הקב"ה מגרש אותו לצמיתות... ה' משליך את עשרת השבטים מעל פניו... ואז!!! ואז לפתע ה' שולח את ירמיהו הנביא אליו והוא לוחש לו באוזן... לא תאמין אפרימקה... שמעתי את אבא שבשמים יושב ובוכה "הבן יקר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מידי דברי בו זכור אזכרו עוד, על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה'... אפרים שומע ולא מאמין!! מה?? אתה בטוח?? אתה בטוח שה' בכלל חושב עלי?? מצטער... אתה טועה!!! אתה יודע איך ה' כעס עלי... אתה יודע איך בגדתי בו... אתה יודע איך ה' מאס בי...

וירמיהו עונה לאפרים!! נכון... אתה צודק... הכל נכון ביחס למערכת היחסים של נישואין בין קוב"ה וכנסת ישראל... זה התפרק!! לעובה כלה... הכלה לא עמדה בצפיות ובעלה גירש אותה... ונתבר כלה ה' גירש אותך וזה כבר אל חזור... אבל אני כעת מדבר על משהו אחר... אני מגיע ממלכות יהודה... אני מדבר על **הבן!!!!** הבן יקר לי אפרים... אני מדבר על הילד שעשועים שבן... ראתי פעם אבא שהילד שלו נאבד בחוף רחצה והוא לא זועק: אבא מחכה לך בסוכת המציל...??

זה כבר יהודה!! יהודי מכיר את הצעיר הקלאסי של דורנו שנכשל ושוב מתחזק ושוב ושבע יפול צדיק וקם... ויהודה לא נבהל מהמעידות!! יהודה לא נבהל מרגע של נפילה... יש משהו אחר שמבהיל את יהודה... תנחש מה? הרגע שאחרי!! הרגע של הבריחה... איכה... איפה אתה... נכון... אכלת מעץ הדעת... אבל למה אתה בורח... תשוב אלי!! גם אם קרה מעידה... תחזור!! תצטער... תבכה... תכאב!! מותר שיכאב... כי זה כואב... סו"ס מאוד לא רציתי ליפול... אבל מיד לחזור!! לא לברוח... אם הצלחת להחזיק מעמד חודש ימים ונפלת... זה מאוד מאכזב... זה כואב... זה מתסכל... אבל כעת תסתער על החודש הבא... מי אמר שה' מצפה ממך לנחונות הרמיים... ניצחת חודש... כעת תנצח עוד חודש... זה יהודה!! העיר באר שבע שייצג ליהודה!! שם ממוקם התחתית של הסולם של יעקב אבינו שמוצב ארצה... אי שם בתחתיות ארץ... ובדיק שם באר שבע!! שבע יפול צדיק וקם!! כן... ה' רוצה אותך מטפס מטפס ולפתע טראח... נופל עד התחתית של הסולם שם ממוקם בבאר שבע... וקדימה שבע!! שבע יפול צדיק וקם... תתנער ושוב תחזור לאבא...

זו העבודה של ימי השובב"ם!! ללמוד לעשות שטייגן בתשובה!!!

אנחנו בדרך כלל לא עושים שטייגן בתשובה... אצלנו תשובה זה משהו עונתי!! שייך לחודש אלול... לעשרת ימי תשובה... אבל לא!! יהודה מלמד אותנו שהההלו... אתה בן!! ולא סתם בן אלא שובב... וילד שובב צריך שהחזרה בתשובה תהיה אצלו בהישג יד... לא משהו שצריך להרויד מהבוידים... אל תשכח... אבא מחכה לך בסוכת המציל...

השמה בעונת רימא

דבר השחר

דבר

כזה

בתולדות

השמה

לא היה

מעולם

-

חיכתם,

פרטים יבואו

בעלונים הבאים!

ברכה וברכה

1. שנת 2022 למנינם זה השנה הכי מצחיקה...
כי כיהנו 3 ראשי ממשלה.....

2. גם כשקמפיין "הלכה המדינה" היה בשיאו, אני לא התרגשתי. ידעתי שהיא לא הלכה. אין לה לאן ללכת. וגם אם היתה הולכת היתה חוזרת מיד. מי היה מקבל אותה?.....

3. במלחמת אחים תפקידו של לפיד יהיה להנחית מסוקים עם רימוני עשן.....

4. מתפלל נכבד, כשאתה תופס מקום ישיבה לכל הילדים שלך, אתה מרגיע את מצפונם של כל האחרים שתופסים מקום לכל הילדים שלהם כשאתה מחפש מקום. בברכה, הגבאים.....

5. איזה מצחיק: "11 אנשים איש לא בחר מתכנסים כדי לקבוע אם אדם שחצי מיליון איש בחרו בו, ראוי להיות שר, זה הבדיחה הכי מצחיקה.....

6. בהתאם להסכם הקואליציוני: הוחלט כי גם הפעם שר השמחה, יהיה: 'מאיר פנחסי' מממלכת השמחה....."

7. הצלחתי לעשות גימטריה שיצאה ממש מדויקת אם מצרפים לה שניים וחצי כוללים.....

התודה והברכה:

לחברת מבחר העלונים - שע"י דפוס 'ספיד'

המשטר - בריאה

8. הרב להורי התלמיד: הבן שלכם מתנהג כמו חזאי מזג האוויר, הוא רגיל להגיד דברים שמתבררים כלא מדויקים.....
9. הלו ליברמן, מה קורה? הכל בסדר? מה זה השקט הזה? יכול להיות שבסוף קלטת שאין בישראל מספיק תומכים באמירות האנטישמיות שלך?.....
10. תפסו ירושלמי אחד שהעיז להודות כי הוא ממש לא סובל את הקור הירושלמי, אבל בסוף התברר כי סבא שלו מצד האמא היה בני ברק.....
11. בקרוב מתפנה מחסן בב"ב בעקבות ביטול המס על החד פעמי.....
12. כל הסיפור על מכת"זיות בתל-אביב זה פייק מוחלט. ייקח שנים להכניס למכת"זיות את טכנולוגיית זיהוי לא חרדי.....

פרשת שבוע:

13. "ותצפינהו ג' ירחים" - למה ג' חודשים? הראיה מכאן חופשת לידה, הנקה.....
14. "וישב על הבאר" - כדרך כל האבות (עיין רש"י ושפ"ח), מכאן ראיה שבפגישה שותים מי עדן.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

יצא לאור חוברת הבדיחות

'לא נפסיק את השמחה'
חלק 4.

263 בדיחות || 32 עמודים.

ניתן לקנות ברחוב דוד 9

שכונת הבוכרים. ירושלים

להזמנות: 0534-135-183

ירושלמים?

50 המזמינים הראשונים המשלוח חינם.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

פרשת שמות

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כא' טבת התשפ"ג

הדלקת נרות	16:41	17:33	18:06	צאת השבת ר"ת
י-ם	16:38	17:29	18:01	ת"א
חיפה	16:37	17:29	18:01	ב"ש
	16:41	17:33	18:05	

כל הזכויות שמורות

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

שמירת שלום הכיף:

היא השליחות הקשה ביותר והחשובה ביותר וכור הזיכור לצרוף הנשמה בשליחותה מהפרודור לטרקלין.

כשאדם אוהב את עצמו - הוא תמיד ידע גם לאהוב את וולתו

יש "אוהב חיים" ו**יש** "חפץ חיים" - "האוהב חיים" מסתכל על זמן הקצר ולפעמים מבזבז על שטויות ונראה לו שאוהב חיים אבל "החפץ חיים" אינו מסתכל על הזמן הקצר על זמן הקצר

אלא לטווח רחוק בברכת הגומל אנו אומרים "שגמלני כל טוב" לכאורה **גם עני ובעל ייסורים** שניצל מסכנה מברך ברכה זו "שגמלני כל טוב"

ניסחו חז"ל ברכה זו לכול אלא עצם הדבר שהקב"ה נתן לו "חיים" זהו האושר הכי גדול וזה נקרא "כל טוב" וזהו בתנאי שידוע **לנצל את "החיים"**.

"ויצא אל אזויו וירא סבלתם"

בימי מלחמת העולם הראשונה, באו פורעניות רבות על עם ישראל. הגה"ק רבי ישראל מאיר מראדין, ה"חפץ חיים" זצ"ל **לא מצא מנוחה** לנפשו, וכל היום היה נאנח על צרותיהם של ישראל. פעם ראתה אשתו באמצע הלילה שאיננו ישן על מיטתו. חפשה אותו, ומצאתו ישן על ספסל. שאלה אותו לפרש הדבר וענה: "הרי בעת זו אחינו בני ישראל **מסכנים את נפשם** בחזית וסובלים רעב וקר, ואך אוכל לישון במנוחה?"

העושר הגדול עויבת החמדה

בפקחותו הרבה הצליח הרב הצדיק הנסתר יוסף וולאך זצ"ל כל כך להסתיר את עצמו ולהראות כאיש פשוט, עד שכל שראהו **לא העלה כלל בדעתו** עליו שהינו מלא וגדוש בתורת הנגלה והנסתר, בחסידות ובפרישות מי ידמה לו ומי ישווה לו. היה נוהג לבקר אצל צדיקים שבדור ולהשתעשע עמם בתורת הנגלה והנסתר. וכשאחד מידידיו היה בצרה, היה נוסע עמו לקברות הצדיקים בכדי להודיעו.

היה בקי גדול בכל חכמת הקבלה ובפרט בכונות הארי ז"ל, **פעם ישב** אצל אחד מהמקובלים הגדולים שבליט"א והיו צריכים לסדר איזה ענין מורכב, וראו איך שהוא אמר לאותו גדול **איך ומה לכוון** כדי שהעניין יסתדר על הצד הטוב ביותר, אותו גדול הסכים לדבריו ובסייעתא דשמיא העניין סודר.

עשרות אלפי מילים - אתה מוציא מהפה בכל יום! האם פעם בחייך עשית "שאלת רב" על מילה אחת(!!!), **לברר** האם היא באמת נקייה מכל לשון הרע ורכילות?

לימוד בשירה
זכור לכל איך שרבנו **הרב שך** זצ"ל היה לומד ומפזם לעצמו את ניגון הגמרא ועל ידי זה **זכה לאריכות ימים**, כמבאר בגמרא. ביאר החיד"א בספרו: לכן יש מעלה בלימוד בקול שמאריך ימים משום שאדם הראשון ע"י **אכילתו מעץ הדעת** פגם בכל אבריו שנהנו ממנו חוץ מהקנה שלא נהנה מעץ הדעת.

אדם לא יכול לבוא בסוד חשבונו של עולם, איש אינו יכול לחשב את חשבונות הבורא ב"ה, אבל אין מקום לייאוש. ישועת ד' כהרף עין, גם אם אנו לא יודעים **מה היא בדיקת ה"ישועה"** ומה זה וכמה זמן נמשך ה"כהרף עין".

"ויקם מלך זודש... אשר לא ידע את יוסף"
אילו היה יודע ומכיר את יוסף, את עברו ופרשת-חיוו, אז היה לומד לקח מזה, שדווקא כל האמצעים שהופעלו **כדי להביא עליו רעה**, הן על-ידי האחים והן על-ידי פוטיפר - הם היו הדרכים אשר הובילוהו אל פסגת ההצלחה והגדולה, וממילא היה חושש לענות ולהציק ליהודים, פן יגרמו על-ידי-כך **לגאולתם** ועלייתם לגדולה.

נקודת פתיחה
המעבר של משפחת בני יעקב לעם ישראל בכור ההיתוך של ארץ הגילוס - מצרים. "ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף" - פותחת פרשתנו בסיפור השתלשלות השיעבוד האכזרי של המצרים בעם היהודי. כשנבדוק נגלה שחלק משורש הרע המדרדר שליט/מושל/מלך לרדות בנתינים זרים המהווים מיעוט הוא: **כפיית טובה!** - פרעה "שכח" את הצלת מצרים מרעב ע"י אביהם של עם ישראל - יוסף, שצבר מזון בשנות השבע שהספיק להעשיר את כלכלת מצרים ולהפכה למעצמה עולמית! הכרת טובה והיפוכה כפיות טובה **שורשן בבושה** של האדם להודות שקיבל משהו מזולתו, הנשמה שבאדם - צלם האלוקים שבו "עשויה" מהרצון לתת וקשה לאדם להודות שהוא נזקק לקבל. בזמן מלחמת העולם השנייה היה קצין יהודי בצבא הצרפתי שהצטיין ובלט מאוד בתפקידו ונשיא צרפת אהבו והוקירו מאוד. כשהקצין נפל בשבי הגרמנים, הנשיא **הודיע בפומבי** מעל גלי הרדיו שאם יהרגו אותו, אז גם הוא יהרוג את כל השבויים הגרמנים. הגרמנים שלא יכלו להורגו רצו להשפילו ושמו אותו ערום במרכז המחנה, בכלוב סורגים, כדי שיתבזה כשהוא אוכל/ישן/ ואף את ה"אוכל" - "תחית לחם עבש היה מגיש לו אחד הקצינים הגרמנים, לא לפני שהוא **יורק עליה**, דורך עליה ברצפה ומכה אותו באכזריות תוך כדי שהוא מנסה לאכול... כשהשתחרר לאחר המלחמה שאלו אותו: "אם עכשיו היית פוגש את הקצין הגרמני שהביא לך אוכל, מה היית עושה לו?"... הוא ענה: "הייתי **מחבק ומנשק** אותו כי בזכותו אני חי, אחרי הכל הוא האכיל אותי!!!"... הכרת טובה - ענין של זווית ראייה... **שנוכה ללמוד** להכיר טובה על הכל! להורים, אישה ילדים, שכנים, בעבודה. (העורך)

שח היחפץ חיים: מעשה בכפרי אחד שבליל חורף קשה נסע עם עגלתו. כשעבר ליד בית מרוח, נכנס שמה להתחמם, ושתה כוס יין שרף. הוא לא הסתפק בכך ולגם עוד כוס, עד שהשתכר. בינתיים ירד שלג גדול וכיסה את הכביש ואבדה הדרך ממנו. כפרי זה מחמת שכרותו לא המתין עד שיאיר הבוקר וימצא מוצא, אלא ישב על העגלה, והחל להניע את סוסיו. והוא נסע על דרך-לא-דרך. הבוקר האיר, קמו הכפריים וראו לפנייהם **דרך סלולה בשלג**. סברו שזו היא באמת הדרך המובילה לעיר. נסעו כולם באותה דרך זרועה מכשולים, ולא עלתה על מחשבתם **שהדרך נסלה על ידי שיכור**. והנמשל מובן...

כדרום תל אביב, בין חולות לחולין, גידלה משפחה 6 בנים ויצאו כולם מרביצי תורה ולומדים מופלגים. שאלו את האם, אישה שעמלת קשה לפרנסת משפחתה, מה עשית שזכית?! פשוט מאד השיבה מהורהרת גרנו בחדר אחד. היה חם מאד והיה רק חלון אחד.

לימים נכנסה בדירה ממול לחלון, משפחה שלא שמרה על הצניעות. לא ידענו מה לעשות, **מהחלון הפתוח** נכנס אויר צח אבל יוצאת הקדושה... עד שהחלטנו להעמיד את ארון הבגדים, על החלון. **היה חם. חם מאד**. אבל הקדושה נשארה....

הקנאה, כשהיא משתלטת על האדם, היא מסנוורת את עיניו,

משבשת את שיקול דעתו ומשכנעת אותו להכריז בפה מלא כי הדשא של השכן אכן ירוק יותר...

רבי משה בלוי סיפר

בהיותו בחו"ל התארח בבית אחד וככה לפניו בעה"ב אחד שאין בניו הולכי בתורה כמו שצריך בליל שבת ישב רבי משה בביתו והנה אחד מבניו נגע במוקצה **אמר האב לילד** זה מוקצה ואסור לגעת בו במוצאי שבת ראה איך הילד לוקח

כמה מדליות של זהב מקופתו ומשחק בהם צווח בעה"ב שממש רעדו **קירות הבית** מרב הצעקות אמר לו רבי משה עכשיו מובן לי מדוע בניך אינם שומרי תורה כל כך כי רואים שבנוגע ליראת שמים אין אתה אלא מאיר ולדברים הנוגעים בממונך צועק.

בל ניסח דעתנו מהידיעה ומההכרה שהכל ניתן לנו כמתנת אלוקים.

ידיד: למה ברחת מחדר ניתוח? חולה: האחות אמרה: תהיה חזק, אל תתרגש, זה ניתוח פשוט. ידיד: אז מה? בסך הכל היא ניסתה להרגיע. החולה:כן, אבל **היא דברה עם המנתח**. ****

ידוע כשאדם שותה וודקה עם קרח זה מזיק לכליות, וויסקי עם קרח מזיק לכבד, קולה עם קרח מזיק לשיניים...

אין ספק **שקרח לא בריא**

ההיסטוריה מלמדת - שהאדם אינו לומד ממנה

התנגדות רבה היתה לרבנו המקובל **מרדכי שרעבי** זצ"ל כלפי אותם בני אדם שהינם חסרי סבלנות בדרכים, ולעתים בגלל החפזון **חוצים את הכביש** כשהרמזור מאיר **באור אדום**, ולמעשה בכך מסכנים הם את חייהם, ועוברים על הציווי "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

כי מוטב לאבד רגע בחיים מאשר חיים ברגע. הוא הגדיל באומרו- אפילו כשרואים **שהכביש ריק** ללא מכוניות גם **או אסור** לחצותו באור אדום, ואם אדם עובר באור אדום, הרי מנכין לו מזכויותיו כדין אדם שנעשה לו נס.

לעילוי נשמת: ניסס בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מיל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, ינאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו"

וצריך להתבונן ולהבין מהי כוונת הפסוק במילים "את יעקב איש וביתו באו", הרי ידוע שהמילה "את" פירושה "עם", והמשמעות היוצאת מזה: שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו... ואיך זה יתכן, שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו?

והרי יעקב אבינו היה רק אחד, ואיך יכול להיות שירד יחד עם כל אותם הנפשות הבאות מצרימה? אלא ישנם שני סוגים של יעקב אבינו: ישנו את גופו הפיזי והגשמי הקדוש של יעקב אבינו שהוא באמת לא הגיע עם כל בית ובית למצרים, שהרי גופו כבר נקבר בארץ ישראל במערת המכפלה. אך בנוסף יש את רוחו הקדושה והטהורה של יעקב אבינו שהיא הייתה זאת שהגיע עם כל בתי ישראל למצרים בכל בית ובית של משפחת יעקב אבינו הבאים מצרימה, היה שם את רוחו ורוחניותו של יעקב אבינו.

ונראה לבאר את נוכחותו של רוח יעקב אבינו כך: שכל ילד קטן שנמצא בביתו במצרים ורועה לאכול דייסה חלבית שואל את אביו: "אבא, האם הכפית הזו אפשר לערב בה את החלב, האם סבא יעקב מתיר או אסור?" "לא, בני" - עונה האב: "סבא יעקב אמר אסור, מפני שכפית זו היא כפית בשרית בת יומא ולכן לא ניתן לאכול עמה חלב...". "אבא האם היוצאת הפסולת מתוך האוכל, מותרת בשבת?"

מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...? והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...! "אבא האם מותר לקחת פטיש ולדפוק איתו מסמרים בשבת? מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...". והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...!

ובכך נמצא שכל בית ובית מבני ישראל הבאים מצרימה, היה בתוכו את רוחו של יעקב אבינו, את ההלכה, את ההנהגה וההשקפה שלו, דמותו של יעקב הסבא קדישא חקוקה בתוך הבית. בזכות "את יעקב" בכך שיטעו וישירשו גם את רוחו של יעקב הקב"ה ילווה אותם לכל מקום ויוציאם מארץ מצרים בשלום.

את אלו ומזרק אל בית ישראל

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

"ומנהג חסידים שבצרפת שעושים משולחנם ארון לקבורה להורות כי אדם לא יישא מאומה בידו ולא ילוננו בעמלו כי עם הצדקה שעשה **בחייו הטובה** שהוא מטיב על שולחנו ולכך אמרו חז"ל המאריך על שולחנו מאריכין לו ימים ושנותיו

זקן אחד קיבל הביתה מכתב מהמדינה שהוא צריך לעשות ביטוח חיים. הוא מגיע לקופת חולים ושואל מה זה ביטוח חיים? הפקיד עונה: אתה תעשה ביטוח ואנחנו נעשה חיים.

ויבא ידו בזויקו... והנה ידו ביצורת כשולג (ד-ו)
האדם נוצר כדי לפעול ולעשות, ליצור ולהועיל. מי שנוהג בהזנחה והוא מתרשל לעשות את המוטל עליו-הרי זה כאילו היה מחריב והורס את אשר כבר נבנה. ("גם מתרפה במלאכתו-אח הוא לבעל משחית").
העצלות הינה הרת מות ואבדון. אם היד טמונה בחיק ואינה עושה דבר, אזי הרי זו "צרעת" המשולה למות, אבל משמזאמים את היד מתוך החזק כדי לפעול ולעשות, מיד "והנה שבה כבשרו".

הצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלום בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

סופו של כפוי טובה ציידים רדפו אחרי צבי. רץ הצבי במהירות **התחבא מאחורי גפן** עבותה. התייאשו הציידים והחליטו להרפות ממנו. נדמה היה לצבי שהסכנה חלפה, והוא החל **לאכול מעלי הגפן**. שמע אחד הציידים את **קולות הלעיטה**, מיד ירה חץ ופגע בצבי.
אמר הצבי: גרמתי נזק למי שהסתיר אותי מפני רודפי, וגרמתי רעה לעצמי. מי שאינו מכיר טובה למי שגמל עמו חסד, משחית את נפשו וגורם רעה אך ורק לעצמו.

שירות
מהיר
ואיכותי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

פתחנו

בס"ד פתחנו את הדפוס הדיגיטלי החדש 'ספיד'

במרכז המסחרי ברחוב פנים מאירות 8 ירושלים

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

המוטו שלנו: שירות + איכות + מחיר << תבדקו אותנו, לא תתחרטו!

מצביאים נכבד? תפסנו! אלן את המייל ופלימתל דפוס ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם